

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

ของ

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ
ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการศึกษา

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ
ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

เสนอ

คณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

รายนามคณะกรรมการและ/ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ (ก)

บทสรุปผู้บริหาร (ข)-(จ)

รายงานผลการศึกษา

๑. ประเด็น/ที่มา	๑
๒. แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ	๑
๓. ข้อเสนอจากการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศวิชาการ	๑
๔. การประชุมและการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการ	๓
๕. สรุปความเห็นของหน่วยงานและผู้มาชี้แจง	๓
๖. สรุปผลการเดินทางไปเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย เพื่อหารือและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดทำ บัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว	๘
๗. การประชุมกลุ่มนักวิชาการไทย-ลาว ณ จังหวัดหนองคาย	๑๐
๘. การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ	๑๓
๙. ข้อเสนอและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ	๑๔

ภาคผนวก

๑. ข้อเสนอการทดสอบความเป็นไปได้ของโครงการการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ ระหว่างประเทศไทย กับ สปป. ลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๑๗
๒. รายชื่อที่ปรึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมแสดงความเห็น	๒๐
๓. ภาพการประชุม	๒๑
๔. ภาพการเดินทางไปศึกษาดูงาน	๒๒
๕. ภาพประกอบการเข้าเยี่ยมคารวะ	๒๓
๖. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการต่างประเทศ	๒๔

รายนามคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ
ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

นายสุรพล เกียรติไชยากร
ประธานคณะอนุกรรมการ

นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์
รองประธาน

นายสมบัติ ศรีสุรินทร์
ที่ปรึกษา

นายบรรพต วณิชพุดรักษา
ที่ปรึกษา

นายณรงค์ นิ่มสกุล
ที่ปรึกษา

นายรุ่งเดช หลิว
อนุกรรมการ

นายจรัสโรจน์ บถดำรินทร์
อนุกรรมการ

นายชिरวิทย์ ไชยศิริโยติ
อนุกรรมการ

นายสุรจิตต์ พงษ์สิงห์วิทยา
อนุกรรมการ

นายประจักษ์ ทรัพย์มณี
เลขานุการ

บทสรุปผู้บริหาร

ในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาชนไทยและลาวตามแนวชายแดนจะมีการเดินทางไปมาหาสู่เพื่อติดต่อค้าขาย ลงทุน ท่องเที่ยว เข้ารับการศึกษา การรักษาพยาบาล เคลื่อนย้ายแรงงาน ชั่วคราว ตลอดจนการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ โดยคาดว่าจะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การใช้บัตรผ่านแดนที่เป็นเอกสารในรูปแบบปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมอีกต่อไป ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเดินทางข้ามพรมแดนชั่วคราว จึงควรจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ ในรูปแบบของบัตรสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ที่ใช้เทคโนโลยี RFID (Radio Frequency Identification) เชื่อมต่อกับระบบข้อมูลเพื่อตรวจสอบลายนิ้วมือและรูปใบหน้า ซึ่งเมื่อสอบัตรเข้าเครื่องอ่านจะระบุฐานข้อมูลบุคคลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบระยะเวลาที่เข้ามาในประเทศไทยได้ด้วย

ในการนี้ประเทศไทยและ สปป.ลาว จะได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจชายแดน จากการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนทั้งสองชาติสามารถเดินทางมาใช้จ่ายได้มากขึ้น และจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน บางประเภทเป็นการชั่วคราวในบางช่วงเวลาหรือฤดูกาล อีกทั้งปัญหาการค้ามนุษย์จะลดน้อยลง เนื่องจากระบบการระบุตัวบุคคลต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษดังกล่าวมีใช้อยู่แล้วในหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์และมาเลเซีย จีนและฮ่องกง โดยเฉพาะที่สหรัฐอเมริกาและเม็กซิโกมีใช้กันเป็นระยะเวลากว่าสิบปี และมีการออกบัตรให้ประชาชนหลายล้านคน อีกทั้งโครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นสำคัญอีกหลายเรื่องที่จะต้องได้รับการพิจารณา เช่น เรื่องรูปแบบและมาตรฐานของบัตรผ่านแดนพิเศษ ระบบเทคโนโลยีที่ต้องมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย ระบบฐานข้อมูล การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ อำนาจอธิปไตยของประเทศทั้งสองในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งเรื่องการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเรื่องงบประมาณในการจัดทำโครงการ

ปัจจุบันประเทศไทยและ สปป.ลาว มีกรอบความตกลงว่าด้วยการใช้บัตรผ่านแดน สองประเภท คือ บัตรผ่านแดนและบัตรผ่านแดนชั่วคราว โดยการจัดทำบัตรผ่านแดนอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และผู้ถือบัตรสามารถเข้าไปยังพื้นที่ชายแดนเฉพาะที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๖๒ ที่อนุญาตให้คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยอาจเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งสอง

การทำความเข้าใจเพื่อพัฒนารูปแบบของบัตรผ่านแดน ฝ่ายไทยอาจหยิบยกประเด็นเข้าหารือร่วมกับ สปป.ลาว ได้ ๒ กรอบการเจรจา คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่าเมื่อพิจารณาความตกลงแล้ว ไม่มีข้อใดที่เป็นอุปสรรคต่อการออกบัตรผ่านแดนเป็นรูปแบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการแก้ไขข้อตกลงเรื่องรูปแบบของบัตร และการขยายแนวเขตพื้นที่ซึ่งให้ผู้ถือบัตรเข้ามาชั่วคราวสามารถทำได้โดยผ่านช่องทางกระทรวงการต่างประเทศ

ด้านการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเห็นว่าการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษดังกล่าว จะเกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างมาก สิ่งที่ควรระวังคือแรงงานต่างด้าวที่อาจแฝงมา ในรูปของนักท่องเที่ยว

ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน กระทรวงแรงงานชี้แจงว่าตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ให้คนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทยและมี ภูมิลำเนาในพื้นที่ ถ้ามีเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมาย อาจได้รับอนุญาตให้ทำงาน บางประเภทหรืองานชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานในท้องที่ติดกับ ชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้องที่ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ทางกรมการเคหะฯ ได้อนุญาตให้คนไทยที่อาศัยอยู่ บริเวณชายแดนสามารถใช้บัตรผ่านแดนเข้าไปทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อนึ่ง สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีฯ สภาอุตสาหกรรมฯ ให้ความเห็นว่าปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานอย่างมาก หากมีการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษจะทำให้การ เคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวข้ามพรมแดนแบบไปเช้าเย็นกลับมีความสะดวก ซึ่งจะทำให้นักลงทุนทั้งในและ นอกประเทศสนใจลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมาก และประหยัดต้นทุนการขนส่ง

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจงว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานเกี่ยวกับกฎหมาย หลายฉบับ คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และความตกลงต่างๆ ทั้งนี้บัตรผ่านแดนไม่ใช่หนังสือเดินทาง คนต่างชาติบริเวณชายแดน จึงไม่สามารถใช้บัตรผ่านแดนดังกล่าวแทนที่หนังสือเดินทางเพื่อเข้ามาทำงานภายในประเทศไทยได้ หาก ยกเว้นข้อนี้อาจมีผลดีในแง่เศรษฐกิจ แต่ต้องพิจารณาด้านความมั่นคงของชาติด้วย

โดยที่โครงการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษนี้จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมการปกครอง กรมการกงสุล และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้ง หน่วยงานอื่นๆ ซึ่งทุกหน่วยงานที่มาชี้แจงยืนยันว่ามีความพร้อมในเรื่องนี้ และสามารถดำเนินการได้ทันที อย่างไรก็ตามกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชี้แจงว่ามีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีกหลายฉบับ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ จึงต้องมีการใช้มาตรการที่เหมาะสมและเป็นการเฉพาะสำหรับการรักษา ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้เป็น เจ้าของข้อมูล

ปัญหาการค้ามนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติชี้แจงว่ามี พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ปัจจุบันพบว่าคนลาวตกเป็นเหยื่อของ ขบวนการค้ามนุษย์เป็นลำดับที่ ๒ รองจากประเทศพม่า ส่วนใหญ่เป็นการค้าประเวณีโดยผ่านนายหน้า จัดหา ซึ่งหากมีการใช้บัตรผ่านแดนที่เชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลบุคคลเพื่อตรวจสอบลายนิ้วมือและ รูปใบหน้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ก็จะป้องกันปัญหาเรื่องนี้ได้มาก

ปัญหาความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติให้ความเห็นว่าทั้งฝ่ายไทยและลาวควรมี ข้อตกลงอย่างเป็นทางการในเรื่องระบบฐานข้อมูลบุคคลที่ใช้ร่วมกัน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนให้ ผลประโยชน์ร่วมกัน และต้องไม่กระทบต่อความมั่นคง

ด้านความคิดเห็นของ สปป.ลาว เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทยเห็นพ้องในแนวความคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ เนื่องจากจะเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ และยินดีรับข้อเสนอเพื่อประสานงานให้รัฐบาลลาวพิจารณาต่อไป นอกจากนี้สภาธุรกิจไทย-ลาว ของสภาหอการค้าฯ ให้การสนับสนุนแนวความคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนรูปแบบใหม่ดังกล่าว เนื่องจากตระหนักถึงปัญหาในการจัดการความแออัดของการผ่านเข้าออกบริเวณด่านพรมแดนที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน

ด้านความพร้อมของสปป.ลาว คณะอนุกรรมการได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มระหว่างนักวิชาการไทยและลาว ซึ่งสรุปผลจากความคิดเห็นของนักวิชาการลาวได้ว่า ประชาชนลาวคงพอใจเนื่องจากมีความสะดวกในการข้ามพรมแดน แต่รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้กำหนดนโยบาย ดังนั้นต้องชี้ให้เห็นภาพของผลประโยชน์อย่างชัดเจน และในเบื้องต้นไม่ควรพูดถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ซึ่งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและอำนาจอธิปไตย ควรนำเอาแต่ข้อมูลที่ใช้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันมาเจรจา ในทางปฏิบัติควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและเจ้าแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ประชุมร่วมกัน เน้นเป้าหมายการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างลาวและไทย แล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายสำหรับทั้งสองพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นนักวิชาการร่วมกันศึกษาวิธีดำเนินการ และขั้นแรกควรให้ทดลองใช้เฉพาะในพื้นที่จังหวัดหนองคายและแขวงนครเวียงจันทน์ก่อน ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความพร้อมของพื้นที่ทั้งสอง

ด้านค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนของโครงการ สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีฯ ให้ข้อมูลว่าบัตรผ่านแดนควรจะเป็นแบบไร้สาย (Contactless Smart Card) แทนที่จะเป็นแบบเสียบ (Contact Smart Card) ซึ่งเครื่องอ่านบัตรมีราคาประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเครื่อง ราคาตัวบัตรประมาณ ๑๐๐ บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนบัตรที่สั่งผลิต ทั้งนี้ ต้นทุนค่าใช้จ่ายยังเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการดำเนินงานด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การติดตั้งกล่องวงจรปิด เครื่องตรวจสอบลายนิ้วมือ เครื่องตรวจสอบใบหน้า ซึ่งเทคโนโลยีที่กล่าวมานั้นบริษัทในประเทศไทยสามารถผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประชุมและการศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

๑. บัตรผ่านแดนพิเศษที่ใช้เทคโนโลยี RFID มีใช้กันเป็นระยะเวลานานแล้วในหลายประเทศ และมีการออกบัตรให้ประชาชนหลายล้านคน อีกทั้งเทคโนโลยีดังกล่าวที่บริษัทในประเทศไทยสามารถผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานที่มาชี้แจงทุกหน่วยงานให้ความเห็นว่า เมื่อพิจารณาความตกลงแล้วไม่มีข้อใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนบัตรผ่านแดนที่เป็นเอกสารให้เป็นบัตรผ่านแดนแบบอิเล็กทรอนิกส์

๓. ทุกหน่วยงานที่มาชี้แจงให้การสนับสนุนการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ เนื่องจากมีประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนข้ามพรมแดนได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน รวมทั้งป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์

๔. ในการทำความเข้าใจเพื่อจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ อาจหารือร่วมกับสปป.ลาว ได้ ๒ กรอบการเจรจา คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว

๕. ฝ่ายลาวมีความเห็นพ้องด้วยในผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน แต่รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้กำหนดนโยบาย

๖. เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว ควรให้คงกฎหมายเดิมไว้ทั้งหมด เพียงแค่เปลี่ยนการระบุข้อมูลในเอกสารมาเป็นการบรรจุข้อมูลไว้ที่หน่วยความจำในบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

๗. ควรสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและบึงกาฬได้ประชุมร่วมกับเจ้าแขวงของ สปป.ลาวที่มีพรมแดนติดต่อกัน มีเป้าหมายเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดน แล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายเฉพาะพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีการทดลองจัดทำโครงการเฉพาะในพื้นที่ดังกล่าว หากโครงการประสบความสำเร็จจริงจะขยายพื้นที่ออกไป

๘. โครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษไปยังประเทศ สมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๙. ในระยะต่อไปควรมีการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คนต่างชาติบริเวณชายแดนสามารถใช้บัตรผ่านแดนพิเศษเพื่อเข้ามาทำงานภายในประเทศไทยได้แบบ ไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งจะทำให้มีการลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมี แรงงานจำนวนมากและประหยัดต้นทุนการขนส่ง

นายสุรพล เกียรติไชยากร

ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ

ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

**คณะกรรมการการศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ
ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร**

๑. ประเด็น/ที่มา

สืบเนื่องจาก Mr. Bounphone Sisoulath รองประธานคณะกรรมการ การเศรษฐกิจ การวางแผน และการเงิน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าเยี่ยมคารวะประธานรัฐสภาและได้เสนอเรื่องการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย-ลาวขึ้น ประธานรัฐสภาจึงมีดำริมอบหมายให้รองประธานรัฐสภา คนที่ ๑ พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษดังกล่าวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาการศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นำโดย **นายสุรพล เกียรติไชยากร** ประธานที่ปรึกษา คณะกรรมการ เป็น ประธานคณะกรรมการ นายสมบัติ ศรีสุรินทร์ กรรมการ เป็น อนุกรรมการ และนางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ กรรมการ เป็น อนุกรรมการ โดยมีระยะเวลาในการดำเนินงาน จำนวน ๑๒๐ วัน คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ และได้รับอนุมัติให้ขยายเวลา ต่อมาอีก ๙๐ วัน ให้สิ้นสุดในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖

๒. แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ ได้ศึกษาค้นคว้าสารสนเทศวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม รวมถึงการเดินทางไปศึกษาดูงาน และประชุมกลุ่ม เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการพิจารณาและสรุปผลการดำเนินงาน ตลอดจนข้อสรุปและ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

๓. ข้อสรุปจากการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศวิชาการ

เพื่อให้มีข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษาแนวทางการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ คณะกรรมการได้ ศึกษาการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ (Border Crossing Card-BCC) หรือเลเซอร์วีซ่า (Laser Visa) ของสหรัฐฯ และ เม็กซิโก ซึ่งเป็นโครงการปฏิรูปกฎหมายคนเข้าเมืองของสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ โดยจัดทำเป็นบัตรประจำตัว บรรจุข้อมูลส่วนตัวและลายพิมพ์นิ้วมือ และใช้ระบบ RFID (Radio Frequency Identification) ที่ใช้สัญญาณคลื่นวิทยุ ส่งและรับข้อมูล สามารถอ่านข้อมูลด้วยเครื่อง ทั้งนี้รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ออกบัตรดังกล่าว ให้แก่ชาวเม็กซิกันหลายล้านคน เพื่อให้เดินทางข้ามพรมแดนเข้ามาในสหรัฐฯชั่วคราวได้ ๗๒ ชั่วโมงและต้องอยู่ ภายในรัศมี ๒๕ ไมล์จากชายแดน (ยกเว้นในบางรัฐที่อนุญาตให้มากกว่านั้น)

ลักษณะของบัตรแสดงในรูปข้างล่าง บนด้านหน้าของบัตรแสดงชื่อของผู้ถือบัตร ภาพ และลายพิมพ์นิ้วมือ ด้านหลังของบัตรมีแถบแสงซึ่งฝังข้อมูลชีวประวัติ ภาพดิจิทัล ลายพิมพ์นิ้วมือ และรหัสเลขควบคุม

คุณลักษณะที่สำคัญของบัตรคือภาพถ่ายของผู้ถือบัตรเป็นดิจิทัลและเป็นส่วนหนึ่งของตัวบัตร ซึ่งนำภาพมาปะลงเองไม่ได้ ระบบของบัตรมีความจุ ๔.๑ เมกะไบต์ เขียนได้ครั้งเดียว-อ่านได้หลายครั้ง หากมีการพยายามปรับเปลี่ยนข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต บัตรจะทำการไม่ได้ทันที

ในการออกบัตร ผู้ยื่นขอต้องไปแสดงตนเองเพื่อยื่นหลักฐานประจำตัว รูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือ แสดงหลักฐานที่อยู่ถาวรในประเทศ และผ่านการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม หลังจากผ่านกระบวนการนี้แล้ว จะเป็นการถ่ายภาพและสแกนลายพิมพ์นิ้วมือลงบนบัตร

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือการติดสินบนและคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากผลตอบแทนในการออกเอกสารประเภทนี้สูงมาก ในขณะที่รายได้ของเจ้าหน้าที่ต่ำและความเสี่ยงในการถูกจับได้ค่อนข้างต่ำ นอกจากนั้นก็อาจมีปัญหบางส่วนจากกระบวนการผลิตบัตรที่อาจล่าช้า การขาดแคลนอุปกรณ์เลเซอร์ในการทำบัตร รวมทั้งฐานข้อมูลด้านความผิดทางอาญาอาจไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบผู้ยื่นขอทำบัตร

นอกจากนั้นมีปัญหาในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่บางส่วนมีเพียงเครื่องอ่านบัตรขนาดเล็กที่สามารถอ่านข้อมูลพื้นฐานจากบัตรเท่านั้น แต่ไม่สามารถอ่านภาพดิจิทัลและลายพิมพ์นิ้วมือ และด้านบางแห่งยังไม่มีเครื่องอ่านบัตรใดทั้งสิ้น ทั้งที่เครื่องอ่านลายพิมพ์นิ้วมือมีราคาเพียงประมาณ ๓,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ เท่านั้น ซึ่งเป็นราคาที่สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2002 [ที่มา Schulman, A (2002). "The US/Mexico Border Crossing Card (BCC): A Case Study in Biometric, Machine-Readable ID". Software Litigation Consultant, Santa Rosa CA, March 30, 2002 (Revised April 29, 2002). Available at <http://www.undoc.com>]

นอกจากการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษของสหรัฐฯ และเม็กซิโกแล้ว คณะอนุกรรมการยังศึกษาพบว่าการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษเช่นนี้ในอีกหลายประเทศ อาทิ สหรัฐฯ และแคนาดา จีนและฮ่องกง รวมทั้งมาเลเซียและสิงคโปร์ นอกจากนี้เทคโนโลยี RFID มีใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทยแล้ว ตัวอย่างการใช้งานที่เห็นได้ชัดคือการชำระค่าทางด่วนผ่านช่อง Easy Pass บัตรประชาชนแบบ Smart Card และอี-พาสปอร์ต

ผลของการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ คือบัตรแบบ Smart Card ที่จำเป็นต้องมีเครื่องที่สามารถอ่านลายพิมพ์นิ้วมือ และต้องมีการเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลแห่งชาติ อนึ่งโครงการนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในอนาคตอาจใช้ระบบบัตรแบบ Smart Card นี้กับการตรวจตราการข้ามพรมแดนของประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ดังนั้นการศึกษความเป็นไปได้ในการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเป็นโครงการนำร่องที่สำคัญ

๔. การประชุมและการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน ๑๒ ครั้ง โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการ จำนวน ๑๒ หน่วยงาน เดินทางเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูต สปป.ลาว ประจำประเทศไทย ๑ ครั้ง เพื่อหารือและรับฟังความคิดเห็นในเรื่องการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ และเดินทางไปประชุมกลุ่มกับนักวิชาการของ สปป.ลาว เพื่อหาข้อสรุปในปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ รวมทั้งศึกษาดูงานที่จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำโครงการนำร่องสำหรับบัตรผ่านแดนพิเศษจำนวน ๑ ครั้ง

๕. สรุปความเห็นของหน่วยงานและผู้มาชี้แจง

๕.๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ

ประเทศไทยและ สปป.ลาว มีกรอบความตกลงร่วมกันว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้ความตกลงฉบับนี้ ได้ระบุชนิดของบัตรผ่านแดนที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจไว้ ๒ ประเภท คือ

๑. บัตรผ่านแดน

๒. บัตรผ่านแดนชั่วคราว โดยผู้ถือบัตรผ่านแดนหรือบัตรผ่านแดนชั่วคราว จะได้รับอนุญาตให้เข้าไปยังพื้นที่ชายแดนที่กำหนดไว้

สำหรับความเป็นไปได้ในเรื่องบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย – สปป.ลาว เห็นว่ามีความเป็นไปได้ แต่ต้องพิจารณาศึกษาในรายละเอียดต่อไป รวมทั้งรัฐบาลจำเป็นต้องเตรียมการในเรื่องอัตราค่าลงเจ้าหน้าที่และงบประมาณเพิ่มเติมด้วย ในกรอบการเจรจาฝ่ายไทยสามารถหยิบยกประเด็นเข้าหารือร่วมกับ สปป.ลาว ได้ใน ๒ ช่องทาง คือ

๑. การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๒. การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว (Joint Commission : JC) ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

ปัจจุบันการออกหนังสือเดินทาง (passport) อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการกงสุล (กต.) ส่วนการออกหนังสือผ่านแดน (border pass) อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง (มท.) สำหรับโครงการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย-สปป.ลาว อาจต้องมีการโอนถ่ายข้อมูลระหว่างกรมการกงสุลกับกรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทางกรมฯ มีความพร้อมในเรื่องนี้สามารถดำเนินการได้ทันที และ

ปัจจุบันมีการถ่ายโอนข้อมูลบุคคลในหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-passport) ไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองด้วยแล้ว

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๓ ได้กล่าวถึงรูปแบบและวิธีดำเนินการต่อคนเข้าเมือง ดังนี้ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

๑) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

๒) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

๓) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น ๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นว่านั้นด้วย

สำหรับความเป็นไปได้ในเรื่องบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย – สปป.ลาว เห็นว่าต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับต่อไป

๕.๒ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ชี้แจงว่า กรมการปกครองมีฐานข้อมูลที่พร้อมจะดำเนินการจัดทำบัตรผ่านแดน ซึ่งไทย-ลาวควรมีฐานข้อมูลบุคคลเดียวกันและสามารถเชื่อมโยงกันได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งกรมการปกครองจะได้พิจารณาตามกฎหมาย ด้านความมั่นคงของประเทศ รวมถึงมาตรการด้านการตรวจสอบการเข้า-ออกของบุคคลต่อไป

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ร่วมให้ความเห็นว่า สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติให้ความสำคัญด้านความมั่นคงเป็นอันดับแรก โดยระบบติดตามบุคคลที่ใช้ร่วมกันต้องมีศักยภาพ ซึ่งฝ่ายไทยและฝ่ายลาวจะต้องมีข้อตกลงอย่างเป็นทางการ กำหนดหลักเกณฑ์ชัดเจนและมีผลประโยชน์ร่วมกัน จากนั้น ไทยต้องได้รับประโยชน์ และต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงที่ควบคุมไม่ได้

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงสรุปว่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีเครื่องอ่าน E-passport ซึ่งมีลักษณะการทำงานคล้ายกับเครื่องอ่านบัตรผ่านแดนพิเศษไทย –ลาว ฉะนั้น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีความพร้อมอย่างรอบด้าน อาทิเช่น บุคลากร ระบบไฟฟ้า เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบฐานข้อมูลบุคคลประเภทต่างๆ

คณะอนุกรรมการได้มีความเห็นตรงกันว่า หน่วยงานที่ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการควรรวบรวมปัญหา อุปสรรค ข้อมูล ข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะต่างๆ ให้กับคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวจนได้ข้อสรุปเพื่อนำเสนอคณะกรรมการและรัฐสภาต่อไป

๕.๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาชี้แจง มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

การเดินทางระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวจะมีจุดผ่านแดนในจังหวัดหนองคาย อุบลราชธานี เชียงราย นครพนมและน่าน ซึ่งการข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวนั้น ต้องทำบัตรผ่านแดนที่ศาลากลางจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันนักท่องเที่ยวมีกำหนดระยะเวลาอยู่ในประเทศไทยได้ ๓๐ วัน ซึ่งขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอยู่ระหว่างการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ขยายระยะเวลาเป็น ๙๐ วัน

การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย-ลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทยอย่างมาก แต่การดำเนินการจะต้องมีการประสานงาน

ร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป สำหรับข้อมูลที่จะบรรจุในบัตรฯ ควรเป็นข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-สกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ ฯลฯ โดยมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราควรระวังคืออาจจะมีแรงงานต่างด้าวแฝงเข้ามาในรูปของนักท่องเที่ยว ควรมีการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาศึกษาข้อมูลที่จะบรรจุในบัตรฯ นอกจากนี้ ควรมีการคำนึงถึงประเด็นการยืนยันตัวตนบุคคลที่ยังเป็นปัญหาสำหรับประเทศลาวด้วย

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ชี้แจงซึ่งสรุปได้ว่า

แนวทางการจัดการเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.๒๕๔๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ พ.ศ.๒๕๔๙ ประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๓ และประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง แนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๓ นอกจากนี้ ต้องมีการใช้มาตรการที่เหมาะสมและเป็นการเฉพาะสำหรับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งหรือเป็นข้อมูลที่อาจกระทบต่อความรู้สึก ความเชื่อ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนซึ่งเป็นผู้ใช้บริการของหน่วยงานรัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจน

การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลบุคคลในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ในกระบวนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องคำนึงถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องข้างต้น นอกจากนี้ยังควรให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศทั้งด้านบุคลากร และการดำเนินงานทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องด้วย

๕.๔ วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ ชี้แจงสรุปได้ดังนี้

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ การค้ามนุษย์ในประเทศไทยปัจจุบันมี ๓ รูปแบบหลัก คือ

๑. การบังคับค้าประเวณี

๒. การบังคับใช้แรงงานและบริการ

๓. การนำคนมาข่มขืน กรณีคนลาวพบว่าตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์เป็นลำดับที่ ๒ รองจากประเทศพม่า ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการค้าประเวณีโดยผ่านนายหน้าจัดหา

สำหรับช่องทางการเดินทางเข้ามามี ๓ ช่องทาง ได้แก่

๑. ช่องทางธรรมชาติ คือ แนวตะเข็บชายแดนไทย-ลาว บริเวณช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี

๒. ช่องทางน้ำ คือ การโดยสารเรือยนต์หรือเรือหางยาวผ่านเข้ามาทางจังหวัดเชียงรายและจังหวัดหนองคาย

๓. ช่องทางบก คือ การโดยสารรถยนต์ผ่านเข้ามาบริเวณจังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร

สำหรับความร่วมมือระหว่างไทย – สปป.ลาว ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์นั้น ได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่าด้วยความ

ร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ณ กรุงเทพมหานคร รวมทั้ง ยังได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันโดยเน้นมาตรการ ๔ p คือ

๑. policy คือ การขับเคลื่อนนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ
๒. prevention คือ การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา
๓. prosecution คือ การดำเนินคดี ซึ่งจะดำเนินการโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงาน

ตรวจคนเข้าเมือง

๔. protection คือ การคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือและส่งกลับคืนสู่สังคมอันเป็นภารกิจหลักของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ

กลุ่มพัฒนาแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ชี้แจงข้อมูลต่อที่ประชุมสรุปได้ดังนี้

จากสถิติของกระทรวงแรงงาน แรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในประเทศไทยมีจำนวนประมาณ ๙๓,๐๐๐ คน และเป็นแรงงานที่พิสูจน์สัญชาติแล้ว จำนวน ๔๘,๙๒๙ คน ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ระบุว่า คนต่างด้าวซึ่งมีภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรือลักษณะงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลที่กำหนดได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานภายในท้องที่ที่อยู่ติดกับชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้องที่ดังกล่าว

กรณีบัตรผ่านแดน (border pass) ที่ใช้เพื่อเดินทางเข้า – ออก ประเทศกรณีข้ามเข้าไปทำงานเนื่องจากบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่บริเวณจังหวัดชายแดน ฝ่ายไทยได้มีการเจรจาร่วมกับทางการมาเลเซียในการใช้บัตรผ่านแดน (border pass) เพื่อให้คนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนเดินทางเข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียแบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามแดนและเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง

๕.๕ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖

ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ชี้แจงให้ข้อมูลว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับกฎหมายหลายฉบับ คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้านอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งความตกลงต่างๆระหว่างกัน ความเป็นไปได้ในการออกบัตรผ่านแดนพิเศษเป็นรูปแบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้น เมื่อพิจารณาความตกลงแล้วไม่มีข้อใดที่ระบุว่าทำไม่ได้ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขว่า เมื่อข้ามพรมแดนเข้ามาแล้วจะอยู่บริเวณใดได้เป็นเวลาเท่าใดตามความตกลงที่มีอยู่ ทั้งนี้บัตรผ่านแดนไม่ใช่หนังสือเดินทางและไม่ได้รับยกเว้นการตรวจลงตรา คนต่างด้าวบริเวณชายแดนจึงไม่สามารถใช้บัตรผ่านแดนดังกล่าวแทนที่หนังสือเดินทางเพื่อเข้ามาทำงานภายในประเทศไทยได้

โดยหลักเกณฑ์การเข้ามาพำนักในประเทศของคนต่างด้าวทั่วไปที่ไม่ใช่การเข้ามาตามแนวเขตชายแดน จะใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบด้วย ๑.มีหนังสือเดินทาง ๒.มีการตรวจลงตรา โดยการยกเว้นการตรวจลงตรามีหลายกรณีสามารถปรับแก้ไขเพิ่มเติมได้ อันเป็นคนละกรณีกับการเข้ามาในประเทศตามแนวพรมแดนระหว่างประเทศโดยไม่รุกรล้ำพื้นที่ โดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง กำหนดให้ใช้บัตรผ่านแดน ซึ่งมี ๒ รูปแบบ คือ

๑. เข้ามาพำนักชั่วคราวได้ไม่เกิน ๓ วัน ๒ คืน ในบริเวณที่กำหนด
๒. เข้ามาชั่วคราวแบบวันต่อวัน

โดยที่บัตรผ่านแดนทั้งสองรูปแบบต้องเป็นการตกลงลักษณะเดียวกันทั้งสองฝ่าย ถ้าจะมีการแก้ไขตกลง เรื่องรูปแบบบัตร การขยายแนวเขตพื้นที่ที่สามารถเข้ามาชั่วคราวอาจทำได้โดยผ่านช่องทางกระทรวงการต่างประเทศ ประเด็น มาตรา ๑๔ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อยกเว้นการทำ

หนังสือเดินทางหรือตรวจลงตรา ในแง่เศรษฐกิจอาจมีผลดีในเรื่องความสะดวก แต่มุมมองด้านความมั่นคงและปลอดภัยของชาติก็ต้องนำมาพิจารณาด้วย

สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีแห่งประเทศไทย (RFID) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ว่า ลักษณะบัตร Contactless Smart Card เป็นบัตรที่ไม่ต้องใช้การแตะสัมผัสกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่ออ่านข้อมูล ส่วนบัตร smart card เป็นบัตรที่ใช้การรูดกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่ออ่านข้อมูล การจะใช้บัตรรูปแบบใดมีข้อควรพิจารณา ได้แก่

๑. ประเด็นทางกฎหมาย คือ ความตั้งใจในการทำธุรกรรมซึ่งต้องแสดงออกโดยบุคคลที่ใช้บัตร ต้องมีเจตนาใช้บัตรเพื่อกระทำธุรกรรมนั้นๆจริง

๒. การพิสูจน์ตัวตน เช่น หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้หนังสือเดินทางที่มีการฝังชิพข้อมูล ประกอบการถ่ายรูปและสแกนลายนิ้วมือ เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลนั้นจริง

๓. การเชื่อมโยงและจัดเก็บข้อมูลของบัตรว่าหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบจัดเก็บฐานข้อมูล และต้องเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานใดบ้าง

๔. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ไม่ให้มีการปลอมแปลงหรือโจรกรรมข้อมูล โดยการจัดเก็บข้อมูลบัตรอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ จะมีการกำหนดมาตรฐานสากล มีรายละเอียดชัดเจนถึงคุณสมบัติของผู้ออกบัตรการลงข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล เป็นต้น

ดังนั้นหากมีการตกลงทำบัตรผ่านแดนอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศทั้งสองฝ่ายต้องตกลงกำหนดมาตรฐานของมั่นคงปลอดภัยของบัตรด้วยโดยอาจยึดตามมาตรฐานสากลของบัตรอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งก็ได้ ส่วนการติดตามบุคคลที่ใช้บัตรผ่านแดนอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาในประเทศว่าอยู่เลยกำหนดแล้วออกไปนอกเขตที่อนุญาตหรือไม่ คงต้องใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆด้วย เนื่องจากไม่สามารถตั้งค่าอ่านข้อมูลจากบัตรในระยะไกลได้

สภาธุรกิจไทย-ลาว ชี้แจงว่า สภาธุรกิจไทย-ลาว เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมและสมาคมธนาคารไทย ปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย มีสำนักงานตั้งอยู่ในสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและมีสาขาที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย โดยสภาธุรกิจไทย-ลาวได้ทำงานร่วมกับภาครัฐและเอกชน มีความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการความแออัดของบุคคลและเงื่อนไขการผ่านเข้าออกบริเวณด่านพรมแดนที่ยังไม่รองรับต่อการค้าการลงทุนเท่าใดนัก ในที่ประชุมสภาธุรกิจไทย-ลาว มีการพูดคุยข้อเสนอเกี่ยวกับการทำบัตรผ่านแดนหลายครั้งว่าควรมีรูปแบบและเงื่อนไขอย่างไร ในที่นี้จึงสนับสนุนแนวคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนรูปแบบใหม่ดังกล่าว

๕.๖ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดี (RFID) แห่งประเทศไทย (สสอท.) ชี้แจงโดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

กรณีการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย-ลาว มีประเด็นเพิ่มเติมสำคัญ ๒ เรื่อง คือ

๑. ความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของทั้ง ๒ ประเทศ และ

๒. การอ่านข้อมูลในบัตร กล่าวคือ ควรจะบรรจุข้อมูลอะไรบ้างในบัตร ตัวอย่างเช่น หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Passport) บรรจุข้อมูลหลักสำคัญ เช่น ลายนิ้วมือ รูปถ่าย และบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Card) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ที่อยู่ ศาสนา กรุ๊ปเลือด

กรณีกระบวนการผลิตบัตร หรือ ขั้นตอนการออกบัตรผ่านแดนนั้น ได้ให้ความสำคัญกับระบบความปลอดภัยด้านข้อมูลเป็นหลัก โดยที่ควบคุมตั้งแต่กระบวนการผลิตบัตรและแผ่นไมโครชิพ (Microchip) โดยกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบอย่างชัดเจน เช่น กรณีเกิดความผิดพลาด/ความเสียหายเกี่ยวกับบัตรหรือแผ่นไมโครชิพ บริษัทจะต้องรวบรวมและแยกเก็บอย่างดีโดยห้ามทิ้งหรือทำลายระหว่างกระบวนการผลิต

อย่างไรก็ดี การใช้บัตรผ่านแดนมีการใช้งานง่ายกว่าหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Passport) และมีการขอใช้บัตรดังกล่าวได้โดยใช้บัตรประชาชนเพียงอย่างเดียว ฉะนั้น เวลาดำเนินการออกบัตรไม่ควรเกิน ๒๐ นาที ทั้งนี้ บัตรผ่านแดนควรจะเป็นแบบไร้สาย (Contactless Smart Card) แทนที่จะเป็นแบบเสียบ (Contact Smart Card) ซึ่งเครื่องอ่านบัตร (Card Reader) สามารถหาซื้อได้ในราคาโดยประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท/เครื่อง ราคาเฉพาะตัวบัตรประมาณ ๑๐๐ บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนบัตรที่สั่งผลิต ทั้งนี้ ต้นทุนค่าใช้จ่ายยังเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการดำเนินงานด้านอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เครื่องตรวจสอบลายนิ้วมือ (Fingerprint Scan) เครื่องตรวจสอบใบหน้า (Face Scan) ซึ่งเทคโนโลยีที่กล่าวมานั้น บริษัทในประเทศไทยสามารถบริการจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกได้ติดตั้งเครื่องอ่านเพื่อสแกนชิพที่ได้ติดตั้งในรถยนต์ตามสี่แยกสำคัญในกรุงเทพมหานครแล้ว รวมถึง การนำระบบ RFID ติดตั้งในรถตู้โดยสารประจำทางเพื่อควบคุมความเร็วให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยตัวอย่างของการใช้เทคโนโลยี RFID ที่เห็นได้ชัด คือ การชำระค่าทางด่วน โดยการผ่านช่องชำระเงิน Easy Pass นอกจากนี้ เทคโนโลยี RFID ยังช่วยอำนวยความสะดวกด้านอื่นอีก เช่น การติดตั้งในรถยนต์ตั้งแต่การประกอบรถยนต์ขณะอยู่ในโรงงานเพื่อช่วยป้องกันการโจรกรรมได้ในระดับหนึ่ง เพราะข้อมูลที่บรรจุอยู่ในชิพจะระบุหมายเลขเครื่อง/ตัวถังรถยนต์ และสีรถยนต์ และบริษัทประกันภัยรถยนต์ยังสามารถซื้อเครื่องอ่านเพื่อตรวจสอบข้อมูลรถยนต์ของลูกค้าได้ทันที

สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดี (RFID) แห่งประเทศไทย (สสอ.ท.) และสภาอุตสาหกรรมฯ เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานอย่างมาก หากมีการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวข้ามพรมแดนแบบไปเข้าเย็นกลับมีความสะดวก ซึ่งจะทำให้นักลงทุนทั้งในและนอกประเทศสนใจลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากและประหยัดต้นทุนการขนส่ง สถาบันฯ จึงได้มีหนังสือแจ้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเรื่องบัตรผ่านแดนพิเศษไทย-ลาวแล้ว ทั้งนี้ สถาบันฯ จะจัดทำร่างโครงการพร้อมทั้งข้อเสนอกรณีฝ่ายลาวควรทำอะไร ฝ่ายไทยสามารถทำอะไรได้ และนำเสนอรูปแบบของบัตรผ่านแดนที่จะมีลักษณะใกล้เคียงกับบัตรผ่านแดนชั่วคราว รวมถึงบทสรุปผลประโยชน์ร่วมกันของทั้ง ๒ ประเทศ

๖. สรุปผลการเดินทางไปเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย เพื่อหารือและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว

คณะอนุกรรมการมีมติให้เดินทางไปเยี่ยมคารวะกับ นายหลี่ บุญคำ เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย เพื่อเข้าพบปะหารือข้อราชการเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนประสานความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ ในวันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำประเทศไทย โดยสามารถสรุปสาระการสนทนาที่สำคัญได้ต่อไปนี้

นายหลี่ บุญคำ เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทยได้กล่าวโดยสรุปดังนี้

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกับไทยทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนลาว-ไทย มีการข้ามพรมแดนระหว่างจังหวัดของไทย-ลาวที่มีอาณาเขตติดต่อกัน

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ รัฐบาลลาวมีการเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเช่นเดียวกับไทย มีการสร้างระบบคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างกันทั้งทางบกและทางน้ำ เช่น การสร้างเส้นทาง RmA จากมณฑลยูนนานทางใต้ของจีนผ่านลาวเข้าสู่ไทย ณ บริเวณแขวงบ่อแก้วของลาวและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ของไทย จุดเชื่อมแนวเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ เป็นการรวมตัวของสมาคมอาเซียนซึ่งจะทำให้ประเทศสมาชิกมีความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค โดยเมื่อกลางเดือนมกราคม ๒๕๕๖ ที่ผ่านมามีการประชุมของรัฐมนตรีด้านคมนาคม ๔ ประเทศ คือ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย เกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือด้านบริการ คมนาคมทางบก และทางน้ำผ่านแม่น้ำโขง เพื่อแก้ไขอุปสรรคปัญหาระบบการบริการที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศทำให้การคมนาคม การค้า การลงทุน การขนส่งสินค้าไม่สะดวกรวดเร็ว

การนำระบบด้านให้บริการตรวจสอบแบบครบวงจร (One Stop Service) มาใช้ จะช่วยลดขั้นตอนและเวลาการจัดการได้มาก ทำให้การเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงาน และการขนส่งถ่ายเทสินค้าข้ามพรมแดนระหว่างกันเป็นไปได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันลาวมีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหนังสือเดินทางอาเซียนที่ใช้เพื่อเข้า-ออกประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการนำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์เชื่อมโยงข้อมูลระบบออนไลน์มาใช้ ส่วนบริเวณด่านพรมแดนลาวมีการใช้เครื่องอ่านรหัสบาร์โค้ดในการตรวจสอบบุคคลหรือยานพาหนะลาวที่ข้ามพรมแดนแล้ว ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ข้ามแดนได้

นายสุรพล เกียรติไชยากร ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้กล่าวโดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

แนวคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ ไทย-ลาว เป็นรูปแบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าออกบริเวณชายแดนไทย-ลาว แทนการใช้บัตรผ่านแดนรูปแบบปัจจุบันที่เป็นกระดาษ บัตรรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ จะอำนวยความสะดวกรวดเร็ว และเก็บรักษาฐานข้อมูล ได้มีประสิทธิภาพกว่าระบบปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์กับทั้งสองประเทศ

โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องการระบบเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายบุคคลและขนถ่ายสินค้าที่คล่องตัว รวดเร็ว รองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาค คณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษารวบรวมข้อมูล สอบถามรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยซึ่งเห็นพ้องกันในแนวคิดดังกล่าว จึงขอรับทราบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย

นายประจักษ์ ทรัพย์มณี เลขาธิการคณะอนุกรรมการ กล่าวสรุปถึงแนวทางจัดทำรูปแบบบัตรผ่านแดนอิเล็กทรอนิกส์ว่ามีลักษณะเป็นบัตรพลาสติกแข็งบรรจุชิพข้อมูล ที่เก็บรวบรวมประวัติ รูปหน้าลายพิมพ์นิ้วมือ ของผู้ขอผ่านเข้า-ออกบริเวณด่านชายแดน โดยแต่ละประเทศจะเก็บฐานข้อมูลบุคคลของประเทศตนไว้ และใช้การทาบบัตรกับเครื่องอ่านข้อมูลเวลาเดินทาง เข้า-ออก ด่านพรมแดนระหว่างกัน

เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย เห็นพ้องในหลักการแนวคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แทนบัตรข้ามแดนแบบกระดาษในปัจจุบันว่าเป็นแนวคิดที่ดี หากทำได้จริงจะเกิดประโยชน์ต่อการค้า การลงทุนทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ จึงขอเสนอให้ทำหนังสือเป็นทางการนำเสนอแนวคิดดังกล่าวให้รัฐบาลลาวพิจารณาตามขั้นตอนโดยผ่านทางสถานทูตลาวประจำประเทศไทยซึ่งยินดีเป็นหน่วยประสานงานเพื่อให้รัฐบาลลาวรับทราบพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาว นำไปสู่ความร่วมมือตกลงกันระหว่างรัฐบาลต่อไป

๗. การประชุมกลุ่มนักวิชาการไทย-ลาว ณ จังหวัดหนองคาย

คณะอนุกรรมการ ได้จัดให้มีการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ระหว่างนักวิชาการไทยและลาว ในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑) หลักการและเหตุผล

ในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาชนทั้งไทยและลาวตามแนวชายแดนจะมีการเดินทางไปมาหาสู่เพื่อติดต่อค้าขาย ลงทุน ท่องเที่ยว เข้ารับการศึกษา การรักษาพยาบาล เคลื่อนย้ายแรงงานชั่วคราว ตลอดจนการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ โดยคาดว่าจะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การใช้บัตรผ่านแดนในรูปแบบปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมอีกต่อไป ดังนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเดินทางข้ามพรมแดนชั่วคราว จึงควรจัดให้มีบัตรผ่านแดนพิเศษ ในรูปแบบของบัตรสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ที่ใช้เทคโนโลยี RFID (Radio Frequency Identification) เชื่อมต่อกับระบบข้อมูล เพื่อตรวจสอบลายนิ้วมือและรูปใบหน้า ซึ่งเมื่อสอด้บัตรเข้าเครื่องอ่านจะระบุฐานข้อมูลบุคคลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบระยะเวลาที่เข้ามาในประเทศได้ด้วย

ในการนี้ประเทศไทยและ สปป.ลาว จะได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจชายแดน จากการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนทั้งสองชาติสามารถเดินทางมาค้าขายได้มากขึ้น และจากการเคลื่อนย้ายแรงงานบางประเภท เป็นการชั่วคราวในบางช่วงเวลาหรือฤดูกาล อีกทั้งปัญหาการค้ามนุษย์จะลดน้อยลง เนื่องจากระบบการระบุตัวบุคคลต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามมีประเด็นสำคัญอีกหลายเรื่องที่จะต้องได้รับการพิจารณา เช่น เรื่องระบบฐานข้อมูล ซึ่งทั้งสองประเทศจะต้องร่วมกันพัฒนาให้มีรูปแบบและมาตรฐานของบัตรผ่านแดนพิเศษเหมือนกัน ระบบเทคโนโลยีที่ต้องมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ รวมทั้งเรื่องการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เรื่องอำนาจอธิปไตยของประเทศทั้งสองในการเข้าถึงข้อมูล และเรื่องงบประมาณในการจัดทำโครงการ

ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ จึงจัดให้มีการประชุมกลุ่มในหัวข้อ เรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนักวิชาการจากทั้งสองประเทศได้มีโอกาสพบปะร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งผลสรุปจากการประชุมกลุ่มในครั้งนี้จะนำไปสู่การพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม และปรับแก้ไขกฎหมายหรือมาตรการที่สำคัญอื่นๆ ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวต่อไป

๒) วัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่ม

๑. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการ ทั้งประเทศไทยและ สปป.ลาว ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นในเรื่องความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างสองประเทศ

๒. เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องผลประโยชน์ และผลกระทบจากการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

๓. เพื่อให้ทราบความพร้อมของไทยและ สปป.ลาว ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศ

๓) วิธีการดำเนินการ

เป็นการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ

๔) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบความพร้อมของไทยและลาวในเรื่องการจัดทำระบบฐานข้อมูลของบัตรผ่านแดนพิเศษแนวทางการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอำนาจอธิปไตยของประเทศในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดทำโครงการ

๒. คณะอนุกรรมการ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจมากขึ้นในเรื่องผลประโยชน์และผลกระทบในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว

๓. ได้ทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อสรุป ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว

๕) สรุปผลการประชุมกลุ่ม(Focus Group)

การประชุมกลุ่มได้นำนักวิชาการจากคณะกฎหมายและรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ (๑) Mr. Phouvong vilayseng หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ (๒) Mr. Bounkong Phetdaohoung หัวหน้าภาควิชากฎหมาย และ (๓) Mr. Bountherng Sithornkeo รองหัวหน้าภาควิชากฎหมาย อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สปป.ลาว คือ นายแก้ว ใจเพชร

สำหรับนักวิชาการฝ่ายไทยมีจำนวน ๕ ท่าน ได้แก่ (๑) ดร.จรัสโรจน์ บถดำริห์ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำ ด้านสังคม (๒) ดร.ชนัด เผ่าพันธุ์ดี ผู้ช่วยรองอธิการบดีด้านการจัดการระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (๓) นายกิตติศักดิ์ กล่อมจิตร อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำ สปป.ลาว (๔) ร.ต.ต.ชัยธัช ทองมูล เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองประจำด่านหนองคาย และ (๕) นายวิโรจน์ ไยบัวเทศ ผู้อำนวยการส่วนบริการศุลกากรประจำด่านหนองคาย

ในการประชุม ฝ่ายไทยได้ชี้แจงถึงความพร้อมในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ หรือบัตรผ่านแดนแบบสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ว่ากฎหมายและกฎระเบียบของไทยมีความชัดเจน ไม่มีปัญหาและอุปสรรค สามารถดำเนินการได้ทันที โดยใช้เทคโนโลยี RFID ระบุข้อมูลแทนการใช้เอกสาร

อัครราชทูตที่ปรึกษาอธิบายว่าการทำบัตรผ่านแดนได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องจากความยุ่งยากในการจัดทำหนังสือเดินทาง จึงมีการตกลงกันให้ใช้บัตรผ่านแดนซึ่งมี ๒ ประเภท คือ บัตรผ่านแดนถาวรและบัตรผ่านแดนชั่วคราว โดยผู้ที่ใช้บัตรผ่านแดนสามารถเดินทางเข้าไปเฉพาะในพื้นที่จังหวัดหรือแขวงที่มีพรมแดนติดต่อกันเท่านั้น ยกเว้นที่ด่านหนองคายที่อนุญาตให้ชาวลาวเดินทางเข้าไปที่อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานีได้

นอกจากนั้นอัครราชทูตที่ปรึกษายังเสนอให้ใช้ อี-พาสปอร์ต แทนบัตรผ่านแดนพิเศษ

สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของไทยชี้แจงว่า ข้อมูลสำคัญที่ต้องระบุในบัตรสมาร์ทการ์ด คือ รูปถ่าย และลายนิ้วมือ ซึ่งต้องมีเครื่องอ่านเพื่อตรวจสอบลักษณะบุคคล

นักวิชาการฝ่าย สปป.ลาว ชี้แจงว่าบัตรผ่านแดนของลาวมี ๕ ประเภท ได้แก่

๑. บัตรแบบเป็นกลุ่ม สำหรับนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม
๒. บัตรสีเขียว ใช้เพื่อเก็บค่าธรรมเนียมเข้า-ออกพรมแดนแทนการชำระเงิน
๓. บัตรสีขาว เป็นบัตรผ่านแดนใช้ได้ ๓ วัน
๔. บัตรเฉพาะเด็ก
๕. บัตรแบบใช้สติ๊กเกอร์ เพื่อใช้แทนใบสำคัญรับเงิน

ในการที่ชาวลาวจะเดินทางข้ามมาฝั่งไทย เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองลาวจะถ่ายสำเนาบัตรผ่านแดน ๒ ใบ เพื่อเก็บไว้ที่สำนักงานและให้ไว้กับเจ้าของบัตร ซึ่งแม้ว่าจะมีอุปกรณ์สมัยใหม่ใช้แต่ก็เสียเวลามาก ซึ่งเจ้าหน้าที่ สปป.ลาว อยากให้ไทยช่วยเหลือในด้านเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูล

สำหรับค่าธรรมเนียมเข้าเมือง ถ้าเป็นหนังสือเดินทางไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ถ้าเป็นบัตรผ่านแดน จะเสีย ๑ ดอลลาร์สหรัฐฯ หากเกินเวลาทำการต้องเสียค่าล่วงเวลาคนละ ๑๐,๐๐๐ กีบ (ประมาณ ๔๐ บาท) แต่ปัจจุบันมีบริษัทเอกชนมารับเหมาทำบัตรสีเขียว จึงต้องเสียค่าธรรมเนียมให้บริษัทอีกคนละ ๕ บาท ค่าธรรมเนียมสำหรับรถเก๋งและรถกระบะ ๒๕,๐๐๐ กีบ (ประมาณ ๑๐๐ บาท) รถตู้ ๘๐,๐๐๐ กีบ (ประมาณ ๓๐๐ บาท) รถบรรทุก ๑๖๕,๐๐๐ กีบ (ประมาณ ๖๒๕ บาท)

ทั้งนี้ หากมีการจัดทำบัตรผ่านแดนแบบสมาร์ทการ์ด ก็จะต้องเชื่อมโยงข้อมูลของประชาชนที่ข้ามพรมแดนทั้งสองประเทศ ซึ่งฝ่าย สปป.ลาว มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง เช่น กฎหมายการเปิดเผยการทุจริตข้อมูล และมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับการทำบัตรอื่น

โดยที่ฐานข้อมูลประชากรลาวของลาวยังไม่สมบูรณ์ บัตรประชาชนลาวที่เป็นสมาร์ทการ์ด มีอยู่บ้างเฉพาะในแขวงใหญ่ๆ ดังนั้นการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างไทยลาวอาจมีปัญหายุ่งยาก เนื่องจากด้านต่างๆ ของลาวจำนวนมากยังขาดงบประมาณและไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก

สำหรับความเป็นไปได้ในการใช้บัตรประชาชนเป็นสมาร์ทการ์ดเป็นบัตรผ่านแดนก็ยังมีอุปสรรคในข้อกฎหมาย ซึ่งฝ่าย สปป.ลาว มีขั้นตอนมากในการดำเนินการปรับปรุง

อย่างไรก็ตาม การทำบัตรผ่านแดนพิเศษเพื่อเดินทางระหว่างไทย-ลาว ในขั้นพื้นฐานนั้นสามารถดำเนินการได้ เนื่องจากประชาชนลาวชอบความสะดวกหากมีการใช้บัตรสมาร์ทการ์ด แต่บัตรที่จะทำนี้ควรใช้ได้ทั้งไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชาและพม่าด้วย

นักวิชาการฝ่ายไทยเสนอว่า ปัจจุบันลาวใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยการถ่ายรูป ไทยก็ทำเช่นกัน ดังนั้นควรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยไทยเก็บของลาวและลาวก็เก็บข้อมูลของไทย หลังจากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การเชื่อมโยงฐานข้อมูลอื่นๆ เช่น ลายนิ้วมือ ม่านตา ใบหน้า ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวมีความพร้อมในการจัดทำระบบให้เกิดการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก

นักวิชาการของ สปป.ลาว สรุปในที่สุดว่า การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยทั้งไทยและ สปป.ลาว ต้องแสดงให้เห็นภาพของผลประโยชน์อย่างเด่นชัด การที่จะทำให้โครงการสำเร็จและรวดเร็วไม่ควรพูดถึงสิทธิส่วนบุคคล อำนาจอธิปไตย และการเชื่อมโยงฐานข้อมูลซึ่งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ควรนำเอาแต่ข้อมูลเบื้องต้นมาเจรจากันก่อน ข้อสำคัญที่สุด คือ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษนี้ รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้กำหนดนโยบาย

ในทางปฏิบัติ ควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและเจ้าแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ประชุมร่วมกันเน้นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างลาวและไทย แล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายสำหรับทั้งสองพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นนักวิชาการร่วมกันศึกษาว่าจะดำเนินการได้หรือไม่และทำอย่างไร ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละจังหวัดและแขวง โดยให้นักวิชาการสำรวจจุดดีและจุดอ่อนของพื้นที่ ในการนี้ขั้นแรกควรให้ทดลองใช้อยู่ในพื้นที่หนองคายและเวียงจันทน์ก่อน

อนึ่ง ข้อเสนอของนักวิชาการลาวดังกล่าวตรงกับความเห็นของเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศที่เคยมาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการว่าฝ่ายไทยสามารถหยิบยกประเด็นเรื่องการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษเข้าหารือร่วมกับสปป.ลาว ได้ใน ๒ ช่องทาง คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว

๘. การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ

จากการประชุมร่วมกับจังหวัดหนองคายและบึงกาฬในประเด็นเรื่องการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็มีความเห็นด้วยในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนทั้งสองประเทศได้เดินทางผ่านพรมแดนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อเศรษฐกิจของจังหวัดทั้งสอง

นอกจากนั้น พันเอก กฤษณะ เกิดทองคำ รองผู้อำนวยการกองอำนวยความสะดวกความมั่นคง จังหวัดหนองคาย ได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับบัตรผ่านแดนในมิติด้านความมั่นคง สรุปได้ดังนี้

๑. รูปแบบบัตรผ่านแดนควรจะเป็นบัตรสมาร์ทการ์ด บันทึกข้อมูล ในซิม หรือแถบแม่เหล็ก หรือบันทึกในฐานข้อมูล สามารถเรียกข้อมูลและบันทึกข้อมูลการเดินทางได้จากการอ่านด้วยเครื่อง

๒. ข้อมูลพื้นฐานบุคคล ของผู้ถือบัตรผ่านแดนที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ ภาพถ่าย ชื่อ-สกุล วันเดือนปี สถานที่เกิด หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน บุคคลอ้างอิงในประเทศคู่ภาคี หมายเลขโทรศัพท์ หมู่เลือด ประวัติการได้รับวัคซีน ประวัติโรคติดต่อประจำตัว และยานพาหนะที่ใช้

๓. หรือบัตรผ่านแดน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของทั้งสองประเทศไทยและศูนย์ข้อมูลกลางอาเซียน (ในอนาคต) ได้

๔. ต้องสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทะเบียนรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๕. เชื่อมโยงฐานข้อมูลประวัติอาชญากร หมายถึงในประเทศ หมายถึงตำรวจสากลได้แบบทุกช่วงเวลา (Real time) เช่น เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลรถที่ได้แจ้งหายไว้

๖. ฐานข้อมูลบัตรผ่านแดนควรปรากฏภาพถ่ายขณะเดินทางเข้าและออก เพื่อป้องกันการปลอมบัตรด้วยการเปลี่ยนภาพถ่าย หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพ และควรปรากฏข้อมูลการเดินทางไปต่างประเทศด้วย

๗. เชื่อมโยงฐานข้อมูลภาษีและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ นักธุรกิจ

๘. จุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อตรวจสอบและสุ่มตรวจค้นได้ รวมทั้งสามารถติดตามตำแหน่งที่อยู่ในระบบ GPS ได้ โดยผู้มีอำนาจเข้าถึงความลับของข้อมูล

๙. ควรจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความเป็นไปได้และสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ควรเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นองค์กรกลางความร่วมมือของอาเซียน โดยเริ่มทดลองใช้บัตรสมาร์ทการ์ด หรือบัตรผ่านแดนพิเศษ ในพื้นที่ไทย-ลาว แล้วค่อยพัฒนาไปสู่อาเซียน โดยจัดตั้งองค์กรในประเทศไทยเรียกว่า “Asean Joint Border Pass Coordinate Center” ที่มีผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตำรวจงานตรวจคนเข้าเมือง กรมการขนส่งทางบก กรมศุลกากร กระทรวงพลังงาน กองอำนวยความสะดวกความมั่นคงภายในประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ ประเทศไทยต้องเร่งลงทุนจัดทำเป็นโครงการนำร่อง จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ คนที่มีความรู้ทางเทคโนโลยี จัดทำบัตรสมาร์ทการ์ด และฐานข้อมูลร่วม

๙. ข้อเสนอแนะและข้อเสนอของคณะกรรมการ

จากการประชุมและการศึกษาฐานงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

๑. บัตรผ่านแดนพิเศษที่ใช้เทคโนโลยี RFID มีใช้กันเป็นระยะเวลานานแล้วในหลายประเทศ และมีการออกบัตรให้ประชาชนหลายล้านคน อีกทั้งเทคโนโลยีดังกล่าวที่บริษัทในประเทศไทยสามารถผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานที่มาชี้แจงทุกหน่วยงานให้ความเห็นว่า เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศแล้ว ไม่มีข้อใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนบัตรผ่านแดนที่เป็นเอกสารให้เป็นบัตรผ่านแดนแบบอิเล็กทรอนิกส์

๓. ทุกหน่วยงานที่มาชี้แจงให้การสนับสนุนการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ เนื่องจากมีประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนข้ามพรมแดนได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน รวมทั้งป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์

๔. ในการทำความตกลงเพื่อจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ อาจหารือร่วมกับสปป.ลาว ได้ ๒ กรอบการเจรจา คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว

๕. ฝ่ายลาวมีความเห็นพ้องด้วยในผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน แต่รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้กำหนดนโยบาย

๖. เพื่อให้การดำเนินโครงการนี้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว ควรให้คงกฎหมายเดิมไว้ทั้งหมด เพียงแค่เปลี่ยนการระบุข้อมูลในเอกสารมาเป็นการบรรจุข้อมูลไว้ที่หน่วยความจำในบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

๗. ควรสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและบึงกาฬได้ประชุมร่วมกับเจ้าแขวงของสปป.ลาว ที่มีพรมแดนติดต่อกัน มีเป้าหมายเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดน แล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายเฉพาะพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีการทดลองจัดทำโครงการเฉพาะในพื้นที่ดังกล่าว หากโครงการประสบความสำเร็จจึงจะขยายพื้นที่ออกไป

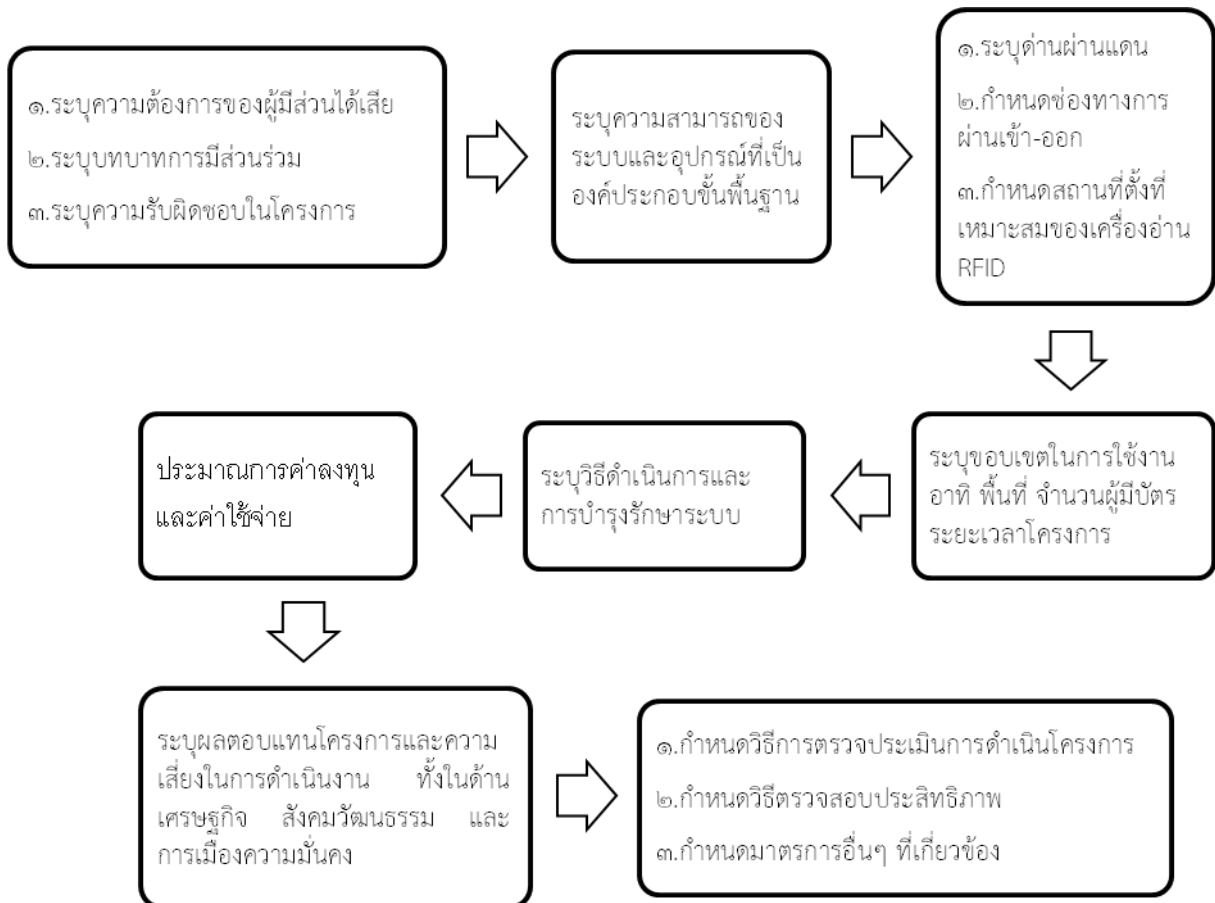
๘. โครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๙. ในระยะต่อไปควรมีการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คนต่างชาติบริเวณชายแดนสามารถใช้บัตรผ่านแดนพิเศษเพื่อเข้ามาทำงานภายในประเทศไทยได้แบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งจะทำให้มีการลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากและประหยัดต้นทุนการขนส่ง

ภาคผนวก

๑. ข้อเสนอการทดสอบความเป็นไปได้ของโครงการการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรอบแนวคิดในการ
ดำเนินงาน

ขั้นตอนที่สำคัญที่สุด คือ การระบุความต้องการและการสนับสนุนของผู้มีส่วนได้เสียทั้งในประเทศไทยและสปป.ลาว ทั้งนี้โครงการที่เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศมักจะมีความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการประชุมหาข้อสรุปเพื่อให้หน่วยงานผู้มีส่วนได้เสียของทั้งสองประเทศได้บรรลุความตกลงกันเสียก่อน ทั้งในด้านความต้องการ บทบาทการมีส่วนร่วมในโครงการ และความรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของโครงการ

ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่มีการทำบัตรอนุญาตให้นายานพาหนะข้ามแดน กรมการขนส่งทางบกจะเป็นหน่วยงานผู้มีส่วนได้เสียที่อาจต้องการให้มีการบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะและอุปกรณ์ประกอบลงในบัตรผ่านแดน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่ายานพาหนะดังกล่าวมีความปลอดภัยบนถนนในประเทศ สอดคล้องต่อกฎหมายจราจร และไม่มีประวัติด้านอาชญากรรมหรือโจรกรรม เป็นต้น

หลังจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายบรรลุความตกลงในแนวคิดของโครงการ จึงจะสามารถระบุข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดจากข้อตกลงดังกล่าว โดยเฉพาะในประเด็นเรื่อง ข้อจำกัดทางกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งจะนำไปสู่การคัดเลือกเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่เหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว

หลังจากนั้นจึงจะสามารถระบุความต้องการทางกายภาพของพื้นที่และสถานที่จัดทำโครงการ ขอบเขต ในการใช้งานของระบบ วางแผนการติดตั้งเครื่องอ่านบัตร อุปกรณ์ต่างๆ และการจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งกำหนด แผนงานวิธีดำเนินการและการบำรุงรักษาระบบ เช่น เครื่องอ่านบัตรที่อาจเสียหายได้ และการจัดหาแหล่ง พลังงานที่ใช้การได้ตลอดเวลา

เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวครบถ้วนแล้วผู้จัดทำโครงการจึงจะสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายลงทุนและค่าใช้จ่ายใน การปฏิบัติงาน รวมทั้งผลตอบแทนการลงทุนทั้งด้านการเงินและผลตอบแทนด้านสังคม การเมืองหรือความมั่นคง ได้ ทั้งนี้ในการคำนวณดังกล่าวผู้จัดทำโครงการจะต้องคำนวณความเสี่ยงของโครงการในสถานการณ์ต่างๆ ด้วย

ผู้จัดทำโครงการและหน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมโครงการจะต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบประเมินการดำเนิน โครงการ วิธีการตรวจสอบประสิทธิภาพ และวิธีการตรวจวัดมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการดำเนินโครงการ: วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

จากกรอบแนวคิดข้างต้น แนวทางในการดำเนินโครงการที่เหมาะสมควรจะอยู่ในรูปแบบวิธีการจัดซื้อจัด จ้าง โดยให้หน่วยงานในพื้นที่ เช่น จังหวัดหนองคาย และ/หรือจังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้กำหนดขอบเขตในการ ดำเนินงานให้มีความเหมาะสม เช่น กำหนดกลุ่มและจำนวนผู้มีบัตรผ่านแดนพิเศษ กำหนดระยะเวลาการดำเนิน โครงการ และกำหนดพื้นที่ช่องทางในอาคารด่านสำหรับติดตั้งอุปกรณ์ เป็นต้น แล้วจัดจ้างให้เอกชน รวมทั้ง สถาบันการศึกษาทั้งรัฐและเอกชน เป็นผู้ออกแบบระบบ ลงทุน และดำเนินการ โดยมีสัญญาในการดำเนินงาน และบำรุงรักษาระบบ หรืออาจจะกำหนดให้เป็นผู้รับจ้างเป็นเจ้าของระบบจนกว่าระบบจะได้รับการถ่ายโอนไปยัง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แต่ทั้งนี้ต้องมีการติดตามประเมินผลโดยหน่วยงานภาครัฐอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการ ระบุความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดความเสียหายจากการดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ในการกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน หน่วยงานในพื้นที่ควรมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. อาคารด่านและสถานที่ตั้งของเครื่องอ่าน RFID เนื่องจากด่านแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตาม ลักษณะการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ เช่น ความแตกต่างในรูปแบบของอาคาร ชั่วโมงของการทำงาน ช่องทาง การจราจร และบางจุดผ่านแดนเป็นทางน้ำ เป็นต้น การจัดทำช่องทางสำหรับบุคคลและยานพาหนะที่ใช้บัตรผ่าน แดนพิเศษจึงต้องมีการออกแบบที่แตกต่างกัน เพื่ออำนวยความสะดวก

๒. เทคโนโลยี สำหรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการใช้งานในโครงการนี้ คือ RFID ซึ่งได้มีการใช้งานและ พิสูจน์ความสามารถเป็นเวลานานแล้ว ตัวอย่างเช่น บัตรประชาชนแบบ smart card หนังสือเดินทางแบบ e-passport ระบบ Easy Pass ของทางด่วน ฯลฯ อีกทั้งยังได้มีความตกลงของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้ใช้ ระบบนี้ในการขนส่งสินค้าแบบ ASEAN Single Window (ASW) โดยการใช้เชื่อมโยงข้อมูลแทนระบบเอกสาร ข้อดีของระบบนี้ คือ มีค่าใช้จ่ายต่ำ สามารถส่งและรับข้อมูลได้ สามารถขยายโปรแกรมให้รองรับความต้องการใช้ งานอื่นๆ ได้ และเป็นเทคโนโลยีที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลายจึงเชื่อถือได้ อีกทั้งมีบริษัทในประเทศไทยสามารถ ผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้หลายแห่ง

๓. วิธีดำเนินการและการบำรุงรักษาระบบ เนื่องจากเครื่องอ่าน RFID จำเป็นต้องมีแหล่งพลังงานไฟฟ้าที่ มีความสม่ำเสมอ ดังนั้นด่านในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ซึ่งไฟฟ้าไม่เพียงพอจำเป็นต้องมีแหล่งพลังงานทดแทน เช่น

พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ การออกแบบโครงการต้องมีระบบการตรวจสอบและซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่ชำรุด เพื่อให้สามารถแก้ไขให้ใช้งานได้ในช่วงเวลาที่รวดเร็ว

๔. การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการประเมินผล ในการดำเนินโครงการต้องกำหนดวิธีการประเมินและตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้เสียทุกหน่วยงานจะต้องระบุมาตรฐานเหล่านี้ไว้ในข้อตกลง และหลังจากระบบได้รับการติดตั้งก็ต้องมีการทดสอบและประเมินผลตามระยะเวลาที่ระบุไว้เพื่อให้แน่ใจว่าระบบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อนึ่งหากระบบเกิดความล้มเหลวต้องไม่กระทบต่อการดำเนินงานตรวจคนเข้าเมืองในระบบเอกสารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

๒. รายชื่อที่ปรึกษา คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้เกิดริเข้าร่วมประชุมแสดง ความเห็น

๑. นายอัศวิน เปรมรัตน์ชัย	๒. นายเจริญ รุจิราโสภณ
๓. นายสมาน เขาวภานันท์	๔. นายสมเกียรติ ผู้มีชัยวงศ์
๕. พลตำรวจโท ชัยเทพ ยิ้มละมัย	๖. นายขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์
๗. พันเอกทัศนาศ อินทรพงษ์	๘. นายพิทยา สังฆนาคิน
๙. นายกำพลศักดิ์ คลังแสง	๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง พรสุภัทร
๑๑. นายชนัด ผ่องพันธุ์ดี	๑๒. นางวรพรรณ เรืองผกา
๑๓. นายณทีทอง มหาสิทธิโชติ	๑๔. นายณัฏวัฒน์ รัชธรรมเจริญ
๑๕. นายอภิศักดิ์ พลวิชัย	๑๖. นายนพดล รุ่งกิจจิตรไพศาล
๑๗. นายพิทยา แก้วพระสุนา	๑๘. นายชิ จิน เฉิน
๑๘. นายธนพงษ์ สกุลธนพานิชย์	๑๙. นายเกรียงไกร ชี้อธนาโชคกิจไพศาล
๒๐. นางสาวณฐมน พรหมสุตา	๒๑. นายเฉิน จิ้น เฉิน
๒๒. นางสาวอวิศา ปกมนตรี	๒๓. นางสาวเข็มชัยญา มุขประดับ
๒๔. นางสาวขวัญตา จรัสเพชร	๒๕. นายจำลอง พรหมสวัสดิ์
๒๖. นายสุขสันต์ จิตรการโกศล	๒๗. นายชัยภัทร ตรีอุดม
๒๘. นายมานะ สุดสงวน	๒๙. นายพัทธ์นักร รุ่งสว่าง
๓๐. นายธรรมชาติ กุลประภา	๓๑. นายจื่อ เจิ้น เฉิน
๓๒. นายจักรพันธ์ ทองเจริญ	๓๓. พันเอกหญิงระพีพรรณ สำเร็จวิทย์
๓๔. นางสาวนันทนา สกุลเทิดเกียรติ	๓๕. พันเอกชาญเวช ทองดี
๓๖. นายวิวัฒน์ วิ้องศุธร	๓๗. นางสาวณัฐพิมล ชื่นดวง
๓๘. นายประสพ สุทัศน์ ณ อยุธยา	๓๙. นายจุนวาง เฉิน
๔๐. นายธนชัย เหม	๔๑. นายสิทธิชัย วรกุลชัย
๔๒. นายธนวัฒน์ แท่งทอง	๔๓. นายยิ่งยศ ยิ่งยืน
๔๔. นางสาวณัชรียา มิ่งสิริสกุล	๔๕. นางสาวรดา นิธิทวีทรัพย์
๔๖. นางสาวสมบูรณ์ ศิริประภาสุนทร	๔๗. นางสาวฐิติรัตน์ ยอดเพชร
๔๘. นายธนกร สิริบุญสุข	๔๙. นายมนัสพนธ์ จิรศักดิ์ธนา
๕๐. นายช่วงจี หาง	๕๑. นายเชาว์วัจน์ พาณิชยเสรีวิศิษฐ์
๕๒. นายณัฏวัฒน์ รัชธรรมเจริญ	๕๓. นายอภิศักดิ์ พลวิชัย
๕๔. นายพิทยา แก้วพระสุนา	๕๕. นายตัน จี เคียง

๓. ภาพประกอบการประชุม

๔.ภาพประกอบการเดินทางไปศึกษาดูงาน

๕. ภาพประกอบการเข้าเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย

๖.รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการต่างประเทศ

๑. นางสาวจันทิมา ทองชาติ	วิทยาการเชี่ยวชาญ
๒. นางสาวศิริรัตน์ พลชนะ	วิทยาการปฏิบัติการ
๓. นางสาวณัฐดา จันทร์ทอง	วิทยาการปฏิบัติการ
๔. นางสาวนริสสา อิงคศิริ	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นายวศิน วิวัฒน์นรินทร์	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวนิธิยา ผาสุข	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวทิพย์มณี หนูเอียด	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นางสาวอนุศรา นัยจิตร	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๙. นางสาวญาติกา ร่องวังหลำ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๐. นางสาวเพ็ญนภา สุวงศ์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

เรื่อง ตักยภาพและความพร้อมของประชาชน
ในพื้นที่ชายแดนไทย ที่มีพรมแดนร่วมกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรองรับการเปิดประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

โดย

คณะกรรมการการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียน
ที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย ในคณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

เรื่อง ศักยภาพและความพร้อมของประชาชน
ในพื้นที่ชายแดนไทยที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับอาเซียนที่มีพรมแดน

ร่วมกับประเทศไทย ในคณะกรรมการการต่างประเทศ

สภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง	ศักยภาพและความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนไทย ที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
ปีที่พิมพ์	มิถุนายน ๒๕๕๗
จำนวนหน้า	๑๗๖ หน้า
จำนวนพิมพ์	๑๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๘ - ๙ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๓ http://www.parliament.go.th
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะได้ก้าวเข้าสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อให้อาเซียนมีการพัฒนารวมถึงศักยภาพ ที่สามารถไปแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ และเป็นการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ในกลุ่มอาเซียนด้วยกันเอง ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ความเปลี่ยนแปลงในด้านที่สำคัญต่างๆ เหล่านี้ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างมีความแข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คณะอนุกรรมการ ศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย ในคณะกรรมการการค้าต่างประเทศสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาแล้วว่าเพื่อเป็นการพัฒนาประชาชนและชุมชนให้ได้รับทราบถึงข้อมูลทุกๆ ด้าน เมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงเล็งเห็นว่าการ ศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว, มาเลเซีย, เมียนมาร์, กัมพูชา) ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยเป็นลำดับแรก เนื่องจากการเคลื่อนย้ายการลงทุน การเคลื่อนย้ายแรงงาน การเคลื่อนย้ายสินค้า จะทำได้โดยสะดวกและรวดเร็วเมื่อเปิด AEC จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้ขึ้น โดยหวังว่ารายงานฉบับนี้จะได้ให้ความรู้กับผู้อ่านไม่มากนักน้อยที่จะนำไปปรับใช้ หรือเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วยความแข็งแกร่งและมั่นใจมากขึ้น

สุดท้ายคณะอนุกรรมการต้องขอขอบคุณหน่วยงานทุกหน่วยงานและผู้ชี้แจงทุกท่านทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ได้ให้ความรู้และแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ในการเข้าสู่ AEC แก่คณะอนุกรรมการซึ่งเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ที่ทำให้การเขียนรายงานฉบับนี้ออกมาอย่างสมบูรณ์

คณะอนุกรรมการ ศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับ
ประเทศอาเซียนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย
ในคณะกรรมการการค้าต่างประเทศสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
รายชื่อคณะอนุกรรมการและรายชื่อที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ.....	ช
รายชื่อฝ่ายเลขานุการ.....	ซ
บทสรุปผู้บริหาร	
- ศักยภาพและความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนไทยที่มีพรมแดน ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	ฅ
Executive Summary	
- Potential and Readiness of the People Living Along Thai Border Areas Adjacent to Neighboring Countries in Response to the Integration of ASEAN Economic Community (AEC)	A
พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย.....	๒
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๔
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยและภาคเหนือของมาเลเซีย.....	๑๓
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๑๔
พื้นที่ชายแดนไทยภาคตะวันออกที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาภาคใต้.....	๑๗
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๑๘
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกของไทยและภาคใต้ของกัมพูชา.....	๒๖
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๒๖
พื้นที่ชายแดนไทยภาคตะวันออกและอีสานที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาภาคเหนือ.....	๒๙
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๓๐
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคอีสานของไทยและกัมพูชาภาคเหนือ.....	๓๖
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับ สปป.ลาว ภาคใต้	๔๐
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน	๔๑
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนตอนใต้ภาคอีสานของไทยและภาคใต้ของ สปป.ลาว	๔๕
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๕๒
พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับภาคเหนือของ สปป.ลาว.....	๕๔
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๕๖
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือ ของไทยกับภาคเหนือของ สปป.ลาว.....	๖๓
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๖๘
พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับเมียนมาร์ภาคเหนือ	๗๒
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๗๓
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือของไทยและเมียนมาร์.....	๘๒
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๘๕
พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับภาคใต้ของประเทศเมียนมาร์.....	๘๘
- การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน.....	๘๙
- การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนของไทยและเมียนมาร์ภาคใต้.....	๙๖
- ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC	๙๙

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

ประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะกรรมการเพื่อศึกษาผลกระทบในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศที่มีพรมแดนร่วมกัน และพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปัญหาข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ๑๐๒

- พิจารณาศึกษายุทธศาสตร์ด้านการสาธารณสุขชายแดนและการเคลื่อนย้ายบุคลากร

ทางการแพทย์เสรีตามข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement – MRA)..... ๑๐๔

- พิจารณาศึกษาแนวทางการร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

กรณีการพัฒนาด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และด่านภูงั่ว จังหวัดอุดรธานี และ

การเชื่อมต่อเส้นทางระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว..... ๑๐๗

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีด้านการศึกษา

เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๑๐

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศ

เพื่อนบ้าน : การปรับปรุงกฎระเบียบภายในให้สอดคล้องกับ AEC ตลอดจน การประเมินผล

กระทบและแนวทางในการคุ้มครองป้องกัน SMEs ไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดน..... ๑๑๔

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเกษตรในพื้นที่แนวชายแดนไทย

กับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่ควรปรับปรุงเพื่อเตรียมตัว

เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ๑๑๗

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเชื่อมต่อ (Connectivity) เพื่อรองรับ

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

รวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ควรปรับปรุงแก้ไขและยุทธศาสตร์เชิงรุกเชิงรับ

การคุ้มครองผลประโยชน์ การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการรายย่อย

ด้านโลจิสติกส์ (logistics) ของไทยในพื้นที่ชายแดน..... ๑๑๙

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งกฎหมายที่ควร

ปรับปรุงเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)..... ๑๒๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่
ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ
ที่ควรปรับปรุงแก้ไข และยุทธศาสตร์เชิงรุก และเชิงรับ การคุ้มครองผลประโยชน์
การเสริมสร้างขีดความสามารถ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ๑๒๒
- พิจารณาศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสินค้าและบริการบริเวณด่านพรมแดน
(single window) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๒๔
- พิจารณาศึกษาการกระจายและการให้ความรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ
ในพื้นที่ตะเข็บชายแดน เช่น นโยบายบรอดแบนด์แห่งชาติ เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อม
เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๒๘
- พิจารณาศึกษาการนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ตลอดจน แนวทาง
ในการดำเนินการระดับพื้นที่บริเวณตะเข็บชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๓๔
- พิจารณาแนวทางในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนไทย
กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๓๘
- พิจารณาศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว
รวมถึง การแข่งขันกับต่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ๑๔๐
- พิจารณาแนวทางส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการเงิน การธนาคาร
ตลอดจนแนวทางในการบริหารจัดการด้านการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อย
(microfinance) แก่ประชาชนที่อาศัยในบริเวณตะเข็บชายแดน
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน..... ๑๔๔
- พิจารณาแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีสหกรณ์
สถาบันเกษตรกร รวมทั้ง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน ๑๔๕
- พิจารณาแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนการรวมกลุ่มในชนบท เพื่อเป็นรากฐานสำคัญ
ในการพัฒนา เศรษฐกิจ รวมทั้ง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ
- พิจารณาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้ง กฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ๑๔๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

- พิจารณาศึกษายุทธศาสตร์ความร่วมมือการพัฒนาโครงการและแนวทางในการสนับสนุนทางการเงินของโครงการท่าเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวาย รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนตามแนวตะเข็บชายแดน.....	๑๔๙
- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและการเปิดด่านถาวรที่บ้านพุน้ำร้อน ด้านเจดีย์สามองค์ รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนตามแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี.....	๑๕๐
- พิจารณาศึกษาผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับผลกระทบและการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) และเกษตรกรที่อาศัยอยู่แนวตะเข็บชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ และความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการใหม่ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖.....	๑๕๑
สรุปผลการศึกษา.....	๑๕๕
ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขและการปรับปรุงด้านกฎหมาย.....	๑๖๒
บรรณานุกรม.....	๑๗๕
ภาคผนวก.....	๑๗๗

รายชื่อคณะกรรมการและรายชื่อที่ปรึกษาคณะกรรมการ

รายชื่อคณะกรรมการ

๑. นายสมบัติ	ศรีสุรินทร์	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก		อนุกรรมการ
๓. นางกุสุมาลวดี	ศิริโกมุต	อนุกรรมการ
๔. นางอัมมา	ตันทนันทน์	อนุกรรมการ
๕. พลโท ทวนทอง	อินทรทัต	อนุกรรมการ
๖. พันเอก ทศนา	อินทรพงษ์	อนุกรรมการ
๗. นายทองสีก	ประสารณัฐวรรณ	อนุกรรมการ
๘. นายสวัสดิ์	เรวรณ์	อนุกรรมการ
๙. นายสมาน	เลิศวงศ์รัฐ	อนุกรรมการ
๑๐. นายประจักษ์	ทรัพย์มณี	เลขานุการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. พันเอก เอกสิทธิ์	ประเคนรี
๒. พันเอก ไตรเทพ	เรืองสอน
๓. พันเอก ชาญเวช	ทองดี
๔. พันตรี อุเทน	ลาล้า
๕. นางสาววรรณพร	เรืองผกา
๖. นายพิพัฒน์	ไทรพัก
๗. นายปรีชา	วัชรภักย์
๘. นายปณชัย	แดงอร่าม
๙. นายผดุงศักดิ์	เทพหัสดิน ณ อยุธยา
๑๐. นายขวลิท	อาคมธน
๑๑. นายทวีกิจ	จตุรเจริญคุณ
๑๒. นายเชิดชัย	เขียวธีรกุล
๑๓. นางเจตจินดา	โชติยะปุตตะ
๑๔. นายชนัด	เผ่าพันธุ์ดี
๑๕. นายพัชรดิษฐ์	สินสวัสดิ์
๑๖. นายอำนาจ	สุดกระแสร
๑๗. นายรุ่งเดช	หลิว

รายชื่อเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการต่างประเทศ

สำนักกรรมการ ๒

๑. นางสาวจันทิมา	ทองชาติ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นางสาวศิริรัตน์	พลชนะ	วิทยาการชำนาญการ
๓. นางสาวณัฏฐดา	จันทร์ทอง	วิทยาการปฏิบัติการ
๔. นางสาวนริสสา	อิงคศิริ	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นางสาวทิพย์มณี	หนูเอียด	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นายวศิน	วิวัฒน์นรินทร์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวนิธิยา	ผาสุข	นิติกรชำนาญการ
๘. นางสาวอนุศรา	นัยจิตร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๙. นางสาวญาติกา	รองวังหล้า	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๐. นางสาวเพ็ญภา	สุวงศ์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
๑๑. นางสาวกนกวรรณ	บำรุงชาติ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

บทสรุปผู้บริหาร

ศักยภาพและความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนไทยที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะทำให้เกิดตลาดภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่และเป็นฐานการผลิตที่เชื่อมโยงปัจจัยซึ่งกันและกันได้สะดวก การเปลี่ยนแปลงของการค้าและการผลิตสินค้า/บริการดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นประเด็นด้านการเชื่อมโยง การศึกษา ศักยภาพและความพร้อมของประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนตามแนวชายแดนจึงมีความสำคัญการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น

การศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์แนวโน้มในการส่งออก - นำเข้าสินค้าและบริการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คัดเลือกสินค้าระดับ Star ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage) อัตราการเติบโตสูง มีเสถียรภาพในการเติบโต และมีสัดส่วนมูลค่าในการค้าสูง ทั้งนี้สินค้าระดับ Star จะได้รับผลกระทบสูงเมื่อมีการลดภาษีและมาตรการกีดกันในการเข้าสู่ AEC แล้วเชื่อมโยงสินค้ากลุ่มนี้กับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและใช้ตาราง Input - Output เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต ทำให้เห็นถึงสถานภาพปัญหาและอุปสรรคในภาคการผลิตและการจ้างงานของพื้นที่ หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน ยืนยันด้วยข้อมูลเชิงลึกจากการตอบแบบสอบถามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการลงพื้นที่ของคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ได้ภาพรวมของผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ชายแดนของไทยอย่างสมบูรณ์ แล้วจึงนำประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการมาศึกษาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น การศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

ในพื้นที่จังหวัด สตูล ยะลา สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ที่มีชายแดนติดกับมาเลเซีย พบว่าการเปิดเสรีทางการค้าจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตยางธรรมชาติ เนื่องจากมาเลเซียใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม และมีความต้องการสินค้าประเภทนี้จากทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๗ ต่อปีก่อนหน้านี้เป็นการผลิตด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิตไก่เนื้อและโคเนื้อ ซึ่งมาเลเซียมีความต้องการสูง ผลกระทบจากการนำเข้าในภาคอุตสาหกรรม พบว่าการทำส่วนประกอบของอาคารจากไม้และการทำเฟอร์นิเจอร์จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุดจากการนำเข้าไม้แปรรูป ซึ่งมาจากการตัดโค่นสวนยาง อย่างไรก็ตามสัดส่วนของผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมโดยรวมมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบต่อความต้องการเงินทุนหมุนเวียนและแรงงาน แต่มีผลต่อการใช้เครื่องจักรน้อย สำหรับผลกระทบในเชิงลบเป็นการแข่งขันในการผลิต

ปาล์มน้ำมัน ส่วนในด้านบริการ มาเลเซียมีความได้เปรียบมากกว่าไทยเกือบทุกสาขา และการเข้าสู่ AEC จะเปิดโอกาสให้ SMEs ของมาเลเซียเข้ามาแข่งขันในพื้นที่ได้มากขึ้น เช่น สาขาก่อสร้าง การขนส่ง ภัตตาคาร/โรงแรม และธุรกิจการให้เช่าต่างๆ เป็นต้น แต่ไทยอาจได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากสาขาค้าปลีก และค้าส่ง อนึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าในด้านการเกษตร ปัจจัยที่สำคัญคือปุ๋ยเคมี ซึ่งไทยนำเข้าจากมาเลเซีย และมีผลกระทบเชิงบวกกับผลผลิตการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ทุกประเภท รวมทั้งมีห่วงโซ่อุปทานต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการผลิตปศุสัตว์ด้วย แต่ภาครัฐจำเป็นต้องเข้มงวดในการขนย้ายปุ๋ยเนื่องจากความไม่สงบในพื้นที่จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชน นอกจากนั้นเป็นการให้บริการการเกษตร และสถาบันการเงิน ดังนั้นภาครัฐต้องมีบทบาทในการสนับสนุนให้ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรเหล่านี้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ เสริมสร้างขีดความสามารถแก่ผู้ให้บริการในสาขาที่จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขัน เสริมสร้างความร่วมมือกับมาเลเซียเพื่อลดการแข่งขันเรื่องปาล์มน้ำมัน สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าไก่เนื้อและโคเนื้อที่ส่งออกด้วยการแปรรูป และเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มอุตสาหกรรมไม้หากการตัดโค่นต้นยางในมาเลเซียลดลง ในขณะที่เดียวกันภาครัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปยางธรรมชาติในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่า และหาตลาดใหม่เพิ่มเติม นอกเหนือจากมาเลเซีย รวมทั้งศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากท่าเรือปีนังซึ่งมีความเหมาะสมกับการส่งสินค้าในพื้นที่ไปยังอินเดียและตะวันออกกลาง

ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราดซึ่งติดต่อกับภาคใต้ของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อ SMEs ที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร โดยส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง เช่น การทำเครื่องประดับอัญมณี และการเจียรไนอัญมณี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรอีกหลายประเภท ที่สำคัญคือการทำหิวพีชให้เป็นเส้น การทำอาหารสัตว์ การผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำขนมปังหรือขนมเค้กการทำไอศกรีม และการทำน้ำตาลทรายแดง เป็นต้นซึ่งอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้มีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยส่งผลกระทบต่อการผลิตอ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง ในด้านการส่งออกผลไม้และสุกรมีชีวิต มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก สำหรับภาคบริการจะมีผลกระทบต่อสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะมากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ในพื้นที่ชายแดนของกัมพูชา พบว่ายังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ทำให้ชาวกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องพึ่งพาการให้บริการจากไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการไฟฟ้าซึ่งไทยส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี และการให้บริการสาธารณสุขเนื่องจากประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ขาดแคลนน้ำดื่มสะอาด นอกจากนั้นเป็นการศึกษาในระดับกลางและอุดมศึกษาที่ยังขาดแคลนในพื้นที่ของกัมพูชา ดังนั้นภาครัฐควรเตรียมจัดหาปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร เป็นต้น อีกทั้งควรส่งเสริมคนไทยในพื้นที่ไปลงทุนทำเกษตรกรรมแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming) ในกัมพูชา ในด้านอุตสาหกรรมและการให้บริการ ต้องเตรียมความพร้อมให้ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพิ่มทักษะฝีมือให้แรงงานเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาให้รับเยาวชนที่มีฐานะยากจนจากกัมพูชาเข้ามาเรียน ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าเอกชนในพื้นที่ และสนับสนุนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมในพื้นที่กัมพูชาเพื่อลดต้นทุนในการขนส่ง

ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับภาคเหนือของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายใหญ่ที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนและเครื่องจักรมากกว่า SMEs ที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล

อุตสาหกรรมนม และการผลิตไฟฟ้าเอกชน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เช่น อุตสาหกรรมมันเส้นการผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้นการทำอาหารสัตว์ การทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนมอบแห้ง การผลิตอาหารนม และการผลิตน้ำตาลรวมทั้งอุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานได้แก่ การผลิตปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชที่มีโรงงานหลายแห่ง และการผลิตอ้อยและมันสำปะหลังซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ที่สุดของพื้นที่ชายแดนทั้งประเทศ อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังจะต้องเตรียมแข่งขันกับการนำเข้าจากกัมพูชาที่มีแนวโน้มเติบโตสูงมาก ที่ได้รับผลกระทบรองลงมา คือกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและคอนกรีต นอกจากนี้พื้นที่ชายแดนของกัมพูชามีไฟฟ้าใช้เพียงหนึ่งในห้า ในขณะที่พื้นที่ชายแดนฝั่งไทยมีอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าเอกชนจำนวนมาก จึงได้รับผลกระทบจากการส่งออกไฟฟ้าตามแนวตะเข็บชายแดนที่มีอัตราการเติบโตสูง สำหรับภาคบริการ ไทยมีโอกาสให้บริการด้านการศึกษาแก่เยาวชนกัมพูชาในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๑๕ – ๒๔ ปี ที่ยังขาดการศึกษาในสัดส่วนสูงอีกทั้งคาดว่าจะการค้าส่งค้าปลีกจะเติบโตได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากทั้งสองประเทศมีบุคลากรในด้านนี้จำนวนมาก ในพื้นที่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวด้านโบราณสถานและวัฒนธรรม ได้แก่ ปราสาทหินเขาพระวิหาร และเส้นทางที่เชื่อมโยงจากพื้นที่ไปแหล่งมรดกโลกที่นครวัดและนครธม แต่พื้นที่นี้ยังขาดความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องจัดเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช นอกจากนั้นเป็นอาหารสัตว์ยารักษาโรคสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน เพื่อสนับสนุนการส่งออกสุกรซึ่งมีการเลี้ยงในพื้นที่นี้มาก และส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ให้เกิดผลดีต่อการส่งออกอาหารแปรรูปจากผลิตภัณฑ์นม ในด้านบริการควรพิจารณาส่งเสริมให้ภาคเอกชนผลิตและส่งออกพลังงานไฟฟ้าส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาดึงดูดเยาวชนกัมพูชาที่มีฐานะดีเข้าศึกษาต่อในระดับกลางและอุดมศึกษา ส่งเสริมสาขาการค้าปลีกและการค้าส่ง และส่งเสริมให้คนไทยที่มีทักษะวิชาชีพไปลงทุนในกัมพูชา ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนและการให้บริการของสถาบันการเงินการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานระดับวิชาชีพ รวมทั้งด้านโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตของสินค้า และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว อีกทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ทางด้านที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันจะต้องเตรียมการป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ด้วย

ในพื้นที่ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับ สปป.ลาวตอนใต้ การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม โดยเป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด รองลงมาคือการผลิตอ้อย ในด้านปศุสัตว์เป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อไก่พื้นเมือง และสุกร แม้ว่าสินค้านี้ดังก้าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของลาว แต่ไทยก็ส่งออกได้ในระดับ Star จึงคาดได้ว่าเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าในกลุ่มนี้จะส่งออกได้มากขึ้นอีก ตัวอย่างเช่นปัจจุบันลาวยังเก็บภาษีนำเข้าข้าว แต่ไทยก็สามารถส่งออกข้าวไป สปป.ลาว เฉลี่ยปีละ ๒๔๐ ล้านบาท และเติบโตอย่างมีเสถียรภาพที่อัตราการร้อยละ ๑๓ ต่อปี ไทยมีส่วนแบ่งในตลาดข้าวนำเข้าของลาวสูงถึงร้อยละ ๘๒ ดังนั้นแม้ว่าจะเป็นตลาดขนาดเล็ก แต่ก็มีความเหมาะสมต่อการค้าชายแดนในพื้นที่การส่งออกข้าวมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงสี/คัด/ขัดข้าวจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่เป็น SMEs สำหรับผลกระทบในเชิงลบ สินค้านำเข้ามันสำปะหลังมีมูลค่าสูงและแนวโน้มการนำเข้าสูงมาก จึงมีผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ในด้านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตเครื่องประกอบอาคารไม้ SMEs จำนวนมากจะได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้าเครื่องไม้สำเร็จรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ ที่สำคัญคือการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบ

เชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนที่มีอยู่ ๑๒ แห่ง แต่ก็มีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง สำหรับภาคบริการ จะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการศึกษาสาขาอสังหาริมทรัพย์/ การเช่า/ธุรกิจ และสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ การขนส่ง รวมทั้งสาขาสาธารณสุข โดยมีปัจจัยจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวในภาคใต้ของลาวที่เป็นแหล่งมรดกโลก รวมทั้ง การเชื่อมโยงพื้นที่ด้วยสะพานข้ามแม่น้ำโขง ๒ แห่ง และการลงทุนจากต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ของไทยมากขึ้นยังอาจนำโรคติดต่อเข้ามาด้วย ทั้งนี้รายงานการสำรวจระบุว่าภาคใต้ของลาวยังขาดแคลนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมะเร็ง ทำให้จำเป็นต้องมีการตรวจตราป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ของผู้เดินทางเข้าออก อย่างเคร่งครัด การเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าจึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคแก่ประชาชนตามแนวชายแดนไทยในพื้นที่ ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC ภาครัฐควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับภาคเกษตรกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ เช่น มันสำปะหลังที่นำเข้าจากลาวสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูป ในด้านปศุสัตว์ควรส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน และส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อรองรับนักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ในด้านบริการ ภาครัฐควรร่วมมือกับ สปป.ลาว ส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ ในการนี้ ภาครัฐควรเตรียมความพร้อมอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าออกของนักท่องเที่ยวและยานพาหนะ ควรส่งเสริมการค้าปลีกค้าส่งและซ่อมแซมยานพาหนะ ควรเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขสำหรับผู้เดินทางเข้าออก และควรส่งเสริมการศึกษาระดับนานาชาติสำหรับบุตรหลาน นักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว รวมทั้งการศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาสำหรับพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเติบโตของการลงทุน อีกทั้งควรพิจารณาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เพื่อให้มีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในลาว

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย และบึงกาฬ ที่มีชายแดนติดกับ สปป.ลาว ตอนเหนือ มีจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง และยังมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด การส่งออกสินค้าระดับ Star จึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่อย่างมาก กล่าวคือกระทบกับจำนวนโรงงานถึงร้อยละ ๕๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๓๙ ความต้องการแรงงานร้อยละ ๒๔ และการใช้เครื่องจักรร้อยละ ๒๘ ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มของอาหาร-แปรรูปโดยเฉพาะการสี/ผัด/ขัดข้าว ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการส่งออกข้าว ที่แม้ว่ายังมีมูลค่าน้อย และถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้า แต่ก็เติบโตอย่างสม่ำเสมอที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง การแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น การป่นหรือบดเมล็ดพืช ขนมหัง/หรือ ขนมหัก/ขนมหังกรอบ/ขนมอบแห้ง แป้ง อาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช ไอศกรีม นมสดพาสเจอร์ไรส์ น้ำดื่ม สุรา เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำตาล และอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เหลือก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ในด้านการเกษตร การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นอ้อยโรงงาน ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ สุกร และโค/กระบือมีชีวิต ทั้งนี้สินค้าเกษตรดังกล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของ สปป.ลาว แต่เมื่อเข้าสู่ AEC ภาษีจะลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกรในพื้นที่ชายแดนไทยส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นอีก สำหรับสินค้านำเข้าระดับ Star จาก สปป.ลาว จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียงเล็กน้อย โดยสินค้า

นำเข้าที่สำคัญ คือเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร และการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจะมีผลกระทบต่อเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ในการนำเข้าสินค้าเกษตรจะมีผลกระทบต่อการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังซึ่งจะมีเกษตรกรได้รับผลกระทบจำนวนมาก ในภาคบริการ พื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ สาขาการศึกษา และสาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ นอกจากนี้คาดว่าสาขาการขนส่ง/คลังสินค้า และสาขาสาธารณสุขจะเติบโตสูงมาก โดยมีปัจจัยจากการเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-ลาว-จีน และเวียดนาม ซึ่งผู้เดินทางผ่านแดนอาจนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ ในด้านปัจจัยการผลิต ภาครัฐต้องจัดเตรียมปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนในการผลิตข้าวและอ้อย ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ โดยอาจนำวัตถุดิบประเภทข้าวโพดและพืชน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ อีกทั้งต้องส่งเสริมการจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อสัตว์ ต้องส่งเสริมกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ต้องส่งเสริมกิจการขนส่ง/คลังสินค้าเพื่อรองรับการค้าระหว่าง ไทย-ลาว-จีน ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบสื่อสารโทรคมนาคม นอกจากนี้ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลังในพื้นที่อีกด้วย

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ ภาคเหนือสินค้าส่งออกจากไทยที่สำคัญได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และซีเมนต์ นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าประเภทอาหาร แต่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มากนัก อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุด คือ การบ่มใบชาหรือใบยาสูบและอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ซึ่งจะมีห่วงโซ่อุปทานไปยังภาคการเกษตรในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ที่สำคัญ คือ การผลิตกระแสไฟฟ้าและอุตสาหกรรมพลาสติก ในการส่งออกสินค้าเกษตร จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อย สับปะรด และถั่วเหลือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วเหลือง ซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ของประเทศ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการเลี้ยงโคเนื้อ ในด้านสินค้านำเข้า หากไม่รวมก๊าซธรรมชาติ สินค้าส่วนใหญ่มีมูลค่าน้อย สินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบเชิงบวกในพื้นที่มากที่สุด คือ การนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมก่อสร้างอื่นๆ สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่จำนวนหนึ่ง แต่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เนื่องจากการนำเข้าโคและกระบือมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในไทย แล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก ในภาคบริการ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซมยานพาหนะจะได้รับผลกระทบเชิงบวก แต่การให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีมูลค่าน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการไฟฟ้า ซึ่งไทยส่งออกไฟฟ้าไปยังประเทศเมียนมาร์เพิ่มขึ้นในระดับ Star ทั้งที่การผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่มีศักยภาพพอเพียง ในพื้นที่ของเมียนมาร์ประชาชนยังมีความยากจนสูง โดยเฉพาะในรัฐฉานซึ่งรายงานการสำรวจระบุว่าประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนตกอยู่ในภาวะความยากจน ทั้งการขาดแคลนอาหาร การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การขาดแคลนแพทย์ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน และการขาดแคลนไฟฟ้า ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าอุปโภค บริโภค ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคเหนือของเมียนมาร์โดยผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งของไทยจะได้รับ

ผลกระทบในเชิงบวก ในการนี้ภาครัฐของไทยต้องเตรียมเพิ่มจุดผ่านแดนถาวรในพื้นที่ซึ่งปลอดภัย และมีความเหมาะสม ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและระบบโทรคมนาคมที่ยังมีอุปสรรคจากสภาพพื้นที่ภูเขา เตรียมความพร้อมการให้บริการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าให้มีปริมาณพอที่จะสนองความต้องการการเติบโตในพื้นที่ทั้งของไทยและเมียนมาร์ จัดหาปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช การให้บริการทางการแพทย์ และสถาบันการเงินเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเตรียมความพร้อมด้านทักษะการค้าชายแดนให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ภาคใต้พื้นที่นี้มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก แต่การส่งออกสินค้าจากไทยจะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบมีเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอาหารแปรรูป และกลุ่มปิโตรเลียม/พลาสติก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสัดส่วนถึงสามในสี่ และยังมีห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตรกรรมของพื้นที่อีกมาก ในการส่งออกสินค้าเกษตร ผลผลิตที่ได้รับผลกระทบ คือ อ้อย ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และกาแฟในด้านปศุสัตว์ เป็นการเลี้ยงโคเนื้อและนํ้านมดิบ ในส่วนสินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบ คือ กลุ่มสินค้าไม้ซึ่งในพื้นที่เมียนมาร์กำลังมีการปรับพื้นที่ป่าให้เป็นสวนปาล์มและสวนยาง ทำให้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไม้ในพื้นที่นี้สูงกว่าในภาคเหนือ ๓ เท่า อีกกลุ่มหนึ่งคือการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่สูงมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม้ และยิ่งสูงกว่าผลกระทบในพื้นที่ภาคเหนือถึง ๑๕ เท่า อันเนื่องมาจากการขยายตัวของห่วงโซ่อุปทานที่ต่อเนื่องกับการแปรรูปสัตว์น้ำสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตร มะพร้าวจะมีผลกระทบอย่างมากในพื้นที่นี้ซึ่งเป็นแหล่งปลูกมะพร้าวใหญ่ของประเทศ ในการนำเข้าโคเนื้อและกระบือมีชีวิตจะมีประโยชน์ต่อเกษตรกร เนื่องจากเป็นการนำเข้าเพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศ ในด้านการให้บริการสาขาไฟฟ้ามีมูลค่าสูงสุด และมีโรงไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กที่ใช้พลังงานทดแทนจำนวน ๒๗ แห่ง ไทยจึงมีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้าไปยังพื้นที่ของเมียนมาร์ ซึ่งภาคตะนาวศรีมีความยากจนสูงกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนไฟฟ้า นอกจากนี้ไทยจึงมีโอกาสให้บริการด้านสาธารณสุข และการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ภาคตะนาวศรี ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับเมียนมาร์ มีโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ (สายอาเซียน A-123) ทวาย-บ้านเก่า ที่เชื่อมโยงกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย นอกจากนั้นมีเส้นทางถนนด่านสิงขร-มะริด ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพในการลดต้นทุนการขนส่งกลุ่มสินค้าสัตว์น้ำเข้ามายังพื้นที่ ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญคือสภาพพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา และเป็นพื้นที่ทหาร ทำให้ขาดเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ชาวบ้านจึงขาดโอกาสใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นภาครัฐจึงควรเปิดจุดผ่านแดนถาวรเพิ่มขึ้นโดยเลือกจุดที่มีประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าสัตว์น้ำหรือสินค้าไม้ ซึ่งอุตสาหกรรมในพื้นที่จะได้รับผลกระทบเชิงบวก รวมทั้งการสนับสนุนโครงการพัฒนาเส้นทางในเมียนมาร์เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง ทั้งนี้อุตสาหกรรมไม้ยังคงมีอนาคตจากการหมุนเวียนตัดโค่นต้นยางเก่าของเมียนมาร์ ในด้านสินค้าบริการ พื้นที่นี้มีความได้เปรียบเมียนมาร์ในทุกด้าน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานที่ดีกว่าของไทย เช่น การสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการค้าข้ามแดน

จากการเชิญหน่วยงานต่างๆ มาชี้แจงเรื่องการเตรียมความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะอนุกรรมการได้รับฟังและสรุปเป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ในการให้ความรู้เรื่อง AEC แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในภูมิภาค : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศผู้จัดการอบรมสัมมนาควรมีการศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดของแต่ละจังหวัดหรือรายสินค้า เพื่อจะได้วิเคราะห์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบว่าสินค้าใดที่ไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบประเทศเพื่อนบ้าน และจะสามารถแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้าชนิดใดได้บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC หรือจัดสัมมนาที่เน้นเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะธุรกิจในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้เข้าใจในประเด็นธุรกิจหรือสินค้าบางประเภทในเชิงลึกอย่างเชี่ยวชาญในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยให้มีการร่วมมือกับเอกชนที่จะให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ ทั้งนี้ภาครัฐต้องส่งเสริมธุรกิจ SMEs หรือวิสาหกิจชุมชนในท้องที่ที่มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะต่อสู้กับประเทศเพื่อนบ้านได้

ในการดูแลสุขอนามัยให้ประชาชนและแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน : คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่า

๑. ประชาชนเพื่อนบ้านตามแนวตะเข็บชายแดนนิยมเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ของไทย ส่งผลให้สถานพยาบาลของไทยต้องแบกรับภาระค่ารักษาพยาบาล ทั้งที่ไม่มีงบประมาณพอเพียง
๒. กองทัพควรมีผู้ช่วยพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มาร่วมปฏิบัติการกับทหาร เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่บริเวณแนวชายแดน โดยบรรจุเข้าสู่แผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม
๓. แรงงานไร้ฝีมือต่างชาติจะหลั่งไหลเข้ามา แต่ไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ทั่วถึง
๔. กระทรวงแรงงานควรจะขึ้นทะเบียนแรงงานที่ทำงานอยู่ในเมืองไทยทั้งหมด เพื่อที่จะทำประกันสังคมให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้

ในการเสริมสร้างขีดความสามารถของ SMEs : คณะอนุกรรมการให้ข้อสังเกตดังนี้

๑. นโยบายแรงงานขั้นต่ำ ๓๐๐ บาทของรัฐบาล ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ามาก แล้วส่งผลิตภัณฑ์ราคาถูกลงมาขายในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศที่ต้องขาดทุนและหายไปจากระบบ คาดว่าร้อยละ ๘๐ ของ SMEs จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งรัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานพร้อมงบประมาณสำหรับช่วยเหลือ SMEs เป็นการเฉพาะ เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิต เน้นการผลิตสินค้าที่มีเทคโนโลยีระดับสูงเพื่อให้ได้กำไรต่อชิ้นเพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริม SMEs ให้เดินทางไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทั้งหลายย่อมตกอยู่กับแรงงานและผู้บริโภค เพราะมีรายได้ไปพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต อีกทั้งได้บริโภคสินค้าที่มีราคาถูก

๒. การจัดทำฐานข้อมูลอุตสาหกรรมควรเก็บข้อมูลเชิงลึกแต่ละพื้นที่ เป็นรายละเอียดของผู้ประกอบการรายย่อย อาทิ ช่างแอร์ ช่างทำผม ช่างซ่อมรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ ผู้ผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร และอื่นๆ ซึ่งเป็นแรงงานฝีมือที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไปนอกจากนี้ควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้บูรณาการโดยเร่งด่วน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้จริง และเสร็จสิ้นก่อนการเปิด AEC

๓. ควรทำการวิจัยตลาดในประเทศเพื่อนบ้านก่อนการส่งเสริมให้ SMEs ไทยไปลงทุน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริง และเป็นการลดความเสี่ยงด้านการลงทุนอีกด้วย

๔. ควรส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและลดปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านจากนโยบายเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด ปัญหาราคาสินค้าการเกษตรแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้กับเกษตรกรประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ในระยะยาว

๕. ต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่าของประเทศเพื่อนบ้านส่งผลต่อตลาดสินค้าเกษตรในประเทศพอสมควร ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมภาคเกษตรกรรม : คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีโครงสร้างและกลไก ทั้งในระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่นดีมาก แต่ยังต้องพัฒนาองค์ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านการเกษตร ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันด้านการผลิตสินค้าเกษตร เช่น ผลผลิตเกษตรชนิดใดควรส่งออก หรือควรนำเข้าจากเพื่อนบ้านเพื่อการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า เป็นต้น นอกจากนั้นควรให้ความรู้เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เข้ากับระบบตลาดเสรีและวิถีชีวิตใหม่ อาทิ เปลี่ยนจากทำนาข้าว เป็นปลูกหญ้า สมนไพร หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่เกษตรกรมีพื้นฐานใกล้เคียงกันแต่สามารถเพิ่มผลผลิตหรือรายได้มากกว่าการผลิตแบบเดิม ในการนี้จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลในช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะประสานกับกองทัพที่มีคลื่นความถี่วิทยุทั้งในระบบเอเอ็มและเอฟเอ็ม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตรตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้องค์ความรู้ต่างๆ สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้โดยตรง

๒. ยิ่งกว่านั้นในอีกสองปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๘) ประเทศไทยจะไม่สามารถดำเนินนโยบายประกันราคาสินค้าการเกษตรได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงจำเป็นต้องทำงานเชิงรุก เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งความรู้ด้านการเกษตรและความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่านได้ ทั้งในด้านราคาสินค้าการเกษตร โรคพืช การไหลเวียนผลิตผลทางการเกษตรอย่างเสรี เป็นต้น

๓. สถาบันการศึกษาทั่วประเทศควรจะมีร่วมมือกับชุมชนหรือกลุ่มอาชีพเพื่อศึกษาวิจัย พัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีทิศทาง กรณีที่เป็นสินค้าระดับดีเลิศสามารถยกระดับสู่เวทีการค้าโลกได้ด้วย

๔. ทั้งนี้รัฐบาลควรจะมีสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตร ให้สามารถพัฒนาผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพสูง และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ผลิตในประเทศเพื่อนบ้านหรือกลุ่มสมาชิกอาเซียน

๕. ปัจจุบันมีนักลงทุนด้านการเกษตร ไปเช่าที่ดินในประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก เพื่อผลิตสินค้าการเกษตรเพื่อการส่งออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้นรัฐบาลควรมีมาตรการส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนผลิตสินค้าเกษตรในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างงาน และสามารถแข่งขันในระบบเศรษฐกิจใหม่ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้นักลงทุนไทยได้พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจใหม่อย่างยืดหยุ่นอีกด้วย

ในเรื่องสินค้าเกษตร : คณะอนุกรรมการเห็นว่าการเข้าสู่ AEC จะส่งผลให้ช่องทางการค้าสินค้าเกษตรเปิดกว้างขึ้น ทำให้สามารถค้าขายสินค้าเกษตรได้หลายชนิดมากขึ้น ในการนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรัฐบาลจำเป็นต้องหาแนวทางในการรองรับให้มีประสิทธิภาพต่อไป และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน ดังนี้

๑. การเจรจาเรื่องสินค้าเกษตรมีความอ่อนไหวอย่างมาก ในภูมิภาคอาเซียนมีสินค้าเกษตรหลายชนิดซ้ำกัน แต่ต้นทุนการผลิตและราคาของแต่ละประเทศแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทั้งในระดับเกษตรกรและนโยบายแห่งรัฐ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ ควรมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่มิใช่ภาษี (Non Tariff Barriers) ไว้สำรองสำหรับใช้ในการต่อรองกับต่างชาติ เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถแข่งขันได้

๒. ควรสนับสนุนด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร และส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ด้วยการอุดหนุนงบประมาณวิจัย ให้สามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน

๓. ควรจะจัดทำระบบสารสนเทศด้านการเกษตรเพื่อประมวลข้อมูลให้เกษตรกรสามารถคาดการณ์แนวโน้มของตลาด กระบวนการผลิต และสามารถแข่งขันได้นอกจากนี้ การเข้าถึงข้อมูลของเกษตรกรต้องเป็นไปด้วยความสะดวก และสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔. โครงสร้างผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตรมีอายุสูงขึ้น เป็นสตรี และมีแนวโน้มลดจำนวนลงเรื่อยๆ ดังนั้นควรเตรียมการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเกษตรกรจากผู้ผลิตต้นน้ำ ให้เป็นผู้ผลิตกลางน้ำ ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การใช้เทคโนโลยีการเกษตร และการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้

๕. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ควรจะให้สินเชื่อด้านครอบคลุมไปถึงการรับจำนำเครื่องจักรกลการเกษตร และสินเชื่ออุตสาหกรรมการเกษตรกลางน้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs มีเงินทุนสำหรับกิจการ

๖. ควรจะส่งเสริมปศุสัตว์ไทยและโรงฆ่าสัตว์หรือโรงชำแหละเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัยที่มีศักยภาพในการแข่งขันมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านให้สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๗. ควรจะมีการเปิดสถานีวิจัยโทรทัศน์ ช่องการเกษตรเป็นการเฉพาะเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ในเรื่องวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเครือข่ายการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร : คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. งานด้านวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับงานส่งเสริม SMEs ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กระทรวงอุตสาหกรรม นั้น ในทางปฏิบัติเป็นการบริหารจัดการที่แยกส่วนออกจากกัน การเชื่อมประสานก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจาก วิสาหกิจชุมชนที่จะพัฒนาไปสู่ SMEs ที่กระทรวงอุตสาหกรรมไม่มีองค์ความรู้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะต่อยอดและสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงอย่างแท้จริง ดังนั้น ทั้งสองหน่วยงานควรจะประสานแผนแม่บทร่วมกันเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อแผนที่กระทรวงกระจายให้เป็นเนื้อเดียวกันและสามารถปฏิบัติได้จริง

๒. แผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘ ทั้ง ๗ โครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร เชื่อว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย เนื่องจาก สินค้าอาเซียนเป็นสินค้าชนิดเดียวกันแต่ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ในระดับที่สูง จะเห็นได้ว่าหน้าที่การค้าสินค้าเกษตรควรจะเป็นกระทรวงพาณิชย์แต่กลับอยู่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดูแลวิสาหกิจชุมชน จึงทำให้กระบวนการด้านการตลาดไม่สอดคล้องกับระบบการตลาดทุนนิยมสมัยใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อสถานะของวิสาหกิจชุมชนในตลาดอาเซียนได้ในอนาคต

๓. การส่งเสริมการผลิต/วิสาหกิจชุมชนให้เกษตรกรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคิดถึงกลไกตลาดและการกระจายสินค้าด้วย เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาดและราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำในอนาคต

๔. การพัฒนาอาหารไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและการแปรรูปอาหาร และควรมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกรเพื่อให้สามารถปรับตัวในสภาวะแวดล้อม/ภูมิอากาศที่ผันผวนและบริหารจัดการป่าไม้อาเซียนอย่างยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

๕. กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยทั้งในประเทศและทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน และสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว

๖. ทิศทางในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของกลุ่มสหกรณ์ที่ดีที่สุด คือ หน่วยงานต่างๆ ควรจะสร้างระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็ง ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา แทนการค้นหาคนดีมีคุณธรรมเพราะไม่มีอยู่จริง

ในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน : คณะอนุกรรมการให้ความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท. หรือ BOI) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะส่งเสริมการลงทุนจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มพูนมูลค่าการค้า บริการ ยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนบริเวณพรมแดนทั้งสองประเทศได้ในเวลาเดียวกัน

ในเรื่องการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน: คณะอนุกรรมการให้ความเห็น และข้อเสนอแนะว่า

๑. จัดทำโครงการ Thailand Connectivity โดยมีเป้าหมายในการจัดระบบการขนส่งเพื่อการเชื่อมต่อทางถนนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงแผนงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงปัจจัยและแหล่งผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าขาย ทั้งนี้ เป็นการดำเนินงานร่วมกับกรมทางหลวงที่รับผิดชอบในการก่อสร้างถนน โดยเริ่มจากการเชื่อมต่อภายในประเทศเสียก่อนแล้วจึงจะกระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะการเชื่อมต่อแบบทวิภาคี ซึ่งจะให้ผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการลงทุนที่คนไทยจะได้รับจากโครงการ ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือการเดินทางในเส้นทางจากประเทศไทยไปประเทศลาว ตามเส้นทางเชื่อมต่อของทั้งสองประเทศ เช่น เชียงใหม่-หลวงพระบาง อุดรธานี-หลวงพระบาง มุกดาหาร-สวันเขตนครพนม-แขวงคำม่วน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดย บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ รวมไปถึงการขนถ่ายสินค้าระหว่างไทยกับลาวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นหลังจากมีการทำข้อตกลงในการขนส่งระหว่างกัน

๒. กฎหมายที่ควรให้มีการปรับปรุงมากที่สุดคงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการเชื่อมโยงการขนส่งในอนาคตจะเป็นการดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหนึ่งการแก้ไขกฎหมายและระเบียบเพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าทางพาณิชย์นาวินั้นควรสอดคล้องกับกฎหมายการขนส่งทางทะเลซึ่งองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO : International Maritime Organization) กำหนดให้ใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

ในเรื่องระบบโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ชายแดน : คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่ครอบคลุม ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมาก ระหว่างพื้นที่เขตเมืองกับเขตชนบท นอกจากนี้ คุณภาพการให้บริการ (Quality of Service) ซึ่งวัดจากความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตมักอ้างถึงความเร็วสูงสุดเท่านั้น มิใช่ความเร็วที่ใช้กันโดยปกติ

๒. ทีโอทีและกสท. ทั้งสองบริษัทต่างก็เป็นผู้ให้บริการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทเอกชน (ไม่รวมถึงการให้บริการภาครัฐ) แต่ทั้งสองบริษัทมีการลงทุนที่ซ้ำซ้อนกันด้านโครงสร้างพื้นฐานประเภทใยแก้วนำแสง (fiber optic) ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูง

๓. ควรผลักดันให้ประเทศไทยใช้เทคโนโลยีสามจี (3G) อย่างเป็นทางการ เพราะนอกจากจะลดต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและสามารถพัฒนาประเทศในมิติอื่นได้ด้วย

๔. ทีโอที มีโครงการ “TOT Young Club” ส่วนกระทรวงฯ มีโครงการ “ASEAN Camp for Kids” ห้องเรียนชุมชนออนไลน์ (Community e – Classroom) โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน และอื่นๆ แต่กิจกรรมเหล่านี้ยังขาดความชัดเจนว่าจะสามารถผลักดันให้ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างไร เนื่องจากยังขาดการผลิตเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้การพัฒนาเทคโนโลยีต้องควบคู่กับการจัดการความรู้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้เป็นความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ได้ จึงจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอาเซียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ประชากรมากขึ้น รวมถึงขนาดทุนที่ใหญ่ขึ้นด้วยดังนั้นการทำให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ได้รับความรู้ที่มีประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์จะเป็นวิธีการให้เขาพัฒนาขีดความสามารถได้อย่างเข้มแข็ง

๕. โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีแต่ยังต้องพัฒนาด้านเนื้อหา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนให้มากขึ้น ให้สามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาแต่ละท้องถิ่นที่เกิด การแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มเติม เช่น ข้อมูลการค้า ข้อมูลการผลิตสินค้าการเกษตร ราคาสินค้า และนวัตกรรมต่างๆ ต้องสร้างความรู้ผ่านอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้งาน และต่อยอดได้อย่างแท้จริง

๖. ประเทศไทยมีความต้องการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านตลอดแนวชายแดน (Connectivity) ดังนั้น การขยายพื้นที่การให้บริการไม่ควรจะหยุดนิ่งควรจะสำรวจความต้องการของประชาชนให้ทั่วถึง แล้วตอบสนองความต้องการของประชาชนจนเต็มพื้นที่ในท้ายที่สุด

๗. การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่ควรเป็นการให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ควรจะมีเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพการให้บริการในระดับสูงได้

๘. ควรกระตุ้นให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ โดยเฉพาะโครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เนื่องจาก เป็นหน่วยที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

๙. ควรเร่งเจรจาแก้ไขการรบกวนสัญญาณบริเวณพื้นที่ตะเข็บชายแดน เพื่อให้สามารถรับสัญญาณและสื่อสารได้เต็มประสิทธิภาพ

ในเรื่องความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน: คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. หลังจากเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว (พ.ศ. ๒๕๕๘) ควรจะยกเลิกกฎอัยการศึกในบางพื้นที่ที่เห็นว่ามีความปลอดภัย โดยเฉพาะพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่รัฐอื่นปฏิบัติงานในบริเวณชายแดน

เนื่องจาก กฎอัยการศึกแม้จะไม่ได้ใช้ในทุกมาตราแต่ได้ครอบคลุมหมายอื่นๆ ไว้ ทั้งหมด ซึ่งอาจจะเกิดความลักลั่นในการปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยส่วนใหญ่ได้ยกเลิกประกาศกฎอัยการศึกไปเกือบทั้งหมดแล้วเหลือไว้เฉพาะที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งยวดเท่านั้นที่ยังคงประกาศใช้เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ

๒. ฝ่ายความมั่นคงควรจะประกาศบัญชีรายชื่อสินค้าที่เป็นยุทธปัจจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนและนักลงทุนทราบ เพื่อจะได้ลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนไปต่างประเทศ

๓. ควรจะเร่งสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และยกระดับด้านบุคลากรให้ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงระหว่างกันและการป้องกันประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. แนวทางพัฒนาประเทศควรจะยึดหลักการบริหารจัดการภาครัฐโดยมีตัวชี้วัด ๓ ตัว ได้แก่ ความสุขของประชาชน ความปลอดภัยของประชาชน และความสามัคคีของคนในชาติ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

Executive Summary

Potential and Readiness of the People Living Along Thai Border Areas Adjacent to Neighboring Countries in Response to the Integration of ASEAN Economic Community (AEC)¹

1. Background and Rationale

The integration of ASEAN Economic Community (AEC) in 2015 will bring together several large-scale regional markets and form a production base beneficial to all parties concerned. The changes in trade and production will greatly affect the lifestyles of local people living along the Thai border areas adjacent to other AEC countries. This will open up a gateway to allow greater connectivity among ASEAN neighboring countries. It is important to study the potential and readiness of the people with regards to how they adapt to various changes, overcome problems, limitations and obstacles which may occur in the communities along the border areas. The objectives of this study are to find a suitable approach for tackling the problems and to find ways to adjust or amend laws and regulations concerning the people. This preparation would enable the people to adapt to the changes of ASEAN integration.

2. Methodology

The methods employed in this study involved analyzing import-export as well as the service industries of Thailand and its neighboring countries by selecting five star commodities which have revealed comparative advantages, high rates of growth, stability in growth and high proportion of trade value. Such star commodities, if the measures of tax reduction and boycott are taken in AEC, will be greatly affected. The star commodities are linked in the same group of industry sectors, agriculture and service in the areas along the border areas. Table of Input-Output was used to analyze the production factors to identify the current situation, potential problems, and obstacles as well as the potential impact on employment in the areas. In addition to this, data regarding the changes along the borders of our neighboring countries, in-depth questionnaires of local administrative organizations, field-notes from the Sub-Committee on Foreign Affairs who went to survey the areas were carefully considered in order to develop guidelines and propose amendments to the law that may help local people to easily adapt to the changes.

¹ The report is done by the Sub-Committees to Study the Relationship between Thailand and ASEAN countries bordering with Thailand, The Committee on Foreign Affairs, The House of Representatives, on the study during June 2012-June 2013.

3. Findings

The findings of this study are as follows:

3.1 Provinces Adjacent to the Malaysian Border

In Satun, Yala, Songkhla, Pattani and Narathiwat provinces of which their borders are adjacent to Malaysia, it is found that the opening of free trade is likely to have a positive effect on the agricultural sector in the regions, in particular the natural rubber production. In Malaysia, natural rubber has very high demand with average of 17.7% increasing rate of demand per year. This is because Malaysia's industrial sector heavily relies on natural rubber as their raw material. In addition, livestock products such as chicken and beef meat are in high demand as well.

As for the impacts of imports on the industrial sector, it is found that production of the wooden components of buildings and wooden furniture will be the most positively impacted as rubber trees are cut down to be processed wood. However, impact on the industrial sector is proportionately less. It is found that most of the effects are from demand of working capital and labor. It should be noted, however, that despite the positive changes Thailand will be receiving, its palm oil production might be threatened from increased competition.

For the service sector, Malaysia has an advantage over Thailand in almost all fields, so AEC is the best channel for Malaysia's SMEs (small and medium enterprises) to compete in the Thai markets, especially in the fields of construction, transportation, restaurants, hotels and rental businesses, but Thailand would also benefit from retail and wholesale industries. It is noteworthy that in the agricultural sector, chemical fertilizer imported from Malaysia by Thailand is an extremely important factor for the benefit of Thai agriculture in every region of the country, impacting on the animal food industry and livestock products. Still, the public sector must be careful of transporting the fertilizers due to the unrest in the Southernmost provinces might cause obstacles to the people's potential and ability to use such fertilizers for their products. As for services in the agricultural sector and financial institutions, the public sector has to play a key role to support the people in the deep South areas in terms of production and funding. It will be necessary to find a way to help the people who may be taken advantage of by their competitors and, to cooperate with Malaysia in order to resolve the problem of palm oil competition, increase the value of both chicken and beef meat and prepare the wood industry for readiness in case the cutting down of rubber trees in Malaysia is reduced. Meanwhile, the public sector must promote natural processed rubber in those areas so as to add value, find new markets aside from Malaysia and study the means to exploit the benefits from the connection to Penang Port, which provides the means for transporting many commodities from southern Thai provinces to India and the Middle Eastern countries.

3.2 Provinces Adjacent to the Cambodian Border

In Chanthaburi and Trat provinces whose borders are adjacent to the South of Cambodia, ASEAN economic integration is likely to have significant impacts on labor-intensive SMEs, such as gems and jewelry manufacturers and also agricultural product manufacturers especially those producing grains, animal food, bread, cake, ice-cream and crude sugar and animal food. These agricultural products are linked to the supply chain of agricultural industry in the local areas, in particular the sugar cane and cassava factories. The export of fruit and live-pigs is also likely to be increased. Additionally, the service sector in these provinces will be affected, especially the retail, wholesale, and vehicle repair. Moreover, around the border areas of Cambodia, it is found that infrastructure such as electricity and water supply, public health and education are in poor condition. Consequently, Cambodian people along the border areas rely on services, particularly in terms of the electricity supply, from Thailand that is annually increased by 1,715%. Another service that Cambodian people in the areas need from Thailand is public health sector as clean drinking water supply system is still lacking in Cambodia border areas. Besides, their education both in secondary and university levels is inferior to those of Thailand.

The Thai government should prepare agricultural products such as fertilizer, insecticide and agricultural knowledge and services and support Thai people to invest in Contract Farming in Cambodia. In relation to industrial and service sectors, the Thai government should provide a source of funding for SMEs as well as develop skilled labor so as to reduce the cost of production. The government should also foster and support several educational institutes both in Vocational and University levels to provide places for Cambodian students from affluent families or middle classes. It should also support electricity production in the areas as well as the construction of roads and transports in the Cambodian areas in order to reduce the cost of transportation.

In relation to the areas of Sa Kaeo, Buri Ram, Surin, Si Sa Ket and Ubon Ratchathani provinces that are adjacent to the North of Cambodia, the opening of free trade within the AEC is likely to have significant impact on capital-intensive SMEs rather than labor-intensive ones, especially in industries involving production of sugar, milk and electricity. Apart from the aforesaid industries, other industries that will inevitably be affected are processed food industries such as the production of cassava chips, animal food, bread, cake, dried dessert, dairy products and sugar. This also includes industries involving the supply chain of fertilizer and insecticide. Also, it should be noted that although this area is the most spacious area of sugar cane and cassava production of all the border areas of the country, it may face intense competition from Cambodian farmers who have increasingly high production capacity. Also, the

construction materials and concrete industry will also be affected. Currently only one-fifths of Cambodian borderland areas have access to electricity, therefore, private electricity generating companies from Thailand maybe able to export electricity to the high-growth areas of Thai-Cambodian borders. Within the service sector, the Thai government has an opportunity to provide educational services to Cambodian youngsters, especially those between 15-24 years old. It is also expected that both wholesale and retail will quickly grow as the personnel of the two countries, specializing in these fields, is numerous. Furthermore, in these areas there are several ancient and cultural tourist attractions such as Preah Vehear Temple. Next to this temple, there is a route from these areas to the famous world heritage sites of Angkor Wat and Angkor Thom. Moreover, the Thai government should prepare its readiness in production of agricultural products such as fertilizer, insecticide, and food and medicine for farm animals. Animal slaughterhouse should also be standardized as there are many pig farms in the areas and pigs could become an important export product. As Thailand can benefit from export of dairy products, the government should also improve animal food factories in the area. As for the service sector, the Thai government should support the private sector to produce as well as export electricity. It should also support educational institutes to attract Cambodian youngsters from affluent families to further their study at secondary and university levels. The government should also promote retail and wholesale industry and support Thai people with vocational and professional skills to invest in Cambodia. In this regard, the public sector has to help its people by providing sources of funding from financial institutions, developing skilled labor, providing logistical knowledge, and increasing public relations efforts to guarantee the safety of the tourists. The tourism industry should also be encouraged. The government should promote investments in accommodations, restaurants, as well as other conveniences. However, in doing so, the public sector also has to prepare for the prevention of contagious diseases in these areas.

3.3 Provinces Adjacent to Laotian Border

Na Khon Phanom, Mukdahaan, Amnatchareon and Ubon Ratchathani provinces are adjacent to the South of Laos. The AEC will mostly affect agricultural sector in this area. Rice, sugar cane, and livestock production will gain the most benefits. Even though almost all the categories of the aforesaid products are listed as sensitive commodities, but currently Thailand is considered a Star exporter of these products. It is expected that there will be even more exports of these products after the AEC is set in place. At present, though Laos still levies tax on Thai rice imports, Thailand is able to send its rice to Laos, averaging 240 million baht per year, at a stable growth rate of 13% a year. Thus, Thai rice account 82% of rice imported into Laos. Although this rice

market seems rather small, it is suitable for the trade along the border areas in these areas. This is also beneficial for Thai rice mills which are mostly SMEs. As for other potential negative consequences, Thai import of cassava from Laos is currently increasing rapidly while the product demand is very high. This may have negative impacts to farmers in these areas as well as the processed cassava factories. Wooden product and furniture factories may also be negatively impacted by the AEC as there may be more import of wooden materials and products. Most of all, the import of electricity from Laos may negatively affect the twelve private electricity generators, however, it might stimulate improvements in terms of electricity production in the areas. As for the service sector, the expansion of tourism in the South of Laos which has a world heritage site, the two bridges on Khong River connecting Thailand and Laos, and foreign direct investments in Laos' special economic zone will bring positive effects on education, real estate development, wholesale, retail, vehicle repair, transportation and public health sectors. Although this will bring more benefits to Thailand, more tourists may also mean more contagious diseases in the area. According to the survey, there are shortages of clean water, toilets and malaria prevention in the Southern part of Laos, so strict measures to prevent the travelers contracting contagious diseases are needed.

This means that the opening of AEC will present both opportunities and challenges to the local people. It is important for the government to provide adequate support to agricultural sector and promote processed agricultural products in order to add value to local agricultural products. For example, imported cassava from Laos could be processed as animal food or starch products. In case of livestock, the Thai government should promote standardization of local slaughterhouses and support the processed meat industry in response to the substantial foreign direct investment in Laos' special economic zones. As for the service sector, both Thai and Laos government should cooperate to promote tourism of the world heritage site, improve transportation and public health system to ensure smooth travel for tourists crossing the borders, and boost vehicle repair businesses, retail as well as wholesale industries in the area. There should also be support for children of foreign investors working in Laos' special economic zones to study in international schools. Vocational schools and universities should also be improved to produce skilled labor in response to future growth and development in the area. Furthermore, the Thai public sector ought to consider setting up Thailand's special economic zones along the Thai borders to support as well as to link with the special economic zones of Laos.

In relation the areas of Chiang Rai, Phayao, Nan, Uttaradit, Phitsanulok, Loei, Nong Khai and Bungkan provinces that are adjacent to the Northern part of Laos, there are eleven permanent checkpoints and twenty-one lenient checkpoints, so these areas

are the border areas which have the highest numbers of links with a neighboring country. The export of star level commodities is anticipated to have a significant effect on several industries in the areas, these are: 55% of the factories, 39% of the working fund, 24% of the labor and 28% machinery usage. Almost all the industries that are affected are in the field of processed food, in particular grinding, winnowing and burnishing grains of rice. The ongoing export of rice is likely to have a continuous effect on these industries. Though the value of exported rice is less and a tax on imported rice is levied, there is a constant growth in the export of rice at 13% per year. Aside from the industries above-mentioned, the industries that will be affected are cassava, processed food from flour, pulverizing or grinding grains of crops, processed food made from seeds of crops, (including bread, cake, biscuits, and baked desserts), ice-cream, pasteurized fresh milk, drinking water, alcoholic and, non-alcoholic beverages, sugar production and animal food. Other industries that are likely to be affected are also agriculturally-related such as the supply fertilizer and insecticide etc.. Again, the agricultural sector will have a positive effect on rice production and sugar cane factories. In case of livestock, production of chicken, pork, and beef will benefit from AEC. Currently, almost all of the aforementioned agricultural commodities are in Laos' sensitive commodity list, however, AEC will bring the taxes down to no more than 5% which would enable Thai farmers to export more of their commodities. The import of the star commodities from Laos is likely to have a minimal effect on Thai industries in the areas. The main goods imported from Laos are the wooden components of buildings. This may have a negative impact on Thai manufacturers of window frames, doors, windows and wooden construction materials. In addition the import of electricity is expected to bring about significant and widespread advantages to the production sector in the areas. In the case of imported agricultural products, the goods that are inevitably affected are the production of corn for animal food and the production of cassava. The Thai service sector is likely to gain many benefits in the fields of wholesale, retail, vehicle repair, education and real estate businesses. In addition, it is expected that transportation, stockpiling and public health will flourish due to the linkage of logistic roads between Thailand, Laos, China and Vietnam; however, the travelers who cross through the checkpoints may be carriers of some contagious diseases to these areas. In order to support agricultural production, the state sector should provide the people living along the borders with fertilizer, insecticide and agricultural service, for these are very significant in reducing the cost of production of both rice and sugar cane. Also, the state sector has to support the animal food industry to produce broiled chicken, oxen and water buffalo and imports raw materials such as maize and vegetable oil from neighboring countries to be processed into animal food. Additionally, the state sector should facilitate the setting

up of standardized slaughterhouses to increase the value of beef, as well as promote retail, wholesale and vehicle repair businesses to serve the needs of tourists and the businessmen in the areas. Again, to cope with increased trade among Thailand, Laos, and China, the state sector has to improve transportation and stockpiling system, provide sources of funding for investors, and enhance telecommunications infrastructure. Meanwhile, the state sector should prepare local farmers to face increased competition especially in maize and cassava production.

3.4 Provinces Adjacent to the Northern Myanmar Border

For Chiang Rai, Chiang Mai, Mae Hong Son and Tak provinces whose borders are adjacent to the Northern part of Myanmar, the key exports of Thailand include petroleum cement and food, but the industries in these areas are likely to be minimally affected. The industries that may receive positive impacts from AEC are tea and tobacco curing as well as agricultural processed products. Also affected are electricity generation and the plastic industries. For the export of the agricultural commodities, sugar cane, pineapple, and soy bean will receive the most benefits. Soy beans in particular will be greatly affected as this area contains the largest soy bean farmings in the country. Again, in relation to livestock, raising beef cattle is likely to gain the benefits. In the case of imported commodities, the value of most of the commodities, (excluding natural gases), is low. The import of processed wood for construction and furniture-making will help adding value to the products and will consequently enhance construction industry as well. As for the import of the agricultural products, coconut trees farmers may be negatively affected, however livestock farmers, especially those who raise their livestock in Thailand and export processed meat, are likely to gain many benefits. Within the service sector, wholesale, retail and vehicle repair businesses are expected to benefit from AEC. In terms of electricity generation, currently Thailand is a Star-level exporter of electricity to Myanmar despite the lack of sufficient electricity generators in the area. Along the borders, the local people in Northern part of Myanmar are very poor, especially in Shan State. It is reported that half of the people in the area still lack access to clean food and water, medical treatment, basic public health services and electricity supply. AEC is expected to bring a flush of consumer and agricultural products as well as fuel oil to the Northern areas of Myanmar. Thai retail and wholesale operators will gain several advantages. Thai government should increase the number of permanent checkpoints in safe and proper areas, improve transportation and telecommunication system, especially in the mountainous areas, educate local businessmen on trade and negotiation skills, and provide public health services, electricity generation, fertilizer, insecticide, and agricultural services as well as financial support in order to help the locals in dealing with AEC.

3.5 Provinces Adjacent to the Southern Myanmar Border

The areas of Kanchanaburi, Ratchaburi, Phetchaburi, Prachuap Khiri Khan, Chumphon and Ranong provinces that are adjacent to the Southern borders of Myanmar have many industrial factories; however, the AEC will have minimal effect on these factories resulting from export from Thailand. Only two industries, processed food and petroleum and plastic production are likely to be affected. Processed food will have a larger effect, around three-fourths, while the two industries together will also influence the supply chain of local agricultural sector. As for the export of goods, the products greatly affected are sugar cane, palm oil, processed pineapple, coffee, and livestock which are mainly beef cattle and dairy cows. Affected imported goods may include wood supply and wooden products. Myanmar is grading ground and changing their forest areas into palm and rubber plantations, so the impact on the wood industry in these areas is likely to be three times higher than that of the Northern part of Thailand. Another group that is expected to be affected is the import of fishery products. Such products have fifteen times higher effect on the industries in the areas than the impact on the areas of the Northern part of Thailand. This is because of the expansion supply chain system of processed fishery. In the case of the import of agricultural products, coconut products will be greatly affected because coconut trees are grown in high numbers in this area of Thailand. The import of the beef cattle and live water buffalos is likely to be very beneficial for the Thai farmers, as they can raise them to increase their prices in Thailand. For the service sector, electricity has the highest number in terms of impact as there are twenty-seven small private electricity generators using alternative energy, providing Thailand with a high capacity to supply electricity to the Southern areas of Myanmar. In the Tanintharyi Region, poverty is higher than average when compared to the rest of the country. Therefore, Thailand has the opportunity to provide electricity, as well as public health and educational services. In terms of transportation between Thailand and Myanmar in this area, there is Dawei-Baan Kao international highway (ASEAN Route A-123) linking the Dawei deep-sea port project. There is also Sing Khorn-Marid road which has the potential to help reduce cost of transportation. However The local administration organizations in the areas have expressed their concern that this area comprises of conserved forests, mountains and military terrains; accordingly, it is difficult to establish connectivity to neighboring countries. The Thai government should open more permanent checkpoints to open up and build ways for further connectivity and integration in the area, allowing local villagers to take advantage of the AEC. The government should choose checkpoint areas that could help enable transport of aquatic animal goods or wood products, thus, helping to lower the cost for local farmers and manufacturers. It is expected that the wood industry will have a bright

future due to cultivation system of the rubber trees that are being felled in Myanmar. In the matter of serviced goods, these Thai borders have an advantage over Myanmar in all aspects, so the state sector should foster and support sub- contractors in the areas to utilize Thai infrastructures such as telecommunication and internet to increase their potential for regional trade.

4. Conclusions and Recommendations

Many agencies concerned have been invited to contribute comments and insights about preparing the readiness of the people living along the borders that are adjacent to the neighboring countries to cope with the opening of the ASEAN economic community. Having considered these elucidation, the sub-committee of the Standing Committee on Foreign Affairs of the House of Representatives presents the following suggestions

4.1 Provision of Knowledge regarding AEC to local people and government officials

The Department of Trade Negotiation in charge of both training and seminars should thoroughly study the market in each province including detailed analysis of product categories in order to inform local people on the kinds of goods from Thailand that have advantage or disadvantage in relation to the neighboring countries or what sort of goods should be processed so as to add value. This will help engage the local people in how they can benefit from ASEAN integration. Also, the Department should, together with private sector, hold seminars for specific businesses to enhance in-depth market knowledge for local businessmen and government officials. The state sector should promote a strong SME community in the area to increase their competitive advantage over neighboring countries.

4.2 Public Health Services for the Local People and Laborers from the Neighboring Countries

1. The people of the neighboring countries living along the borders often come to Thai hospitals for medical treatments, causing a significant financial burden on the hospitals.

2. The Royal Thai Army should have paramedics or medical staff working in with the soldiers in order to help the people living along the borders as part of the Ministry of Defense plan for defending the country

3. A large number of unskilled laborers from neighboring countries will come to Thailand without having adequate access to public health services

4. The Ministry of Labor ought to register all foreign laborers living in Thailand to provide social security numbers so that they can access adequate public health service.

4.3 Preparation for Public Health and Educational Services for People from the Neighboring Countries

The sub-committee of the Standing Committee on Foreign Affairs of the House of Representatives found that Thailand has more capabilities to offer adequate public health and educational services than its neighboring countries, Cambodia, Laos, and Myanmar. The public sector should invest in this potential in order to attract locals in the area. There should also be amendments to the law specifying that foreigners who come to Thailand for public health and educational services need to report with immigration officer every 90 days whether the report be done in person or via post. This law is causing difficulties for many foreigners and is one of the main factors obstructing the potential of Thailand to fully utilize its service opportunities.

4.4 Development of SMEs Businesses

1. The policy of 300 baht minimum labor wages of the government affects the SMEs operators who rely on labor as the main factor to drive their businesses. As a result, it is highly likely that they will move their production bases from Thailand to the neighboring countries where the cost of production is much lower than that of Thailand. Consequently these SME operators will export their products to Thailand at lower prices. It is expected that 80% of SMEs will be affected by the AEC. Accordingly, the government should set up a specific agency with its budget to support and educate SMEs to adjust their production process and increase their use of technology in order to gain more productivity and increase their competitive advantage. The agency should also support the SMEs operators to invest in the neighboring countries, which is likely to bring significant benefits both to the laborers and the consumers.

2. The state sector should compile an in-depth industrial database in each area including SME database such as air-condition technician, hairdressers, vehicle repairmen, agricultural machinery manufacturers, etc. This will help the state sector to develop the potential and utilize these skilled labors. Besides, the state sector should integrate relevant laws and regulations before the opening of AEC.

3. The state sector should conduct market research of the neighboring countries in order to understand the market needs, the target group, and avoid unnecessary risks before encouraging Thai SMEs to invest in those countries.

4. The state sector ought to promote the processing of the agricultural products and agricultural machinery to increase the value of the goods as well as to reduce conflicts with the neighboring countries in the matter of contract farming. In doing so, the state sector would be able to reduce the problems of over-supply, overpriced agricultural products, and increase income for farmers. This would lead to good relations between Thailand and its neighboring countries in the long run.

5. The lower cost of production of the neighboring countries will influence domestic agricultural product market; the state sector needs to systematically find solutions for this.

4.5 Preparation for the Industrial Sector

1. Production and Export of Electricity: Cambodia and Myanmar's border areas still have a very high demand of electricity while private Thai electricity generators have high capability to respond to the need. The state sector should amend the current law which allows only Electricity Generating Authority of Thailand (EGAT) to specify the prices of electricity. Private electricity companies from Thailand should be able to gain more, if they are able to sell electricity directly to neighboring countries where the cost of electricity is much higher than that of Thailand.

2. Construction Materials: There is large economic expansion in the border areas of Cambodia, Laos, and Myanmar. The state sector should encourage the production and trade of construction materials, educate Thai labors on the technical and professional skills needed, and help Thai business operators get access to funding sources.

3. Large Industry: There are a lot of large industrial factories in the border areas, especially for sugar and alternative energy power production. Since these factories require heavy machinery and high technology, the state sector should prepare measures to ensure environmental and public safety for people living near the industrial areas.

4.6 Preparation of Readiness for the Agricultural Sector

1. The Ministry of Agriculture and Cooperatives has very good national and local administrative structure, however, it still needs to improve body of knowledge in preparation of AEC, especially in marketing and competitive analysis of agricultural products. The Ministry should provide knowledge to local farmers on what sort of agricultural products should be exported or which products should be imported from neighboring countries to be processed and added value in Thailand. Also, the Ministry should disseminate knowledge of agricultural technology allowing farmers to adjust their methods of production in line with the system of free market and the new lifestyles. For example, farmers may change from rice-farming to grass or herb-farming instead. It is important to ensure easy access to knowledge and technology for the farmers. The Ministry may work with the Royal Thai Army which has radio frequency wave both A.M. and F.M. systems so as to provide the agricultural data around the clock to ensure that a variety of knowledge will be directly dispatched to the farmers.

2. Furthermore, in the years 2015 Thailand will not be able to execute any policies insuring the prices of agricultural products, so the Ministry of Agriculture and Cooperatives must proactively work to disseminate all aspects of knowledge regarding agriculture and management so that farmers will be able to adapt themselves during the period of change, particularly in terms of the prices of agricultural products, crop diseases and the free circulation of the agricultural products etc..

3. Educational institutions throughout the country should co-operate with communities and professional groups so as to study, conduct research and then develop products and package in order to add value and increase the local farmers' wisdom. If the farmers' products can be developed to excellent standards, such products can be promoted to the level of global trade

4. The government should also provide a budget to develop both agricultural knowledge and technology so that the farmers can produce high quality products that are different from those of the neighboring ASEAN countries as well as other countries in the region

5. At present, there are many agricultural investors who rent lands in neighboring countries to grow and export their crops. This greatly affects the prices of the agricultural products in Thailand. Hence, the Thai government ought to encourage Thai investors to invest in the neighboring countries so that they can reduce the cost of production, create jobs, compete with competitors in the new economic system, and also learn from body of knowledge and technology used in the neighboring countries.

4.7 Agricultural Products

The sub-committee recognizes that becoming part of the AEC will open up trade channels, so that there is new, unexplored market of agricultural products. Both the state sector should find a way to improve standard of the agricultural products, as follows:

1. Negotiation on the agricultural products is very sensitive. In the ASEAN regions there are a number of countries producing the same kinds of agricultural products, but the cost of production and the prices of the agricultural products in each country are different, leading to conflicts between of the farmers and the policy of the state. Consequently, the agencies concerned, especially the Ministry of Agriculture and Cooperatives and the Ministry of Commerce, should have non-tariff barriers to prepare Thai farmers to bargain with and compete against foreign competitors.

2. The state sector ought to provide farmers with knowledge of agricultural technology and to encourage them to produce bio-fertilizer to reduce the cost of production. By providing a budget to conduct research the state sector can support farmers to expand their original knowledge and develop new innovations in order to sustain their businesses.

3. The state sector should prepare easy-to-use information system to help compile agricultural data so that farmers could predict market trends, improve production process and compete effectively in the international market.

4. The social-structure of farmers mostly consists of women and older people. It is therefore important to change the structure from being producer at the start of the supply chain to being middle-person processing products at the middle of the supply chain. The state sector should provide knowledge on how to process products and crops and help them to employ technology and agricultural machinery to their work.

5. The Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives should give the farmers credit covered with pawning the machineries for agriculture and should give more credit concerning to those farmers working in the middle of the supply chain. This should help SMEs operators to have the capital for running their businesses.

6. The state sector ought to boost the Thai livestock industry and encourage standardization of slaughterhouses, ensuring high levels of hygiene and sanitation to increase Thailand's competitive advantage with neighboring countries.

7. The state sector should open and publicize radio and television stations providing specific agricultural knowledge channels to relay information regarding agriculture twenty-four hours a day.

4.8 Using Genetically Modified Organism (GMO)

The sub-committee has found that Malaysia is very successful in using GMO to develop palm oil, also Myanmar is very successful in using GMO cotton and corn. Only a few countries in ASEAN region, including Thailand, do not allow genetic testing of crops and animals outside of the laboratories. The state sector should reconsider this restriction as it may have an impact on Thailand's competitive advantage.

4.9 Community Enterprises and Networks for the Processing of Agricultural Products

1. The community enterprises under the responsibility of the Ministry of Agriculture and Cooperatives and SMEs promotion business under the responsibility of the Office of Small and Medium Enterprises Promotion in the Ministry of Industry are currently separated apart for administration. The connection between these two agencies is very difficult because the community enterprises that will be developed to SMEs in the Ministry of Industry lack relevant knowledges. So, it is hard to expand as well as to develop the aforesaid businesses steadily. Therefore, the two agencies should co-operate in terms of strategic planning so that the linkage of their plans will lead to success.

2. The plan for preparing the readiness of the Thai agricultural sector to join the ASEAN Community is being implemented as a strategy of seven projects under the Department of Agricultural Extension to ASEAN Community 2015. It is expected that the opportunity for this plan to succeed is low, as the products of ASEAN countries are the same, but the cost of Thai production is higher than neighboring countries. It is noteworthy that the duty to deal the agricultural products should depend on the Ministry of Commerce, however at the moment, the responsibility falls on the Ministry of Agriculture and Co-operatives, that is in charge of the community enterprises. Consequently, the process of vision in terms of the market is not in line with the system of modern capitalism, hence affecting the status of the community enterprises in the ASEAN markets in the long run.

3. If the state sector promotes the production or the community enterprises of the farmers, it is vital for the state sector to take both the mechanism of market and the distribution of commodities into account in order to prevent the goods over-supply in the market and the prices of agricultural products declining in years to come.

4. As for developing foods to the food and processed food industries, the state sector should build up immunity to protect farmers to be flexible for changes in climate, and changes in governmental policies.

5. The Department of Agricultural Extension should encourage farmers to produce safe and hygienic food both in Thailand and throughout the regions of ASEAN countries and then create the guarantee of food stability in the long run.

6. The best way for the state sector to solve the problem of corruption in the groups of cooperatives is that its agencies have to set up a system of verification that is very powerful, clear, transparent and capable of being examined at all times

4.10 Specific Economic Zones Along the Border areas

The Office of the Board of Investment BOI and agencies concerned ought to boost investment by establishing specific economic zones along the borders. Such actions will create jobs and income to increase the values of both trade and service as well as to develop the quality of life and economy of the people along the borders of the two countries at the same time.

4.11 Connections with Neighboring Countries:

1. The state sector should set up “Thailand Connectivity” project, aimed at managing the system of transportation by building roads to link with the neighboring countries, including the plan for promoting tourism and accommodating convenience in accessing to both the factors and the sources of goods production in order to increase the value of buying and selling. The building of roads has to start within the country so as to link with one another proportionately first and then the roads connecting with the neighboring countries should be built up in the type of bilateral

linkage. This project is very beneficial and worthwhile investment for the Thai people. For example, the cooperation for managing a line of motor vehicles from Thailand to Laos according to the connection routes of the two countries such as Chiang Mai-Louangphrabang, Mukdahan-Savannakhet and Nakhon Phanom- Khammouan etc., operated by Transportation Company Limited (Bor Khor Sor), a government enterprise, is a good policy of the Thai government to strengthen relations with Laos. Moreover, the transportation of products between Thailand and Laos is likely to increase after the two countries have made an agreement about transportation.

2. The laws in relation to E-communication ought to be amended because most of the linkage of transportation in the future has to be performed via electronics system. Meanwhile, the amendment of laws and regulations for convenience in sea trade transportation should be in line with the laws of maritime transportation designated by the International Maritime Organization or IMO to be the same standard throughout the world.

4.12 System of Telecommunication and Internet in the Border areas

1. The border areas do not have high speed Internet service because there is an inequality in the telecommunications infrastructure between the city and the rural areas. Besides, the quality of service that is measured by the speed of internet signal is referred to the highest speed only, not the one used normally.

2. The two companies-the Telephone Organization of Thailand (TOT) and the Communications Authority of Thailand (CAT) provide similar services, but these two companies repeatedly invest in the infrastructure of fiber optic. Such investment is high.

3. The state sector should bring 3G technology to use in Thailand concretely, for the cost of infrastructure can be reduced. Also, it is a good chance for the state sector to reach data and develop the country in other dimensions.

4. TOT has the project entitled "TOT Young Club", and the Ministry of Transport and Communications also has the project titled "ASEAN Camp for Kids". Furthermore, there are community e-classrooms, community I.C.T. learning center projects and others; however, the aforesaid activities are not able to indicate how the quality of the people's lives will be improved, as the substance of each course is incomplete and not really beneficial for the people. In the same vein, technology has to be simultaneously developed to find a way to change knowledge from textbooks into knowledge that people can use in real life. In doing so, the people will increase their potential and capability to compete with competitors in the large ASEAN markets. Because of this, helping people, particularly the people living along the borders,

to get beneficial knowledge and keep abreast of the developments happening in and outside the country is the best method for the people to successfully develop their competency

5. The community I.C.T. learning center project is a good start, but the substance of the project has to be adjusted to meet the requirement of the community. There should be increased exchange of knowledge such as trading data and information about the production of agricultural commodities, prices of goods and innovation. The state sector has to disseminate knowledge via the Internet sufficiently to local people.

6. Thailand requires for connectivity with neighboring countries, so the expansion of the service areas should not be in standstill. The state sector ought to conduct a thorough assessment of the people's needs on this issue and to meet their full demand.

7. The high speed internet service should not be free of charge. The state sector should set up system for the competition to ensure high service quality.

8. To reach people at the grassroots level, the state sector should encourage several local administrative organizations to take part in the IT service, such as I.C.T. learning center project.

9. The state sector should speedily negotiate with all parties concerned to solve the problem of the interrupted signal along the border areas in order to provide a reliable signal as well as allow easier and more efficient communication.

4.13 Stability and Security in the Border areas

1. After joining the ASEAN economic community, the state sector ought to abrogate the martial law in some areas of the borders that are considered safe, especially areas where the authorities from other regions are dispatched to work, since martial law, though not every article is enforced as in other laws, dominates all other laws, so the heterogeneity of the enforcement of law is inevitable. Besides, most of the developed countries abrogate almost all the martial laws, except for the extremely important issue that the martial law is still enforced so as to maintain the stability of the country.

2. The state sector ought to announce the list of goods that are vital and necessary for each area both to the people and to investors so that they can use the knowledge to prevent their losses from the policy of the state sector regarding the promotion of investment to foreign lands.

3. The state sector should support the current system of information technology and upgrade several customs checkpoints to a high standard in order to increase convenient links with the neighboring countries and defend the country more efficiently.

4. The method used for developing the country should be based on management principle with three key performance indicators comprising the people's happiness, safety, and unity.

ศักยภาพและความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนไทยที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม/วัฒนธรรม การเมือง/ความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภาคประชาชน การศึกษาศักยภาพและความพร้อมของประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนตามแนวชายแดน จึงมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรค ในมิติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นของชุมชนในพื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลของการศึกษาจะนำไปสู่แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมทั้งได้วิธีการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชนตามแนวชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถดำเนินสืบเนื่องไปได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ดีขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษา

AEC เป็นตลาดภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่และเป็นฐานการผลิตที่เชื่อมโยงปัจจัยซึ่งกันและกันได้สะดวก ตั้งแต่วัตถุดิบต้นน้ำไปจนถึงมือผู้บริโภคการเปลี่ยนแปลงของการผลิตและการค้าสินค้า/บริการดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นประเด็นด้านแรกของการเชื่อมโยง ดังนั้นการศึกษาลักษณะของผลกระทบจึงต้องเริ่มจากการวิเคราะห์แนวโน้มในการส่งออก - นำเข้าสินค้าและบริการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีวิธีการดังนี้

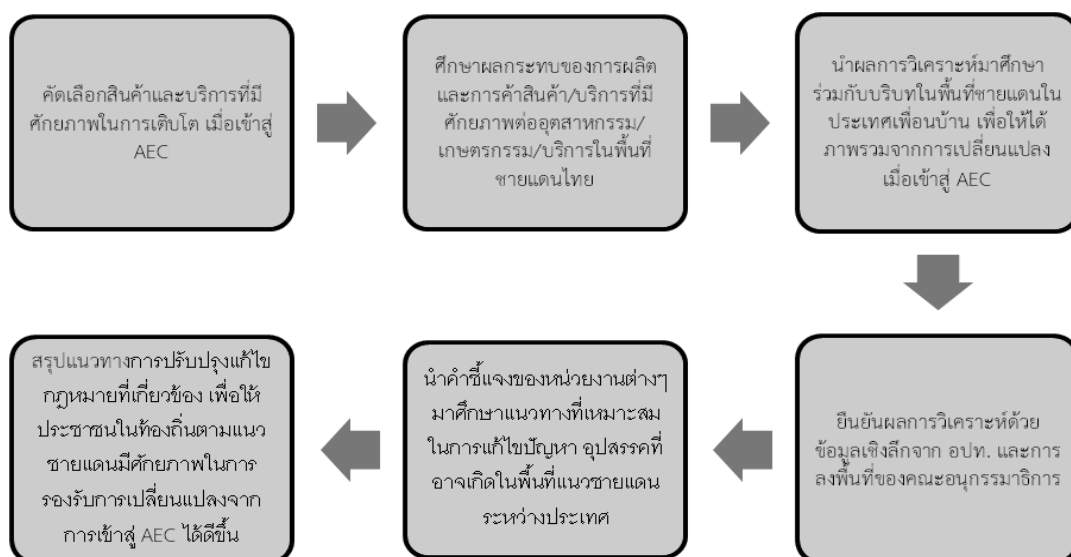
๑. คัดเลือกสินค้าที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ¹ (Revealed Comparative Advantage - RCA) อัตราการเติบโตสูง มีเสถียรภาพในการเติบโต และมีสัดส่วนมูลค่าในการค้าสูง หรือเป็นสินค้าระดับ Star ซึ่งการส่งออก - นำเข้าสินค้าดังกล่าวจะมีแนวโน้มสูงในการเติบโตอย่างต่อเนื่องเมื่อมีการลดภาษีศุลกากรและยกเลิกมาตรการกีดกันต่างๆตามข้อตกลง AEC

๒. เชื่อมโยงกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพสูงเหล่านี้กับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน โดยใช้ตาราง Input - Output เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของการผลิต ทำให้เห็นถึงสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคในภาคการผลิตและการจ้างงานของพื้นที่ชายแดนของไทย

- a. นำสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ได้ภาพรวมของผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ชายแดนของไทยอย่างสมบูรณ์ ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม/วัฒนธรรม การเมือง/ความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภาคประชาชน

¹ สูตร Revealed Comparative Advantage (RCA) ตามที่นำเสนอโดย Centre d' études prospectives et d'informations internationales, Paris (CEPII) ใช้หาความได้เปรียบ-เสียเปรียบในการค้า โดยคำนวณจาก (ดุลการค้าจริง-ดุลการค้าที่ควรเป็น)/มูลค่าการค้าทั้งหมด หรือ
$$\frac{(X - M) - Expected (X - M)}{(X + M)}$$

- นำข้อมูลเชิงลึกจากการตอบแบบสอบถามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการลงพื้นที่ของคณะอนุกรรมการ มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณข้างต้น เพื่อยืนยันสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ของไทย
- นำประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการมาศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ
- สรุปข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ

พื้นที่ชายแดนไทยด้านมาเลเซียประกอบด้วย ๕ จังหวัด เรียงลำดับจากทิศตะวันตกไปตะวันออก ได้แก่ สตูล สงขลา ยะลา นราธิวาส และปัตตานี (ปัตตานีไม่มีชายแดนต่อเนื่องกับมาเลเซีย แต่มีด่านศุลกากรทางทะเล ที่มีการขนส่งสินค้าออกไปยังมาเลเซีย)

พื้นที่ชายแดนของมาเลเซียที่ติดต่อกับไทย ประกอบด้วย ๔ รัฐ ได้แก่ เคดาห์ (Kedah) เปรัก (Perak) เปอร์ลิส (Perlis) และ กลันตัน (Kelantan)

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๙ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของมาเลเซีย
สงขลา	ด่านสะเดา อ.สะเดา	ด่านบูกิตกายูฮิตัมรัฐเคดาห์
สงขลา	ด่านปาดังเบซาร์ อ.สะเดา	ด่านปาดังเบซาร์รัฐเปอร์ลิส
สงขลา	ด่านบ้านประกอบ อ.นาทวี	ด่านบ้านดูเรียนบูรง อ.ปาดังเตอรัง รัฐเคดาห์
นราธิวาส	ด่านสุโหงโกลก อ.สุโหงโกลก	ด่านรันตูปันยังรัฐกลันตัน
นราธิวาส	ด่านตากใบ (ท่าเรือ) อ.ตากใบ	ด่านเป็งกอลันกูโบรัฐกลันตัน
นราธิวาส	ด่านบูเกะตา อ.แว้ง	ด่านบูกิตบูหงา รัฐกลันตัน
ยะลา	ด่านเบตง อ.เบตง	ด่านบูกิตปิอราปิตรัฐเคดาห์
สตูล	ด่านวังประจัน อ.ควนโดน	ด่านวังเกวียนรัฐเปอร์ลิส
สตูล	ด่านสตูล (ท่าเรือ) อ.เมืองสตูล	ท่าเรือกัวลาเปอรลิสรัฐเปอร์ลิส ท่าเรือเจตตีแก้ว ลังกาวิรัฐเคดาห์ ท่าเรือเทลก อิกวา ลังกาวิรัฐเคดาห์

ที่มา: ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

แม้ว่ายังไม่ได้เข้าสู่ AEC แต่ไทยและมาเลเซียได้ทำการตกลงลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ ๐ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามข้อตกลง AFTA ทั้งนี้ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวที่ให้ลดภาษีนำเข้าลงไม่เกินร้อยละ ๕ และสินค้าอ่อนไหวพิเศษที่ได้ตกลงอัตราภาษีเป็นพิเศษ ซึ่งมีรายการดังต่อไปนี้

ไทยมีสินค้าอ่อนไหว ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ไม้ตัดดอก ๒) มันฝรั่ง ๓) กาแฟ และ ๔) เนื้อมะพร้าวแห้ง โดยไทยไม่มีสินค้าอ่อนไหวพิเศษ

มาเลเซียมีสินค้าอ่อนไหวและสินค้าอ่อนไหวพิเศษ ๑๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) สุนัขมีชีวิต ๒) สัตว์ปีกมีชีวิต ๓) เนื้อสุกร ๔) เนื้อไก่แช่เย็น แช่แข็ง ไม่ได้ตัดเป็นชิ้น ๕) นมและครีมมีไขมันเกินร้อยละ ๖๖) ไข่ไก่/ไข่เป็ด ๗) ต้นยางติดตา ๘) กะหล่ำ ๙) กล้วยประเภท Pisang mas, rastail, berangan, embun สับปะรดฝรั่ง มะม่วง มังคุด แตงโม มะละกอ ผลไม้เมืองร้อน (เงาะ ทุเรียน ลำไย ขนุน มะเฟือง และผลไม้อื่นๆ) ๑๐) กาแฟไม่ได้คั่ว ไม่ได้สกัดคาเฟอีนออก ๑๑) เมล็ดยาง ๑๒) ไข่ หวาย พืชใช้ถักสานอื่นๆ และ ๑๓) ยาสูบ ชิการ์ บุหรี่

นอกจากนี้มาเลเซียกำหนดให้ข้าวเป็นสินค้าอ่อนไหวพิเศษ มีภาษีนำเข้าร้อยละ ๒๐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และยังได้ห้ามการนำเข้าสินค้าประเภทอาวุธ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อีกด้วย

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

ในที่นี้จะวิเคราะห์ผลกระทบจากสินค้าส่งออกที่เกิดกับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในสาขาต่างๆ เนื่องจากการส่งออกสินค้าจะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นผลเชิงบวกหรือเชิงลบไปยังภาคการผลิตต่างๆ ของไทย

การวิเคราะห์แนวโน้มในการส่งออกสินค้าไทยไปยังมาเลเซียใช้ข้อมูลการค้าของประเทศไทย-ประเทศมาเลเซียระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๕ นำมาคัดเลือกสินค้าในระดับ Star กล่าวคือ ๑) มีขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (RCA) ดี ๒) มีอัตราการเติบโตสูง ๓) มีเสถียรภาพในการเติบโต และ ๔) มีสัดส่วนมูลค่าในการค้าสูง

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้าส่งออก ๑๕อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่า ส่งออกเฉลี่ย ต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ยต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ	๓๕,๕๕๐	๕๐๔.๓	๓.๐%	๐.๒๐
๒๗๑๐	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรไมน์ส	๒๗,๖๔๓	๒๗๗.๑	๔๖.๒%	๐.๖๐
๘๗๐๘	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์	๑๖,๐๒๑	๑๙๕.๓	๑๑.๑%	๐.๑๙
๘๕๐๑	มอเตอร์ไฟฟ้าและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	๖,๒๐๑	๘๒	๒๓.๔%	๐.๓๙
๘๕๑๗	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับโทรศัพท์	๔,๘๑๓	๓๙.๒	๒๖.๔%	๐.๔๙
๔๐๑๑	ยางนอกชนิดอัดลม ที่เป็นของใหม่	๔,๐๒๑	๔๙.๖	๑๕.๙%	๐.๒๙
๘๔๑๘	ตู้เย็น ตู้แช่แข็ง และเครื่องอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับทำ	๓,๖๔๕	๕๐.๘	๖.๘%	๐.๑๓
๔๐๐๕	ยางผสม (คอมพาวนด์) ชนิดอ่อนวัลแคนไนซ์	๓,๔๗๘	๕๐.๕	๑๙.๙%	๐.๓๗
๑๗๐๑	น้ำตาลจากอ้อย และซูโครสที่บริสุทธิ์	๓,๐๕๑	๔๕.๘	๓๓.๐%	๐.๙๔
๘๔๑๕	เครื่องปรับอากาศ	๒,๘๘๖	๑๖.๘	๘.๙%	๐.๒๐
๘๔๐๗	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนตรง	๒,๖๒๕	๓๙.๓	๒๑.๕%	๐.๓๘
๑๑๐๘	สตาร์ช และอินูลิน	๒,๒๔๕	๓๓.๔	๒๔.๓%	๐.๔๒
๒๓๐๙	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	๑,๖๓๐	๒๓.๐	๙.๓%	๐.๒๒
๑๙๐๒	พาสต้าจะทำให้สุกหรือยัดไส้	๔๕๓	๖.๖	๘.๗%	๐.๑๖
๒๕๒๐	ยิปซัมแอนไฮไดรต์ รวมทั้งพลาสติก	๙๐๔	๑๓.๖	๙.๐%	๐.๑๕

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ได้ตัดสินค้าส่งออกระดับ Star ที่ไม่มีศักยภาพในพื้นที่ ๓ ประเภท ได้แก่ รถยนต์และยานยนต์อื่นๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่ง (๘๗๐๓) ยานยนต์สำหรับขนส่งของ (๘๗๐๔) และโพลิเมอร์ของเอทิลีน (๓๙๐๑)

จะเห็นได้ว่าสินค้าส่งออกไปยังมาเลเซีย ที่อาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน ที่สำคัญได้แก่ ยางธรรมชาติและผลผลิตที่ได้จากยางธรรมชาติ เช่น ยางนอกชนิดอัดลมและยางผสมนอกจากนั้นเป็นสินค้าประเภทอาหาร ได้แก่ น้ำตาลแป้งสตาร์ช และพาสต้า รวมทั้งอาหารสัตว์สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมเป็นประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ มอเตอร์ไฟฟ้า ตู้เย็น และเครื่องปรับอากาศ รวมทั้งเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับโทรศัพท์

นอกจากส่งออกระดับ Star ที่นำเสนอ ๑๕ อันดับแรกในตารางข้างบนแล้ว ยังควรพิจารณาสินค้าออกที่สามารถเชื่อมโยงกับภาคการผลิตในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้ (๔๔๑๘) ซึ่งอยู่ในระดับเริ่มเติบโต (Question Mark) เนื่องจากเชื่อมโยงกับการตัดโค่นต้นยางเก่าที่มีอยู่มากในพื้นที่

เมื่อนำตัวสินค้าส่งออกระดับ Star มาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดน (โดยการเชื่อมโยงรหัสอุตสาหกรรมกับรหัสประเภทอุตสาหกรรม) พบว่ามีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการเติบโตของสินค้าส่งออก ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดน ด้านมาเลเซียที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๓๗๐๐	ทำเครื่องเรือนจากไม้ หรือโลหะอื่น	๑๑๗	๓๒๓,๖๓๓,๗๑๕	๔,๒๕๐	๒๒,๖๔๕
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหรือผสมปิโตรเลียมกับวัสดุอื่น	๒๙	๒๖๗,๓๑๕,๐๐๐	๓๓๒	๒๓,๑๒๒
๗๗๐๒	การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์ หรือรถพ่วง	๑๓	๗,๙๕๐,๐๐๐	๙๐	๓,๒๘๘
๑๕๐๑	การทำอาหารผสมหรืออาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงสัตว์	๗	๓๒๖,๕๐๐,๐๐๐	๗๕๘	๕๓,๒๕๑
๗๗๐๑	การสร้าง ประกอบ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์	๗	๕,๔๒๐,๐๐๐	๔๖	๓๘๔
๕๗๐๑	การทำซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์	๔	๗,๒๘๐,๐๐๐	๔๐	๗๔๑
๖๒๐๐	ผลิตตกแต่งเครื่องเรือนที่ทำจากโลหะหรือโลหะเป็นส่วนใหญ่	๔	๑,๓๔๕,๐๐๐	๒๔	๑๔๑
๗๘๐๑	การสร้าง ประกอบ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจักรยานยนต์	๓	๑๕๐,๐๒๐,๐๐๐	๑๒๑	๖๘
๕๐๐๑	การทำแอสฟัลต์ หรือน้ำมันดิบ	๒	๑๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๙	๘๖๘
๐๙๐๖	การปกหุ้มพืช หรือทำหุ้มพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง	๑	๒๐๐,๐๐๐	๓๐	๓๐
๑๑๐๗	ทำน้ำตาลจากมะพร้าว ต้นตาลโค่นหรือพืชอื่นๆ ซึ่งมีไข้อยู่	๑	๓๕๐,๐๐๐	๘	๓๙
๗๔๐๑	การทำหลอดไฟฟ้า หรือดวงโคมไฟฟ้า	๑	๖,๕๐๐,๐๐๐	๑๔	๙๐
	รวม	๑๘๙	๑,๒๕๖,๕๑๓,๗๑๕	๕,๗๕๒	๑๐๔,๖๖๗
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๔.๕%	๗.๐%	๕.๗%	๒.๖%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ประมาณ ๑๙๐ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๑,๒๕๗ ล้านบาทและใช้แรงงานประมาณ ๕,๗๕๐ คน ใช้เครื่องจักรประมาณ ๑๐๕,๐๐๐ แรงม้าผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีสัดส่วนไม่มากนักโดยจะเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๗ และกระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๖ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรเพียงร้อยละ ๓

อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ การทำเครื่องเรือนจากไม้หรือเครื่องตกแต่งภายในอาคาร ซึ่งมีจำนวนถึง ๑๑๗ ราย จ้างแรงงาน ๔,๒๐๐ ราย และใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๓๒๐ ล้านบาท อุตสาหกรรมประเภทนี้ได้รับผลกระทบจากการส่งออกเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้ ซึ่งนำไม้มาจากการตัดต้นยางที่หมดอายุแล้ว รองลงมาได้แก่ การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม จำนวน ๒๙ ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำยางแอสฟัลต์เพื่อใช้ในการก่อสร้าง รายการถัดมา ได้แก่ การทำชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์รถยนต์ ซึ่งมี ๑๓ ราย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรมากกว่าแรงงาน สำหรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งมี ๗ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๓๓๐ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๗๖๐ ราย

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า การส่งออกยางดิบจากไทยไปมาเลเซียอยู่ในระดับ Star แต่การส่งออกผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติอื่นๆ มีแนวโน้มการเติบโตอยู่ในระดับเริ่มต้น (หรือระดับ Question Mark) เท่านั้น การเข้าสู่ AEC จึงอาจมีผลกระทบเชิงลบไปยังอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ของการผลิตยางในพื้นที่ชายแดนของไทย เช่น อุตสาหกรรมยางแผ่นรมควัน ยางมียาง ยางนอกอัดลม ฯลฯ เนื่องจากมีแนวโน้มว่าการผลิตยางธรรมชาติในพื้นที่ชายแดนของไทยจะถูกส่งออกไปเป็นวัตถุดิบให้โรงงานอุตสาหกรรมยางที่อยู่ในมาเลเซียซึ่งมีขีดความสามารถในการแข่งขันดีกว่า

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ใน ๕ จังหวัด ชายแดนภาคใต้มีเกษตรกร จำนวน ๓๐๐,๓๑๓ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ๓,๖๙๕,๒๔๖ ไร่ แต่ละครัวเรือน มีพื้นที่เฉลี่ย ๑๒.๓๐ ไร่

เมื่อนำสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่ามีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซีย	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔-'๕๖
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ (ต้น)	๑,๐๑๗,๑๙๘
๑๕๑๑	ปาล์มน้ำมัน (ต้น)	๔๙๔,๖๘๒
๐๘๐๔	สับปะรด, ฝรั่ง มะม่วง (ต้น)	๑๓,๘๒๒
๐๒๐๗	ไก่เนื้อ (ตัว)	๒๓,๖๘๙,๙๕๗
๐๒๐๗	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	๒,๕๒๒,๕๓๐
๐๑๐๒	โคเนื้อ (ตัว)	๔๔,๖๙๗

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

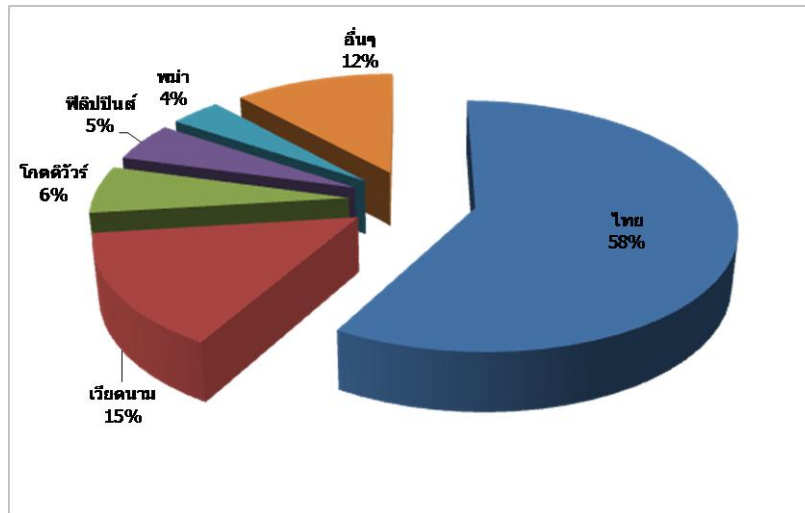
การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตยางธรรมชาติมากที่สุด ส่วนผลผลิตอื่นๆ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อและไก่พื้นเมือง ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่ผลิตได้ในพื้นที่จำนวนมาก นอกจากนั้นเป็นการส่งออกปาล์มน้ำมัน ผลไม้ประเภท สับปะรด ฝรั่ง มะม่วง และสัตว์จำพวก โคมีชีวิตรวมแล้วสินค้านี้กล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของมาเลเซีย ซึ่งต้องเสียภาษีนำเข้าไม่เกินร้อยละ ๕

สำหรับการนำเข้ายางธรรมชาติของมาเลเซียในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕ หลังจากการเข้าสู่ AFTA มาเลเซียนำเข้ายางธรรมชาติจากทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๑๗.๗ ต่อปี โดยเป็นการนำเข้าจากประเทศไทยมากที่สุดถึงร้อยละ ๕๘ คิดเป็นน้ำหนักได้เฉลี่ยปีละประมาณ ๔๔๐,๐๐๐ ตัน หรือประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของปริมาณยางธรรมชาติที่ผลิตได้ใน ๕ จังหวัด ภาคใต้ ของไทย ดังแสดงในตารางและแผนภูมิข้างล่างนี้

ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ	มูลค่าที่มาเลเซียนำเข้าเฉลี่ย '๕๓ - '๕๕ (เหรียญสหรัฐ)	ปริมาณที่มาเลเซียนำเข้าเฉลี่ย '๕๓-'๕๕ (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย '๕๓-'๕๕ เหรียญสหรัฐ/ก.ก.
ทั่วโลก	๒,๑๙๕,๖๐๐,๗๓๗	๗๓๙,๔๙๔,๐๓๔	๒.๙๗
ไทย	๑,๒๗๙,๓๔๔,๘๗๘	๔๓๙,๔๘๕,๙๐๑	๒.๙๑
เวียดนาม	๓๒๔,๒๙๐,๒๔๓	๙๙,๑๙๔,๔๔๗	๓.๒๗
โกตดิวัวร์	๑๓๖,๘๐๗,๖๕๐	๓๙,๙๒๔,๐๒๗	๓.๔๓
ฟิลิปปินส์	๑๑๒,๔๗๖,๕๙๓	๔๗,๙๐๓,๕๒๘	๒.๓๕
เมียนมาร์	๘๓,๒๖๐,๙๔๑	๒๓,๓๖๖,๖๖๗	๓.๕๖
อื่นๆ	๒๕๙,๔๒๐,๔๓๒	๘๙,๖๑๙,๔๖๔	๒.๘๙

ที่มา: UN Comtrade

สัดส่วนมูลค่าทางธรรมชาติที่มาเลเซียนำเข้าเฉลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕

ที่มา: คำนวณจากข้อมูล UN Comtrade

จากตารางและแผนภูมิดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ๕ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของไทยมีแนวโน้มสูงมาก ในการส่งออกยางธรรมชาติไปเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมของมาเลเซียและจะมีผลกระทบเชิงลบ กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับยางธรรมชาติในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ SMEs ดังนั้น ภาครัฐควรหาแนวทางสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมที่เพิ่มมูลค่าผลผลิต จากยางธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลดีต่อประชาชนในพื้นที่มากกว่าการส่งออกวัตถุดิบเพียงอย่างเดียว

สินค้านำเข้า

สินค้านำเข้า Star ที่ไทยนำเข้าจากมาเลเซียในอันดับต้นๆเกือบทุกประเภทเป็นสินค้า อุตสาหกรรม ในกลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่มีแหล่งอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๕ จังหวัด ชายแดนของไทย ในการศึกษาจึงตัดสินค้านำเข้าที่ไม่มีการเชื่อมโยงกับภาคการผลิตในพื้นที่ออก คงนำเสนอเพียงสินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ของไทยเท่านั้น

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๕ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้า เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๔๔๐๗	ไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว	๖,๕๐๐	๑๕๖.๓	-๒.๓%	๐.๐๘
๓๑๐๒	ปุ๋ยที่ได้จากแร่หรือปุ๋ยเคมี ที่มีธาตุไนโตรเจน	๔,๓๘๖	๑๐๗.๒	๑๒.๓%	๐.๒๑
๘๕๒๘	เครื่องรับโทรทัศน์	๔,๒๒๗	๙๘.๗	๗๗.๔๐%	๐.๙
๖๙๐๙	ผลิตภัณฑ์เซรามิกสำหรับใช้ตามห้องปฏิบัติการ	๑,๑๕๖	๒๘.๕	๒๔.๙%	๐.๔๓
๑๙๐๕	ขนมปัง/ เพสทรี/เค้ก/บิสกิตและเบเกอรี่อื่น ๆ	๘๑๘	๑๙.๓	๑๓.๒%	๐.๒๙
๔๐๑๖	ของอื่นๆที่ทำด้วยยางวัลแคนไนซ์นอกจากยางแข็ง	๗๒๐	๑๑.๑	๖.๘%	๐.๑๓
๓๘๒๔	สารยึดปรุงแต่งสำหรับทำแบบหล่อหรือแกนหล่อ	๖๐๕	๑๔.๒	๒.๒%	๐.๑๒
๓๘๑๒	สิ่งปรุงแต่งที่ใช้เป็นตัวเร่งสำหรับยางคอมพาวนด์	๔๔๙	๑๐.๕	๑๒.๔%	๐.๓๐
๑๕๑๑	น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม	๓๙๐	๑.๑	๗๓.๗%	๑.๓๘
๗๓๐๘	สิ่งก่อสร้าง/ส่วนประกอบทำด้วยเหล็ก หรือเหล็กกล้า	๓๔๒	๖.๔	๑๕.๑%	๐.๓๔
๔๐๐๙	หลอดหรือท่อและท่ออ่อน ทำด้วยยางวัลแคนไนซ์	๑๕๕	๒.๕	๑๓.๘%	๐.๓๑
๘๔๒๒	เครื่องล้างจาน	๑๕๐	๓.๔	๗.๓%	๐.๒๙

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๕ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้า เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๗๓๐๙	เรเซอร์วัวร์ แท่งกั แวดและภาชนะสำหรับใช้บรรจุ	๙๒	๒.๒	๒๘.๕%	๑.๐๘
๔๐๑๒	ยางนอกชนิดอัดลม ที่หล่อดอกใหม่หรือที่ใช้แล้ว	๗๙	๐.๗	๑๙.๖%	๐.๔๐
๖๔๐๓	รองเท้าที่มีพื้นรองเท้าด้านนอกทำด้วย ยางพลาสติก	๕๖	๑.๒	๑๕.๙%	๐.๒๖

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ได้ตัดสินค้านำเข้าระดับ Star ที่ไม่มีศักยภาพในพื้นที่ออก ๑๖ ประเภท ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

สินค้านำเข้าระดับ Star จากมาเลเซียที่อาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน ที่สำคัญได้แก่ ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์เคมี เช่น ปุ๋ย เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมยาง และอุตสาหกรรมก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากอุตสาหกรรมยาง เช่น ท่อยาง ยางนอกชนิดอัดลม และรองเท้าพื้นยางผลิตภัณฑ์โลหะ เช่น สิ่งก่อสร้าง ภาชนะบรรจุ เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ทีวี และเครื่องล้างจาน นอกจากนั้นเป็นสินค้าประเภทอาหาร เช่น ขนมปัง และน้ำมันปาล์ม

โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่าการเติบโตของสินค้านำเข้าระดับ Star มีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดน ดังนี้

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้าน มาเลเซียที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงงาน รวม
๓๔๐๑	การเลื่อย ไซ ขอย เชาะร่อง หรือการแปรรูปไม้	๑๙๖	๖๘๓,๐๐๑,๒๓๒	๘,๗๒๔	๑๒๒,๓๓๘
๕๘๐๑	การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต/ยิบซัม/ปูนปลาสเตอร์	๑๔๗	๘๖๐,๐๔๓,๓๖๗	๑,๙๑๑	๒๘,๒๗๕
๓๔๐๒	การทอผ้า กบ ฯลฯ ไม้ของอาคาร	๑๓๕	๖๔,๓๗๖,๗๐๐	๑,๕๐๒	๗,๐๘๓
๖๓๐๒	การทำส่วนประกอบอาคาร ด้วยผลิตภัณฑ์โลหะ	๓๗	๑๗,๔๒๑,๐๐๐	๒๐๒	๒,๓๗๗
๑๐๐๑	การทำขนมปัง หรือขนมเค้ก	๑๕	๔๗,๕๖๐,๐๐๐	๑๔๗	๗๐๑
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ หรือขนมอบแห้ง	๑๐	๒๕,๖๘๘,๐๐๐	๑๔๓	๖๔๐
๖๔๐๑	การทำภาชนะบรรจุด้วยผลิตภัณฑ์โลหะ	๑๐	๑๔๗,๐๘๐,๐๐๐	๓๖๒	๕,๘๑๑
๕๕๐๐	ผลิตเครื่องกระเบื้องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา	๙	๙๐,๔๑๐,๐๐๐	๔๖๖	๓,๐๗๓
๓๔๐๕	การถนอมเนื้อไม้ หรือการอบไม้	๘	๔๕,๕๕๐,๐๐๐	๓๓๗	๕,๓๕๑
๕๗๐๓	การผสมซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์	๓	๗,๘๔๒,๙๒๑	๖๔	๒๕๑
๓๔๐๔	การทำฝอยไม้ การบด ปน หรือย่อยไม้	๑	๑๐๐,๐๐๐	๘	๒๖๐
๖๔๐๔	การทำตู้หรือห้องนิรภัยด้วยผลิตภัณฑ์โลหะ	๑	๗๕๐,๐๐๐	๔	๒๐
๗๒๐๐	ผลิต/ประกอบ/ซ่อมแซมทีวีและอื่นๆ	๑	๑๗,๐๘๐,๐๐๐	๒๓๓	๒๖
	รวม	๕๗๓	๒,๐๐๖,๙๐๓,๒๒๐	๑๔,๑๐๓	๑๗๖,๒๐๖
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๑๓.๖%	๑๑.๑%	๑๓.๙%	๔.๓%

ที่มา : รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การนำเข้าสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มากถึง ๕๗๓ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๒,๐๐๗ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑๔,๑๐๓ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๑๗๖,๐๐๐ แรงม้า ผลกระทบของการนำเข้าต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ จึงมีมากกว่าการส่งออกโดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานร้อยละ ๑๔ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๑๑ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๑๔ แต่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรเพียงร้อยละ ๔

สินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบมากที่สุด คือ การนำเข้าไม้แปรรูป (๔๔๐๗) ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูง เนื่องจากมาเลเซียมีการตัดโค่นต้นยางเก่าในพื้นที่เพื่อเปลี่ยนเป็นสวนปาล์ม อุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งจะได้รับผลกระทบเชิงบวก คือ ๑) อุตสาหกรรมการเลื่อย/ไส/ซอย/เซาะร่อง/แปรรูปไม้ ๒) การทำวงกบ/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร ๓) การถนอมเนื้อไม้/อบไม้ และ ๔) การทำฟอยไม้/การบด/ป่น/ย่อยไม้ ที่เมื่อรวมกันแล้วมีอยู่ในพื้นที่มากถึง ๓๔๐ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๗๙๓ ล้านบาท ใช้แรงงานมากถึง ประมาณ ๑๐,๕๗๐ ราย และใช้เครื่องจักร ๑๓๕,๐๓๒ แรงม้า อย่างไรก็ตามการนำเข้าไม้แปรรูปจาก มาเลเซียมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๒.๓ ต่อปี แม้ว่าอุตสาหกรรมในพื้นที่ยังสามารถใช้วัตถุดิบจาก สวนยางในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ เช่น เมียนมาร์ กัมพูชา และลาวได้ แต่ต้นทุนการขนส่ง และการผลิตอาจสูงขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงควรมีการเตรียมแผนรองรับให้อุตสาหกรรมเหล่านี้ในพื้นที่

การเติบโตของการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียประเภทวัสดุก่อสร้าง เช่น สิ่งก่อสร้าง/ส่วนประกอบ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า (๗๓๐๘) และเรเซอร์/แท่ง/แบริ่ง/ภาชนะสำหรับใช้บรรจุ (๗๓๐๙) มีผลกระทบเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างในพื้นที่ ได้แก่ การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต/ยิบซัม/ ปูนปลาสเตอร์ซึ่งมีผู้ประกอบการในพื้นที่มากถึง ๑๔๗ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียน ๘๖๐ ล้านบาท จ้างงาน ประมาณ ๑,๙๐๐ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๒๘,๐๐๐ แรงม้า โดยที่สินค้าในกลุ่มนี้มีลักษณะเกี่ยวพันกัน

อย่างไรก็ตาม การนำเข้าสินค้าวัสดุก่อสร้างดังกล่าวก็มีผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมประเภท เดียวกันในพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมการทำส่วนประกอบอาคารด้วยผลิตภัณฑ์โลหะการทำภาชนะบรรจุ ด้วยผลิตภัณฑ์โลหะ และการทำตู้หรือห้องนิรภัยด้วยผลิตภัณฑ์โลหะ ซึ่งมีผู้ประกอบการในพื้นที่รวมกัน ๔๘ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียน ๑๖๕ ล้านบาท จ้างคนงานประมาณ ๕๗๐ คน และใช้เครื่องจักร ๘,๒๑๐ แรงม้า

การนำเข้าสินค้าประเภทขนมปัง/เพสทรี/เค้ก/บิสกิตและเบเกอรี่อื่นๆ (๑๙๐๕) จากมาเลเซีย ที่อยู่ในระดับ Star มีผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมประเภทการทำขนมปัง/ขนมเค้ก และขนมปังกรอบ/ ขนมอบแห้ง ในพื้นที่ ซึ่งมีผู้ประกอบการในพื้นที่รวมกัน ๒๕ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียน ๗๓ ล้านบาท จ้างคนงานประมาณ ๒๙๐ คน และใช้เครื่องจักร ๑,๓๔๐ แรงม้า

ในด้านเกษตรกรรม มีสินค้านำเข้าระดับ Star ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่สำคัญ คือ ปุ๋ยเคมี (๓๑๐๒) ซึ่งมีมูลค่าสูงในระดับ Star แนวโน้มการนำเข้าเติบโตร้อยละ ๑๒.๓ ต่อปี และมีผลกระทบเชิงบวก ต่อผลผลิตการเกษตรสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ยางธรรมชาติ ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ รวมทั้งการทำไร่อื่นๆ

การนำเข้าน้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม (๑๕๑๑) มีมูลค่าสูงในระดับ Star และเติบโตสูงถึงร้อยละ ๗๓.๗ ต่อปี จึงมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ทำสวนปาล์มในพื้นที่ ซึ่งมีผลผลิตน้ำมัน ปาล์มเฉลี่ยปีละ ๔๙๔,๖๘๒ ตัน

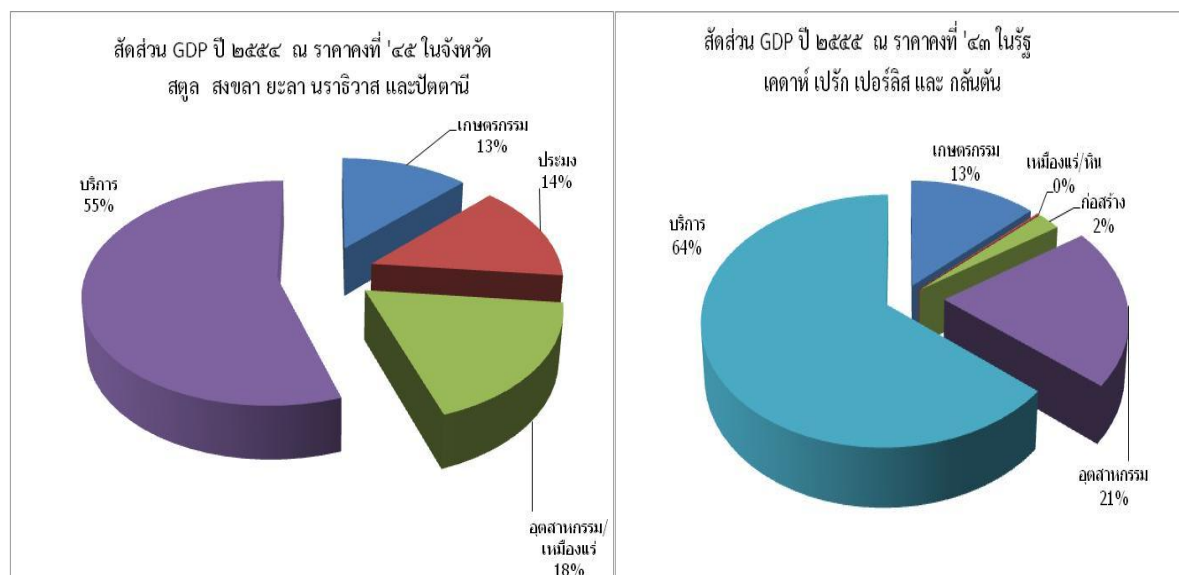
โดยสรุป ในการเข้าสู่ AEC การนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียจะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ในพื้นที่มากที่สุด โดยการนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้าง และยังมีผลเชิงบวกต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างซีเมนต์ แต่ในขณะเดียวกันการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียก็เข้ามาแข่งขันกับอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างที่ทำด้วยเหล็ก และอุตสาหกรรมขนมปัง/เค้ก ในด้านการเกษตร การนำเข้าปุ๋ยเคมีจะมีผลกระทบเชิงบวกกับผลผลิตการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ โดยเฉพาะ ยาง ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ แต่การนำเข้าปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีอัตราเติบโตสูงมาก จะมีผลเชิงลบต่อการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

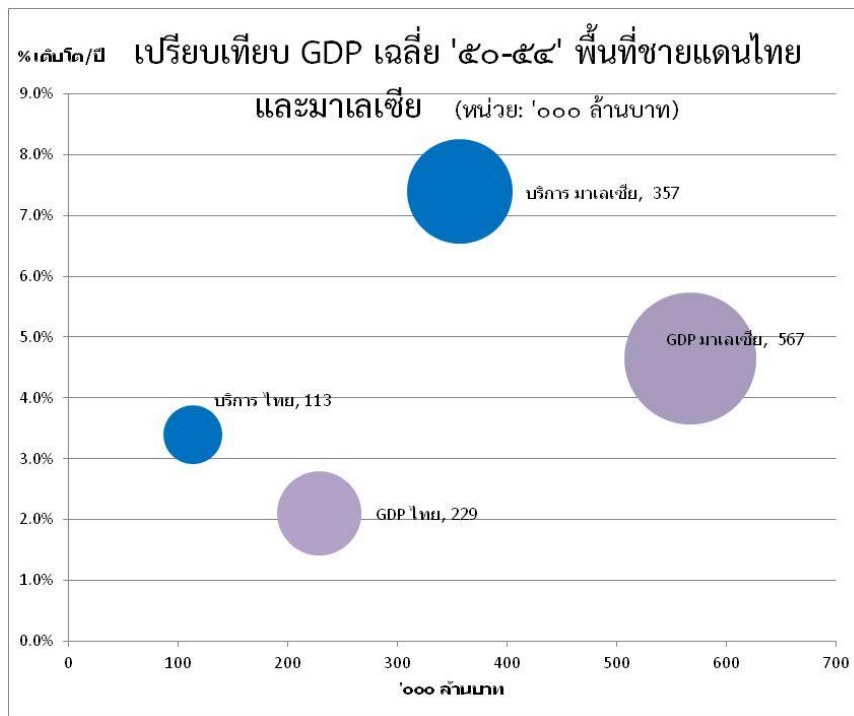
ในการค้าบริการ AEC มีข้อตกลงให้แต่ละประเทศลดมาตรการกีดกันในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ โดยเป็นการลดอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ที่สำคัญ ได้แก่ การยินยอมให้แรงงานฝีมือ ๘ ประเภท เคลื่อนย้ายได้ภายในปี ๒๕๕๘ หากแรงงานเหล่านี้สามารถสอบเทียบมาตรฐานในการทำงานของแต่ละประเทศที่ประสงค์จะเคลื่อนย้ายเข้าไปได้ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร ช่างสำรวจ สถาปนิก นักบัญชี และบุคลากรในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ข้อตกลงที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง คือ การยินยอมให้นักลงทุนของแต่ละประเทศเข้าไปลงทุนได้ โดยถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ ๗๐

ผลผลิตด้านบริการอาจแยกได้เป็น ๑๒ สาขา ซึ่งสำหรับประเทศไทยมีข้อมูลรายจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำไว้ แต่เนื่องจากไม่สามารถเปรียบเทียบข้อมูลในพื้นที่ ๔ รัฐชายแดนของมาเลเซีย ในรายละเอียดทั้ง ๑๒ สาขาได้ ในการศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบในภาพรวม

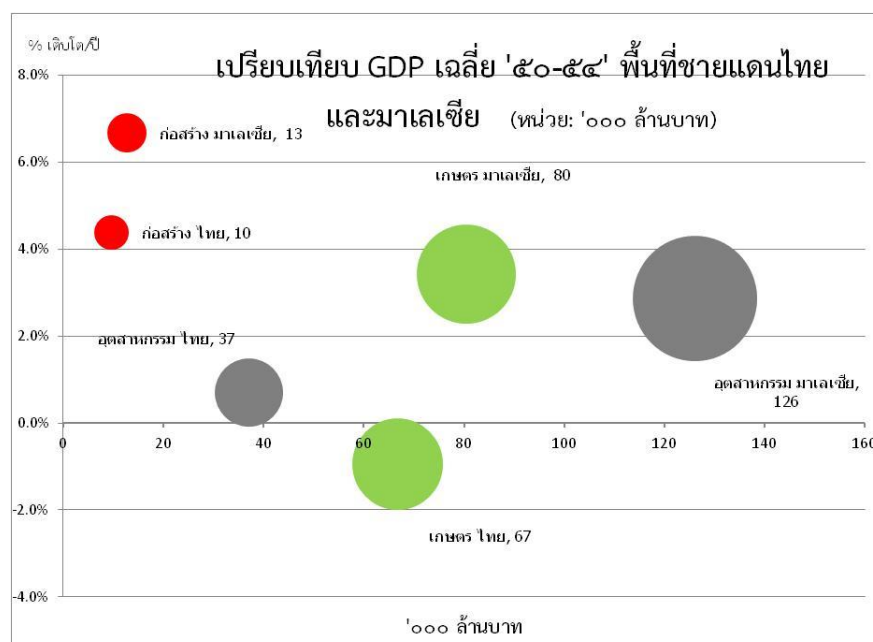
เปรียบเทียบ GDP ของ ๕ จังหวัดชายแดนไทย และของ ๔ รัฐชายแดนมาเลเซีย

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔ และ 10th Malaysia Plan

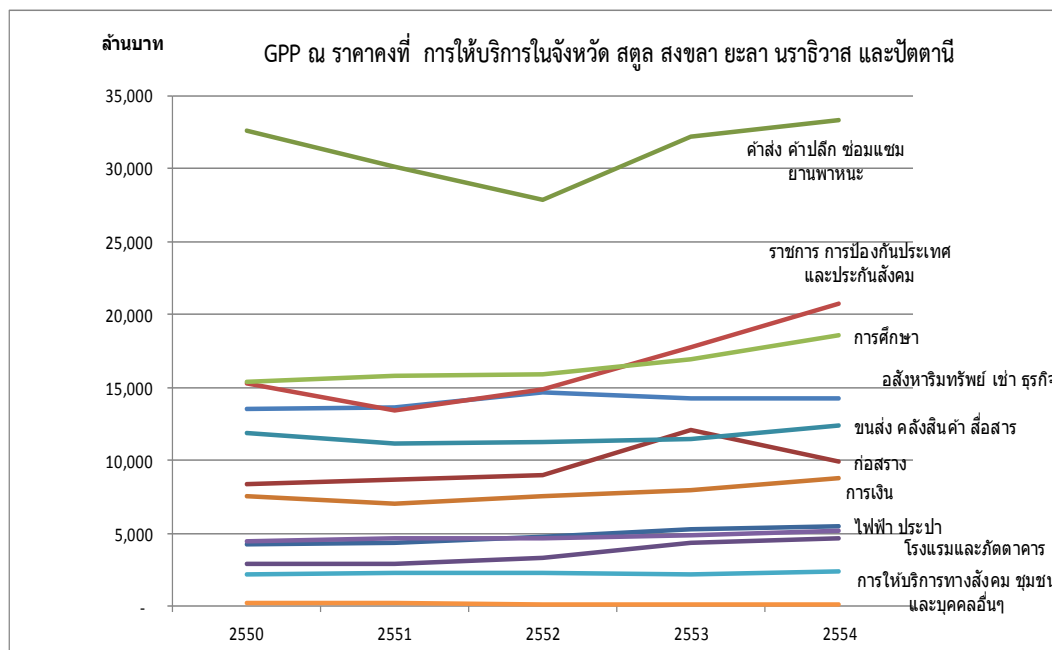

จากแผนภูมิข้างต้นทั้ง ๓ ภาพ จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ ๔ รัฐชายแดนของมาเลเซียมีผลผลิตมวลรวม (GDP) มากกว่าสองเท่าของ ๕ จังหวัดชายแดนของไทย และภาคบริการมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๖๔ ในขณะที่ภาคบริการของไทยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๕๑ เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าภาคบริการโดยใช้มูลค่าเฉลี่ย ๕ ปี พบว่าภาคบริการในพื้นที่ชายแดนของไทยมีมูลค่าเฉลี่ยเพียงปีละ ๑๑๓ ล้านบาท ในขณะที่พื้นที่ชายแดนของมาเลเซียที่ติดกับประเทศไทยมีมูลค่าเฉลี่ยสูงถึงปีละ ๓๕๗ ล้านบาท หรือสูงกว่าประมาณ ๓ เท่าของไทย อีกทั้งยังมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงกว่าไทย ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ AEC ภาคบริการของมาเลเซียจะมีขีดความสามารถในการแข่งขันดีกว่าไทยอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยในพื้นที่หลายสาขา เช่น การก่อสร้าง (ดูภาพข้างล่าง)

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔ และ 10th Malaysia Plan

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าหลังจากการเปิด AFTA ในปี ๒๕๕๓ สาขาการค้าส่งค้าปลีกและการซ่อมแซมยานพาหนะ มีมูลค่าและอัตราการเติบโตสูงสุด รองลงมาได้แก่ สาขาราชการ/การป้องกันประเทศ และการศึกษา ส่วนการให้บริการในสาขาอื่น ๆ มีมูลค่าน้อยและไม่มีการเติบโต

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔

จึงสรุปได้ในการเข้าสู่ AEC ผู้ประกอบการค้าบริการในพื้นที่ชายแดนของไทยจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบมาเลเซียในเกือบทุกสาขา อาจมีเพียงสาขาค้าปลีกค้าส่งและซ่อมแซมยานพาหนะเท่านั้นที่จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกจากการเปิดเสรีทางการค้าบริการนี้ ทั้งนี้จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจระบุว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่ชายแดน ๕ จังหวัด นี้มีอยู่เป็นจำนวนมากถึง ๓,๓๐๑ แห่ง โดยหนึ่งในสามตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา ซึ่งได้ประโยชน์จากการส่งสินค้าอุปโภคบริโภคเข้าไปในมาเลเซียและจากการจับจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย สำหรับกิจการซ่อมแซมยานพาหนะ จากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีโรงงานที่ซ่อมแซมยานยนต์ในพื้นที่จำนวน ๑๘๖ ราย คนงานรวมประมาณ ๑,๘๐๐ รายและใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท มีอุปกรณ์เครื่องจักรประมาณ ๗,๐๐๐ เครื่อง โรงงานเหล่านี้คือกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการเปิด AEC นี้

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

- ยางธรรมชาติ ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชซึ่งมีความสำคัญมากกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นการบริการทางการเกษตร การผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐานและสถาบันการเงินตามลำดับ
- การทำเครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งภายในอาคาร พบว่าโรงงานแปรรูปไม้เป็นปัจจัยการผลิตที่มีมูลค่าเกือบครึ่งหนึ่งของผลผลิตประเภทนี้ทั้งนี้ในพื้นที่ชายแดนด้านนี้มีการส่งออกไม้แปรรูปจากต้นยางเก่าที่ตัดโค่นลงจำนวนมาก จึงส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมการทำเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์

- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตน้ำมันสัตว์ ไข่สัตว์ น้ำมันพืช การทำไร่ข้าวโพด การประมง และโรงสีข้าว ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่และเป็นวิสาหกิจระดับ SMEs และเกษตรกร
- ปาล์มน้ำมัน ใช้การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตเครื่องมือและเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กและบริการทางการเกษตร
- ผลไม้ประเภท สับปะรด ฝรั่ง มะม่วง ใช้การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ซึ่งมีความสำคัญประมาณร้อยละ ๓๖ ตามมาด้วยบริการทางการเกษตร การผลิตเครื่องตัด เครื่องมือและเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้าทั่วไป โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม และสถาบันการเงินตามลำดับ
- ไก่เนื้อ ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตอาหารสัตว์ซึ่งมีความสำคัญมากกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นโรงสีข้าว การผลิตยารักษาโรค และการประมงตามลำดับ
- โค กระบือ มีชีวิต ใช้ปัจจัยการผลิตอาหารสัตว์มีความสำคัญประมาณ ร้อยละ ๓๖ การทำนามีความสำคัญประมาณร้อยละ ๒๖ นอกจากนั้นเป็นโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมการผลิตยา รักษาโรค และโรงสีข้าว ตามลำดับ
- การผลิตชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์รถยนต์ ใช้ปัจจัยการให้บริการซ่อมแซมยานพาหนะ
- การซ่อมแซมยานพาหนะ ใช้ปัจจัยการผลิตจากการผลิตยานยนต์ การผลิตผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า การผลิตเครื่องยนต์และเครื่องกังหัน การผลิตยางนอกและยางในการผลิตแบตเตอรี่ และการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ
- การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ใช้ปัจจัยผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากน้ำมันปิโตรเลียมซึ่งต้องนำเข้ามาในพื้นที่
- ค่าปลีก ค่าส่ง ใช้ปัจจัยการผลิตจากการไฟฟ้า ภัตตาคารและร้านอาหารเครื่องดื่ม สถาบันการเงินและการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก ตามลำดับ

โดยสรุป ในการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ จำเป็นต้องจัดเตรียมปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตในพื้นที่ ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตยางธรรมชาติปาล์มน้ำมัน และผลไม้ต่างๆ การส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมทำเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์เพื่อใช้ประโยชน์จากการตัดโค่นต้นยางเก่าทั้งในประเทศและที่นำเข้าจากมาเลเซีย การส่งเสริมกิจการค้าปลีกค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าและระบบสื่อสารโทรคมนาคม

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยและภาคเหนือของมาเลเซีย

โครงการท่าเรือน้ำลึกปากบารา และโครงการเชื่อมโยงการขนส่งกับมาเลเซีย

ท่าเรือปากบาราอำเภอละงูจังหวัดสตูล มีความเป็นไปได้ในการรองรับเรือสินค้าขนาด ๕๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ DWT โดยลงทุนประมาณ ๒๖,๐๐๐ ล้านบาท ใช้พื้นที่ก่อสร้างประมาณ ๓,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ ไร่ และสร้างสะพานลงไปในทะเล ๕ กิโลเมตร อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงทางบกกับท่าเรือจะนะจังหวัดสงขลา

ซึ่งอยู่ห่างไปทางตะวันออกประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร (รายงานการสำรวจออกแบบเพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี พ.ศ. ๒๕๕๐) เมื่อเปรียบเทียบกับท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือปากบาราจะประหยัดเวลาการขนส่งถึงกรุงเทพฯ ได้ ๙๓ ชั่วโมง แต่จะมีค่าขนส่งด้วยรถบรรทุกสูงกว่าท่าเรือแหลมฉบัง ๑,๖๖๓ บาท/ตัน ท่าเรือนี้จึงช่วยประหยัดค่าขนส่งสินค้าในพื้นที่ภาคใต้มากกว่า (ดวงพรรณ ศฤงคารินทร์, “นโยบายภาคเหนือมาเลเซียและโลจิสติกส์ภาคใต้ของไทย”, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ๒๕๕๐) อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยในบริเวณดังกล่าวซึ่งจะต้องศึกษาในรายละเอียดต่อไป

ในขณะเดียวกันมาเลเซียก็มีโครงการพัฒนาท่าเรือปีนังเพื่อให้เป็นท่าเรือหลักในการเชื่อมโยงกับชายแดนภาคใต้ของไทยใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) การให้ไทยเป็นแหล่งวัตถุดิบการเกษตรส่งให้มาเลเซียผลิตเป็นสินค้าแปรรูปเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมของ ๔ รัฐตอนเหนือ ๒) การเป็นศูนย์ส่งออกนำเข้าสินค้าผักผลไม้ และ ๓) การเป็นศูนย์ส่งออกอาหารฮาลาลโดยจัดทำระบบตรวจสอบมาตรฐานอาหารฮาลาลซึ่งไทยสามารถส่งสินค้ามาตรวจสอบและส่งออกที่ท่าเรือนี้ (ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, จาก <http://www.trf.or.th/>) ในการนี้เพื่อให้รองรับกับโครงการของมาเลเซีย รัฐบาลไทยและมาเลเซียจะต้องร่วมมือกันจัดทำโครงการอุโมงค์สตูล - เพอร์ลิส เป็นการเจาะภูเขาสันกาลาคีรี อุโมงค์มีความยาว ๔.๕ กม. มีช่องทางไป - กลับรวม ๔ เลน ใช้เงินลงทุนประมาณ ๒ พันล้านบาท

นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างสะพานยกระดับเชื่อมสตูล - เพอร์ลิส ที่ต้องใช้งบลงทุนถึง ๘ พันล้านบาท และไม่สามารถผ่านการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม แต่จากการที่คณะอนุกรรมการการเดินทางไปศึกษาดูงานที่จังหวัดสตูลระหว่างวันที่ ๘ - ๙ กันยายน ๒๕๕๕ การทำแบบสอบถามไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับชาวบ้านที่เกาะปูกู พบว่าโครงการนี้ยังเป็นที่ต้องการของกลุ่มชาวบ้านบางส่วน

โดยสรุปยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนของไทยและมาเลเซียมี ๓ แนวคิด คือ ๑) การสร้างท่าเรือปากบาราเพื่อให้ไทยมีท่าเรือฝั่งตะวันตกของตัวเอง ๒) การสร้างอุโมงค์สตูล - เพอร์ลิสเพื่อเชื่อมโยงกับท่าเรือปีนังของมาเลเซีย และ ๓) การก่อสร้างสะพานยกระดับเชื่อมสตูล-เพอร์ลิส

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๓๑ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๑๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๙ ซึ่งเป็นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๑ แห่ง และเทศบาลตำบล ๑ แห่ง ได้แก่

- สงขลา ๓ แห่ง : อบต. เขาแดง อำเภอสะบ้าย้อย, อบต.ประกอบ อำเภอนาทวี, อบต.ปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา
- สตูล ๑ แห่ง : อบต.ปูกู อำเภอเมือง
- ยะลา ๑ แห่ง : อบต.บาละ อำเภอกาบัง
- นราธิวาส ๗ แห่ง: ทต.บูเก๊ะตา (ตำบลโละจูด) อำเภอแว้ง, อบต.โละจูด อำเภอแว้ง, อบต.สุคีริน อำเภอสุคีริน, อบต. มาโมง อำเภอสุคีริน, อบต.นานาค อำเภอตากใบ, อบต.เกาะสะทอน อำเภอตากใบ, อบต.โฆซิด อำเภอตากใบ

โดยเฉลี่ยแต่ละ อปท. มีประชากร ๖,๙๖๒ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๒๗ ล้านบาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การทำสวนยางพารา (ร้อยละ ๗๐) ทำนา (ร้อยละ ๒๐) นอกนั้นเป็นการค้าขายและประมง รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๓,๖๑๙ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพมี อปท. ทั้ง ๑๒ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๕ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) ๒๑ แห่ง และคลินิกเอกชน ๒ แห่ง

ในด้านการศึกษา อปท. ทั้ง ๑๒ แห่ง มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๒ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๑๑ แห่ง และระดับประถม ๔๘ แห่ง แต่ไม่มีระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท. ทั้ง ๑๒ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้

มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๒๕	ปานกลางค่อนข้างดี
มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๒.๑๗	ปานกลางค่อนข้างดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๑๗	ปานกลางค่อนข้างดี
ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๑๗	ปานกลางค่อนข้างดี
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๘๓	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๕๐	ค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี, ๒= ปานกลาง, ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท. ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- การที่จุดผ่านแดนมีน้อย ระบบการขนส่งยังไม่สะดวก และด้านศุลกากรมีพื้นที่คับแคบ เป็นสาเหตุที่ทำให้การค้าขายแดนไม่สะดวก
- ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ขาดแคลนสถาบันการเงินในพื้นที่ ชาวบ้านจึงขาดแคลนเงินทุนและมีการลงทุนน้อย
- การขาดแคลนวิทยากร ขาดการรวมกลุ่มและขาดเครือข่ายผู้ประกอบการ ส่งผลให้ขาดการเรียนรู้ในพื้นที่ แรงงานจึงขาดทักษะ ประชาชนและบุคลากร อปท. ขาดความรู้ ทั้งในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความรู้ในการทำธุรกิจข้ามแดน
- ภูมิประเทศเป็นภูเขา ทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ไม่ครอบคลุม ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงความรู้
- ประชาชนตามแนวชายแดนทั้งสองประเทศมีวัฒนธรรมและภาษาที่คล้ายกัน จึงติดต่อกันได้สะดวก

ทั้งนี้ อปท. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรจัดให้มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้แก่ประชาชน และควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งธนาคารในพื้นที่และนำเสนอโครงการต่างๆ อาทิ

- โครงการจัดสร้างสะพานเชื่อมต่อปุยู – เปอร์ลิส
- โครงการติดตั้งระบบโทรศัพท์สาธารณะเพิ่มขึ้นในพื้นที่ชายแดน
- โครงการจัดทำระบบอินเทอร์เน็ต เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า
- โครงการขยายเวลาการผ่านแดนปาดังเบซาร์ – มาเลเซียให้ยาวกว่าเดิม

- โครงการเพิ่มทักษะความรู้เกี่ยวกับการผลิตให้แก่ผู้ประกอบการ
- โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้เพื่อส่งออก
- โครงการพัฒนาการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร
- โครงการพัฒนาระบบจ่ายไฟฟ้าให้มีมาตรฐาน
- โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตน้ำมันไบโอดีเซล จากน้ำมันปาล์ม

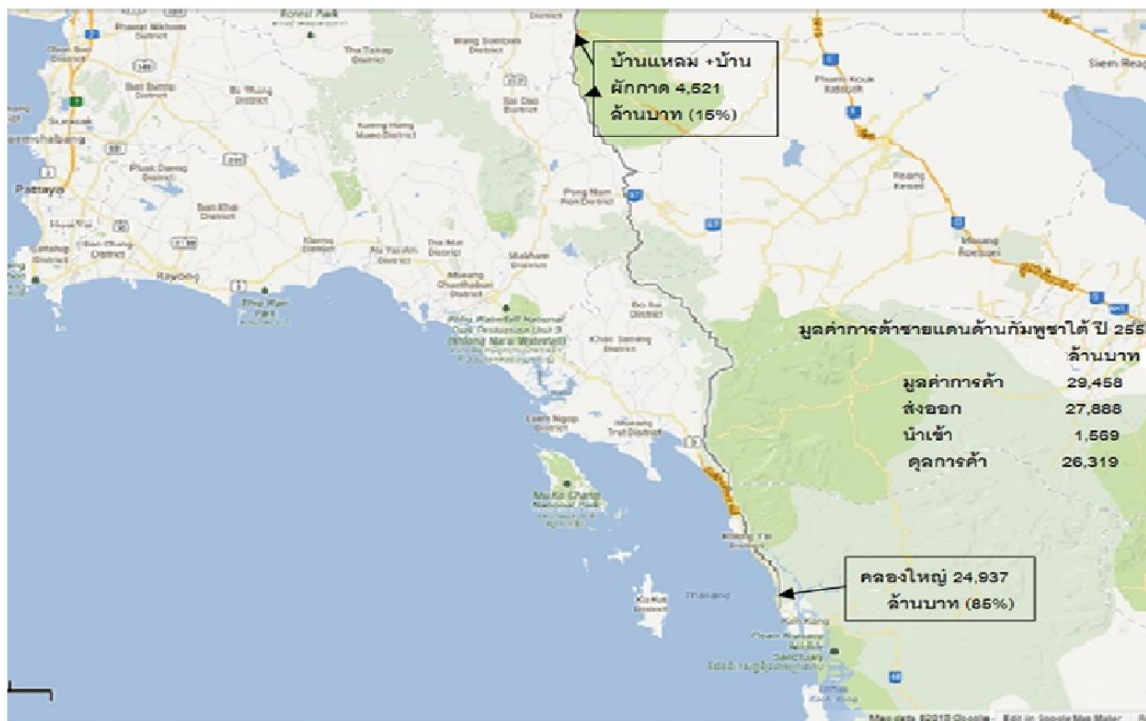
โดยสรุป อปท. ในพื้นที่เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับการเปิด AEC มีประเด็นสำคัญในด้านการให้ความรู้ ทั้งในด้านทักษะการประกอบอาชีพ และด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญจึงได้แก่ วิทยากรในการให้ความรู้ และสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อให้เข้าถึงความรู้ นอกจากนี้เป็นปัจจัยด้านแหล่งเงินทุน และด้านโลจิสติกส์ในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม โดยที่ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราถึงร้อยละ ๗๐ จึงย่อมจะได้รับผลกระทบจากแนวโน้มการเติบโตในการค้ายางธรรมชาติระหว่างไทยและมาเลเซียอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นยังมีปัญหาในการแข่งขันกับน้ำมันปาล์มของมาเลเซีย การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องไม้แปรรูป รวมทั้งการขยายตัวของการค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่ ซึ่ง อปท. ควรที่จะได้จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยเพื่อรองรับในด้านต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปัจจัยการผลิตของการทำสวนยางพารา

ในภาพรวมผลผลิตเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ ยางธรรมชาติปาล์ม น้ำมัน และผลไม้ การเปิดเสรีทางการค้ากับมาเลเซียจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตยางธรรมชาติ เนื่องจากมาเลเซียใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม และมีความต้องการสินค้าประเภทนี้จากทั่วโลกเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๗ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นการผลิตในภาคปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิตไก่เนื้อและโคเนื้อ ซึ่งมาเลเซียมีความต้องการสูง ในภาคอุตสาหกรรมการมีส่วนร่วมของอาคารจากไม้และการทำเฟอร์นิเจอร์จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุดจากการนำเข้าไม้แปรรูป สำหรับผลกระทบในเชิงลบส่วนใหญ่เป็นการแข่งขันในการผลิตปาล์มน้ำมัน ผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมมีไม่มากนักเพียงประมาณร้อยละ ๑๘ ของจำนวนโรงงานในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบต่อความต้องการเงินทุนหมุนเวียนและแรงงาน แต่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรน้อย ส่วนในด้านบริการ มาเลเซียมีความได้เปรียบมากกว่าไทยในการให้บริการสาขาต่างๆ แต่ไทยอาจได้ผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากกิจการค้าปลีกและค้าส่ง อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในด้านการเกษตร ปัจจัยที่สำคัญคือปุ๋ยเคมี ซึ่งไทยมีการนำเข้าจากมาเลเซีย และมีผลกระทบเชิงบวกกับผลผลิตการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ทุกประเภท รวมทั้งมีผลกระทบต่อเนื้อยางอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการผลิตปศุสัตว์ในพื้นที่ด้วย แต่ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องเข้มงวดในการขนย้ายปุ๋ย จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชน ดังนั้นการปรับแก้ไขมาตรการในข้อนี้มีความจำเป็นเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC ได้มากที่สุด นอกจากนั้นเป็นเรื่องของการให้บริการการเกษตร และสถาบันการเงิน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีบทบาทในการผลักดันมาตรการให้ปัจจัยการผลิตเหล่านี้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ การเสริมสร้างขีดความสามารถแก่ผู้ให้บริการในสาขาที่จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขัน เสริมสร้างความร่วมมือกับมาเลเซียเพื่อลดการแข่งขันเรื่องปาล์มน้ำมัน สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าไก่เนื้อและโคเนื้อที่ส่งออกด้วยการแปรรูป และเตรียมความพร้อมให้กับอุตสาหกรรมแปรรูปไม้หากการตัดโค่นต้นยาง

ในมาเลเซียลดลง ในขณะที่เดียวกันภาครัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปยางธรรมชาติในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่า และหาตลาดใหม่เพิ่มเติมนอกเหนือจากมาเลเซีย รวมทั้งศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากท่าเรือปีนังซึ่งมีความเหมาะสมกับการส่งสินค้าในพื้นที่ไปยังอินเดียและตะวันออกกลาง

พื้นที่ชายแดนไทยภาคตะวันออกที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาภาคใต้

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก

พื้นที่ชายแดนไทยด้านภาคใต้ของกัมพูชาประกอบด้วย ๒ จังหวัด ได้แก่ ตราด และจันทบุรี มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนของกัมพูชา ๔ จังหวัด จากทิศใต้ไปเหนือ ได้แก่ เกาะกง (Koh Kong), โพธิ์สัตว์ (Pursat), พailin (Pailin), และพระตะบอง (Battambang)

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๓ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
จันทบุรี	บ.แหลม อ.โป่งน้ำร้อน	บ.กร้อมเรียง อ.กร้อมเรียง จ.พระตะบอง
จันทบุรี	บ.ผักกาด อ.โป่งน้ำร้อน	บ.คลองจะกร้อม จ.พailin
ตราด	บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่	จามเยียม อ.มณฑลสีมา จ.เกาะกง

และยังมีจุดผ่อนปรนอีก ๕ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
จันทบุรี	บ้านขั้วตารี อ.สอยดาว	บ้านโหล่ตวน อ.พนมปรัก จ.พระตะบอง
จันทบุรี	บ้านบึงข่งล่าง อ.โป่งน้ำร้อน	บ้านสวายเลง อ.กร้อมเรียง จ.พระตะบอง
จันทบุรี	บ้านสวนส้ม อ.สอยดาว	บ้านโหล่ัวะ อ.พนมปรัก จ.พระตะบอง
ตราด	บ้านหมื่นด่าน ต.บ่อพลอย อ.บ่อไร่	บ้านศาลเจ้า อ.สัมลุด จ.พระตะบอง
ตราด	บ้านมะม่วง ต.นันทรี อ.บ่อไร่	บ้านฉะระกาอ.สำรูด จ.พระตะบอง

ที่มา: ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตามข้อตกลง AEC ไทยและกัมพูชา จะลดภาษีศุลกากร ลงเหลือร้อยละ ๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ ภาษีศุลกากรได้ลดลงเป็นร้อยละ ๐ – ๑๐ เป็นส่วนใหญ่แล้ว ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและสินค้าอ่อนไหวพิเศษ

สำหรับสินค้าอ่อนไหวและสินค้าอ่อนไหวพิเศษของไทย ได้กล่าวไว้แล้วในบทของมาเลเซีย

สินค้าอ่อนไหวของ กัมพูชา ได้แก่ สัตว์ปีกมีชีวิต เนื้อสัตว์ปีก เนื้อปลา กว๊ายไม้และไม้ตัดดอก บางชนิด พืชผัก (หัวหอมใหญ่ มะเขือเทศ กระเทียม บร็อคโคลี่ ผักกาด แครอท แตงกวา และถั่ว) ผลไม้ (สับปะรด ฝรั่ง มะม่วง มังคุด ส้ม แตงโม ลำไย ผลไม้อื่นๆ) ซึ่งภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สินค้าอ่อนไหวจะต้อง ลดภาษีลงไม่เกินร้อยละ ๕

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้าส่งออก ๑๕อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่า ส่งออก เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๒๗๑๐	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรลินัส	๑๑,๘๗๓	๑,๒๘๒.๗	๒๐.๐%	๐.๔๐
๑๗๐๑	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยและซูโครสที่บริสุทธิ์	๕,๙๕๔	๗๐๐.๓	๓๗.๔%	๐.๕๐
๒๕๒๓	พอร์ตแลนด์ซีเมนต์	๓,๓๒๗	๔๐๕.๕	๗.๖%	๐.๑๘
๘๙๐๕	เรือดัดเพลิง/เรือชุด/ปั่นจั่นลอย/ยานน้ำ	๒,๓๓๐	๒๓๘.๓	๕๖๐.๔%	๑.๔๙
๒๒๐๒	น้ำ/น้ำแร่/น้ำอัดลม	๑,๘๗๒	๒๓๒.๖	๒๙.๑%	๐.๕๒
๘๔๐๗	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนตรง	๑,๖๙๗	๒๑๑.๓	๑๖.๑%	๐.๓๗
๘๗๑๔	ส่วนประกอบและอุปกรณ์รถจักรยานยนต์	๑,๖๒๐	๒๐๑.๙	๑๗.๕%	๐.๔๐
๔๐๑๑	ยางนอกชนิดอัดลม	๑,๖๑๒	๒๐๑.๐	๑๘.๙%	๐.๓๒
๒๓๐๙	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	๑,๔๐๒	๑๖๓.๗	๑๗.๕%	๐.๒๖
๒๒๐๓	เบียร์ที่ทำจากมอลต์	๑,๑๖๖	๑๔๖.๒	๑๙.๑%	๐.๔๑
๐๑๐๓	สุกรมีชีวิต	๑,๐๕๘	๑๓๒.๘	๒๑๓.๗%	๐.๕๓
๘๗๐๑	แทรกเตอร์	๑,๐๕๑	๑๓๐.๗	๓๑.๑%	๐.๕๔
๒๗๑๖	พลังงานไฟฟ้า	๙๒๒	๑๑๖.๐	๑,๗๑๔.๖%	๐.๗๕
๗๒๑๔	เหล็กเส้นอื่นๆ	๘๗๐	๑๐๙.๕	๘.๐%	๐.๔๑
๒๑๐๓	ซอสและของปรุงแต่งสำหรับทำซอส	๗๓๐	๙๒.๑	๑๖.๐%	๐.๔๑

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

สินค้าที่ส่งออกไปยังจังหวัดภาคใต้ของกัมพูชาในระดับ Star ที่อาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน เรียงตามลำดับมูลค่าที่สำคัญได้แก่กลุ่มพลังงาน (น้ำมันเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า) สินค้ากลุ่มอาหาร (น้ำตาลน้ำ/น้ำอัดลมอาหารสัตว์เบียร์สุกรมีชีวิตและซอสปรุงรส) สำหรับ สินค้าอุตสาหกรรมเป็นประเภทซีเมนต์ เรือ เครื่องยนต์ส่วนประกอบรถจักรยานยนต์ ยางนอกชนิดอัดลม แแทรกเตอร์ และเหล็กเส้นอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีสินค้านี้ระดับ Star อีกเป็นจำนวนมาก อาทิ ผ้าถักสารอินทรีย์ ที่เป็นวัตถุดิบแรงตึงผิวสิ่งปรุงแต่งสำหรับใช้กับผ้ายานยนต์ขนส่งสินค้า ปุ๋ยเคมีสิ่งปรุงแต่งเสริมความงาม เครื่องยนต์ลูกสูบสูบและกระดาดชำระเตี๋ยประกอบอาคารทำด้วยไม้ เป็นต้น

สำหรับสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีมูลค่าสูงมากที่สุดจะเชื่อมโยงกับภาคบริการในพื้นที่ ซึ่งจะ ได้กล่าวถึงต่อไปในเรื่องภาคบริการ

เมื่อนำตัวสินค้าส่งออกระดับ Star มาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราดของไทยพบว่า มีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการเติบโตของสินค้าส่งออก ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๕๘๐๑	การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต	๕๖	๑๐๑,๙๙๖,๐๐๐	๗๓๒	๕,๗๓๖
๙๐๖	การปกหุ้มพีช หรือทำหุ้มพีชให้เป็นเส้นแวน หรือแท่ง	๕๑	๔๐,๙๗๕,๐๐๐	๒๘๙	๘,๑๔๔
๓๔๐๒	การทำวงกบ ฯลฯ/ ส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้	๓๕	๑๒,๐๑๐,๐๐๐	๒๑๕	๑,๙๐๑
๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด หรือชิ้น	๙	๒,๔๗๕,๐๐๐	๖๔	๒,๑๒๑
๔๓๐๑	การทำปุ๋ย/สารกำจัดศัตรูพืช	๘	๓๔,๔๐๐,๐๐๐	๘๔	๑,๑๗๖
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	๗	๔๙,๑๐๐,๐๐๐	๗๗	๔,๐๑๔
๘๔๐๓	การตัด เจียรไน หรือขัดเพชร พลอย หรืออัญมณี	๖	๒๗,๘๐๐,๐๐๐	๑๗๐	๒๔๐
๑๐๐๑	การทำขนมปัง หรือขนมเค้ก	๕	๔,๑๓๐,๐๐๐	๕๙	๑๐๕
๑๒๑๑	การทำไอศกรีม	๕	๒,๙๐๘,๐๐๐	๒๔	๑๗๖
๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นเม็ด/แท่ง/หรือรูปทรงต่างๆ	๔	๖,๑๕๐,๐๐๐	๕๒	๗๔๙
๑๑๐๒	การทำน้ำตาลทรายแดง	๓	๒,๔๗๐,๐๐๐	๒๙	๑๒๗
๕๓๐๔	การทำถุงหรือกระสอบด้วยผลิตภัณฑ์พลาสติก	๓	๕,๗๐๐,๐๐๐	๓๕	๑,๐๑๙
๑๑๐๑	การทำน้ำเชื่อม	๒	๓,๘๘๐,๐๐๐	๑๐	๓๐
๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องเรือน/ด้วยผลิตภัณฑ์พลาสติก	๒	๓,๒๐๐,๐๐๐	๔๗	๕๓๑
๘๔๐๑	การทำเครื่องประดับโดยใช้อัญมณี/ทองคำ/เงิน	๒	๔๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๒๒	๒๒๒
๘๘๐๐	ผลิตพลังงานไฟฟ้า	๒	๑,๐๐๐,๐๐๐	๔	๓,๐๘๐
๐๕๐๑	การทำนมสดพาสเจอร์ไรส์/สเตอริไลส์	๑	๑๘,๕๐๙,๐๐๐	๒	๑๐๕
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ หรือขนมอบแห้ง	๑	๑,๐๐๐,๐๐๐	๙	๕๑
๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๑	๕๐๐,๐๐๐	๕	๗๐
๕๗๐๓	การผสมซีเมนต์/ปูนขาว/ปูนปลาสเตอร์	๑	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๓๒	๒๐๔
	รวม	๒๐๔	๗๕๓,๒๐๓,๐๐๐	๒,๒๖๑	๒๙,๘๐๐
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๑๘.๗%	๑๖.๑%	๑๒.๔%	๑๑.๘%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี.ศ. ๒๕๕๕

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ประมาณ ๒๐๔ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๗๕๓ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๒,๒๖๐ คน ใช้เครื่องจักรประมาณ ๒๙,๘๐๐ แรงม้า ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีสัดส่วนค่อนข้างสูง โดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานประมาณร้อยละ ๑๙ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๖ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๑๒ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรประมาณร้อยละ ๑๒ เช่นกัน

การส่งออกจึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายย่อย (SMEs) มากกว่ารายใหญ่ เห็นได้จากสัดส่วนของจำนวนโรงงานที่ได้รับผลกระทบมีถึงเกือบหนึ่งในห้าของโรงงานทั้งหมดในพื้นที่ ตัวอย่างเช่นการทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตการทำเครื่องประดับโดยใช้ภูมิปัญญาการทำหัตถ์ให้เป็นเส้น การทำวงกบ/ หน้าต่าง/ ประตู หรือส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้การเจียรไนอัญมณีเป็นต้น และเป็นโรงงานที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างสูง เช่น การทำเครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์คอนกรีต เป็นต้น อีกทั้งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าสินค้าส่งออกมีความเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรหลายประเภท ดังแสดงในตารางข้างต้น ที่สำคัญได้แก่ การทำหัตถ์ให้เป็นเส้น ซึ่งมีถึง ๕๑ ราย ใช้เงินหมุนเวียนประมาณ ๔๐ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๒๘๙ ราย นอกจากนั้นได้แก่ การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้นการทำขนมปังหรือขนมเค้กการทำไอศกรีม และการทำน้ำตาลทรายแดง

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ใน จังหวัดจันทบุรีและตราด ซึ่งติดกับชายแดนด้านกัมพูชาภาคใต้มีเกษตรกรจำนวน ๗๗,๙๑๙ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ๑,๘๙๖,๖๑๒ ไร่ แต่ละครัวเรือน มีพื้นที่เฉลี่ย ๒๔.๓๔ ไร่

เมื่อนำสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่ามีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดน ตะวันออกด้านกัมพูชา	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔ - '๕๖
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน (ตัน)	๖๕๙,๘๙๘
๐๘๑๐	ทุเรียน (ตัน)	๒๔๔,๘๖๐
๐๘๑๐	เงาะ (ตัน)	๒๒๔,๙๑๔
๑๕๑๑	ปาล์มน้ำมัน (ตัน)	๒๐๗,๘๐๖
๐๘๑๐	ลำไย (ตัน)	๑๙๔,๗๖๙
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ (ตัน)	๑๖๑,๙๓๗
๒๐๐๙	สับประรดโรงงาน (ตัน)	๑๐๖,๕๓๒
๐๘๐๔	มังคุด (ตัน)	๑๐๑,๑๘๒
๐๘๑๐	ลองกอง (ตัน)	๕๘,๔๕๙
๐๘๑๐	ลิ้นจี่ (ตัน)	๒,๐๐๓
๐๑๐๓	สุกร (ตัว)	๑๔๒,๑๗๖
๑๖๐๑	โคเนื้อ (ตัว)	๑,๔๓๘
๐๔๐๒	น้ำมันดิบ (ตัน)	๕,๔๕๗

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ซึ่งส่งผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอย่างมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลไม้ประเภทต่างๆ ตามลำดับ ทั้งที่สินค้าผลไม้เหล่านี้หลายชนิดกัมพูชาจัดให้เป็นประเภทสินค้าอ่อนไหว ที่ต้องขอการลดภาษีให้เหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในด้านปศุสัตว์มีการส่งออกสุกรมีชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากรวมทั้งการส่งออกผลผลิตจากเนื้อสุกร

สินค้านำเข้า

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๕ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๐๗๑๔	มันสำปะหลัง	๗๙๗	๑๐๐.๔	๑๕๓.๗%	๑.๓๐
๗๒๐๔	เศษเหล็ก	๖๖๘	๘๓.๙	๑๗.๗%	๐.๖๒
๗๖๐๒	เศษอะลูมิเนียม	๔๒๗	๕๔.๐	๒๗.๘%	๐.๕๕
๑๒๐๑	ถั่วเหลือง	๓๘๕	๔๗.๗	๑๐.๗%	๐.๖๒
๗๔๐๔	เศษทองแดง	๒๐๑	๒๕.๕	๕๗.๔%	๐.๖๕
๔๗๐๗	กระดาษที่นำกลับมาใช้ได้อีก	๑๖๐	๒๐.๓	๒๓.๑%	๐.๔๐
๖๑๑๑	เสื้อผ้าและของประกอบเครื่องแต่งกายเด็ก	๖๓	๘.๐	๙๖๑.๐%	๑.๐๔
๒๔๐๒	ชิการ์/บุหรี่ยาสูบ	๓๖	๓.๙	๙๐๗.๒%	๑.๑๙
๗๘๐๖	ของอื่นๆทำด้วยตะกั่ว	๓๕	๔.๓	๘๙๙.๓%	๑.๕๕
๔๔๐๒	ถ่านไม้	๓๓	๔.๓	๘๒๗.๒%	๑.๓๗
๖๒๐๕	เสื้อเชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชาย	๓๒	๑.๔	๑๖.๕%	๐.๖๗
๑๒๐๗	เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน	๓๒	๓.๙	๑๘.๓%	๑.๒๐
๘๕๓๔	วงจรพิมพ์	๓๑	๓.๗	๑,๐๒๘.๕%	๒.๔๕
๔๔๐๗	ไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว/ผ่านหรือลอก	๒๘	๓.๕	๒๘.๑%	๐.๗๑
๔๔๐๘	แผ่นไม้สำหรับทำไม้อัด	๒๒	๒.๗	๕๕๙.๐%	๑.๐๗
๖๒๐๖	เสื้อเบลล์/เชิ้ตของสตรีหรือเด็กหญิง	๒๐	๒.๒	๒๖.๗%	๐.๘๕

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

สินค้านำเข้า Star ที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชาใน ๑๕ อันดับแรกเกือบทุกประเภทเป็นสินค้าเกษตรกรรม และเศษโลหะ เศษกระดาษ สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมเป็นประเภทที่ใช้แรงงาน เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป บุหรี่ และแผงวงจรมูลค่าการนำเข้าต่ำ เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมในพื้นที่จึงพบว่าไม่มีผลกระทบมากนัก

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนตะวันออก ด้านกัมพูชาที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุน หมุนเวียน	คนงาน รวม	รวม
๐๙๐๖	การปกหุ้ม/ทำหุ้มให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง	๕๑	๔๐,๙๗๕,๐๐๐	๒๘๙	๘,๑๔๔
๓๔๐๑	การเลื่อย/ไส/ซอย/แปรรูปไม้	๔๗	๖๐,๓๗๗,๒๙๗	๕๔๘	๗,๗๗๑
๓๔๐๒	การทำวงกบ/ประตู/หน้าต่างที่ทำด้วยไม้ของอาคาร	๓๕	๑๒,๐๑๐,๐๐๐	๒๑๕	๑,๙๐๑
๘๙๐๐	ผลิตภัณฑ์ที่มีใช้ก๊าซธรรมชาติ ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ	๕	๕,๑๐๐,๐๐๐	๒๘	๙๔๙
	รวม	๑๓๘	๑๑๘,๔๖๒,๒๙๗	๑,๐๘๐	๑๘,๗๖๕
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๑๒.๗%	๒.๕%	๕.๙%	๗.๔%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

สินค้านำเข้าระดับ Star จากกัมพูชาส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันในพื้นที่ชายแดนของไทย จึงมีสินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ของไทยเพียงไม่กี่ประเภทและมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียง ๑๓๘ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานประมาณ ๑๑๘ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑,๐๘๐ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๑๘,๗๖๕ แรงม้า โดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานร้อยละ ๑๓ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่เพียงร้อยละ ๓ กระทั่งต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๖ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรร้อยละ ๗

สินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบมากที่สุด คือ มันสำปะหลัง (๐๗๑๔) ซึ่งเป็นการการนำเข้ามันสำปะหลังเส้นหรือสับ ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูง อีกทั้งเติบโตถึงประมาณร้อยละ ๑๕๔ ต่อปี การนำเข้าจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการปอกหั่นพืช/ทำหั่นพืชให้เป็นเส้นที่มีอยู่ในพื้นที่ ๕๑ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๔๑ ล้านบาท ใช้แรงงาน ๒๘๙ ราย และใช้เครื่องจักร ๘,๑๔๔ แรงม้า อย่างไรก็ตามสินค้าดังกล่าวจะมีผลกระทบในเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมการทำอาหารสัตว์ ที่มีอยู่เพียง ๑ รายในพื้นที่ ใช้เงินทุนหมุนเวียน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ใช้แรงงานและเครื่องจักรเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

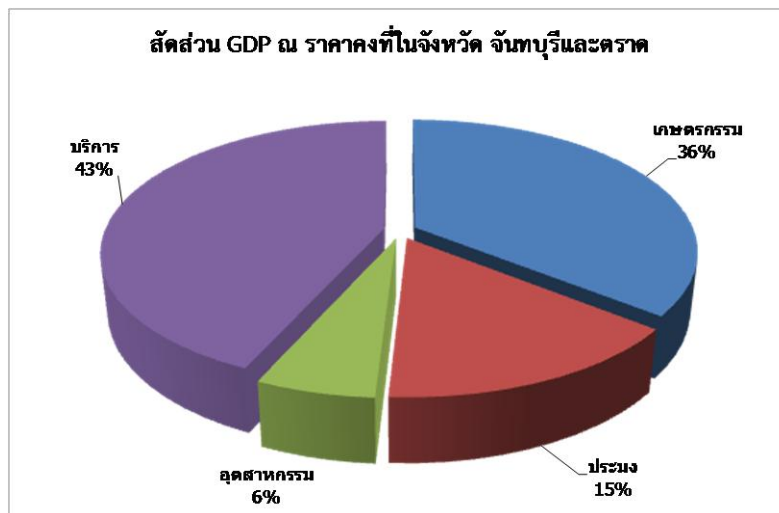
การนำเข้าไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว/ผ่านหรือลอก (๔๔๐๓) แนวโน้มการเติบโตสูงร้อยละ ๒๘ ต่อปี จะมีผลเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมการเลื่อย/ไส/ซอย/เขาะร่อง/แปรรูปไม้ และการทำวงกบ/ส่วนประกอบไม้ของอาคารที่เมื่อรวมกันแล้วมีอยู่ในพื้นที่ ๘๒ ราย มีเงินทุนหมุนเวียนรวมกัน ๗๒ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๗๖๓ ราย และใช้เครื่องจักร ๙.๖๗๒ แรงม้า เช่นเดียวกับการนำเข้าถ่านไม้ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากถึงร้อยละ ๘๒๗ ต่อปี จะมีผลกระทบเชิงลบกับผู้ประกอบการบรรจุและจำหน่ายก๊าซหุงต้มที่มีเพียง ๕ รายในพื้นที่

ในด้านเกษตรกรรม การนำเข้ามันสำปะหลัง (๐๗๑๔) ซึ่งมีมูลค่าสูงและแนวโน้มการนำเข้าเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๕๔ ต่อปี จะมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลผลิต สูงถึง ๕๘๒,๕๙๑ ตัน

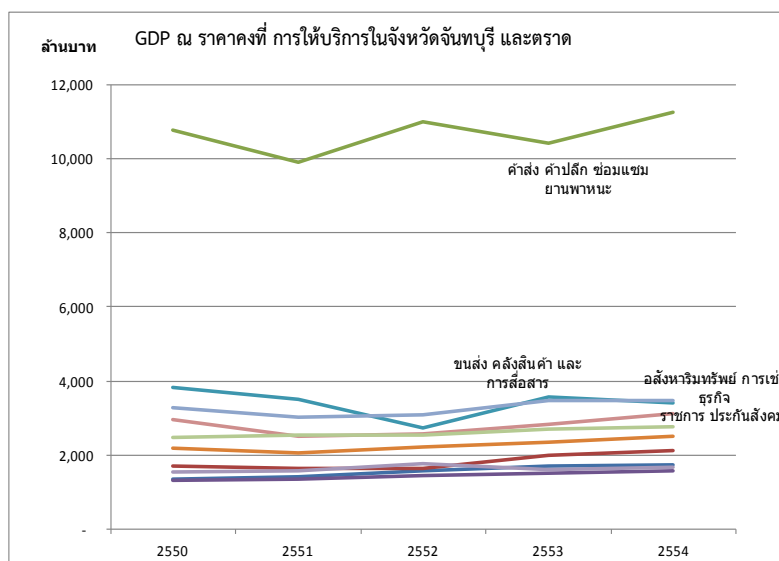
ในภาพรวมของการเข้าสู่ AEC การนำเข้าสินค้าจากกัมพูชาจะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ในพื้นที่มากที่สุด ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมก่อสร้างอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันการนำเข้ามันสำปะหลังเส้นจะมีผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมมันสำปะหลัง และเกษตรกรที่ผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ภาครัฐจึงควรเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ประกอบการและเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังที่จำเป็นต้องปรับตัวในการเข้าสู่ AEC โดยสามารถปรับไปสู่การเป็นผู้ผลิตอาหารสัตว์จากมันสำปะหลัง เพื่อนำไปเพิ่มผลผลิตปศุสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สุกรมีชีวิต ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกไปกัมพูชาสูงในระดับ Star และแนวโน้มการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๒๑๔ ต่อปี

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

จากรายงานของ สศช. ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด มีสัดส่วนของภาคบริการในมูลค่า GDP อยู่ถึงร้อยละ ๔๓ (เป็นราคาคงที่ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕)

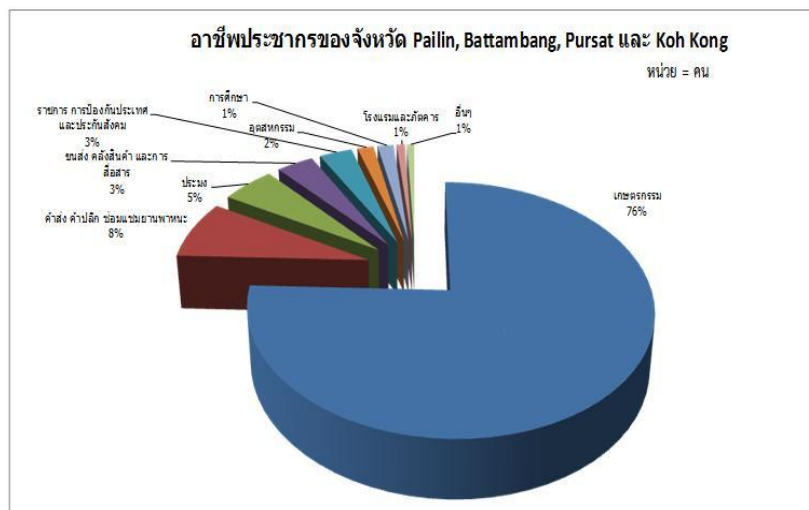
ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔.

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ มีมูลค่าและอัตราการเติบโตดี รองลงมาได้แก่ สาขาขนส่ง/คลังสินค้า/การสื่อสาร และอสังหาริมทรัพย์ การเช่า และการประกอบธุรกิจ อย่างไรก็ตามนอกจากการค้าส่ง ค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะแล้ว การให้บริการในสาขาอื่นๆ มีมูลค่าและการเติบโตน้อยทั้งนี้จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจระบุว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่ชายแดน ๒ จังหวัดนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากถึง ๑,๓๕๔ แห่ง โดยสองในสามตั้งอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี กลุ่มธุรกิจการค้าส่งค้าปลีกเหล่านี้ได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการค้าขายกับกัมพูชาในพื้นที่ โดยส่วนหนึ่งมาจากการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังภาคใต้ของกัมพูชา

เมื่อนำข้อมูลพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของกัมพูชาที่ติดต่อกับประเทศไทย พบว่าข้อมูลของกัมพูชาไม่ได้แยกรายละเอียด GDP ตามพื้นที่จังหวัด จึงไม่อาจเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันด้านบริการระหว่างจังหวัดตราดและจันทบุรี กับ ๔ จังหวัดกัมพูชาที่มีพรมแดนติดต่อกัน คือ เกาะกง, โพธิ์สัตว์, ไพลิน และพระตะบองได้ชัดเจนมากนัก

ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติกัมพูชา (National Institute of Statistics, Cambodia, 2008)²

ประชาชนในพื้นที่ ๔ จังหวัด ชายแดนของกัมพูชาที่ติดกับจังหวัดตราดและจันทบุรี มีอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ ๗๖ ค้าปลีก/ค้าส่ง/ซ่อมแซมยานพาหนะร้อยละ ๘ ประมงร้อยละ ๕ ดังแสดงในแผนภูมิข้างต้น

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติกัมพูชา ซึ่งมีการสำรวจเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ อาจสรุปสภาพการณ์พื้นที่ใน ๔ จังหวัด ที่ติดต่อกับประเทศไทยได้ดังนี้:

- ด้านการศึกษา: ในพื้นที่จังหวัดชายแดนของกัมพูชาทั้ง ๔ จังหวัด เยาวชนที่มีอายุ ๕ - ๑๔ ปี ได้รับการศึกษาร้อยละ ๔๗.๒ เยาวชนที่มีอายุ ๑๕ - ๑๙ ปีได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ ๒๕.๖ และเยาวชนที่มีอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ ๒๐.๕ ของจำนวนประชากรที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าวในพื้นที่ ทั้งนี้ชายและหญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาใกล้เคียงกัน จากข้อมูลดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า ไทยมีขีดความสามารถในการให้บริการด้านการศึกษาดีกว่ากัมพูชา และเยาวชนกัมพูชามีโอกาสเคลื่อนย้ายเข้ามารับการศึกษาในพื้นที่ชายแดนจันทบุรีและตราด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับกลางและอุดมศึกษา ซึ่งเยาวชนของกัมพูชาในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี ยังขาดการศึกษาในสัดส่วนที่สูง
- ด้านพลังงานที่ใช้เพื่อแสงสว่าง : ในพื้นที่ของกัมพูชามีพลังงานไฟฟ้าเพียง ร้อยละ ๒๑.๔ นอกนั้นที่สำคัญเป็นการใช้น้ำมันก๊าด ร้อยละ ๕๗.๖ กัมพูชาจึงจำเป็นต้องพึ่งพลังงานไฟฟ้าจากฝั่งไทย เห็นได้จากข้อมูลการส่งออกพลังงานไฟฟ้าที่มีการเติบโตเฉลี่ยถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี
- ด้านพลังงานเพื่อการหุงหาอาหาร : ชาวกัมพูชาในพื้นที่ใช้ฟืนถึงร้อยละ ๘๒.๙ ถ่านไม้ร้อยละ ๑๒.๕ ก๊าซหุงต้มเพียงร้อยละ ๓.๕ จึงอาจเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการธุรกิจไทยในพื้นที่ชายส่งก๊าซหุงต้มไปให้กัมพูชาได้
- ด้านน้ำบริโภค : ชาวกัมพูชาในพื้นที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำร้อยละ ๓๒.๔ จากบ่อขุดร้อยละ ๒๔.๕ ที่เหลือเป็นการใช้น้ำประปาเพียงร้อยละ ๘.๖ และจากบ่อบาดาลร้อยละ ๕.๑ การใช้น้ำจากแหล่งดังกล่าว อาจนำไปสู่ปัญหาด้านสุขอนามัย ซึ่งทำให้หน่วยงานด้านสาธารณสุขของไทยในพื้นที่ จำเป็นต้องให้บริการ

²National Institute of Statistics, Cambodia, 2008 เข้าถึงได้จาก

<http://celade.cepal.org/khmnis/census/khm2008/>

จะเห็นได้ว่าพื้นที่ส่วนนี้ในกัมพูชา ยังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ส่งผลต่อขีดความสามารถของประชาชนในด้านการผลิต ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการให้บริการในสาขาต่างๆ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าอุตสาหกรรม รวมทั้งสินค้าบริการจากประเทศไทย ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตและการให้บริการในภูมิภาคนี้ของประเทศไทย

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

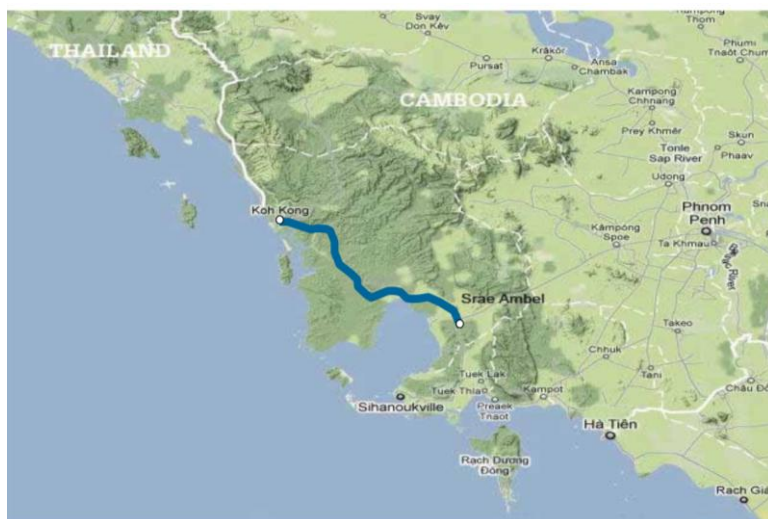
- การทำเครื่องประดับอัญมณี ใช้ปัจจัยการผลิต เครื่องประดับและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องร้อยละ ๔๗ ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่ และการผลิตโลหะมีค่าร้อยละ ๓๘
- การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตใช้ปัจจัยการผลิตซีเมนต์ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๖ ของมูลค่าการผลิต รองลงมาได้แก่ การทำเหมืองหินและการย่อยหิน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๒๑ และอาจนำเข้าจากกัมพูชาได้ นอกนั้นที่สำคัญได้แก่ การผลิตเหล็กกล้า และการผลิตผลิตภัณฑ์เคมีอื่นๆ
- การเติบโตของสินค้าส่งออกประเภท อาหารสัตว์ มีผลกระทบเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมการทำห้วพืชให้เป็นเส้น ซึ่งใช้ปัจจัยการผลิตจากการทำไร่มันสำปะหลังร้อยละ ๕๘ และการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังร้อยละ ๓๐ ซึ่งปัจจัยการผลิตเหล่านี้จะนำเข้าได้จากประเทศกัมพูชา หากมีการส่งเสริมให้คนไทยไปลงทุนทำเกษตรกรรมแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming)
- การส่งออกน้ำตาลมีผลกระทบเชิงบวกต่อการทำไร่อ้อยโรงงาน ซึ่งต้องใช้ปัจจัยการผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๑ การให้บริการทางการเกษตรร้อยละ ๑๒ และการให้บริการด้านสถาบันการเงินร้อยละ ๑๐
- การส่งออกพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ผลไม้ชนิดต่างๆ และยางธรรมชาติ ต้องใช้ปัจจัยการผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช เป็นสัดส่วนที่สูงมาก ที่สำคัญรองลงมาได้แก่ การให้บริการทางการเกษตร การผลิตเครื่องตัด เครื่องมือและเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้าทั่วไป สถาบันการเงิน เคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐานและพลังงานจากน้ำมัน ปัจจัยการผลิตเหล่านี้ ควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงในราคาต้นทุนที่ต่ำ
- สินค้าส่งออกที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง ของพื้นที่นี้ คือ น้ำมันปาล์ม ซึ่งต้องอาศัยวัตถุดิบจากสวนปาล์ม และปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ เคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐานซึ่งแม้ว่าจะมีส่วนในต้นทุนการผลิตไม่มากนัก แต่อาจส่งผลกระทบต่อสถานะแวดล้อมในพื้นที่ได้มาก ภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการจัดการสถานะแวดล้อมของอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันปาล์ม
- ในด้านการให้บริการสาขาที่ไทยมีศักยภาพสูงสุดในพื้นที่ คือ การค้าปลีกและการค้าส่ง เช่นเดียวกับกัมพูชา ซึ่งมีบุคลากรในสาขานี้มากเป็นรองจากเกษตรกรเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การให้บริการค้าปลีกค้าส่งมีแนวโน้มที่จะเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสาขานี้ ที่สำคัญได้แก่ สถาบันการเงิน ภัตตาคารและร้านอาหาร เครื่องดื่ม การขนส่ง การไฟฟ้า การผลิตน้ำมันปิโตรเลียม และการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก ผู้ประกอบการด้านค้าปลีก/ค้าส่ง จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อให้สามารถเข้าถึงและลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตเหล่านี้

- ในด้านการให้บริการไฟฟ้า ไทยมีการส่งออกไปยังกัมพูชาในระดับ Star แต่การผลิตพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่ของไทยยังมีน้อย กล่าวคือมีโรงไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กเพียงรายเดียวที่จังหวัดจันทบุรีจึงยังไม่มีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้า และควรได้รับการส่งเสริมเพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าในอนาคต

การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะทำให้พื้นที่ชายแดนไทยด้านตะวันออกที่ติดต่อกับกัมพูชามีสินค้าส่งออกและนำเข้าที่จะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เช่น น้ำตาล ผลไม้สุกermanสำหรับ และไม้แปรรูป เป็นต้น ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตและบริการอื่นๆ อีกมาก ดังนั้น จำเป็นต้องมีการเตรียมปัจจัยการผลิตที่สำคัญให้พร้อม ที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร เป็นต้น ในด้านอุตสาหกรรมและการให้บริการ ต้องเตรียมแหล่งเงินทุน และการไฟฟ้า เพื่อรองรับผลกระทบดังกล่าวด้วย

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกของไทยและภาคใต้ของกัมพูชา

เพื่อช่วยให้การขนส่งสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าประเภทผลไม้จากพื้นที่ชายแดนของไทยไปยังกัมพูชาได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ.ได้ให้ความช่วยเหลือกัมพูชาปรับปรุงและลาดยางผิวจราจรเส้นทางตราด/เกาะกง-สเรอียมเบิล (เส้นทาง R๔๘) และสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ ๔ แห่งทำให้การเดินทางจากจังหวัดเกาะกงไปอำเภอสเรอียมเบิลใช้เวลาลดลงจาก ๑๐ ชั่วโมงเหลือเพียงประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่งเท่านั้น

ที่มา: สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพของอปท. พบว่า ในพื้นที่ ๒ จังหวัด ชายแดนด้านตะวันออก คือ จันทบุรีและตราด มี อปท. ซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๑๗ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๗ อปท. ทั้งหมดเป็นระดับเทศบาลตำบล ได้แก่

- จันทบุรี ๒ แห่ง : ทต.ทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว ,และ ทต.คลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน
- ตราด ๖ แห่ง : ทต.หนองบอน อำเภอบ่อไร่, ทต.ด่านชุมพล อำเภอบ่อไร่, ทต.ช้างฆวน อำเภอบ่อไร่, ทต.หาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่, ทต.ท่ากุ่ม อำเภอเมือง, และ ทต.ขำราก อำเภอเมือง

โดยเฉลี่ย แต่ละ อปท. มีประชากร ๕,๑๘๖ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๑๕,๗๐๗,๒๗๒ บาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ เกษตรกรรมและทำสวน ร้อยละ ๙๗ นอกจากนั้นเป็นการประมง รับจ้าง และค้าขาย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๓๑,๒๐๐ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อปท. ทั้ง ๘ แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) ๑๗ แห่ง และคลินิกเอกชน ๑ แห่ง

ในด้านการศึกษาของพื้นที่ อปท. ทั้ง ๘ แห่ง มี โรงเรียนระดับอาชีวะ ๑ แห่ง ระดับมัธยมปลาย ๔ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๖ แห่ง และระดับประถม ๒๕ แห่ง

ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อปท.ทั้ง ๘ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยดังนี้

ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๓๘	ปานกลางค่อนข้างดี
มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๒.๒๕	ปานกลางค่อนข้างดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๑๓	ปานกลางค่อนข้างดี
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๐๐	ปานกลาง
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๗๕	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๐๐	ไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี , ๒= ปานกลาง , ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท.ในพื้นที่ระบว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- มีช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศหลายแห่ง แต่การคมนาคมไม่สะดวก การขนส่งจึงยังไม่สะดวก เป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่อาจใช้ประโยชน์จากการค้าขายแดนได้เต็มที่ อีกทั้งเป็นช่องทางให้ชาวกัมพูชาลักลอบเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก
- มีแรงงานชาวกัมพูชาในพื้นที่จำนวนมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง
- มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรเป็นการพาณิชย์ต้นทุนการเกษตรจึงสูงขึ้น ไม่อาจแข่งขันกับสินค้าเกษตรนำเข้าจากกัมพูชา
- ขาดการสร้างเครือข่ายกลุ่ม ทำให้การส่งเสริมความรู้ไม่ต่อเนื่อง ประชาชนและบุคลากร อปท.ขาดความรู้ภาษาอังกฤษ และความรู้ด้านไอที

ทั้งนี้ อปท. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและความรู้ด้านการผลิต การลงทุน การออกแบบด้านการตลาดส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการโฆษณาสินค้าและบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ประชาชน

อปท.ยังได้นำเสนอโครงการต่างๆ อาทิ

- โครงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวร่วมกับประเทศกัมพูชาในพื้นที่ติดต่อกัน
- โครงการปรับปรุงป้ายบอกทางให้มีภาษาอังกฤษ
- โครงการฝึกอบรมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- โครงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ในการโฆษณาสินค้าและบริการ
- โครงการก่อสร้างและขยายเส้นทางการจราจรสายบ้านซัปตารี - ตลาดจุดผ่อนปรนบ้านซัปตารี
- โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปผัก ผลไม้ คุณภาพ

โดยสรุป อปท.ในพื้นที่เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC มีประเด็นสำคัญในด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งยังไม่สะดวก และการควบคุมช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศยังมีความหละหลวม ทำให้มีชาวกัมพูชาหลบหนีเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก และประเด็นเรื่องต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น เนื่องจากพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปใช้ประโยชน์ด้านพาณิชย์ ทำให้สินค้าเกษตรประสบปัญหาในการแข่งขันกับสินค้านำเข้า ซึ่ง อปท. เห็นว่าภาครัฐควรสนับสนุนในการให้ความรู้ในการผลิตและการตลาดด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้ประชาชนมีความพร้อมมากที่สุด

ในภาพรวม การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด โดยในภาคอุตสาหกรรมจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายย่อย (SMEs) มากกว่ารายใหญ่ ตัวอย่างเช่น การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตการทำเครื่องประดับโดยใช้ภูมิปัญญาการทำหัตถ์ให้เป็นเส้น การทำวงกบ/ หน้าต่าง/ ประตู หรือส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้การเจียรไนอัญมณี เป็นต้น โดยส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างสูง เช่น การทำเครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์คอนกรีต แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร นอกจากนี้การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรอีกหลายประเภท ที่สำคัญคือการทำหัตถ์ให้เป็นเส้น การทำอาหารสัตว์ การทำผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำขนมปังหรือขนมเค้กการทำไอศกรีม และการทำน้ำตาลทรายแดง ซึ่งอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้จะเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยส่งผลกระทบต่อการผลิตอ้อย และมันสำปะหลัง นอกจากนี้การส่งออกผลไม้ประเภทต่างๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูง และการส่งออกสุกรก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก สำหรับภาคบริการจะมีผลกระทบต่อสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะมากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ในพื้นที่ชายแดนของกัมพูชา จะเห็นได้ว่ายังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ทำให้ชาวกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าอุตสาหกรรม รวมทั้งการให้บริการจากประเทศไทย ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบต่อ การให้บริการในด้านการศึกษาระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับกลางและอุดมศึกษา การให้บริการไฟฟ้าซึ่งการส่งออกเต็บโตเฉลี่ยถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี การให้บริการสาธารณสุขเนื่องจากประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ขาดแคลนน้ำดื่มสะอาด จากที่กล่าวมานี้ภาครัฐ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อปท. ในพื้นที่ชายแดนด้านตะวันออกควรเตรียมความพร้อมในการจัดหาปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่สำคัญคือปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร เป็นต้น ในด้านอุตสาหกรรมและการให้บริการ ต้องเตรียมความพร้อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การคมนาคมขนส่ง ประปา และไฟฟ้า นอกจากนี้ควรส่งเสริมคนไทยในพื้นที่ไปลงทุนทำเกษตรกรรมแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming) ในกัมพูชา

พื้นที่ชายแดนไทยภาคตะวันออกและอีสานที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาภาคเหนือ

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

พื้นที่ชายแดนไทยด้านภาคใต้ของกัมพูชาประกอบด้วย ๕ จังหวัด จากทิศใต้ไปทิศเหนือ ได้แก่ สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนของกัมพูชา ๔ จังหวัด จากทิศใต้ไปเหนือ ได้แก่ พระตะบอง (Battambang), บันเตียเมียนเจย (Ban Teay Meanchey), อุดรเม็ชย์ (Otdar Meanchey) และ พระวิหาร (Preah Vihear)

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๓ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
สระแก้ว	บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ	ปอยเปต อ.โอโฉรว จ.บันเตียเมียนเจย
สุรินทร์	ช่องจอม อ.กาบเชิง	โอรเสม็ด อ.สำโรง จ.อุดรเม็ชย์
ศรีสะเกษ	ช่องสงจา อ.ภูสิงห์	ช่องจอม อ.อัลลองเวง จ.อุดรเม็ชย์

และยังมีจุดผ่อนปรนอีก ๔ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
สระแก้ว	บ้านตาพระยา อ.ตาพระยา	บ้านบึงตะกวน จ.บันเตียเมียนเจย
สระแก้ว	บ้านหนองปรือ อ.อรัญประเทศ	มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย
สระแก้ว	บ้านเขาดิน อ.คลองหาด	พนมใต้ (บ้านกิโ ๑๓) จ.พระตะบอง
อุบลราชธานี	ช่องอานม้า อ.น้ำยืน	บ้านสะเตียลกวา อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร

จุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยว ๑ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
ศรีสะเกษ	ช่องทางขึ้นเขาพระวิหาร อ.กันทรลักษ์	ปราสาทเขาพระวิหาร อ.จอมกระสาน จ.พระวิหาร

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

จากตารางสินค้าระดับ Star ที่นำเสนอในบทที่แล้ว เมื่อนำตัวสินค้ามาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกและอีสานที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาภาคเหนือ พบว่ามีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบเชิงบวก อันเนื่องมาจากการขยายตัวของสินค้า ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาภาคเหนือที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๐๐๙๐๖	การปกหุ้มพีช หรือทำหุ้มพีชให้เป็นเส้นแว่น หรือแท่ง	๓๗๕	๘๒๓,๐๓๓,๐๐๐	๑,๘๔๓	๒๘,๗๕๕
๐๕๘๐๑	การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต	๒๕๕	๕๑๔,๐๑๓,๙๒๕	๒,๕๕๗	๒๐,๘๒๒
๐๓๔๐๒	การทำวงกบ ฯลฯ/ ส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้	๑๘๔	๒๐๑,๑๑๐,๐๐๐	๑,๕๙๔	๑๓,๐๓๔
๐๔๓๐๑	การทำปุ๋ย/สารกำจัดศัตรูพืช	๔๖	๑๑๘,๓๓๐,๐๐๐	๔๐๒	๕,๒๒๐
๐๘๘๐๐	ผลิตพลังงานไฟฟ้า*	๓๑	๑,๑๒๑,๕๖๑,๘๘๐	๗๗๙	๕๒๐,๖๙๕
๐๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	๓๒	๒๓๕,๖๕๐,๐๐๐	๒๓๔	๑๒,๐๓๑
๐๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้ง เป็นเส้นเม็ด หรือชิ้น	๒๑	๓,๔๕๕,๐๐๐	๓๑๒	๒,๕๑๖
๐๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๑๙	๖๘,๒๖๐,๐๐๐	๑๗๔	๕,๔๕๔
๐๑๐๐๑	การทำขนมปัง หรือขนมเค้ก	๑๘	๕,๕๒๙,๐๐๐	๑๑๗	๕๐๑
๐๑๒๑๑	การทำไอศกรีม	๑๖	๕,๔๘๘,๐๐๐	๙๔	๖๖๕
๐๐๕๐๖	การทำนมเปรี้ยวหรือนมพาสเจอร์	๙	๘๔๙,๕๐๐	๓๑	๑๐๑
๐๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นเม็ด/แท่ง/หรือรูปทรงต่างๆ	๙	๑๒,๖๐๐,๐๐๐	๑๐๙	๙๙๖
๐๐๕๐๑	การทำนมสดพาสเจอร์ไรส์/สเตอริไลส์	๙	๑๐๖,๕๐๗,๕๑๓	๒๘๔	๙,๐๒๘
๐๕๓๐๔	การทำถุงหรือกระสอบด้วยผลิตภัณฑ์พลาสติก	๙	๖๐,๗๐๐,๐๐๐	๑๖๘	๑,๕๖๖
๐๕๐๐๑	การทำแอสฟัลต์	๗	๔๕,๖๐๐,๐๐๐	๖๔	๒,๔๘๑
๐๘๔๐๑	การทำเครื่องประดับโดยใช้อัญมณี	๕	๕,๑๗๐,๐๐๐	๑๓๓	๑๘๓
๐๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ หรือขนมอบแห้ง	๓	๘๗๔,๐๐๐	๑๒	๔๖
๐๑๑๐๓	การทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว	๓	๑๖๗,๐๐๐,๐๐๐	๒,๒๘๐	๓๙๙,๘๓๑
๐๘๔๐๓	การตัด เจียรไน หรือขัดเพชรพลอย หรืออัญมณี	๒	๒๕๐,๐๐๐	๓๓	๒๒
๐๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องเรือน/ด้วยผลิตภัณฑ์พลาสติก	๒	๕๐๐,๐๐๐	๑๑	๔๐๒
๐๕๗๐๓	การผสมซีเมนต์/ปูนขาว/ปูนปลาสเตอร์	๒	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๗	๑๕๓
๐๐๕๐๓	การทำนมข้น/นมผง/นมระเหย	๑	๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๘	๖,๘๒๗
๐๕๗๐๑	การทำซีเมนต์/ปูนขาว/ปูนปลาสเตอร์	๑	๐	๐	๕
๐๓๒๐๑	ผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์/หนังเทียม	๑	๔๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๑๖	๓๓๓
๐๕๓๐๘	การอัดพลาสติกหลายชั้นเป็นแผ่น	๑	๕๐,๐๐๐	๓	๑๘
	รวม	๑,๐๖๑	๓,๖๔๖,๕๓๑,๘๑๘	๑๑,๕๔๕	๑,๐๓๑,๖๘๔
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๑๑.๓%	๒๑.๖%	๑๗.๗%	๕๘.๓%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี.ศ. ๒๕๕๕

*หมายเหตุ: การผลิตพลังงานไฟฟ้า(๐๘๘๐๐) นับเฉพาะของเอกชน ไม่รวมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ๓ แห่ง

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๑,๐๖๑ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๓,๖๔๗ ล้านบาทและใช้แรงงาน ๑๑,๕๔๕ คน แต่ใช้เครื่องจักรมากถึง ๑,๐๓๑,๖๘๔ แรงม้า เมื่อคิดเป็นสัดส่วน อุตสาหกรรมในพื้นที่ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๑๑ แต่ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่สูงประมาณร้อยละ ๒๒ กระทบต่อความต้องการแรงงานสูงประมาณร้อยละ ๑๘ และโดยเฉพาะผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรสูงถึงร้อยละ ๕๘

ผลกระทบของการส่งออกในพื้นที่นี้จึงแตกต่างจากภาคตะวันออกที่ติดกับกัมพูชาได้ เนื่องจากมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายใหญ่ที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนและเครื่องจักร มากกว่า SMEs ที่ใช้แรงงานเห็นได้จากสัดส่วนของจำนวนโรงงานที่ได้รับผลกระทบมีเพียงร้อยละ ๑๑ แต่ใช้เครื่องจักรแรงม้าสูงถึงร้อยละ ๕๘ และเงินทุนหมุนเวียนสูงร้อยละ ๒๒ ตัวอย่างของอุตสาหกรรมเหล่านี้ เช่น การทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว การผลิตพลังงานไฟฟ้าและการทำนมข้น/นมผง/นมระเหย ซึ่งรวมจำนวนโรงงานได้เพียง ๓๕ แห่งแต่ใช้เครื่องจักรรวมกันสูงถึงร้อยละ ๕๒ ของเครื่องจักรทั้งหมด

ถ้าจัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดอยู่ในกลุ่มของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จำนวน ๔๗๔ ราย หรือเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงงาน และอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการส่งออกสินค้ามากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมมันเส้น ซึ่งมีจำนวน ๓๗๕ ราย อุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนั้นเป็น การแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์การทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง การทำไอศกรีมการทำนมเปรี้ยวการทำนมสดพาสเจอร์ไรส์/สเตอริไลส์ การทำนมข้น/นมผง/นมระเหย และการทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาวสำหรับอุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่ง คือ การทำปุ๋ย/สารกำจัดศัตรูพืชก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร โดยอุตสาหกรรมในกลุ่มอาหารแปรรูปนี้ ได้รับผลกระทบจากการส่งออกอาหารสัตว์ และอาหารแปรรูปจากแป้งและนม

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากรองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและคอนกรีต ซึ่งมีจำนวน ๔๔๒ ราย ต่ำกว่าอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปเพียงเล็กน้อย แต่ใช้เครื่องจักรไม่มากที่สำคัญได้แก่ การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต และการทำวงกบ ฯลฯ ส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้อุตสาหกรรมในกลุ่มวัสดุก่อสร้างนี้ได้รับผลกระทบจากการส่งออกวัสดุก่อสร้างไปกัมพูชา

เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่าในพื้นที่นี้มีอุตสาหกรรมผลิตพลังงานไฟฟ้าของเอกชนที่ใช้พลังงานทดแทนมากถึง ๓๑ แห่ง กระจายอยู่ทั้ง ๕ จังหวัด โดยส่วนใหญ่มีกำลังผลิตประมาณ ๘ - ๙ เมกกะวัตต์ อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบจากการส่งออกไฟฟ้าไปกัมพูชาที่มีอัตราการเติบโตสูงมากถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี อย่างไรก็ตามการผลิตพลังงานไฟฟ้าของเอกชนต้องขายให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ผู้เป็นเจ้าของระบบสายส่งเท่านั้น และ กฟผ.จะเป็นผู้ขายให้กับประเทศเพื่อนบ้านแต่เพียงผู้เดียว (คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ : ระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก) ซึ่งหากมีการเปิดโอกาสให้เอกชนผลิตและส่งออกไฟฟ้าได้เองโดยเช่าสายส่งของ กฟผ. ก็อาจทำให้มีการลงทุนของภาคเอกชนในการผลิตพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาเพิ่มขึ้น

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในพื้นที่ ๕ จังหวัด ซึ่งติดกับชายแดนด้านกัมพูชาภาคเหนือ มีเกษตรกรจำนวน ๘๑๒,๘๘๗ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๑๖ ล้านไร่ แต่ละครัวเรือน มีพื้นที่เฉลี่ย ๑๙.๙๓ ไร่

เมื่อนำสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่ามีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดน ด้านกัมพูชาเหนือ	ปริมาณเฉลี่ย '๕๕ - '๕๖
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน(ตัน)	๑๕,๐๒๒,๙๘๓
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ(ตัน)	๑๒๓,๙๘๒
๑๕๑๑	ปาล์มน้ำมัน(ตัน)	๗๙,๔๑๘
๐๑๐๓	สุกร (ตัว)	๖๖๗,๒๘๙
๑๖๐๑	โคเนื้อ (ตัว)	๑๒๔,๖๗๐
๐๑๐๒	กระบือ (ตัว)	๖๖,๑๖๗
๐๔๐๒	น้ำมันดิบ(ตัน)	๗๖,๘๓๖

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อยโรงงานมากที่สุด ซึ่งเป็นผลกระทบจากการส่งออกน้ำตาลไปกัมพูชา ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตสุกร ที่ผลิตได้ในพื้นที่จำนวนมาก เนื่องจากการส่งออกสุกรมีชีวิตไปกัมพูชามูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ ๑,๑๐๐ ล้านบาท และเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๒๑๔ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นการส่งออกยางธรรมชาติ ปาล์มน้ำมัน นม/ครีม และโคมีชีวิต

สินค้านำเข้า

สินค้านำเข้าระดับ Star ที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชาได้นำเสนอไว้ในบทที่ผ่านมาแล้ว สรุปได้ว่าเกือบทุกประเภทเป็นสินค้าเกษตรกรรม และเศษโลหะ เศษกระดาษ สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมเป็นประเภทที่ใช้แรงงาน เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป บุหรี่ และแผงวงจรมีมูลค่าการนำเข้าต่ำจึงพบว่าไม่มีผลกระทบต่อการผลิตในพื้นที่ชายแดนไทยมากนัก

โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่า การเติบโตของสินค้านำเข้าระดับ Star มีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดน ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาเหนือที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๘๙๐๐	ผลิตก๊าซ ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ	๕	๓๒,๕๐๐,๐๐๐	๔๙	๙๘๐
๓๔๐๓	การทำไม้วีเนียร์ หรือไม้อัดทุกชนิด	๑	๕๔,๐๐๐,๐๐๐	๒๓	๔๙๐
	รวม	๖	๘๖,๕๐๐,๐๐๐	๗๒	๑,๔๗๐
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๐.๑%	๐.๙%	๐.๒%	๐.๑%

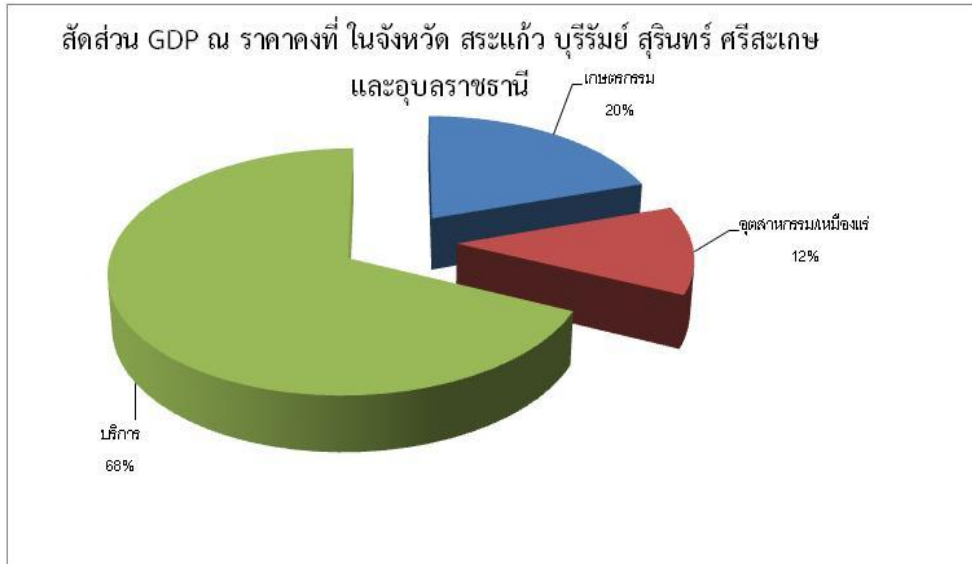
ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๕

เนื่องจากไทยการนำเข้าสินค้านำเข้าระดับ Star จากกัมพูชาเพียงไม่กี่ประเภท จึงมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียงไม่กี่ราย คือ อุตสาหกรรมผลิตก๊าซ/ส่งจำหน่ายก๊าซอาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้าถ่านไม้ (๔๔๐๒) และอุตสาหกรรมการทำไม้วีเนียร์/ไม้อัดทุกชนิดอาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้าแผ่นไม้สำหรับทำไม้วีเนียร์/แผ่นไม้ทำไม้อัด/แผ่นไม้ทำลามิเนตเดือด (๔๔๐๘)

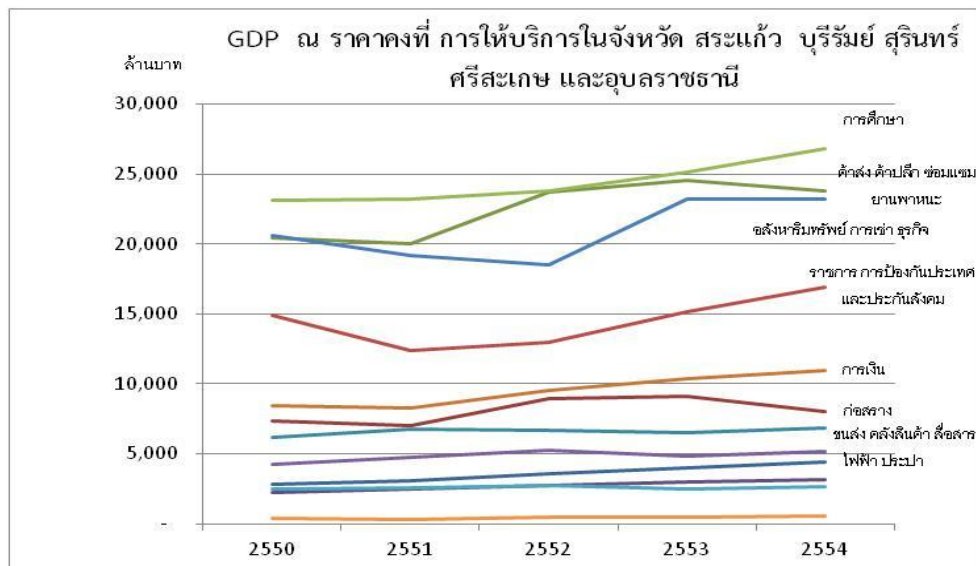
ในด้านเกษตรกรรม มีสินค้านำเข้าระดับ Star ที่จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่เพียงประเภทเดียว คือ มันสำปะหลัง (๐๗๑๔) ซึ่งไทยนำเข้าจากกัมพูชามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ ๘๐๐ ล้านบาท แนวโน้มการนำเข้าเติบโตสูงถึงร้อยละ ๑๕๔ ต่อปี

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

จากรายงานของ สศช. ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พื้นที่ใน ๕ จังหวัด สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี มีสัดส่วนของภาคบริการในมูลค่า GDP ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ อยู่สูงถึง ร้อยละ ๖๘ จึงสูงกว่าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านกัมพูชาได้ ที่ภาคบริการมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๔๓

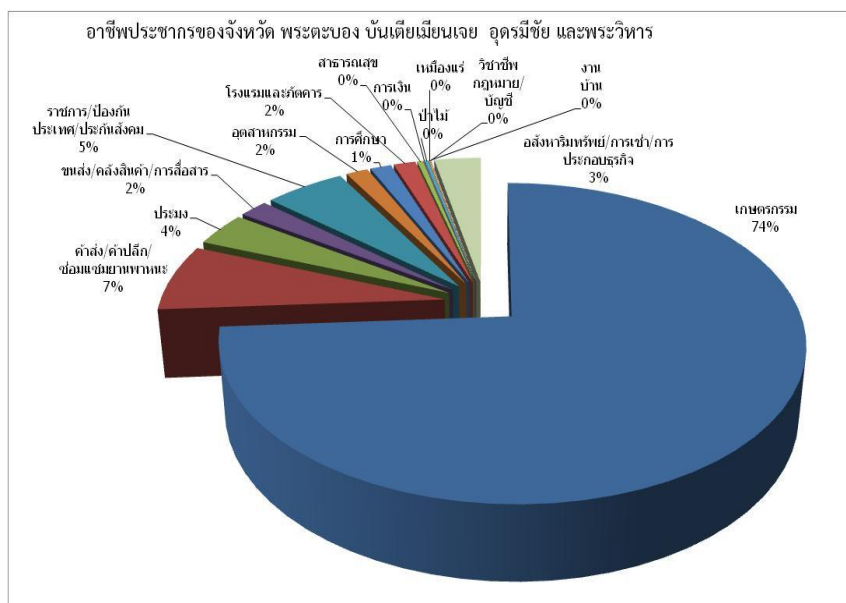
ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาการศึกษามีมูลค่าสูงสุดและแนวโน้มการเติบโต ร้อยละ ๓.๘ ต่อปี รองลงมาได้แก่สาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ มีมูลค่าและอัตราการเติบโตดี ทั้งนี้จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจระบุว่าในปี ๒๕๕๔ การค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่ชายแดน ๕ จังหวัดนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากถึง ๔,๒๒๙ แห่ง โดยร้อยละ ๓๗ ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกนั้นกระจายอยู่ในจังหวัดอื่นๆ ในพื้นที่ต่อมาเป็นสาขาอสังหาริมทรัพย์ การเช่า และการประกอบธุรกิจอย่างไรก็ตามนอกจากสาขาที่กล่าวมาแล้ว การให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีมูลค่าน้อย

เนื่องจากกัมพูชาไม่มีข้อมูลของ GDP ที่แยกรายละเอียดตามพื้นที่จังหวัด จึงไม่อาจเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันด้านบริการกับพื้นที่ของฝั่งไทย อย่างไรก็ตามสามารถใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติกัมพูชา ซึ่งมีการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สรุปสภาพการณ์พื้นที่ใน ๔ จังหวัด ของกัมพูชาที่ติดต่อกับประเทศไทยได้ดังนี้ :

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติกัมพูชา (National Institute of Statistics, Cambodia, 2008)

ประชาชนในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนของกัมพูชา คือ พระตะบอง, บันทึยเมียนเจย, อุดรมิซัย และ พระวิหาร ประกอบอาชีพในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างจากพื้นที่กัมพูชาภาคใต้ กล่าวคือ มีอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ ๗๔ ค่าปลีก/ค้าส่ง/ซ่อมแซมยานพาหนะร้อยละ ๗ และประมงร้อยละ ๔ ดังแสดงในแผนภูมิข้างต้น

- ด้านการศึกษา : ในพื้นที่จังหวัดชายแดนของกัมพูชาทั้ง ๔ จังหวัด เยาวชนที่มีอายุ ๕- ๑๔ ปี ได้รับการศึกษาร้อยละ ๕๑.๑ เยาวชนที่มีอายุ ๑๕-๑๙ ปี ได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ ๒๖.๙ และเยาวชนที่มีอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ ๒๒.๐ ของจำนวนประชากรที่มีอยู่ในช่วงอายุดังกล่าวในพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่กัมพูชาภาคใต้ เยาวชนในพื้นที่นี้ จึงได้รับการศึกษาในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเล็กน้อย จากข้อมูลดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า ไทยมีขีดความสามารถในการให้บริการด้านการศึกษามากกว่ากัมพูชา และเยาวชนกัมพูชามีโอกาสเคลื่อนย้ายเข้ามารับการศึกษาในพื้นที่ชายแดนทั้ง ๕ จังหวัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับกลางและอุดมศึกษา ซึ่งจากข้อมูลพบว่าเยาวชนของกัมพูชาในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี ยังขาดการศึกษาในสัดส่วนที่สูง
- ด้านพลังงานที่ใช้เพื่อแสงสว่าง : ในพื้นที่ของกัมพูชามีพลังงานไฟฟ้าเพียง ร้อยละ ๒๑.๐ เป็นการใช้น้ำมันก๊าด ร้อยละ ๕๔.๑ นอกนั้นเป็นการใช้พลังงานอื่นๆ ในพื้นที่นี้ของกัมพูชา จึงขาดแคลนพลังงานเพื่อแสงสว่างมากกว่าพื้นที่กัมพูชาภาคใต้ และมีความจำเป็นต้องพึ่งพลังงานไฟฟ้าจากฝั่งไทยมากยิ่งขึ้นกว่าพื้นที่ภาคใต้เป็นสาเหตุที่ทำให้การส่งออกพลังงานไฟฟ้ามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงมาก

- ด้านพลังงานเพื่อการหุงหาอาหาร : ชาวกัมพูชาในพื้นที่ใช้ฟืนถึงร้อยละ ๘๑.๗ ถ่านไม้ร้อยละ ๑๔.๑ แก๊สหุงต้มเพียงร้อยละ ๓.๑ เป็นสัดส่วนที่ใช้ถ่านไม้มากกว่ากัมพูชาภาคใต้เล็กน้อย แต่ใช้ฟืนและแก๊สหุงต้มน้อยกว่า
- ด้านน้ำบริโภค : ชาวกัมพูชาในพื้นที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำร้อยละ ๓๘.๓ จากบ่อบาดาลร้อยละ ๑๘.๔ จากบ่อขุดร้อยละ ๑๖.๙ และมีน้ำประปาใช้เพียงร้อยละ ๗.๘ แม้ว่าสัดส่วนในการใช้น้ำจากบ่อบาดาลจะสูงกว่าในพื้นที่กัมพูชาภาคใต้ แต่การที่ประชาชนเข้าถึงน้ำสะอาดได้ยากจะนำไปสู่ปัญหาด้านสุขอนามัย ซึ่งทำให้หน่วยงานด้านสาธารณสุขของไทยในพื้นที่ จำเป็นต้องให้บริการ

จะเห็นได้ว่าพื้นที่ส่วนนี้ในกัมพูชา ยังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ส่งผลต่อขีดความสามารถของประชาชนในด้านการผลิต ทั้งภาคอุตสาหกรรมและการให้บริการในสาขาต่างๆ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าอุตสาหกรรม รวมทั้งสินค้าบริการจากประเทศไทย ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตและการให้บริการในภูมิภาคนี้ของประเทศไทย

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

- การส่งออกสินค้าประเภทอาหารแปรรูป น้ำตาลและอาหารสัตว์ได้เคยกล่าวมาแล้วในพื้นที่กัมพูชาภาคใต้ว่ามีวัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์การเกษตรต่างๆ อ้อย และมันสำปะหลัง แต่เนื่องจากพื้นที่นี้สามารถผลิตอ้อยโรงงานได้เป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๕๖ และมันสำปะหลังได้ร้อยละ ๓๒ ซึ่งสูงที่สุดของพื้นที่ชายแดนทั้งประเทศ³ จึงควรย้ถึงความสำคัญของการผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชในพื้นที่นี้
- การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชมีโรงงานผลิตในพื้นที่ ๔๖ แห่ง ซึ่งใช้วัตถุดิบจากการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐานที่ขนส่งมาจากแหล่งผลิตในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก
- การส่งออกสุกร ซึ่งมีการเลี้ยงสุกรในพื้นที่นี้เป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๒ มากเป็นอันดับสามรองลงมาจากพื้นที่ชายแดนด้านเมียนมาร์ภาคใต้ และเมียนมาร์ภาคเหนือตามลำดับ การเลี้ยงสุกรใช้ปัจจัยการผลิตจากอาหารสัตว์ซึ่งมีโรงงานในพื้นที่ ๑๙ แห่ง นอกจากนั้นเป็นโรงสีข้าวที่มีอยู่จำนวนมากในพื้นที่ และการผลิตยารักษาโรคที่อาจต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ สำหรับปัจจัยการผลิตปลายน้ำที่สำคัญที่สุดคือ โรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน ซึ่งภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้พัฒนาในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออก แทนที่การส่งออกสุกรมีชีวิตเช่นในปัจจุบัน
- การผลิตผลิตภัณฑ์นมต่างๆ รวมทั้งไอศกรีม ใช้วัตถุดิบจากนํ้านมดิบที่มีการผลิตในพื้นที่ร้อยละ ๑๙ เป็นอันดับสามรองลงมาจากพื้นที่ชายแดนด้านเมียนมาร์ภาคใต้ และเมียนมาร์ภาคเหนือเช่นกัน นํ้านมดิบมีปัจจัยจากการทำปศุสัตว์ ซึ่งมีปัจจัยต้นน้ำจากการทำอาหารสัตว์ และการทำนา ซึ่งปัจจัยทั้งสองมีอยู่ในพื้นที่ และปัจจัยการผลิตยารักษาโรคซึ่งอาจมีการนำเข้าจากต่างประเทศ

³ คำนวณค่าเฉลี่ยจากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔, ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๖

- การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีตใช้ปัจจัยการผลิตซีเมนต์ รองลงมาได้แก่ การทำเหมืองหินและการย่อยหิน ซึ่งปัจจัยการผลิตบางอย่างอาจนำเข้าได้จากประเทศกัมพูชา หากมีการส่งเสริมให้คนไทยไปลงทุนการทำเหมืองหิน
- ในด้านการส่งออกพลังงานไฟฟ้า มีการผลิตพลังงานไฟฟ้าภาคเอกชนที่ใช้พลังงานทดแทนในพื้นที่รวมแล้วถึง ๓๑ โรงกระจายอยู่ทั้ง ๕ จังหวัด ส่วนใหญ่มีกำลังผลิตขนาด ๘ - ๙ เมกกะวัตต์ จึงมีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้าพอสมควร ปัจจัยการผลิตที่สำคัญได้แก่ การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ หรืออาจเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศ และการให้บริการของสถาบันการเงิน ทั้งนี้อุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนควรได้รับการส่งเสริมเพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าเมื่อเข้าสู่ AEC
- ในด้านการให้บริการสาขาที่ไทยมีศักยภาพสูงสุดในพื้นที่ คือ สาขาการศึกษา ซึ่งอาศัยปัจจัยที่สำคัญด้านเงินเดือน/ค่าจ้างบุคลากรครูสูงถึงร้อยละ ๖๔ ตามมาด้วยผลตอบแทนการดำเนินงานร้อยละ ๑๒ นอกจากนั้นเป็นปัจจัยที่มีสัดส่วนเล็กน้อย เช่น ด้านกระดาษด้านการโฆษณา และด้านไฟฟ้า ตามลำดับ ในสาขานี้ภาครัฐควรให้การส่งเสริมเพื่อดึงดูดเยาวชนกัมพูชาที่มีฐานะดีเข้าศึกษาต่อในระดับกลางและอุดมศึกษา ซึ่งไทยมีความได้เปรียบมาก
- สำหรับสาขาการค้าปลีกและการค้าส่ง เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาภาคใต้ มีบุคลากรในสาขานี้เป็นจำนวนมากทั้งในพื้นที่ของไทยและกัมพูชา อีกทั้งมีสถานประกอบการในพื้นที่มากถึง ๔,๒๒๙ แห่ง ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การให้บริการค้าปลีกค้าส่งมีแนวโน้มที่จะเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ปัจจัยการผลิตที่สำคัญของสาขานี้ ที่สำคัญได้แก่ สถาบันการเงิน ภัตตาคารและร้านอาหาร เครื่องดื่ม การขนส่ง การไฟฟ้า การผลิตน้ำมันปิโตรเลียม และการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก ผู้ประกอบการด้านค้าปลีก/ค้าส่ง จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้สามารถเข้าถึงและลดต้นทุนของปัจจัยการผลิตเหล่านี้

การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะทำให้พื้นที่ชายแดนไทยด้านอีสานตอนใต้ที่ติดต่อกับกัมพูชาภาคเหนือมีสินค้าส่งออกและนำเข้าที่จะส่งผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตและบริการอื่นๆอีกมากดังนั้นจำเป็นต้องมีการเตรียมปัจจัยการผลิตที่สำคัญให้พร้อม ที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชซึ่งต้องขนส่งวัตถุดิบ และการให้บริการทางการเกษตร การส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์จะส่งผลดีต่อการส่งออกอาหารแปรรูปจากผลิตภัณฑ์นม และในขณะเดียวกันก็มีผลดีต่อการเลี้ยงสุกรซึ่งทั้งสองผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าส่งออกสำคัญไปยังกัมพูชา แต่ควรพิจารณาส่งเสริมการลงทุนโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าในการส่งออก ในด้านการผลิตไฟฟ้าและการให้บริการอื่นๆ ต้องเตรียมแหล่งเงินทุน และด้านโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตของสินค้านี้ดังกล่าวด้วย

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคอีสานใต้ของไทยและกัมพูชาภาคเหนือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) ได้เสร็จสิ้นทำการพัฒนาถนนสาย ๖๗ (อันลองเวง - เสียมราช) ระยะทาง ๑๓๑ กิโลเมตร เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศไทยที่บริเวณช่องสะง่า ช่วยให้ลดระยะเวลาการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ของไทยไปยังเมืองเสียมราช ซึ่งเป็นเมืองมรดกโลกและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก จากเดิมที่ใช้เวลา ๔ - ๕ ชั่วโมง เหลือเพียง ๒ ชั่วโมงเท่านั้น ส่งผลให้การค้าการลงทุน

ในพื้นที่เพิ่มขึ้น ประชาชนกัมพูชาที่มีฐานะดีส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนจากศูนย์การศึกษากำปงเฌอเดียนซึ่งเป็นโครงการพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สพพ. รายงานการประเมินผลโครงการพัฒนาถนนสายที่ ๖๗ อังลองเวง - เสียมราชู, ๒๕๕๕: หน้า ๓๒)

ที่มา: สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพของอปท. พบว่า ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนอีสานด้านใต้ คือ สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี มี อปท. ซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๕๙ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๒๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๑ ได้แก่

- สระแก้ว ๔ แห่ง : ทต.ตาพระยา อ.ตาพระยา, อบต.ทัพไทย อ.ตาพระยา, อบต.ทัพเสด็จ อ.ตาพระยา และ อบต.ผ่านศึก อ.อรัญประเทศ
- บุรีรัมย์ ๘ แห่ง : ทต.หนองแวง อ.ละหานทราย, อบต.โคกवान อ.ละหานทราย, ทต.บึงเจริญ อ.บ้านกรวด, อบต.เขาดินเหนือ อ.บ้านกรวด, อบต.หินลาด อ.บ้านกรวด, อบต.โคกขมิ้น อ.พลับพลาชัย, อบต.โนนดินแดง อ.โนนดินแดง และ อบต.สูงเนิน อ.กระสัง
- สุรินทร์ ๓ แห่ง : อบต.ตาเมียง อ.พนมดงรัก, อบต.เทพรักษา อ.สังขะ และ อบต.จรัส อ.บัวเชด
- ศรีสะเกษ ๖ แห่ง : อบต.ภูผามอก อ.กันทรลักษณ์, อบต.ละลาย อ.กันทรลักษณ์, อบต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์, อบต.ดงรัก อ.ภูสิงห์, อบต.ห้วยจันทร์ อ.ขุนหาญ และ อบต.บักดอง อ.ขุนหาญ
- อุบลราชธานี ๓ แห่ง : อบต.โขง อ.น้ำยืน, อบต.ศรีวิเชียร อ.น้ำยืน และ อบต.โคกสะอาด อ.น้ำขุ่น

โดยเฉลี่ย แต่ละ อบท. มีประชากร ๗,๗๖๙ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๑๘,๓๕๗,๗๘๘ บาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่เกือบทั้งหมด เป็นเกษตรกรนอกจากนั้นเป็น รับจ้าง และค้าขาย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๕,๙๐๖ บาท ซึ่งต่ำกว่าประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออก

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อบท. ทั้ง ๒๔ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๖ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) ๔๕ แห่ง โรงพยาบาลอื่นๆ ๖ แห่ง และคลินิกเอกชน ๙ แห่ง

ในด้านการศึกษาของพื้นที่ อบท. ทั้ง ๒๔ แห่ง มี โรงเรียนระดับอาชีวศึกษาขึ้นไป ๓ แห่ง ระดับมัธยมศึกษา ๑๐ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๓๒ แห่ง และระดับประถม ๑๐๑ แห่ง

ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อบท. ทั้ง ๒๔ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยดังนี้

มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๒.๒๐	ปานกลางค่อนข้างดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๑๖	ปานกลางค่อนข้างดี
ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๑๒	ปานกลางค่อนข้างดี
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๐๐	ปานกลาง
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๘๐	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๔๔	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓ = ดี , ๒ = ปานกลาง , ๑ = ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อบท. ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- มีการนำเข้าผลผลิตเกษตรจากเพื่อนบ้านซึ่งเป็นผลผลิตที่เหมือนกันทำให้การแข่งขันสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ผลิตในพื้นที่ต้องหาทางพัฒนาผลผลิตให้มีความหลากหลายกว่าเพื่อนบ้าน แต่ผู้ประกอบการก็มีทางเลือกมากขึ้น
- ตลาดการค้าและการลงทุนขยายตัว ทำให้เพิ่มโอกาสในการผลิตและขยายตลาดรวมทั้งส่งเสริมการลงทุนทั้งในท้องถิ่นและที่ประเทศเพื่อนบ้านอย่างไรก็ตามผู้ประกอบการในพื้นที่ยังขาดความรู้ด้านการค้าข้ามแดน จึงได้ประโยชน์เฉพาะพ่อค้ารายใหญ่
- จุดผ่านแดนไม่เหมาะสมเนื่องจากมีความสูงชันและการคมนาคมยังไม่สะดวกส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสูง แต่ก็ทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้จากการรับส่งสินค้า
- ระบบโทรคมนาคมยังไม่ดีคลื่นรับสัญญาณไม่ครอบคลุมอีกทั้งยังขาดองค์ความรู้ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญและมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษจึงไม่อาจเชื่อมโยงข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลของท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการค้าขายแดน
- ขยายแดนเป็นพื้นที่ป่าเขาแม้ว่ามีหน่วยทหารตามแนวชายแดน แต่การดูแลป้องกันไม่ทั่วถึง จึงมีการลักลอบเข้าเมืองส่งผลต่อปัญหาความมั่นคง อาชญากรรมค่านิยมแรงงานเถื่อนและโรคระบาด
- การเข้าเมืองของคนต่างชาติในบริเวณชายแดน ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณะการลักลอบตัดไม้ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติมีปัญหามลพิษและปัญหาด้านขยะเพิ่มขึ้น
- การใช้แรงงานต่างด้าวมีความสะดวกมากเนื่องจากใช้ภาษาเดียวกันค่าแรงถูกและสามารถเลือกผู้ที่มีฝีมือเข้ามาทำงานส่งผลให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกด้านแรงงานเพิ่มขึ้น

- การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ไทย – กัมพูชาซึ่งมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุ ยังขาดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการขาดบุคลากรด้านภาษา และการรักษาความปลอดภัย
- ในพื้นที่ยังปัญหาชายแดนระหว่างประเทศแต่ก็มีการจัดกิจกรรมเครือข่ายความเชื่อมโยงไทย - เพื่อนบ้าน

ทั้งนี้ อปท. ได้นำเสนอโครงการต่างๆ อาทิ

- มีข้อตกลงระหว่างเพื่อนบ้านทั้งสองประเทศในพื้นที่ชายแดน เรื่องการแข่งขันผลผลิตการเกษตร เช่น จัดทำกลุ่มการค้าร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- กำหนดเขตอุตสาหกรรมร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน
- เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานร่วมกัน
- พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งถนน เชื่อมต่อตามแนวชายแดน
- พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ระหว่างสองประเทศ
- เปิดจุดผ่อนปรนช่องอานม้าให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรเพื่อการค้าและการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมให้มีการลงทุนสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราในพื้นที่เพื่อรองรับการผลิตยางธรรมชาติ
- ส่งเสริมพลังงานทดแทนในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรมชัดเจน
- ส่งเสริมการสร้างระบบไฟฟ้าหรือโซลาร์เซลล์และขยายเขตไฟฟ้าสู่พื้นที่การเกษตร
- พัฒนาความรู้ด้านภาษาแก่ประชาชนในพื้นที่เช่น ภาษาอังกฤษ จีน และเวียดนาม

โดยสรุป อปท. ในพื้นที่เห็นว่า การเข้าสู่ AEC จะทำให้มีการการแข่งขันด้านผลผลิตเกษตรกับเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้ผลิตในพื้นที่ต้องหาทางพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพมากขึ้น ตลาดการค้าและการลงทุนจะเติบโต เป็นโอกาสให้ท้องถิ่นขยายตลาดและการลงทุนทั้งในพื้นที่และในประเทศเพื่อนบ้าน แต่ผู้ประกอบการท้องถิ่นยังขาดความรู้ด้านการค้าข้ามแดนอีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลและฐานข้อมูลของท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการค้าชายแดน พื้นที่จึงไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร จุดผ่านแดนที่มีอยู่ก็ยังไม่เหมาะสมเนื่องจากมีความสูงชัน และการคมนาคมยังไม่สะดวก ทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง นอกจากนั้นยังปัญหาชายแดนระหว่างประเทศ และเป็นพื้นที่ป่าเขาการเข้าสู่ AEC จะทำให้มีการลักลอบเข้าเมืองมากขึ้นส่งผลต่อปัญหาความมั่นคง อาชญากรรมค้ายาเสพติด แรงงานเถื่อน และโรคระบาด แต่การที่มีแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นจะเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการ สำหรับข้อดีของ AEC อีกประการหนึ่งคือการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ไทย – กัมพูชา ซึ่งมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุ แต่ท้องถิ่นก็ยังขาดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการขาดบุคลากรด้านภาษา และการรักษาความปลอดภัย ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ อปท. ในพื้นที่ชายแดน ได้นำเสนอแนวทางด้านต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเพื่อนบ้าน

ในภาพรวม การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่เป็นสัดส่วนน้อย แต่จะมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรสูงมาก เนื่องจากเป็นผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายใหญ่ เช่น การทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว การผลิตพลังงานไฟฟ้า และการทำนมข้น/นมผง/นมระเหย แต่ถ้าจัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ กลุ่มของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออกอาหารสัตว์ และอาหารแปรรูปจากแป้งและนม รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและคอนกรีต ซึ่งได้รับผลกระทบจากการส่งออกวัสดุก่อสร้าง แต่ที่น่าสังเกตคืออุตสาหกรรมผลิตพลังงานไฟฟ้าของเอกชนที่ใช้พลังงานทดแทน ซึ่งมีจำนวนหลายแห่งกระจายอยู่ทั้งพื้นที่ และได้รับ

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ

จังหวัดชายแดนไทยด้านลาวภาคใต้ ประกอบด้วย ๔ จังหวัด จากทิศเหนือไปยังทิศใต้ ได้แก่ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

แขวงชายแดนของลาวประกอบด้วย ๔ แขวง จากทิศเหนือไปทิศใต้ ได้แก่

- นครพนม มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงคำม่วน สปป.ลาว
- มุกดาหาร มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว
- อำนาจเจริญ มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงสะหวันนะเขต และแขวงสาละวัน สปป.ลาว
- อุบลราชธานีมีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๕ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
นครพนม	ต.ในเมืองเทศบาลเมืองนครพนม	เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน
มุกดาหาร	ด่าน อ.เมืองมุกดาหาร	เมืองโกสอน พมวิทาน (ด่านสากล) แขวงสะหวันนะเขต
มุกดาหาร	ด่าน (สะพานมิตรภาพ๒) บ.สงเปือย ต.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร	บ.นาแกเมืองโกสอน พมวิทาน แขวงสะหวันนะเขต
อุบลราชธานี	ด่านถาวร บ.ปากแซงกึ่ง อ.นาตาล	ด่านทองถิ่น บ.ปากตะพาน เมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน
อุบลราชธานี	ด่านถาวรช่องเม็ก อ.สิรินธร	ด่านสากลวังเต่า เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก

จุดผ่อนปรน ๙ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
นครพนม	บ.ขนาดท่า ม.๒ ต.บ้านกลาง อ.เมืองนครพนม	บ.ปากเป่งเมืองท่าแขก แขวงบอลิคำไซ
นครพนม	บ.ดอนแพง หมู่ที่ ๗ ต.บ้านแพง อ.บ้านแพง	บ.บึงกวางเมืองปากกระดิ่ง แขวงบอลิคำไซ
นครพนม	บ.ธาตุพนมสามัคคี หมู่ที่ ๒ ต.ธาตุพนมสามัคคี อ.ธาตุพนม	บ.ด่านเมืองหนองบกแขวงคำม่วน บ.ปากเซบังไฟเมืองไชยบูลี แขวงสะหวันนะเขต
นครพนม	บ.ท่าอุเทนด้านศุลกากร ต.ท่าอุเทน อ.ท่าอุเทน	บ.ปากน้ำหินบูน เมืองหินบูน แขวงคำม่วน
อำนาจเจริญ	บ.ยักษ์คุ อ.ขามนิคม	บ.เหล่ามะหุดเมืองไชยพูทอง แขวงสะหวันนะเขต
อุบลราชธานี	หน้าที่ว่าการ อ.เขมราฐ (หลังเก่า)	บ.นาปากชันเมืองสองคอน แขวงสะหวันนะเขต
อุบลราชธานี	บ.สองคอน ต.สองคอน อ.โพธิ์ไทร	บ.หนองแสง บ.ดอนหมากเตี๋ย เมืองละครเพ็ง แขวงสาละวัน
อุบลราชธานี	บ.ด่านเก่า ต.โขงเจียม อ.โขงเจียม	บ.สิงห์พันเมืองชะนะสมบูน แขวงจำปาสัก
อุบลราชธานี	บ.หนองแสง(ช่องตาอุ) ต.โพธิ์งาม อ.บุณฑริก	บ.เหียงเมืองสุขุม แขวงจำปาสัก

จุดผ่านแดนชั่วคราว ๑ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
นครพนม	บ.ห้อมต.อาจสามารถ อ. เมืองนครพนม	บ.เวินใต้ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน

ที่มา : ระเบียบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตามข้อตกลง AEC ไทยและลาว จะลดภาษีศุลกากร ลงเหลือร้อยละ ๐ ในปี ๒๕๕๘ แต่ภาษีศุลกากรได้ลดลงเป็นร้อยละ ๐ - ๑๐ เป็นส่วนใหญ่แล้ว ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและสินค้าอ่อนไหวพิเศษ

สินค้าอ่อนไหวของลาวได้กำหนดไว้หลายประเภท ได้แก่ สัตว์มีชีวิต (โค กระบือ สุกร) และสัตว์เลี้ยงสำหรับใช้งานและทำพันธุ์ สัตว์ปีกเลี้ยงมีชีวิต เนื้อและส่วนอื่นที่บริโภคได้ของโค กระบือ และสุกร เนื้อและส่วนอื่นที่บริโภคได้ของสัตว์ปีก ปลามีชีวิต ไข่สัตว์ปีกทั้งเปลือก เครื่องในสัตว์ (ไส้ อุ้งกระเพาะ) พืชผักสด(มะเขือเทศ หอมหัวใหญ่ กระหล่ำดอก บร็อคโคลี่ ผักกาดหอม แครอท เทอร์นิป แตงกวา แตงร้าน ถั่วปับ ถั่วอื่นๆ มะเขือม่วง เห็ด พริกหยวก พริกพimenta ข้าวโพดหวาน พืชผักต่างๆ ผสมกัน) พืชผักแช่เย็นแช่แข็ง มันสำปะหลัง มันเทศ มันอื่นๆ ลูกนัตสดและแห้ง และผสมผลไม้แห้ง ผลไม้ (สับปะรด ฝรั่ง มะม่วง มังคุด ส้มแมนดาริน มะนาว เมล่อน มะละกอ และผลไม้อื่นๆ) ข้าว (ข้าวเปลือกข้าวกล้อง ข้าวสีแล้ว ปลายข้าว) อ้อย เมล็ดพืชที่มีน้ำมัน และบุหรื ซึ่งภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สินค้าอ่อนไหวทั้งหมดจะต้องลดภาษีลงไม่เกินร้อยละ ๕

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

รหัสศุลกากร (HS)	สินค้าส่งออก ๑๕ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ต่อปี(ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๒๒๐๒	น้ำ/น้ำอัดลม	๑,๓๗๓	๑๔๒.๔	๑๙.๗%	๐.๓๘
๐๒๐๗	เนื้อสัตว์ปีกเลี้ยง	๘๐๘	๘๔.๓	๒๙๒.๕%	๑.๓๒
๑๗๐๑	น้ำตาลจากอ้อยและซูโครสบริสุทธิ์	๗๕๓	๗๘.๖	๔๒.๓%	๐.๕๘
๔๐๑๑	ยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่	๗๓๗	๗๖.๙	๑๓.๖%	๐.๒๖
๒๑๐๑	สิ่งสกัด/หัวเชื้อกาแฟ/ชา	๖๘๓	๗๑	๘.๗%	๐.๒๒
๒๓๐๙	ของปรุงแต่งที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	๖๑๑	๖๓.๙	๒๔.๘%	๐.๓๘
๖๘๑๑	ของทำด้วยแอสเบสทอสซีเมนต์	๖๐๒	๖๓	๑๘.๔%	๐.๓๑
๘๗๐๘	ส่วนประกอบ/อุปกรณ์ยานยนต์	๕๗๙	๖๐.๔	๒๐.๕%	๐.๓๒
๖๙๐๘	กระเบื้องปูพื้น	๕๖๘	๕๙.๔	๑๗.๓%	๐.๒๗
๘๔๑๘	ตู้เย็น/ตู้แช่แข็ง	๕๕๘	๕๘.๓	๕.๘%	๐.๑๕
๑๙๐๒	พาสต้า	๕๐๙	๕๒.๙	๒๖.๙%	๐.๔
๓๔๐๒	สารอินทรีย์ลดแรงตึงผิว(นอกจากสบู่)	๔๘๘	๕๑.๑	๒๑.๐%	๐.๓๒
๓๙๒๓	ของที่ใช้ลำเลียงสินค้า/บรรจุสินค้า	๔๗๒	๔๙.๓	๑๔.๕%	๐.๒๖
๐๒๐๒	เนื้อสัตว์โคกระบือแช่แข็ง	๔๑๔	๔๓.๔	๑,๖๐๔.๗%	๑.๕
๑๙๐๕	ขนมปัง/เค้ก/บิสกิต	๔๐๒	๔๒.๑	๑๔.๓%	๐.๒๖

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ได้ตัดสินค้าส่งออกระดับ Star ที่ไม่มีศักยภาพในพื้นที่ ๑๐ ประเภท ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม (๒๗๑๐), รอยนต์ (๘๗๐๓), ยานยนต์ขนส่ง (๘๗๐๔), บูลโดเซอร์ (๘๔๒๙), คอมพิวเตอร์ (๘๔๗๑), แทรกเตอร์ (๘๗๐๑), ซีเมนต์ (๒๕๒๓), เหล็กท่อน/เส้น (๗๒๑๔), รถจักรยานยนต์ (๘๗๑๑), สารประกอบอะมิโนที่มีออกซิเจนฟังก์ชัน (๒๙๒๒)

จะเห็นว่าสินค้าที่ส่งออกไปยังแขวงตอนใต้ของลาวเรียงตามลำดับมูลค่า ที่สำคัญได้แก่

กลุ่มสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร : อาทิ น้ำ/น้ำอัดลมเนื้อสัตว์ปีกเลี้ยงน้ำตาลสิ่งสกัด/หัวเชื้อกาแฟ/ชา อาหารสัตว์พาสต้าเนื้อโคกระบือแช่แข็ง และขนมปัง/เค้ก/บิสกิต นอกจากนี้ที่แสดงในตารางยังมีสินค้านำเข้า Star ในกลุ่มนี้ก็เป็นจำนวนมาก ที่ควรกล่าวถึง ได้แก่ ซอสปรุงรส/ครีมสุก มีชีวิตโคกระบือมีชีวิตน้ำผลไม้และข้าว เป็นต้น

สำหรับกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม : จะกล่าวเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพการผลิตในพื้นที่เท่านั้น อาทิ ยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่ของการทำด้วยแอสเบสทอสซีเมนต์ส่วนประกอบ/อุปกรณ์ยานยนต์กระเบื้องปูพื้นตู้เย็น/ตู้แช่แข็งสารอินทรีย์ลดแรงตึงผิว(นอกจากสบู่) และของที่ใช้ลำเลียงสินค้า/บรรจุสินค้า เป็นต้น

เมื่อนำตัวสินค้าส่งออกอันดับ Star มาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดน (โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรม) พบว่ามีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการเติบโตของสินค้าส่งออก ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ของลาวที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๐๙๐๑	การสี ฝัด หรือขัดข้าว	๓,๓๒๙	๒,๕๘๔,๕๘๖,๔๓๗	๕,๐๓๗	๗๑,๗๗๙
๐๙๐๖	การทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน	๙๗	๗๓๙,๔๕๘,๐๐๐	๔๗๖	๑๒,๙๒๙
๔๓๐๑	การทำปุ๋ย/สารป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช	๒๙	๘๓,๕๖๐,๐๐๐	๒๓๒	๓,๒๓๐
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	๑๗	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐	๖,๗๗๙
๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น	๑๓	๖,๔๒๕,๐๐๐	๘๖	๖,๔๘๕
๑๐๐๑	การทำขนมปัง หรือขนมเค้ก	๑๒	๓,๗๔๒,๐๐๐	๗๙	๔๐๒
๐๙๐๒	การทำแป้ง	๗	๖๕๐,๑๐๐,๐๐๐	๕๓๖	๒๖,๙๘๕
๑๒๑๑	การทำไอศกรีม	๖	๒,๐๔๐,๐๐๐	๒๗	๑๓๕
๕๓๐๔	การทำถุง/กระสอบด้วยพลาสติก	๖	๕๐,๒๐๐,๐๐๐	๖๘	๑,๑๖๘
๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๕	๕๑,๖๐๐,๐๐๐	๑๘๒	๖,๘๗๓
๒๐๐๑	การทำน้ำดื่ม	๔	๒๕,๖๐๐,๐๐๐	๔๗	๘๖
๐๕๐๑	การทำนมสดพาสเจอร์ไรส์	๓	๔,๑๐๐,๐๐๐	๓๓	๓๔๐
๐๙๐๔	การผลิตอาหารจากเมล็ดพืชหรือหัวพืช	๓	๘,๘๘๐,๐๐๐	๓๑	๑๕๑
๐๙๐๓	การปั่นหรืออบเมล็ดพืชหรือหัวพืช	๒	๑,๓๙๓,๑๐๐	๑๒	๓๑
๑๗๐๐	ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์	๒	๒๑๙,๒๐๐,๐๐๐	๑๙๓	๖๐,๗๐๕
๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นรูปทรงต่างๆ	๒	๖,๑๐๐,๐๐๐	๑๖	๑๓๖
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง	๑	๑๒๐,๐๐๐	๘	๔๗
๑๑๐๓	การทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว	๑	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๔๕๗	๔๔,๕๑๗
๑๖๐๐	ต้ม/กลั่น/ผสมสุรา	๑	๔๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๘๗	๑๒,๔๒๓
๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องเรือนด้วยพลาสติก	๑	๓๐๐,๐๐๐	๔	๑๐๙
๕๓๐๘	การอัดพลาสติกกลายเป็นแผ่น	๑	๕๐,๐๐๐	๓	๑๘
	รวม	๓,๕๔๒	๔,๖๑๗,๔๕๔,๕๓๗	๗,๘๓๔	๒๕๕,๓๒๘
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๖๕.๐%	๔๒.๒%	๒๔.๗%	๐.๑%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่มากถึง ๓,๕๔๒ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๔,๖๑๗ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๗,๘๓๔ คน ใช้เครื่องจักรประมาณ ๒๕๕,๓๒๘ แรงม้า ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีสูงมากโดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานถึงร้อยละ ๖๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๔๒ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๒๕ แต่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรน้อยเพียงร้อยละ ๐.๑ เท่านั้น

อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ การสี / ฝัด/ขัดข้าว ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่จำนวนมากกว่า ๓,๓๐๐ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๒,๖๐๐ ล้านบาทใช้แรงงานประมาณ ๕,๐๐๐ คน แต่ใช้เครื่องจักรน้อยทั้งนี้ไทยส่งออกข้าวไปลาวเฉลี่ยปีละ ๒๔๒ ล้านบาทและเติบโตอย่างมีเสถียรภาพที่อัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๓ ต่อปี ทั้งที่ลาวยังคงเก็บภาษีนำเข้าข้าวจากไทย จึงคาดได้ว่าเมื่อเข้าสู่ AEC ไทยจะส่งออกข้าวไปลาวได้มากขึ้น และส่งกระทบต่ออุตสาหกรรมการสี / ฝัด/ขัดข้าวในพื้นที่ชายแดนสำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ มีจำนวนไม่มากนัก รองลงไปก็คือ การปอกหัวพืชให้เป็นเส้น (มันเส้น) ซึ่งมีเพียง ๙๗ รายเท่านั้น และใช้เงินทุนหมุนเวียน รวมทั้งแรงงานมากเป็นอันดับสองเช่นกัน สำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่จะได้รับผลกระทบจากแนวโน้มในการส่งออกมีจำนวนน้อย ที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ซึ่งมีอยู่ ๒ แห่ง และอุตสาหกรรมน้ำตาลซึ่งมีเพียงแห่งเดียว ทั้งนี้เมื่อเทียบกับพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือแล้ว ผลกระทบของการเข้าสู่ AEC จากการค้าสินค้ากับภาคเหนือของสปป.ลาว จะมีผลกระทบมากกว่านี้ ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคอีสานใต้มีเกษตรกร จำนวน ๔๐๑,๖๖๖ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ๗,๗๕๑,๐๙๐ ไร่ แต่ละครัวเรือนมีพื้นที่เฉลี่ย ๑๙.๓๐ ไร่

เมื่อนำสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่ามีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตเกษตรพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ สปป.ลาว	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔ -'๕๖
๑๐๐๖	ข้าวนาปี (ตัน)	๔,๖๘๖,๒๒๒
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน (ตัน)	๔,๐๒๐,๒๓๔
๑๐๐๖	ข้าวนาปรัง (ตัน)	๑๒๐,๒๙๗
๐๒๐๗	ไก่เนื้อ (ตัว)	๔๕,๖๙๔,๓๐๕
๐๒๐๗	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	๗,๗๖๘,๘๒๗
๐๒๐๓	สุกร (ตัว)	๒๔๘,๗๕๑
๐๒๐๖	โคเนื้อ (ตัว)	๖๗,๒๓๖
๐๑๐๒	กระบือ (ตัว)	๓๑,๓๙๗

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๔๖

การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับเกษตรกรผู้ผลิตข้าวนาปีมากที่สุด รองลงมาคือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับเกษตรกรผู้ผลิตไก่เนื้อไก่พื้นเมือง และสุกร แม้ว่าสินค้านี้กล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของสปป. ลาว แต่ก็มีโอกาสส่งออกได้ในระดับ Star จึงคาดได้ว่าเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าในกลุ่มนี้จะส่งออกได้มากขึ้นอีก

สำหรับสินค้าข้าว สปป.ลาว มีความต้องการนำเข้าเฉลี่ยปีละ ๓๔,๐๐๐ ตัน เป็นมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ ๑๑ ล้านเหรียญสหรัฐ โดยเป็นการนำเข้าจากไทยเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๘๒ เวียดนามร้อยละ ๑๓ นอกนั้นนำเข้าจาก จีน สหรัฐ และญี่ปุ่น แม้ว่า สปป.ลาว จะเป็นตลาดข้าวขนาดเล็ก แต่ก็มีความเหมาะสมต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ซึ่งไทยมีความเชี่ยวชาญการปลูกข้าวและทำอุตสาหกรรม การสี / ผลิต/ขัดข้าว

สินค้านำเข้า

สินค้านำเข้าระดับ Star ที่ไทยนำเข้าจาก สปป.ลาว มีเพียงไม่กี่ประเภท ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม และแร่ธาตุ รวมทั้งพลังงานไฟฟ้า ในการศึกษาครั้งนี้จะนำมากล่าวถึงเฉพาะสินค้านำเข้าระดับ Star ที่มีมูลค่าสูงกว่า ๕๐ ล้านบาท ต่อปี

รหัสศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๒ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้าเฉลี่ย ต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๗๔๐๓	ทองแดงไม่ได้ขึ้นรูป	๑๑,๖๙๕	๑,๐๗๙.๑	๑๐.๔%	๐.๒๗
๒๗๑๖	พลังงานไฟฟ้า	๗,๙๒๘	๕๔๗.๓	๔๒.๕%	๐.๗๒
๑๐๐๕	ข้าวโพด	๕๑๙	๔๗.๘	๑๙.๐%	๐.๓๔
๒๗๐๑	ถ่านหิน/ผงถ่านหินอัด	๓๔๑	๓๕.๗	๑๓.๗%	๐.๒๓
๗๐๔	กะหล่ำปลี/กะหล่ำดอก/กะหล่ำปม	๑๘๓	๑๙.๓	๘๗.๖%	๐.๘๘
๒๘๐๔	ไฮโดรเจนก๊าซ/โอโละอื่นๆ	๑๒๑	๑๐.๒	๑๓๔๓.๙%	๒.๐๗
๑๒๐๒	ถั่วลิสงไม่ได้คั่ว	๑๐๗	๑๑.๒	๘๒.๙%	๐.๘๒
๗๑๔	มันสำปะหลัง	๑๐๗	๑๐.๙	๑๕๖.๖%	๑.๑๖
๔๔๐๙	ไม้ ไส้/ขัดแล้ว	๘๐	๘.๓	๑.๒%	๐.๐๗
๑๐๐๘	บักกั๊ว/ข้าวฟ่าง/เมล็ดธัญพืชอื่นๆ	๗๔	๕.๙	๒๑.๘%	๐.๖๖
๘๐๓	กล้วยสดหรือแห้ง	๖๖	๔.๘	๓๑.๖%	๐.๔๔
๒๕๑๗	กรวด/หินย่อยใช้ผสมคอนกรีต	๕๔	๕.๖	๑๒.๖%	๐.๖๑

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ในตารางได้ตัดสินค้านำเข้าระดับ Star ที่มีมูลค่าต่ำกว่าปีละ ๕๐ ล้านบาทออก

โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่า การเติบโตของสินค้านำเข้าระดับ Star มีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดน ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	โรงงานในพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ สปป.ลาว ที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงแม้รวม
๓๔๐๒	วงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบอาคารไม้	๑๖๓	๑๘๓,๑๑๕,๐๐๐	๑,๔๓๓	๑๒,๕๖๙
๘๘๐๐	ผลิตพลังงานไฟฟ้า	๑๓	๓๑๘,๑๗๐,๐๐๐	๒๗๔	๒๓๐,๗๑๓,๙๖๑
๘๙๐๐	ผลิตก๊าซ/ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ	๗	๔๐,๘๕๐,๐๐๐	๔๔	๑,๑๗๐
	รวม	๑๘๓	๕๔๒,๑๓๕,๐๐๐	๑,๗๕๑	๒๓๐,๗๒๗,๗๐๐
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๓.๔%	๕.๐%	๕.๕%	๙๙.๘%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี.ศ. ๒๕๕๕

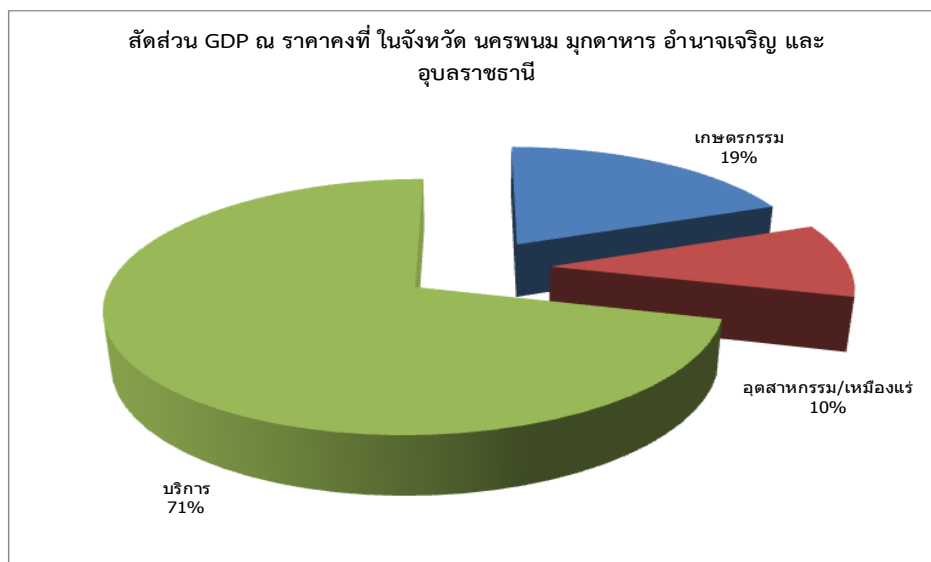
การนำเข้าสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียง ๑๘๓ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๕๔๒ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑,๗๕๐ คน แต่ใช้เครื่องจักรมากถึง ๒๓๑ ล้านแรงแม้ว ซึ่งเป็นสัดส่วนของเครื่องจักรในพื้นที่เกือบทั้งหมด

ผลกระทบที่เกิดกับอุตสาหกรรมระดับ SME ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเครื่องประกอบอาคาร ทำด้วยไม้และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งมีผลกระทบต่อโรงงานผลิตเครื่องประกอบอาคารของไทย ในพื้นที่จำนวน ๑๖๓ ราย รวมทั้งการนำเข้าถ่านไม้จะมีผลกระทบกับผู้ส่งและจำหน่ายก๊าซจำนวน ๗ ราย ในพื้นที่ ที่สำคัญคือการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนที่มีอยู่ใน พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ๑๑ ราย นครพนมและมุกดาหารจังหวัดละ ๑ ราย รวมทั้งมีผลกระทบเชิงบวกกับ ภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง

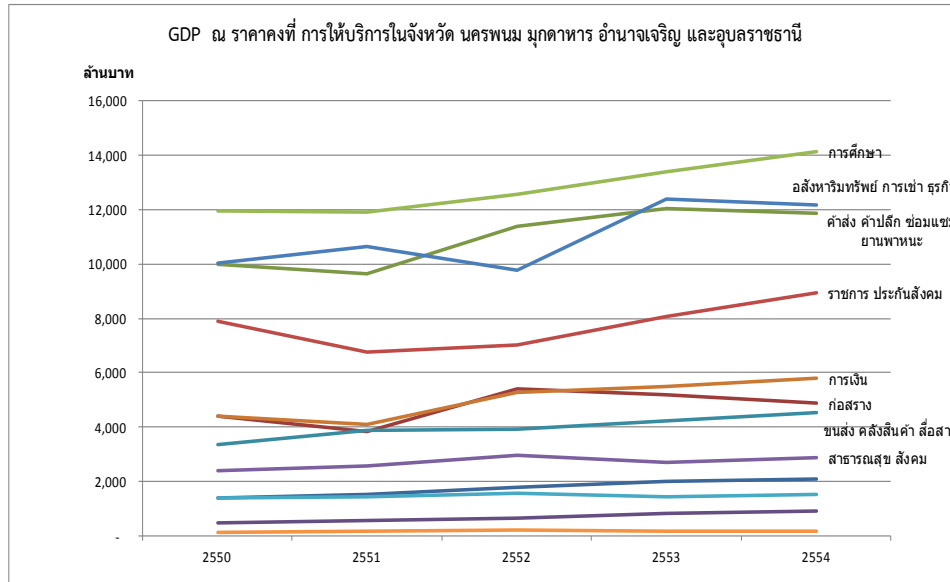
ในด้านเกษตรกรรม มีสินค้านำเข้าระดับ Star ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรในพื้นที่เพียง ประเภทเดียว คือ มันสำปะหลัง (๐๗๑๔) ซึ่งมีมูลค่าสูงในระดับ Star และแนวโน้มการนำเข้าเติบโตสูงถึง ร้อยละ ๑๕๗ ต่อปี จึงมีผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมการทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน (มันเส้น) ที่มีอยู่ ๙๗ ราย จ้างแรงงานประมาณ ๔๘๐ คน และเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งผลิตมันสำปะหลังได้เฉลี่ย ปีละ ๑.๓ ล้านตัน

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคอีสานตอนใต้ที่มีพื้นที่ติดต่อกับลาว มีสัดส่วนของภาคบริการ ในมูลค่า GDP อยู่มากถึงร้อยละ ๗๑ (เป็นราคาคงที่ ณ ปี ๒๕๔๕)

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

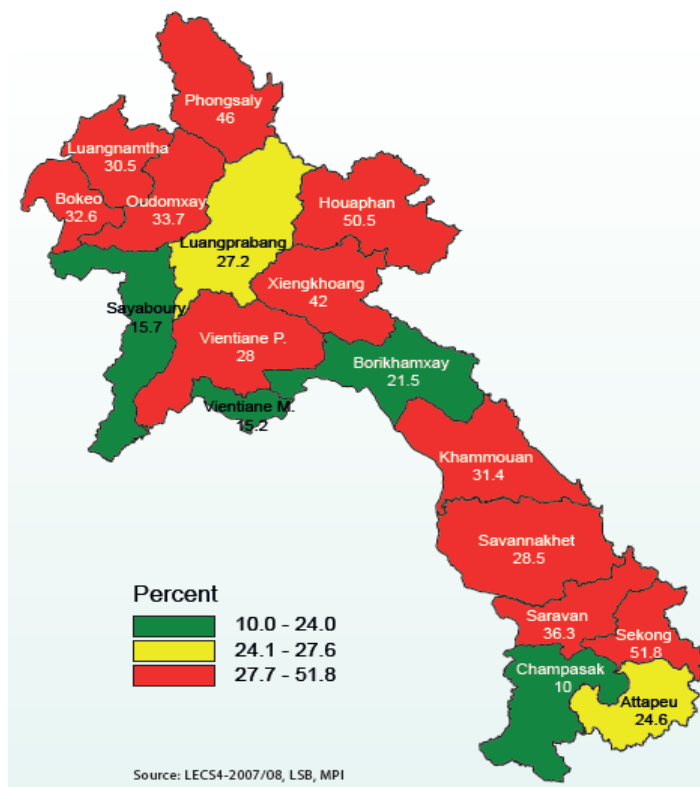
ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาการศึกษามีมูลค่าสูงสุด และมีอัตราการเติบโตร้อยละ ๔.๓ สาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ มีมูลค่ารองลงมา และมีอัตราการเติบโตสูงร้อยละ ๔.๙ สำหรับสาขาการค้าปลีกค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ มีมูลค่าสูงและอัตราการเติบโตใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๔.๔ ส่วนการให้บริการในสาขาอื่น ๆ มีมูลค่าและการเติบโตต่ำ

เนื่องจาก สปป.ลาวยังไม่มีข้อมูล GDP ละเอียดเป็นรายแขวง ในการศึกษาจึงทำการเปรียบเทียบการให้บริการกับข้อมูลที่ได้การสำรวจแผนที่ความยากจนที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงวางแผนและการลงทุนของ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

ในการสุ่มนับประชากรที่อยู่ในความยากจนรายหัวของ สปป.ลาว พบว่าพื้นที่แขวงที่อยู่ติดกับชายแดนภาคอีสานใต้ของไทยมีสัดส่วนของความยากจนสูงกว่าชายแดนด้านภาคเหนือมาก คือ ในแขวงคำม่วน สะหวันนะเขต และสาละวัน มีสัดส่วนความยากจนสูงร้อยละ ๓๑.๔๒๘.๕ และ ๓๖.๓ ตามลำดับ ยกเว้นแขวงจำปาสัก ที่มีสัดส่วนความยากจนต่ำเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น อย่างไรก็ตามการสำรวจนี้ จัดทำขึ้นก่อนเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ๒ และ ๓ ที่สะหวันนะเขตและคำม่วน ซึ่งการเปิดใช้สะพานทำให้มีการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่งผลให้เศรษฐกิจในพื้นที่เติบโตอย่างรวดเร็ว

สำหรับจำนวนประชากรในพื้นที่ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ สปป.ลาว ระบุว่า แขวงสะหวันนะเขต มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีประมาณ ๙๒๒,๒๑๐ คน และแขวงจำปาสักมีประชากรมากเป็นอันดับสามของประเทศ คือ ประมาณ ๖๖๑,๓๕๘ คน เมื่อรวมทั้งสี่แขวงภาคใต้ของ สปป.ลาว ที่ติดกับชายแดนไทย จะมีประชากรประมาณ ๒.๓ ล้านคน หรือ ร้อยละ ๓๖.๖ ของประเทศ

ที่มา: กระทรวงวางแผนและการลงทุน (MPI) ของ สปป.ลาว

หมายเหตุ: สีแดง = สัดส่วนความยากจนร้อยละ ๒๗.๗-๕๑.๘, สีเหลือง = สัดส่วนความยากจนร้อยละ ๒๔.๑-๒๗.๖, เขียว = สัดส่วนความยากจนร้อยละ ๑๐.๐-๒๔.๐

ในด้านสุขอนามัย ภาคใต้ของลาวทั้งหมดยังขาดแคลนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมาเลเรียในสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเปิดเสรีทั้งในการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้า จึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคของประชาชนตามแนวชายแดนของไทย ในการขยายสินค้าและบริการ ด้านน้ำประปา น้ำดื่ม สินค้าเครื่องสุขภัณฑ์ และยารักษาโรคไปยัง สปป.ลาว แต่ก็จำเป็นต้องมีการตรวจตรา ป้องกันโรคติดต่อต่างๆของผู้เดินทางเข้าออกอย่างเคร่งครัด

แขวงภาคใต้ สปป.ลาว ที่ติดกับชายแดนไทย	ประชากรที่ขาดแคลนน้ำสะอาดในหมู่บ้าน (%)	ประชากรที่ไม่มีห้องส้วม (%)	ประชากรที่ไม่ได้รับวัคซีนคุ้มกันโรค (%)	ประชากรที่ไม่ได้รับการคุ้มกันโรคมาเลเรีย (%)
คำม่วน	๖๓	๔๔	-	๒๒
สะหวันนะเขต	๔๐	๕๑	-	๑๘
สาละวัน	๒๙	๘๐	๒	๒๖
จำปาสัก	๕๙	๕๑	-	๑๘

ที่มา: คำนวณจาก Table ๗๖ Health Environments and Prevention by Regions and Provinces in 2007/2008 ใน The results of Lao Expenditure and Consumption Survey in 2007/2008, DoS, MPI

ในด้านการค้าบริการ⁴ พื้นที่นี้ของสปป.ลาว มีศักยภาพสูงมากในด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่แขวงจำปาสักมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ มรดกโลกที่ปราสาทหินวัดพู น้ำตกคอนพะเพ็ง น้ำตกหลี่ผี น้ำตกตาดพาน น้ำตกผาส้ม ปลาโลมาน้ำจืดที่เวินคาม ดอนโขง และที่แขวงคำม่วนยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ถ้ำหินปูน และป่าไม้อีกหลายแห่ง และจากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป.ลาว⁵ ระบุว่าหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ๒ อย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนนักท่องเที่ยวในแขวงสะหวันนะเขตได้เพิ่มขึ้น ๓ เท่า คือ จากจำนวน ๑๙๒,๓๘๕ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๙๑๘,๖๘๓ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยนักท่องเที่ยวร้อยละ ๖๐ เป็นคนไทย การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการเร่งอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่นี้

ในด้านการเกษตร พื้นที่ภาคใต้ของ สปป.ลาว ส่วนใหญ่เป็นที่ราบกว้างขวางและมีที่ราบสูงเป็นแหล่งต้นน้ำอยู่ทางทิศตะวันออก ทำให้พื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์ สามารถผลิตพืชผลเกษตรกรรมได้หลายชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ฝ้าย ไม้ยูคาลิปตัส ยาสูบ อ้อย ถั่ว ละหุ่ง มันสำปะหลังและผลไม้ และมีฟาร์มสุกร โค กระบือ ในบริเวณที่ราบสูงเป็นแหล่งปลูกกาแฟ และพืชผักเมืองหนาว อีกทั้งยังมีพื้นที่ป่าไม้อยู่มาก จึงเป็นแหล่งผลิตไม้แปรรูปที่สำคัญ

ในด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและป่าไม้ มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อยู่บ้าง เช่น โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ของจีนที่แขวงคำม่วน กำลังการผลิต ๘๐๐,๐๐๐ตัน/ปี ผลิตออกจำหน่ายได้ในปี ๒๕๕๐ นอกจากนั้นแขวงสะหวันนะเขตยังเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมสะหวันเซโน ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา และยังมีแผนการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งในพื้นที่

แหล่งน้ำในบริเวณภาคใต้ของ สปป.ลาว ยังเป็นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำและเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าจำหน่ายให้ไทยหลายแห่ง เช่น เขื่อนน้ำเทิน ๒ กำลังการผลิต ๑,๐๗๐ เมกะวัตต์ที่แขวงคำม่วน เขื่อนเซเซ็ด ๑, ๒ และ ๓ ที่แขวงสาละวัน และที่แขวงจำปาสักกำลังสร้างเขื่อนเซนน่าน้อยกำลังผลิต ๓๙๐ เมกะวัตต์ กำหนดส่งกระแสไฟฟ้าให้ไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ๒ เมื่อกว่าสิบปีที่แล้วส่งผลให้แขวงสะหวันนะเขต มีเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับสองรองจากนครหลวงเวียงจันทน์เนื่องจากทำให้เป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านทั้งไทยและเวียดนามรวมทั้งแขวงใกล้เคียง สำหรับแขวงจำปาสักมีความอุดมสมบูรณ์ด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ ๗๔ และบริการร้อยละ ๒๓ โดยมีอัตราว่างงานเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น ส่วนแขวงคำม่วนเพิ่งเริ่มมีการใช้สะพานมิตรภาพ ๓ ที่สร้างเสร็จในปี ๒๕๕๕ และยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ จึงมีแนวโน้มของความเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดี

⁴ข้อมูลบางส่วนเรียบเรียงจากรายงานของข้อมูลสถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/data-service/sub-savannakhet/index.php>

⁵ Lao National Tourism Administration, “2009 Statistical Report on Tourism in Laos”, available at http://www.stdplaos.com/downloads/web-based_knowledge_center/statistic_report/2009%20Statistical%20Report%20on%20Tourism%20in%20Laos%20-%20English%20version.pdf

อย่างไรก็ตามสำหรับแขวงสาละวัน ซึ่งมีชนเผ่ากลุ่มน้อยอาศัยเป็นจำนวนมาก ประชากรยังอยู่ในเกณฑ์ยากจนถึงร้อยละ ๑๘

ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหลัก ทำให้สภาพเศรษฐกิจของภาคใต้ สปป.ลาว มีการเติบโตสูงมาก อีกทั้งมีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง โดยเฉพาะที่แขวงสะหวันนะเขตซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม พื้นที่นี้จึงเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และมีนักลงทุนชาวไทยหลายรายเข้าไปลงทุนด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว อาทิ อุตสาหกรรมน้ำตาลและปลูกอ้อย อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตเฟอร์นิเจอร์ ปลูกยางพารา ปลูกยูคาลิปตัส ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกและทำไซโลข้าวโพดเลี้ยงไก่ ธนาคารสนามกอล์ฟสถานเสริมความงาม และโรงแรม นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการชาวไทยรายย่อยเข้าไปดำเนินกิจการที่פקและร้านอาหารเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประชากรในพื้นที่ภาคใต้ของสปป.ลาวมีรายได้ต่อหัวต่อปีเฉลี่ย ๒๘,๖๒๕ บาท และเติบโตสูงถึงร้อยละ ๑๒ ต่อปี (คำนวณจากข้อมูลของสถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต) เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ภาคอีสานของไทยที่เชื่อมต่อกัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประชากรมีรายได้ต่อหัวต่อปีเฉลี่ย ๒๙,๑๑๖ บาท ซึ่งสูงกว่าประชากรลาวเพียงเล็กน้อย แต่อัตราการเติบโตช่วงปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ เฉลี่ยเพียงร้อยละ ๔.๔ ต่อปีเท่านั้น (คำนวณจากข้อมูลของ สศช.)

จึงสรุปได้ในการเข้าสู่ AEC ผู้ประกอบการค้าบริการในพื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการศึกษาสาขาอาชีวศึกษา/การเข้า/ธุรกิจ และสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะที่มีมูลค่าสูงและอัตราการเติบโตดี สำหรับสาขาการขนส่ง/คลังสินค้ามีแนวโน้มว่าจะเติบโตได้ดีจากการขนส่งผ่านเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) ที่เชื่อมโยงภาคอีสานตอนใต้กับเวียดนามและอีกสาขาหนึ่งที่คาดว่าจะเติบโตสูงมากในการเข้าสู่ AEC คือ สาขาสาธารณสุข โดยปัจจัยที่จะส่งผลให้การค้าบริการเติบโตได้อย่างรวดเร็ว คือการขยายตัวของการท่องเที่ยวและการลงทุนจากต่างชาติในพื้นที่ภาคใต้ของ สปป.ลาว ทั้งนี้ในปัจจุบันประชาชนลาวในพื้นที่ชายแดนมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๑๒ ต่อปี ซึ่งจะเพิ่มกำลังซื้อให้กับภาคบริการในพื้นที่ของไทยที่มีสัดส่วนอยู่ใน GDP มากถึงร้อยละ ๗๑ อย่างไรก็ตามการขาดแคลนนํ้าดื่มสะอาดและขาดการคุ้มกันโรคมาเลเรียในพื้นที่ของ สปป.ลาว จะส่งผลให้มีการเข้ามาใช้บริการสาธารณสุขในไทยมากขึ้น อีกทั้งอาจนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ด้วย

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

- ในการผลิตเนื้อสัตว์แช่แข็ง ปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุด คือ โรงฆ่าสัตว์ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ร้อยละ ๗๐ รองลงมาได้แก่ ผลิตภัณฑ์พลาสติกและไฟฟ้า
- การเลี้ยงสัตว์ปีกมีปัจจัยสำคัญอยู่ที่การผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๖๓ รองลงมาได้แก่โรงสีข้าว การประมง และการผลิตยารักษาโรค
- การผลิตน้ำตาลมีปัจจัยสำคัญอยู่ที่การทำอ้อย ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๖๒ นอกจากนั้นเป็นปัจจัยด้านการผลิตเครื่องจักรและสถาบันการเงิน
- การผลิตพาสต้าหรืออาหารเส้นที่ทำจากแป้งและขนมปังมีปัจจัยสำคัญจากการผลิตแป้ง น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันปาล์ม และโรงสีข้าว

โดยสรุป ในการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ จำเป็นต้องจัดเตรียมปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตในพื้นที่ ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตข้าว อ้อย และผลไม้ต่างๆ การส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อและสุกร การส่งเสริมกิจการเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ทั้งสองประเทศ ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนตอนใต้ภาคอีสานของไทยและภาคใต้ของ สปป.ลาว

สปป.ลาว มีพื้นที่ชายแดนติดกับตอนใต้ภาคอีสานของไทย ๔ แขวง ได้แก่ คำม่วน สะหวันนะเขต สาละวัน และจำปาสัก ชายแดนส่วนใหญ่มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นพรมแดน ยกเว้นแขวงจำปาสักที่มีพรมแดนติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานีทางพื้นดิน

ในการเชื่อมโยงกับไทย แขวงคำม่วนติดต่อกับจังหวัดนครพนมที่จุดผ่านแดนถาวรนครพนม-ท่าแขก (Thakek) โดยใช้สะพานมิตรภาพ ๓ ซึ่งสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และมีเส้นทางหมายเลข ๑๒ จากตะวันตกสู่ตะวันออก จากแขวงคำม่วนต่อไปยังท่าเรือห้วยอ่าง เมืองฮาติง ในเวียดนาม อย่างไรก็ตาม มูลค่าการค้าที่ผ่านเส้นทางนี้ยังมีน้อย เนื่องจากกำลังซื้อในแขวงคำม่วนต่ำ และเส้นทางขนถ่ายไปเวียดนามไม่สะดวก ทำให้จุดผ่านแดนแห่งนี้มีมูลค่าการค้าไม่มากเท่าที่ควร

แขวงสะหวันนะเขตติดต่อกับจังหวัดมุกดาหาร นครพนม อำนาจเจริญและอุบลราชธานี มีจุดผ่านแดนถาวรที่มุกดาหาร-สะหวันนะเขต โดยใช้สะพานมิตรภาพ ๒ สามารถใช้เส้นทางหมายเลข ๙ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทาง EWEC เชื่อมโยงไปเมืองเว้ และเมืองดานังของเวียดนาม เส้นทางนี้มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม แขวงสะหวันนะเขตจึงมีมูลค่าการค้าที่สูงมากและเติบโตอย่างรวดเร็ว การส่งออกสินค้าของลาวผ่านด่านแห่งนี้สูงถึงร้อยละ ๕๓ ของการส่งออกทั้งประเทศ (ในขณะที่การนำเข้าผ่านด่านที่นครหลวงเวียงจันทน์มีสัดส่วนร้อยละ ๕๓ เช่นกัน) แขวงสะหวันนะเขตจึงเป็นจุดที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติที่สำคัญของประเทศ⁶ (ERIA, 2012 : หน้า ๑๖๙)

ข้อได้เปรียบของ สปป.ลาว ในการขนส่ง คือรถบรรทุกและรถบัสของลาวสามารถเดินทางขนส่งเข้าได้ทั้งไทย เวียดนาม และกัมพูชา อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการขนส่งของลาวส่วนใหญ่เป็น SMEs และราคาน้ำมันยังสูงมาก (ERIA, 2012: หน้า๑๗๗)

แขวงสาละวันติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี แต่มีเพียงจุดผ่อนปรน ๒ แห่ง ที่ด่านคันท่าเกวียน ต.นาโพธิ์กลาง อ.โขงเจียม และด่านปากแซง กิ่ง อ.นาตาล ยังเชื่อมโยงกันไม่สะดวก

แขวงจำปาสักติดต่อกับจังหวัดอุบลราชธานี มีจุดผ่านแดนถาวรที่ช่องเม็ก - ปากเซ (Pakse) โดยใช้ถนนหมายเลข ๑๐ เป็นเส้นทางเชื่อมโยง จุดผ่านแดนแห่งนี้มีอัตราการเติบโตสูงจากการที่ประชากรในแขวงจำปาสักมีมากเป็นอันดับสามของประเทศ และมีกำลังซื้อสูงมากที่สุดในพื้นที่ภาคใต้ของ สปป.ลาว คือ ประมาณ ๓๔,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อปี (คำนวณจากข้อมูลของกงสุลใหญ่ ณ สะหวันนะเขต) ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยของพื้นที่และยังสูงกว่ารายได้ของคนไทยในพื้นที่ภาคอีสานที่มีชายแดนติดต่อกันซึ่งมีรายได้เฉลี่ย ๒๙,๑๑๖ บาท ต่อคนต่อปี

⁶ ERIA-Economic Research Institute for ASEAN and East Asia(2012), “Enhancing International Competitiveness in Lao PDR toward ASEAN Economic Integration”, Summary Report of ERIA Vientiane Seminar and Workshop 2012, Lao Plaza Hotel, Vientiane, Lao PDR 11-12, October 2012

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ในพื้นที่ ๔ จังหวัด ชายแดนภาคอีสานใต้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๕๖ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๑๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๒ ซึ่งเป็นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๓ แห่ง และเทศบาลตำบล ๕ แห่ง ได้แก่

- นครพนม ๗ แห่ง : ทต.ท่าอุเทน อ.ท่าอุเทนอบต.พนอมท่าอุเทน, อบต.ไชยบุรี อ.ท่าอุเทน, อบต.หนองเทา อ.ท่าอุเทน, อบต.ขามเฒ่า อ.เมือง, อบต.บ้านกลาง อ.เมือง, อบต.ไผ่ล้อม อ.บ้านแพง
- มุกดาหาร ๔ แห่ง : ทต.ชะโนด อ.หว้านใหญ่, ทต.หว้านใหญ่ อ.หว้านใหญ่, อบต.บางทรายน้อย อ.หว้านใหญ่, อบต.โพธิ์ไทร อ.ดอนตาล
- อำนาจเจริญ ๑ แห่ง : ทต.ชานุมาน อ.ชานุมาน
- อุบลราชธานี ๖ แห่ง : ทต.บ้านด่าน อ.โขงเจียม, อบต.โพนงาม อ.บุญศรี, อบต.ห้วยข้า อ.บุญศรี, อบต.สองคอน อ.โพธิ์ไทร, อบต.สำโรง อ.โพธิ์ไทร, อบต.คำเขื่อนแก้ว อ.สิรินธร

โดยเฉลี่ยแต่ละ อปท. มีประชากร ๖,๐๘๗ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๑๕ ล้านบาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ เกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๓,๒๗๙ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อปท. ทั้ง ๑๘ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๓ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) ๒๙ แห่ง โรงพยาบาลอื่นๆ ๒ แห่ง และคลินิกเอกชน ๑๔ แห่ง

ในด้านการศึกษา อปท. ทั้ง ๑๘ แห่ง มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๗ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๒๑ แห่ง และระดับประถม ๘๐ แห่งแต่ไม่มีระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท. ทั้ง ๑๘ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้

มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๒.๔	ปานกลางค่อนข้างดี
ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๔	ปานกลางค่อนข้างดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๓	ปานกลางค่อนข้างดี
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๑.๙	ปานกลาง
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๘	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๕	ค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี , ๒= ปานกลาง , ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท. ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- ในด้านการเกษตร เกษตรกรไทยมีเทคโนโลยีที่ดี สามารถนำวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งแรงงานไร้ฝีมือจากลาว มาผลิตเป็นสินค้าแปรรูปที่ประชาชน สปป.ลาว ต้องการ
- การติดต่อค้าขายมีความสะดวก เนื่องจากใช้ภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงและเส้นทางคมนาคมอำนวยความสะดวกในการขนส่ง ใกล้แหล่งรับซื้อ
- อย่างไรก็ตามสินค้าเกษตรต้องแข่งขันด้านราคากับพืชผลของลาวที่ถูกลงกว่าของไทย อีกทั้งประชาชนยังขาดการความรู้ในการทำธุรกิจ

- ในด้านบริการมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ทั้งธรรมชาติ และด้านวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ มีการให้บริการที่ดี มีระบบบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน การคมนาคมสะดวก
- อย่างไรก็ตามพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติส่วนหนึ่งเป็นเขตอุทยานไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ และขาดการประชาสัมพันธ์
- เส้นทางคมนาคมมีรถบรรทุกมาก ทำให้เป็นอันตราย และถนนเสียหาย
- ในพื้นที่มีสถาบันการเงินให้บริการ และนักลงทุนพร้อมที่จะลงทุน
- ระบบการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุม
- พื้นที่ที่มีพรมแดนกว้างขวางยากต่อการควบคุมการกระทำที่ผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ อปท. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง โดยการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และสร้างจุดผ่านแดนถาวรมากขึ้น พร้อมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง ปลูกผักสวนครัว ทำอาชีพประมง เพาะเลี้ยงปลาและกึ่งแม่น้ำในกระชังจัดควรติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมและส่งเสริมให้ อปท. มีความรู้ทางกฎหมายและพิธีการทางศุลกากรเพื่อให้มีบทบาทช่วยเหลือประชาชนได้มากขึ้นและนำเสนอโครงการต่างๆ อาทิ

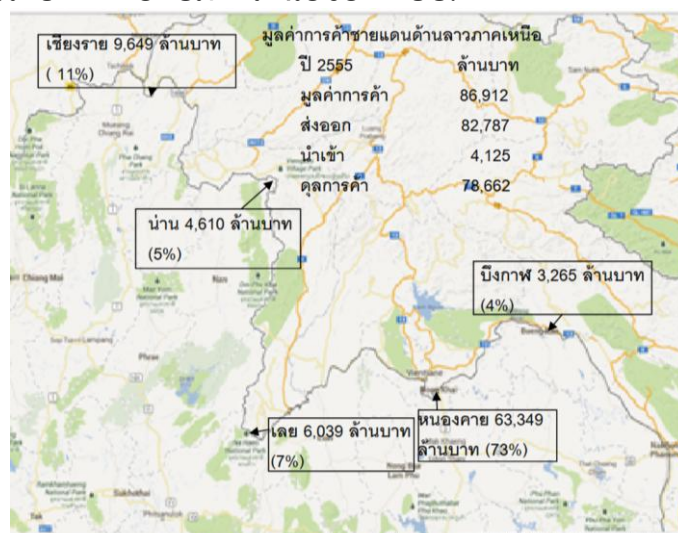
- โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคู่แฝด (ไทย - ลาว)
- โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม
- โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ (โดยใช้ภาษาอังกฤษ)
- โครงการพัฒนาความรู้ด้านข้อมูลสารสนเทศในการการค้า
- โครงการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และให้ความรู้พื้นฐานแก่ ประชาชน
- จัดให้มีศูนย์การให้คำปรึกษาการใช้เทคโนโลยี IT ให้แก่ประชาชน ๒ ประเทศที่ใช้ร่วมกัน
- การเชื่อมโยงเครือข่ายหลักและเครือข่ายรองระหว่าง ๒ ประเทศ
- โครงการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร
- ส่งเสริมผลิตภัณฑ์การเกษตรเพื่อการแปรรูป
- ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตให้มีคุณภาพ
- โครงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอปท.และหมู่บ้านชุมชนเมืองที่อยู่ตรงข้ามพรมแดน
- โครงการส่งเสริมให้ประชาชนในกลุ่มสมาชิกอาเซียนมาลงทุนในพื้นที่

โดยสรุป อปท.ในพื้นที่เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC มีประเด็นสำคัญ ในส่งเสริมสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป โดยอาศัยแหล่งวัตถุดิบและแรงงานไร้ฝีมือจาก สปป.ลาว และร่วมกับ สปป.ลาวส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและด้านวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงในการขนส่งและการประกอบอาชีพ ดังนั้นปัจจัยสำคัญจึงได้แก่ การให้ความรู้ประชาชนในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ระเบียบพิธีการศุลกากร ข้อมูลการค้า และการส่งเสริมอาชีพ ในการนี้จำเป็นต้องขยายสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความรู้ จัดตั้งจุดผ่านแดนมากขึ้น และพัฒนาด้านโลจิสติกส์ในพื้นที่ ในการนี้ อปท.ควรที่จะได้มีบทบาทมากขึ้นในการจัดทำโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนหนึ่ง อปท.ควรตระหนักถึงการเติบโตในการส่งออกปศุสัตว์ในพื้นที่ และควรมีโครงการส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานในพื้นที่

ในภาพรวม การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อประชาชนภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ชายแดนภาคอีสานตอนใต้อย่างมาก โดยจะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวนาปีมากที่สุด รองลงมา คือ การผลิตอ้อย ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อไก่พื้นเมือง และสุกร แม้ว่าสินค้า

ดังกล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของ สปป. ลาว แต่ก็มีส่งออกได้ในระดับ Star จึงคาดได้ว่าเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าในกลุ่มนี้จะส่งออกได้มากขึ้นอีก การส่งออกสินค้าเกษตรดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงงานสี / ฝัด/ขัดข้าว ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่จำนวนมากกว่า ๓,๓๐๐ ราย และใช้แรงงานรวมกันประมาณ ๕,๐๐๐ คน แต่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานระดับ SMEs ทั้งนี้แม้ว่าลาวยังเก็บภาษีนำเข้าข้าว แต่ไทยก็สามารถส่งออกข้าวไป สปป.ลาว เฉลี่ยปีละ ๒๔๒ ล้านบาท และเติบโตอย่างมีเสถียรภาพที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี โดยมีส่วนแบ่งในตลาดสปป.ลาวสูงถึงร้อยละ ๘๒ ดังนั้นถึงจะเป็นตลาดข้าวขนาดเล็ก แต่ก็มีเหมาะสมต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ในการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงปศุสัตว์ควรส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่ สำหรับผลกระทบในเชิงลบ สินค้านำเข้ามันสำปะหลังมีมูลค่าสูงและแนวโน้มการนำเข้าเติบโตสูงมากจะมีผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และจะส่งผลกระทบต่อโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังในพื้นที่ ในด้านอุตสาหกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานระดับ SMEs โดยเฉพาะโรงงานผลิตเครื่องประกอบอาคารไม้ ซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการนำเข้าเครื่องมือสำเร็จรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ที่สำคัญคือการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนที่มีอยู่เพียง ๑๒ แห่งในพื้นที่ แต่ก็มีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง สำหรับภาคบริการ คาดว่าในพื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการศึกษาสาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ และสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ รวมทั้งสาขาสาธารณสุข โดยมีปัจจัยจากการขยายตัวของการลงทุนจากต่างชาติและการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ของลาวที่เป็นแหล่งมรดกโลก ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ของไทยมากขึ้น ยังอาจนำโรคติดต่อเข้ามาด้วยเนื่องจากมีการสำรวจพบว่าภาคใต้ของลาวทั้งหมดยังขาดแคลนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมาเลเรียอยู่มาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเปิดเสรีทั้งในการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้า จึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคของประชาชนตามแนวชายแดนของไทยในการขยายสินค้าและบริการด้านน้ำประปา น้ำดื่ม สินค้าเครื่องสุขภัณฑ์ และยารักษาโรคไปยัง สปป.ลาว แต่ก็จำเป็นต้องมีการตรวจตราป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ของผู้เดินทางเข้าออกอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ อปท. ในพื้นที่ก็ได้รับความเห็นในทิศทางเดียวกันว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC ควรส่งเสริมสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป โดยอาศัยแหล่งวัตถุดิบและแรงงานไร้ฝีมือจาก สปป.ลาว และร่วมกับ สปป.ลาวส่งเสริมการท่องเที่ยว

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับภาคเหนือของ สปป.ลาว

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดกับภาคเหนือของสปป.ลาวประกอบด้วย ๘ จังหวัดจากทิศเหนือไปยังทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย และบึงกาฬ

พื้นที่ชายแดน สปป.ลาว ที่ติดต่อกับไทยประกอบด้วย ๖ แขวง จากทิศเหนือไปทิศใต้ ได้แก่

- เชียงราย มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงบ่อแก้ว และอุดมไซ สปป.ลาว
- พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว
- เลย มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงไชยบุรี และนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว
- หนองคาย มีพื้นที่ติดต่อกับ นครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว
- บึงกาฬ มีพื้นที่ติดต่อกับ แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๑๑ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
เชียงราย	ด่าน อ.เชียงของ	เมืองห้วยทราย (ด่านสากล) แขวงบ่อแก้ว
เชียงราย	ด่าน บ.เชียงแสน อ.เชียงแสน	เมืองตันผิง (ด่านท้องถิ่น) แขวงบ่อแก้ว
น่าน	บ.ห้วยโก้น อ.เฉลิมพระเกียรติ	บ.น้ำเงิน เมืองเงิน (ด่านสากล) แขวงไชยบุรี
อุตรดิตถ์	บ.ภูคู้ ม.๒ ต.ม่วงเจ็ดต้นอ.บ้านโคก	บ้านผาแก้วเมืองปากลาย แขวงไชยบุรี
เลย	บ.ปากห้วย ต.หนองผือ อ.ท่าลี่	เมืองแก่นท้าว (ด่านท้องถิ่น) แขวงไชยบุรี
เลย	สะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหือง ต.ตาฮี อ.ท่าลี่	บ.คอนผิง (เมืองหมอ)เมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี
เลย	บ.เชียงคาน ม.๒ ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน	เมืองसानะคาม (ด่านท้องถิ่น) แขวงเวียงจันทน์
เลย	บ.คกไฟต.ปากชม อ.ปากชม	บ.วัง เมืองसानะคาม (ด่านท้องถิ่น) แขวงเวียงจันทน์
หนองคาย	ด่านท่าเสาดีจ อ.เมืองหนองคาย	ท่าเตื่อ (ด่านท้องถิ่น) แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
หนองคาย	สะพาน มิตรภาพไทย-ลาวบ.เหล่าจอมมณี ต.โพธิ์ชัย อ.เมืองหนองคาย	บ.ดงพลูเมืองหาดทรายฟอง (ด่านสากล) แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
บึงกาฬ	ด่าน อ.เมืองบึงกาฬ	เมืองปากซัน(ด่านสากล)แขวงบอลิคำไซ

จุดผ่อนปรน ๒๑ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
เชียงราย	บ.สบรวก ม.๑ ต.เวียง อ.เชียงแสน	บ.กว๊านเมืองตันผิง แขวงบ่อแก้ว
เชียงราย	บ.สวนดอก ม.๘ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน	บ.สีเมืองงาม เมืองตันผิงแขวงบ่อแก้ว
เชียงราย	บ.แจ่มป่อง ต.ห้วยยาว อ.เวียงแก่น	บ.ด่านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว
เชียงราย	บ.หาดบ้าย ม.๑ ต.ริมโขง อ.เชียงของ	บ.ดอยแดงเมืองตันผิง แขวงบ่อแก้ว
เชียงราย	บ.ร่มโพธิ์ทอง (เลาเจอ) ม.๙ ต.ดักเต้า อ.เทิง	บ.ปางไฮเมืองคอบ แขวงไชยบุรี
เชียงราย	บ.ห้วยลึก ม.๔ ต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น	บ.ครกหลวง – บ.ปากดินเมืองห้วยทราย แขวงไชยบุรี
พะเยา	บ.ฮวก ต.ภูซาง กิ่ง อ.ภูซาง	บ.ปางมอนเมืองเชียงฮ่อนแขวงไชยบุรี
น่าน	บ.ห้วยสะแตง ต.งอบ อ.ทุ่งช้าง	บ.ป่าหว้านเมืองเชียงฮ่อน แขวงไชยบุรี
น่าน	บ.ใหม่ชายแดน ต.ชนแดน อ.สองแคว	บ.เตสองเมืองเชียงฮ่อน แขวงไชยบุรี
อุตรดิตถ์	บ้านห้วยต่า ม.๗ ต.บ้านโคก อ.บ้านโคก	บ้านซอนแก่นเมืองบ่อแต่น แขวงไชยบุรี
เลย	บ.เหมืองแพร่ ต.นาแห้ว อ.นาแห้ว	บ.เหมืองแพร่เมืองบ่อแต่น แขวงไชยบุรี
เลย	บ.นาข่า ต.ปากหมัน อ.ด่านซ้าย	บ.นาข่าเมืองบ่อแต่น แขวงไชยบุรี
เลย	บ.นากระเซิง ต.อาฮี อ.ท่าลี่	บ.เมืองหมอแขวงไชยบุรี
เลย	บ.หนองผือ ต.หนองผือ อ.ท่าลี่	บ.เมืองแก่นท้าวเมืองแก่นท้าว แขวงบอลิคำไซ

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของ สปป.ลาว
เลย	บ.อาฮี ต.อาฮี อ.ท่าลี่	บ.นาแกงม้า เมืองแก่นท้าว แขวงบอลิคำไซ
หนองคาย	บ.เปงจาน ต.โพนแพง กิ่ง อ.รัตนวาปี	บ.ทวยเมืองท่าพระบาท แขวงบอลิคำไซ
หนองคาย	ม.๑ ต.จุมพล อ.โพธิ์ชัย	บ.โดนใต้เมืองปากงึม แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
หนองคาย	บ.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่	บ.ด่านดำเมืองสีโคดตะบอง แขวงนครหลวงเวียงจันทน์
หนองคาย	บ.บ้านม่วง อ.สังคม	บ.โคกแห่งเมืองสังทอง แขวงบอลิคำไซ
บึงกาฬ	บ.บุงคล้า อ.บุงคล้า	บ.ปากกระดิงเมืองปากกระดิงแขวงบอลิคำไซ
บึงกาฬ	บ.ห้วยคาค ต.ปากคาค	บ. ทวย เมืองท่าพระบาท แขวงบอลิคำไซ

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

จากตารางสินค้าระดับ Star ที่นำเสนอในบทที่แล้ว เมื่อนำตัวสินค้ามาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคเหนือของไทย พบว่า มีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบเชิงบวกอันเนื่องมาจากการขยายตัวของสินค้า ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านสปป.ลาวภาคเหนือที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๐๙๐๑	การสี/ผัด/ขัดข้าว	๓,๓๔๘	๒,๑๔๕,๙๗๑,๓๒๔	๕,๙๔๓	๑๑๐,๙๐๙
๐๙๐๖	การบดหัวพืช/ทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน/แห้ง	๑๓๕	๒๕,๔๖๗,๐๐๐	๖๙๖	๔,๙๒๐
๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น	๔๑	๑๕,๙๔๓,๕๐๐	๓๒๓	๖,๘๓๓
๔๓๐๑	การทำปุ๋ย/สารป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช	๓๒	๔๒,๘๕๙,๐๐๐	๔๐๐	๒,๐๙๐
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเข้าด้วยกัน	๒๕	๑๖๘,๗๕๐,๐๐๐	๑๙๒	๑๗,๔๓๖
๑๒๑๑	การทำไอศกรีม	๑๙	๗,๔๙๘,๕๐๐	๗๙	๔๔๐
๒๐๐๑	การทำน้ำดื่ม	๑๘	๑๗,๗๗๕,๐๐๐	๑๔๔	๘๔๐
๑๐๐๑	การทำขนมปัง/หรือขนมเค้ก	๑๔	๔,๒๐๕,๐๐๐	๑๓๕	๔๖๔
๐๙๐๒	การทำแป้ง	๑๑	๖,๕๔๐,๐๐๐	๒๗๒	๑๓,๓๓๓
๕๓๐๔	การทำถุง/กระสอบด้วยพลาสติก	๑๐	๑๔,๒๐๐,๐๐๐	๘๔	๙๘๙
๐๕๐๑	การทำนมสดพาสเจอร์ไรส์/สเตอริไลส์	๗	๒๓,๕๗๗,๙๙๐	๗๒	๔,๐๔๐
๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๗	๒๙,๘๖๖,๐๐๐	๖๘	๙,๓๔๗
๐๙๐๔	การผลิตอาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช/หัวพืช	๖	๔,๔๔๘,๐๐๐	๕๙	๕๖๕
๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นรูปทรงต่างๆ	๖	๑๙,๓๗๘,๓๒๒	๑๒๗	๑,๓๘๙
๐๙๐๓	การปั่นหรือบดเมล็ดพืชหรือหัวพืช	๕	๑,๗๘๐,๐๐๐	๔๕	๖๐๖
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง	๕	๘๖๕,๐๐๐	๓๒	๑๒๘
๑๘๐๐	ทำสุราจากผลไม้/สุราอื่นๆ	๔	๘๐,๐๐๐,๐๐๐	๘๑	๖๓๑
๒๐๐๒	การทำเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	๓	๒,๑๐๐,๐๐๐	๕๕	๗๘
๕๐๐๑	การทำแอสฟัลต์	๓	๔๙,๙๐๐,๐๐๐	๑๕๗	๒,๕๒๖
๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องใช้/ประดับด้วยพลาสติก	๓	๔,๖๕๐,๐๐๐	๒๖	๓๕๕
๑๑๐๓	การทำน้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว	๒	๒,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๒,๓๔๒	๓๙๓,๘๔๒
๑๖๐๐	ต้ม/กลั่น/ผสมสุรา	๒	๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๕๓	๒๔,๘๗๖

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านสปป.ลาว ภาคเหนือที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงงาน รวม
	รวม	๓๗๐๖	๔,๗๒๕,๗๗๔,๖๓๖	๑๑,๘๘๕	๕๙๖,๖๓๗
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๕๕.๐%	๓๘.๙%	๒๔.๒%	๒๗.๕%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี.ศ. ๒๕๕๕

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๓,๗๐๖ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๔,๗๐๐ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๑๒,๐๐๐ คน ใช้เครื่องจักรประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ แรงม้า ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีสูงมากโดยจะเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานถึงร้อยละ ๕๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๓๙ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๒๔ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรร้อยละ ๒๘ การเข้าสู่ AEC จึงจะมีผลกระทบสูงมากต่อภาคการผลิตในพื้นที่นี้ซึ่งมีผลกระทบมากกว่าชายแดนลาว ภาคอีสานใต้ ซึ่งเมื่อรวมผลกระทบตลอดทั้งแนวชายแดนด้าน สปป.ลาวได้และเหนือแล้ว การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตทั้งอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมบนพื้นที่ชายแดนไทยเป็นอย่างมาก

เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป มากถึง ๓,๖๒๗ โรงงาน มีเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า ๔,๔๐๐ ล้านบาท ใช้แรงงานมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๕๗๑,๘๐๐ แรงม้า อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการส่งออกสินค้ามากที่สุด ได้แก่ การสี/ผัด/ขัดข้าว ซึ่งมีจำนวนมากกว่า ๓,๓๐๐ ราย โดยอุตสาหกรรมประเภทนี้ ได้รับผลกระทบจากการส่งออกข้าว ซึ่งแม้ว่ายังมีมูลค่าน้อยและถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้า แต่ก็เติบโตอย่างสม่ำเสมอที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี ดังที่กล่าวมาในบทที่แล้ว นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมมันเส้นแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น ปั่นหรือบดเมล็ดพืชขนมปัง/หรือขนมเค้ก/ขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง แป้ง อาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืชโอศกริม นมสดพาสเจอร์ไรส์น้ำดื่ม สุราเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำตาล และอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับอุตสาหกรรมกลุ่มที่เหลือมีเพียง ๗๙ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๓๐๐ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑,๐๐๐ คน และใช้เครื่องจักรเพียง ๒๔,๘๐๐ แรงม้า แต่ก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชการผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเป็นต้น และการทำถุง/กระสอบด้วยพลาสติก เป็นต้น

ในด้านการเกษตร

สำหรับด้านการเกษตร จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในพื้นที่ ๘ จังหวัดชายแดนของไทย มีครัวเรือนการเกษตรจำนวน ๖๒๙,๖๖๕ ราย เนื้อที่ทำการเกษตรประมาณ ๑๑ ล้านไร่ เกษตรกรแต่ละรายถือครองพื้นที่เฉลี่ยรายละ ๑๘.๑๐ ไร่

เมื่อนำสินค้าเกษตรกรรมส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่ามีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตเกษตรพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือ สปป.ลาว	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔ - '๕๖
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน (ตัน)	๒,๘๗๓,๙๔๗
๑๐๐๖	ข้าวนาปี (ตัน)	๓,๔๙๐,๒๘๑
๑๐๐๖	ข้าวนาปรัง (ตัน)	๑,๔๕๕,๐๒๕
๒๐๐๙	สับประรดโรงงาน (ตัน)	๓๐๐,๗๖๕

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตเกษตรพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือ สปป.ลาว	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔-'๕๖
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ (ต้น)	๑๙๙,๙๑๑
๐๔๐๒	น้ำมันดิบ (ต้น)	๑๑,๑๘๔
๐๒๐๗	ไก่เนื้อ (ตัว)	๑๘,๓๙๕,๖๒๑
๐๑๐๕	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	๙,๔๕๙,๘๒๒
๐๒๐๓	สุกร (ตัว)	๖๐๔,๑๒๒
๐๒๐๖	โคเนื้อ (ตัว)	๘๘,๓๗๘
๐๑๐๒	กระบือ (ตัว)	๑๑,๓๘๖

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวนาปีและนาปรังรวมกันมากที่สุด ซึ่งผลิตได้ในพื้นที่เฉลี่ยปีละ ๕ ล้านตัน นอกจากนั้นเป็นอ้อยและสับปะรด สำหรับยางธรรมชาติแม้ว่าปัจจุบันจะมีการส่งออก สปป.ลาว ในระดับ Star แต่คาดว่าในอีก ๒ - ๓ ปี ข้างหน้ายางธรรมชาติในพื้นที่ของลาวจะเริ่มมีผลผลิตและลดการนำเข้าจากไทยลงส่วนผลผลิตอื่นๆ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อและไก่พื้นเมืองซึ่งผลิตได้ในพื้นที่จำนวนถึง ๒๘ ล้านตัว นอกจากนั้นเป็นสุกร และโค/กระบือมีชีวิต สำหรับน้ำมันดิบยังผลิตได้ในพื้นที่เป็นปริมาณน้อย แต่มีโรงงานผลิตไอศกรีมและนมสดพาสเจอร์ไรส์ในพื้นที่จำนวน ๒๖ แห่ง เมื่อรวมกับความต้องการนำเข้าจาก สปป.ลาว จะดึงดูดการลงทุนผลิตน้ำมันดิบในพื้นที่ได้มากขึ้น แม้ว่าสินค้าดังกล่าวเกือบทุกประเภท (ได้แก่ ข้าว โค/กระบือ/สุกร/และไก่มีชีวิต เนื้อและส่วนอื่นที่บริโภคได้ของโค/กระบือ/สุกร/และไก่) ล้วนอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของ สปป.ลาว ซึ่งปัจจุบันยังต้องเสียภาษีนำเข้า แต่เมื่อเข้าสู่ AEC ภาษีนี้จะลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกรในพื้นที่ชายแดนไทยส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นอีก

สินค้านำเข้า

สินค้านำเข้าระดับ Star ที่ไทยนำเข้าจาก สปป.ลาว ได้นำเสนอไว้ในบทที่ผ่านมาแล้ว สรุปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม และแร่ธาตุ รวมทั้งพลังงานไฟฟ้า แต่มีเพียงไม่กี่ประเภทที่มีมูลค่าสูงจนอาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ชายแดนไทย

สินค้านำเข้าที่อาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือและอีสานตอนเหนือของไทยที่สำคัญได้แก่ พลังงานไฟฟ้า เครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้/เครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง พืชผักผลไม้ ถ่านไม้และเสื้อผ้า/สิ่งของอื่นๆที่ใช้แล้ว

โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่า การเติบโตของสินค้านำเข้าระดับ Star มีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๘ จังหวัดชายแดน ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือของ สปป.ลาว ที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	รวม
๓๔๐๒	การทำวุ้น/ประติมากรรม/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร	๘๙	๖๐,๓๘๐,๐๐๐	๙๕๒	๘,๖๓๐
๐๘๘๐๐	ผลิตพลังงานไฟฟ้า	๘	๑๐๕,๕๐๐,๐๐๐	๕๖๗	๑,๑๑๙,๔๒๖
๑๒๐๗	การเชื่อมหรือเชื่อมผลไม้ด้วยน้ำตาล	๒	๒,๐๐๐,๐๐๐	๔๐	๑๘๒
๔๒๐๑	การทำเคมีภัณฑ์/สารเคมีหรือวัสดุเคมี	๒	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๔	๕๕๘

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือ ของสปป.ลาวที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุน หมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงงานรวม
๘๙๐๐	ผลิตก๊าซ/ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ	๑	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๒	๒๐๓
	รวม	๑๐๒	๑๙๒,๘๘๐,๐๐๐	๑,๕๘๕	๑,๑๒๘,๙๙๙
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๑.๕%	๑.๖%	๓.๒%	๕๒.๑%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๕

การนำเข้าสินค้าระดับ Star จากสปป.ลาวจะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานเหนือของไทยเพียง ๑๐๒ ราย ซึ่ง ใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานประมาณ ๑๙๓ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑,๖๐๐ คนแต่ใช้เครื่องจักรแรงม้าสูงถึง ๑,๑๒๙,๐๐๐ แรงม้าผลกระทบของการนำเข้าต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีน้อยโดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๑.๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๑.๖ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๓.๒ แต่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรสูงถึงร้อยละ ๕๒.๑

สินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบมากที่สุด คือ การนำเข้าเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้/เครื่องไม้ที่ใช้ในการก่อสร้าง (๔๔๑๘) ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงเนื่องจากปัจจุบันนี้ สปป.ลาวไม่อนุญาตให้ส่งออกไม้ซุงหรือไม้แปรรูปชนิดอื่น นอกจากที่ได้ทำเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปแล้ว อุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งจะได้รับผลกระทบเชิงลบคือการทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้ของอาคารที่มีอยู่ในพื้นที่ ๘๙ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๖๐ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๙๕๐ คน และใช้เครื่องจักร ๘,๖๓๐ แรงม้าสินค้านำเข้าที่สำคัญคือพลังงานไฟฟ้า ซึ่งจะมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชน ๘ ราย ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ๓ ราย พิจิตร ๒ ราย หนองคายเลย และอุดรดิตถ์จังหวัดละ ๑ ราย แต่การนำเข้าไฟฟ้าก็มีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง

ในด้านเกษตรกรรม เมื่อนำสินค้าเกษตรที่นำเข้าระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่า มีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตเกษตรพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือ สปป.ลาว	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔ - '๕๖
๐๗๑๔	มันสำปะหลังโรงงาน (ตัน)	๑,๘๐๖,๔๔๖
๑๐๐๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(ตัน)	๒๘๗,๖๔๑
๒๐๐๘	สับประรดโรงงาน (ตัน)	๓๐๐,๗๖๕
๐๙๐๑	กาแฟ (ตัน)	๓,๑๙๒

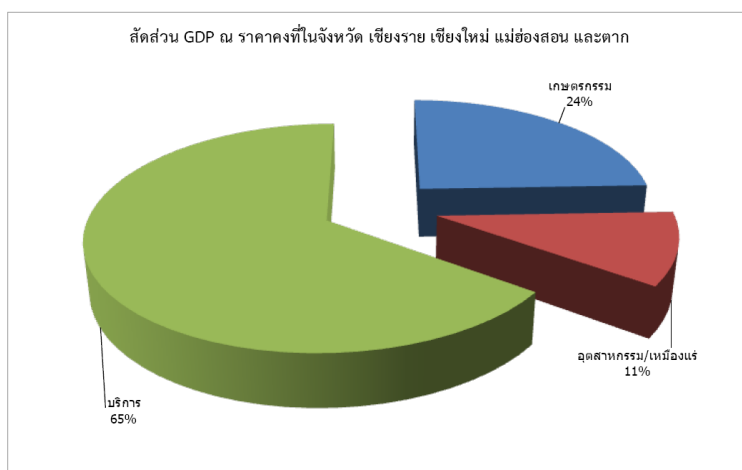
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรจากลาวในระดับ Star ที่อาจมีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือและอีสานตอนเหนือของไทยเพียง ๔ ประเภท ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (๑๐๐๕) ไทยนำเข้าเฉลี่ยปีละ ๕๑๙ ล้านบาท เด็บโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี และมันสำปะหลัง (๐๗๑๔) มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ ๑๐๗ ล้านบาท แต่อัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ ๑๕๗ ต่อปี สินค้านำเข้าทั้งสองประเภทนี้มีผลกระทบต่องานเกษตรไทยในพื้นที่อย่างมาก เนื่องจากมีจำนวนเกษตรกรหลายราย และมีผลผลิตจำนวนมากในด้านการนำเข้าผลไม้จาก สปป.ลาวมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ ๓๗ ล้านบาท เด็บโตเฉลี่ยร้อยละ ๒๑ ต่อปี อาจมีผลกระทบกับเกษตรกรผู้ปลูกสับประรดโรงงานในพื้นที่อยู่บางส่วน สำหรับกาแฟ (๐๙๐๑) มูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ ๖ ล้านบาท เด็บโตเฉลี่ยร้อยละ ๓๔ ต่อปี แต่ในพื้นที่ของไทยมีการผลิตไม่มาก จึงไม่มีผลกระทบ

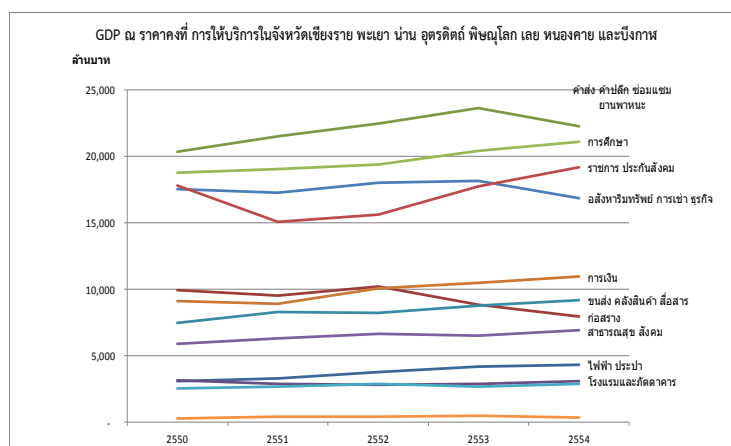
โดยสรุป ในการเข้าสู่ AEC การนำเข้าเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้/เครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง (๔๔๑๘) จากสปป.ลาว จะมีผลกระทบเชิงลบกับอุตสาหกรรมการทำงานกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร ในพื้นที่มากที่สุด และอาจมีผลต่อเนื่องไปยังการให้บริการก่อสร้างในพื้นที่ เนื่องจากต้นทุนวัสดุที่ทำด้วยไม้ถูกกำหนดราคาโดยผู้ผลิตในลาว การนำเข้าพลังงานไฟฟ้า (๒๗๑๖) อาจจะมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชน ๘ รายในพื้นที่ แต่ก็จะมีผลกระทบเชิงบวกต่อภาคการผลิตอื่นๆ ที่ต้องการใช้พลังงานไฟฟ้า ในด้านการเกษตร การนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (๑๐๐๕) และมันสำปะหลัง (๐๗๑๔) ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าสูงและอัตราการเติบโตสูงมาก จะมีผลกระทบเชิงลบกับเกษตรกรในพื้นที่อย่างรุนแรง เนื่องจากมีเกษตรกรที่จะได้รับผลกระทบจำนวนมาก ซึ่งภาครัฐต้องจัดเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบให้แก่เกษตรกรเหล่านี้ เมื่อเข้าสู่ AEC

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

จังหวัดชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือที่มีพื้นที่ติดต่อกับ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีสัดส่วนของภาคบริการในมูลค่า GDP อยู่ถึง ร้อยละ ๖๘ (เป็นราคาคงที่ ณ ปี ๒๕๕๕)

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะมีมูลค่าสูง แต่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๒.๓ เท่านั้น รองลงมาได้แก่สาขาการศึกษาซึ่งเติบโตร้อยละ ๓ สาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ มีมูลค่ารองลงมา แต่มีอัตราการเติบโตลดลงเล็กน้อย สำหรับ

การให้บริการในสาขาอื่นๆ มีมูลค่าและการเติบโตน้อย (อย่างไรก็ตาม การให้บริการในพื้นที่นี้ยังมีแนวโน้มที่ดีกว่าพื้นที่ภาคอีสานใต้ ดังที่นำเสนอไว้ในบทที่แล้ว)

การศึกษานี้จะทำการเปรียบเทียบการให้บริการใน GDP ของไทยกับข้อมูลที่ได้การสำรวจแผนที่ความยากจนที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงวางแผนและการลงทุนของ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ สปป.ลาว ระบุว่าเมื่อรวมทั้ง ๕ แขวงที่ติดกับชายแดนไทยด้านภาคเหนือและภาคอีสานตอนบนจะมีประชากรประมาณ ๒.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๒.๙ ของประเทศ ซึ่งน้อยกว่าประชากรในภาคใต้ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๖.๗ แขวงนครหลวงเวียงจันทน์มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือในปี ๒๕๕๔ มีประมาณ ๗๘๓,๐๓๒ คน ซึ่งมากเป็นที่สองในประเทศรองจากแขวงสะหวันนะเขต และมีสัดส่วนมากกว่าหนึ่งในสามของประชากรลาวที่อยู่ใน ๕ แขวงนี้ รองลงมาได้แก่ แขวงเวียงจันทน์ บอลิคำไซ ไชยะบูลี และบ่อแก้ว

ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนประชากรน้อยกว่า แต่จากการสำรวจแผนที่ความยากจนที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ โดยการสุ่มนับประชากรที่อยู่ในความยากจนรายหัว ปรากฏว่าพื้นที่แขวงที่ติดกับชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนบนของไทยมีสัดส่วนของความยากจนน้อยกว่า คือในแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ ไชยะบูลี และบอลิคำไซมีสัดส่วนความยากจนต่ำเพียงร้อยละ ๑๕.๒๑๕.๗ และ ๒๑.๕ ตามลำดับ สำหรับแขวงเวียงจันทน์ และบ่อแก้ว มีสัดส่วนความยากจนที่ร้อยละ ๒๘ และ ๓๒.๖ ตามลำดับ ซึ่งสภาพความยากจนโดยรวมนี้ต่ำกว่าพื้นที่อื่นๆของประเทศ (ดูแผนที่ความยากจนของ สปป.ลาว ในบทก่อนหน้านี) ทั้งนี้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ชายแดนไทยภาคเหนือและภาคอีสานตอนบนที่อยู่ติดกัน ซึ่งพบว่ามีสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่าพื้นที่ด้านอีสานใต้ อย่างไรก็ตาม การสำรวจดังกล่าวจัดทำขึ้นก่อนมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ๒ และ ๓ ที่ภาคใต้ ซึ่งหลังจากมีการเปิดใช้สะพานทำให้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจเติบโตขึ้นอย่างมาก

ในด้านสุขอนามัย ยกเว้นนครหลวงเวียงจันทน์เพียงพื้นที่เดียว แขวงภาคเหนือของลาวอีก ๔ พื้นที่ยังขาดแคนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมาเลเรียอยู่ในสัดส่วนที่สูง ดังนั้นการเปิดเสรีให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวและการนำเข้าสินค้าอาหารจึงจำเป็นต้องมีการตรวจตราและป้องกันโรคติดต่ออย่างเคร่งครัดในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสของไทยในการขยายสินค้าและบริการด้านน้ำประปา น้ำดื่ม สินค้าเครื่องสุขภัณฑ์ และยารักษาโรคไปยัง สปป.ลาว อนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่แขวงลาวภาคใต้ พบว่าสุขอนามัยโดยส่วนรวมของประชากรในพื้นที่ลาวภาคเหนือยังดีกว่า ยกเว้นเพียงมาเลเรียที่แขวงบ่อแก้วมีปัญหามากกว่า

แขวงภาคเหนือ สปป.ลาว ที่ติด กับชายแดนไทย	ประชากรที่ขาดแคลน น้ำสะอาดในหมู่บ้าน (%)	ประชากรที่ไม่มี ห้องส้วม (%)	ประชากรที่ไม่ได้รับ วัคซีนคุ้มกันโรค (%)	ประชากรที่ไม่ได้ รับการคุ้มกัน โรคมาเลเรีย (%)
บ่อแก้ว	๓๕	๓๓	๘	๖๕
ไชยะบูลี	๔๒	๖	-	๒๐
เวียงจันทน์	๒๙	๑๒	๖	๒๒
นครหลวงเวียงจันทน์	๕	๒	-	๒๑
บอลิคำไซ	๒๔	๘	๑๒	๑๕

ที่มา: คำนวณจากTable ๗๖ Health Environments and Prevention by Regions and Provinces in 2007/2008
ใน The results of Lao Expenditure and Consumption Survey in 2007/2008, DoS,MPI

พื้นที่ภาคเหนือของ สปป.ลาว ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและมีที่ราบริมแม่น้ำโขง ทำให้มีผลผลิตเกษตรกรรมน้อยกว่าภาคใต้ ผลผลิตที่สำคัญของพื้นที่ นอกจากข้าวซึ่งปลูกในบริเวณนครหลวงเวียงจันทน์และแขวงเวียงจันทน์ซึ่งมีปริมาณผลผลิตใกล้เคียงกับพื้นที่ภาคใต้แล้ว ที่สำคัญในลำดับต่อมา คือ ข้าวโพด ซึ่งปลูกในแขวงไซยะบูลีและมีผลผลิตเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๒๗ ของปริมาณผลผลิตทั้งประเทศ ทั้งนี้แขวงไซยะบูลีมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดน่าน และเลย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวโพดใหญ่ของไทยเช่นกัน จึงส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดของไทยหากมีการนำเข้าอย่างเสรี ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยนำเข้าข้าวโพดราคาถูกลงมาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงอื่นๆ อาทิ การเลี้ยงปศุสัตว์และอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์ต่างๆจึงเป็นประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณาในการเปิด AEC

ในด้านอุตสาหกรรม โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ และเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ลาวมีความได้เปรียบจากการที่ได้สิทธิพิเศษด้านภาษีในการส่งออกไปสหรัฐฯ และกลุ่มประเทศสมาชิกอื่นๆ สำหรับในพื้นที่อื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและป่าไม้ สำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยมากเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับเหมืองแร่ เช่น โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ที่แขวงเวียงจันทน์และโรงไฟฟ้าถ่านหินที่แขวงไซยะบูลี เป็นต้นการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของลาวอาศัยความได้เปรียบในการเป็นเส้นทางเชื่อมโยง (Land Links) ระหว่างประเทศไทย จีน และเวียดนามที่เศรษฐกิจกำลังเติบโตและอาศัยความได้เปรียบในการที่เป็นประเทศนำท่องเที่ยว ทำการสร้างสรรคสินค้าที่เหมาะสมกับการให้บริการท่องเที่ยว

ในการค้าบริการ พื้นที่ภาคเหนือที่ติดกับชายแดนไทยยังไม่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวมากนักรายงานขององค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป.ลาว ระบุว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นในพื้นที่ ๕ แขวงที่ติดกับชายแดนไทย คงมีเพียงนครหลวงเวียงจันทน์ซึ่งเป็นจุดที่มีนักท่องเที่ยวไปเยือนมากที่สุด คือ มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และอีกกว่าร้อยละ ๒๐ ไปแขวงเวียงจันทน์ซึ่งมีเมืองวังเวียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เมื่อรวมทั้งสองจุดนี้จะมีนักท่องเที่ยวประมาณ ๑.๑ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๗๐ ของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ สำหรับแขวงอื่นๆ มีนักท่องเที่ยวน้อย โดยเฉพาะที่แขวงไซยะบูลีนักท่องเที่ยวไปเยือนน้อยมาก นอกจากนั้นอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือของ สปป.ลาว เพิ่มขึ้นเพียงประมาณร้อยละ ๑๒ ต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นการเติบโตที่บริเวณเมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์ ทั้งนี้เมื่อเทียบกับพื้นที่ภาคใต้ของ สปป.ลาว ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก แม้ว่าในพื้นที่ยังมีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมกันน้อยกว่าพื้นที่ภาคเหนือเพียงเล็กน้อย แต่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๓๓ ต่อปี

โดยรวมแล้วในภาคเหนือของลาวมีเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าพื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากอยู่ใกล้นครหลวงซึ่งมีการขยายตัวสูง อีกทั้งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและจีนซึ่งมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง ทำให้ลาวสามารถทำธุรกิจให้บริการ การค้า การผลิตและดึงดูดการลงทุนเข้ามาในพื้นที่ได้มาก แม้ว่าในพื้นที่ไม่ได้อุดมสมบูรณ์และมีผลผลิตทางการเกษตรที่มากและหลากหลายเหมือนภาคใต้แต่มีเส้นทางโลจิสติกส์ที่เชื่อมระหว่างไทยจีนและเวียดนามซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่นี้

จึงสรุปได้ในการเข้าสู่ AEC ผู้ประกอบการค้าบริการในพื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะสาขาการศึกษา และสาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ นอกจากนั้นสาขาที่คาดว่าจะเติบโตสูงมากในการเข้าสู่ AEC คือการขนส่ง/คลังสินค้า

เนื่องจากการเชื่อมโยงเส้นทาง R3A ระหว่างภาคเหนือของไทย ลาว และจีน อีกสาขาหนึ่งที่มีแนวโน้มว่าจะเติบโตคือ สาขาสาธารณสุข โดยปัจจัยที่จะส่งผลให้การค้าบริการเติบโตอย่างรวดเร็ว คือการขยายตัวของอุตสาหกรรมและการลงทุนจากต่างชาติในพื้นที่แขวงนครหลวงเวียงจันทน์ และการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของ สปป.ลาว จากประเทศ Land Lock เป็น land Link ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่าง ไทย ลาว และจีนในพื้นที่ส่วนนี้ อย่างไรก็ตามการขาดแคลนน้ำดื่มสะอาดและขาดการคุ้มกันโรคมาเลเรียในพื้นที่บางแขวงของ สปป.ลาว อาจส่งผลต่อการนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ด้วย

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์นี้ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC แต่เนื่องจากสินค้าหลายประเภทได้มีการวิเคราะห์อยู่ในบทอื่นๆ ของการศึกษานี้แล้ว จึงขอกล่าวโดยสรุปสำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือและอีสานตอนเหนือว่าภาครัฐต้องจัดเตรียมปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตในพื้นที่ ได้แก่ ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนในการผลิตข้าว และอ้อย ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ โดยนำวัตถุดิบประเภทข้าวโพดและพืชน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ เป็นการเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ของไทย อีกทั้งต้องส่งเสริมการจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อสัตว์ ส่งเสริมกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ส่งเสริมกิจการขนส่ง/คลังสินค้าเพื่อรองรับการค้าระหว่าง ไทย ลาว และจีนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบสื่อสารโทรคมนาคม

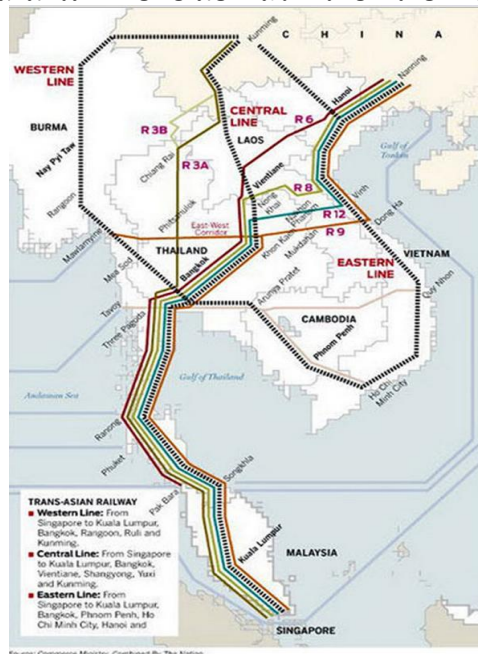
การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือของไทยกับภาคเหนือของ สปป.ลาว

สปป.ลาว มีพื้นที่ชายแดนติดกับเหนือและภาคอีสานตอนเหนือของไทย ๕ แขวง ได้แก่ บ่อแก้ว ไชยะบูลี เวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ และบอลิคำไซ ชายแดนส่วนใหญ่มีแม่น้ำโขงและสาขาเป็นเส้นพรมแดน ยกเว้นแขวงไชยะบูลีที่มีพรมแดนเป็นเทือกเขาและพื้นดินติดต่อกับบางส่วนของจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และบางส่วนของจังหวัดเลย การเชื่อมโยงกับประเทศไทยในพื้นที่ด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง ได้แก่ ที่เชียงราย ๒ จุด น่าน อุตรดิตถ์ เลย ๔ จุด หนองคาย ๒ จุด และบึงกาฬ นอกจากนี้ยังมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงนับได้ว่าเป็นพื้นที่ชายแดนซึ่งมีจุดผ่านแดนมากที่สุดของประเทศ

ในปัจจุบันจุดผ่านแดนที่สำคัญ ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรหนองคาย มีสะพานมิตรภาพ ๑ ข้ามแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเมืองหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์ สามารถต่อเชื่อมกับทางหลวง R6 ไปยังเมืองฮานอยของเวียดนามและเมืองหนานหนิงในมณฑลกว่างสีของจีนได้ อีกแห่งหนึ่งได้แก่จุดผ่านแดนถาวรเชียงของ จังหวัดเชียงรายซึ่งกำลังมีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ ๔ ข้ามแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเชียงของและเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว มีกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สามารถเชื่อมต่อกับเส้นทาง R3A ที่เชื่อมต่อระหว่างไทย - ลาว - เมืองคุนหมิงในมณฑลยูนนานของจีน อีกทั้งยังมีโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ ๕ ข้ามแม่น้ำโขงระหว่างอำเภอเมืองบึงกาฬ และเมืองปากซัน แขวงบอลิคำไซ ที่สามารถเชื่อมต่อกับเส้นทาง R8 (สายใหม่ที่กำลังก่อสร้างแทนเส้นทาง R8 เดิมซึ่งมีความลาดชันมาก)⁷ ซึ่งเป็นโครงข่าย

⁷รายละเอียดจาก Ishida, Masami and Isono, Ikumo 2012. "Old, New and Potential Economic corridors in the Mekong Region" in Emerging Economic Corridors in the Mekong Region, edited by Masami Ishida,

เส้นทางคมนาคม ไทย – ลาว – เวียดนาม – จีน ทั้งนี้การใช้สะพานมิตรภาพ ๕ และเส้นทาง R8 จะย่นระยะทางระหว่างกรุงเทพและฮานอยลงได้ถึง ๑๗๕ กม. ซึ่งหากใช้สะพานมิตรภาพ ๓ ระหว่างนครพนมและท่าแขก และใช้เส้นทาง R12 จะย่นระยะทางได้เพียง ๑๕๘ กม. (Masami and Isono, 2012 : หน้า ๑๘) นอกจากนี้ที่จุดผ่านแดนถาวรท่าลี่ มีสะพานข้ามแม่น้ำเหืองระหว่างอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และเมืองแก่นท้าวแขวงไซยะบูลี ซึ่งสามารถติดต่อกับเมืองหลวงพระบางได้อีกด้วย

ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย “รู้จักลาว เพื่อเตรียมพร้อมรับมือ AEC”, SME Analysis เข้าถึงได้จาก <http://www.ksmeicare.com/Article/>

ในบรรดาเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างไทยกับภาคเหนือของ สปป.ลาว เส้นทางที่มีความสำคัญสูงมาก คือ เส้นทาง R3A เชียงราย – คุณหมิง ซึ่งเป็นเส้นทางตามระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North-South Economic Corridor) ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) โดยจากจุดผ่านแดนถาวรเชียงของ ซึ่งกำลังก่อสร้างสะพานมิตรภาพ ๔ ผ่านเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ผ่านเมืองหลวงน้ำทาสู่มืองบ่อเต็นและบ่อหานซึ่งเป็นเมืองชายแดนของจีน รวมระยะทางใน สปป.ลาว ๒๓๐ กม. สามารถใช้เวลาเดินทางจากชายแดนไทยถึงชายแดนจีนในเวลาประมาณ ๕ ชั่วโมงเท่านั้น ทำให้การเดินทางจากจีนมายังไทยโดยผ่าน สปป.ลาว ทางรถยนต์มีความสะดวกเป็นการเสริมสร้างการค้าขาย การลงทุน การท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้เป็นอย่างมาก

คณะอนุกรรมการได้มีโอกาสศึกษาดูงานผ่านเส้นทางที่มีความสำคัญนี้ จากจุดผ่านแดนถาวรเชียงของไปยังเมืองหลวงน้ำทา ผ่านด่านบ่อเต็นของ สปป.ลาว และข้ามไปยังด่านบ่อหาน ของจีน จากนั้นเดินทางอีก ๒๑๐ กิโลเมตร ไปสู่เมืองเชียงรุ่ง เขตการปกครองตนเองสิบสองปันนา (แผนที่ในภาพด้านล่าง) โดยใช้เวลาเดินทางทั้งหมดประมาณ ๑๐ ชั่วโมง เท่านั้น และยังได้ทดสอบการเดินทางกลับโดยใช้เรือโดยสารตามแม่น้ำโขง จากเมืองเชียงรุ่งมายังอำเภอเชียงของ ใช้เวลาเพียงประมาณ ๑๑ ชั่วโมง เท่านั้น

จึงเห็นได้ว่าเส้นทางเส้นทางดังกล่าวจะช่วยลดเวลาในการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย – ลาว – จีน เป็นอย่างมาก

ที่มา: สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

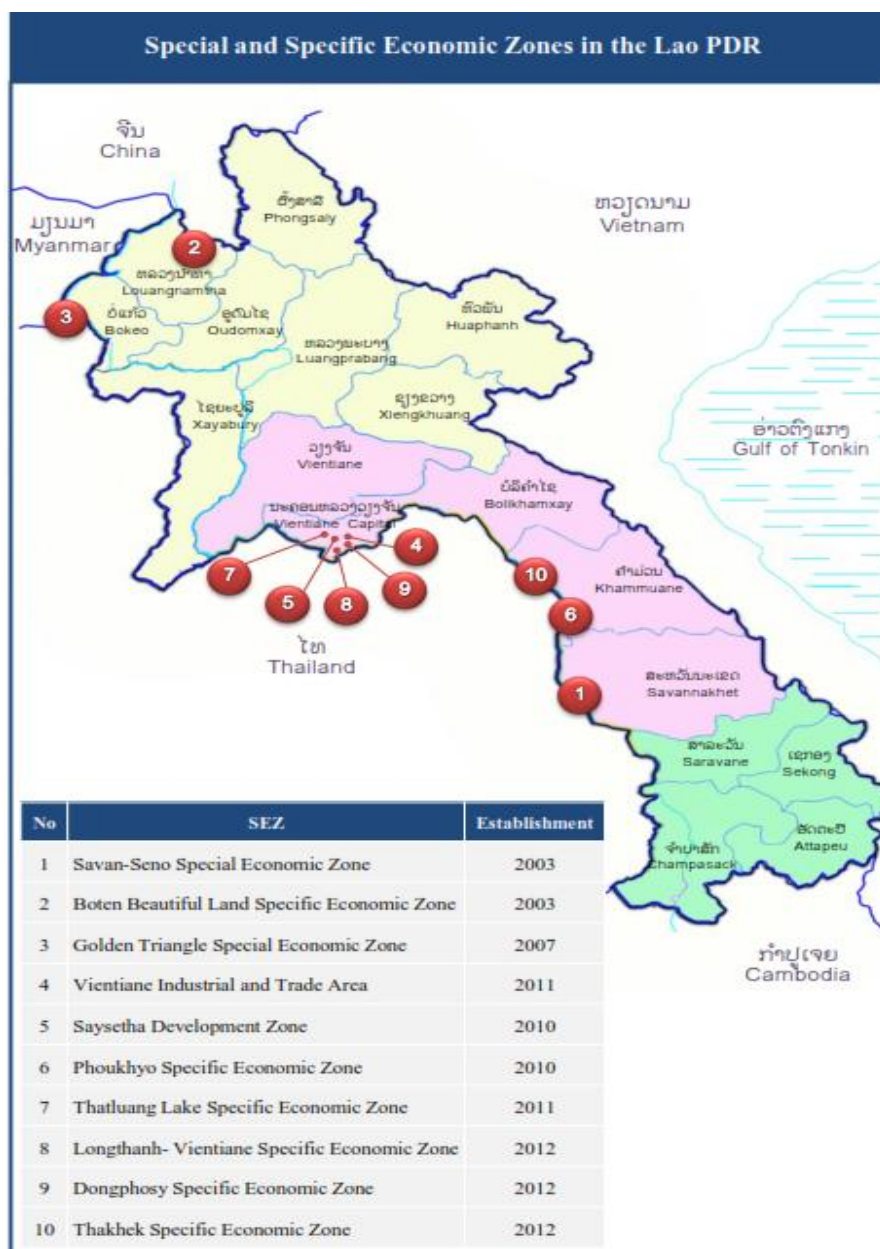
ในด้านการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงภาคเหนือตอนล่างกับ สปป.ลาว ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างจุดผ่านแดนถาวรภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี กับนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ - เวียงจันทน์ (Chaing Mai – Vientiane Corridor) ทั้งนี้ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. ให้การสนับสนุนเงินกู้ โดยโครงการนี้จะต้องมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เมืองปากลาย แขวงไชยบุรี สปป. ลาว ซึ่งจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลจีนภายใต้กรอบ GMS เมื่อโครงการนี้เสร็จสมบูรณ์จะทำให้การคมนาคมจากจังหวัดอุดรธานี ถึงนครหลวงเวียงจันทน์มีระยะทางเพียงประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร ซึ่งสามารถส่งเสริมการขยายตัวของการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างภาคเหนือของไทยไปถึงเมืองหลวงของ สปป.ลาว และต่อเนื่องไปยังภาคใต้ของลาว ตลอดจนเวียดนามและกัมพูชา โดยไม่ต้องเดินทางอ้อมภาคอีสานของไทย

คณะอนุกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่จุดผ่านแดนถาวรภูตู พบว่าเส้นทางนี้มีความเป็นไปได้สูงในการเชื่อมโยงการค้าจากเมียนมาร์โดยผ่านจุดผ่านแดนต่างๆ ทั้งที่แม่สอด แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ หรือเชียงรายไปสู่ นครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด อีกทั้งมีความเป็นไปได้ในอนาคตที่จะมีการเชื่อมเส้นทางจากนครหลวงของเมียนมาร์เนย์ปีดอร์ – แม่ฮ่องสอน – เชียงใหม่ – เวียงจันทน์ นครหลวงของ สปป.ลาว

ในด้านภาคเหนือตอนบน มีโครงการพัฒนาถนนระหว่างจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ผ่านเมืองเงินและเมืองหงสา แล้วเชื่อมโยงไปยังบ้านเชียงแมน เมืองจอมเพชร แขวงหลวงพระบาง ซึ่งอยู่คนละฝั่งแม่น้ำโขงกับเมืองหลวงพระบาง รวมระยะทางจากจังหวัดน่านไปถึงหลวงพระบางเพียงประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร เส้นทางนี้กำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะลดระยะเวลา

ที่มา : ERIA(2012), “Enhancing International Competitiveness in Lao PDR toward ASEAN Economic Integration” หน้า ๑๗๗

แผนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว จึงได้กำหนดขึ้นตามเส้นทางโลจิสติกส์ดังกล่าว โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เมืองบ่อเต็น เมืองห้วยทราย และเมืองหลวงพระบาง เมืองละหนึ่งแห่ง และจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่นครหลวงเวียงจันทน์จำนวน ๕ แห่ง นอกนั้นอยู่ในภาคใต้ของประเทศ ได้แก่ ที่เมืองท่าแขก และเมืองภูเขียว แขวงคำม่วน และเมืองสะหวันนะเขต (ที่มา S-NCSEZ, 2012)⁸

ที่มา : Committee for Special Economic Zone Secretariat Office (2012), “Investment Calling List Guide for SEZ in the LaoPDR: Investment Opportunities in the Lao PDR” หน้า ๕

⁸ S-NCSEZ - Committee for Special Economic Zone Secretariat Office (2012), “Investment Calling List Guide for SEZ in the LaoPDR: Investment Opportunities in the Lao PDR”, CAEXPO, 2012 Ed. P.O.Box: 1983, Lanxang Road, Vientiane Capital, Lao PDR, available at http://www.investlaos.gov.la/files/9_Investment_Calling_List_Guide_ENG.pdf

โดยสรุป ในพื้นที่นี้ประเทศไทยมีการเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว ที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง และยังมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงนับได้ว่าเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการเชื่อมโยงมากที่สุดของประเทศ สำหรับจุดผ่านแดนที่สำคัญยังสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามและจีน โดยมีการจัดสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ๒ แห่ง คือที่จังหวัดหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์ที่สามารถต่อเชื่อมไปยังเวียดนามและมณฑลกว่างสีของจีนได้ และสะพานอีกแห่งหนึ่งที่จังหวัดเชียงรายและแขวงบ่อแก้ว สามารถเชื่อมต่อไปมณฑลยูนนานของจีน อีกทั้งยังมีโครงการก่อสร้างสะพานอีกแห่งหนึ่งที่จังหวัดบึงกาฬและแขวงบอลิคำไซ สามารถเชื่อมไปยังเวียดนามและมณฑลกว่างสีของจีนโดยย่นระยะทางลงมาก อีกทั้งที่จังหวัดเลยยังมีสะพานข้ามแม่น้ำเหืองไปแขวงไซยะบูลี สามารถต่อไปยังเมืองหลวงพระบาง ยิ่งกว่านั้นยังมีการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่ภาคเหนือของไทยกับ สปป.ลาว อีกหลายโครงการ อาทิโครงการเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดอุดรติดต่อกับนครหลวงเวียงจันทน์โครงการเส้นทางเชื่อมจังหวัดน่านกับแขวงหลวงพระบางและโครงการเส้นทางเชื่อมโยงจังหวัดพะเยาและแขวงไซยะบูลี ซึ่งจะส่งเสริมการขยายตัวของการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศจากโครงการเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ระหว่างภาคเหนือไทยและภาคเหนือของลาว ตลอดไปถึงเวียดนามและภาคใต้ของจีน สปป.ลาว จึงได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับความเจริญตามเส้นทางดังกล่าว ทำให้พื้นที่ชายแดนภาคเหนือและอีสานตอนเหนือของไทยมีศักยภาพสูงในการเติบโตทางเศรษฐกิจเมื่อมีการเข้าสู่ AEC

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ในพื้นที่ ๘ จังหวัดชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๑๑๒ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๓๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ซึ่งเป็นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๔ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๑ แห่ง และเทศบาลเมือง ๒ แห่ง ได้แก่

- บึงกาฬ ๓ แห่ง : อบต.นาตั้ง อ.ปากคาด,อบต.ปากคาด อ.ปากคาด,อบต.บึงคล้า อ.บึงคล้า
- หนองคาย ๙ แห่ง : เทศบาลเมืองหนองคาย อ.เมือง,ทต.เวียงคุก อ.เมือง,อบต.สีกาย อ.เมือง, เทศบาลเมืองท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ,ทต.โพนสา อ.ท่าบ่อ,อบต.โพนสาอ.ท่าบ่อ,อบต.กองนาง อ.ท่าบ่อ,อบต.บ้านด่อน อ.รัตนวาปี,อบต.พระพุทธบาท อ.ศรีเชียงใหม่
- เลย ๘ แห่ง : ทต.ปากชมอ.ปากชม, อบต.ห้วยพิชัย อ.ปากชม,, อบต.ปากหมั่น อ.ด่านซ้าย, ทต.เชียงคาน อ.เชียงคาน, อบต.เชียงคาน อ.เชียงคาน, อบต.บุฮม อ.เชียงคาน, อบต.น้ำแคม อ.ท่าลี่, อบต.ลาดต่าง อ.ภูเรือ
- อุดรดิตถ์ ๕ แห่ง :ทต.บ้านโคก อ.บ้านโคก, อบต.นาขุม อ.บ้านโคก, อบต.บ่อเปี้ย อ.บ้านโคก, อบต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก อบต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด
- น่าน ๔ แห่ง :อบต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ, อบต.บ่อเกลือใต้ อ.บ่อเกลือ, ทต.ศรีสะเกษ อ.น่าน้อย, อบต.แม่จรม อ.แม่จรม
- พะเยา ๒ แห่ง :อบต.ทุ่งกล้วย อ.ภูซาง, อบต.ภูซาง อ.ภูซาง
- เชียงราย ๖ แห่ง :ทต.เชียงของ อ.เชียงของ, อบต.ริมโขง อ.เชียงของ, ทต.เวียงเชียงแสน อ.เชียงแสน, ทต.เวียง อ.เชียงแสน, ทต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น, ทต.ท่าข้าม อ.เวียงแก่น

โดยเฉลี่ยแต่ละ อปท. มีประชากร ๖,๗๕๗ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๒๔ ล้านบาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ เกษตรกรรม และค้าขายรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๖,๗๔๔ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อปท. ทั้ง ๓๗ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๑๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ๔๗ แห่ง โรงพยาบาลอื่นๆ ๑๐ แห่ง และคลินิกเอกชน ๘๑ แห่ง

ในด้านการศึกษา อปท. ทั้ง ๓๗ แห่ง มีโรงเรียนระดับอาชีวะหรืออุดมศึกษา ๗ แห่ง ระดับมัธยมศึกษา ๑๘ แห่ง ระดับมัธยมศึกษา ๓๔ แห่ง และระดับประถม ๑๔๒ แห่ง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท. ทั้ง ๑๒ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้

ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๔๗	ปานกลางค่อนข้างดี
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๔๑	ปานกลางค่อนข้างดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๓๓	ปานกลางค่อนข้างดี
มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๒.๓๒	ปานกลางค่อนข้างดี
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๒.๐๐	ปานกลาง
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๖๒	ค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี , ๒= ปานกลาง , ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท. ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งต่อการเตรียมความพร้อม (+/-)

- ในด้านการคมนาคม
 - (+) เส้นทางขนส่งเชื่อมโยงหลายประเทศ
 - (+) สามารถเชื่อมโยงทางเรือด้านแม่น้ำโขง
 - (-) การขนส่งทางแม่น้ำโขงขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำ
- ในด้านตัวสินค้า
 - (+) สินค้าพื้นเมืองมีเอกลักษณ์
 - (+) ผลผลิตการเกษตรแปรรูปมีคุณภาพดี
 - (-) สินค้าจาก สปป.ลาวมีการพัฒนามากขึ้นและราคาต่ำกว่า
 - (-) ประชาชนขาดความรู้ด้านมาตรฐานสินค้า
- ในด้านแรงงาน
 - (+) สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานต่างชาติที่มีค่าจ้างถูก
 - (+) มีภาษาวัฒนธรรมเหมือนเพื่อนบ้าน
- ในด้านการให้บริการท่องเที่ยว
 - (+) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ
 - (+) พื้นที่เป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยว
 - (-) ประชาชนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

- ในด้านการสื่อสารโทรคมนาคม
 - (+) มีผู้ให้บริการครบทุกบริษัทในพื้นที่
 - (+) ระบบเครือข่าย IT ครอบคลุมและเชื่อมโยงข้อมูลมากขึ้น
 - (-) พื้นที่ที่เป็นภูเขาระบบไฟฟ้าและระบบสื่อสารยังไม่ครอบคลุม
 - (-) ผู้ประกอบการค้ารายใหม่ขาดความรู้ในการเข้าถึงข้อมูล
 - (-) ไม่มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับเพื่อนบ้าน
- ในด้านแหล่งเงินทุน
 - (+) มีธนาคาร/สถาบันการเงินหลายแห่งในพื้นที่
- ในด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า
 - (+) มีด่านศุลกากรประจำอำเภอและประจำด่านพรมแดน
 - (-) ประชาชนไม่เข้าใจกฎระเบียบศุลกากร
- ในด้านความมั่นคง
 - (-) มีชายแดนกว้างขวางเส้นทางเข้าออกมีหลายเส้นทาง
 - (-) มีการเคลื่อนย้ายของญาติพี่น้องทั้ง ๒ ประเทศ
- ในด้านสุขอนามัย
 - (-) มีผู้ป่วยจาก สปป.ลาว เข้ามาใช้บริการใน รพ.สต.

จากปัจจัยต่างๆ ที่ อปท. ได้เสนอมาทำให้พอสรุปได้ว่า ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ด้านชายแดนภาคเหนือและภาคอีสานตอนเหนือ สินค้าไทยมีความได้เปรียบด้านคุณภาพ และสามารถใช้แรงงานต่างชาติดูแลในการผลิต การขนส่งสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านสามารถทำได้โดยสะดวก แต่สินค้าไทยต้องเตรียมตัวแข่งขันกับสินค้า สปป.ลาว ที่มีการพัฒนาขึ้นและราคาถูกกว่า จึงจำเป็นต้องให้ความรู้กับประชาชนเรื่องมาตรฐานสินค้า ในพื้นที่ยังมีความได้เปรียบด้านการให้บริการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่รู้จักดีอยู่แล้ว แต่ยังต้องเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษให้กับประชาชน ในด้านการสื่อสารโทรคมนาคมมีการขยายระบบเครือข่ายกว้างขวางมากขึ้น แต่ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ซึ่งเป็นภูเขา อีกทั้งประชาชนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ และไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้องสนับสนุนด้านการให้ความรู้ IT และร่วมมือกับ สปป.ลาว ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ที่จะประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งต้องความรู้กับประชาชนด้านกฎระเบียบการค้าผ่านแดน ในด้านความมั่นคงจะต้องเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวังการเข้าออกผ่านแดนของประชาชนในพื้นที่ และการเตรียมความพร้อมรับผู้ป่วยจากประเทศเพื่อนบ้าน

ในการนี้ อปท. ได้นำเสนอโครงการในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC อาทิ

- โครงการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า บ้านหาดดอกแก้ว เมืองหาดทรายฟอง กับอำเภอท่าบ่อ
- โครงการก่อสร้างถนนมาตรฐานสายบ้านโคกใหม่ - เมืองบ่อเตน
- โครงการเปิดด่านการค้าชายแดนที่บ้านเปียงซ้อ ตำบลขุนน่าน เพื่อให้มีการผลิตและขายสินค้าลดการ走私เถื่อนลอย
- โครงการขยายระบบสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตำบลขุนน่าน ซึ่งมีเพียง ๒ หมู่บ้านจาก ๑๕ หมู่บ้าน

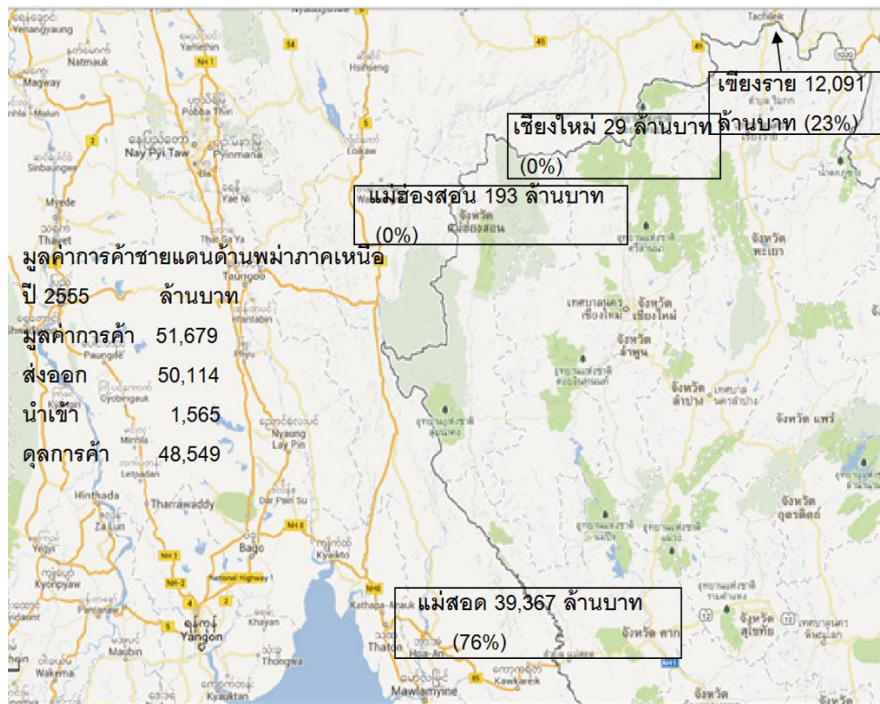
ทั้งนี้ อปท. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรจัดหน่วยงานให้ความรู้ด้าน IT อบรมภาษาอังกฤษ ให้ความรู้เรื่องการค้าข้ามแดนให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและพิธีการทางด้านศุลกากร รวมทั้งการป้องกัน และรักษาสุขภาพ โดยสนับสนุนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุม ในขณะเดียวกัน ภาครัฐควรจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการ ตั้งจุดแลกเปลี่ยนเงินตราในพื้นที่ชายแดนส่งเสริม การปรับปรุงคุณภาพสินค้าส่งเสริมการปลูกพืชที่เหมาะสมเพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต ควรจัดสร้างท่าเทียบเรือขนาดใหญ่และจุดรับส่งสินค้าในพื้นที่เปิดจุดผ่อนปรนให้มีการค้าขายได้ทุกวันจัดตั้ง สำนักงานบริหารแรงงานในพื้นที่ และปรับแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน

ในภาพรวม พื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงกับสปป.ลาวที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง และยังมี จุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการเชื่อมโยงมากที่สุดของประเทศการส่งออก สินค้าระดับ Star จึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จำนวนกว่า ๓,๗๐๐ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียน ประมาณ ๔,๗๐๐ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๑๒,๐๐๐ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ แรงม้า กล่าวคือจะกระทบต่อจำนวนโรงงานมากถึงร้อยละ ๕๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ ประมาณ ร้อยละ ๓๙ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๒๔ และมีผลกระทบต่อการ ใช้เครื่องจักรร้อยละ ๒๘ ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มของอาหารแปรรูป โดยเฉพาะการสี/ผัด/ขัดข้าว ซึ่งเป็นผลกระทบเนื่องจากการส่งออกข้าว ที่แม้ว่ายังมีมูลค่าน้อยและถูก เรียกเก็บภาษีนำเข้า แต่ก็เติบโตอย่างสม่ำเสมอที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรม มันเส้น การแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น การบ่มหรืออบเมล็ดพืชขนมปัง/หรือขนมเค้ก/ขนมปังกรอบ/ ขนมอบแห้ง แป้ง อาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืชโอศกริม นมสดพาสเจอร์ไรส์น้ำดื่ม สุราเครื่องดื่มไม่มี แอลกอฮอล์ น้ำตาล และอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เหลือก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร ได้แก่อุตสาหกรรมปุยและยากำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ในด้านการเกษตร การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นอ้อยโรงงาน ในด้านปศุสัตว์ จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ สุกร และโค/กระบือมีชีวิต ทั้งนี้สินค้าเกษตรดังกล่าวเกือบ ทุกประเภทล้วนอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของ สปป.ลาว แต่เมื่อเข้าสู่ AEC ภาษีจะลดลงเหลือไม่เกิน ร้อยละ ๕ ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกรในพื้นที่ชายแดนไทยส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นอีก สำหรับสินค้านำเข้าระดับ Star จาก สปป.ลาว จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียงเล็กน้อย โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ เครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ ส่วนประกอบไม้ของอาคาร ที่มีอยู่ในพื้นที่ ๘๙ รายใช้เงินทุนหมุนเวียน ๖๐ ล้านบาท ใช้แรงงาน ประมาณ ๙๕๐ คน และใช้เครื่องจักร ๘,๖๓๐ แรงม้า และการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจะมีผลกระทบเชิงบวก กับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ในการนำเข้าสินค้าเกษตรจะมีผลกระทบต่อการผลิตข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ และมันสำปะหลังของเกษตรกรไทยซึ่งจะมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจำนวนมาก ในการนี้ภาครัฐต้อง จัดเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบให้แก่เกษตรกรเหล่านี้ ในภาคบริการ พื้นที่ชายแดนของไทยจะ ได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะสาขาการศึกษา และสาขา อสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ นอกจากนั้นที่คาดว่าสาขาการขนส่ง/คลังสินค้า และสาขาสาธารณสุข จะเติบโตสูงมาก โดยมีปัจจัยจากการเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม และจีน ซึ่งผู้ เดินทางผ่านแดนอาจนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ด้วย ในด้านปัจจัยการผลิต ภาครัฐต้องจัดเตรียม ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนในการผลิตข้าวและอ้อย ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ โดยอาจนำวัตถุดิบ ประเภทข้าวโพดและพืชน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ อีกทั้งต้องส่งเสริม

การจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อสัตว์ ต้องส่งเสริมกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ต้องส่งเสริมกิจการขนส่ง/คลังสินค้าเพื่อรองรับการค้าระหว่าง ไทย ลาวและจีนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบสื่อสารโทรคมนาคม

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับเมียนมาร์ภาคเหนือ

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

พื้นที่ชายแดนไทยด้านภาคเหนือของเมียนมาร์ประกอบด้วย ๔ จังหวัด เรียงลำดับจากทิศเหนือไปใต้ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก

พื้นที่ชายแดนภาคเหนือของเมียนมาร์ที่ติดต่อกับไทย ประกอบด้วย ๓ รัฐ ได้แก่

- รัฐฉาน (Shan) มีพื้นที่ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย
- รัฐคะยาห์ (Kayah) มีพื้นที่ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- รัฐกะเหรี่ยง (Kayin) มีพื้นที่ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๓ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
เชียงราย	สะพานข้ามแม่น้ำสาย เขตเทศบาลแม่สาย อ.แม่สาย	เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
เชียงราย	สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ ๒๓.สันผกฮี้ อ.แม่สาย	เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
ตาก	บ.ริมเมย ม.๒๓.ท่าสายลวด อ.แม่สอด	เมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง

จุดผ่อนปรน ๑๒ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
เชียงราย	ท่า บ.ปางห้า ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
เชียงราย	ท่า บ.สายลมจอย ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย	เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
เชียงราย	ท่า บ.เกาะทราย ต.แม่สาย อ.แม่สาย	เมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
เชียงราย	ท่าดินดำ บ.ป่าแดง ม.๕ ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย	บ.ดินดำจ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
เชียงราย	บ.สบรวก ม.๑ ต.เวียง อ.เชียงแสน	บ.เมืองพงจ.ท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน
เชียงใหม่	ช่องทางก๊วผาวอกบ.อรุโณทัย ม.๑๐ ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว	เมืองสาดรัฐฉาน
เชียงใหม่	ช่องทางหลักแต่ง บ.เปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง	เมืองเต้ารัฐฉาน
แม่ฮ่องสอน	ช่องทาง บ.ห้วยต้นนุ่นม.๔ ต.แม่เงา อ.ขุนยวม	บ้านน้ำมางอ.แม่เงาจ.ลพบุรี
แม่ฮ่องสอน	ช่องทาง บ.ห้วยผิงม.๔ ต.ห้วยผา อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	บ้านน่านหลวง อ.เมืองป็น จังหวัดลพบุรี (Loilem) รัฐฉาน
แม่ฮ่องสอน	ช่องทาง บ.เสาหินม.๑ ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง	บ้านเสาหิน (Ban Sao Hin) อ.แม่เงาจ.ลพบุรี รัฐฉาน
แม่ฮ่องสอน	บ.แม่สามแลบ ม.๑ ต.แม่สามแลบ อ.สบเมย	อ.เมืองผาปูน (Hpapun) จังหวัดผาอัน รัฐกะเหรี่ยง
แม่ฮ่องสอน	บ.น้ำเพียงดิน ต.ผาป่อง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	บ้านใหม่รัฐฉาน

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตามข้อตกลง AEC ไทยและเมียนมาร์จะลดภาษีศุลกากรลงเหลือร้อยละ ๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ภาษีศุลกากรส่วนใหญ่ได้ลดลงเหลือร้อยละ ๐ - ๑๐ แล้ว ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและสินค้าอ่อนไหวพิเศษที่ได้ตกลงอัตราภาษีเป็นพิเศษ และเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าอ่อนไหวจะต้องลดภาษีลงไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งเมียนมาร์มีรายการสินค้าอ่อนไหวดังต่อไปนี้

ถั่วลิ้นเตา ถั่วป็น กาแฟยังไม่ได้คั่ว ชาเขียว ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสีแล้ว ปลาข้าว น้ำตาลดิบ รังไหม ไหมดิบ เศษไหม ผ้าย และเศษผ้าย

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

ไทยส่งสินค้าออกไปเมียนมาร์ โดยผ่านด่านศุลกากรตามแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นมูลค่าประมาณ ๕๕,๐๐๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๗ ของมูลค่าการส่งออก ไทย - เมียนมาร์ทั้งหมด และเป็นมูลค่ามากกว่า ๒ เท่าของการส่งออกผ่านด่านในเมียนมาร์ภาคใต้

รหัสศุลกากร (HS)	สินค้าส่งออก ๑๕อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่าส่งออกเฉลี่ยต่อปี(ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ยต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๒๗๑๐	น้ำมันปิโตรเลียม	๙,๘๑๒	๒๐๒.๔	๒๒.๘%	๐.๓๓
๒๕๒๓	ซีเมนต์พอร์ตแลนด์	๓,๐๓๗	๗๒.๘	๔๑.๔%	๐.๖๐
๒๒๐๒	น้ำตาลที่เติมน้ำตาล	๒,๕๒๒	๖๖.๗	๓๗.๓%	๐.๕๙
๒๑๐๖	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ	๑,๕๘๓	๓๕.๗	๒๕.๘%	๐.๔๐
๒๑๐๑	หัวเชื้อ/สิ่งเข้มข้นของกาแฟหรือชา	๑,๓๙๘	๓๘.๒	๖๔.๙%	๐.๖๔
๓๐๐๔	ยารักษาโรค	๑,๐๘๗	๒๒.๐	๑๕.๙%	๐.๒๗
๒๙๒๒	ผงชูรส	๑,๐๗๕	๒๒.๓	๑๘.๗%	๐.๓๐
๒๒๐๓	เบียร์ที่ทำจากมอลต์	๑,๐๑๖	๓๗.๔	๖๗.๘%	๐.๙๐

รหัสศุลกากร (HS)	สินค้าส่งออก ๑๕อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่าส่งออกเฉลี่ย ต่อปี(ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ย ต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๒๒๐๘	เอทิลแอลกอฮอล์ไม่แปลงสภาพ	๙๗๙	๒๖.๓	๔๓.๐%	๐.๕๕
๔๐๑๑	ยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่	๙๗๔	๑๙.๐	๑๒.๑%	๐.๒๘
๕๒๐๘	ผ้าทอมีฝ้ายร้อยละ ๘๕ขึ้นไป	๙๕๖	๒๓.๖	๒๖.๒%	๐.๔๒
๑๙๐๑	อาหารปรุงแต่งจากแป้ง	๘๙๔	๑๙.๘	๒๕.๑%	๐.๓๗
๑๙๐๕	ขนมปัง/เค้ก/บิสกิต	๖๗๘	๑๕.๗	๒๘.๓%	๐.๔๑
๒๑๐๓	ซอส/ของผสมที่ใช้ปรุงรส	๔๒๗	๑๒.๓	๕๑.๐%	๐.๗๒
๑๗๐๑	น้ำตาลจากอ้อย	๓๓๐	๑๒.๔	๖๘.๖%	๑.๐๗

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ใน ๑๕ อันดับนี้ ได้ตัดสินค้าส่งออกระดับ Star ที่ไม่มีศักยภาพการประกอบการในพื้นที่ ๕ ประเภท เรียงตามมูลค่า ได้แก่ น้ำมันปาล์ม (๑๕๑๑) เครื่องจักรสำหรับเคลื่อนย้าย/เกรด/ขุด/กระทุ้ง (๘๔๓๐) มอเตอร์และเครื่องฉาย (๘๕๒๘) ยานยนต์สำหรับขนส่งของ (๘๗๐๔) และรถยนต์/ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคล (๘๗๐๓)

จะเห็นได้ว่าสินค้าส่งออกไปเมียนมาร์ ที่อาจมีผลกระทบต่อภาคการผลิตและการให้บริการในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม ซีเมนต์ และกลุ่มสินค้าประเภทอาหาร ได้แก่ น้ำอัดลมที่เติมน้ำตาลอาหารปรุงแต่งอื่นๆ หัวเชื้อ/สิ่งเข้มข้นของกาแฟหรือชาผงซูรสเปียร์ที่ทำจากมอลต์เอทิลแอลกอฮอล์ไม่แปลงสภาพอาหารปรุงแต่งจากแป้งขนมปัง/เค้ก/บิสกิตซอส/ของผสมที่ใช้ปรุงรส และน้ำตาลจากอ้อยสำหรับสินค้าที่ถือเป็นยารักษาโรคยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่ และผ้าทอมีฝ้ายร้อยละ ๘๕ ขึ้นไปและนอกจากสินค้า ๑๕ อันดับแรกที่แสดงในตารางข้างบนแล้วยังมีสินค้าอกระดับ Star อีก ๒๒๐ ประเภท

เมื่อนำตัวสินค้าส่งออกระดับ Star มาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดน ที่ติดกับเมียนมาร์ภาคเหนือ (โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรม) พบว่ามีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการเติบโตของสินค้าส่งออก ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือที่ติดกับเมียนมาร์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๐๑๐๐	การบ่มใบชาหรือใบยาสูบ	๔๑	๙๐๐,๘๙๔,๐๐๐	๑,๑๑๖	๒๕,๒๐๓
๐๙๐๖	การบดหัวพืชให้เป็นเส้น/แท่ง	๒๙	๑๒,๗๖๘,๐๐๐	๑๙๒	๙๑๙
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	๒๙	๑๓๗,๕๐๐,๐๐๐	๒๗๘	๑๖,๑๓๗
๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น	๒๖	๒๒,๘๐๐,๐๐๐	๓๐๙	๙,๓๓๔
๑๐๐๑	การทำขนมปัง/ขนมเค้ก	๒๒	๔๕,๙๗๐,๐๐๐	๖๓๙	๑,๗๖๗
๕๓๐๔	การทำถุง/กระสอบด้วยพลาสติก	๒๐	๓๑,๑๐๐,๐๐๐	๓๖๙	๔,๐๑๓
๒๐๐๑	การทำน้ำดื่ม	๑๙	๒๒๑,๗๑๐,๐๐๕	๕๕๔	๔,๑๔๒
๘๘๐๐	ผลิตพลังงานไฟฟ้า *	๑๓	๒๔๔,๕๐๐,๐๐๐	๒๕๐	๑๗๒,๐๘๙
๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๑๑	๓๓,๐๗๐,๐๐๐	๙๑	๓,๖๔๖
๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องใช้/ประดับด้วยพลาสติก	๙	๓๗,๖๕๐,๐๐๐	๔๕๓	๔,๑๙๙
๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นรูปทรงต่างๆ	๘	๑๑,๘๐๐,๐๐๐	๑๒๒	๑,๖๗๙
๑๘๐๐	ทำหรือผสมสุราจากผลไม้/สุราแช่อื่นๆ	๓	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๕	๔๙๘
๒๐๐๒	การทำเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	๓	๑,๘๐๐,๐๐๐	๓๔	๗๗

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดน ด้านภาคเหนือที่ติดกับเมียนมาร์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงงาน รวม
๕๐๐๑	การทำแอสฟัลต์	๓	๑๒,๘๐๐,๐๐๐	๔๒	๑,๐๕๘
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง	๒	๑๔๕,๐๐๐	๑๒	๑๒
๒๐๐๔	การทำน้ำแร่	๒	๓๔,๔๔๗,๗๐๒	๑๑๔	๒,๔๑๑
๑๑๐๒	การทำน้ำตาลทรายแดง	๑	ไม่ระบุ	๒๖	๑๐,๗๔๘
๑๖๐๐	ต้ม/กลั่น/ผสมสุรา	๑	ไม่ระบุ	๑๒๖	๑๒,๘๒๒
๑๗๐๐	ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์	๑	๙๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๗๖	๑๔,๗๓๘
๔๕๐๑	การทำสีสำหรับใช้ทา/พ่น/เคลือบ	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๘	๒๘๙
	รวม	๒๔๔	๑,๘๖๘,๙๕๔,๗๐๗	๔,๙๓๖	๒๘๕,๗๓๑
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๔.๘%	๑๒.๙%	๔.๕%	๓๐.๙%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๕

* หมายเหตุ : การผลิตพลังงานไฟฟ้า(๐๘๘๐๐) นับเฉพาะของเอกชน ไม่รวมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ๑๕ แห่ง

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ประมาณ ๒๔๔ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๑,๘๖๙ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๔,๙๓๖ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๒๘๕,๗๓๑ แรงม้า ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีสัดส่วนไม่มากนักโดยจะเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๓ และกระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๕ แต่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรสูงถึงร้อยละ ๓๑ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการส่งออกกระแสไฟฟ้าไปให้เมียนมาร์ในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรของโรงไฟฟ้าเอกชนที่ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ๑๓ ราย

อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุด คือ การบ่มใบชาหรือใบยาสูบที่มี จำนวน ๔๑ ราย ใช้แรงงานประมาณ ๑,๑๐๐ คน และมีเงินทุนหมุนเวียนสูงประมาณ ๙๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งออกบุหรี่ไปเมียนมาร์เฉลี่ยปีละ ๕๒ ล้านบาท และเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๒๔ ต่อปี นอกจากนั้นส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ได้แก่ ปอกหัวพืชให้เป็นเส้น/แต่งผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้นขนมปัง/ขนมเค้ก น้ำดื่ม อาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์สุราผลไม้/สุราแช่ อื่นๆเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง น้ำแร่ น้ำตาลทรายแดง ต้ม/กลั่น/ผสมสุรา และเอทิลแอลกอฮอล์ อื่นๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าการส่งออกมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเครื่องดื่มในพื้นที่ ทั้งที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์จำนวนมาก ดังนั้นโรงงานในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือที่ติดกับเมียนมาร์ ที่จะได้รับประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC ส่วนใหญ่เป็นผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งมีจำนวน ๑๖๑ ราย จ้างคนงาน ๓,๔๐๐ คน และใช้เงินทุนหมุนเวียน ๑,๓๙๒ ล้านบาท การขยายตัวของอุตสาหกรรมเหล่านี้จะมีห่วงโซ่อุปทานต่อไปยังภาคการเกษตรในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก

สำหรับอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการผลิตกระแสไฟฟ้าที่กล่าวไปแล้ว ที่เหลือทั้งหมดเป็นอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ได้แก่ การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม กระจก/กระสอบพลาสติก เครื่องมือ/เครื่องใช้/ประดับพลาสติกพลาสติกรูปทรงต่างๆ แอสฟัลต์ และสีทา/พ่น/เคลือบ อุตสาหกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยห่วงโซ่อุปทานจากนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกของประเทศ

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตกด้านใต้ที่ติดต่อกับเมียนมาร์ (ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดในบทต่อไป) อุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคเหนือของไทยยังได้รับผลกระทบในเชิงบวกน้อยกว่ามาก กล่าวคือ มีจำนวนโรงงานที่จะได้รับประโยชน์น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ใช้เงินทุนหมุนเวียนและจำนวนแรงงานน้อยกว่าถึง ๓ เท่า

ในด้านการเกษตร

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ใน ๔ จังหวัดชายแดนของไทยที่ติดกับชายแดนภาคเหนือของเมียนมาร์ มีเกษตรกร จำนวน ๔๐๐,๗๓๘ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ๔.๗ ล้านไร่ แต่ละครัวเรือน มีพื้นที่เฉลี่ย ๑๑.๗๔ ไร่

เมื่อนำสินค้าส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่า มีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือด้านเมียนมาร์	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔-'๕๖
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน (ตัน)	๒,๘๘๑,๕๐๒
๒๐๐๙	สับประรดโรงงาน (ตัน)	๕๖,๕๑๘
๑๕๐๗	ถั่วเหลือง (ตัน)	๒๘,๓๗๕
๒๑๐๑	กาแฟ (ตัน)	๕,๘๔๒
๑๕๑๑	ปาล์มน้ำมัน (ตัน)	๓,๗๑๘
๔๐๒	น้ำมันดิบ(ตัน)	๙๖,๙๐๔
๒๐๒	โคเนื้อ (ตัว)	๗๙,๔๒๕

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

ในการเข้าสู่ AEC การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อย สับประรด โรงงาน และถั่วเหลืองมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วเหลืองซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งผลิตใหญ่ของประเทศ และไทยมีการส่งออกน้ำมันถั่วเหลือง/แฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง (๑๕๐๗) ไปเมียนมาร์ในระดับ Star ส่วนผลผลิตอื่นๆ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งการส่งออกนม/ครีม ก็มีผลต่ออุตสาหกรรมนม ที่มีปริมาณสูงพอสมควร ในด้านผลผลิตการเกษตรอื่นๆ ในพื้นที่ยังมีผลกระทบน้อย

สินค้านำเข้า

รหัสศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๐ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้าเฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโตเฉลี่ยต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๔๔๐๓	ไม้ที่ยังไม่แปรรูป	๑,๖๐๖	๑๓๘.๓	-๘.๒๐%	๐.๔๒
๐๓๐๒	พลาสติกหรือแข็ง	๑,๕๕๓	๑๓๓.๘	-๐.๕๐%	๐.๒๕
๗๔๐๓	ทองแดงบริสุทธิ์/เจือ ยังไม่ได้ขึ้นรูป	๖๖๒	๕๗.๕	-๓.๖๐%	๐.๔๗
๐๗๑๓	พืชผักตระกูลถั่วแห้งและเอาเปลือกออก	๓๔๖	๓๐.๑	๑๑.๙๐%	๐.๕๕
๔๔๐๗	ไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว	๒๙๕	๒๕.๗	๒.๖๐%	๐.๒๒
๔๔๐๒	ถ่านไม้	๒๐๖	๑๗.๙	๒๒.๑๐%	๐.๓๑
๐๑๐๒	โคกระบือมีชีวิต	๒๐๒	๑๗.๕	๓๐.๑๐%	๐.๖๕

รหัส ศุลกากร (HS)	สินค้านำเข้า ๑๐ อันดับแรก (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๕)	มูลค่านำเข้า เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	RCA	เติบโต เฉลี่ยต่อปี (%)	เสถียรภาพ (Std.Dev)
๐๓๐๗	สัตว์น้ำจำพวกมีเปลือก มีชีวิต	๑๘๖	๑๖.๒	๐.๖๐%	๐.๒๖
๔๔๐๘	แผ่นไม้สำหรับทำไม้วีเนียร์	๑๕๐	๑๒.๙	๕.๐๐%	๐.๓๘
๐๗๐๓	หอมหัวใหญ่/หัวเล็ก/กระเทียม	๑๐๗	๙.๓	๔.๐๐%	๐.๖๓

ที่มา: คำนวณจาก UN Comtrade

หมายเหตุ: ได้ตัดการนำเข้าก๊าซธรรมชาติออกจากรายการ เนื่องจากมีผลกระทบระดับประเทศ แต่ไม่มีศักยภาพในระดับพื้นที่

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากเมียนมาร์ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕ อยู่ในระดับ Star เพียง ๕๖ ประเภท จากทั้งหมด ๒๓๓ ประเภท หากไม่นับการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่มีมูลค่าต่ำ จึงได้นำเสนอเฉพาะสินค้าที่มีมูลค่าสูงไว้ในตารางข้างบนนี้เพียง ๑๐ ประเภท ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการผลิตในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน ที่สำคัญคือกลุ่มสินค้าไม้ ได้แก่ ไม้ที่ยังไม่แปรรูป (๔๔๐๓) ไม้ที่เลื่อยหรือถากตามยาว (๔๔๐๗) ถ่านไม้ (๔๔๐๒) และแผ่นไม้สำหรับทำไม้วีเนียร์ (๔๔๐๘) กลุ่มที่มีความสำคัญรองลงมาคือกลุ่มอาหารทะเล ได้แก่ ปลาสดหรือแช่เย็น (๐๓๐๒) และสัตว์น้ำจำพวกมีเปลือกยังมีชีวิต (๐๓๐๗) ตามด้วยผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ พืชผักตระกูลถั่วแห้ง/เอาเปลือกออก (๐๗๑๓) หอมหัวใหญ่/หัวเล็ก/กระเทียม (๐๗๐๓) และโคกระบือมีชีวิต (๐๑๐๒) ที่เหลือเป็นประเภทแร่ คือ ทองแดงบริสุทธิ์/เจือยังไม่ได้ขึ้นรูป (๗๔๐๓) อนึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าสินค้าที่ยังไม่ได้แปรรูป คือ ไม้ที่ยังไม่แปรรูป ปลาสดหรือแช่เย็น สัตว์น้ำจำพวกมีเปลือกยังมีชีวิต และทองแดงบริสุทธิ์/เจือยังไม่ได้ขึ้นรูป ล้วนแต่มีอัตราการเติบโตลดลงหรือเติบโตน้อยทั้งสิ้น เนื่องจากเมียนมาร์มีนโยบายให้เพิ่มมูลค่าการผลิตในประเทศ

โดยการเชื่อมโยงรหัสศุลกากรกับรหัสประเภทอุตสาหกรรมจะพบว่าการเติบโตของสินค้านำเข้าระดับ Star มีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมที่จัดตั้งในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดน ดังนี้

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดน ภาคเหนือด้านเมียนมาร์ ที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงม้า รวม
๓๔๐๒	การทำวกบ/ประตู/หน้าต่าง/ ส่วนประกอบอาคารที่ทำด้วยไม้	๕๕	๑๐๑,๓๙๗,๐๐๐	๑,๕๙๔	๙,๘๗๗
๓๔๐๑	การเลื่อย/ไส/เซาะร่อง/แปรรูปไม้	๔๘	๖๕,๙๑๐,๐๐๐	๑,๐๒๘	๗,๘๕๐
๑๕๐๒	อาหารสัตว์	๔	๔๔,๙๓๖,๕๖๘	๓๕	๑,๓๗๙
๓๔๐๕	การถนอมเนื้อไม้/อบไม้	๔	๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๙	๖๗๗
๘๙๐๐	ผลิตก๊าซ/ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ	๓	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑๖	๗๖๔
๓๔๐๔	การทำฟอยไม้/บด/ย่อยไม้	๒	๔๐๐,๐๐๐	๑๙	๒๗๐
๖๐๑	การทำอาหารจากสัตว์น้ำบรรจุภาชนะ ผนึกอากาศเข้าไม่ได้	๑	๓๖,๐๐๐,๐๐๐	๒๐๐	๑๘๘
๖๐๕	การล้าง/ชำแหละ/แกะ/ทอด/บดสัตว์น้ำ	๑	๒๐๐,๐๐๐	๔	๓๓
๔๒๐๑	การทำเคมีภัณฑ์/สารเคมี/วัสดุเคมี	๑	๑๙,๐๐๐,๐๐๐	๖	๙๔
	รวม	๑๑๙	๒๗๖,๘๔๓,๕๖๘	๓,๐๑๑	๒๑,๑๓๒
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๒.๓%	๑.๙%	๒.๗%	๑.๑%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

การนำเข้าสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียง ๑๑๙ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ประมาณ ๒๗๗ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๓,๐๑๑ คน และใช้เครื่องจักรประมาณ ๒๑,๑๓๒ แรงม้า ผลกระทบของการนำเข้าต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีน้อย โดยเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๒.๓ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๑.๙ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๒.๗ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรเพียงร้อยละ ๑.๑ เท่านั้น

สินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด คือ การนำเข้ากลุ่มสินค้าไม้ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูง อุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งจะได้รับผลกระทบเชิงบวก คือ ๑) การทำวงกบ/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร ๒) อุตสาหกรรมการเลื่อย/ไส/ซอย/เซาะร่อง/แปรรูปไม้ ๓) การถนอมเนื้อไม้/อบไม้ และ ๔) การทำฟอยไม้/การบด/ปั่น/ย่อยไม้ที่เมื่อรวมกันแล้วมีอยู่ในพื้นที่ ๑๐๙ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๑๗๕ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๒,๗๕๐ ราย และใช้เครื่องจักร ๑๘,๖๗๔ แรงม้า อย่างไรก็ตามการนำเข้าไม้ยังไม่ได้แปรรูปจากเมียนมาร์มีแนวโน้มลดลงอย่างมากเฉลี่ยร้อยละ ๘.๒ ต่อปี แต่มูลค่าการนำเข้ายังสูงมาก และการนำเข้าไม้ที่เลื่อยตามยาวยังมีการเติบโตอยู่ ดังนั้นอุตสาหกรรมในพื้นที่ยังคงสามารถใช้ไม้แปรรูปจากเมียนมาร์เป็นวัตถุดิบได้อย่างต่อเนื่อง

การนำเข้ากลุ่มสินค้าสัตว์น้ำจะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรม อาหารสัตว์การทำอาหารจากสัตว์น้ำบรรจุในภาชนะที่ผนึกอากาศเข้าไม่ได้ และการล้าง/ชำแหละ/แกะ/ทอด/บดสัตว์น้ำ ซึ่งมีจำนวนโรงงานในพื้นที่เพียง ๖ ราย

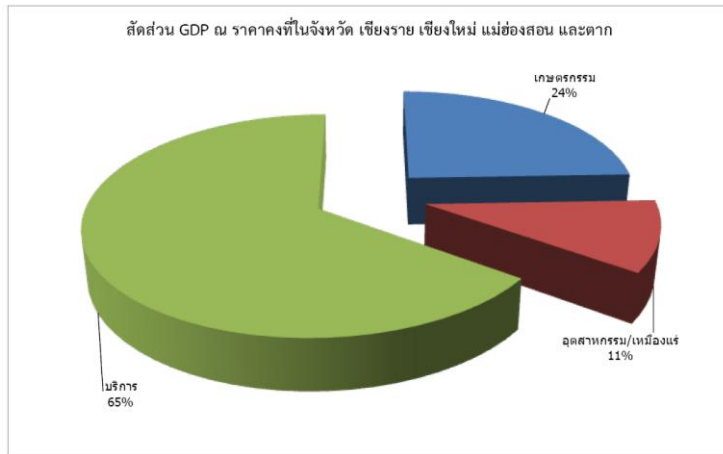
การนำเข้าถ่านไม้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผลิตก๊าซ/ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ และการทำเคมีภัณฑ์/สารเคมี/วัสดุเคมีซึ่งมีจำนวนโรงงานในพื้นที่เพียง ๔ ราย

ในด้านเกษตรกรรม ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรจากเมียนมาร์ในระดับ Star เพียง ๔ ประเภท ได้แก่ มะพร้าว (๐๘๐๑) ยางธรรมชาติ (๔๐๐๑) โคและกระบือมีชีวิต (๐๑๐๒) สำหรับยางธรรมชาติมีมูลค่าการนำเข้าน้อยมากจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาผลกระทบ การนำเข้ามะพร้าวมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ ๕๕ ล้านบาท และเติบโตร้อยละ ๑๑.๓ ต่อปี จึงมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ยเพียงปีละ ๕,๒๗๗ ตัน ที่สำคัญ คือการนำเข้าโคเนื้อและกระบือ ซึ่งมีผลกระทบในเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากการนำเข้าโคและกระบือเพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศไทย แล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อมีอยู่ในพื้นที่ ๗๙,๔๒๔ ตัว และมีกระบือเพียง ๕,๗๙๙ ตัว

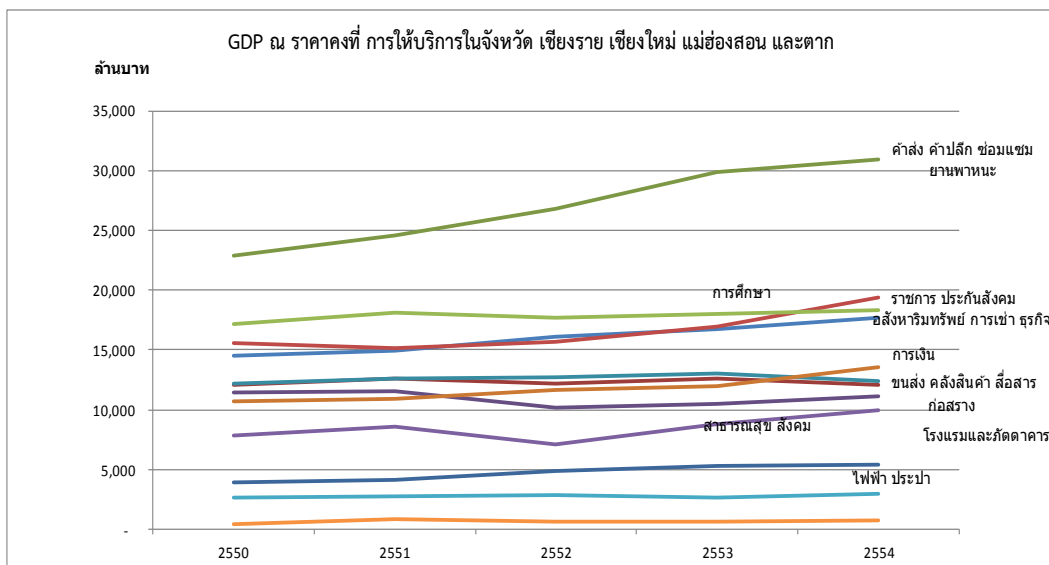
โดยสรุป ในการเข้าสู่ AEC การนำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ในพื้นที่มากที่สุด โดยการนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ซึ่งจะมีผลกระทบเชิงบวกต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมการก่อสร้างอื่นๆนอกจากนั้นที่สำคัญเป็นการนำเข้ากลุ่มสินค้าสัตว์น้ำที่จะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการทำอาหารแปรรูปจากสัตว์น้ำ สำหรับการนำเข้าโคเนื้อและกระบือ จะมีผลกระทบในเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้นำโคและกระบือมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศไทยแล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออกต่อไป

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคเหนือที่มีพื้นที่ติดต่อกับเมียนมาร์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีสัดส่วนของภาคบริการในมูลค่า GDP อยู่ร้อยละ ๖๕ (เป็นราคาคงที่ ณ ปี ๒๕๕๕)

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๔

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาที่มีมูลค่าสูงสุด คือ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซม ยานพาหนะ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าสูงประมาณ ๓๑,๐๐๐ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และมีอัตราการเติบโตเพิ่มสูงเฉลี่ยร้อยละ ๘ ต่อปี สำหรับการให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีสัดส่วนในมูลค่าน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาการให้บริการไฟฟ้า แม้ว่าไทยจะมีการส่งออกไฟฟ้าไปยังประเทศเมียนมาร์ในระดับ Star แต่จากข้อมูลของ GDP ในพื้นที่แสดงให้เห็นว่าสาขาไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่มีศักยภาพพอเพียง และจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ เพื่อให้มีปริมาณมากพอที่จะสนองความต้องการการเติบโตในพื้นที่ชายแดนของเมียนมาร์

การศึกษานี้จะทำการเปรียบเทียบการให้บริการใน GDP ของไทยกับข้อมูลที่ได้การสำรวจความยากจนในประเทศเมียนมาร์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่จัดทำขึ้นสถาบัน IHLCA ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านเทคนิคการประเมินสภาพชีวิตครัวเรือนของรัฐบาลเมียนมาร์ด้วยความร่วมมือจากสถาบัน IDEA International Institute ของประเทศแคนาดา และภายใต้การโดยสนับสนุนของกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลเมียนมาร์ร่วมกับ UNDP (IHLCA, 2007) รวมทั้งข้อมูลจากรายงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเมียนมาร์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ของ UNDP (HDR, 2010)^๑

จากจำนวนประชากรของสหภาพเมียนมาร์ทั้งประเทศ ๕๕.๒ ล้านคน (CIA World Fact Book, 2013) ประมาณร้อยละ ๑๓ อาศัยอยู่ใน ๓ รัฐที่ติดกับชายแดนประเทศไทยภาคเหนือ

โดยประมาณสามในสี่ของประชากรอยู่ในรัฐฉาน นอกนั้นส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง ส่วนรัฐคะยาห์มีประชากรน้อย

เนื่องจากรัฐฉานเป็นรัฐใหญ่มีพื้นที่ประมาณหนึ่งในสี่ของประเทศ และมีประชากรประมาณร้อยละ ๑๐ ของทั้งประเทศ รัฐบาลเมียนมาร์จึงแยกการปกครองในรัฐฉานออกเป็น ๓ เขต ได้แก่ ฉานตะวันออก ฉานใต้ และฉานเหนือ โดยที่ฉานเหนือไม่มีเขตแดนติดกับประเทศไทย ดังนั้นการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของชาวเมียนมาร์ในการศึกษานี้จึงเน้นไปที่ ฉานตะวันออก และฉานใต้ ซึ่งมีเขตแดนติดกับจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนเท่านั้น

รัฐ	สัดส่วนประชากรที่ยากจน	สัดส่วนประชากรที่ขาดแคลนอาหาร	สัดส่วนประชากรที่ได้รับการศึกษาขั้นประถม	สัดส่วนหญิงที่ได้รับการผดุงครรภ์โดยบุคลากรที่เชี่ยวชาญ	สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงน้ำดื่มสะอาด	สัดส่วนประชากรที่มีไฟฟ้าใช้
ทั้งประเทศ	๓๒%	๑๐%	๘๔.๗%	๗๒.๕%	๖๒.๖%	๓๘.๐%
ฉาน ตะวันออก Shan (E)	๕๒%	๒๐%	๗๗.๖%	๖๓.๙%	๗๕.๘%	๔๑.๔%
ฉาน ใต้ Shan (S)	๔๐%	๑๓%	๗๙.๒%	๘๖.๘%	๕๒.๘%	๔๗.๓%
คะยาห์ Kayah	๓๔%	๑๓%	๙๓.๑%	๘๐.๘%	๘๘.๕%	๖๐.๑%
กะเหรี่ยง Kayin	๑๒%	๒%	๘๖.๔%	๕๘.๘%	๕๕.๔%	๒๗.๗%

^๑ IHLCA (2007). "Integrated Household Living Conditions Survey In Myanmar: Poverty Profile", IHLCA Project Technical Unit, Yangon, Union Of Myanmar, IDEA International Institute, Quebec City, Canada, with support from: Ministry Of National Planning and Economic Development, Union Of Myanmar , UNDP, Yangon. Available at http://www.mm.undp.org/undp_publication_pdf/ihlca-poverty%20survey.pdf

^๒ UNDP (2010). "Human Development Initiative: Annual Report 2010", UNDP Myanmar. Available at http://www.mm.undp.org/UNDP_Publication_PDF/HDI%201010.pdf

รัฐ	สัดส่วน ครัวเรือน เกษตรกรรมที่มี เครื่องจักร การเกษตร	สัดส่วน ครัวเรือน ที่มีทีวี	สัดส่วน ครัวเรือนที่มี โทรศัพท์ พื้นฐาน	ค่าใช้จ่าย ด้านสุขภาพ เฉลี่ยรายหัว ผู้ใหญ่ (จาด)	สัดส่วน ประชากรที่ เข้าถึงการ ให้บริการ สาธารณสุข พื้นฐาน	จำนวน แพทย์เฉลี่ย ต่อ โรงพยาบาล ของเมือง	ค่าใช้จ่ายใน การบริโภค (ไม่รวม ด้านสุขภาพ) เฉลี่ยรายหัว ผู้ใหญ่ (จาด)
ทั่วประเทศ	๑๕.๙%	๒๕.๗%	๓.๑%	๑๑,๕๙๔	๖๔.๙%	๘.๓	๒๒๐,๙๑๐
ฉาน ตะวันออก Shan (E)	๒๑.๑%	๓๗.๕%	๕.๔%	๕,๔๓๓	๖๔.๗%	๗.๔	๑๘๑,๗๙๙
ฉาน ใต้ Shan (S)	๑๔.๒%	๒๔.๙%	๒.๘%	๑๒,๘๖๓	๖๓.๔%	๑๖.๗	๒๐๖,๗๓๕
คะยาห์ Kayah	๒๓.๒%	๒๖.๕%	๑.๙%	๑๐,๑๖๐	๑๐๐.๐%	๔๕.๐	๒๐๑,๓๓๒
กะเหรี่ยง Kayin	๘.๓%	๒๔.๗%	๐.๙%	๑๓,๒๒๐	๖๘.๗%	๙.๓	๒๔๘,๖๘๕

ที่มา : IHLCA (2007).

จากการสำรวจภาวะความยากจนของประชาชนเมียนมาร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกระทรวงวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติของเมียนมาร์และ UNDP พบว่าทั้งฉานตะวันออก และฉานใต้ มีความยากจนสูงมาก คือประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรตกอยู่ในภาวะความยากจน¹⁰ ซึ่งนับว่าเป็นพื้นที่ซึ่งมีความยากจนมากที่สุดในทุกพื้นที่ของประเทศเมียนมาร์ที่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทย ในขณะที่รัฐคะยาห์มีความยากจนยากจนประมาณร้อยละ ๓๔ ซึ่งก็ยิ่งมากกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ คงมีเพียงรัฐกะเหรี่ยงเท่านั้นที่อัตราความยากจนต่ำเพียงร้อยละ ๑๒ โดยรวมแล้วภาคเหนือของเมียนมาร์มีระดับความยากจนสูงกว่าภาคใต้มาก (ดังที่จะได้กล่าวถึงในบทต่อไป)

เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยของความยากจนระหว่างรัฐภาคเหนือและภาคใต้แล้ว ส่วนใหญ่มีปัจจัยคล้ายกัน คือปัจจัยหลักมาจากการขาดแคลนอาหาร การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การขาดแคลนแพทย์ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน และการขาดแคลนไฟฟ้า แต่ภาคเหนือมีโอกาและทางเลือกในการเข้าถึงปัจจัยเหล่านี้ยากกว่าภาคใต้ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากเส้นทางคมนาคมที่ไม่สะดวก และปัญหาการสู้รบในพื้นที่ซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

ดังนั้น การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าอุปโภค บริโภค เครื่องจักรกลและปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคเหนือของเมียนมาร์ซึ่งผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งของไทยจะได้รับผลกระทบในเชิงบวก ในขณะที่ไทยต้องเตรียมเพิ่มการให้บริการด้านสาธารณสุขและการแพทย์ การให้บริการไฟฟ้า และการให้บริการด้านการเกษตร เพิ่มขึ้น

อนึ่ง ประชาชนในรัฐฉานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่ใช้ภาษาและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับคนไทย และโดยที่ประชาชนในเขตเมียนมาร์มีความยากจนสูงมาก ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในการหลั่งไหลของชาวเมียนมาร์ที่พูดภาษาไทยเหล่านี้เข้ามาใช้แรงงานในฝั่งไทย ทั้งที่ถูกต้องและ

10World Food Program (2012). Emergency Food Security Assessment in Southern Shan State. WFP Myanmar, March 2012. Available at <http://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp245875.pdf>

ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้เยาวชนเมียนมาร์อาจเดินทางเข้ามาศึกษาในสถานศึกษาของไทยได้ พื้นที่ชายแดนไทยในบริเวณนี้จึงควรเตรียมให้บริการในด้านเหล่านี้ไว้ด้วย

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. โดยศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

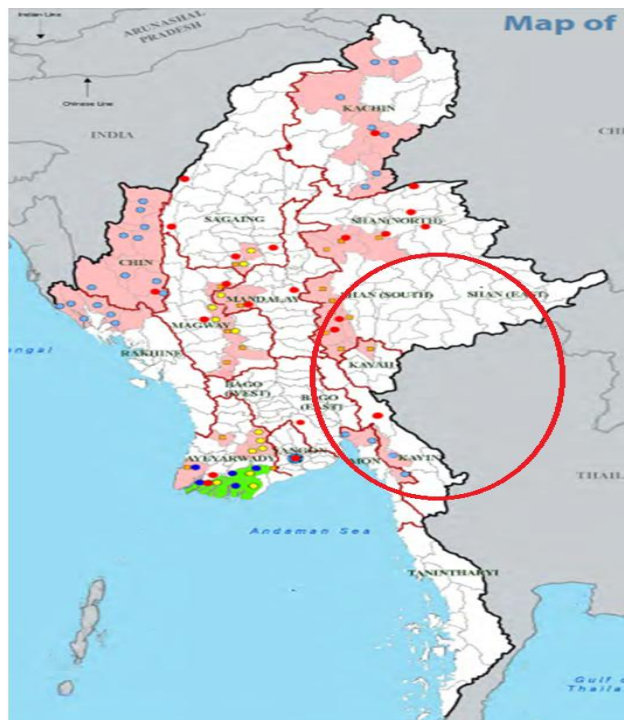
- การบ่มใบยาสูบปัจจัยสำคัญคือ การทำไร่ยาสูบ ซึ่งมีปัจจัยต้นน้ำ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชบริการทางการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิง ตามลำดับ อุตสาหกรรมนี้มีการลงทุนสูง เงินทุนหมุนเวียนสูงและใช้แรงงานสูงแต่การเคลื่อนย้ายไปลงทุนในเมียนมาร์อาจมีปัญหาในเรื่องการห้ามนำออกพันธุ์ยาสูบ ตลอดจนปัญหาการเคลื่อนย้ายเงินทุนเวียน
- การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งประเภทกล้วยเตี้ยวชนมป้งและชนมเค็กต่างๆ มีวัตถุดิบต้นน้ำจากอุตสาหกรรมการทำแป้ง ที่มีอยู่ในพื้นที่จำนวนเพียง ๕ ราย ใช้เงินทุนหมุนเวียนเพียง ๒.๘ ล้านบาท จัดว่าเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กมาก ไม่พอเพียงกับการเติบโตของความต้องการส่งออกสินค้าอาหารจากแป้งไปเมียนมาร์จากพื้นที่ จึงควรสนับสนุนให้มีการลงทุนอุตสาหกรรมการทำแป้งในพื้นที่ ๔ จังหวัดภาคเหนือ
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ มีปัจจัยสำคัญได้แก่ การผลิตน้ำมันสัตว์ ไซสตร์ น้ำมันพืช การทำไร่ข้าวโพดการประมงและโรงสีข้าว ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะน้ำมันกากถั่วเหลือง ที่มีการผลิตจำนวนมากในพื้นที่รวมทั้งนำเข้าจากเมียนมาร์ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีปัจจัยต้นน้ำ ได้แก่ บริการทางการเกษตรการผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และสถาบันการเงินตามลำดับ
- การทำเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งภาชนะบรรจุด้วยผลิตภัณฑ์พลาสติกมีวัตถุดิบต้นน้ำที่สำคัญคือการผลิตยางสังเคราะห์ และปิโตรเคมี ซึ่งมีแหล่งผลิตในย่านนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก จึงต้องอาศัยการขนส่งวัตถุดิบนี้ไปยังภาคเหนือ

โดยสรุป ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ภาครัฐจำเป็นต้องจัดเตรียมปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตในพื้นที่ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืชการให้บริการทางการเกษตร และสถาบันการเงิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตยาสูบและผลผลิตการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมการทำแป้ง รวมทั้งอาหารสัตว์

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือของไทยและเมียนมาร์

เขตการปกครองเมียนมาร์ที่ติดกับชายแดนไทยภาคเหนือ

เมียนมาร์มีชายแดนติดกับชายแดนภาคเหนือของประเทศไทยประกอบด้วยรัฐ ๔ รัฐจากเหนือไปใต้ ได้แก่ ภาคตะวันออกและภาคใต้ของรัฐฉาน (Shan) รัฐคะยาห์ (Kayah) และรัฐกะเหรี่ยง (Kayin) รวมแนวชายแดนที่ติดต่อกันเป็นระยะทางยาวประมาณ ๘๐๐ กิโลเมตร (แนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ทั้งหมด ยาวประมาณ ๑,๘๐๐ กิโลเมตร) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก

ที่มา : UNDP (2010). “Human Development Initiative: Annual Report 2010” หน้า ๓

จุดผ่านแดนระหว่างเมียนมาร์และไทยในพื้นที่ภาคเหนือ¹¹

ตามแนวชายแดนด้านเหนือ มีจุดผ่านแดนถาวร ๓ แห่ง อยู่ที่เมืองท่าชีเหล็ก (Tachileik) รัฐฉาน ๒ แห่ง ซึ่งตรงกับอำเภอแม่สาย และที่เมืองเมียวดีรัฐกะเหรี่ยง ๑ แห่ง ซึ่งตรงกับอำเภอแม่สอด

มีจุดผ่อนปรนอีก ๑๒ แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นจุดค้าขายระหว่างเมืองท่าชีเหล็ก รัฐฉานกับจังหวัดเชียงราย ๕ แห่ง ตรงกับอำเภอแม่สาย ๔ แห่ง และอำเภอเชียงแสน ๑ แห่ง เป็นจุดค้าขายระหว่างรัฐฉานกับจังหวัดเชียงใหม่ ๒ แห่ง คือ ที่เมืองสาดและเมืองเตาซึ่งตรงกับอำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง และยังมีจุดค้าขายระหว่างรัฐฉานกับจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีก ๑ แห่ง ที่บ้านนายนหลวงเมืองลอยแหลม (Loilem) ซึ่งตรงกับบ้านห้วยผึ้ง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ที่รัฐกะเหรี่ยงมีจุดค้าขายระหว่างรัฐกะเหรี่ยงกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓ แห่ง คือที่บ้านน้ำมาง อำเภอแม่แจ่ม เมืองลอยก่อ ซึ่งตรงกับบ้านห้วยต้นนุ่น ม.๔ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวมที่ตำบล Ban Sao Hin อำเภอแม่แจ่มเมืองลอยก่อซึ่งตรงกับบ้านเสาหิน ม.๑ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง และที่ตำบลบ้านใหม่ รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งตรงกับบ้านน้ำเพียงดิน ตำบลผาบ่อง รัฐกะเหรี่ยงมีจุดค้าขายกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑ จุด คือที่เมืองผาปูน (Hpapun) ซึ่งตรงกับบ้านแม่สามแลบ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย

¹¹ ข้อมูลจาก กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ “คู่มือการค้าและการลงทุนสาธารณะรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์” มกราคม ๒๕๕๕, เข้าถึงได้จาก

<http://112.121.130.150/aec/attachments/article/318/Burma%20Trade%20and%20Investment%20Handbook.pdf>

และจาก คู่มือดัชนีการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๔ เข้าถึงได้จาก

http://www.boi.go.th/upload/Myanmar_manual_65917.pdf

เส้นทางคมนาคมสายที่สำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือของไทยกับเมียนมาร์

โครงการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย - เมียนมาร์ จากเมียวดี - เชียงเตนะวศรี

ที่มา: สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

เส้นทางคมนาคมจากเมียวดีถึงเชียงเตนะวศรีเชื่อมโยงเศรษฐกิจและการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์เป็นโครงการที่ประเทศไทยโดยสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ.ให้ความช่วยเหลือเป็นเงินให้เปล่า ๑๒๒.๙ ล้านบาท เพื่อสร้างถนนระยะทาง ๑๗.๓๕ กิโลเมตร จากเมียวดีไปถึงเชียงเตนะวศรี และจะเชื่อมโยงไปยังเมืองย่างกุ้ง

การสำรวจศักยภาพของเส้นทางและช่องทางการค้าระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่สวด จังหวัดตากกับเมียนมาร์

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน - ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ คณะอนุกรรมการได้เดินทางไปศึกษาสภาพการค้าที่ด่านห้วยผึ้งซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนประมาณ ๔๐ กิโลเมตร พบว่าเส้นทางจากทางหลวงเข้าไปยังจุดผ่อนปรนส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยางมีสภาพดี ยกเว้นช่วงระยะทางสุดท้ายประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ที่ยังเป็นดินลูกรัง ผิวจราจรกว้างประมาณ ๖ เมตร มีความสูงชันเป็นบางช่วง แต่รถบรรทุกขนาดกลางแล่นผ่านได้ที่บริเวณจุดผ่อนปรนมีการขนถ่ายสินค้าขึ้นรถบรรทุกเมียนมาร์ เนื่องจากรถบรรทุกของไทยยังไม่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าเมียนมาร์ได้ มีชาวบ้านให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อซื้อขาย โดยการซื้อขายใช้เงินจำกัดของเมียนมาร์ ในการนำเข้าส่งออกสินค้ามีเจ้าหน้าที่ศุลกากรมาช่วยอำนวยความสะดวกเป็นบางวัน จุดผ่อนปรนแห่งนี้อยู่ห่างจากเมืองตองยี เมืองหลวงของรัฐฉานประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางส่วนใหญ่ของสินค้าอุปโภคและบริโภคของไทย สำหรับสินค้าที่ไทยนำเข้าส่วนใหญ่เป็นผลิตผลทางการเกษตรที่บางส่วนเป็นพืชผลที่คนไทยไปลงทุนทำเกษตรแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming) ในเมียนมาร์แล้วส่งผลผลิตกลับเข้ามาในประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลเมียนมาร์ให้ความสนใจมากในโครงการนี้มาก เพราะพื้นที่รัฐฉานเป็นแหล่งปลูกฝิ่นที่สำคัญ โครงการนี้จะช่วยยกระดับรายได้ของเกษตรกร และลดการปลูกฝิ่น การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าเกษตรที่จุดผ่านแดนแห่งนี้ รวมทั้งจุดผ่อนปรนอื่นๆ ที่ จังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายจึงอาจเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

ที่จุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่นตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จุดผ่านแดนบริเวณนี้มีความสำคัญเนื่องจากมีระยะทางห่างจากเมืองหลวงเนย์ปีดอร์ของเมียนมาร์เพียง ๒๐๐ กว่ากิโลเมตร เท่านั้น คณะอนุกรรมการได้เดินทางจากที่ว่าการอำเภอขุนยวมเข้าไปตามเส้นทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ซึ่งมีสภาพถนนดีเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในช่วงสุดท้ายที่เป็นถนนดินลูกรังเป็นหลุมเป็นบ่อระยะทางประมาณ ๓ - ๔ กิโลเมตร ในเขตอุทยานแห่งชาติ จนถึงบริเวณที่ห่างจากจุดผ่อนปรนอีกเพียงประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ก็พบว่าถนนดินลูกรังเหลือความกว้างเพียง ๔ เมตร วังคดเคี้ยวไปตามไหล่ภูเขา และไม่อยู่ในสภาพที่รถธรรมดาจะวิ่งผ่านไปได้ การเปิดจุดผ่านแดนที่ด่านห้วยต้นนุ่นนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาเส้นทางให้มีการขนส่งสินค้าได้สะดวก ในการนี้ต้องได้รับความยินยอมจากกรมอุทยานหรือกรมป่าไม้ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่

ที่จุดผ่านแดนถาวรแม่สออด คณะอนุกรรมการได้มีโอกาสเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมบริเวณที่รัฐบาลเมียนมาร์กำลังพัฒนาให้เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมพิเศษเมียวดี (Myawaddy special economic zone) ซึ่งอยู่ห่างจากชายแดนเข้าไปอีกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร บนทางหลวงสายเมียวดี - เชียงตุงนครที่บริษัทผู้รับเหมาของไทยกำลังเร่งสร้างตามโครงการให้ความช่วยเหลือของไทย นิคมอุตสาหกรรมพิเศษดังกล่าวได้มีการก่อสร้างอาคารที่ทำการและคลังสินค้าจำนวนมาก แต่ไม่พบเห็นการเปิดดำเนินการอย่างจริงจัง คงมีความคึกคักเพียงที่สถานีขนถ่ายสินค้าเท่านั้น เนื่องจากการค้าไทยกับเมียนมาร์ประมาณร้อยละ ๓๐ เป็นการขนส่งสินค้าทางบกผ่านอำเภอแม่สออด โดยมีการขนถ่ายสินค้าจากรถบรรทุกไทยไปขึ้นรถบรรทุกเมียนมาร์เพื่อเดินทางต่อไปยังมะละแหม่งและย่างกุ้ง ทำให้สินค้าไทยมีต้นทุนการขนส่งสูง ทั้งนี้รถบรรทุกจีนได้รับสิทธิให้เดินทางต่อเนื่องข้ามพรมแดนเข้าเมียนมาร์ได้ จึงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจเพื่อแก้ไขปัญหา

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ในพื้นที่ ๔ จังหวัด ชายแดนภาคเหนือ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๖๓ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๒๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๔ ซึ่งเป็นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๓ แห่ง และเทศบาลตำบล ๕ แห่ง ได้แก่

- เชียงราย ๕ แห่ง : ทต.แม่สาย อ. แม่สาย, ทต.แม่สายมิตรภาพ อ. แม่สาย, อบต.โป่งผา อ. แม่สาย, อบต.แม่ฟ้าหลวง อ. แม่ฟ้าหลวง, อบต.แม่สลองนอก อ. แม่ฟ้าหลวง
- เชียงใหม่ ๔ แห่ง : อบต.แม่งอน อ.ฝาง, อบต.ม่อนปิ่น อ.ฝาง, อบต.เวียง อ.ฝาง, อบต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง
- แม่ฮ่องสอน ๕ แห่ง : อบต.ห้วยโป่ง อ. เมือง, อบต.ห้วยผา อ. เมือง, อบต.แม่เคี อ.ขุนยวม, อบต.ขุนยวม อ. ขุนยวม, อบต.ถ้ำลอด อ. ปางมะผ้า
- ตาก ๑๔ แห่ง : ทต.ท่าสายลวด อ. แม่สออด, อบต.ด่านแม่ละเมา อ.แม่สออด, อบต.ท่าสายลวด อ. แม่สออด, อบต.แม่ปะ อ. แม่สออด, อบต.มหาวัน อ. แม่สออด, ทต.แม่จัน อ. อุ้มผาง, อบต.อุ้มผาง อ. อุ้มผาง, ทต.พบพระ อ. พบพระ, อบต.พบพระ อ. พบพระ, อบต.แม่หละ อ. ท่าสองยาง, อบต.แม่สออง อ. ท่าสองยาง, อบต.ท่าสองยาง อ.ท่าสองยาง, อบต.แม่ตื่น อ. แม่ระมาด, อบต.ขงเนจื้อ อ. แม่ระมาด

โดยเฉลี่ยแต่ละอปท.มีประชากร ๙,๖๙๔ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๒๗.๕ ล้านบาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ เกษตรกรรม (ร้อยละ ๙๓) นอกนั้นเป็นการค้าขาย รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๖,๗๘๖ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อปท. ทั้ง ๒๘ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๖ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) ๔๐ แห่ง โรงพยาบาลอื่นๆ ๒ แห่ง และคลินิกเอกชน ๓๔ แห่ง

ในด้านการศึกษา อปท.ทั้ง ๒๘ แห่ง มีระดับอาชีวะหรืออุดมศึกษา ๔ แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมปลาย ๑๐ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๔๐ แห่ง และระดับประถม ๑๒๕ แห่ง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท.ทั้ง ๑๒ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้

ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๒	ปานกลาง
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๐	ปานกลาง
มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๑.๘	ค่อนข้างไม่ดี
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๑.๘	ค่อนข้างไม่ดี
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๖	ค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๖	ค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี , ๒= ปานกลาง , ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท.ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- การที่มีโครงการหลวงหน่วยงานส่งเสริมอาชีพ มีศูนย์การถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล ให้ความรู้ในแปรรูปผลผลิต ส่งผลให้ผลผลิตเกษตรของไทยคุณภาพดีมีความหลากหลาย และได้ราคา
- พื้นที่ที่มีความได้เปรียบด้านโลจิสติกส์ เป็นประตูสู่เมียนมาร์ ลาว และจีนประชาชนใช้ภาษาล้านกันสื่อสารกันได้ ส่งผลให้มีความพร้อมในการทำธุรกิจกับต่างชาติ
- มีสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ จำนวนพอเพียงการค้าขายแต่นิยมใช้เงินบาท ส่งผลให้มีการค้ามีความคล่องตัว
- สภาพพื้นที่เป็นภูเขา เส้นทางลำบากจุดผ่านแดนมีน้อย ส่งผลเชิงลบต่อการค้า
- พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในป่าสงวนและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทำให้พื้นที่เกษตรมีจำกัด และไม่สามารถขยายพื้นที่จุดผ่านแดน
- สภาพพื้นที่เป็นภูเขา หลายพื้นที่จึงไม่มีไฟฟ้า โทรศัพท์ ระบบการสื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้ขาดการเข้าถึงข้อมูล
- สภาพพื้นที่เป็นภูเขา การคมนาคมไม่สะดวก ค่าขนส่งแพง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ยมีราคาแพง และไม่สามารถแข่งขันกับผลผลิตการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน
- มีการเผาป่าก่อให้เกิดมลภาวะจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลต่อปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมทำลายภาพพจน์การท่องเที่ยว และสุขภาพ
- ค่าแรงไทยสูงกว่าเพื่อนบ้าน และสภาพพื้นที่เป็นภูเขา ยากต่อการควบคุม จึงมีแรงงานต่างชาติลักลอบเข้าเมืองง่าย

- ประเทศเพื่อนบ้านมีปัญหาด้านสาธารณสุขประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านขาดความรู้ และหน่วยงานสาธารณสุขของไทยขาดแคลนบุคลากร ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดของโรคติดต่อจากชายแดนได้ง่าย
- เพื่อนบ้านมีปัญหาชนกลุ่มน้อย รายได้ต่ำ และการลักลอบเข้าเมืองง่าย ส่งผลให้มีปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่

ทั้งนี้ อปท. มีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อให้ต้นทุนการขนส่งต่ำลง เช่น เจาะอุโมงค์ผ่านภูเขา ควรยกเลิกเขตป่าสงวนบางพื้นที่เพื่อพัฒนาให้เป็นจุดผ่านแดน หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรเพิ่มศักยภาพให้ อปท. ด้านธุรกิจการค้าชายแดนโดยสนับสนุนการเรียนรู้ธุรกิจการค้าข้ามแดน และควรให้ความรู้กับประชาชนเพื่อป้องกันโรคติดต่อจากประเทศเพื่อนบ้าน และนำเสนอโครงการต่างๆ อาทิ

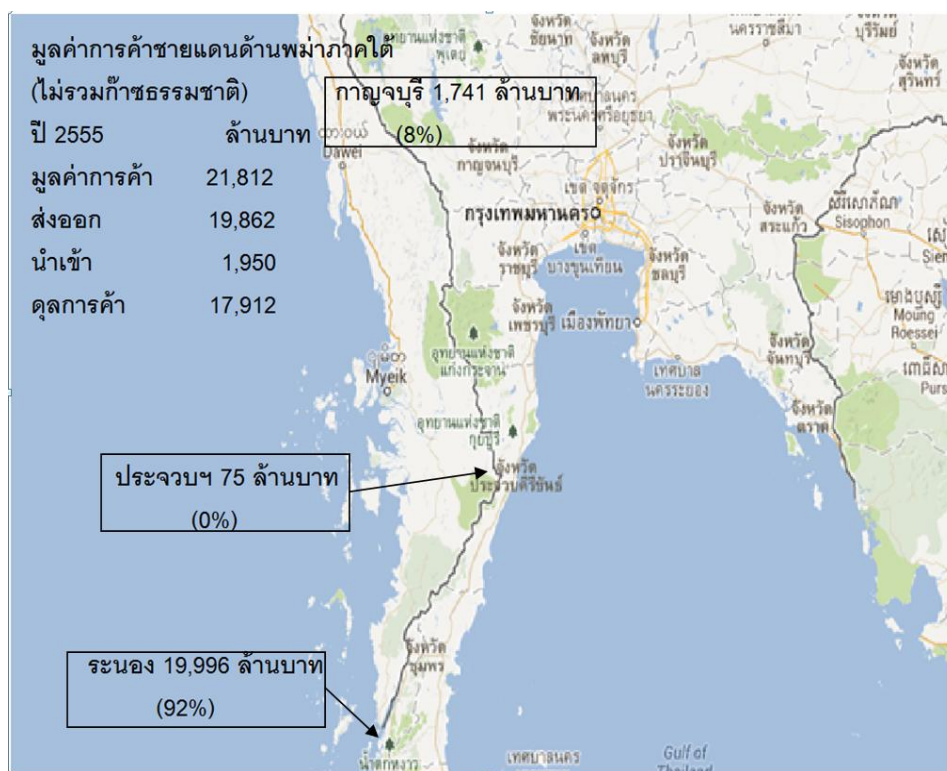
- โครงการปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่ง
- โครงการก่อสร้างถนนสายบ้านกองแจน้อยเพื่อเชื่อมต่อ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีด่านติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ ๒ ด่าน คือ ด่านหลักแต่ง อำเภอเวียงแหง และด่านกิวผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการเปิดด่านชายแดนตรงจุดที่ประชาชนทั้งสองประเทศติดต่อกันได้
- สร้างถนนคอนกรีตและสะพานข้ามแม่น้ำเมยบริเวณหมู่บ้านสวนอ้อย ม.๙ ตำบลท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
- โครงการเพิ่มความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยและสาธารณสุขให้กับผู้ค้าแรงงาน

โดยสรุป อปท. ในพื้นที่เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC มีปัญหาสำคัญในสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นภูเขา ป่าสงวนและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทำให้มีต้นทุนสูงในการขนส่งรวมทั้งการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งผลต่อสังคมด้านแรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และด้านการป้องกันโรคติดต่อ ดังนั้นปัจจัยสำคัญจึงได้แก่ การปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและโทรคมนาคมในพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ในภาพรวมพื้นที่ชายแดนไทยด้านภาคเหนือติดกับเมียนมาร์ ๔ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก โดยเชื่อมต่อกับ ๓ รัฐ ได้แก่ รัฐฉาน (Shan) รัฐกะยาห์ (Kayah) และรัฐกะเหรี่ยง (Kayin) ประชากรเมียนมาร์ประมาณร้อยละ ๑๓ จากทั้งประเทศ ๕๕.๒ ล้านคน อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ โดยประมาณสามในสี่อยู่ในรัฐฉาน ที่เหลือส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง ส่วนรัฐกะยาห์มีประชากรน้อย สินค้าส่งออกจากไทยที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และซีเมนต์ และกลุ่มสินค้า ประเภทอาหาร แต่จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มากนัก อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุด คือ การบ่มใบชาหรือใบยาสูบรวมทั้งอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆ ซึ่งจะมีห่วงโซ่อุปทานไปยังภาคการเกษตรในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นที่สำคัญ คือ การผลิตกระแสไฟฟ้า และอุตสาหกรรมพลาสติกในด้านการเกษตร การส่งออกสินค้าจะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อย สับปะรด และถั่วเหลือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วเหลืองซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งผลิตใหญ่ของประเทศ ในด้านปศุสัตว์ จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่ ในด้านสินค้านำเข้า หากไม่นับก๊าซธรรมชาติ สินค้าส่วนใหญ่มีมูลค่าต่ำ สินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบเชิงบวกในพื้นที่มากที่สุด คือ การนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื้อไปยังอุตสาหกรรมก่อสร้างอื่นๆ สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรจะมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่

จำนวนหนึ่ง แต่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เนื่องจากการนำเข้าโคและกระบือมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในไทย แล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก ในภาคบริการ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซมยานพาหนะ จะได้รับผลกระทบเชิงบวกแต่การให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีมูลค่าน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการไฟฟ้า ซึ่งไทยส่งออกไฟฟ้าไปยังประเทศเมียนมาร์เพิ่มขึ้นในระดับ Star ทั้งที่การผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่มีศักยภาพพอเพียง จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ เพื่อให้มีปริมาณพอที่จะสนองความต้องการการเติบโตในพื้นที่ของเมียนมาร์ได้ทั้งนี้ประชาชนเมียนมาร์ยังมีความยากจนสูงโดยเฉพาะในรัฐฉานซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนตกอยู่ในภาวะความยากจน ทั้งการขาดแคลนอาหาร การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การขาดแคลนแพทย์ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน และการขาดแคลนไฟฟ้า ดังนั้นการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าอุปโภค บริโภค ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคเหนือของเมียนมาร์โดยผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งของไทยจะได้รับผลกระทบในเชิงบวก ในขณะเดียวกันภาครัฐของไทยต้องเตรียมเพิ่มการให้บริการด้านสาธารณสุขการให้บริการไฟฟ้า ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช การให้บริการทางการเกษตร และสถาบันการเงิน ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความเห็นว่าภาครัฐควรปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและโทรคมนาคมในพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พื้นที่ชายแดนไทยที่ติดต่อกับภาคใต้ของประเทศเมียนมาร์

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก

พื้นที่ชายแดนไทยด้านด้านภาคใต้ของเมียนมาร์ประกอบด้วย ๖ จังหวัดจากทิศเหนือไปได้ ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

พื้นที่ชายแดนของเมียนมาร์ภาคใต้ที่ติดต่อกับไทย ประกอบด้วย ๓ รัฐ ได้แก่

- รัฐกะเหรี่ยง (Kayin) มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี
- รัฐมอญ (Mon) มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี
- ภาคตะนาวศรี (Tanintharyi) มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัด ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

ชายแดนด้านนี้มีจุดผ่านแดนถาวร ๑ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
ระนอง	๑. ด้านตรวจคนเข้าเมือง อ.เมืองระนอง ๒. ท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางรี อ.เมืองระนอง ๓. ปากน้ำระนอง ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง ๔. ท่าเทียบเรือ บ.อันดามันคลับจำกัด ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง	เมืองเกาะสองภาคตะนาวศรี

จุดผ่อนปรน ๒ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
กาญจนบุรี	ด่านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	อ.พญาทองชูจ.กอกาเล็ก รัฐกะเหรี่ยง
ประจวบคีรีขันธ์	บ.ไร่แครต.คลองวาฬ อ.เมืองประจวบฯ	บ.มุด่องจ.มะริด ภาคตะนาวศรี

จุดผ่านแดนชั่วคราว ๒ แห่ง ได้แก่

จังหวัด	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของเมียนมาร์
กาญจนบุรี	ด่านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี	อ.พญาทองชู จ.กอกาเล็ก รัฐกะเหรี่ยง
กาญจนบุรี	บ้านพุร้อน ต.บ้านเก่า อ.เมืองกาญจนบุรี	บ้านทิดิ จ.ทวาย ภาคตะนาวศรี

ที่มา: ระเบียบฐานข้อมูลจุดผ่านแดน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีและมาตรการกีดกัน

สินค้าส่งออก

ไทยส่งสินค้าออกไปเมียนมาร์ภาคใต้ โดยผ่านด่านศุลกากรตามแนวตะเข็บชายแดน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นมูลค่า ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๐ ของมูลค่า การส่งออก ไทย –เมียนมาร์จากตารางสินค้าระดับ Star ที่นำเสนอในบทที่แล้ว เมื่อนำตัวสินค้ามาเชื่อมโยง กับโรงงานอุตสาหกรรม ที่จัดตั้งในพื้นที่ จังหวัดชายแดนของไทยที่ติดกับภาคใต้ของเมียนมาร์ พบว่า มี จำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบเชิงบวกอัน เนื่องมาจากการขยายตัวของสินค้า ดังนี้

รหัสประเภท อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ ของเมียนมาร์ที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงาน รวม	แรงงานรวม
๐๙๐๖	การปอกหัวพืช/ทำเป็นเส้น/แท่ง	๑๙๗	๔๙,๒๑๘,๙๐๑	๑,๑๔๓	๑๐,๔๘๕
๑๐๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น	๖๓	๔๑๐,๕๐๒,๒๐๐	๑,๙๓๐	๕๓,๗๒๖
๑๕๐๑	การทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์	๔๐	๑,๑๔๒,๙๒๗,๒๒๑	๙๙๓	๙๔,๙๘๔
๕๐๐๔	การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเข้าด้วยกัน	๓๗	๒๒๖,๐๙๒,๔๔๑	๓๙๒	๒๘,๓๓๗
๕๓๐๕	การทำพลาสติกเป็นรูปทรงต่างๆ	๒๗	๔๐๔,๘๐๐,๐๐๐	๘๗๖	๑๕,๙๑๙
๕๓๐๔	การทำถุง/กระสอบด้วยพลาสติก	๒๕	๓๔๑,๕๐๕,๐๐๐	๙๓๙	๑๒,๗๒๖
๑๐๐๑	การทำขนมปัง/ขนมเค้ก	๒๑	๓๑,๐๙๒,๓๗๕	๒๙๔	๑,๖๘๘
๕๓๐๑	การทำเครื่องมือ/เครื่องใช้/ประดับด้วยพลาสติก	๑๘	๑๑๔,๘๕๐,๐๐๐	๙๐๖	๗,๖๘๐
๑๐๐๒	การทำขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง	๑๖	๒๑,๐๑๓,๐๐๐	๓๖๒	๒,๔๔๗
๑๖๐๐	ต้ม/กลั่น/ผสมสุรา	๑๑	๕๐๕,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๘๐	๑๑๔,๘๙๗
๑๑๐๓	การทำน้ำตาลทราย	๑๐	๑,๘๔๕,๐๐๐,๐๐๐	๓,๗๓๖	๑,๔๖๑,๐๖๙
๑๑๐๒	การทำน้ำตาลทรายแดง	๙	๗๘๔,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๘๕	๑๕๒,๕๒๓
๔๕๐๑	การทำสีใช้ทา/พ่น/เคลือบ	๘	๙,๘๕๐,๐๐๐	๖๘	๓๖๒
๒๐๐๑	การทำน้ำดื่ม	๗	๘,๓๕๐,๐๐๐	๔๓	๗๘
๒๐๐๔	การทำน้ำแร่	๕	๔๔,๙๘๐,๐๐๐	๘๗	๑๓๘
๕๐๐๑	การทำแอสฟัลต์	๕	๒๔๓,๐๐๐,๐๐๐	๑๕๙	๘,๙๗๑
๑๗๐๐	ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์	๔	๒๗๖,๕๐๐,๐๐๐	๒๔๔	๖๐,๕๔๓
๑๘๐๐	ทำสุราจากผลไม้	๓	๒๑,๕๐๐,๐๐๐	๕๔	๗๓๗
๒๐๐๒	การทำเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	๓	๔,๕๐๐,๐๐๐	๓๔	๑๙๒
๑๑๐๕	การทำน้ำตาลก้อน/น้ำตาลผง	๑	๕๐๐,๐๐๐	๙	๕๑
๑๑๐๗	การทำน้ำตาลจากต้นมะพร้าว/ต้นตาลโตนด	๑	ไม่ระบุ	๓	๖
๔๙๐๐	โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม	๑	๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๖๙	๑๓,๘๑๘
๕๓๐๖	การทำฉนวนด้วยพลาสติก	๑	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๓	๑,๖๔๕
๕๓๐๘	การอัดพลาสติกเป็นแผ่น	๑	๒๐๐,๐๐๐	๑๕	๔๐
	รวม	๕๑๔	๖,๙๘๖,๔๒๑,๑๓๘	๑๔,๕๓๔	๒,๐๔๓,๐๖๒
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๙.๒%	๑๗.๑%	๙.๖%	๗.๔%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี.ศ. ๒๕๕๕

การส่งออกสินค้าระดับ Star จะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๕๑๔ ราย ซึ่งใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ๖,๙๘๖ ล้านบาท และใช้แรงงานประมาณ ๑๔,๕๓๔ คน ใช้เครื่องจักรประมาณ ๒,๐๔๓,๐๖๒ แรงม้า อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบสัดส่วนแล้วผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่มีสัดส่วนไม่มากนักโดยจะเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๙ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๗ และกระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๑๐ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรเพียงร้อยละ ๗

เมื่อพิจารณาจากอุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบ พบว่าอาจแยกได้เป็น ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและพลาสติก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสัดส่วนมากถึงสามในสี่ ที่สำคัญได้แก่ การปอกหัวพืช/ทำเป็นเส้น/แท่งการทำผลิตภัณฑ์อาหารจาก

แป้งเป็นเส้นการทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์การทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง การต้ม/กลั่น/ผสมสุรา/ทำสุราจากผลไม้/ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์การทำน้ำตาลประเภทต่างๆ และการทำน้ำตาล/น้ำแร่/เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและพลาสติก ที่สำคัญได้แก่ การผสมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเข้าด้วยกัน/การทำแอสฟัลต์/โรงกลั่นน้ำมัน/การทำสี และการทำพลาสติกเป็นรูปทรงต่างๆ/การทำถุงพลาสติก/การทำเครื่องมือพลาสติก/ทำฉนวนพลาสติก/อัดพลาสติกเป็นแผ่น

กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่มากพอสมควร เช่น สินค้าส่งออกประเภทอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ มีผลกระทบในเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมการทำอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ ที่มีอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๔๐ ราย ใช้แรงงานประมาณ ๑,๐๐๐ คน ใช้เครื่องจักร ๙๔,๙๘๔ แรงม้า และมีเงินทุนหมุนเวียนสูงถึง ๑,๑๔๓ ล้านบาท และยังมีห่วงโซ่การผลิตต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมการปอกหัวพืช/ทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน/แท่ง ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๑๙๗ ราย ใช้แรงงานประมาณ ๑,๐๐๐ คน แต่ใช้เครื่องจักรเพียง ๑๐,๔๘๕ แรงม้าและใช้เงินทุนหมุนเวียนเพียง ๔๙ ล้านบาท นอกจากนี้การทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน/แท่งยังเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของการผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ที่มีโรงงานอยู่ในพื้นที่อีก ๓ รายด้วย หรืออุตสาหกรรมน้ำตาล ซึ่งมีจำนวนรวมกันเพียง ๒๐ ราย แต่ใช้แรงงานมากประมาณ ๔,๘๐๐ คน ใช้เครื่องจักร ๑,๖๑๐ แรงม้า และมีเงินทุนหมุนเวียนสูงถึง ๒,๖๐๐ ล้านบาท มีห่วงโซ่การผลิตต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมการต้ม/กลั่น/ผสมสุรา/ทำสุราจากผลไม้/ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ ที่มีโรงงานอีกหลายแห่งหรือเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ของอุตสาหกรรม เช่น การแปรรูปอาหารจากแป้ง เป็นเส้นการทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนมปังกรอบ/ขนมอบแห้ง เป็นต้น

สำหรับด้านเกษตรกรรม จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ใน ๖ จังหวัด ชายแดนที่ติดกับเมียนมาร์ภาคใต้มีเกษตรกร จำนวน ๒๙๐,๒๗๔ ครัวเรือน พื้นที่เกษตรกรรม ๖,๒๘๖,๒๔๔ ไร่ แต่ละครัวเรือน มีพื้นที่เฉลี่ย ๒๑.๗ ไร่ ซึ่งนับว่ามากกว่าเกษตรในพื้นที่ชายแดนอื่นๆ

เมื่อนำสินค้าส่งออกระดับ Star ไปเชื่อมโยงกับผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ พบว่า มีผลกระทบกับผลผลิตเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดน ด้านเมียนมาร์ภาคใต้	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔-'๕๖
๑๗๐๑	อ้อยโรงงาน (ตัน)	๑๑,๗๑๘,๐๑๐
๑๕๑๑	ปาล์มน้ำมัน (ตัน)	๓,๐๓๙,๗๗๓
๒๐๐๙	สับปะรดโรงงาน (ตัน)	๑,๒๔๒,๔๖๐
๒๑๐๑	กาแฟ (ตัน)	๓๒,๕๑๗
๐๔๐๒	น้ำมันดิบ (ตัน)	๒๑๕,๗๑๒
๐๒๐๒	โคเนื้อ (ตัว)	๑๑๗,๔๑๗

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

ผลผลิตเกษตรกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ อ้อย ปาล์มน้ำมัน สับปะรด โรงงานและกาแฟ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากการส่งออกน้ำตาล น้ำมันปาล์ม น้ำผลไม้/ผลไม้ และหัวเชื้อกาแฟในด้านปศุสัตว์ได้แก่ การเลี้ยงโคเนื้อ และน้ำมันดิบ ซึ่งเป็นผลกระทบจากการส่งออก เนื้อสัตว์โค/กระบือแช่เย็นจนแข็ง และนม/ครีม

สินค้านำเข้า

ไทยมีการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาร์เพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการนำเข้าเป็นมูลค่าประมาณ ๑๐๗,๐๐๐ ล้านบาท อัตราการเติบโตร้อยละ ๘ ต่อปี แต่เนื่องจากการศึกษานี้มุ่งเน้นผลกระทบที่จะเกิดกับประชาชนของทั้งสองประเทศที่อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน อันเนื่องมาจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงควรตัดข้อมูลการนำเข้าก๊าซธรรมชาตินี้ออกไปก่อน เพื่อให้มองเห็นภาพผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้า และการลงทุนกับประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ไทยนำเข้าสินค้าจากเมียนมาร์ภาคใต้ โดยผ่านด่านศุลกากรตามแนวตะเข็บชายแดน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นมูลค่า ประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านบาท (ไม่รวมก๊าซธรรมชาติ) คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒๕ ของมูลค่าการนำเข้า ไทย – เมียนมาร์

จากตารางสินค้าระดับ Star ที่นำเสนอในบทที่แล้ว เมื่อนำตัวสินค้ามาเชื่อมโยงกับโรงงานอุตสาหกรรม ที่จัดตั้งในพื้นที่ จังหวัดชายแดนของไทยที่ติดกับภาคใต้ของเมียนมาร์ พบว่า มีจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน ทุนหมุนเวียน และการลงทุนในเครื่องจักรได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการขยายตัวของการนำเข้าสินค้า ดังนี้

รหัสประเภทอุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายแดนด้านเมียนมาร์ภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้า	ราย	เงินทุนหมุนเวียน	คนงานรวม	แรงม้ารวม
๓๔๐๑	การเลื่อย/ไส/เซาะร่อง/แปรรูปไม้	๑๕๒	๒๐๐,๗๓๕,๐๐๐	๒๓๔๐	๒๒,๖๗๗
๓๔๐๒	การทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้	๑๓๔	๑๕๗,๖๓๒,๐๐๐	๑๓๑๑	๑๗,๐๘๕
๑๕๐๒	อาหารสัตว์	๓๙	๘๙,๑๓๐,๐๐๐	๔๐๓๘	๘๗,๐๕๓
๐๖๐๒	การถนอมสัตว์น้ำ/อบ/รมควัน/ตากแห้ง/เยือก	๓๘	๓๕๓,๕๐๑,๐๐๐	๔๕๕๖	๓๓,๕๙๑
๓๔๐๔	การทำฝอยไม้/บด/ปั่น/ย่อยไม้	๑๑	๑๖,๙๖๓,๔๑๑	๑๓๗	๒,๔๓๐
๐๖๐๕	การล้าง/ฆ่าและ/ต้ม/ทอด/บด สัตว์น้ำ	๑๐	๗,๙๓๐,๐๐๐	๗๓๑	๔,๑๔๒
๓๔๐๕	การถนอมเนื้อไม้/อบไม้	๙	๒,๕๕๐,๐๐๐	๙๑	๑,๑๒๔
๔๒๐๑	การทำเคมีภัณฑ์/สารเคมี/วัสดุเคมี	๙	๗๔,๙๗๐,๐๐๐	๓๓๗	๒๑,๔๒๓
๘๙๐๐	ผลิตก๊าซ ส่ง/จำหน่ายก๊าซ	๙	๔๒,๑๘๕,๐๐๐	๔๕	๑,๔๐๖
๓๔๐๓	การทำไม้วีเนียร์/ไม้อัดทุกชนิด	๖	๙๔,๕๐๐,๐๐๐	๗๕๑	๔๕,๐๕๑
๐๖๐๑	ทำอาหารจากสัตว์น้ำ/บรรจุภาชนะผนึกอากาศ	๕	๒๑๐,๑๐๐,๐๐๐	๒๔๕๐	๒๐,๔๓๘
๐๖๐๓	การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ	๔	๖,๑๐๐,๐๐๐	๑๒๖	๘๙๑
	รวม	๔๒๖	๑,๒๕๖,๒๙๖,๔๑๑	๑๖,๙๑๓	๒๕๗,๔๑๑
	ร้อยละของอุตสาหกรรมในพื้นที่	๗.๖%	๓.๑%	๑๑.๒%	๐.๙%

ที่มา: รายงานการจดทะเบียนโรงงานจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

สินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบเชิงบวกมากที่สุด คือ การนำเข้ากลุ่มสินค้าไม้ อุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งจะได้รับผลกระทบเชิงบวก คือ อุตสาหกรรมการเลื่อย/ไส/ซอย/เซาะร่อง/แปรรูปไม้การทำวงกบ/ส่วนประกอบไม้ของอาคารการทำฝอยไม้/การบด/ปั่น/ย่อยไม้ และการถนอมเนื้อไม้/อบไม้ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วมีอยู่ในพื้นที่ ๓๑๒ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๔๗๒ ล้านบาท ใช้แรงงานประมาณ ๔,๖๓๐ ราย และใช้เครื่องจักร ๘๘,๓๖๗ แรงม้า ผลกระทบในพื้นที่นี้จึงสูงกว่าในภาคเหนือมากกว่าสามเท่า อย่างไรก็ตามดังที่

กล่าวไว้ในบทก่อน การนำเข้าไม้ยังไม่ได้แปรรูปจากเมียนมาร์มีแนวโน้มลดลงอย่างมากเฉลี่ยร้อยละ ๘.๒ ต่อปี แต่มูลค่าการนำเข้ายังสูงมาก และการนำเข้าไม้แปรรูปที่เลื่อยตามยาวยังมีการเติบโตอยู่ ดังนั้น อุตสาหกรรมในพื้นที่ยังคงสามารถใช้ไม้แปรรูปจากเมียนมาร์เป็นวัตถุดิบได้อย่างต่อเนื่อง

การนำเข้ากลุ่มสินค้าสัตว์น้ำจะมีผลกระทบเชิงบวกกับอุตสาหกรรม อาหารสัตว์การถนอมสัตว์ น้ำ/อบ/รมควัน/ตากแห้ง/เยือกแข็งการล้าง/ชำแหละ/ต้ม/ทอด/บด สัตว์น้ำการทำอาหารจากสัตว์น้ำบรรจุ ในภาชนะที่ผนึกอากาศเข้าไม่ได้ และการทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ ซึ่งมีจำนวนโรงงานในพื้นที่ ๙๖ ราย มีเงินทุนหมุนเวียน ๖๖๗ ล้านบาท ใช้แรงงานมากถึง ๑๑,๙๐๐ ราย และใช้เครื่องจักร ๑๔๖,๒๑๕ แรงม้า จะเห็นได้ว่าการนำเข้ากลุ่มสินค้าสัตว์น้ำมีผลกระทบต่อภาคการผลิตในพื้นที่สูง มากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม้ และสูงมากกว่าผลกระทบในพื้นที่ภาคเหนือกว่า ๑๕ เท่า ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบต่อภาคการผลิตและการจ้างงานในพื้นที่สูงมาก จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่มีห่วงโซ่อุปทานต่อเนื่องกับการนำเข้าสัตว์น้ำ

การนำเข้าถ่านไม้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผลิตก๊าซ/ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ และการทำเคมีภัณฑ์/สารเคมี/วัสดุเคมีซึ่งมีจำนวนโรงงานในพื้นที่ ๑๘ ราย

ในด้านเกษตรกรรม ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรจากเมียนมาร์ในระดับ Star เพียง ๔ ประเภท ได้แก่ มะพร้าว (๐๘๐๑) ยางธรรมชาติ (๔๐๐๑) โคและกระบือมีชีวิต (๐๑๐๒)

ผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าการเกษตร

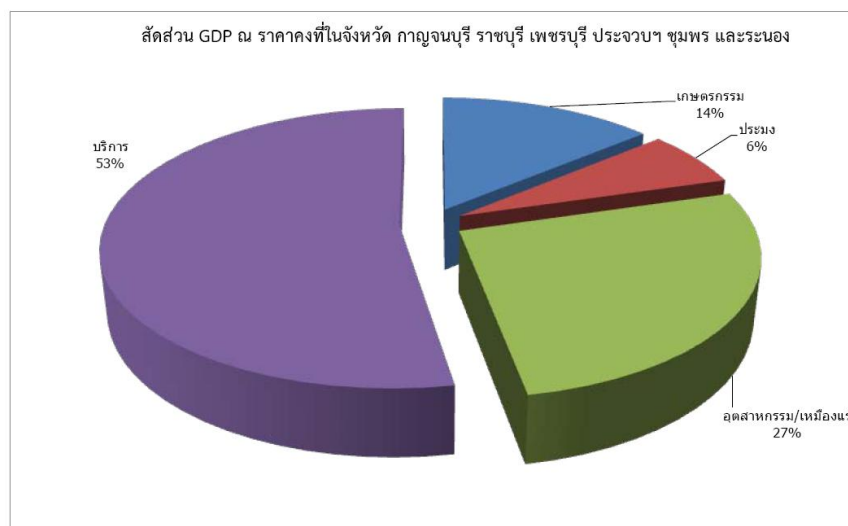
รหัสศุลกากร (HS)	ผลผลิตการเกษตรในพื้นที่ชายแดนด้านเมียนมาร์ภาคใต้	ปริมาณเฉลี่ย '๕๔ -'๕๖
๐๘๐๑	มะพร้าว (ต้น)	๕๕๐,๒๙๗
๔๐๐๑	ยางธรรมชาติ (ต้น)	๑๘๐,๕๑๘
๐๒๐๒	โคเนื้อ (ตัว)	๑๑๗,๔๑๗
๐๑๐๒	กระบือ (ตัว)	๒,๔๗๔

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖

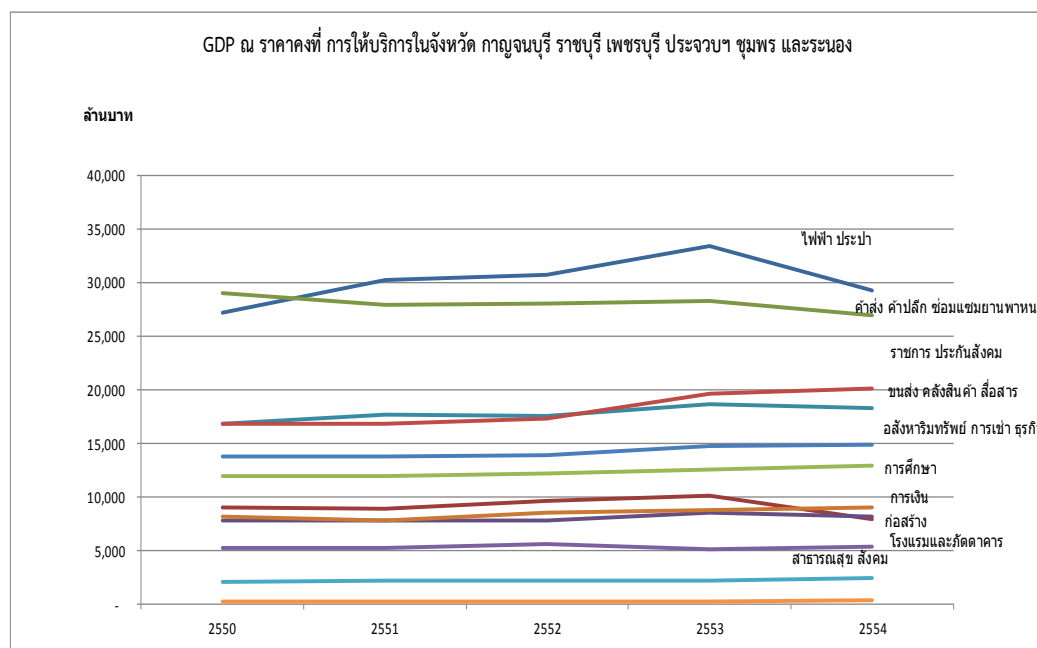
สินค้าเกษตรจากเมียนมาร์ในระดับ Star มี ๔ ประเภทสำหรับยางธรรมชาติมีการปลูกในพื้นที่ภาคใต้ของเมียนมาร์จำนวนมาก แม้ว่าในปัจจุบันยังมีมูลค่าการนำเข้าน้อย แต่เมื่อเข้าสู่ AEC อาจมีการนำเข้าจนส่งผลกระทบต่อเกษตรกรไทยในพื้นที่ได้ การนำเข้ามะพร้าวมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ ๕๕ ล้านบาทและเติบโตร้อยละ ๑๑.๓ ต่อปี จึงมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งการผลิตใหญ่ของประเทศ สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อมีอยู่ในพื้นที่ ๑๑๗,๔๑๗ ตัว และมีกระบือเพียง ๒,๔๗๔ ตัว การนำเข้าโคเนื้อและกระบือมีชีวิตอาจมีผลกระทบในเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากส่วนใหญ่การนำเข้าโคและกระบือ เพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศไทย แล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก

ผลกระทบต่อการค้าบริการ

พื้นที่จังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับภาคใต้ของเมียนมาร์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีสัดส่วนของภาคบริการในมูลค่า GDP อยู่ประมาณร้อยละ ๕๓ (เป็นราคาคงที่ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕)

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่มา: สศช. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔

ในรายละเอียดภาคบริการของไทย พบว่าสาขาไฟฟ้ามีมูลค่าสูงสุด เนื่องจากการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติที่จังหวัดราชบุรี และไฟฟ้าพลังน้ำจากเขื่อนหลายแห่งในจังหวัดกาญจนบุรี แต่การให้บริการที่จะมีผลกระทบกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด คือ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซมยานพาหนะ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าสูงประมาณ ๒๗,๐๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๔ แต่มีอัตราการเติบโตลดลงเล็กน้อยเฉลี่ยร้อยละ ๑.๘ ต่อปี สำหรับการให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีสัดส่วนในมูลค่าน้อย ที่สำคัญที่ควรกล่าวถึง คือ สาขาการขนส่ง/คลังสินค้า และอสังหาริมทรัพย์/การเช่า ซึ่งในปี ๒๕๕๕ มีมูลค่าประมาณ ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท และ ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สาขาดังกล่าวมีอัตราการเติบโตสูงเพียงประมาณร้อยละ ๒ ต่อปีเท่านั้น

การศึกษานี้จะทำการเปรียบเทียบการให้บริการใน GDP ของไทยกับข้อมูลที่ได้การสำรวจความยากจนในประเทศเมียนมาร์เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่จัดทำขึ้นสถาบัน IHLCA ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านเทคนิคการประเมินสภาพชีวิตครัวเรือนของรัฐบาลเมียนมาร์ ภายใต้การโดยสนับสนุนของกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลเมียนมาร์ ร่วมกับ UNDP (IHLCA, 2007) รวมทั้งข้อมูลจากรายงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเมียนมาร์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ของ UNDP (HDR, 2010)

จากจำนวนประชากรของสหภาพเมียนมาร์ทั้งประเทศ ๕๕.๒ ล้านคน ประมาณร้อยละ ๑๒ อาศัยอยู่ใน ๓ ภูมิภาคใต้นี้ โดยเกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในรัฐมอญ ที่เหลืออยู่ในรัฐกะเหรี่ยงและภาคตะนาวศรีเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน

รัฐ	สัดส่วนประชากรที่ยากจน	สัดส่วนประชากรที่ขาดแคลนอาหาร	สัดส่วนประชากรที่ได้รับการศึกษาขั้นประถม	สัดส่วนหญิงที่ได้รับการผดุงครรภ์โดยบุคลากรที่เชี่ยวชาญ	สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงน้ำดื่มสะอาด	สัดส่วนประชากรที่มีไฟฟ้าใช้
ทั้งประเทศ	๓๒%	๑๐%	๘๔.๗%	๗๒.๕%	๖๒.๖%	๓๘.๐%
กะเหรี่ยง Kayin	๑๒%	๒%	๘๖.๔%	๕๘.๘%	๕๕.๔%	๒๗.๗%
มอญ Mon	๒๒%	๕%	๘๒.๙%	๙๑.๒%	๘๖.๖%	๕๒.๓%
ตะนาวศรี Tanintharyi	๓๔%	๑๑%	๘๖.๓%	๗๙.๗%	๕๓.๕%	๓๔.๕%

รัฐ	สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรรมที่มีเครื่องจักรการเกษตร	สัดส่วนครัวเรือนที่มีทีวี	สัดส่วนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์พื้นฐาน	ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเฉลี่ยรายหัวผู้ใหญ่ (จีด)	สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงการให้บริการสาธารณสุขพื้นฐาน	จำนวนแพทย์เฉลี่ยต่อโรงพยาบาลของเมือง	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (ไม่รวมด้านสุขภาพ) เฉลี่ยรายหัวผู้ใหญ่ (จีด)
ทั้งประเทศ	๑๕.๙%	๒๕.๗%	๓.๑%	๑๑,๕๙๔	๖๔.๙%	๘.๓	๒๒๐,๙๑๐
กะเหรี่ยง Kayin	๘.๓%	๒๔.๗%	๐.๙%	๑๓,๒๒๐	๖๘.๗%	๙.๓	๒๔๘,๖๘๕
มอญ Mon	๑๔.๕%	๔๓.๙%	๑.๘%	๑๑,๖๗๗	๗๙.๑%	๖.๗	๒๒๖,๔๐๓
ตะนาวศรี Tanintharyi	๑๕.๕%	๒๐.๑%	๑.๙%	๑๔,๘๒๗	๖๑.๖%	๒.๔	๒๒๓,๒๑๙

ที่มา : IHLCA (2007).

การสำรวจภาวะความยากจนของประชาชนเมียนมาร์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่าภาคตะนาวศรีมีความยากจนสูงที่สุดในบรรดารัฐที่อยู่พื้นที่ภาคใต้ของประเทศทั้ง ๓ รัฐ และยิ่งสูงกว่าระดับความยากจนเฉลี่ยของทั้งประเทศอีกด้วย กล่าวคือทั้งประเทศมีสัดส่วนประชากรที่ยากจนประมาณร้อยละ ๓๒ แต่ภาคตะนาวศรีมีถึงร้อยละ ๓๔ ในขณะที่รัฐกะเหรี่ยงและมอญมีน้อยกว่านั้น ทั้งนี้ความยากจนส่วนใหญ่มีปัจจัยมาจากการขาดแคลนอาหาร การขาดแคลนแพทย์ และการเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน อย่างไรก็ตามโดยรวมแล้วรัฐภาคใต้ยังมีความยากจนน้อยกว่ารัฐภาคเหนือที่ติดกับชายแดนของไทย

ในด้านการให้บริการสาธารณูปโภค เนื่องจากพื้นที่ชายแดนเมียนมาร์ยังขาดแคลนไฟฟ้า ไทยจึงมีโอกาสดำเนินการสิ่งเหล่านี้แก่พื้นที่ชายแดนเมียนมาร์ ปัจจุบันไทยมีการส่งออกพลังงานไฟฟ้าไปยังเมียนมาร์ในระดับ Star ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต และในพื้นที่นี้มีโรงไฟฟ้าถึง ๓๕ แห่ง และเป็นโรงไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กที่ใช้พลังงานทดแทนจำนวนมากถึง ๒๗ แห่ง ใช้เงินทุนหมุนเวียน ๗๐๙ ล้านบาท จ้างคนงานจำนวน ๔๑๒ คน ใช้เครื่องจักร ๒,๑๒๑,๘๐๐ แรงม้า จึงอาจมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าส่งออกไปยังพื้นที่ชายแดนของเมียนมาร์ได้

ดังนั้นการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้สาขาการค้าปลีกค้าส่งในพื้นที่เติบโตเพื่อจัดส่งสินค้าด้านอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องจักรกลและปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ย เคมีภัณฑ์การเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคใต้ของเมียนมาร์ ในขณะที่ไทยต้องเตรียมเพิ่มการให้บริการด้านสาธารณสุขและการแพทย์ การให้บริการไฟฟ้า และการให้บริการด้านการเกษตร เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก การพัฒนาเส้นทางคมนาคมและการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีการหลั่งไหลของเยาวชนเชื้อสายไทยเข้ามาศึกษาในพื้นที่ของจังหวัดชายแดนมากขึ้น

ผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก

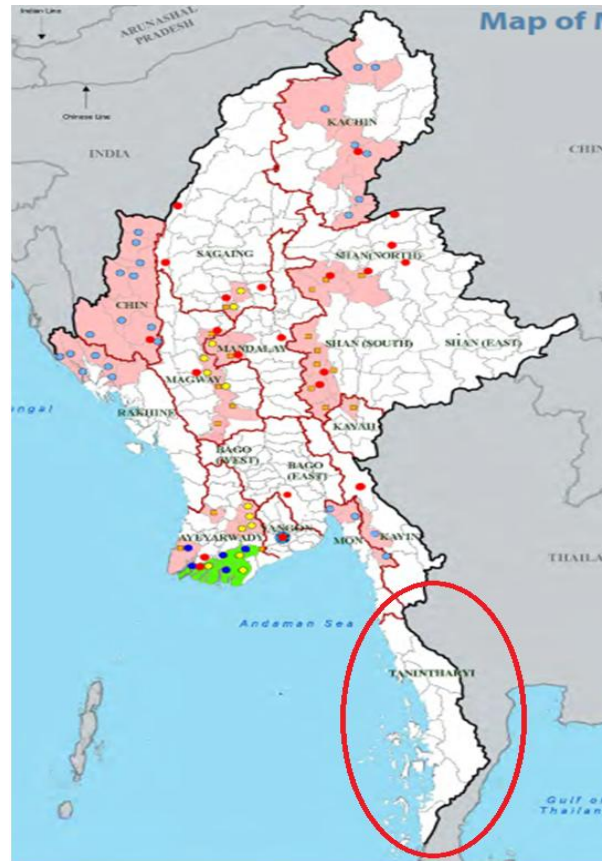
ในการวิเคราะห์ใช้ตารางบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input - Output) ของ สศช. ได้มีการกล่าวถึงในบทก่อนๆ บ้างแล้ว จึงจะศึกษาเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบในพื้นที่จากการเข้าสู่ AEC ดังต่อไปนี้

- การปอกหัวพืช/ทำหัวพืชให้เป็นเส้น/แวน/แท่ง มีปัจจัยหลัก คือ การทำไร่หมุนสำหรับปลูก ซึ่งการทำไร่ดังกล่าวมีปัจจัยต้นน้ำ ได้แก่ บริการทางการเกษตรการผลิตปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และสถาบันการเงิน ตามลำดับทั้งนี้ไทยอาจใช้วิธีการเกษตรแบบมีพันธสัญญาเข้าไปลงทุนในพื้นที่ชายแดนของเมียนมาร์ได้ รวมทั้งสามารถเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรมนี้ไปประกอบการในเมียนมาร์ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ลงทุนต่ำ และใช้แรงงานสูง
- อุตสาหกรรมการทำอาหารผสมหรืออาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงสัตว์ นอกจากใช้มันสำปะหลังเส้นและเปลือกสับประรดซึ่งในพื้นที่มีอยู่เป็นจำนวนมากเป็นวัตถุดิบแล้ว ยังมีปัจจัยหลักจากกากน้ำมันพืชและพืชน้ำมัน โดยไทยมีการนำเข้าพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเหลืองจากเมียนมาร์ในระดับ Star

การเชื่อมโยงพื้นที่ชายแดนของไทยและเมียนมาร์ภาคใต้

เขตการปกครองเมียนมาร์ภาคใต้ที่ติดกับชายแดนไทย

ภาคใต้ของเมียนมาร์ที่มีชายแดนติดกับชายแดนประเทศไทยประกอบด้วยรัฐ ๓ รัฐ จากเหนือไปใต้ ได้แก่ ภาคใต้ของรัฐกะเหรี่ยง (Kayin) ภาคใต้ของรัฐมอญ (Mon) และภาคตะนาวศรี (Tanintharyi) รวมแนวชายแดนที่ติดต่อกันทางด้านใต้เป็นระยะทางยาวประมาณ ๙๕๐ กิโลเมตร (แนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ทั้งหมด ยาวประมาณ ๑,๘๐๐ กิโลเมตร) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๖ จังหวัด (จากทั้งหมด ๑๐ จังหวัด) ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

ที่มา : UNDP (2010). “Human Development Initiative: Annual Report 2010” หน้า ๓

ตามแนวชายแดนด้านใต้มี จุดการค้าชายแดนที่สำคัญเพียง ๔ จุด เรียงลำดับจากทิศเหนือไปทิศใต้ ได้แก่

- ด้านพญาตองซูเมืองกอกาเล็ก(Kawkareik) รัฐกระเหรี่ยง ซึ่งอยู่ตรงกับด้านพระเจดีย์สามองค์ บ้านเจดีย์สามองค์ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- ด้านบ้านทิดิ (Htee Ki) จังหวัดทวาย ภาคตะนาวศรี ซึ่งเป็นด้านการค้าชายแดนชั่วคราว ตรงกับ ด้านผ่านแดนชั่วคราวบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ด้านนี้ทางการเมียนมาร์ได้ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ และมีความสำคัญในฐานะประตูสู่พื้นที่โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและทางออกทะเลของไทยไปยังอินเดียกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง แอฟริกา และกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก
- ด้านมอตอง (Mawhtaung หรือ มุดอง) จังหวัดมะริด ภาคตะนาวศรี ตรงกับจุดผ่อนปรนทางการค้าด่านสิงขร บ้านไร่เครา ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งทางการเมียนมาร์ได้ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เพื่อรองรับแผนการเปิดจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการค้าชายแดนในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนของไทยกับภาคใต้ของเมียนมาร์ โดยเฉพาะเชื่อมต่อกับเมืองมะริด (Myeik) ภาคตะนาวศรี ซึ่งเป็นเมืองท่าในการประมง และมีหมู่เกาะมากกว่า ๘๐๐ เกาะ ที่เป็นศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอีกด้วย
- ด้านเมืองเกาะสองภาคตะนาวศรี ซึ่งตรงกับจุดผ่านแดนถาวรระนอง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง มีแม่น้ำกระบุรีเป็นเส้นเขตแดนเป็นจุดค้าขายสินค้าและการประมงที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับเมียนมาร์สูงเป็นอันดับสองรองจากด่านแม่สอดโดยขนส่งสินค้าเชื่อมโยงระหว่างเกาะสอง - มะริด - ทวาย - ย่างกุ้ง

เส้นทางคมนาคมสายที่สำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างไทยกับเมียนมาร์

โครงการสร้างทางหลวงระหว่างประเทศ (สายอาเซียน A - 123) ทวาย - บ้านเก่า มีจุดเริ่มต้นที่บ้านพุน้ำร้อน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี และเชื่อมโยงกับโครงการท่าเรือน้ำลึกที่เมืองทวาย ประเทศเมียนมาร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประตูการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาร์และทางออกทะเลของไทยไปยังอินเดีย กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง ทวีปอาฟริกา และสหภาพยุโรป จึงเป็นเส้นทางที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย การสร้างท่าเรือน้ำลึกที่เมืองทวายเพื่อให้เรือสินค้าสามารถขนถ่ายสินค้าแล้วเคลื่อนย้ายทางถนนมายังกรุงเทพฯ ที่ห่างออกไปเพียง ๓๐๐ กิโลเมตร และขนส่งทางถนนต่อไปยังภูมิภาคจีนตอนใต้ ลาว เวียดนาม แล้วเชื่อมต่อจากท่าเรือของเวียดนามไปยังกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก ท่าเรือนี้จะช่วยย่นระยะทางการขนส่งอ้อมช่องแคบมะละกาได้ประมาณ ๒,๓๑๖ กิโลเมตรทะเล หรือประมาณ ๔ วัน ทั้งนี้รัฐบาลเมียนมาร์ได้ให้สัมปทานกับบริษัทอิตาเลียน - ไทย ดีเวลอปเมนต์ เพื่อสร้างท่าเรือน้ำลึกดังกล่าวพร้อมทั้งนิคมอุตสาหกรรมบนพื้นที่ ๒๕๐ ตารางกิโลเมตรเป็นระยะเวลา ๗๕ ปี และในต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ออกกฎหมายให้พื้นที่นี้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเพื่อดึงดูดนักลงทุนซึ่งในระยะแรกจะมีการลงทุนในอุตสาหกรรมหลักคือน้ำ ปิโตรเคมี และพลังงานไฟฟ้า เป็นต้นความสำเร็จของโครงการนี้จะทำให้ไทยใช้ความได้เปรียบจากการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคในการพัฒนาอุตสาหกรรม สามารถใช้ทรัพยากรจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ แล้วใช้ท่าเรือน้ำลึกทวายและเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าออกไปจำหน่ายได้ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและประเทศนอกภูมิภาค สินค้าและบริการของไทยจะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น

เส้นทางรถไฟเชื่อมโยงระหว่างเมียนมาร์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ในความร่วมมือตามกรอบ GMS ได้มีโครงการเชื่อมทางรถไฟ เมียนมาร์ - ไทย จากเมือง Thanbyuzayat ถึงด่านเจดีย์สามองค์ โดยมีเส้นทางที่ต้องสร้างเพิ่มอีก ๑๑๐ กิโลเมตร

การเดินทางสำรวจศักยภาพเส้นทางและกิจกรรมเศรษฐกิจเมืองมะริด

ในระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ เมษายน ๒๕๕๖ คณะอนุกรรมการได้เดินทางไปศึกษาสภาพเส้นทางถนนด่านสิงขร - มะริดและมีโอกาสเจรจาด้านการค้าการลงทุนกับสมาชิกสภาหอการค้าที่เมืองมะริด รวมทั้งศึกษาดูงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล การท่องเที่ยว การท่องเที่ยว และธุรกิจการให้บริการต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

จากด่านสิงขรไปยังบ้านมอต้องระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางบางส่วน หมู่บ้านนี้มีขนาดเล็ก แต่เป็นที่ตั้งของตลาดสินค้า สภาหอการค้า และหน่วยงานราชการของเมียนมาร์ จากบ้านมอต้องไปยังบ้านหนองว่า ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นเหมืองถ่านหินที่บริษัทอิตาเลียน - ไทยเคยได้รับสัมปทาน แต่ปัจจุบันได้เลิกกิจการแล้ว สภาพถนนเป็นดินแต่ราบเรียบพอสมควรสองข้างทางเป็นสวนปาล์มขนาดใหญ่ มีการโค่นถากถางป่าไม้เป็นบริเวณกว้างขวางเพื่อขยายสวนปาล์มตลอดเส้นทาง จากหนองว่าไปเมืองตะนาวศรีระยะทางประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ถนนคดเคี้ยวตามไหล่ภูเขาและกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาให้กว้างขึ้นเพื่อให้รถสามารถสวนทางกันได้สะดวก โดยผู้รับเหมารายย่อยคนไทยในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการด้วยเครื่องมือขนาดกลาง ในระหว่างทางมีหมู่บ้านคนไทยหลายแห่ง เช่น บ้านทรายขาว บ้านน้ำขาว เป็นต้น ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา และมีสภาพเศรษฐกิจค่อนข้างยากจนตลอดระยะทางจนถึงสะพานข้ามแม่น้ำตะนาวศรี จากเมืองตะนาวศรีถึงเมืองมะริดมีระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นถนนเลียบแม่น้ำ สภาพถนนลาดยางบางส่วน ส่วนใหญ่ยังเป็นหลุมบ่อ แต่ชุมชนสองข้างทางมีมากขึ้น หมู่บ้านมีชื่อภาษาเมียนมาร์และมีสภาพเศรษฐกิจดีกว่า

ระยะทางช่วงแรก รวมระยะทางจากด่านสิงขรถึงเมืองมะริดประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร แต่ต้องใช้เวลาเดินทางถึงประมาณ ๙ ชั่วโมง เมืองมะริดเป็นเมืองขนาดกลาง มีการประมงเป็นเศรษฐกิจหลัก สินค้าประมงบางส่วนส่งเข้าประเทศไทยที่ด่านระนอง บางส่วนถูกนำมาแปรรูปเพื่อส่งออกไปยังตลาดยุโรป นอกจากนี้ มีอุตสาหกรรมต่อเรือประมง และแปรรูปไม้ซึ่งนอกจากการนำมาต่อเรือแล้วยังถูกส่งออกไปยังจีน การค้าและเศรษฐกิจในพื้นที่อยู่ในมือของกลุ่มพ่อค้าจำนวนน้อย เกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกสภาหอการค้ามะริด ซึ่งมีอิทธิพลทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง จากการประชุมร่วมกับสมาชิกหอการค้า ได้รับทราบความต้องการในการเปิดเส้นทางทางการค้ากับด่านสิงขรเพื่อส่งสินค้าอาหารทะเลเข้าสู่ประเทศไทย และยังได้รับการร้องขอส่งสินค้าปาล์มน้ำมันและยางดิบเข้าสู่ประเทศไทยผ่านเส้นทางนี้อีกด้วย ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีรายได้เพียง ๑ ใน ๙ ที่แรงงานไทยได้รับ นอกจากนี้เป็นข้าราชการและค้าขาย ในเมืองมะริดมีวิทยาลัยระดับอุดมศึกษาอยู่ ๓ แห่งสอนด้านวิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และการแพทย์ อนึ่งในการเดินทางกลับคณะอนุกรรมการได้ใช้เรือโดยสารประจำทางเดินทางตามแม่น้ำตะนาวศรีจากเมืองมะริดไปยังตะนาวศรี ซึ่งพบว่ามีความสะดวกและเร็วกว่าเส้นทางรถยนต์

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

จากการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ในพื้นที่ ๖ จังหวัดชายแดนที่ติดกับเมียนมาร์ภาคใต้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ติดชายแดนจำนวน ๖๐ แห่ง แต่ได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน ๒๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ซึ่งเป็นระดับองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ได้แก่

- กาญจนบุรี ๓ แห่ง : อบต.วังกระแจะ อ. ไทรโยค, อบต.บ้องตี้ อ. ไทรโยค, อบต.หนองลู อ.สังขละบุรี
- ราชบุรี ๑ แห่ง : อบต.ตะนาวศรี อ.สวนผึ้ง
- เพชรบุรี ๒ แห่ง : อบต.ยางน้ำกลัดใต้ อ.หนองหญ้าปล้อง, อบต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน
- ประจวบคีรีขันธ์ ๑๐ แห่ง : อบต.บ่อนอก อ. เมือง, อบต.หาดขามอ. กุยบุรี, อบต.หาดขามอ. กุยบุรี, อบต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน, อบต.บึงนคร อ.หัวหิน, อบต.นาหูกวาง อ.ทับสะแก, อบต.เขาล้าน อ.ทับสะแก, อบต.เขาจ้าว อ.ปราณบุรี, อบต.ทองมงคล อ.บางสะพาน, อบต.ช้างแร้ง อ.บางสะพานน้อย
- ชุมพร ๒ แห่ง : อบต.สองพี่น้อง อ.ท่าแซะ, อบต.สลู อ.ท่าแซะ
- ระนอง ๔ แห่ง : อบต.หวาง อ.เมือง, อบต.ขางาว อ.เมือง, อบต.ราชกรูด อ.เมือง, อบต.น้ำจืดน้อย อ.กระบุรี

โดยเฉลี่ยแต่ละอปท.มีประชากร ๖,๘๓๗ คน และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีรายรับจริง (ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ) เฉลี่ย ๑๖ ล้านบาท อาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ เกษตรกร (ร้อยละ ๙๖) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวเดือนละ ๑๗,๒๙๓ บาท

ในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย อปท. ทั้ง ๒๒ แห่ง มีโรงพยาบาลชุมชน ๓ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ๕๑ แห่ง โรงพยาบาลอื่นๆ ๑ แห่ง และคลินิกเอกชน ๖ แห่ง

ในด้านการศึกษา อปท. ทั้ง ๒๒ แห่ง มีสถานศึกษาระดับอาชีวหรืออุดมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมปลาย ๖ แห่ง ระดับมัธยมต้น ๒๙ แห่ง และระดับประถม ๙๔ แห่ง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ อปท.ทั้ง ๑๒ แห่ง ให้คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้

ปลอดภัยจากอาชญากรรมและกองกำลังติดอาวุธ	๒.๒๗	ปานกลางค่อนข้างดี
มีเส้นทางคมนาคมใช้ได้ทุกฤดูกาล	๒.๐๙	ปานกลาง
สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา	๒.๐๐	ปานกลาง
มีคลื่นโทรศัพท์มือถือทั้งพื้นที่	๑.๙๕	ปานกลาง
มีระบบอินเทอร์เน็ตในพื้นที่	๑.๕๙	ปานกลางค่อนข้างไม่ดี
มีพื้นที่รองรับการกำจัดขยะ	๑.๓๖	ค่อนข้างไม่ดี

หมายเหตุ: ระดับคะแนน ๓= ดี , ๒= ปานกลาง , ๑= ไม่ดี

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC อปท. ในพื้นที่ระบุว่ามีสาเหตุปัจจัยที่สรุปได้ดังนี้

- ในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิดที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด มะพร้าว ยาง น้ำมันปาล์ม ส่งผลให้มีสินค้าหลากหลายในการค้าขายแดน
- สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลายเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านมีรายได้
- มีโรงงานแปรรูปผลผลิตในพื้นที่มีต่างชาติเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ทำให้ชาวบ้านมีกำลังในการซื้อ
- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา เป็นพื้นที่ทหารที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถขยายพื้นที่เพาะปลูก ไม่สามารถขยายการค้าขาย
- ราคาผลผลิตของประเทศเพื่อนบ้านถูกกว่า ต้นทุนจ้างงานคนเมียนมาร์ต่ำกว่า ประชาชนในพื้นที่นิยมจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ทำให้ชาวบ้านประสบปัญหาการแข่งขัน
- พื้นที่มีบริเวณกว้างเป็นภูเขาสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม ขาดระบบคู่สายโทรศัพท์ ระบบไฟฟ้าไม่ครอบคลุม ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงความรู้ และไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก
- พื้นที่ใกล้ชายแดนจึงอาจเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ง่าย
- บทบาท อบต. ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่ชัดเจน อำนาจหน้าที่ ไม่ครอบคลุม ทำให้ อบต. ไม่ให้ความสำคัญกับ AEC

อปท. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรให้ความรู้ด้านเกษตรแก่ชาวบ้านเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ควรเปิดจุดผ่านแดนให้มากขึ้น และตรวจโรคสำหรับผู้ที่ย้ายถิ่นฐาน ให้ปรับปรุงระบบโทรคมนาคมในพื้นที่ให้มีมาตรฐานสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุม เช่น ใช้ดาวเทียม และมีระบบ WIFI ฟรีทุกตำบลและหมู่บ้าน นอกจากนี้ อปท. ได้นำเสนอโครงการต่าง ๆ อาทิ

- โครงการเปิดตลาดชายแดนเพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่ม
- โครงการสร้างถนนลาดยางเชื่อมต่อประเทศเมียนมาร์
- โครงการก่อสร้างอาคารและท่าเทียบเรือ หมู่ ๕ ตำบลน้ำจืดน้อย อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนสินค้าและผลผลิตทางการเกษตรและสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่
- โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศประจำตำบล

โดยสรุป อบท.เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC ในพื้นที่ที่มีความได้เปรียบจากการที่มีพืชเศรษฐกิจหลายชนิดและสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลายซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีโรงงานแปรรูปผลผลิตมีชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยว ทำให้ชาวบ้านมีกำลังในการซื้อ แต่สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา และเป็นพื้นที่ทหารขาดเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ชาวบ้านขาดโอกาสในการขยายอาชีพได้สอดคล้องกับการเข้าสู่ AEC นอกจากนั้นชาวบ้านยังต้องประสบกับการแข่งขันในเรื่องราคาผลผลิตและค่าจ้างแรงงานกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีต้นทุนที่ถูกกว่า นอกจากนั้นพื้นที่มีบริเวณกว้างขวาง และเป็นภูเขาทำให้สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุม ขาดระบบคู่สายโทรศัพท์ระบบไฟฟ้าไม่ครอบคลุม ชาวบ้านจึงไม่สามารถเข้าถึงความรู้ และไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวก ในด้านบทบาทของอบท.ในการเข้าสู่ AEC พบว่ายังไม่ชัดเจน อำนาจหน้าที่ไม่ครอบคลุม ทำให้ อบท.ไม่ให้ความสำคัญกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในภาพรวม พื้นที่ชายแดนที่ติดกับเมียนมาร์ภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรีราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ซึ่งติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง (Kayin) รัฐมอญ (Mon) และภาคตะนาวศรี (Tanintharyi) ในการเข้าสู่ AEC การส่งออกสินค้าจากไทยจะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มากโดยจะเป็นผลกระทบต่อจำนวนโรงงานเพียงร้อยละ ๔ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๗ กระทบต่อความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ ๑๐ และมีผลกระทบต่อการใช้เครื่องจักรเพียงร้อยละ ๗ ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบ มีเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอาหารแปรรูป และกลุ่มปิโตรเลียม/พลาสติก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีส่วนถึงสามในสี่ อีกทั้งยังมีห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่อีกมาก ในด้านการเกษตร ผลผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการส่งออก ได้แก่ อ้อย ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงานและกาแฟ ในด้านปศุสัตว์ เป็นการเลี้ยงโคเนื้อและน้ำนมดิบ ในส่วนสินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบ คือ กลุ่มสินค้าไม้ซึ่งจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไม้ในพื้นที่นี้สูงกว่าในภาคเหนือถึงสามเท่า สินค้านำเข้าอีกกลุ่มหนึ่ง คือสินค้าสัตว์น้ำจะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่สูงยิ่งกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม้ และสูงมากกว่าผลกระทบในพื้นที่ภาคเหนือถึง ๑๕ เท่า อันเนื่องมาจากการขยายตัวของห่วงโซ่อุปทานต่อเนื่องกับการนำเข้าสัตว์น้ำสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรมะพร้าวจะมีผลกระทบอย่างมากในพื้นที่นี้ซึ่งเป็นแหล่งปลูกมะพร้าวใหญ่ของประเทศ ในการนำเข้าโคเนื้อและกระบือ มีชีวิตจะมีประโยชน์เกษตรกร เนื่องจากการนำเข้าเพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศในการให้บริการสาขาไฟฟ้ามีมูลค่าสูงสุด และในพื้นที่นี้มีโรงไฟฟ้าของเอกชนหลายแห่งจึงมีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้าไปยังพื้นที่ชายแดนของเมียนมาร์ และจากการสำรวจภาวะความยากจนพบว่าภาคตะนาวศรีมีความยากจนสูงกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนไฟฟ้า ไทยจึงมีโอกาสนำบริการในด้านนี้ รวมทั้งด้านสาธารณสุขและการแพทย์และการศึกษาแก่พื้นที่ภาคตะนาวศรี ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับเมียนมาร์ภาคใต้ มีโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ (สายอาเซียน A-123) ทวาย - บ้านเก่า เพื่อเชื่อมโยงกับโครงการท่าเรือน้ำลึกที่เมืองทวาย นอกจากนั้นมีเส้นทางถนนด่านสิงขร-มะริด ซึ่งเป็นเส้นทางที่

มีศักยภาพในการขนส่งกลุ่มสินค้าสดวันน้ำเข้ามายังพื้นที่ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญ คือสภาพพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา และเป็นพื้นที่ทหารอีกทั้งขาดเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ชาวบ้านขาดโอกาสในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะกรรมการเพื่อศึกษาผลกระทบในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศที่มีพรมแดนร่วมกัน และพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยและสมาชิกอาเซียนจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะส่งผลให้ทุน แรงงาน สินค้า และบริการ หลั่งไหลถ่ายเทไปในประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งประชาชนคนไทยยังมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของ AEC ไม่มากนัก ดังนั้นคณะกรรมการคณะนี้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะเสริมสร้างความพร้อมให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแนวชายแดนของประเทศที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโดยตรง ถ้าหากไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอหรือไม่ได้เตรียมความพร้อมที่ดีอาจจะส่งผลกระทบในเชิงลบอย่างรุนแรงได้ เพราะฉะนั้น องค์ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC จึงไม่ควรจะจำกัดเพียงแค่ข้าราชการ นักวิชาการ จากส่วนกลางเท่านั้น ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในบริเวณชายแดนหรือด่านศุลกากร ควรจะต้องมีองค์ความรู้ที่เพียงพอเพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้อธิบายถึงความเป็นมาของอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of South East Asian Nations) ว่าได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ และมีการพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๑๒ ณ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีองค์ประกอบ ๓ เสาหลัก ประกอบด้วย

๑. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)
๒. ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community)
๓. ประชาคมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community)

โดยอาเซียนได้มีการเร่งรัดการจัดตั้ง AEC ให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ ๓ เสาหลักจะต้องขับเคลื่อนไปพร้อมกันเพื่อเข้าสู่ AEC และได้มีการจัดทำแผนงาน (AEC Blueprint) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้ดำเนินการตามแผน AEC Blueprint มาโดยตลอด เพื่อให้ประเทศไทยเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่ AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนในทุกๆ ด้าน แต่จากการสำรวจพบว่าประชาชนในบางพื้นที่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร กรมฯ จึงได้จัดให้มีการอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในทุกภาคส่วน อีกทั้งประสานงานกับหน่วยงานภายนอกประเทศและนำมาเผยแพร่เพื่อประสานงานกับกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ รวมทั้งผู้ประกอบการในภาคเอกชน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Information Center) เพื่อให้ข้อมูลและคำปรึกษาเกี่ยวกับ AEC และมุ่งเน้นการให้บริการแก่ผู้ประกอบการ SMEs อีกทั้งได้มอบหมายให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัดทั่วประเทศเป็นศูนย์บริการข้อมูล AEC ในระดับภูมิภาค และได้มีการบันทึกความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐในหลายๆ หน่วยงาน เพื่อร่วมกันเผยแพร่และทำความเข้าใจให้แก่ประชาชนในการเข้าสู่ AEC เช่น ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดอบรมสัมมนาให้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการจัดสัมมนาร่วมกันจำนวน ๙ ครั้ง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการจัดสัมมนาในส่วนภูมิภาคจำนวน ๕ ครั้ง ในการสัมมนามีการวิเคราะห์แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ หลังการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีที่ลดเหลือร้อยละ ๐ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง AEC รวมทั้งแนะนำการเตรียมตัวในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางธุรกิจ เช่น การพัฒนาคุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต การใช้ภาษาอังกฤษ และการเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นประโยชน์ในการทำธุรกิจ และเพิ่มอำนาจในการต่อรองทางธุรกิจกับภูมิภาคอื่นๆ ในโลก

คณะอนุกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการจัดสัมมนาควรศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดของแต่ละจังหวัดหรือรายสินค้า เพื่อจะได้วิเคราะห์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบว่าสินค้าใดที่ไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบประเทศเพื่อนบ้าน และจะสามารถแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้าชนิดใดได้บ้าง ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าสู่ AEC

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นชี้แจงบทบาทในการให้ท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดเป็นผู้เผยแพร่ให้ความรู้ในการเข้าสู่ AEC โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้จัดการอบรมสัมมนาร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศให้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประมาณ ๑,๖๐๐ คน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการจัดสัมมนาในภูมิภาคทั้ง ๕ ภาค เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับ AEC เพิ่มขึ้นประมาณ ๑,๒๕๐ คน ทั้งนี้รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวนทั้งหมด ๓๘๖ แห่ง ใน ๓๑ จังหวัด ส่งผลให้ผู้บริหารหรือสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่อง AEC พอสมควร อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควรเนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ เป็นต้น

กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ทำหน้าที่ดูแลด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง ซึ่งได้เสนอยุทธศาสตร์ให้โรงเรียนที่อยู่ในการกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง

- ส่วนผลกระทบของ AEC ต่อประชาชน กรมฯ ได้มีการวิเคราะห์ว่าจะส่งผลกระทบใน ๗ ด้าน คือ
๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงถนนหรือการก่อสร้างเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน เป็นต้น
 ๒. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการส่งเสริมธุรกิจ (SMEs) หรือวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งที่จะต่อสู้กับประเทศเพื่อนบ้านได้
 ๓. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรที่จำเป็นต่อการผลิต อาทิ การเปลี่ยนมือของการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน
 ๔. การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีอาจมีผลกระทบต่อปัญหาความยากจน ปัญหาโรคระบาด รวมทั้งปัญหาการจัดการสาธารณสุขพื้นฐาน เป็นต้น

๕. การรักษาความสงบเรียบร้อย อาจมีปัญหาอาชญากรรม และผลกระทบจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม
๖. การจัดการด้านภาษา วัฒนธรรม และจารีตประเพณี โดยต้องส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดการกระทบกระทั่งกันในด้านภาษา วัฒนธรรม และจารีตประเพณี
๗. การปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางพื้นที่ อาทิ ในพื้นที่จังหวัดชายแดน หรือจังหวัดที่มีแรงงานต่างชาติ โดยจะจัดให้มีหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถปรับตัวและพร้อมรับมือกับการเข้าสู่ AEC

สำหรับการเตรียมตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนเพื่อเข้าสู่ AEC นั้น กรมฯ ยังมิได้มีการพิจารณาใดๆ นอกเหนือจากการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องพื้นฐานต่างๆ ไป เนื่องจากความแตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ ทำให้การจัดทำแนวทางในการปฏิบัติเป็นเรื่องยาก

อนุกรมการเมืองได้เสนอแนะให้กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจัดการอบรมสัมมนาที่เน้นเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะธุรกิจในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้เข้าใจในประเด็นธุรกิจหรือสินค้าบางประเภทในเชิงลึกอย่างเชี่ยวชาญในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยให้มีการร่วมมือกับเอกชนที่จะให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ ซึ่งกรมฯ ได้ชี้แจงว่าไม่อาจบังคับให้ดำเนินการ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณดำเนินการได้เอง

- พิจารณาศึกษายุทธศาสตร์ด้านการสาธารณสุขชายแดนและการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์เสรีตามข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement – MRA)

ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๙ (๗ ตุลาคม ๒๕๔๖) ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์ Bali Concord II ซึ่งกำหนดให้จัดทำความตกลงยอมรับร่วม (MRA) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลักให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ/แรงงานเชี่ยวชาญ/ผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี โดยมีหลักการว่าหากนักวิชาชีพมีความสามารถและมีคุณสมบัติผ่านตามเงื่อนไขที่แต่ละประเทศกำหนด ก็จะสามารถไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรี ตามหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) ต่อไป ทั้งนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามข้อตกลงสาขาวิศวกรรม เมื่อปี ๒๕๔๘ สาขาวิชาชีพการพยาบาล ปี ๒๕๔๙ สาขาสถาปัตยกรรมและกรอบข้อตกลงการยอมรับในคุณสมบัติด้านการสำรวจ ปี ๒๕๕๐ สาขาวิชาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ และบริการบัญชี ปี ๒๕๕๑ ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ได้ลงนามในสาขาวิชาชีพ ๗ ประเภทนี้ เรียบร้อยแล้วเหลือเพียงสาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว ซึ่งประเทศไทยเพียงประเทศเดียวยังไม่ได้ลงนาม แต่เป็นที่แน่นอนว่าไทยจะต้องลงนาม MRA สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยวในอนาคตอันใกล้

สาระสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพแพทย์ของอาเซียน สรุปว่าได้จัดให้มีคณะอนุกรรมการวิเทศสัมพันธ์และนโยบายต่างประเทศเพื่อทำงานในกรอบ ASEAN Joint Coordinating Committee on Medical Practitioners (AJCCs) โดยมีการตกลงที่จะเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์และเวชกรรมอย่างเสรี แต่ให้เป็นไปตามกฎหมายภายในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ MRA สาขาวิชาชีพแพทย์

มีหลักการ คือ เปิดให้แพทย์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่น โดยต้องปฏิบัติตามระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ด้วย แพทย์ต่างชาติที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทั้งแบบถาวรและชั่วคราวในประเทศอื่นต้องผ่านการประเมินและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศที่รับเข้าทำงาน ซึ่งหน่วยงานของไทย ได้แก่ แพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตามกฎระเบียบภายในอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเจรจาหรือกับประเทศสมาชิกว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาในอนาคตอย่างไร นอกจากนี้ ยังมีการกำกับดูแลจาก AJCCs อีกชั้นหนึ่งด้วยสำหรับงานที่แพทย์สภาต้องทำโดยเร่งด่วน คือ การแปลกฎระเบียบและข้อมูลต่างๆ จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่ในเว็บไซต์ www.tmc.or.th รวมถึงการปรับเปลี่ยนข้อบังคับให้ทันสมัย และสามารถรองรับการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์ในอนาคตได้

ส่วนบทบาทของแพทย์สภาที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดนของไทย ได้แก่

๑. การให้บริการด้านวิชาการ เช่น การให้การศึกษาและฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์ของ ให้ทุนเพื่อศึกษาต่อในไทย การบรรยายให้ความรู้ในประเทศเพื่อนบ้านและการประชุมทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
๒. การให้ประชาชนต่างชาติตามตะเข็บชายแดนได้เข้ามาใช้บริการในโรงพยาบาลของไทย และตั้งคลินิกในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา และเวียดนาม

ในสาขาวิชาชีพการพยาบาลมีข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน สรุปสาระสำคัญได้ว่า มีการเปิดให้พยาบาลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลในกลุ่มประเทศอาเซียนอื่นได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ พยาบาลต่างชาติที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอื่นต้องผ่านการประเมินและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศที่รับให้ทำงาน ซึ่งหน่วยงานของไทย ได้แก่ สภาการพยาบาลและกระทรวงสาธารณสุข โดยสภาการพยาบาลได้เข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการ Joint Coordinating Committee on Nursing Service (JCCNS) มาแล้วจำนวน ๑๑ ครั้ง เพื่อจัดทำ Roadmap Template ให้บุคลากรสาขาวิชาชีพการพยาบาลสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีตามกรอบ MRA รวมทั้งมีการหารือเรื่องการเพิ่มสมรรถนะพยาบาลอาเซียน และการจัดทำหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ในส่วนของประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์และเวียดนามกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนากฎหมายภายในให้ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอื่นต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC สภาการพยาบาล มีแนวทางการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายให้ไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ (Medical Hub) รวมทั้งการให้บริการสุขภาพแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งจะต้องมีการผลิตบุคลากรเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอประมาณปีละ ๑๐,๐๐๐ คน เพื่อสามารถให้บริการประชาชนได้ในสัดส่วน ๑ ต่อ ๔๐๐ คน ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพของพยาบาลได้มีการบรรจุหลักสูตรใหม่ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านอาเซียน การดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม การพัฒนาภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาถิ่นอาเซียน

ในส่วน of กระทรวงสาธารณสุขได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาดูแลยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเป็น AEC อาทิ การให้บริการด้านสาธารณสุข การพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ และภาษาในกลุ่มอาเซียน การพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม การจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน

(MOU) ที่เกี่ยวกับสาขาวิชาชีพแพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ การพัฒนาหลักประกันสุขภาพ ทั่วหน้าให้สอดคล้องกับการเป็น AEC และการเป็นศูนย์กลางให้บริการสุขภาพ

สำหรับในพื้นที่ชายแดน กระทรวงสาธารณสุขได้จัดการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC โดยจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสาธารณสุขชายแดน ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. การสนับสนุนการเข้าถึงและการพัฒนาสถานบริการสาธารณสุข
๒. การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนางานสาธารณสุขชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น
๓. การพัฒนาสุขภาพประชากรต่างด้าวและการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ
๔. การสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน ชุมชนชายแดน
๕. การบูรณาการแผนงานและการพัฒนาโครงการประสานงานสาธารณสุขชายแดน
๖. การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

อนุกรมการเมืองมีข้อสังเกตในด้านผลกระทบของโรคติดต่อจากประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

๑. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาจส่งผลให้โรคภัยไข้เจ็บที่ไม่ปรากฏในไทยสามารถแพร่กระจายได้ โดยง่ายถ้าไม่มีระบบการเฝ้าระวังหรือการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ
๒. โรคติดต่อและการแพร่ระบาดของโรคบางชนิด เช่น ไข้หวัด ซาร์ และ โรคเอดส์ สามารถแพร่กระจายได้และยากต่อการควบคุม จึงต้องมีมาตรการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด
๓. หน่วยงานในพื้นที่ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค เพิ่มเติมจาก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และนักสุขภาพครอบครัว เพื่อรายงานผลการแพร่ระบาดตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ทำให้สามารถติดตามตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ในพื้นที่ซึ่งมีชาวต่างชาติจำนวนมากควรจัดตั้งอาสาสมัครเครือข่ายสาธารณสุขต่างด้าว ทำหน้าที่รายงานข้อมูลด้านสุขภาพในพื้นที่อีกด้วย
๔. ควรกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดูแลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ซึ่งมีประมาณ ๙,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ เพื่อบริหารจัดการสุขภาพและรักษาพยาบาลเบื้องต้น รวมทั้งดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง เพื่อแบ่งเบาภารกิจของโรงพยาบาลรัฐที่ทำหน้าที่รักษาโรคร้ายแรงและโรคเฉพาะทาง เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องประเมินศักยภาพและงบประมาณท้องถิ่นด้วยว่าจะสามารถบริหารจัดการได้ตามมาตรฐานสาธารณสุข

ในด้านผลกระทบของการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์คณะอนุกรมการเมืองมีข้อสังเกตว่า

๑. แพทย์และพยาบาลที่มีคุณวุฒิสูงอาจจะเคลื่อนย้ายไปยังประเทศที่ร่ำรวยซึ่งให้ค่าตอบแทนมาก ในขณะเดียวกันนโยบายการเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) อาจส่งผลให้แพทย์และพยาบาลในพื้นที่ชนบทหลังไหลไปยังโรงพยาบาลเอกชนที่ให้ค่าตอบแทนสูงตามเมืองใหญ่ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ในชนบทได้
๒. พยาบาลมีภาวะสมองไหลเนื่องจากพยาบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล(รพ.สต.) ซึ่งสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ค่าตอบแทนน้อยกว่าโรงพยาบาลเอกชนและโรงพยาบาลรัฐ นอกจากนี้ยังมีขีดจำกัดความก้าวหน้าทางราชการ เนื่องจากจะสิ้นสุดอายุราชการเพียงระดับ ๗ เป็นส่วนใหญ่ ตำแหน่งที่รองรับในระดับ ๘ หรือ ๙ มีน้อยมาก ยิ่งไปกว่านั้นพยาบาลใน รพ.สต. ก็มักจะถูกกีดกันมิให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รพ.สต. แม้ว่านโยบายกระทรวงจะกำหนด

คุณสมบัติให้เป็นนักวิชาการสาธารณสุข กล่าวคือ ต้องยอมเสียสละเงินตอบแทนสำหรับค่าวิชาชีพพยาบาล แต่การเข้าสู่ตำแหน่งก็ยังยากอยู่เช่นเดิม

๓. นโยบายของรัฐหลักใสบุคลากรด้านสาธารณสุขออกจากระบบราชการไปสู่ภาคเอกชน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้พยาบาลภาครัฐขาดแคลนมากขึ้นไปอีก ทั้งนี้พยาบาลที่ได้รับใบอนุญาตชั้นสอง (พยาบาลเทคนิค) ที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าและได้ค่าตอบแทนน้อยกว่าพยาบาลวิชาชีพ แต่ลักษณะงานไม่แตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพ ถ้าไปศึกษาต่อจนได้ใบรับรองพยาบาลวิชาชีพแล้ว แต่การบรรจุเป็นพยาบาลวิชาชีพเป็นไปได้ยาก เช่นเดียวกับนักกายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข และนักวิชาการทันตสาธารณสุข ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ดังนั้นรัฐบาลควรจะต้องจัดสรรตำแหน่งรองรับสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนเหล่านี้ให้มีงานทำ

ในด้านผลกระทบของการดูแลสุขภาพอนามัยให้ประชาชนและแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านคณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่า

๑. ประชาชนเพื่อนบ้านตามแนวตะเข็บชายแดนนิยมเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ของไทยส่งผลให้สถานพยาบาลของไทยต้องแบกรับภาระค่ารักษาพยาบาล ทั้งที่ไม่มีงบประมาณพอเพียง
๒. กองทัพควรมีผู้ช่วยพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มาร่วมปฏิบัติการกับทหาร เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่บริเวณแนวชายแดน โดยบรรจุเข้าสู่แผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม
๓. แรงงานไร้ฝีมือต่างชาติจะหลั่งไหลเข้ามา แต่ไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ทั่วถึงกระทรวงแรงงาน จึงควรที่จะขึ้นทะเบียนแรงงานที่ทำงานอยู่ในเมืองไทยทั้งหมด เพื่อที่จะทำประกันสังคมให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้
๔. พื้นที่ชายแดนและบริเวณจังหวัด สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ เป็นพื้นที่ซึ่งมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรจัดให้มีแพทย์และพยาบาลจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาดูแลในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อสื่อสารกับชาวต่างชาติเหล่านี้ แต่ทั้งนี้ต้องขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลจากสาธารณสุขจังหวัด และแพทย์สภาตามลำดับ และให้คณะกรรมการสาธารณสุขชายแดนทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานข้อมูลและรายละเอียดในพื้นที่ต่อไป
๕. ปัญหาแรงงานข้ามชาติอยู่ในความรับผิดชอบของหลายกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน หน่วยงานความมั่นคง และส่วนราชการอื่นๆ จำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องบูรณาการข้อมูลจากทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แล้วติดตามแก้ไขอุปสรรคปัญหาต่างๆ ให้ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงจุด
๖. ควรจัดตั้งโรงพยาบาลอาเซียน เพื่อประชาชนอาเซียน ดำเนินงานโดยบุคลากรทางการแพทย์อาเซียนทุกประเทศเพื่อให้สื่อสารกับผู้ป่วยได้สะดวก โดยของงบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

- พิจารณาศึกษาแนวทางความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน กรณีการพัฒนาด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และด่านภูู่ จังหวัดอุดรธานี และการเชื่อมต่อเส้นทางระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน(องค์การมหาชน) หรือ สพพ. (NEDA) ชี้แจงภาพรวมการดำเนินงานว่า สพพ. ทำหน้าที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ

ประเทศกัมพูชา ลาว เวียดนาม และเมียนมาร์ มีหน้าที่หลัก ๓ ประการ คือ ๑) ส่งเสริมการเชื่อมต่อ (connectivity) ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการคมนาคมขนส่งและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการหรือด้านการเงินแก่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน และ ๓) สร้างความเท่าเทียมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน

กระบวนการทำงานของ สพพ. คือให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินและวิชาการในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การให้เงินกู้แบบเงื่อนไขผ่อนปรน การให้เงินกู้เต็มจำนวน เงินให้เปล่า หรือการให้เงินกู้บวกเงินให้เปล่า รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น การศึกษาความเหมาะสม การออกแบบเบื้องต้น และการออกแบบรายละเอียดสำหรับการก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ให้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นตลาดและฐานผลิตร่วมกัน ๒) ยกขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อนบ้าน ๓) ยกระดับเศรษฐกิจให้มีความเท่าเทียมกัน และ ๔) บูรณาการกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการที่ AEC กำหนด

ยุทธศาสตร์ของ สพพ. ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน มีดังนี้

๑. การเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. การนำผลผลิตทางการเกษตรของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาผลิตในประเทศไทย
๓. การแลกเปลี่ยนทางการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านดีขึ้นรวมทั้งเพิ่มความมั่นคงและความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชน
๔. การให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ในการอนุมัติโครงการ สพพ. จะนำเสนอคณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ จำนวน ๕ คน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอีก ๕ คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอก ได้แก่ นักกฎหมาย นักการเงิน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้อนุมัติโครงการในเบื้องต้น จากนั้นจึงจะนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และคณะรัฐมนตรีอนุมัติในโครงการต่อไป อนึ่ง สพพ. จัดทำเฉพาะโครงการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ระหว่างประเทศเท่านั้น และมีขอบเขตอำนาจจำกัดอยู่ที่การดำเนินงานในต่างประเทศเท่านั้น ไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้ามาเข้ามาก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ต่อเชื่อมภายในประเทศได้ อย่างไรก็ตาม สพพ. ได้มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลได้รับทราบด้วย

ทั้งนี้ สพพ. ให้เงินกู้กับประเทศเพื่อนบ้านไปแล้วทั้งสิ้น ๑๘ โครงการ เป็นจำนวนเงินประมาณ ๑๐,๗๐๐ ล้านบาท โดยเป็นโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินประมาณ ๑๐,๕๕๐ ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดเตรียมโครงการศึกษาความเหมาะสม ออกแบบเพื่อการก่อสร้าง และฝึกอบรมประมาณ ๑๕๐ ล้านบาท และเป็นเงินให้เปล่าในโครงการต่างๆ ประมาณ ๑,๗๐๐ ล้านบาท โดยเป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน การกู้เงินจากสถาบันการเงินของรัฐบาลและเอกชนอื่นๆ ดอกเบี้ยรับจากการรับชำระหนี้ เงินช่วยเหลือจากการจัดสรรเงินงบประมาณในรูปของเงินอุดหนุน ผลตอบแทนจากการจัดซื้อพันธบัตรและการลงทุนในสถาบันการเงิน เป็นต้น

สำหรับขั้นตอนและเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือ มีดังนี้

๑. โครงการดังกล่าวต้องเป็นความต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน
๒. เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
๓. ประเทศเพื่อนบ้านส่งคำขอความช่วยเหลือทางด้านวิชาการมายังประเทศไทย
๔. ไทยจัดส่งทีมวิชาการเข้าไปประเทศเพื่อนบ้านเพื่อทำการศึกษา จัดทำรายละเอียด ออกแบบการก่อสร้าง และประเมินโครงการในด้านต่างๆ
๕. สพพ.เสนอรัฐบาลเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่โครงการดังกล่าว จัดการเจรจา และลงนามในสัญญาต่อไป
๖. นอกจากขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวข้างต้นแล้ว หากประเทศเพื่อนบ้านมีการจัดเตรียมรายละเอียดโครงการเรียบร้อยแล้ว ประเทศเพื่อนบ้านสามารถขอความช่วยเหลือทางการเงินเพียงอย่างเดียวโดยผ่านทางรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ หรือ สพพ.ได้โดยตรง เมื่อ สพพ.ศึกษารายละเอียดเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติโครงการต่อไป
๗. อนึ่ง สพพ. จะเจรจาขอให้สิทธิกับคนไทยเป็นลำดับแรกในการประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้าง

สำหรับผลงานที่ผ่านมา สพพ.มีการเปิดแนวระเบียบังพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้านได้แก่

๑. โครงการถนนหมายเลข R3 (สปป.ลาว) เริ่มต้นจากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย – ลาว - จีน ตอนใต้ ปัจจุบันโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โครงการดังกล่าว ทำให้การเดินทางไปยังประเทศจีนมีความสะดวกมากขึ้น เสริมสร้างการค้าขาย การลงทุน และการท่องเที่ยวในภูมิภาค
๒. โครงการถนนหมายเลข ๑๑ (สปป.ลาว) เริ่มต้นจากจังหวัดอุดรดิตถ์ – ภูตู – ข้ามแม่น้ำโขงที่ปากลาย – เมืองสาคะคาม – บ้านน้ำสั้ง – เมืองสังข์ทอง - นครหลวงเวียงจันทน์ ขณะนี้อยู่ระหว่างก่อสร้าง โดย สพพ.ได้ให้ความช่วยเหลือในช่วงหัวและช่วงท้ายของถนน คือ ช่วงบ้านตาดทอง-บ้านน้ำสั้ง-เมืองสังข์ทอง ระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร และช่วงบ้านภูตู-ปากลาย ระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบังเศรษฐกิจ (Corridor) เชียงใหม่-เวียงจันทน์ เมื่อโครงการดังกล่าวดำเนินการแล้วเสร็จจะทำให้การเดินทางไปยังประเทศลาวจากภาคเหนือของไทย มีระยะทางสั้นกว่าเดิมประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร
๓. โครงการถนนสาย ห้วยโก๋น/เมืองเงิน-ปากแบ่ง (สปป.ลาว) เริ่มต้นจากเมืองเงิน แขวงไชยบุรี ติดกับชายแดนไทยบริเวณด่านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน สิ้นสุดที่บ้านปากแบ่ง แขวงอุดมไชย ระยะทางประมาณ ๕๒ กิโลเมตร โครงการดังกล่าวช่วยอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่งสินค้า การท่องเที่ยว และทำให้การเดินทางไปยังหลวงพระบาง สปป.ลาว ได้สะดวกรวดเร็วขึ้นหนึ่งสำหรับเส้นทางจากด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่านไปเมืองหงสาในประเทศลาวนั้น ปัจจุบันได้ดำเนินการก่อสร้างโดยกลุ่มบริษัทบ้านปู ซึ่งเป็นผู้ได้รับสัมปทานก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่ประเทศลาว โดยมีกำหนดแล้วเสร็จภายในสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และ สพพ. ได้ทำการสำรวจออกแบบเส้นทางจากเมืองหงสาต่อไปยังเมืองเชียงแมน ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับเมืองหลวงพระบางเรียบร้อยแล้ว กำลังอยู่ในขั้นตอนการเลือกผู้ชำนาญเชี่ยวชาญออกแบบรายละเอียดโครงการซึ่งคาดว่าจะมีการลงนามข้อตกลงในเร็วนี้ๆ ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติ

หลักการเรียบร้อยแล้วและจะได้อนุมัติวงเงินต่อไป เมื่อการก่อสร้างถนนสายห้วยโก้น-หงสา-หลวงพระบางแล้วเสร็จจะทำให้การขนส่งสินค้าจากประเทศไทยไปหลวงพระบางได้สะดวกขึ้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางด้านห้วยโก้นกระทำได้น้อยช้ำยาก เนื่องจากพื้นที่บริเวณด้านเป็นป่าสงวน แต่สภาพภูมิประเทศของด้านห้วยโก้นเหมาะแก่การเป็นจุดพักสินค้าของประเทศไทยเพื่อส่งเข้าไปในประเทศลาว และจังหวัดน่านจะได้รับประโยชน์มากที่สุด

๔. โครงการศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบเบื้องต้นสำหรับโครงการปรับปรุงและก่อสร้างถนนจากบ้านฮวก (อ.ภูซาง จ.พะเยา) –เมืองคอบ-เมืองปากทา-เมืองปากคอบ-เมืองเชียงฮ่อน-เมืองคอบ (สปป.ลาว) ขณะนี้โครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างออกแบบรายละเอียด คาดว่ากลางปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะเริ่มการก่อสร้างได้
๕. โครงการถนนหมายเลข R48 (กัมพูชา) เริ่มต้นจากจังหวัดตราด-เกาะกง-สะแรมเปิด โดยสามารถเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกของไทยทางจังหวัดตราดไปสู่เมืองหลวงของกัมพูชา และเชื่อมต่อเวียดนามเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมและขยายการค้า การลงทุน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ ๑๕๑.๕๐ กิโลเมตร
๖. โครงการถนนหมายเลข R67 (กัมพูชา) เริ่มต้นจากเสียมราฐ (กัมพูชา)-ช่องสะง่า (อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ) โครงการดังกล่าวประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกเริ่มต้นจากช่องสะง่า-อันลองเวง ระยะทางประมาณ ๑๘ กิโลเมตร โดย สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแบบให้เปล่าเพื่อปรับปรุงถนน และอีกส่วนหนึ่งเริ่มต้นจากอันลองเวง-เสียมราฐ ในกัมพูชา โดย สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแบบเงินกู้เต็มจำนวน และยังมีเส้นทางรถไฟจากอรัญประเทศไปยังปอยเปต แต่เส้นทางรถไฟอยู่ติดกับบ่อนคาสิโนจึงต้องรอให้ทางกัมพูชาเจรจากับผู้ประกอบการเรียบร้อยแล้ว
๗. โครงการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย-เมียนมาร์ ประกอบด้วย ๔ จุดเชื่อมโยง คือ
 - ๑) จุดเชื่อมโยงถนนเมียวดี-ร่างกุ้ง
 - ๒) จุดเชื่อมโยงบริเวณด่านสิงขรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์-มะริด
 - ๓) จุดเชื่อมโยงเมืองทวาย-จ.กาญจนบุรี อยู่ระหว่างศึกษารายละเอียด
 - ๔) จุดเชื่อมโยงบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ จ.กาญจนบุรี
๘. สพพ. ได้มีการสำรวจเส้นทางจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปเนปิดอร์ซึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่ของเมียนมาร์เรียบร้อยแล้ว แต่เมียนมาร์ยังไม่สนใจที่จะก่อสร้างเส้นทางดังกล่าวโดยเมียนมาร์ให้ความสนใจเป็นพิเศษในเส้นทางจากเมียนมาร์ไปอินเดีย ซึ่งเป็นถนนที่อยู่ในช่วงหุบเขาและมีการพังทลายบ่อยครั้ง ทั้งนี้เมียนมาร์ต้องการให้ประเทศไทยได้ช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นการให้เปล่าซึ่งขัดต่อนโยบายของประเทศไทยที่ต้องให้ฝ่ายไทยได้ประโยชน์ด้วย

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เตรียมเข้าสู่ AEC โดยมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีโครงการพัฒนาศักยภาพให้สถานศึกษาต่างๆ พร้อมทั้งยุทธศาสตร์ด้านการสอนภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกัน อีกทั้งมีโครงการ Spirit of ASEAN ๓ รูปแบบ เพื่อพัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

เกี่ยวกับ AEC โดยคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ คือ ๑) โรงเรียน Sister School ๓๐ แห่ง ๒) โรงเรียน Buffer School ๒๗ แห่ง และ ๓) โรงเรียน Focus School ๑๔ แห่ง หลังจากนั้นจะขยายผลไปทั่วประเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน ให้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีโครงการ “Education Hub” เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาในภูมิภาค โดยพัฒนาโรงเรียนจำนวน ๑๔ แห่งให้มีมาตรฐานสากล สามารถรองรับนักเรียนต่างชาติได้ใน ๓ รูปแบบ คือ ๑) โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศ ๒) โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรพหุภาษา และ ๓) โรงเรียน วิทย์-คณิต สองภาษา

คณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้เตรียมเข้าสู่ AEC โดยจัดทำโครงการต่างๆ อาทิ ๑) โครงการ แลกเปลี่ยนนักศึกษา กับกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อทดสอบศักยภาพของนักศึกษาไทยรองรับการเปิดเสรี ด้านแรงงาน ๒) โครงการจัดอบรมความรู้ให้แก่ครูผู้สอน ๓) โครงการโรงเรียนอาชีวะหลักสูตรภาษาอังกฤษ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การบริหาร และเกษตรกรรม รวมทั้งพัฒนาภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ในสถาบันอาชีวศึกษาที่อยู่พื้นที่จังหวัดชายแดน มีการสอบวัดผลเพื่อประเมินคุณภาพในการพัฒนา ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในหมวดบริการ ๔) โครงการความร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งนักศึกษาไป ฝึกงานด้านภาคบริการและการขนส่งกับบริษัทชั้นนำทั้งในไทยและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มทักษะและสร้าง วิสัยทัศน์ให้นักศึกษา ๕) โครงการผลิตนักศึกษาในสาขาที่มีความต้องการหรือที่ขาดแคลน เช่น การขนส่ง ทางเรือเดินทะเล เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ และกรม เจริญการค้าระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดท่าทีของภาคอุดมศึกษาต่อการเปิดเสรีด้านบริการอุดมศึกษา ในทุกรูปแบบ โดยแต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้จัดทำโครงการเตรียมความพร้อมของตนเอง

ในปี ๒๕๕๘ เมื่อเข้าสู่ AEC ประเทศไทยจะเปิดโอกาสให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นในการทำธุรกิจ ด้านการศึกษาได้ถึงร้อยละ ๗๐ สำหรับกฎหมายที่จำเป็นต้องปรับแก้ไข เพื่รองรับการเปิดเสรี ด้านการศึกษา มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ทั้งหมดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เช่น การศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา โรงเรียนสอนภาษา โรงเรียนสอนศิลปะโดยข้อกฎหมายที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีด้านการศึกษา เช่น
มาตรา ๒๑ กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนต้องมีสัญชาติไทย
มาตรา ๓๗ ผู้ขอรับใบอนุญาตทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการหรือแต่งตั้งผู้อำนวยการ ๑ คน
ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยผู้อำนวยการต้องมีสัญชาติ
ไทย
๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การจัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนนานาชาติ เป็นกฎหมายที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ จำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ
ข้อ ๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนอาจเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มี
ผู้ถือหุ้นและกรรมการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ข้อ ๖ กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตเป็นผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูต้องมีสัญชาติไทย

๓. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายควบคุมการศึกษาเอกชนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีมาตราที่จำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ

มาตรา ๑๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่จะใช้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๓๐ กรรมการสภาสถาบันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย

๔. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาและประเภทศิลปศึกษา หลักสูตรของโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๔๖ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มีข้อบังคับที่จำกัดสิทธิคนต่างชาติอยู่บ้าง เช่น

ข้อ ๖.๒ ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียน เอกชนประเภทอาชีวศึกษาและศิลปศึกษาต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารที่จะจัดตั้งโรงเรียน

๕. พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายหลักที่ให้นุคคลหรือ/นิติบุคคลต่างด้าวสามารถประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้ภายใต้การบังคับของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ ยกเว้นธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะ มีมาตราที่จำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ

มาตรา ๑๐ กำหนดว่า คนต่างด้าวที่มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีด้วยนั้นหากประกอบธุรกิจในบัญชีแนบท้ายจะได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามบางมาตรา แต่ยังคงต้องยื่นขอหนังสือรับรองจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก่อนการเริ่มประกอบธุรกิจ สำหรับการจัดตั้งธุรกิจสถาบันการศึกษา อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาจัดตั้งในรูปแบบบริษัท โดยชาวต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ ๔๙ แต่บริษัทนิติบุคคลต้องมีกรรมการและกรรมการผู้จัดการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าธุรกิจบริการศึกษาทั้งประเภทศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนอยู่ในการดูแลของหน่วยงานภาครัฐภายใต้กระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด และนโยบายภาครัฐส่งผลกระทบโดยตรงต่อการทำธุรกิจและโครงสร้างธุรกิจการศึกษามากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา ซึ่งไม่ได้มีผลกระทบเฉพาะหลักสูตรการศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงรายละเอียดในเรื่องของตัวบุคคล ทรัพย์สินและบัญชี สำหรับผลกระทบ รวมทั้งการแนวทางการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านการศึกษาของคนไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC มีดังนี้

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการหล่อหลอมความเป็นชาติ แต่เมื่อเปิด AEC มีความจำเป็นต้องเน้นความเป็นพลเมืองอาเซียนและลดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยลง อาจทำให้นักเรียนขาดสำนึกและความผูกพันกับวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทย โดยเฉพาะในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ยิ่งกว่านั้นสถาบันการศึกษาต่างชาติ ที่เข้ามาจัดตั้งในไทยอาจจะดึงดูดเด็กไทยให้ซึมซับรูปแบบชีวิตของตะวันตกในทุกด้าน ดังนั้น ในการเปิด AEC สถาบันการศึกษาทุกระดับควรมุ่งเน้นในการส่งเสริมวัฒนธรรมของไทยอย่างต่อเนื่อง และกำหนดให้สถาบันการศึกษาต่างชาติต้องมีการสอนประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยด้วย
๒. ในการให้บริการการศึกษาข้ามแดน (Cross-Border Supply) เช่น การเรียนทางไกล และ การเรียนออนไลน์ ไทยต้องเปิดเสรีเนื่องจากไม่สามารถปิดกั้นได้ แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในลักษณะดังกล่าว ทำให้ไม่มีมาตรฐานหรือคุณภาพ

เท่าที่ควร จึงควรดำเนินการดูแลคุ้มครองให้คนไทยผู้รับบริการการศึกษาข้ามแดน รวมทั้งจัดทำ การรับรองคุณภาพและกำหนดมาตรฐานระดับสากล

๓. เมื่อเข้าสู่ AEC แล้ว อาจมีนักเรียนต่างชาติเข้ามาศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งเป็นภาระ ระบบประมาณจำนวนมาก จึงควรกำหนดสัดส่วนและอัตราค่าเล่าเรียนของนักเรียนต่างชาติให้ เหมาะสม
๔. ในการแข่งขันด้านธุรกิจบริการการศึกษา จะทำให้การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพ การศึกษาทำได้ยากขึ้น และอาจทำให้เกิดช่องว่างในสังคมมากขึ้นระหว่างผู้ที่ได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพกับผู้ที่ได้รับการศึกษาด้อยคุณภาพ
๕. ในการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการศึกษาต่างชาติ มีประเด็นด้านมาตรฐานและคุณภาพ จึงควร กำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับครูต่างชาติ ซึ่งต้องพัฒนาให้เป็นมาตรฐาน คุณภาพ รวมทั้งมีการอบรมวัฒนธรรมและภาษาไทยให้ นอกจากนี้ครูต่างชาติที่มีวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรี อาจเข้ามาเป็นครูสอนภาษาอังกฤษได้ หากผ่านเกณฑ์ต่างๆ เช่น ผ่านมาตรฐานการ สอบ TOEFL หรือ TOEIC และการอบรม TKT (Teaching Knowledge Test) อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการมีแผนงานด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ไว้แล้ว แต่เนื่องจากประเทศไทยเราไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ ด้อยทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษไปบ้าง
๖. ในการแข่งขันกับสถาบันการศึกษาของต่างชาติ ภาครัฐยังไม่มีข้อกำหนดมาตรการเชิงรุกและรับ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย
๗. สถาบันการศึกษาของไทยต้องแข่งขันมากขึ้นกับสถาบันที่ลงทุนโดยต่างชาติ อาจทำให้นักศึกษา เลือกเรียนสถาบันจากต่างชาติมากกว่าของไทย แต่การแข่งขันในธุรกิจนี้จะทำให้รูปแบบการจัด การศึกษามีความหลากหลาย ทำให้ประชาชนมีทางเลือกในการศึกษาที่มากขึ้น รวมทั้งเกิดความ ร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพของการศึกษา รวมทั้งคุณภาพของนักเรียน นักศึกษาและแรงงาน ซึ่งเป็นที่ต้องการของ ทุกธุรกิจของประเทศต่อไป
๘. ในการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านการศึกษาของคนไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ให้เด็กทุกคนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศไทย รวมทั้งเด็กที่ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย สามารถได้รับการศึกษาในไทยได้ โดย รัฐจะจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะไม่มีสัญชาติไทยหรือไม่ จนกว่าจะสำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเด็กไร้สัญชาติทุกคนต้องได้รับหนังสืออนุญาตอย่าง เป็นทางการให้เดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตร การศึกษาระดับนั้น อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาและอุปสรรค คือ ชนกลุ่มน้อยตามชายแดนหรือเด็ก ไร้สัญชาติ แม้จะมีความสามารถในการเดินทางออกนอกพื้นที่ และผู้ปกครองสามารถส่งเสียให้ การศึกษาได้ ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างที่สถานศึกษาจัดให้ เช่น การทัศนศึกษานอก สถานที่หรือกิจกรรมอื่นๆ อันเนื่องมาจากไม่มีเอกสารทางกฎหมายใดๆ
๙. ในด้านอาชีวศึกษามีจำนวนนักศึกษาลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาการเกษตร เนื่องจาก ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอาชีพและรายได้ให้นักศึกษาได้ทราบ จึงควรมีมาตรการ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้รับทราบว่า เมื่อเข้าสู่ AEC แล้วแรงงานที่จบด้าน อาชีวศึกษาจะมีอนาคตเติบโตและรายได้ดี

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : การปรับปรุงกฎระเบียบภายในให้สอดคล้องกับ AEC ตลอดจน การประเมินผลกระทบและแนวทางในการคุ้มครองป้องกัน SMEs ไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดน

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งแจ้งแผนการส่งเสริม SMEs เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC โดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕ มีโครงการ ASEAN SMEs Regional Gateway ที่เน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ไทยสามารถเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของอาเซียน ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔ มีการเตรียมการใน ๖ ส่วนได้แก่

๑. ASEAN SMEs Service Center เป็นการร่วมมือของ สสว.กับหน่วยงานต่างๆ กระจายทั่วประเทศ อาทิ ภาคอีสาน ๗ แห่ง ภาคใต้ ๑ แห่ง และภาคกลาง ๑ แห่ง เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านอาเซียนในทุกเรื่องแก่ผู้ประกอบการ SMEs เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการเดินทางไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน และในอนาคตอันใกล้จะขยายไปยังภาคตะวันออกและภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี และกาญจนบุรี เป็นต้น
๒. ASEAN SMEs Exporter Network เป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อการส่งออกของผู้ประกอบการไทยและประเทศเพื่อนบ้านให้เกิดความไว้วางใจกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าในอนาคต โดยจะนำผู้ประกอบการ SMEs เดินทางไปจับคู่ธุรกิจในประเทศ
๓. ASEAN SMEs Logistic Platform เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ด้านโลจิสติกส์ทั่วประเทศได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหาในการเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบในภูมิภาคอาเซียน ว่ามีกฎระเบียบหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ต้นทุนการขนส่งลดลง
๔. ASEAN SMEs Market Intelligent Unit เป็นการจัดทำข้อมูลการตลาดเชิงลึก โดยมีการรวบรวมข้อมูล สถิติ บทความ ข้อมูลต่างๆ มาไว้ที่เดียวกันเพื่อง่ายต่อการค้นคว้า ในปี ๒๕๕๕ จะมีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพิ่มเติมอีกด้วยซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการผลิตสินค้า และกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคต่อไป
๕. ASEAN SMEs Investor Forum เป็นการสร้างเครือข่ายนักลงทุน SMEs เพื่อให้เกิดการขยายตัวด้านการลงทุน เนื่องจาก SMEs ของไทยส่วนใหญ่ไม่กล้าเดินทางไปต่างประเทศด้วยสาเหตุจากการไม่ทราบกฎระเบียบ ดังนั้นโครงการนี้จึงนำนักลงทุนที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตลอดจนเครือข่ายในประเทศเพื่อนบ้านให้นักลงทุน SMEs ไทยเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น
๖. ASEAN SMEs Advisory Board เป็นเวทีที่ไทยกับอาเซียนประชุมร่วมกันปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นการพบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เป็นการลดอุปสรรคการค้าและพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันต่อไป

สำหรับโครงการเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ชายแดน สำนักงานฯ ได้แบ่งผู้ประกอบการชายแดนออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด เพื่อให้ทำกิจกรรมร่วมกัน อาทิ

๑. อบรมกิจกรรมในภาพรวม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และอุปสรรคปัญหาระหว่างกัน
๒. จัดทำ Best Practice (ประสบการณ์จากผู้ที่มีประสบผลสำเร็จ) ของการค้าชายแดนของแต่ละกลุ่ม
๓. สร้างเครือข่ายทั้ง ๘ กลุ่ม ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
๔. จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นสำนักงานฯ ยังมีแผนการเตรียมความพร้อมให้ SMEs บริเวณแนวชายแดน โดยจัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมฉบับที่ สาม (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ดังนี้

จัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (แผนฯ SMEs) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) โดยมีกรอบแนวคิดในการผลักดันให้ SMEs เป็นพลังขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย เพื่อดำเนินธุรกิจโดยใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ทิศทางการส่งเสริม SMEs ในกรอบ ๕ ปี จะมุ่งเน้นให้ SMEs เติบโตอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ในการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ AEC แผนฯ SMEs มีเป้าหมายในการส่งเสริมใน ๕ ประเด็นได้แก่

๑. SMEs มีการจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนไม่น้อยกว่า ๒๕๐,๐๐๐ วิสาหกิจ ภายในปี ๒๕๕๙
๒. SMEs ในสาขากลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงลึกไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ รายภายในปี ๒๕๕๙
๓. เครือข่าย SMEs ได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งไม่น้อยกว่า ๖๐ เครือข่ายวิสาหกิจต่อบี
๔. ปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข เพื่อลดอุปสรรคและเอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ SMEs มากขึ้น
๕. การบริหารจัดการส่งเสริม SMEs มีประสิทธิภาพและทำงานเชิงบูรณาการ

ทั้งนี้ กลุ่มสาขาธุรกิจที่ได้รับความสนใจเป็นกรณีพิเศษ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง และกลุ่มธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว โดยมียุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง สนับสนุนปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ SMEs ไทย อาทิ การจัดทำฐานข้อมูล การเผยแพร่องค์ความรู้ กฎระเบียบ แหล่งเงินทุน การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility - CSR) การพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีและนวัตกรรม การตลาด และการบริหารความเสี่ยง

ยุทธศาสตร์ที่สอง เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน SMEs ไทย

ยุทธศาสตร์ที่สาม ส่งเสริม SMEs ไทยให้เติบโตอย่างสมดุลตามศักยภาพของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่สี่ เสริมสร้างศักยภาพของ SMEs ไทยให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้จัดทำโครงสร้างและพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ภายใต้คำขวัญ “เสริมภูมิ SMEs ไทย: Visa ไป AEC” โครงการนี้ตั้งงบประมาณในการดำเนินการ ๑๘๐ ล้านบาท มีภารกิจหลักคือ

๑. เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการอุตสาหกรรม SMEs จำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย เพื่อเปิดแนวรุกบุกตลาด AEC ประกอบด้วยการพัฒนาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลและวัดผล การแยกเป้าหมายเป็นรายละเอียดในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมของกลุ่ม SMEs และการจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรับของวิสาหกิจชุมชน
๒. สร้างเครือข่ายธุรกิจอุตสาหกรรม ๑๐ เครือข่าย โดยเน้นการสร้างเครือข่ายกับธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน การสร้างความเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต และการส่งเสริมการพัฒนาคู่ค้าอย่างยั่งยืน

๓. พัฒนาวิสาหกิจ ๖๕๐ กิจการ ด้วยการให้คำปรึกษาแนะนำ เน้นการส่งเสริมเป็นกลุ่มเครือข่าย (Cluster) และกลุ่มที่เชื่อมโยงตามห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) เน้นวิสาหกิจขนาดกลางหรือเล็กเกือบกลางที่มีศักยภาพเชิงรุก รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพ การส่งต่อและรับช่วงงาน
๔. พัฒนาผู้ประกอบการ ๕,๐๐๐ ราย เป็นการพัฒนาผู้ประกอบการตามแนวทางของกรมฯ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จัก อาทิ การสร้างแบรนด์ไทย การลงทุนในอาเซียนภายในอาเซียนและการบุกตลาด เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษาและสถาบันต่างๆที่เป็นเครือข่ายของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
๕. พัฒนาแรงงานอุตสาหกรรม ๕,๐๐๐ ราย เป็นการพัฒนาแรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา เป้าหมาย ได้แก่ เกษตรแปรรูป อัญมณีและเครื่องประดับ ไม้และเครื่องเรือน สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รองเท้าและผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ก่อสร้าง ยางพารา และอื่นๆ โดยรายการสินค้าข้างต้นสอดคล้องกับรายการสินค้าที่ต้องเร่งพัฒนา (Priority list) ๑๒ รายการ ตามกรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Framework Agreement)

คณะอนุกรรมการให้ข้อสังเกตดังนี้

๑. นโยบายแรงงานขั้นต่ำ ๓๐๐ บาทของรัฐบาล ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ามาก แล้วส่งผลิตภัณฑ์ราคาถูกกลับมาขายในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศที่ต้องขาดทุนและหายไปจากระบบ คาดว่าร้อยละ ๘๐ ของ SMEs จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญซึ่งรัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานพร้อมงบประมาณสำหรับช่วยเหลือ SMEs เป็นการเฉพาะ เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิต เน้นการผลิตสินค้าที่มีเทคโนโลยีระดับสูงเพื่อให้ได้กำไรต่อชิ้นเพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริม SMEs ให้เดินทางไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างไรก็ตามผลประโยชน์ทั้งหลายทั้งปวงย่อมตกอยู่กับแรงงานและผู้บริโภคเพราะมีรายได้ไปพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต อีกทั้งได้บริโภคสินค้าที่มีราคาถูกลง
๒. การจัดทำฐานข้อมูลอุตสาหกรรมควรเก็บข้อมูลเชิงลึกแต่ละพื้นที่ เป็นรายละเอียดของผู้ประกอบการรายย่อย อาทิ ช่างแอร์ ช่างทำผม ช่างซ่อมรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ ผู้ผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร และอื่นๆ ซึ่งเป็นแรงงานฝีมือที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไปนอกจากนี้ควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้บูรณาการโดยเร่งด่วน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้จริง และเสร็จสิ้นก่อนการเปิด AEC
๓. ควรทำการวิจัยตลาดในประเทศเพื่อนบ้านก่อนการส่งเสริมให้ SMEs ไทยไปลงทุน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริง และเป็นการลดความเสี่ยงด้านการลงทุนอีกด้วย
๔. ควรส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและลดปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านจากนโยบายเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด ปัญหาราคาสินค้าการเกษตรแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้กับเกษตรกรประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ในระยะยาว

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเกษตรในพื้นที่แนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่ควรปรับปรุงเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำนักเศรษฐกิจการเกษตร ชี้แจงว่าการส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรที่ชายแดนเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในการประชุมกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy - ACMECS) ได้มีการกำหนดในเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพด้านการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทย ประกอบด้วยโครงการร่วมจำนวน ๗ โครงการ ได้แก่

๑. การฝึกอบรมและให้การช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน
๒. โครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน
๓. โครงการความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับโครงการครัวไทยสู่ครัวโลก โดยให้เพื่อนบ้านเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตร แล้วส่งออกมายังไทยซึ่งมีศักยภาพดีกว่าในการทำหน้าที่แปรรูปและส่งออกไปยังต่างประเทศ
๔. โครงการความร่วมมือทางการเกษตรผ่านกลไกเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) ซึ่งเป็นการจัดการร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการไทยกับเกษตรกรในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการสร้างงานสร้างรายได้แก่เกษตรกรต่างชาติและส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรของไทย อย่างไรก็ตามต้องพึงระวังในการบริหารจัดการมิให้กระทบเกษตรกรไทยในวงกว้างด้วย
๕. โครงการป้องกันโรคไข้หวัดนก
๖. โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืช
๗. โครงการพัฒนาพืชพลังงาน

หลังจากที่ร่วมมือผลิตสินค้าเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้านพบว่าปริมาณการนำเข้าสินค้าเกษตรจากโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมาก แม้ว่าสินค้าจำนวนหนึ่งจะเข้าช้อนกับผลผลิตที่มีอยู่ในประเทศไทย แต่เป็นพืชที่ไทยไม่สามารถผลิตได้อย่างเพียงพอ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน มันสำปะหลัง ละหุ่ง ลูกเดือย ถั่วเหลือง ถั่วเขียวผิวมัน และ งา เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่าส่งผลต่อตลาดสินค้าเกษตรในประเทศพอสมควร ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อไป

การเข้าสู่ AEC จะส่งผลให้ช่องทางการค้าสินค้าเกษตรเปิดกว้างขึ้น ทำให้สามารถค้าขายสินค้าเกษตรได้หลายชนิดมากขึ้น ในการนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรัฐบาลจำเป็นต้องหาแนวทางในการรองรับให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการวิเคราะห์วิจัยพืชผลการเกษตรว่าชนิดใดที่มีศักยภาพในการผลิตดีและมีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระยะยาว อาทิ ผลไม้ แล้วรัฐบาลควรจัดระบบโซนนิ่งพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ พร้อมกับดำเนินนโยบายขึ้นมารองรับ อาทิ การประกันรายได้ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การสนับสนุนเงินทุน และอื่นๆ อย่างจริงจังและเป็นระบบ ส่วนพืชที่มีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ควรนำเข้ามาเป็นวัตถุดิบจากเพื่อนบ้านเพื่อแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าแล้วส่งออกต่อไป

อนึ่งเกษตรกรไทยควรระวังการปลูกพันธุ์ข้าวโตเร็วที่มีอายุ ๗๕ วัน เนื่องจากเป็นการทำลายระบบการผลิตข้าวพันธุ์ดี ส่งผลให้คุณภาพของข้าวต่ำลงอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ควร

สนับสนุนให้ผู้ประกอบการโรงสีไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน แล้วนำข้าวสารกลับมาจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ธ.ก.ส. จำเป็นต้องเพิ่มการให้สินเชื่อเพื่อการแปรรูป หรือสำหรับอุตสาหกรรมกลั่นน้ำ เพื่อให้ภาคการเกษตรของไทยสามารถผลิตสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพ

สภาเกษตรกรแห่งชาติให้ความเห็นว่า การเข้าสู่ AEC มีมุมมอง ๒ มิติ คือ ๑) มิติภาครัฐหรือราชการ ซึ่งในการทำรอบเจรจาและความตกลงต่างๆ มีทิศทางสอดคล้องกับ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติอย่างแยกไม่ออก ๒) มิติภาคการเกษตรรายย่อย ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของเกษตรกรทั้งหมด เมื่อเข้าสู่ AEC เต็มตัวรัฐบาลอาจจะต้องมียุทธศาสตร์ใหม่อีกหลายรอบ มีการใช้เงินอุดหนุนหรือแทรกแซงราคาสินค้าเกษตรอีกหลายแสนล้านบาท เนื่องจากภาครัฐมิได้ให้ข้อมูลหรือส่งสัญญาณเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็น AEC เท่าที่ควร เกษตรกรรายย่อยไม่อาจทราบได้ว่าจะผลิตสินค้าประเภทไหนจึงจะสามารถแข่งขันได้หรือถ้าปลูกพืชชนิดใหม่ต้องเตรียมการอย่างไร

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หมวดสินค้าอ่อนไหว (Sensitive list) ซึ่งรัฐบาลต่างๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียนพยายามปกป้องเกษตรกรของตนเองด้วยการรวบรวมรายการสินค้าเกษตรต่างๆ ให้อยู่ในหมวดนี้ เพื่อใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีไม่ภาษี (non – tariff barriers) โดยเฉพาะข้าวที่เป็นผลผลิตหลักของเกษตรกรอาเซียนส่วนใหญ่ ซึ่งการพิจารณาบรรจุรายการสินค้าอ่อนไหวต้องคำนึงถึงผลกระทบในวงกว้าง และศักยภาพการผลิต การแข่งขันของเกษตรกรเป็นตัวตั้ง เพื่อให้เกษตรกรที่ยังไม่พร้อมในการปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตยังสามารถแข่งขันตามกรอบ AEC ได้ สำหรับประเทศไทยมีรายการสินค้าในหมวดสินค้าอ่อนไหวเพียง ๔ ประเภท ได้แก่ ไม้ตัดดอก กาแฟ มะพร้าวแห้ง และมันฝรั่ง ทั้งที่ความจริงไทยได้เปรียบในสินค้าไม้ตัดดอกมาก สำหรับสินค้าอีก ๓ รายการก็มีปริมาณผลผลิตที่น้อยมากเมื่อเทียบกับสินค้าเกษตรชนิดอื่น

สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางในการเตรียมความพร้อมสู่ AEC มีดังนี้

๑. ควรจัดทำตารางเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรของไทยและเพื่อนบ้าน เพื่อให้เห็นว่าไทยสามารถแข่งขันได้ในสินค้าใดบ้าง แล้วกำหนดแนวทางพัฒนาผลผลิต ส่งเสริมองค์ความรู้เงินทุน และการบริหารจัดการส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพควรที่จะประกาศเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับนิคมการค้า เพื่อนำเข้าผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูป และเพิ่มมูลค่าหารายได้เข้าประเทศต่อไป
๒. กองทุนเอฟทีเอ (FTA) ในโครงการช่วยเหลือการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ ควรจะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยและเตรียมความพร้อมให้จริงจังมากกว่านี้ แต่ปัจจุบันการใช้งบประมาณยังไม่สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรและมูลค่าการผลิตที่ได้รับผลกระทบ อีกทั้งการบริหารกองทุนนี้ควรมีผู้แทนเกษตรกรเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหาร ให้มีอิสระ โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีบูรณาการอย่างแท้จริง ซึ่งต้องแก้ไขโดยด่วน

คณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน ดังนี้

๑. การเจรจาเรื่องสินค้าเกษตรมีความอ่อนไหวอย่างมาก ในภูมิภาคอาเซียนมีสินค้าเกษตรหลายชนิดซ้ำกัน แต่ต้นทุนการผลิตและราคาของแต่ละประเทศแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทั้งในระดับเกษตรกรและนโยบายแห่งรัฐ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรฯ

- และกระทรวงพาณิชย์ ควรมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีภาษี (non – tariff barriers) ไว้สำหรับใช้ในการต่อรองกับต่างชาติ เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถแข่งขันได้
๒. ควรสนับสนุนด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร และส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ด้วยการอุดหนุนงบประมาณวิจัย ให้สามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน
 ๓. ควรจะจัดทำระบบสารสนเทศด้านการเกษตรเพื่อประมวลข้อมูลให้เกษตรกรสามารถคาดการณ์แนวโน้มของตลาด กระบวนการผลิต และสามารถแข่งขันได้นอกจากนี้ การเข้าถึงข้อมูลของเกษตรกรต้องเป็นไปด้วยความสะดวก และสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม
 ๔. โครงสร้างผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตรมีอายุสูงขึ้น เป็นสตรี และมีแนวโน้มลดจำนวนลงเรื่อยๆ ดังนั้นควรเตรียมการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเกษตรกรจากผู้ผลิตต้นน้ำ ให้เป็นผู้ผลิตกลางน้ำด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การใช้เทคโนโลยีการเกษตร และการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้
 ๕. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ควรจะให้สินเชื่อด้านครอบคลุมไปถึงการรับจำนำเครื่องจักรกลการเกษตร และสินเชื่ออุตสาหกรรมการเกษตรกลางน้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs มีเงินทุนสำหรับกิจการ
 ๖. ควรจะส่งเสริมปศุสัตว์ไทยและโรงฆ่าสัตว์หรือโรงชำแหละเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัยที่มีศักยภาพในการแข่งขันมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านให้สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
 ๗. ควรจะมีการเปิดสถานีวิจัยโรตาร์คีน ช่องการเกษตรเป็นการเฉพาะเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเชื่อมต่อ (Connectivity) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ควรปรับปรุงแก้ไขและยุทธศาสตร์เชิงรุกเชิงรับ การคุ้มครองผลประโยชน์ การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการรายย่อยด้านโลจิสติกส์ (logistics) ของไทยในพื้นที่ชายแดน

กรมการขนส่งทางบก ชี้แจงว่าการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ AEC ได้ดำเนินการดังนี้

๑. วางกรอบในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้รับทราบเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ AEC
๒. จัดทำโครงการ Thailand Connectivity มีเป้าหมายในการจัดระบบการขนส่งเพื่อการเชื่อมต่อทางถนนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงแผนงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงปัจจัยและแหล่งผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าการซื้อขาย ทั้งนี้เป็นการทำงานร่วมกับกรมทางหลวงที่รับผิดชอบในการก่อสร้างถนน โดยเริ่มจากการเชื่อมต่อภายในประเทศเสียก่อนแล้วจึงจะกระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะการเชื่อมต่อแบบทวิภาคี ซึ่งจะให้ผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการลงทุนที่คนไทยจะได้รับจากโครงการตัวอย่างเช่น ความร่วมมือการเดินรถในเส้นทางจากประเทศไทยไปประเทศลาว ตามเส้นทางเชื่อมต่อของทั้งสองประเทศ เช่น เชียงใหม่-หลวงพระบาง อุดรธานี-หลวงพระบาง มุกดาหาร-สวันเขตนครพนม-แขวงคำม่วน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดย บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากมีความพร้อมมากกว่าเอกชนรายอื่น รวมไปถึงการขนถ่ายสินค้าระหว่างไทยกับลาวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นหลังจากมีการทำข้อตกลงในการขนส่งระหว่างกัน

๓. จัดทำระบบ Q หรือ Quality เพื่อเพิ่มคุณภาพให้แก่ผู้ประกอบการรายเล็กให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น โดยการจัดระบบประเมินการทำงานของผู้ประกอบการเพื่อรับรองคุณภาพ ตลอดจนกระตุ้นผู้ประกอบการที่ด้อยคุณภาพให้เร่งรัดการพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อรองรับการแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างชาติและเพิ่มความมั่นใจให้ผู้ค้าและนักลงทุนในความสามารถด้านการขนส่งของผู้ประกอบการไทย
๔. ในยุทธศาสตร์เชิงรุก ได้มีการศึกษากฎหมายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ทราบว่าหากบริษัทคนไทยจะไปรับขนส่งสินค้าจะต้องดำเนินการอย่างไร เป็นต้น รวมทั้งศึกษาแนวทางการจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนทักษะและเทคโนโลยีด้านการขนส่ง และการร่วมค้า เป็นต้น
๕. ในด้านโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการขนถ่ายสินค้าที่กรมฯ รับผิดชอบนั้นได้จัดทำขึ้น ๒ แห่ง คือ ที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และจังหวัดนครพนม โดยจะจัดให้เป็นหน่วยขนถ่ายสินค้าที่มีการทำงานครบทุกขั้นตอนในที่เดียว ซึ่งอยู่ระหว่างเตรียมการและจะมีการเวนคืนที่ดินจากประชาชนในพื้นที่การก่อสร้าง

สำหรับกฎหมายที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ AEC นั้นมีสามฉบับได้แก่

๑. กฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ
๒. พ.ร.บ. การรับขนของทางถนน
๓. พ.ร.บ. การรับขนคนโดยสารระหว่างประเทศ

กรมเจ้าท่า ชี้แจงว่า การขนส่งสินค้าทางน้ำในประเทศและการขนส่งชายฝั่งทางทะเลมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการขนส่งทางถนน อีกทั้งเป็นการลดการจราจรทางถนน และไม่ต้องเสียงบประมาณในการบำรุงรักษาถนน อย่างไรก็ตาม หากเป็นทางการขนส่งระหว่างประเทศแล้วจำเป็นต้องมีการขนถ่ายสินค้าจากเรือเล็กไปขึ้นเรือใหญ่ จึงทำให้มีต้นทุนค่าธรรมเนียมในการขนถ่ายสินค้าที่สูงขึ้น ดังนั้นค่าใช้จ่ายการขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศจึงมีราคาสูงกว่าการขนส่งทางถนน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการขนส่งทางน้ำภายในประเทศ คือ การตื้นเขินของแม่น้ำลำคลอง เนื่องจากขาดงบประมาณในการทำน้กั้นตลิ่งเพื่อป้องกันดินพัง และเรือขนส่งขนาดใหญ่ติดสะพานโดยเฉพาะบริเวณแม่น้ำป่าสัก นอกจากนี้การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ควบคู่กับระบบการขนส่งทางน้ำก็ยังขาดแคลนงบประมาณ เช่น การก่อสร้างถนนหรือขยายถนนและขนส่งระบบรางไปยังท่าเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า เป็นต้น อย่างไรก็ตามการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ไม่ใช่ภารกิจของกรมเจ้าท่า จึงต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวได้รับทราบและนำมาจัดทำเป็นโครงการพัฒนา

ในมาตรการเชิงรุกเพื่อพัฒนาพาณิชยนาวินั้น มีโครงการพัฒนาด้านบุคลากรอย่างเป็นขั้นตอนจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน ๓ ปี และ ๕ ปี และมีโครงการจัดทำหลักสูตรพิเศษสำหรับอบรมความรู้แก่คนประจำเรือตำแหน่งต่างๆเพื่อให้มีโอกาสได้เลื่อนไปทำงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น แต่ปัญหาของการพัฒนาบุคลากรในด้านพาณิชยนาวิ คือ มีการโยกย้ายไปทำงานในเรือต่างประเทศเนื่องจากได้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า

ในเรื่องท่าเรือปากบารา จังหวัดสตูล หากมีการก่อสร้างไทยจะได้รับประโยชน์จากการขนส่งสินค้าที่สะดวกมากขึ้นกว่าปัจจุบัน และลดต้นทุนการขนส่งได้ แต่ประชาชนในพื้นที่เกรงว่าจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตจึงมีการต่อต้านขึ้น ทั้งนี้รัฐบาลต้องแสดงความชัดเจนในการขับเคลื่อนโครงการ

ในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นกรมเจ้าท่าได้มีการแก้ไขระเบียบบางฉบับของกฎหมายที่กรมเจ้าท่ามีอำนาจ และการแก้ไขระเบียบดังกล่าวอธิบดีกรมเจ้าท่าเป็นผู้ลงนามก็สามารถประกาศใช้ได้ แต่กฎหมายที่ควรให้มีการปรับปรุงมากที่สุดคงเป็นกฎหมายเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการเชื่อมโยงการขนส่งในอนาคตจะเป็นการดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดเนื่องการแก้ไขกฎหมายและระเบียบเพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าทางพาณิชย์นาวีนั้นควรสอดคล้องกับกฎหมายการขนส่งทางทะเลซึ่งองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO: International Maritime Organization) กำหนดให้ใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

ทั้งนี้กรมเจ้าท่าได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆตลอดมา และมีความประสงค์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการขนส่งทางน้ำมากกว่าเดิม และเพิ่มงบประมาณเพื่อส่งเสริมการขนส่งทางน้ำให้สามารถขับเคลื่อนการขนส่งของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรมการบินพลเรือน ชี้แจงเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านการขนส่งทางอากาศสำหรับการเข้าสู่ AEC ว่า ปัจจุบันกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้มีการเปิดเสรีด้านการบินอยู่แล้วโดยกรมฯ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบสนามบินส่วนใหญ่ ได้มีการส่งเสริมให้เอกชนลงทุนการขนส่งทางอากาศโดยให้สายการบินใหม่ที่มาจดทะเบียนกับกรมการบินพลเรือนได้ลดค่าธรรมเนียมลงร้อยละ ๕๐ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการลงทุน แต่เหตุผลที่สนามบินในบางจังหวัดยังไม่สามารถใช้งานได้เต็มตามศักยภาพ เช่น สนามบิน อำเภอมะนัง จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น เนื่องจากยังมีปัญหาในเรื่องจุดคุ้มทุนของเอกชนสำหรับการเปิดเที่ยวบินไปยังจังหวัดต่างๆ เพราะหากไม่คุ้มทุนสายการบินก็คงอยู่ไม่ได้ อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงความมั่นคงของประเทศด้วย

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งกฎหมายที่ควรปรับปรุงเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ชี้แจงว่าหน้าที่หลักของ กสทช. ตามกฎหมายคือการจัดสรรคลื่นความถี่และควบคุมการออกใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคม ในการเตรียมความพร้อมด้านโทรคมนาคมด้านการติดต่อสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์นั้น มีการวางแผนแม่บทในการพัฒนาไว้สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ ซึ่งตามแผนดังกล่าวมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อเตรียมพร้อมการเข้าสู่ AEC โดยให้ศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบต่อ กสทช. ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกำหนดแผนพัฒนาต่างๆ เพื่อเตรียมตัวเข้า AEC โดยมีการประชุมหลักจัดทำแผนกิจกรรม รวมทั้งตัวชี้วัด และมีการจัดสัมมนาให้ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การขออนุญาตวิทยุชุมชนหรือโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้การโทรคมนาคมจัดเป็นภาคบริการสาขาหนึ่งที่กำหนดไว้ใน การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในสาขานี้อ้างอิงจากกระทรวงพาณิชย์ที่กำหนดสัดส่วนการลงทุนในอัตราไม่เกินร้อยละ ๔๙ สำหรับชาวต่างชาติ

ในด้านผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC กสทช. ได้ให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบในด้านกิจการโทรคมนาคมเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ AEC

ส่วนการทำงานด้านโทรคมนาคมของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศนั้น เป็นการดำเนินงานภายในกรอบและภายใต้การควบคุมของคณะทำงานที่จัดตั้งโดยหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมแห่งอาเซียน (ATRC) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันและมีการร่วมกันร่างระเบียบต่างๆเพื่อควบคุมดูแลในทุกประเทศ

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ควรปรับปรุงแก้ไข และยุทธศาสตร์เชิงรุก และเชิงรับ การคุ้มครองผลประโยชน์ การเสริมสร้างขีดความสามารถ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC กระทรวงเกษตรฯ มีส่วนเกี่ยวข้อง ๒ ด้าน คือ ๑) การส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรและ ๒) การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ในการนี้กระทรวงเกษตรฯ ได้จัดตั้งอนุกรรมการเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเกษตรไทย โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรของกระทรวงทำหน้าที่พิจารณาในภาพรวม และตั้งคณะทำงานระดับกรม ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ลงไปถึงระดับตำบล เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดและประสานนโยบาย มีการจัดทำแผนงานอย่างมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จัดการส่งเสริมความรู้แก่เจ้าหน้าที่และพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการตามนโยบายจากส่วนกลางลงไปสู่เจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ ต่อไป
๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เจ้าหน้าที่จะทำการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรจากบุคลากรระดับต่างๆ ลงสู่แกนนำอาสาสมัครการเกษตร
๓. สร้างเครือข่ายอาสาสมัครด้านการเกษตรเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึงต่อไป
๔. จัดเตรียมความพร้อมด้านประชาสัมพันธ์ และจัดเตรียมเอกสารวิชาการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่นำไปเผยแพร่สู่เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ และอ้างอิงได้

กรมพัฒนาชุมชนชี้แจงว่า ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ตามแนวชายแดนสำหรับผู้ประกอบการผลิตสินค้าโอท็อปในจังหวัดที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้โครงการ “จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โอท็อปสามสัมพันธ์สองแผ่นดิน” รวม ๘ จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา-รัฐเปอรูริส มาเลเซีย จังหวัดเชียงราย-สิบสองปันนา จีน จังหวัดนครพนม-แขวงคำม่วน ลาว จังหวัดสระแก้ว-เมืองศรีโสภณ กัมพูชา จังหวัดหนองคาย-เวียงจันทน์ ลาว จังหวัดศรีสะเกษ-เขาพระวิหาร กัมพูชา จังหวัดมุกดาหาร-แขวงสวันนะเขต ลาว และจังหวัดตราด-จังหวัดเกาะกง กัมพูชา โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้าโอท็อปให้กับผู้ประกอบการทั้งสองประเทศ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ เป็นการช่วยสานสัมพันธ์ด้านการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองได้อย่างดี นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิเคราะห์ตลาดและความต้องการของผู้บริโภคเพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งจากการประเมินผลโครงการข้างต้นแล้ว พบว่าสินค้าไทยเป็นที่นิยมของประเทศเพื่อนบ้านและคุ้มค่าต่อการลงทุน มีเพียงจังหวัดมุกดาหาร-แขวงสวันนะเขต ลาว จุดเดียวเท่านั้นที่ขาดทุนเพียงเล็กน้อย ดังนั้นในภาพรวมถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ชี้แจงว่ากรอบการเปิดการค้าเสรีอาเซียน เป็นการเปิดแบบมีเงื่อนไข โดยใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) เพื่อให้ได้สิทธิลดภาษีร้อยละ ๐) ซึ่งมี ๓ เกณฑ์ คือ

๑. Wholly Obtained Goods ได้แก่ สินค้าที่ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด โดยมากจะเป็นสินค้าด้านการเกษตรที่เริ่มตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว

๒. Local Content คือ สินค้าที่ผลิตจากวัสดุภายในอาเซียนที่มีมูลค่ารวมกันตั้งแต่ร้อยละ ๔๐ ขึ้นไป โดยมากจะเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ในการขอใช้สิทธิประโยชน์ผู้นำเข้าจะต้องมี Form D ที่ออกโดยประเทศผู้ส่งออกเพื่อนำไปแสดงต่อศุลกากรของประเทศผู้นำเข้า
๓. Substantial Transformation การเปลี่ยนแปลงพิภพศุลกากรอย่างพอเพียง ซึ่งยึดหยุ่นไปตามประเภทของสินค้า โดยมากเป็นสินค้าอุตสาหกรรม การแปรรูป หรือการเพิ่มมูลค่าสินค้า

เงื่อนไขประการต่อมาคือมาตรฐานสินค้าภายในประเทศ มีหลักๆ ๒ ชนิด ได้แก่

๑. มาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม (มอก.)
๒. มาตรฐานด้านสุขอนามัย เป็นมาตรการที่ใช้ในการจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตรเพื่อปกป้องและคุ้มครองชีวิตและสุขอนามัยของมนุษย์ พืชและสัตว์ภายในประเทศ ได้แก่ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (The Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) โดยมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบคือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ส่วนสินค้าบริโภค เครื่องสำอาง และอื่นๆ มีสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นผู้ดูแลเป็นต้น

ดังนั้น การนำสินค้าเข้ามาในประเทศไทยต้องผ่านเกณฑ์และมาตรฐานข้างต้น ซึ่งด้านพรมแดนจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบสินค้าก่อน

ในด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีตามข้อตกลงของภาคีสมาชิกอาเซียน อนุญาตให้เฉพาะกลุ่มแรงงานฝีมือที่มีทักษะเฉพาะ (Skill Labor) โดยมีหน่วยงานหรือสถาบันที่รับรองความสามารถเป็นสำคัญ แต่ปัจจุบันสาขาที่สามารถเดินทางไปทำงานในประเทศอาเซียนมีเพียง ๒ สาขา คือ วิศวกรรม ซึ่งมี ๓๖๑ คน แบ่งเป็น สิงคโปร์ ๑๖๑ คน มาเลเซีย ๑๓๐ กว่าคน อินโดนีเซีย ๕๑ คน และเวียดนาม ๙ คน และสถาปัตยกรรมซึ่งยังไม่มีผู้เข้ารับการสอบจึงไม่มีในบัญชีรายชื่อส่วนสาขาอื่นๆ ต่างมีเงื่อนไขที่เข้มงวดและยังไม่สามารถดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในระยะเวลาอันใกล้

ในการเปิดเสรีด้านการลงทุนอาเซียน จะเริ่มจากการเปิดเสรีด้านโลจิสติกส์ หรือการขนถ่ายสินค้า ซึ่งตามกรอบความตกลงต้องเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนจากสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เข้ามาจัดตั้งบริษัทในไทย และถือหุ้นได้เป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๐ โดยคนไทยถือหุ้นร้อยละ ๓๐ แต่ปัจจุบันกรมพัฒนาธุรกิจการค้ายังคงใช้สัดส่วนเดิม คือ คนไทย ร้อยละ ๕๑ คนต่างด้าว ร้อยละ ๔๙ ซึ่งประเทศอื่นในอาเซียนต่างก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ยกเว้นสิงคโปร์ที่มีความพร้อมมากที่สุดสามารถปฏิบัติได้ทันที

นอกจากนี้ ยังมีนักลงทุนนอกอาเซียนเดินทางมาลงทุนจัดตั้งบริษัทในอาเซียน (ASEAN Company) จำนวนมาก โดยเฉพาะในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งอาจใช้สิทธิในฐานะบริษัทสิงคโปร์เข้ามาลงทุนในประเทศไทย คาดว่าจะเริ่มต้นด้วยลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ เพื่อรองรับประชากรสูงอายุของสิงคโปร์ ดังนั้น ประเทศไทยควรจะศึกษาและเตรียมมาตรการต่างเพื่อรองรับ เพื่อให้ให้นักลงทุนไทยสามารถเผชิญกับทุนข้ามชาติขนาดใหญ่ได้

คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีโครงสร้างและกลไก ทั้งในระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่นดีมาก แต่ยังต้องพัฒนาองค์ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านการเกษตรด้านการวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันด้านการผลิตสินค้าเกษตร เช่น ผลผลิตเกษตรชนิดใดควรส่งออก หรือควรนำเข้าจากเพื่อนบ้านเพื่อการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า เป็นต้น

นอกจากนั้นควรให้ความรู้เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เข้ากับระบบตลาดเสรีและวิถีชีวิตใหม่ อาทิ เปลี่ยนจากทำนาข้าว เป็นปลูกหญ้า สมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่เกษตรกรมีพื้นฐานใกล้เคียงกันแต่สามารถเพิ่มผลผลิตหรือรายได้มากกว่าการผลิตแบบเดิม ในการนี้จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลในช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะประสานกับกองทัพบกที่มีคลื่นความถี่วิทยุทั้งในระบบเอเอ็มและเอฟเอ็ม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตรตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้องค์ความรู้ต่างๆ สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้โดยตรง ยิ่งกว่านั้นในอีกสองปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๘) ประเทศไทยจะไม่สามารถดำเนินนโยบายประกันราคาสินค้าการเกษตรได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงจำเป็นต้องทำงานเชิงรุก เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งความรู้ด้านการเกษตรและความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่านได้ ทั้งในด้านราคาสินค้าการเกษตร โรคพืช การไหลเวียนผลิตผลทางการเกษตรอย่างเสรี เป็นต้น

อนึ่ง สถาบันการศึกษาทั่วประเทศควรจะมีมือกับชุมชนหรือกลุ่มอาชีพเพื่อศึกษาวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีทิศทาง กรณีที่เป็นสินค้าระดับดีเลิศสามารถยกระดับสู่เวทีการค้าโลกได้ด้วย

ทั้งนี้รัฐบาลควรจะมีสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตร ให้สามารถพัฒนาผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพสูง และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ผลิตในประเทศเพื่อนบ้านหรือกลุ่มสมาชิกอาเซียน

๒. ปัจจุบันมีนักลงทุนด้านการเกษตร ไปเช่าที่ในประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก เพื่อผลิตสินค้าการเกษตรเพื่อการส่งออก ซึ่งส่งผลต่อราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้นรัฐบาลควรมีมาตรการส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนผลิตสินค้าเกษตรในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างงาน และสามารถแข่งขันในระบบเศรษฐกิจใหม่ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้นักลงทุนไทยได้พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจใหม่อย่างยืดหยุ่นอีกด้วย
๓. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท. หรือ BOI) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะมีส่งเสริมการลงทุนจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มพูนมูลค่าการค้า บริการ ยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนบริเวณพรมแดนทั้งสองประเทศได้ในเวลาเดียวกัน

- **พิจารณาศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสินค้าและบริการบริเวณด่านพรมแดน (single window) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**

กรมการขนส่งทางบกชี้แจงว่าการเชื่อมต่อทางบกนั้น มีปัจจัยหลัก ๒ ประการ คือ

๑. โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน การก่อสร้างอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง เมื่อมีการก่อสร้างแล้วเสร็จจึงเป็นหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกในการนำระบบการขนส่งเข้ามาดำเนินการ ซึ่งระบบดังกล่าวเชื่อมต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น การนำสินค้าเข้า-ออก เป็นต้น
๒. ความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอันที่จะดำเนินการ ทั้งภายในประเทศและการเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างรวดเร็วที่ผ่านมาได้มีการเชื่อมต่อทางถนนกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ

- สปป.ลาว เริ่มเชื่อมต่อการขนส่งสินค้าและคนด้วยรถบรรทุกและรถโดยสารระหว่าง ๒ ประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดเฉพาะจุดผ่านแดนที่ตกลงกันเท่านั้น

- มาเลเซีย เป็นการเชื่อมต่อการขนส่งสินค้าเกษตรที่เน่าเสียง่าย โดยมาเลเซียเป็นทางผ่านเพื่อส่งสินค้าต่อไปยังสิงคโปร์ และกำหนดจำนวน (quota) ที่ไม่ต้องเสียภาษี ๓๐,๐๐๐ ตัน แต่หากเกินกว่านี้ จะต้องเสียภาษีให้กับมาเลเซีย

- ประเทศลุ่มน้ำโขง ๖ ประเทศ คือ ไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ (ยูนนานและกวางสี) เป็นการเชื่อมต่อกันในโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ซึ่งธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ ADB (Asian Development Bank) check ให้การสนับสนุน โดยเน้นเส้นทาง “ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)” เชื่อมระหว่าง เมียนมาร์-ไทย-ลาว-เวียดนาม แต่ที่ผ่านมายังไม่ได้ใช้ประโยชน์มากเท่าที่ควร เนื่องจากเมียนมาร์ปิดประเทศและท่าเรือดานังของเวียดนามมีขนาดเล็ก สำหรับเป้าหมายต่อไปจะมีการเชื่อมต่อเส้นทางฮานอยหรือโฮฟอง-เวียงจันทน์-กรุงเทพฯ-ท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งเป็นการเชื่อมต่อสองท่าเรือใหญ่เพื่อให้มีการใช้เส้นทางมากขึ้น

- กัมพูชา เป็นการเชื่อมต่อทางถนนภายใต้กรอบ GMS โดยพิจารณาจากศักยภาพของด่านที่มีความพร้อมในการเชื่อมต่อระหว่างประเทศ จุดเชื่อมต่อที่มีการเปิดใช้ล่าสุด คือ เส้นทางอำเภออรัญประเทศ กับ ปอยเปตถึงพนมเปญ และกำลังเจรจาขยายเส้นทางถึงเสียมเรียบ

ส่วนกรอบการเชื่อมต่อของอาเซียนนั้น อยู่ระหว่างการรอให้สัตยาบันก่อนจึงจะมีการเชื่อมต่อตามกรอบการเชื่อมต่อทางถนนของอาเซียน

นอกจากนี้กรมการขนส่งทางบกยังรับผิดชอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒ โครงการ คือ

๑. โครงการจุดพักสินค้าที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
๒. โครงการจุดขนถ่ายสินค้าที่บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำโขง จังหวัดนครพนม และได้มีโครงการในการจัดทำศูนย์กระจายสินค้าภายในประเทศ จำนวน ๑๕ แห่ง แบ่งเป็นพื้นที่ชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ ตาก หนองคาย สระแก้ว เชียงราย นราธิวาส เป็นต้น ตามหัวเมืองใหญ่ จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก นครสวรรค์ เป็นต้น โดยมีจุดพักรถบริเวณเส้นทางสายหลักที่ใช้ในการเชื่อมต่อ จำนวน ๘ จุด

สำหรับกฎหมายที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย

๑. ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. ...
๒. ร่างพระราชบัญญัติรับขนของทางถนน พ.ศ. ...
๓. ร่างพระราชบัญญัติรับขนคน พ.ศ. ...

ซึ่งร่างกฎหมายทั้งสามฉบับยังคงอยู่ในขั้นตอนการพิจารณา

สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย กล่าวชี้แจงงานที่รับผิดชอบ คือ การเปิดจุดผ่านแดน โดยเมื่อมีการเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ก็จะต้องนำมาสู่การพิจารณาเปิดจุดผ่านแดน ซึ่งอยู่ในอำนาจของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งจุดผ่านแดนมีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. จุดผ่านแดนถาวร เป็นจุดผ่านแดนที่มีระบบ Custom Immigration Quarantine (CIQ) คือ มีการตรวจตราทุกประเภททั้งคน สินค้า พืช และสัตว์ ปัจจุบันมีด่านไทย-เมียนมาร์ จำนวน ๔ แห่ง ด่านไทย-ลาว จำนวน ๑๕ แห่ง ด่านไทย-กัมพูชา จำนวน ๖ แห่ง และด่านไทย-มาเลเซีย จำนวน ๙ แห่ง
๒. จุดผ่านแดนชั่วคราว เป็นการเปิดเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมขนถ่ายสินค้าหรือการก่อสร้าง เช่น จุดผ่านแดนชั่วคราวเชียงของ - ห้วยทราย เพื่ออำนวยความสะดวกในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง
๓. จุดผ่อนปรนการค้า เป็นการเปิดจุดสำหรับการค้าของคนในพื้นที่ ซึ่ง จังหวัดจะเป็นผู้เสนอ กระทรวงมหาดไทยว่ามีความต้องการเปิดจุดผ่อนปรนหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว กระทรวงฯ จะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณาถึงความเหมาะสมและความมั่นคง หากไม่มีข้อขัดข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ เป็นผู้มีอำนาจออกประกาศ ปัจจุบันทั่วประเทศมีจำนวน ๕๕ แห่ง

จุดผ่อนปรนการค้าเมื่อมีการพัฒนาพอสมควรแล้วอาจยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรได้ ปัจจุบันที่อยู่ระหว่างดำเนินการยกระดับมีดังนี้

- ด้านกัมพูชา : จังหวัดสระแก้ว บ้านหนองเอี่ยน อำเภอบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดอุบลราชธานี ช่องอานม้า อำเภอโนนชัย เป็นต้น
- ด้านลาว : จังหวัดอุดรธานี บ้านม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดพะเยา บ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดนครพนม บ้านโพธิ์ชัย อำเภอบ้านแพง เป็นต้น
- ด้านเมียนมาร์ : จังหวัดกาญจนบุรี บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดเชียงใหม่ บ้านอรุณชัย หมู่ ๑๐ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว
- ด้านมาเลเซีย : จังหวัดสตูล เกาะหลีเป๊ะ เป็นจุดผ่านแดนทางทะเลใกล้เคียงกับเกาะลังกาวิ

ด้านการขอรับการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (visa on arrival) ที่จุดผ่านแดนของประเทศไทยนั้น ด่านของประเทศไทยสามารถตรวจลงตราได้ แต่ไม่ทุกด่านผ่านแดน เช่น ด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามนโยบายการเปิดประเทศด้านการท่องเที่ยว แต่ในอนาคตจะสามารถออกวีซ่าได้ในทุกด่านผ่านแดนถาวร

ในการสร้างความสัมพันธ์ด้านชายแดนประเทศลาวได้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว โดยได้จัดให้มีการประชุมระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด ๑๒ จังหวัด ของประเทศไทย กับเจ้าแขวงของประเทศลาว เพื่อแลกเปลี่ยนการแนวทางในการพัฒนาของทั้งสองประเทศ

กรมศุลกากร ชี้แจงว่า Single window คือ การให้บริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียว โดยผ่านหน้าต่างคอมพิวเตอร์เดียว แล้วมีการขนส่งและส่งต่อสินค้าได้ แต่สำหรับการให้บริการโดยหน่วยงานต่างๆ ณ จุดเดียว กรมศุลกากรขอแนะนำให้ใช้คำว่า Single Roof จะเหมาะสมกว่า คือ ภายใต้อาคารเดียวกัน มีหน่วยงานที่ให้บริการตรวจสอบสินค้าต่างๆ อยู่ครบครัน โดยกรอบของ ASEAN Single Window นั้น มีหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรม มารวมตัวกันอยู่ ณ จุดเดียว เพื่อร่วมตรวจสอบสินค้านำเข้าสู่ประเทศ

อนึ่ง การบริการขนส่งสินค้าที่เกิดความล่าช้าในบางครั้งไม่ได้เกิดจากกรมศุลกากรเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจในการอนุญาตต่างๆ ทำการตรวจสอบล่าช้า ทั้งนี้ ก็เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทย แต่ก็มีข้อเสนอแนะให้มีการขออนุญาตขั้นตอนต่างๆ ผ่านระบบ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Internet) และเปลี่ยนแปลงเป็นกรอบการทำงานภายใต้รูปแบบเดียวกันของหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ (National Single Window : NSW) ซึ่งมีกรมศุลกากรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนและกรอบการทำงานดังกล่าว ทั้งนี้ ระบบ NSW ของไทยสามารถเชื่อมโยงกับทุกประเทศทั่วโลกได้โดยไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN เท่านั้น

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการเพื่อให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจากการติดต่อเพียงจุดเดียว เช่น ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้ประกอบการสามารถส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดความผิดพลาดและลดขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในลักษณะของบริการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เอกสารต่างๆ เช่น ใบอนุญาตนำเข้า ใบอนุญาตส่งออก ที่ออกโดยหน่วยงานแห่งหนึ่งสามารถที่จะจัดส่งทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างอัตโนมัติไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างครบถ้วน มีความสะดวก และ รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบบูรณาการกับระบบ NSW ของประเทศ ประกอบด้วย

๑. หน่วยงานราชการขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อใช้สำหรับพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับระบบ NSW ทำให้การเชื่อมโยงไม่แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. กฎระเบียบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยปัจจุบันมีการจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการสำหรับการนำเข้า การส่งออก การทำผ่าน และโลจิสติกส์ ด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ... โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกัน ๔๐ หน่วยงาน เพื่อพิจารณาและรับฟังข้อเสนอแนะต่อร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เพื่อปรับปรุงและรองรับตามแผน NSW ของประเทศแต่เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศจะต้องพร้อมที่จะมีการใช้ระบบ Single Window แต่ปัจจุบันคาดว่า หากประเทศใดดำเนินการเรียบร้อยแล้วต้องรอประเทศที่ยังดำเนินการอยู่ เนื่องจากแต่ละประเทศมีศักยภาพที่แตกต่างกันทั้งบุคลากรและงบประมาณ

ด้านการเพิ่มศักยภาพของด่านชายแดนนั้น กรมศุลกากรก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงติดขัดปัญหาด้านพื้นที่ เช่น ด่านพุน้ำร้อน ติดขัดเรื่องพื้นที่ในการขนถ่ายสินค้าและขนส่งคนเนื่องจากติดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แม้ว่าจะมีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาช่วยในการตรวจสอบสินค้าและคนแล้ว การตรวจด้วยเจ้าหน้าที่เป็นการตรวจตามลักษณะกายภาพก็คงต้องมีอยู่ จึงทำพื้นที่บริเวณด่านศุลกากร จึงมีความสำคัญในการพัฒนาด่านให้มีศักยภาพในการรองรับ AEC ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานไม่ได้รับเฉพาะถนนหรือสะพาน เท่านั้น แต่ต้องรวมการติดต่อสื่อสารด้วย เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ชี้แจงดังนี้

๑. ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC มีการจัดประชุมทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติ และอนุมัติอัตราเพิ่มเติมตามนโยบายให้ใช้สนามบินดอนเมืองสำหรับบริการระหว่างประเทศ สำหรับด่านหนองคายได้มีการจัดช่องทางจราจรพิเศษ (ASEAN LANE) เพื่อเพิ่มความสะดวกของ

ชาวอาเซียน รวมทั้งมีการใช้ช่องทางอัตโนมัติ (AUTO Channel) เพื่อตรวจหนังสือเดินทาง เฉพาะคนไทยให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ปัจจุบันใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ ๒๐ วินาที ต่อคน

๒. ด้าน Single Window คือ การตรวจรวมกันระหว่างหน่วยงานราชการอื่นสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเริ่มมีการใช้ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร โดยให้เจ้าหน้าที่ไทยและลาวตรวจร่วมกัน แต่ก็ยังคงติดขัดปัญหาข้อกฎหมาย จึงไม่สามารถทำได้เต็มรูปแบบ
๓. การขอวีซ่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบและมีอำนาจเฉพาะการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (visa on arrival) ซึ่งผู้เข้าเมืองจะได้รับอนุญาตให้อยู่ในไทยได้ ๑๕ วัน ปัจจุบันมีจำนวน ๑๔ ประเทศ ที่สามารถขอวีซ่า ณ ด่านตรวจคนเข้าเมืองได้
๔. ในด้านความล่าช้าในการผ่านแดนบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ที่ จังหวัดหนองคาย ตามที่ คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตนั้น ด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคายไม่ได้นิ่งนอนใจ โดยเพิ่มเจ้าหน้าที่ทำงานทุกช่องตรวจเพื่อความสะดวกรวดเร็ว แต่บางวันต้องยอมรับว่ามีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดความล่าช้าบ้าง อีกทั้งพื้นที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองมีพื้นที่คับแคบ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการของบประมาณเพื่อปรับปรุงด่าน จำนวน ๒๘ ล้านบาท ทั่วประเทศ ไม่รวมด่านตรวจคนเข้าเมืองสนามบินสุวรรณภูมิ

- พิจารณาศึกษาการกระจายและการให้ความรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศในพื้นที่ ตะเข็บชายแดน เช่น นโยบายบรอดแบนด์แห่งชาติ เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชี้แจงแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ดังนี้

๑. นโยบายและแผนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่
 - ๑.๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเร่งรัดพัฒนาโครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วถึง เพียงพอ มีคุณภาพ ด้วยราคาที่เหมาะสม และการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่สังคมแห่งความรู้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมืองและชนบท สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ยกระดับคุณภาพการศึกษาเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ส่งเสริมการลดการใช้พลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว
 - ๑.๒ ส่งเสริมการเข้าถึงการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสาธารณะ ที่มีการใช้งานตามความเหมาะสม โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ผลักดันให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ใช้กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ จัดให้มีบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาตรฐาน การให้บริการในพื้นที่สาธารณะ สถานที่ราชการ และสถานศึกษาที่กำหนดโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการจัดให้บริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง
๒. กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ ของประเทศไทย (ICT 2020) ซึ่งต่อเนื่องจากนโยบาย ICT 2010 และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโลก

๓. วิสัยทัศน์ Smart Thailand 2020 “ICT เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญาเศรษฐกิจไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน ประเทศไทยในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ จะมีการพัฒนาอย่างฉลาด การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมจะอยู่บนพื้นฐานของความรู้และปัญญา นำไปสู่การเติบโตอย่างสมดุล ยั่งยืน และคนไทยมีความสุข”

๔. เป้าหมายหลัก (Goals)

- ๔.๑ โครงสร้างพื้นฐาน ICT ความเร็วสูง (Broadband) กระจายอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานชนิดอื่นๆ
- ๔.๒ ประชาชนมีความรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน
- ๔.๓ เพิ่มบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรม ICT ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ
- ๔.๔ ยกระดับความพร้อมด้าน ICT โดยรวมของประเทศในการประเมินวัดระดับระหว่างประเทศ
- ๔.๕ เพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ๔.๖ ทุกภาคส่วนในสังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของ ICT ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมต่อกระบวนการพัฒนา

๕. ยุทธศาสตร์

- ๕.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้มีความทันสมัย กระจายอย่างทั่วถึง และมีความปลอดภัย
- ๕.๒ พัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์และให้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจรรย์ญาณ และรู้เท่าทัน และการพัฒนาบุคลากร ICT ที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญระดับสากล
- ๕.๓ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรม ICT เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และนำรายได้เข้าสู่ประเทศ โดยใช้โอกาสจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจหรือการเปิดเสรีทางการค้า
- ๕.๔ ใช้ ICT เพื่อสร้างนวัตกรรมบริการของภาครัฐแบบบูรณาการและมีธรรมาภิบาล
- ๕.๕ พัฒนาและประยุกต์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการผลิต ให้สามารถพึ่งตนเอง และแข่งขันได้ในระดับโลก โดยเฉพาะภาคการเกษตร บริการ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- ๕.๖ พัฒนาและประยุกต์ ICT เพื่อลดการเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการสร้างโอกาส และเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและทัดเทียม
- ๕.๗ พัฒนาและประยุกต์ ICT เพื่อสนับสนุนการสร้างเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ ๒) ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๖ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา (Smart Thailand) ด้วย ICT” มียุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่

- ๖.๑ พัฒนากำลังคนด้าน ICT และ บุคคลทั่วไปให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลิต และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทัน
- ๖.๒ บริหารจัดการ ICT ของประเทศอย่างมีธรรมาภิบาล (National ICT Governance)
- ๖.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- ๖.๔ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารและ
บริการของภาครัฐ (e – Government)
- ๖.๕ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้เข้าประเทศ
- ๖.๖ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน
๗. นโยบายบรรทัดฐานแห่งชาติประกอบด้วย
- ๗.๑ ภาครัฐจะสนับสนุนการพัฒนาบริการบรรทัดฐานให้เทียบเท่ากับการบริการสาธารณูปโภค
ขั้นพื้นฐานทั่วไป กล่าวคือ ให้ทั่วถึง ให้เพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม ภายใต้การแข่งขันที่
เสรีและเป็นธรรม
- ๗.๒ ประชาชนคนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาบริการบรรทัด
ฐานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยลดการเหลื่อมล้ำและลดช่องว่างทางดิจิทัล ทั้งในเชิง
ภูมิศาสตร์และกลุ่มประชากร
- ๗.๓ ภาครัฐและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนา บรรทัดฐานได้อย่าง
เต็มที่ เพื่อเพิ่มผลิตภาพ และความสามารถทางการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน
- ๗.๔ การพัฒนาบริการบรรทัดฐาน ภาครัฐจะบริหารจัดการด้านสินทรัพย์โทรคมนาคมที่รัฐได้
ลงทุน เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการโทรคมนาคมทุกรายอย่างเสมอภาค ทั้งนี้รัฐจะไม่
ผูกขาดการลงทุนแต่เพียงผู้เดียวและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนอย่างเสรีและเป็น
ธรรม
- ๗.๕ ในเรื่องเกี่ยวกับเขตอำนาจอธิปไตยของรัฐ เช่น ตำแหน่งวงโคจรของดาวเทียม จุดขึ้นฝั่งของ
เคเบิลใต้น้ำ หรือจุดเชื่อมต่อโครงข่ายข้ามพรมแดน ถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อความ
มั่นคงของชาติ และเป็นทรัพยากรที่รัฐจะส่งเสริมให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้ง
ในแง่การตอบสนองความต้องการภายใน การเพิ่มโอกาสทางการแข่งขัน และการสร้าง
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ๗.๖ รัฐจะส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการด้านโทรคมนาคมส่วนปลายทางทั้งแบบใช้สายและไร้สาย
ผู้ประกอบการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้ผลิตเนื้อหา ผู้ประกอบกิจการ
กระจายเสียง ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ และผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
๘. เป้าหมาย
- ๘.๑ พัฒนาโครงข่ายบรรทัดฐานให้ครอบคลุมประชากร ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๕๘
และร้อยละ ๙๕ ภายในปี ๒๕๖๓ โดยมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานและอัตราค่าบริการที่
เหมาะสม รวมทั้งบริการบรรทัดฐาน ผ่านเคเบิลใยแก้วนำแสงในเมืองที่เป็นศูนย์กลางทาง
เศรษฐกิจของภูมิภาคให้มีความเร็วไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ Mbps. ภายในปี ๒๕๖๓
- ๘.๒ ประชาชนสามารถรับบริการผ่านโครงข่ายบรรทัดฐาน ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข
การเฝ้าระวังเตือนภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ และบริการสาธารณะอื่นๆ อย่างทั่วถึง และ
เท่าเทียม เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้โดย
- ขยายโอกาสทางการศึกษา คือ โรงเรียนระดับตำบลสามารถเข้าถึงบรรทัดฐานที่มีคุณภาพ
ภายในปี ๒๕๕๘ และโรงเรียนทั่วประเทศสามารถเข้าถึงได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- ขยายบริการสาธารณสุข โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งสามารถเข้าถึงบริการ บรอดแบนด์ที่มีคุณภาพทัดเทียมกับโรงพยาบาลประจำจังหวัด ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๘
- ขยายการให้บริการระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านโครงข่ายบรอดแบนด์ โดยองค์การ บริหารส่วนตำบลทุกแห่งทั่วประเทศ ที่มีคุณภาพเทียบเคียงกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานราชการส่วนกลาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘
- ให้ประเทศมีระบบการเฝ้าระวังเตือนภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ และเหตุฉุกเฉินผ่านโครงข่าย บรอดแบนด์ เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ถูกต้องอย่างทันท่วงที
- ภาคธุรกิจไทยสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ จากโครงข่ายบรอดแบนด์ ได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการเติบโต ของเศรษฐกิจไทยอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- เกิดการพัฒนาเนื้อหาสาระ (Content) และโปรแกรมประยุกต์ (Applications) ที่เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษา การสาธารณสุข การป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน ศาสนาและ วัฒนธรรม การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนิน ธุรกิจให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

๙. การดำเนินการของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีดังนี้

๙.๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (Government Information Network: GIN) เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของของแผนพัฒนารัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (e – Government Roadmap) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่าย สารสนเทศภาครัฐเชื่อมต่อกระทรวง ทบวง จนถึงระดับกรม เพื่อให้รองรับปริมาณข้อมูล ข่าวสารของรัฐ เพื่อสร้างเครือข่ายสารสนเทศที่รองรับการใช้งานที่หลากหลายรูปแบบ (Multi-media) เพื่อสร้างเครือข่าย GIN ที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ปลอดภัย เชื่อถือได้ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้งาน Internet Gateway ของภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้าน ความเร็วในการรับส่งทางอินเทอร์เน็ต และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านความเร็วในการรับ และส่งข้อมูลผ่าน Intranet และ Intranet ของภาครัฐ ตลอดจนเพื่อประหยัดงบประมาณ ค่าเช่าใช้ Internet Gateway ของหน่วยงานราชการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เริ่มพัฒนาระบบ GIN โดยเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ระดับกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งส่วนราชการระดับภูมิภาค รวมทั้งสิ้น ๗๓๐ หน่วยงาน และ ปัจจุบันได้ขยายเครือข่ายไปยังส่วนราชการต่างๆที่ร้องขอ รวมทั้งสิ้น ๑,๐๔๑ หน่วยงาน

๙.๒ โครงการพัฒนารอบแนวทางการเชื่อมโยงรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (Thailand e – Government Interoperability Framework : The – GIF) โครงการนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการพัฒนามาตรฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศเพื่อบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องจากมีหลายหน่วยงาน ที่จัดทำโครงข่ายของตนเองไว้แล้วโดยใช้ระบบที่แตกต่างกัน เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงศึกษาฯ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องจัดทำมาตรฐานข้อมูลกลาง ที่ใช้งานร่วมกันได้ทุกหน่วยงาน เพื่อให้การพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ประสบความสำเร็จ ในปัจจุบันได้แยกออกเป็นหลายโครงการโดยเน้นความจำเป็นเร่งด่วน เช่น มาตรฐานข้อมูล การส่งต่อผู้ป่วยยามภัยพิบัติ มาตรฐานการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อบริหารจัดการให้ความ ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น

๙.๓ โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน (Thailand Community – Based Information and Communication Technology Learning Centre) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ สร้างผู้ชำนาญการชุมชนให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT รวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสารสนเทศที่มีประโยชน์ เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อมูลของคนในแต่ละชุมชน และระหว่างชุมชน ลดช่องว่างด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นช่องทางการเข้าถึงบริการภาครัฐ (e – Service) สร้างและพัฒนาสังคมแห่งการเท่าเทียมโดยแต่ละศูนย์จะแบ่งเป็น ชุมชนขนาดเล็ก (S) มีคอมพิวเตอร์ ๕ + ๑ เครื่อง (รวม Server) ชุมชนขนาดกลาง (M) มีคอมพิวเตอร์ ๑๐ + ๑ เครื่อง (รวม Server) ชุมชนขนาดใหญ่ (L) คอมพิวเตอร์ ๑๕ + ๑ เครื่อง (รวม Server) ชุมชนขนาดใหญ่มาก (XL) คอมพิวเตอร์ ๒๐ + ๑ เครื่อง (รวม Server) ซึ่งตั้งอยู่ ณ สถานที่สำคัญของชุมชน อาทิ ศาสนสถาน สถานศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่นๆ เป็นต้น โดยในพื้นที่ชายแดนมีการใช้ดาวเทียมในระบบ IPSTAR เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านทางช่องสัญญาณดาวเทียมแบบสองทาง (Two-ways Broadband Internet) ทำให้ประชาชนสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ เช่นเดียวกับพื้นที่เขตเมือง กระทรวงฯ มุ่งหวังให้ศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชนแต่ละแห่งสามารถพึ่งพาตนเองได้ (Community Autonomous Center) กล่าวคือ สามารถหารายได้จากการให้บริการอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในราคาที่เหมาะสม ยุติธรรม เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ค่าซ่อมบำรุงต่างๆ และค่าบริหารจัดการอื่นๆ ปัจจุบันมีการตั้งศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีแล้ว จำนวน ๑,๘๘๑ แห่ง ทั่วประเทศ โดยมีการพัฒนาบริการต่างๆ เพื่อพัฒนาคนสำหรับรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ ห้องเรียนออนไลน์ ไอพีทีวี (ทีวีชุมชน) และร้านค้าชุมชน (ASEAN - Homeworker) เป็นต้น

๙.๔ โครงการจัดตั้งห้องเรียนชุมชนออนไลน์ (Community e – Classroom) สำหรับอาเซียน เป็นการดำเนินกิจกรรมภายใต้แผนการดำเนินงานประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมุ่งให้ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำ ICT มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

๙.๕ แผนการดำเนินงานพัฒนาโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Smart Network) เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายบรอดแบนด์แห่งชาติ ได้พิจารณาทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานโดยจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อจัดทำ “แผนการดำเนินงานเพื่อผลักดันนโยบายบรอดแบนด์แห่งชาติ” ทั้งนี้มุ่งเน้นพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและส่งเสริมการใช้งานทั้งภาคธุรกิจและประชาชน อันเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขัน ยกระดับคุณภาพชีวิต และเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยมีประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ เทคโนโลยีและความเร็วที่เหมาะสม การใช้งานของประชาชน การขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระยะเวลาในการดำเนินการ เป็นต้น

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่า การให้บริการภายในประเทศ มี Gateway Router ทุกอำเภอ และจะมี Access switch เพื่อให้เป็นช่องทางในการส่งผ่านสัญญาณ Internet ไปยังลูกค้าซึ่งปัจจุบันมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานไว้ค่อนข้างดี

ทีโอทีเป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่พร้อมรองรับการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วโลก เสมือนเป็นโครงข่ายสื่อสารทั้งภายในและภายนอกประเทศแบบส่วนตัวขององค์กร ด้วยประสิทธิภาพและเสถียรภาพ รองรับด้วยโครงข่ายของ ทีโอที ที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นช่องทางในการเชื่อมต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานใหญ่ กับสาขาขององค์กรทั่วประเทศ หรือการเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานราชการที่กระจายอยู่ในภูมิภาคทั่วประเทศ และเสมือนเป็นระบบเครือข่ายส่วนบุคคลที่ทำให้การรับ/ส่งสัญญาณเสียงและข้อมูล สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยจากอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบัน ทีโอที มีจุดให้บริการทั่วประเทศราว ๒,๕๐๐ จุด และรองรับบรอดแบนด์ได้กว่า ๑,๐๐๐ จุด การพัฒนาโครงข่ายของ ทีโอทีเริ่มตั้งแต่สมัยที่ นายบรรหาร ศิลปอาชา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มีนโยบายให้ทุกหมู่บ้านมีหมายเลขโทรศัพท์สาธารณะอย่างน้อย ๓ หมายเลข ทำให้ทีโอทีมีโครงข่ายครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ชี้แจงว่า กสท.มีโครงข่ายเชื่อมโยงทั่วโลกผ่านใยแก้วนำแสง (fiber optic) และสายส่งภายในประเทศใช้ระบบ land line ซึ่ง CAT THIX (Thailand Internet Gateway) ได้ให้บริการสำหรับ ISP (ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต) ที่ต้องการเชื่อมต่อไปยังเครือข่าย Internet ที่อยู่ในต่างประเทศ โดยผ่านวงจรเคเบิลใต้น้ำระหว่างประเทศของ CAT Telecom ไปยังผู้ให้บริการที่มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูล Internet ขนาดใหญ่ในต่างประเทศซึ่งครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศในยุโรป และประเทศในเอเชียแปซิฟิกด้วยเส้นทางที่หลากหลาย และมีปริมาณ Bandwidth ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ประกอบกับอุปกรณ์ที่มีสมรรถนะสูงสุดจากผู้ให้บริการระดับโลก

การให้บริการทางอินเทอร์เน็ตภายในประเทศสัญญาณค่อนข้างมีเสถียรภาพโดย ๗๕% อำเภอทั่วประเทศมีสายเคเบิลใยแก้วเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ติดตั้งจุดบริการทั้งหมด เนื่องจาก กสท.เป็นบริษัทธุรกิจที่แสวงหากำไร จึงต้องมีการศึกษาตลาดแต่ละแห่งว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ หากได้จุดคุ้มทุนก็สามารถดำเนินการทันที เนื่องจากเป็นนโยบายที่ภาครัฐเน้นย้ำถึงคุณภาพการให้บริการ

สำหรับการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีลักษณะข้ามแดน (Cross Border) ได้ให้บริการในจุดต่างๆ อาทิ สปป.ลาว (หนองคาย – เวียงจันทน์) มาเลเซีย (หาดใหญ่ – ปาดังเบซาร์) เมียนมาร์ (แม่สอด – เมียวดี) กัมพูชา (อรัญประเทศ – ปอยเปต) เป็นต้น และจะขยายการให้บริการในจุดอื่นๆ เพิ่มเติมในอนาคต

โดยสรุปกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายบรอดแบนด์แห่งชาติที่มุ่งพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ได้มอบหมายให้ ทีโอทีและ กสท.เป็นผู้ดำเนินการ โดยปัจจุบันมีการสร้างเครือข่ายใยแก้วครอบคลุมถึงระดับอำเภอแล้ว และจะทำลงไปถึงระดับตำบล ยิ่งกว่านั้นกระทรวงยังได้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ ICT ในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเอง ซึ่งหลายแห่งประสบความสำเร็จพอสมควร

คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่ครอบคลุม ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมากระหว่างพื้นที่เขตเมืองกับเขตชนบท นอกจากนี้ คุณภาพการให้บริการ (Quality of Service) ซึ่งวัดจาก

ความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตมักอ้างถึงความเร็วสูงสุดเท่านั้น มิใช่ความเร็วที่ใช้กันโดยปกติ

๒. ทีโอที และ กสท. ทั้งสองบริษัทต่างก็เป็นผู้ให้บริการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทเอกชน (ไม่รวมถึงการให้บริการภาครัฐ) แต่ทั้งสองบริษัทมีการลงทุนที่ซ้ำซ้อนกันด้านโครงสร้างพื้นฐานประเภทใยแก้วนำแสง (fiber optic) ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูง
๓. ควรผลักดันให้ประเทศไทยใช้เทคโนโลยีสามจี (3G) อย่างเป็นรูปธรรม เพราะนอกจากจะลดต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและสามารถพัฒนาประเทศในมิติอื่นได้ด้วย
๔. ทีโอที มีโครงการ “TOT Young Club” ส่วนกระทรวงฯ มีโครงการ “ASEAN Camp for Kids” ห้องเรียนชุมชนออนไลน์ (Community e – Classroom) โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน และอื่นๆ แต่กิจกรรมเหล่านี้ยังขาดความชัดเจนว่าจะสามารถผลักดันให้ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างไร เนื่องจากยังขาดการผลิตเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้การพัฒนาเทคโนโลยีต้องควบคู่กับการจัดการความรู้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้เป็นความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ได้ จึงจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอาเซียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ประชากรมากขึ้น รวมถึงขนาดทุนที่ใหญ่ขึ้นด้วย ดังนั้นการทำให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ และทันต่อเหตุการณ์จะเป็นวิธีการให้เขาพัฒนาขีดความสามารถได้อย่างเข้มแข็ง
๕. โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีแต่ยังต้องพัฒนาด้านเนื้อหา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนให้มากขึ้น ให้สามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาแต่ละท้องถิ่นที่กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มเติม เช่น ข้อมูลการค้า ข้อมูลการผลิตสินค้าการเกษตร ราคา สินค้า และนวัตกรรมต่างๆ ต้องสร้างความรู้ผ่านอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้งาน และต่อยอดได้อย่างแท้จริง
๖. ประเทศไทยมีความต้องการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านตลอดแนวชายแดน (Connectivity) ดังนั้นการขยายพื้นที่การให้บริการไม่ควรจะหยุดนิ่งควรจะสำรวจความต้องการของประชาชนให้ทั่วถึงแล้วตอบสนองความต้องการของประชาชนจนเต็มพื้นที่ในท้ายที่สุด
๗. การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่ควรเป็นการให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ควรจะมีเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพการให้บริการในระดับสูงได้
๘. ควรกระตุ้นให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ โดยเฉพาะโครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เนื่องจาก เป็นหน่วยที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง
๙. ควรเร่งเจรจาแก้ไขการรบกวนสัญญาณบริเวณพื้นที่ตะเข็บชายแดน เพื่อให้สามารถรับสัญญาณและสื่อสารได้เต็มประสิทธิภาพ

– **พิจารณาศึกษาการนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ตลอดจน แนวทางในการดำเนินการระดับพื้นที่บริเวณตะเข็บชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**

สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างประเทศ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ชี้แจงดังนี้ อาเซียน ประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC)

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือASCC) ซึ่งทั้งสามเสา นั้นจะต้องสอดประสานเชื่อมโยงระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม มิติด้านความมั่นคง เป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศไทยโดยรวม เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของภูมิภาค มีพรมแดนทางบกเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน ๔ ประเทศ และมีพรมแดนทางทะเลเชื่อมโยกับเวียดนาม ดังนั้น การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเชื่อมอาเซียนเข้าด้วยกัน (ASEAN Connectivity) ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า การไปมาหาสู่ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเบื้องต้นมี แผนยุทธศาสตร์เชิงรับ การบริหารจัดการเชิงบูรณาชายแดน กล่าวคือ ในทางปฏิบัติด้านศุลกากร และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วมบริเวณด่านชายแดน จะบูรณาการงานร่วมกันเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม การกระทำผิดกฎหมาย อาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบค้ายาเสพติด และอื่นๆ เหตุผลประการสำคัญ ประการหนึ่งของปัญหาความมั่นคง คือ มีช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ใหญ่และต้องใช้เวลาในการปรับสภาพให้สมดุลต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ได้จัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุก ได้แก่ การเฝ้าระวังและการป้องกันปัญหาต่างๆที่อาจจะเล็ดลอดมาตามตะเข็บชายแดน พร้อมกับการแสวงหาแนวทางในการเสริมสร้างผลประโยชน์แห่งชาติ และการแสวงหาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนร่วมกันภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนและอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม แม้จะเข้าสู่ AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เชื่อว่าประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านจะยังคงบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบและมาตรการต่างๆ ภายในใช้เช่นเดิม เพื่อปกป้องคุ้มครองผลกระทบที่อาจจะเกิดกับประชาชนของตนเอง แต่สิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน คือ

๑. ลดปัญหาที่เกิดจากตะเข็บชายแดนโดยการพัฒนาปรับปรุงด้านศุลกากรที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนให้ทันสมัย ได้มาตรฐาน อย่างเท่าเทียมกันทั่วประเทศ
๒. พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามกฎหมายกติกาสากล และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ อาเซียน + ๓ อาเซียน + ๖ ACMEC GMS ระเบียบเศรษฐกิจ และกรอบความร่วมมือทวิภาคีต่างๆ อย่างเป็นระบบ
๓. ความพยายามเข้ามามีอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคอาเซียน ไทยจำเป็นต้องถ่วงดุลอำนาจ (Balance power) และวางบทบาทของประเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ
๔. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ พร้อมๆ กับพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถนำวิทยาการใหม่ๆมาพัฒนาประเทศ และประยุกต์ใช้มิติด้านความมั่นคงได้ด้วย
๕. อาเซียนควรจะมีการหยิบยกประเด็นด้านความมั่นคงของภูมิภาคมาหารือร่วมกัน เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ร่วมของอาเซียน เพื่อจะได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ร่วมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ชี้แจงว่าเมื่อพิจารณาปัญหาด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับประเทศ-เพื่อนบ้าน ในภาพรวมนับว่ามีความสัมพันธ์ในระดับที่ดีมาก อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาที่ยังคงมีอยู่และอยู่ในระหว่างการดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยด้านอินโดจีนมีปัญหา อาทิ อาชญากรรม อาชญากรรม-ข้ามชาติ ขบวนการค้ายาเสพติด เป็นต้น ขณะที่ ปัญหาความมั่นคงด้านมาเลเซีย เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องมาจากความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ที่มีลักษณะซับซ้อนและเป็นปัญหาหลากหลายมิติซ้อนทับกัน เชื่อว่าจะต้องใช้เวลาในการแก้ไขปัญหาพอสมควร นอกจากนี้ ปัญหาความมั่นคงด้านเมียนมาร์

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองในประเทศเมียนมาร์มีแนวโน้มในทางที่ดี แต่ปัญหาการเจรจาสงบศึกกับชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทยนั้นมีความคืบหน้าแต่ยังไม่แน่ว่าประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของเมียนมาร์ในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ จะส่งผลกระทบต่อไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างแน่นอน จึงจำเป็นต้องติดตามสถานการณ์ด้านต่างๆ อย่างใกล้ชิดต่อไป

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ชี้แจงว่า กอ.รมน. ปฏิบัติหน้าที่ในเชิงบูรณาการร่วมกับ ตำรวจสันติบาล กรมการปกครอง และหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ อย่างใกล้ชิด โดยมีโครงสร้างทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ จังหวัด ซึ่งปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อสะท้อนปัญหาด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การปรับยุทธศาสตร์การทำงานในภาพรวมให้ทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านอีกครั้งหนึ่ง สำหรับปัญหาที่พบมากบริเวณชายแดน ได้แก่

๑. ปัญหายาเสพติด มีรูปแบบการผลิตสารตั้งต้น รูปแบบการขนส่ง ซึ่งมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น การร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจะทำให้ปัญหาทุเลาลง
๒. ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองและแรงงานข้ามชาติ ทั้งในส่วนที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย อาทิ ผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ กลุ่มแรงงาน เกาหลีเหนือ และโรฮิงญา เป็นต้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความตกลง MRA ยังมีเงื่อนไขที่ยากต่อการปฏิบัติอยู่พอสมควร อย่างไรก็ตาม การหารือกับรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจ แผนการพัฒนาประเทศ และนโยบายแรงงานต่างด้าว ว่าจะมีทิศทางใด เนื่องจากกระทบต่อการบริการสาธารณสุข การประกันสังคม โรคระบาด และอื่นๆ จากการคาดการณ์สถานการณ์หลังการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แรงงานที่มีฝีมือจะมีปริมาณและการเคลื่อนย้ายง่ายกว่าเดิม แต่แรงงานไร้ฝีมือจะอยู่ในภาวะขาดแคลน
๓. ปัญหาผู้ลี้ภัยการสู้รบ เป็นปัญหาที่สร้างภาระให้ประเทศไทยอย่างมาก ไทยต้องตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวขึ้นมารองรับและต้องดูแลตามหลักมนุษยธรรมสากล การที่จะยุบศูนย์พักพิงชั่วคราวได้นั้น ต้องเจรจากับประเทศต้นทาง เพื่อประกันความปลอดภัยกรณีส่งกลับ หรือการเจรจาส่งตัวผู้ลี้ภัยไปยังประเทศที่สาม หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเงื่อนไขดังกล่าว ประเทศไทยจำเป็นต้องแบกรับภาระเลี้ยยงต่อไป ซึ่งในระยะยาวจะมีบุคคลไร้สัญชาติเพิ่มขึ้น เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในท้องถิ่นในการแย่งชิงทรัพยากร และปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกอย่างไรก็ตาม ฝ่ายความมั่นคงมีความพยายามเจรจาให้ยุบศูนย์พักพิงชั่วคราวอย่างต่อเนื่อง และเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๕๒ ประสบผลสำเร็จในการส่งขบวนม้งจากบ้านห้วยน้ำขาว อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ กลับไปยัง สปป.ลาว โดยมีการติดตามสถานการณ์หลังอพยพเพื่อยืนยันความปลอดภัย นับเป็นความสำเร็จอันเกิดจากการเจรจาเป็นเวลา ๕ ปี และความร่วมมือกันทั้งสองประเทศอย่างดียิ่งจึงสำเร็จลงด้วยดี
๔. ปัญหาการก่อการร้ายและการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่แฝงตัวในคราบน้ำกทองที่ยาวเป็นภัยรูปแบบใหม่ที่จะเพิ่มความถี่ และวิธีการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ด้านนี้ต้องกระทำอย่างจริงจัง พร้อมกับปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรับรู้และตระหนักในปัญหานี้มากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ ยังต้องแสวงหาความร่วมมือ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันจะนำไปสู่การยับยั้งหรือต้านทานการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานได้ชี้แจงในประเด็นคำถามของคณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑. ในประเด็นเรื่องกฎหมายหรือกฎระเบียบด้านความมั่นคงที่จำเป็นต้องปรับปรุงและแก้ไขโดยเร่งด่วน มีกฎหมายที่ต้องแก้ไขอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ และบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาทิ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎหมายทางทะเลและอาณาเขตทางทะเล (UNCLOS) ที่รัฐสภาไทยเพิ่งให้สัตยาบันเมื่อเร็วๆ นี้ จำเป็นต้องออกกฎหมายรองรับประมาณ ๗๐ ฉบับ และต้องดำเนินการจัดทำที่ละฉบับตามคำแนะนำของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่รัฐสภา อย่างไรก็ตาม มิติด้านกฎหมายภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน ยังไม่มีความชัดเจนหรือบูรณาการให้เป็นหนึ่งเดียว มีเพียงความตกลงด้านภาษี ศุลกากร การขนส่ง เป็นต้น แต่ในอนาคตอาจจะพัฒนาสู่มิติความมั่นคงตามกรอบอาเซียนก็ได้
๒. ในประเด็นเรื่องกฎอัยการศึก ปัจจุบันได้ประกาศใช้ในพื้นที่ชายแดน ๑๑๕ อำเภอ หลังจากการเปิด AEC อาจมีการยกเลิกกฎอัยการศึกในบางจุดแต่ต้องพิจารณาเรื่องความมั่นคงในภาพรวมทั้งประเทศและในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เมื่อใช้กฎอัยการศึก ทหารจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่บริเวณด่านชายแดนเมื่อมีการร้องขอ ซึ่งเป็นการใช้บางมาตราตามสถานการณ์ได้ใช้ทุกมาตรา และใช้เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ ส่วนการทำงานร่วมกับส่วนราชการที่ปฏิบัติงานบริเวณแนวชายแดนที่ผ่านมาก็สามารถประสานงานกันได้อย่างดีโดยมีการใช้กำลังทหารในการเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่โดยตรง อาทิ การปราบปรามยาเสพติด การปราบปรามการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง อาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น และฝ่ายทหารพยายามที่จะใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอย่างสมเหตุสมผลและระมัดระวังพอสมควร
๓. ในประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงให้กับประชาชนตามพื้นที่ชายแดนกอรมน. มีการดำเนินโครงการให้กับประชาชน โดยแต่ละแห่งจะแตกต่างกันตามสภาพปัญหา อาทิ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในแนวพรมแดน จะมีการจัดตั้งหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเองตามแนวชายแดนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม อีกทั้ง ยังมีโครงการส่งเสริมการศึกษา และโครงการส่งเสริมอาชีพเพิ่มเติมด้วย อาทิ การพัฒนาศักยภาพของคนชายแดน พัฒนาการฝึกกำลังของคนชายแดนให้เห็นปัญหาของตนเอง ซึ่งจะผนวกกับการกระจายอำนาจด้านความมั่นคงบางมิติให้ท้องถิ่นดำเนินการ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
๔. ในประเด็นความเป็นไปได้สำหรับการใช้บัตรผ่านแดนอัตโนมัติ (Smart Card หรือ Border Cross Card) ได้มีความพยายามที่จะใช้ระหว่างไทยกับมาเลเซีย แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากต้องพิจารณาปัญหาต่างๆ อย่างรอบด้าน เช่น การออกแบบบัตร การบรรจุข้อมูลด้านต่างลงไปในบัตร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หากดำเนินการได้จริงก็จะมีความสะดวกในการเดินทางสัญจร แต่ถ้าไม่จัดระบบที่รัดกุมอาจจะเป็นช่องว่างในการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการละเมิดข้อมูลผู้ถือบัตรได้โดยง่าย
๕. ในประเด็นความร่วมมือตามกรอบ ACMEC มีแนวคิดพื้นฐานมาจากความพยายามที่จะกระจายการลงทุนด้านการเกษตรไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้แรงงานมีงานทำ ปัญหาคือไม่สามารถนำผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านกลับเข้าประเทศได้ และปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตรบางประเภทถูกขึ้นบัญชีเป็นยุทธปัจจัยไม่สามารถนำเข้าในพื้นที่ได้ แต่ก็มีอยู่ไม่กี่ประเภท เช่น ปุ๋ยยูเรีย ห้ามนำเข้าในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ เป็นต้น

๖. ในประเด็นความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนใต้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างยาวนาน และปัญหาเริ่มทวีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย การบริหารจัดการเชิงบูรณาการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากที่จะคลี่คลายปัญหาอย่างเป็นระบบ และการปรับนโยบายเริ่มมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม การร่วมมือจากประชาชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และคงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร
๗. ในประเด็นด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน ได้แก่
 - ๗.๑ ปัญหาที่กระทบต่อความอยู่รอด/เสถียรภาพของประเทศ
 - ๗.๒ ปัญหาที่กระทบกับความเข้มแข็งของประชาชน ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 - ๗.๓ ปัญหาที่สามารถสร้างจุดเปลี่ยน (turning point) ให้กับประชาชนในภาพรวม อาทิ ปัญหาปราสาทพระวิหาร อย่างไรก็ตาม การจัดลำดับ (priority) ปัญหาความมั่นคง อาจจะมี ความแตกต่างกันก็ได้ขึ้นอยู่กับมุมมองและบริบทที่เปลี่ยนไป

ดังนั้น ปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งเหล่านี้ จำเป็นต้องมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเข้าด้วยกัน (อย่างน้อยๆ ต้องมีสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเพียงพอ) และ มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน นอกจากนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถช่วยเหลือได้ด้วยการออกแบกกฎหมาย/สร้างกลไก เพื่อให้ฝ่ายความมั่นคงมีเครื่องมือสำหรับใช้รักษาความมั่นคงของชาติได้อีกทางหนึ่งด้วย

คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. หลังจากเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว (พ.ศ. ๒๕๕๘) ควรจะยกเลิกกฎอัยการศึกในบางพื้นที่ที่เห็นว่ามีความปลอดภัย โดยเฉพาะพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่รัฐอื่นปฏิบัติงานในบริเวณชายแดน เนื่องจาก กฎอัยการศึกแม้จะไม่ได้ใช้ในทุกมาตราแต่ได้ครอบกฎหมายอื่นๆ ไว้ทั้งหมด ซึ่งอาจจะเกิดความลักลั่นในการปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยส่วนใหญ่ได้ยกเลิกประกาศกฎอัยการศึกไปเกือบทั้งหมดแล้วเหลือไว้เฉพาะที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งยวดเท่านั้นที่ยังคงประกาศใช้เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ
๒. ฝ่ายความมั่นคงควรประกาศบัญชีรายชื่อสินค้าที่เป็นยุทธปัจจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนและนักลงทุนทราบ เพื่อจะได้ลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนไปต่างประเทศ
๓. ควรจะเร่งสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และยกระดับด้านศุลกากรให้ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงระหว่างกันและการป้องกันประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๔. แนวทางพัฒนาประเทศควรยึดหลักการบริหารจัดการภาครัฐโดยมีตัวชี้วัด ๓ ตัว ได้แก่ ความสงบสุขของประชาชน ความปลอดภัยของประชาชน และความสามัคคีของคนในชาติ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

– พิจารณานโยบายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าพันธกิจของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การพัฒนา ส่งเสริม อุตสาหกรรม วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย หรือผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งเป้าหมายในการพัฒนาปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะมีการพัฒนา

ศักยภาพใน ๖๕ กิจกรรม ๑๐ เครือข่าย และ ๒๐,๐๐๐ ผู้ประกอบการ โดยมุ่งเน้นไปที่ ๖ สาขา แรงดัน ได้แก่ ๑) เกษตรแปรรูป ๒) อุตสาหกรรมยานยนต์ ๓) อุตสาหกรรมอัญมณีเครื่องประดับ ๔) อุตสาหกรรมเครื่องหนัง เครื่องเรือน ๕) อุตสาหกรรมด้านการก่อสร้าง ๖) อุตสาหกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นการพัฒนาที่กระจายออกไปทั่วประเทศโดยมีศูนย์ฝึกอบรมอยู่จำนวน ๑๒ ศูนย์ ทั่วทุกภาคของประเทศ และหลักสูตรที่จะมีการอบรมเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คือ ให้ความรู้ผู้ประกอบการด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ การนำเข้าและส่งออกสินค้าของทั้ง ๑๐ ประเทศ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หลักสูตรการขยายธุรกิจ หลักสูตรการสร้างตราสินค้าไทย เพื่อขยายไปยังประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หลักสูตรเชิงรุก - เชิงรับ ตลาดใน AEC เป็นต้น

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC นั้น สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีการเตรียมตัวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีการศึกษาพิจารณากฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมถึงศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ สารเคมี วัตถุอันตรายที่ต้องห้าม เมื่อมีการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และมีการรวบรวมมาตรการทางด้านภาษีของประเทศต่างๆ ใน AEC ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลในทุกๆ ด้าน แล้วทำการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ และนำเผยแพร่ให้แก่ผู้ประกอบการได้รับทราบเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความสามารถและเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเตรียมพร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าได้มีการเตรียมก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมบริเวณอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยเป็นการเตรียมตัวรองรับการเชื่อมต่อเส้นทางจากเชียงของ-ห้วยทราย (สปป.ลาว) - มณฑลยูนนาน (จีน) ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะประเทศจีน มีประชากรมากจึงคิดว่าเป็นตลาดที่ใหญ่สำหรับผู้ประกอบการไทย ส่วนโครงการที่สองเป็นการเชื่อมต่อท่าเรือทวาย ประเทศเมียนมาร์ โดยเชื่อมต่อบริเวณจังหวัดกาญจนบุรีของประเทศไทย ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างศึกษาหาพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ประเภทการขนส่งกับนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่ามี การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC ๖ แผนงาน คือ

๑. การศึกษาข้อมูลประเทศเพื่อนบ้านที่เข้าเป็นสมาชิกใหม่ในกลุ่มอาเซียน
๒. จัดกิจกรรมนำผู้ประกอบการไปดูงานและช่องทางการลงทุนยังประเทศเพื่อนบ้านและมีการแนะนำในการร่วมลงทุนกับชาวต่างชาติ
๓. มุ่งเน้นการศึกษาไปยังเป้าหมายเฉพาะประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
๔. จัดตั้งศูนย์พัฒนาการลงทุนและให้ข้อมูลในการลงทุนของไทยในต่างประเทศ
๕. จัดการอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านการลงทุนแก่ผู้ประกอบการไทยที่มีความสนใจไปลงทุนในต่างประเทศ
๖. จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในพื้นที่ชายแดนนั้น สำนักงานฯ ได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมุ่งเน้นศึกษาพื้นที่แนวชายแดน เช่น จังหวัดนราธิวาส จังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ศึกษาใน

จังหวัดมุกดาหารและจังหวัดหนองคาย โดยการศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจบริเวณแนวชายแดน เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อต้องการให้เกิดเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งเมื่อศึกษาเรียบร้อยแล้วจะมีการจัดทำแผนพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางและกำหนดเป้าหมาย เช่น การศึกษาบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ที่จะจัดทำนิคมอุตสาหกรรมก็ได้มีการนำข้อมูลไปมอบให้แก่การนิคมอุตสาหกรรมได้ขับเคลื่อนต่อไปในฐานะที่การนิคมอุตสาหกรรมเป็นรัฐวิสาหกิจในกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ สำหรับยุทธศาสตร์ภาพรวมจะมีการศึกษาลงไป ในรายละเอียดของสินค้าแต่ละประเภทที่มีการแข่งขันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การศึกษาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะอ้อย ยางพารา ซึ่งสำนักงานจะเป็นหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา

คณะอนุกรรมการได้เสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ให้มีการส่งเสริมจัดตั้งศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) บริเวณที่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบริเวณแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมให้การซื้อขายบริเวณแนวชายแดน
๒. จัดทำนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้ชี้แจงว่า BOI เป็นผู้ให้คำปรึกษาต่างๆ และสนับสนุนงบประมาณบางส่วนเพื่อจัดให้นิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมถึงการเข้าไปร่วมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่างๆ ในด้านสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในมาตรฐานสากล

- พิจารณาศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงการแข่งขันกับต่างประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ชี้แจงการเตรียมความพร้อมสู่ AEC ว่า ททท. ได้จัดทำพันธกิจด้านการท่องเที่ยวประจำปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. พันธกิจด้านการส่งเสริมยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว
๒. สนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
๓. พัฒนาบุคลากรด้านการตลาดและการท่องเที่ยว

แนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่

๑. การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวมีการฝึกอบรม การให้ความรู้บุคลากรทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น ในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการตลาดท่องเที่ยว (ตลาดออนไลน์) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต e - commerce การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การฝึกอบรมในหลักสูตรการท่องเที่ยวสมัยใหม่ การพัฒนากลยุทธ์ด้านการตลาดและเทคนิคการเจาะตลาดใหม่ๆ สำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ AEC มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ AEC ซึ่งมีการฝึกอบรมไปแล้วในหลายจังหวัด อาทิ เชียงราย สงขลา (หาดใหญ่) ตรัง และกาญจนบุรี เป็นต้น ในการฝึกอบรมจะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างพาณิชย์ และอื่นๆ ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาเป็นวิทยากร
๒. เป็นองค์กรด้านการตลาดสมัยใหม่ (Modern Marketing) เป็นสถาบันที่รวบรวมองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว พร้อมกับเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย

๓. การสร้างพันธมิตรใหม่ๆ โดยการตั้งสำนักงานการท่องเที่ยวฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการกำหนดแผนการรณรงค์ท่องเที่ยวประจำปี เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

แม้ว่าประเทศไทยจะมีสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่แตกต่างหลากหลายและมีชื่อเสียงเป็นระยะเวลานาน มีการรณรงค์เพื่อกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวคิดที่ใช้รณรงค์เชิญชวนนักท่องเที่ยว คือ การนำเสนอ “ความเป็นไทย” (Thainess) ออกสู่ตลาดโลก เป็นการสะท้อนความมีมิตรไมตรี ประเพณีที่ยาวนาน อาหารเลิศรส และวัฒนธรรมที่งดงาม เป็นการสร้างจุดขายและความแตกต่างควบคู่กับ กลยุทธ์ด้านการตลาด

แนวคิด Thailand & Beyond เป็นแนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมร่วมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน เป็นการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว (Networking) กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีโครงการ Two Countries One Destination เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างกัน โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบริษัทเอกชน กล่าวคือ มีการจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกันสองประเทศ อาทิ การท่องเที่ยวไทย – เมียนมาร์ เป็นต้น และในอนาคตจะขยายไปยัง กัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย หรือแม้แต่เอเชียตะวันออกเฉียง (จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น) รวมถึง ยุโรปตะวันออกอีกด้วย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชื่อว่าแนวคิดนี้จะสามารถตอบสนองได้ในทุกภาคส่วน

สมาคมโรงแรมไทย ชี้แจง ดังนี้

๑. สมาคมโรงแรมไทยมีหน้าที่ในการฝึกอบรมพนักงานให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาเพื่อรองรับงานบริการที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรม
๒. การสร้างมาตรฐานโรงแรม กล่าวคือ โรงแรมที่เป็นสมาชิกของสมาคมต้องได้รับการตรวจสอบให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ทั้งความสะอาด ปลอดภัย การบริการ ความสง่างาม ความหรูหรา ราคา และอื่นๆ การออกไปประกาศ เป็นส่วนหนึ่งของการยืนยันคุณภาพของบริการที่ลูกค้าจะได้รับอีกด้วย ซึ่งภาพรวมของงานด้านบริการของไทยถือได้ว่าเป็นจุดแข็งและมีระดับมาตรฐานในระดับที่ดีพอสมควร อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมหรือกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ ยังไม่สามารถดูแลเรื่องมาตรฐานได้เท่าที่ควรซึ่งจะต้องหาแนวทางในการร่วมมือกันต่อไปในอนาคต

สมาคมโรงแรมพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจและคุ้มค่า เพื่อให้กลับมาใช้บริการใหม่ และท่องเที่ยวในระยะเวลาที่ยาวมากขึ้น กล่าวคือ เปลี่ยนจาก “จุดผ่าน” เป็น “จุดพัก” แทนนอกจากนี้ ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะจัดงานมหกรรมหรือนิทรรศการขนาดใหญ่ได้อย่างแน่นอน

สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทยชี้แจงดังนี้ การเข้าสู่ AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สมาคมฯ พยายามรวบรวมอุปสรรคปัญหาต่างๆ ที่อาจจะกระทบกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การเปิดเสรีด้านแรงงานใน ๓๒ อาชีพ แม้ว่าปัจจุบันยังไม่รวมอาชีพมัคคุเทศก์ด้วย อย่างไรก็ตาม มีประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับ AEC ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ชายแดนยังมีปัญหาอยู่มากเนื่องจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังมีค่อนข้างจำกัด แหล่งท่องเที่ยวชายแดนที่มีศักยภาพสูงมีสองด้าน ได้แก่ พื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซีย (นักท่องเที่ยวจำนวนมากและมีกำลังซื้อสูง) ผู้ประกอบการนำเที่ยวมาเลเซียพานักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวถึงประจวบคีรีขันธ์ ทำให้ผู้ประกอบการชาวไทย

เสียประโยชน์ การรับข้อมูลข่าวสารในกลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยมีไม่มากนักทำให้ไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริงว่าหลังจากที่มีการเปิด AEC จะได้รับผลกระทบในทิศทางใด

๒. ด้านผู้ประกอบการไทยในระดับ SME ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในระดับ ๓ ดาวลงมา เช่น ที่พักราคาถูก (Hostel) มีจำนวนมากและควบคุมคุณภาพค่อนข้างลำบาก และปัญหาที่สำคัญมากๆ คือ ระบบการจัดการที่ไทยต้องนำระบบการทำงานของสิงคโปร์มาปรับใช้เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาด้านภาษา (อังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน) จะสามารถรักษาประโยชน์จากการเปิด AEC ได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก ผู้ประกอบการไทยอาจจะต้องแข่งขันกับบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น
๓. ด้านบุคลากรและแรงงานสิ่งสำคัญของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวคือ ทักษะการให้บริการ ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ภาษา และทัศนคติเชิงลบที่มีต่อเพื่อนบ้าน ASEAN เป็นต้น ทำให้ไทยยังไม่สามารถส่งออกแรงงานคุณภาพดีออกไปทำงานยังต่างประเทศได้มากเท่าที่ควร
๔. ด้านการศึกษาการพัฒนาแรงงานยังจำกัดในพื้นที่ส่วนกลาง แต่พื้นที่รอบนอกหรือบริเวณตะเข็บชายแดนยังไม่ครอบคลุมมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ยังไม่สามารถที่จะตกลงกันได้ว่าใครควรจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรที่แท้จริง เนื่องจาก กระทรวงแรงงานเป็นผู้จัดทำหลักสูตรและออกใบรับรองฝีมือแรงงานหลายประเภท (เป็นเจ้าของหลักสูตรหรือ ASEAN Certificate) บุคลากรในสาขาการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังมีความอ่อนในด้านทักษะภาษาต่างประเทศ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน หลักสูตรการฝึกอบรมในสาขาการท่องเที่ยวและที่พัก ยังไม่ครอบคลุมและไม่ครบทุกตำแหน่งงาน การพัฒนาฝีมือแรงงานใน ๓๒ ตำแหน่งงาน สาขาการท่องเที่ยว ตามข้อตกลงอาเซียน (Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals: MRA)
๕. ด้านการให้บริการของภาครัฐปัญหาที่สำคัญคือการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ อาชีพมัคคุเทศก์ เป็นอาชีพสงวนของคนไทย แต่มีชาวต่างชาติเดินทางมาประกอบอาชีพนี้มากมาย อีกทั้ง กลไกการผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังต้องปรับปรุงและพัฒนาอีกพอสมควร เนื่องจาก การตั้งกระทรวงใหม่ต้องใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการก้าวเข้าสู่ AEC เป็นความท้าทายใหม่ที่ภาคราชการจะต้องเรียนรู้และปรับตัวกันต่อไป จึงมีข้อเสนอว่าควรจะต้องดึงภาคเอกชนเข้าร่วมดำเนินการในส่วนที่ไม่ขัดกับข้อกฎหมายซึ่งได้รับการตอบรับในเชิงบวกและเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น
๖. ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรจะมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ของไทย (มีระบบการติดตามเมื่อเกิดการกระทำผิดกฎหมาย/ก่ออาชญากรรม) เนื่องจาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีปัญหาข้างเคียงเป็นจำนวนมาก อาทิ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุก ปัญหามลพิษ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอื่นๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับปัญหาสังคมในมิติที่หลากหลาย

กล่าวโดยสรุปคือ โอกาสของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแน่นอนเพราะมีประชากรอาเซียนประมาณ ๖๐๐ ล้านคน ส่วนปัญหาที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไขคือระบบการบริหารจัดการแบบมืออาชีพอ

คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. ประชาชนไทยไม่สนใจประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ขณะที่เพื่อนบ้านอาเซียนสนใจประเทศไทย ทั้งในเชิงภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวเข้าสู่ AEC ด้วย
๒. ในพื้นที่ที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างประเทศ และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายแดน ควรจะพัฒนาระบบที่ใช้ในการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวด้านต่างๆ อาทิ การออกวีซ่า (Visa on arrival: VOA) ร้านค้าปลอดภาษี ร้านค้า OTOP สินค้าพื้นเมือง การบริการรถรับส่ง การให้บริการโรงแรมที่พัก สถานพยาบาล ความปลอดภัย และอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งการอำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยวจะทำให้ นักลงทุนที่เดินทางมาเยี่ยมเยือนได้เห็นศักยภาพภายในประเทศง่ายขึ้น และอาจจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวใหม่หรือตัดสินใจลงทุนในอนาคต
๓. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายแดนเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แทนการเป็นทางผ่านเพียงอย่างเดียว
๔. ควรจะส่งเสริมให้มีการวิจัยด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงลึก เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างตรงจุด แล้วพัฒนาตราสินค้า (Brand) และประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ
๕. เปรียบเทียบกลุ่มมีฉลากที่แฟงมากับธุรกิจอื่นๆ อาทิ ทัวร์ศูนย์เหรียญ การล่องแพ นักท่องเที่ยว การล่องแก่งนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ต้องเปรียบเทียบให้หมดไป เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยยั่งยืน
๖. ควรจะทำความเข้าใจกับประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก อาทิ มาเลเซีย จีน เกาหลี เป็นต้น เพื่อกำหนดจำนวนมัคคุเทศก์ไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพื่อป้องกันมิให้มัคคุเทศก์ต่างชาติมาแย่งอาชีพสงวนที่เป็นคนไทย
๗. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) หน่วยงานการท่องเที่ยวประจำจังหวัด มีลักษณะงานที่ทับซ้อนกันทำให้แหล่งท่องเที่ยว/สถานที่ท่องเที่ยวบางอย่างเสื่อมความนิยม อาทิ งานช้างประจำปีของจังหวัดสุรินทร์ จากที่เคยเป็นงานระดับชาติ (ททท.ดำเนินการรณรงค์) กลายเป็นงานระดับจังหวัด (การท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์)
๘. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรจะมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกันให้ใกล้ชิดมากขึ้น จะทำให้แผนการส่งเสริมและรณรงค์ด้านการท่องเที่ยวมีความชัดเจนและยั่งยืน
๙. สมาคมโรงแรมไทย ควรจะประสานกับกลุ่มผู้ให้บริการโฮมสเตย์ ที่มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการและมีระบบการจัดการที่ดีขึ้น
๑๐. ควรจะพัฒนาระบบสารสนเทศ (IT) เพื่อให้บริการข้อมูล ตอบสนองความต้องการในระหว่างที่นักท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงข้อมูลด้านต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและสามารถปรับแก้ได้อย่างทันท่วงทีอย่างไรก็ตาม ต้องมีการพัฒนาระบบป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Cyber Crime) อีกทางหนึ่งด้วย
๑๑. ควรจะเร่งพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ไทย ในสามด้าน ได้แก่ ความรู้ในด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ ทักษะการดูแลลูกค้า (Service mind) และหลีกเลี่ยงการนั่งบนรถม้าเที่ยวของต่างชาติ เป็นต้น

– พิจารณาแนวทางส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการเงิน การธนาคาร ตลอดจนแนวทางในการบริหารจัดการด้านการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อย (microfinance) แก่ประชาชนที่อาศัยในบริเวณตะเข็บชายแดน เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) ชี้แจงว่าในการเปิด AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น ภารกิจของ ธปท. อยู่ที่ว่าความร่วมมือทางเศรษฐกิจของภาคการเงิน โดยมีแนวทางหลักที่เกี่ยวข้องกับการเปิด AEC ประกอบด้วย ๓ หัวข้อคือ

๑. การเปิดเสรีในด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายเป็นการอำนวยความสะดวก และไม่ปิดกั้นการโอนหรือชำระเงิน รวมทั้ง เป็นการผ่อนปรนระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับโอนหรือชำระเงินเพื่อเพิ่มความคล่องตัวมากขึ้นให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนในตลาด
๒. การเปิดเสรีในการรวมตัวกันของธนาคารพาณิชย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของธนาคารในการพัฒนาเพิ่มเงินทุนให้แก่ธนาคารเอง เพราะธนาคารพาณิชย์ต่างๆ เป็นตัวการใหญ่ในการขับเคลื่อนการลงทุน
๓. กำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบและมาตรฐาน ในการชำระเงินหรือโอนเงินเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งภูมิภาคเพื่อเชื่อมโยงกันให้มากขึ้นทั้งอาเซียน โดยทั้ง ๓ หัวข้อดังกล่าวเป็นหัวข้อที่ ธปท. เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

ในการควบคุมดูแลการนำเงินออกนอกประเทศบริเวณชายแดน ธปท. เป็นผู้ดูแลและกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการโอนเงินจากไทยไปยังต่างประเทศ โดยปัจจุบันมีระเบียบกำหนดให้ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนน้อยในการที่จะนำเงินไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งขณะนี้ได้มีการศึกษาเพื่อทำการขยายวงเงินมากขึ้น ด้านธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราบริเวณแนวตะเข็บชายแดนนั้น ได้มีการศึกษาและแก้ไขระเบียบจากเดิมที่กำหนดว่า ผู้ที่จะทำธุรกิจนี้ต้องเป็นนิติบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น ก็ได้มีการพิจารณาศึกษาเพื่อแก้ไขระเบียบดังกล่าวอยู่เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ AEC

การเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายเงินทุนนั้น ได้เปิดการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนในกรณีที่คนไทยจะนำเงินทุนไปลงทุน ณ ต่างประเทศ ธปท. ได้เปิดโอกาสให้สามารถเคลื่อนย้ายเงินลงทุนได้ไม่จำกัด ในกรณีที่ผู้ประกอบการไทยถือหุ้นเกินร้อยละ ๑๐ ของธุรกิจในการลงทุนยังต่างประเทศเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการลงทุน

ในการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการเงิน การธนาคารแก่ประชาชนตามพื้นที่ตะเข็บชายแดน เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ธปท. มีการตั้งส่วนคุ้มครองผู้บริโภค ทำหน้าที่ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร การใช้ธนบัตร การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นและให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดน และเป็นการสร้างความพร้อมและการเตรียมตัวเข้าสู่ AEC

ในการส่งเสริมธนาคารพาณิชย์ให้เปิดสาขาในแนวตะเข็บชายแดน ธปท. ให้ความสำคัญที่ธนาคารจะสามารถเปิดสาขาที่ใดก็ได้เพื่อเป็นการส่งเสริมธุรกิจ แต่ยังไม่ได้ศึกษาถึงความต้องการของธนาคารพาณิชย์ในการให้ความสำคัญกับตลาดการค้าชายแดน

ธนาคารออมสิน ชี้แจงว่า การให้บริการสินเชื่อรายย่อย (Microfinance) ธนาคารฯ เปิดเป็นด้านการออม และมีการขยายสาขาไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่หากว่าพื้นที่ใดไม่มีสาขาก็จะจัดรถเคลื่อนที่ไปให้บริการ รวมทั้งร่วมมือกับโครงการกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลเข้าไปณรงค์ให้ทุกคนในชุมชนเห็นความสำคัญเรื่องการออม ซึ่งสาขาแรกที่จัดทำเป็นต้นแบบได้ก่อตั้งที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ โดยเป็นการบริการแก่ประชาชนชาวเขาที่เป็นคนต่างด้าวไม่มีบัตรประชาชน

ร้อยละ ๙๐ โดยเป็นการเข้าไปร่วมพัฒนาจากระบบของกองทุนหมู่บ้าน เริ่มจากมียอดเงินฝากที่ ๓๕ ล้านบาท และได้ปล่อยกู้ไป ๒๕ ล้านบาท จึงเป็นการส่งเสริมการออมและการพึ่งตนเองของประชาชนในพื้นที่สามารถแก้ไขปัญหาเงินกู้ยืมในระบบได้เป็นอย่างดี

ในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ตัวเลขของประชาชนในพื้นที่แนวชายแดนที่มาใช้บริการด้านสินเชื่อมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ มาจาก ๒ ปัจจัย คือ ประชาชนเข้าหาแหล่งเงินทุนในระบบเพิ่มมากขึ้น และธนาคารฯ ก็มีการขยายสาขาเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการ คือ หลักเกณฑ์ในการปล่อยสินเชื่อที่ในอดีตคำนึงถึงหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันเป็นสำคัญ ปัจจุบันก็คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้เป็นสำคัญมากกว่า จึงทำให้มีการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น และคำนึงถึงความจำเป็นของผู้ขออีกด้วยว่ามีความจำเป็นเพียงใด โดยจะให้เงินกู้ขั้นแรก ๓๐,๐๐๐ บาท เมื่อเป็นลูกหนี้ที่ดีก็จะเพิ่มขึ้นเป็น ๕๐,๐๐๐ บาท ๗๐,๐๐๐ บาท และ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ โดยผ่านโครงการธนาคารประชาชน

ธนาคารกรุงไทย ชี้แจงว่าได้เริ่มโครงการสินเชื่อรายย่อย (Microfinance) มาได้ประมาณ ๑ ปีเศษ โดยมุ่งให้บริการกับพ่อค้าและแม่ค้าที่ประกอบอาชีพในเมืองเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความเสี่ยงในการปล่อยเงินกู้ค่อนข้างสูง จึงต้องให้เจ้าหน้าที่ธนาคารเดินทางไปเก็บเงินด้วยตนเอง ปัจจุบันธนาคารฯ อยู่ระหว่างร้องขอต่อ ธปท. เพื่อจ้างบริษัทเอกชนให้เข้ามาดำเนินการเก็บเงินกู้จากลูกค้าในกลุ่ม Microfinance ทั้งนี้หากจะขยายกลุ่มลูกค้าไปยังแนวตะเข็บชายแดนมากขึ้น ก็จำเป็นต้องอาศัยบริษัทเอกชนในการเก็บเงินกู้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ชี้แจงว่า ในการเตรียมตัวเข้าสู่ AEC ธ.ก.ส. ได้มีการเตรียมตัวใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การเตรียมบุคลากรให้พร้อมกับการเปิด AEC มีการศึกษาผลกระทบใน ๒-๓ ด้าน คือ การทบทวนด้านยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องในทุกด้านทั้งเกษตรกร นักลงทุน เพื่อเตรียมปรับตัวเข้าสู่ AEC โดยจากการเสวนาก็ได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ควรปรับปรุงของเกษตรกรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ ๒ ด้าน คือ คุณภาพ และการกระตือรือร้นในการพัฒนาสินค้าเป็นการปรับปรุงที่ชัดเจนเพื่อรองรับ AEC มากที่สุด
๒. การเตรียมความพร้อมของสาขา ธ.ก.ส. ในพื้นที่บริเวณชายแดน ได้เปิดสาขาในพื้นที่อำเภอเขตชายแดนมากถึง ๑๗๑ สาขา โดยเป็นการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรประมาณ ๓.๖ แสนล้านบาท ซึ่งเป็นการระดมทุนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าวประมาณ ๒.๕ แสนล้านบาท ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ก็ยังมีบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อเตรียมรับการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้าน
๓. ธ.ก.ส. ได้มีการทำความตกลงร่วมมือกับธนาคารส่งเสริมกิจกรรมของ สปป.ลาว ใน ๒ ส่วน คือ ๑) ส่งเสริมการค้า ๒) ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเป็นการร่วมมือกันของ ๒ ธนาคาร เพื่อรองรับการเติบโตทางธุรกิจในอนาคตอันใกล้เมื่อมีการเปิด AEC

- พิจารณาแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร รวมทั้ง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ชี้แจงว่า ตามแผนดำเนินการ AEC Blueprint ได้ระบุให้ระบบสหกรณ์ทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมีศูนย์พัฒนาสหกรณ์การเกษตรแห่ง

อาเซียน ตั้งอยู่ ณ กรุงจาร์กาตา อินโดนีเซีย กรมฯ จึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ตั้งแต่เมื่อหลายปีมาแล้ว

โครงสร้างเกษตรกรไทย ร้อยละ ๙๙ สังกัดกลุ่มสหกรณ์ โดยแบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร ๑.๖ ล้านคน และกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด (ส.ก.ต.) ๔.๕ ล้านคน ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นลูกค้านาคารการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) โดยรวม กรมฯ จึงมีสมาชิกที่ต้องดูแลมากกว่า ๕ ล้านคน

ในการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรจะจดทะเบียนที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ซึ่งจัดทำข้อมูลลงในระบบอินเทอร์เน็ต โดยปัจจุบันมีกลุ่มสหกรณ์มากกว่า ๘,๐๐๐ กลุ่ม รวมจำนวนสมาชิกเกือบ ๖ ล้านคน แบ่งได้เป็น ๗ ประเภท ได้แก่

- ๑) สหกรณ์การเกษตรซึ่งมีกลุ่มสหกรณ์กว่า ๔,๐๐๐ กลุ่ม หรือมากกว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มทั้งหมด
- ๒) สหกรณ์ประมง
- ๓) สหกรณ์นิคม
- ๔) สหกรณ์ร้านค้า
- ๕) สหกรณ์บริการ
- ๖) สหกรณ์ออมทรัพย์
- ๗) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

สหกรณ์ทั้งหมดครอบคลุมทรัพย์สินและความมั่งคั่งของภาคการเกษตร ประมาณร้อยละ ๒๐ หรือประมาณ ๕ แสนล้านบาท ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ของข้าราชการ และผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรม สามารถครอบคลุมความมั่งคั่งประมาณ ร้อยละ ๘๐ หรือประมาณ ๑.๕ ล้านล้านบาท

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC กรมฯ ได้ดำเนินการดังนี้

๑. กรมฯ ได้ผลักดันแนวคิดในการยกเลิกระบบ letter of credit (L/C) เพื่อให้เป็น Credit อย่างเดียว ซึ่งจะทำให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่บริเวณแนวชายแดนสามารถค้าขายได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และได้มอบหมายให้คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาความเป็นไปได้และปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้ทันสมัยและสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจุบันได้นำเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้ว
๒. เมื่อเร็วๆ นี้ ที่ประชุมอาเซียนได้เสนอให้มีการร่างกฎบัตรสหกรณ์อาเซียน เพื่อให้สมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศออกกฎหมายสหกรณ์ให้สอดคล้องกัน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรอาเซียนมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอดังกล่าว กรมฯ ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์อาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำหรับสมาชิกสหกรณ์อาเซียนได้เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น โดยหลักสูตรต่างๆ จะสอดคล้องกับหลักกฎหมายสหกรณ์ของไทยที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมจากประเทศสมาชิกได้เห็นรูปแบบการปฏิบัติงานในไทยและกรอบกฎหมายไทยควบคู่กันไป
๓. ในอนาคตอันใกล้กรมฯ จะเปิดหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไทยที่ต้องการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้มีความรู้เกี่ยวกับการตลาด การค้า การลงทุน ภาษา วัฒนธรรม และความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถผลิต จำหน่าย กระจายสินค้า และบริการได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔. กรมฯ ได้ตั้งกลุ่มสหกรณ์อาเซียน เป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกและประสานงานด้านต่างๆ กับสหกรณ์การเกษตรอาเซียนทั้งในด้านการค้าและวิชาการ

ปัญหาที่สำคัญของการดำเนินการสหกรณ์ คือ ความบกพร่องเชิงคุณธรรมของผู้บริหารสหกรณ์ เนื่องจากบางสหกรณ์มีกำไรสุทธิจำนวนมากอาจจะทำให้ผู้บริหารขาดความยับยั้งชั่งใจ นำเงินสมาชิกไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ อีกทั้งกลไกการบริหารจัดการเปิดโอกาสให้สามารถเอาเปรียบเกษตรกรได้ทุกขั้นตอนของการผลิต เช่น การซื้อปุ๋ยคุณภาพต่ำ เป็นต้น แต่ในภาพรวมไม่ส่งผลกระทบกับเงินออม เนื่องจากสหกรณ์มีเงินทุนประมาณ ๒ ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนคือการสร้างระบบตรวจสอบที่มีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ชี้แจงว่า ภารกิจหลักคือการตรวจบัญชี วางระบบบัญชี และให้คำแนะนำในด้านการเงินการบัญชี การบริหารจัดการบัญชีของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร ให้ได้มาตรฐานและตรวจสอบได้ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC กรมฯ ได้ดำเนินการดังนี้:

๑. พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้สหกรณ์ทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ใช้บันทึกบัญชีและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้
๒. พัฒนาศักยภาพบุคลากรของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชี รวมทั้งจัดทำหลักสูตรด้านภาษาและองค์ความรู้ด้านอาเซียน เพื่อให้บุคลากรสามารถสื่อสารและปฏิบัติงานกับเพื่อนบ้านอาเซียนได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้มีความพร้อมในการแข่งขันกับสหกรณ์ในอาเซียน
๓. สร้างต้นแบบสหกรณ์ในจังหวัดที่อยู่ตามรอยตะเข็บชายแดน เพื่อเป็นเครือข่ายในการเชื่อมโยงธุรกิจไปยังสหกรณ์ทั้งในประเทศและประเทศในภูมิภาคอาเซียน
๔. ผลักดันไทยเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเงินการบัญชีสหกรณ์ของอาเซียน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลทั้งด้านการเงิน ด้านธุรกิจ รวมถึง ความร่วมมือด้านต่างๆ ของสหกรณ์ในภูมิภาค

กรมฯ ได้พัฒนาระบบมาตรฐานการบัญชีให้สามารถปิดบัญชีได้ทุกวัน และสามารถตรวจสอบสถานะปัจจุบัน (real time) ได้ทันที ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานการบัญชีอาเซียน โดยมุ่งขยายระบบที่พัฒนาแล้วไปยังสหกรณ์กว่า ๒,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศให้ครบถ้วน แล้วใช้ตัวอย่างสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จของไทยเป็นต้นแบบเพื่อขยายองค์ความรู้ต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างมาตรฐานการบัญชีเดียวกัน รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และความพร้อมของบุคลากร ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ ตามที่กรมฯ กำหนด

สำหรับแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลภายในประเทศ ได้ดำเนินการโดยเชื่อมโยงข้อมูลเกษตรกรจากสมาชิก ส.ก.ต. โดยได้รับความร่วมมือจาก ธ.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการเชื่อมโยงข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ให้สหกรณ์จังหวัดที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านทำหน้าที่เชื่อมต่อกับสหกรณ์เพื่อนบ้านใกล้เคียง โดยการสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับข้อมูลกับสหกรณ์ไทยได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งโครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในสามปี จะได้เชื่อมโยงข้อมูลด้านต่างๆ ระหว่างกันได้ อันจะนำไปสู่การวางแผนการผลิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างแท้จริง

ปัญหาที่พบในการดำเนินงานตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ ระบบบัญชีของกลุ่มสหกรณ์ที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด (ส.ก.ต.) ซึ่งทำหน้าที่จัดซื้อ จัดจ้าง จัดหาปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร ๔.๕ ล้านคนที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. โดยใช้เงินสินเชื่อที่ ธ.ก.ส. ให้แก่เกษตรกร เนื่องจาก ส.ก.ต. มีขนาดใหญ่และมีสมาชิกทุกอำเภอ จึงไม่สามารถปิดบัญชีได้ภายใน ๑๕๐ วัน อย่างไรก็ตาม ในปีที่ผ่านมา กรมฯ ได้นำระบบบัญชีเข้าไปใช้ทั้ง ๗๖ จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ) โดยคาดหวังว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพัฒนาระบบบัญชีให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ภาพรวมของสถานะทางการเงิน การออม ภาวะหนี้สิน ดุลบัญชี คลังสินค้า และอื่นๆ ได้ชัดเจนและเป็นปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถระงับ ยับยั้ง หรือลดการคอร์รัปชันได้ในอนาคต

- พิจารณาแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนการรวมกลุ่มในชนบท เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้ง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ

- พิจารณาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้ง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนชี้แจงว่า กรมฯ มีหน้าที่ในการดูแลวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการกระจายสินค้า แล้วยกระดับไปสู่ SME ต่อไป ซึ่งมีสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ดูแล SMEs โดยตรง อย่างไรก็ตาม กรมฯ ได้มีการเชื่อมประสานกับสสว. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณภาพให้มีความพร้อมในการก้าวไปสู่ SMEs อย่างมั่นคง

ในประเด็นการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียนว่า ได้จัดงบประมาณดำเนินการ ๑,๖๒๐ ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการต่างๆ ได้แก่

๑. โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อรองรับ AEC
๒. โครงการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร
๓. โครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการเกษตรแปรรูป
๔. โครงการเพิ่มศักยภาพการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นวิสาหกิจที่อยู่บริเวณแนวชายแดน
๕. โครงการสร้างแบรนด์ผลไม้ไทยในอาเซียน
๖. โครงการเปิดโลกทัศน์ผลไม้ไทยในอาเซียน
๗. โครงการผลไม้ไทยทางเลือกใหม่ของอาเซียน

แนวคิดในการเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่อยู่บริเวณแนวชายแดน คือ ทำให้สามารถเชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชนของประเทศเพื่อนบ้าน แล้วศึกษาความต้องการของตลาดและกลไกการตลาด นำไปสู่การวางแผนการผลิตที่มีทิศทางชัดเจนยิ่งขึ้น และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตลาด บรรจุภัณฑ์ การขนส่งสินค้า โลจิสติกส์และห่วงโซ่การผลิต การรักษามาตรฐานการผลิต รวมทั้งความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันกรมฯ ได้พัฒนาระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลวิสาหกิจชุมชนระดับท้องถิ่นทั้งหมดลงในฐานข้อมูล และนำเสนอในเว็บไซต์ <http://smce.doae.go.th/> เพื่อให้สืบค้นข้อมูลได้ อาทิ ผลิตภัณฑ์ สินค้าบริการ แบบฟอร์มเอกสาร และงานด้านวิชาการ เป็นต้น

สำหรับปัญหาในการดำเนินงาน คือ การบูรณาการยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งกรมฯ ได้จัดทำโครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับจังหวัด เพื่อให้บูรณาการหน่วยงานจากภาคส่วนต่างๆ นี้อยู่แล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรและจะต้องปรับปรุงต่อไปอย่างเร่งด่วน

คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑. งานด้านวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับงานส่งเสริม SMEs ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กระทรวงอุตสาหกรรม นั้น ในทางปฏิบัติเป็นการบริหารจัดการที่แยกส่วนออกจากกัน การเชื่อมโยงประสานกันเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจาก วิสาหกิจชุมชนที่จะพัฒนาไปสู่ SMEs ที่กระทรวงอุตสาหกรรมไม่มีองค์ความรู้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะต่อยอดและสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงอย่างแท้จริง ดังนั้น ทั้งสองหน่วยงานควรจะประสานแผนแม่บทร่วมกันเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อแผนที่กระจัดกระจายให้เป็นเนื้อเดียวกันและสามารถปฏิบัติได้จริง
๒. แผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘ ทั้ง ๗ โครงการ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เชื่อว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย เนื่องจากสินค้าอาเซียนเป็นสินค้าชนิดเดียวกันแต่ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ในระดับที่สูง จะเห็นได้ว่าหน้าที่การค้าสินค้าเกษตรควรจะเป็นกระทรวงพาณิชย์แต่กลับอยู่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดูแลวิสาหกิจชุมชน จึงทำให้กระบวนการตัดสินใจด้านการตลาดไม่สอดคล้องกับระบบการตลาดทุนนิยมสมัยใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อสถานะของวิสาหกิจชุมชนในตลาดอาเซียนได้ในอนาคต
๓. การส่งเสริมการผลิต/วิสาหกิจชุมชนให้เกษตรกรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคิดถึงกลไกตลาดและการกระจายสินค้าด้วย เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาดและราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำในอนาคต
๔. การพัฒนาอาหารไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและการแปรรูปอาหาร และควรมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกรเพื่อให้สามารถปรับตัวในสภาวะแวดล้อม/ภูมิอากาศที่ผันผวนและบริหารจัดการป่าไม้อาเซียนอย่างยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม
๕. กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยทั้งในประเทศและทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน และสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว
๖. ทิศทางในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของกลุ่มสหกรณ์ที่ดีที่สุด คือ หน่วยงานต่างๆ ควรจะสร้างระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็ง ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา แทนการค้นหาคณบดีมีคุณธรรมเพราะไม่มี

- พิจารณาศึกษายุทธศาสตร์ความร่วมมือการพัฒนาโครงการและแนวทางในการสนับสนุนทางการเงินของโครงการทำเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวาย รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนตามแนวตะเข็บชายแดน

ผู้แทนคณะกรรมการประสานงานระหว่างไทย-เมียนมาร์ เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง (JCC) ชี้แจงว่า ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ และฉบับที่ ๘ ไทยได้พิจารณาเส้นทางคมนาคมขนส่งจากกรุงเทพมหานครไปยังทะเลอันดามัน ซึ่งโครงการทวายมีความสำคัญที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครด้วยระยะทางประมาณ ๓๒๐ กิโลเมตร และสะดวกในการเชื่อมต่อไปยังเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกของประเทศ ยิ่งกว่านั้นในฐานะที่ไทยเป็นฐานการ

ผลิตอุตสาหกรรมยานยนต์ที่สำคัญของโลก ต้องการแหล่งผลิตวัตถุดิบจากเมียนมาร์มาป้อนโรงงานในไทย เนื่องจากประชาชนไทยต่อต้านอุตสาหกรรมที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงงานถลุงเหล็ก โรงกำจัดขยะกากพิษจากอุตสาหกรรม เป็นต้น อีกทั้งเมียนมาร์ยังมีทรัพยากรด้านพลังงานที่สมบูรณ์

โดยที่สภาพการเมืองการปกครองของเมียนมาร์ยังคงไม่มีความแน่นอนเท่าที่ควร จึงเป็นผลดีกับประเทศไทยที่การลงทุนต่างๆ จะเน้นไปที่จังหวัดกาญจนบุรีมากกว่าเมืองทวาย ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีบทบาทในการเป็นพื้นที่ลงทุนและเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานหลักๆ ของเขตอุตสาหกรรมทวาย ประกอบด้วย ท่าเรือน้ำลึก เส้นทางคมนาคมจาก บ้านพุน้ำร้อน - เขตอุตสาหกรรมทวาย นิคมอุตสาหกรรม ระบบไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม โดยรัฐบาลเมียนมาร์ไม่มีนโยบายที่จะลงทุนในสิ่งเหล่านี้ จึงเป็นบทบาทที่รัฐบาลไทยต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่นักลงทุนต่างชาติ โดยรัฐบาลไทยได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เนื่องจากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ซึ่งภายหลังได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมของสองประเทศ ๓ ระดับ ได้แก่

๑. คณะกรรมการร่วมระดับสูงไทย-เมียนมาร์ (JHC) โดยมี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายไทย และรองประธานาธิบดีเมียนมาร์ เป็นประธานฝ่ายเมียนมาร์
๒. คณะกรรมการประสานงานร่วมไทย-เมียนมาร์ (JCC) โดยมีนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานฝ่ายไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเมียนมาร์ เป็นประธานฝ่ายเมียนมาร์
๓. คณะอนุกรรมการร่วมด้านต่างๆ จำนวน ๖ ชุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านอุตสาหกรรม ด้านพลังงาน ด้านชุมชน ด้านกฎระเบียบ ด้านการเงิน

ผลสรุปจากการประชุมของคณะอนุกรรมการด้านต่างๆ คือ ให้เร่งดำเนินการก่อสร้างโครงการท่าเรือและเขตอุตสาหกรรมทวาย ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๖ ส่วนเม็ดเงินที่นำไปลงทุนในโครงการดังกล่าว ไม่ได้ใช้งบประมาณจากประเทศไทยแต่อย่างใด โดยรัฐบาลไทยเป็นผู้สร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นและชักชวนให้ผู้ประกอบการต่างชาตินำเม็ดเงินเข้ามาพัฒนาโครงการเท่านั้น

- พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย และการเปิดด่านถาวรที่บ้านพุน้ำร้อน ด่านเจดีย์สามองค์ รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนตามแนวตะเข็บชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี

รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ชี้แจงว่า รัฐบาลได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่จะทำให้จังหวัดฯ เป็นเส้นทางขนส่งที่จะเชื่อมต่อไปสู่เมียนมาร์อย่างสะดวกที่สุด โดยปัจจุบันกรมทางหลวงได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อศึกษารายละเอียดเส้นทางมอเตอร์เวย์ สายบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ถึง บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ ๗๙ กิโลเมตร และเส้นทางจากบ้านหนองขาวไปยัง บ้านพุน้ำร้อน ระยะทางประมาณ ๗๐ กิโลเมตร ซึ่งจะทำให้บริเวณบ้านหนองขาวหรือด่านพุน้ำร้อนเป็นจุดเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนั้นยังพัฒนาเส้นทางขนส่งทางอากาศระหว่างจังหวัดกาญจนบุรีกับเมืองทวาย โดยใช้สนามบินของกองพลทหารราบที่ ๙ เปิดเที่ยวบินเช่าเหมาลำภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อรองรับโครงการนี้ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC จังหวัดฯ จึงได้จัดทำแผนในการสำรวจกันพื้นที่ต่างๆ เช่น การจัดโซนพื้นที่ป่าในการที่จะอนุรักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยว การจัดพื้นที่ส่งเสริมสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมปลอดภัยเพื่อเป็นสินค้าออก การจัดโซนด้านกิจกรรมบันเทิง และการจัดโซนด้านการคมนาคมขนส่งเชื่อมต่อให้มีความสะดวก เป็นต้น โดยพื้นที่บางส่วนเป็นของทางราชการ แต่บางส่วนคงต้องเวนคืนจากประชาชน ทั้งนี้ ในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอสังขละบุรี คงจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ เนื่องจากจังหวัดฯ ต้องการเน้นหนักไปในทางอนุรักษ์ ให้ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ รักษาธรรมชาติและเป็นแหล่งต้นน้ำที่ผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ อีกทางหนึ่ง

จังหวัดฯ ได้ตั้งคณะกรรมการทำงานบูรณาการโครงการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายขึ้นมา ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่ต้องใช้พื้นที่ เช่น ศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง การนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยปัจจุบันได้มีการประชุมและทำความเข้าใจกับส่วนราชการเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งได้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการเปิด AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งที่ผ่านมาทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจในระดับหนึ่ง และมีการตื่นตัวพอสมควร

ด้านการค้าขายของทั้งสองประเทศได้มีการค้าเป็นประจำโดยจัดเป็นตลาดนัดชายแดนให้ชาวบ้านและผู้ประกอบการทั้งสองประเทศได้แลกเปลี่ยนสินค้า มีการตกลงซื้อขายกัน

คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. จังหวัดกาญจนบุรีควรจัดเตรียมความพร้อมด้านธุรกิจภาคบริการ เช่น การบริการซ่อมแซมรถยนต์ การสาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่ผ่านเส้นทางดังกล่าวได้เข้ามาใช้บริการ และเป็นการเพิ่มเม็ดเงินให้กับประชาชนในท้องถิ่น
๒. ควรคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตชายแดนทั้งด้านสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน เมื่อเข้าสู่ AEC

- พิจารณาศึกษาผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรองรับผลกระทบและการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) และเกษตรกรที่อาศัยอยู่แนวตะเข็บชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติในงบประมาณ ๒๕๕๕ และความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการใหม่ ในงบประมาณ ๒๕๕๖

คณะอนุกรรมการฯ ชี้แจงว่า ได้ส่งแบบเก็บข้อมูล “การศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ของภาคประชาชนในบริเวณชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน” ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านจำนวน ๓๘๖ แห่ง และได้รับกลับคืนมาร้อยละ ๓๙ ของจำนวนทั้งหมด จากการวิเคราะห์แบบเก็บข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า โครงการที่ อปท. จัดทำเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ของภาคประชาชนมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

๑. การพัฒนาภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน
๒. โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น สะพาน ถนน และท่าเทียบเรือ เป็นต้น
๓. การเปิดจุดผ่อนปรนการค้า เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศติดต่อค้าขายกันได้สะดวก

๔. การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมและประเพณี เช่น การแข่งเรือยาว และการทำบุญ เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยว การให้ความรู้เกี่ยวกับ AEC สินค้าเกษตร และการสาธารณสุข เป็นต้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชี้แจงดังนี้:

๑. กรมฯ ได้จัดทำการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ มาโดยตลอด ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ อบท. ในระดับผู้บริหาร เช่น นายกฯ ปลัด สมาชิก อบท. และข้าราชการส่วนใหญ่มักรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC พอสมควร แต่ กรมฯ ไม่แน่ใจว่าระดับชาวบ้านในแต่ละพื้นที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC พอเพียง

๒. การพัฒนาภาษาในระดับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ได้จัดการฝึกอบรมภาษาอังกฤษในด้านการสื่อสาร อาทิ การพูด การบรรยายสรุป หรือการติดต่อประสานงานกับชาวต่างประเทศ เป็นต้น

๓. การพัฒนาภาษาในระดับ อบท. ซึ่งมีจำนวนกว่า ๗,๐๐๐ แห่ง แต่ละแห่งมีความแตกต่างด้านพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจ จึงเป็นอุปสรรคในการจัดฝึกอบรมให้ครบทุกแห่ง อย่างไรก็ตาม กรมฯ มีหน่วยงานสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ๓ ทำหน้าที่ฝึกอบรมด้านภาษาทั้งระบบทางไกล และ e-learning ให้กับผู้บริหาร และข้าราชการ อบท. ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานในทางราชการ

๔. รัฐบาลได้มีการปรับยุทธศาสตร์ของประเทศร่วมกับยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC โดยจัดทำเป็น ๑๐ โครงการ ได้แก่

๔.๑ การจัด Zoning ประเทศ และพัฒนาเมืองที่มีศักยภาพ มีพื้นที่เกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว

๔.๒ พัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอนาคตและรักษาการผลิตของอุตสาหกรรมเดิมไว้

๔.๓ ส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs การอำนวยความสะดวก การให้ข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือ และผลิตภัณฑ์ OTOP

๔.๔ การทำซอฟต์แวร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการของไทย

๔.๕ การพัฒนาด่านชายแดน เปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าให้ถูกกฎหมาย เช่น ด่านบ้านพุน้ำร้อน ด่านเชียงของ ด่านนครพนม เป็นต้น

๔.๖ โครงการเชื่อมโยงประตูการค้า เช่น รถไฟฟ้ารางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

๔.๗ การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๔.๘ การพัฒนากฎหมาย เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน

๔.๙ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ AEC และการเปิดภาคเรียนให้สอดคล้องกันในกลุ่มประเทศอาเซียน

๔.๑๐ ปรับโครงสร้างระบบราชการ และพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับบุคลากร

ในการนี้ รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพในเรื่องการบริหารราชการที่ดี ซึ่งได้มอบให้กรมฯ มีหน้าที่ในการพิจารณาโครงการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้กับ อบท. ทั้งนี้จะเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.๒๕๕๗ กรมฯ จึงได้มีการประชุมเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้อง

กับ ๑๐ โครงการดังกล่าวข้างต้น โดยเน้นการส่งเสริมให้ อบท. มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับแต่ละโครงข่ายใหญ่ ซึ่งจะต้องให้ อบท. แต่ละแห่งจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดทำงบประมาณประจำปีต่อไป

๕. สำหรับอีกโครงการหนึ่งที่ กรมฯ ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย คือ โครงการจัด Zoning ในการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นเรื่องที่ กรมฯ และ อบท. ได้ร่วมกันดำเนินการมานานแล้ว เรียกว่าแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ที่มีรายละเอียดของที่ดินแต่ละแปลงว่ามีอะไรตั้งอยู่บ้าง เช่น โรงเรือน ป้าย แหล่งน้ำ ถนน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ ให้เป็นรายได้กับ อบท. โดยขณะนี้ กรมฯ ได้พัฒนาโปรแกรม LTAX 3000 และ LTAX GIS เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้กับ อบท. ต่างๆ ให้ดำเนินการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูล และได้จัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมดังกล่าวให้กับบุคลากรของ อบท. ต่างๆ คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC โดยขณะนี้ ได้ดำเนินการไปแล้วประมาณหนึ่งพันกว่าแห่ง และอยู่ระหว่างดำเนินการอีกสามพันกว่าแห่ง สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินของ อบท. ในขณะนี้ คือ การเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมที่ดิน ซึ่งขณะนี้มีเพียง ๑๐ จังหวัดที่กรมที่ดินใช้ระบบคอมพิวเตอร์ จึงทำให้การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของ อบท. มีความล่าช้า
๖. นอกจากแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังมีแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ดังนั้นในการประสานงานเพื่อให้แผนต่างๆ มีความสอดคล้องกัน ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการให้ท้องถิ่นทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการจัดทำแผนของจังหวัดและท้องถิ่นให้สอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เมื่อมีการจัดทำแผนในแต่ละครั้ง ก.น.จ. จะเชิญผู้บริหาร อบท. ในแต่ละพื้นที่เข้าร่วมดำเนินการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้ กรมฯ จะทำหน้าที่ในการแนะนำ อบท. ด้านการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ เช่น ความพร้อมด้านภาษา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตถึงความคืบหน้าในการดำเนินแผนงานของกรมฯ ทั้ง ๗ แผนงาน เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ดังนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงถนนหรือการก่อสร้าง
๒. การพัฒนาและส่งเสริมทางธุรกิจ SMEs หรือวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งเพื่อต่อสู้กับประเทศเพื่อนบ้านได้
๓. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต่อการผลิต ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง อาทิ การเปลี่ยนแปลงการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน
๔. สังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดการสาธารณสุขพื้นฐาน เนื่องจากเมื่อมีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีแล้วอาจมีปัญหาความยากจนและปัญหาโรคระบาดตามมา เป็นต้น
๕. การรักษาความสงบเรียบร้อย ปัญหาอาชญากรรม การแตกต่างทางวัฒนธรรม

๖. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดการกระทบกระทั่งกัน
๗. การปรับปรุงโครงสร้างของ อปท. ในบางพื้นที่ อาทิ ในพื้นที่จังหวัดชายแดน หรือจังหวัดที่มีแรงงานต่างชาติ

ผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ

๑. เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวน ๑๑ ครั้ง

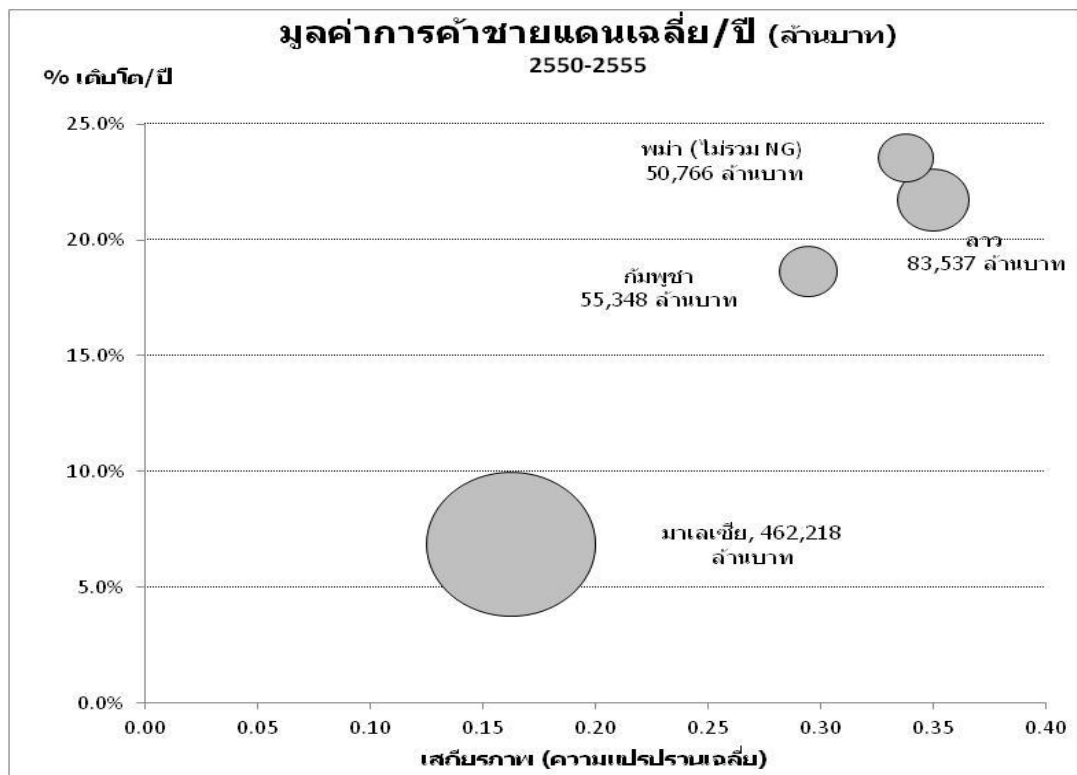
๒. เดินทางไปศึกษาดูงาน จำนวน ๖ ครั้ง ได้แก่

- ๒.๑ เดินทางไปศึกษาดูงาน ในระหว่างวันที่ ๑๐ – ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดน่านและจังหวัดอุดรธานี เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม
- ๒.๒ เดินทางไปศึกษาดูงาน ในระหว่างวันที่ ๗ – ๙ กันยายน ๒๕๕๕ ณ จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาดูงานเรื่องด่านศุลกากรสะเตาะและท่าเรือน้ำลึก จังหวัดสงขลา ด่านวังประจัน ท่าเรือน้ำลึกปากบารา ท่าเรือท่ามะลิ และศักยภาพการท่องเที่ยวชายแดนสตูล-ลันแกวี่ จังหวัดสตูล
- ๒.๓ เดินทางไปศึกษาดูงานในระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาการยกระดับจุดผ่านแดนด้านสิ่งขจร เป็นจุดผ่านแดนถาวร
- ๒.๔ เดินทางไปศึกษาดูงานในระหว่างวันที่ ๒๖-๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดเชียงราย (ด้านเชียงของ) จังหวัดพะเยา (ด้านบ้านฮวก) สำรวจเส้นทาง R3A ใน สปป.ลาว เมืองเชียงรุ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และเส้นทางขนส่งทางแม่น้ำโขงระหว่างเมืองเชียงรุ่งและเชียงราย
- ๒.๕ เดินทางไปศึกษาดูงานในระหว่างวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน – ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ด้านห้วยผึ้ง และห้วยต้นนุ่น) และจังหวัดตาก (ด้านแม่สอด และเขตเศรษฐกิจพิเศษ Myawaddy สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์)
- ๒.๖ เดินทางไปศึกษาดูงานในระหว่างวันที่ ๑๙- ๒๑ เมษายน ๒๕๕๖ ณ เมืองมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

๓. เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ คณะอนุฯ ได้ส่งแบบเก็บข้อมูลการศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของภาคประชาชนในบริเวณชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่สะท้อนศักยภาพ ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั่วประเทศกรอกแบบเก็บข้อมูล

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีวิเคราะห์แนวโน้มในการส่งออก-นำเข้าสินค้าและบริการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คัดเลือกสินค้าระดับ Star ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage) อัตราการเติบโตสูง มีเสถียรภาพในการเติบโต และมีสัดส่วนมูลค่าในการค้าสูง ทั้งนี้สินค้าระดับ Star จะได้รับผลกระทบสูงเมื่อมีการลดภาษีและมาตรการกีดกันในการเข้าสู่ AEC แล้วเชื่อมโยงสินค้ากลุ่มนี้กับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และใช้ตาราง Input - Output เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต ทำให้เห็นถึงสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคในภาคการผลิตและการจ้างงานของพื้นที่ หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน ยืนยันด้วยข้อมูลเชิงลึกจากการตอบแบบสอบถามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการลงพื้นที่ของคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้ได้ภาพรวมของผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ชายแดนของไทยอย่างสมบูรณ์ แล้วจึงนำประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ มาศึกษาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น การศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

ที่มา: คำนวณจากข้อมูลการค้าชายแดนของกรมการค้าต่างประเทศ

การค้าสินค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง ๔ ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย กัมพูชา ลาว และเมียนมาร์ ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕ พบว่าการค้ากับมาเลเซียมีมูลค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ประมาณปีละ ๔๖๒ พันล้านบาท ซึ่งมากกว่าสองเท่าของมูลค่าการค้ากับประเทศอื่นทั้ง ๓ ประเทศรวมกัน อีกทั้งการค้ากับมาเลเซียมีเสถียรภาพสูงมากกว่าประเทศอื่น แม้ว่าอัตราการเติบโตจะต่ำเพียงร้อยละ ๖.๙ ต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการค้ารองลงมาคือ สปป.ลาว ซึ่งมีมูลค่าประมาณปีละ ๘๔ พันล้านบาท แต่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๒๑.๗ ต่อปี การที่มีอัตราการเติบโตสูงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ส่งผลให้การค้าค่อนข้างขาดเสถียรภาพ เช่นเดียวกับประเทศเมียนมาร์ที่มีมูลค่าการค้าชายแดนน้อยที่สุดเพียงปีละ ๕๑ พันล้านบาท ในขณะที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงมากถึงร้อยละ ๒๓.๖ ต่อปี แต่ยังเป็นการค้าที่ค่อนข้างขาดเสถียรภาพ สำหรับประเทศกัมพูชามีมูลค่าการค้าประมาณปีละ ๕๕ พันล้านบาท อัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๘.๖ ต่อปี และเป็นการเติบโตที่มีเสถียรภาพพอสมควร

ในพื้นที่จังหวัด สตูล ยะลา สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ที่มีชายแดนติดกับมาเลเซีย พบว่าการเปิดเสรีทางการค้าจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตยางธรรมชาติ เนื่องจากมาเลเซียใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม และมีความต้องการสินค้าประเภทนี้จากทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๗ ต่อปี นอกนั้นเป็นการผลิตด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิตไก่เนื้อและโคเนื้อ ซึ่งมาเลเซียมีความต้องการสูง ผลกระทบจากการนำเข้าในภาคอุตสาหกรรม พบว่าการทำส่วนประกอบของอาคารจากไม้และการทำเฟอร์นิเจอร์จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุดจากการนำเข้าไม้แปรรูปซึ่งมาจากการตัดโค่นสวนยาง อย่างไรก็ตามสัดส่วนของผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมโดยรวมมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบต่อความต้องการเงินทุนหมุนเวียนและแรงงาน แต่มีผลต่อการใช้เครื่องจักรน้อย สำหรับผลกระทบในเชิงลบเป็นการแข่งขันในการผลิตปาล์มน้ำมัน ส่วนในด้านบริการ มาเลเซียมีความได้เปรียบมากกว่าไทยเกือบทุกสาขา และการเข้าสู่ AEC จะเปิดโอกาสให้ SMEs ของมาเลเซียเข้ามาแข่งขันในพื้นที่ได้มากขึ้น เช่น สาขาก่อสร้าง การขนส่ง ภัตตาคาร/โรงแรม และธุรกิจการให้เช่าต่างๆ เป็นต้น แต่ไทยอาจได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากสาขาค้าปลีกและค้าส่ง อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในด้านการเกษตร ปัจจัยที่สำคัญคือปุ๋ยเคมี ซึ่งไทยนำเข้าจากมาเลเซีย และมีผลกระทบเชิงบวกกับผลผลิตการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ทุกประเภท รวมทั้งมีห่วงโซ่อุปทานต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการผลิตปศุสัตว์ด้วย แต่ภาครัฐจำเป็นต้องเข้มงวดในการขนย้ายปุ๋ยเนื่องจากความไม่สงบในพื้นที่ จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชน นอกจากนั้นเป็นการให้บริการการเกษตร และสถาบันการเงิน ดังนั้นภาครัฐต้องมีบทบาทในการสนับสนุนให้ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรเหล่านี้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ เสริมสร้างขีดความสามารถแก่ผู้ให้บริการในสาขาที่จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขัน เสริมสร้างความร่วมมือกับมาเลเซียเพื่อลดการแข่งขันเรื่องปาล์มน้ำมัน สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าไก่เนื้อและโคเนื้อที่ส่งออกด้วยการแปรรูป และเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มอุตสาหกรรมไม้หากการตัดโค่นต้นยางในมาเลเซียลดลง ในขณะเดียวกันภาครัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรม แปรรูปยางธรรมชาติในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าและหาตลาดใหม่เพิ่มเติมนอกเหนือจากมาเลเซีย รวมทั้งศึกษา แนวทางการใช้ประโยชน์จากท่าเรือปีนังซึ่งมีความเหมาะสมกับการส่งสินค้าในพื้นที่ไปยังอินเดียและ ตะวันออกกลาง

ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราดซึ่งติดต่อกับภาคใต้ของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อ SMEs ที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร โดยส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง เช่น การทำเครื่องประดับอัญมณี และการเจียรไนอัญมณี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรอีกหลายประเภท ที่สำคัญคือการทำหัตถ์ให้เป็นเส้น การทำอาหารสัตว์ การผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำขนมปังหรือขนมเค้ก การทำไอศกรีม และการทำน้ำตาลทรายแดง เป็นต้น

ซึ่งอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้มีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยส่งผลกระทบต่อการผลิต อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง ในด้านการส่งออกผลไม้และสุกามีชีวิต มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก สำหรับภาคบริการจะมีผลกระทบต่อสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะมากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ในพื้นที่ชายแดนของกัมพูชา พบว่ายังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ทำให้ชาวกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องพึ่งพาการให้บริการจากไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการไฟฟ้าซึ่งไทยส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี และการให้บริการ สาธารณสุขเนื่องจากประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ขาดแคลนน้ำดื่มสะอาด นอกจากนี้เป็นการศึกษาใน ระดับกลางและอุดมศึกษาที่ยังขาดแคลนในพื้นที่ของกัมพูชา ดังนั้นภาครัฐควรเตรียมจัดหาปัจจัยการผลิต ด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร เป็นต้น อีกทั้งควรส่งเสริมคน ไทยในพื้นที่ไปลงทุนทำเกษตรกรรมแบบมีพันธมิตรสัญญา (Contract Farming) ในกัมพูชา ในด้าน อุตสาหกรรมและการให้บริการ ต้องเตรียมความพร้อมให้ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพิ่มทักษะฝีมือให้ แรงงานเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาให้รับเยาวชนที่มี ฐานะจากกัมพูชาเข้ามาเรียน ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าเอกชนในพื้นที่ และสนับสนุนการก่อสร้างเส้นทาง การคมนาคมในพื้นที่กัมพูชาเพื่อลดต้นทุนในการขนส่ง

ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับ ภาคเหนือของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายใหญ่ที่ใช้เงินทุน หมุนเวียนและเครื่องจักรมากกว่า SMEs ที่ใช้แรงงาน ที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมนม และการผลิตไฟฟ้าเอกชน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เช่น อุตสาหกรรมมันเส้น การผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำอาหารสัตว์ การทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนม อบแห้ง การผลิตอาหารนม และการผลิตน้ำตาล รวมทั้งอุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ การผลิต ปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชที่มีโรงงานหลายแห่ง และการผลิตอ้อยและมันสำปะหลังซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ ที่สุดของพื้นที่ชายแดนทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังจะต้องเตรียมแข่งขันกับการ นำเข้าจากกัมพูชาที่มีแนวโน้มเติบโตสูงมาก ที่ได้รับผลกระทบรองลงมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง และคอนกรีต นอกจากนี้พื้นที่ชายแดนของกัมพูชามีไฟฟ้าใช้เพียงหนึ่งในห้า ในขณะที่พื้นที่ชายแดนฝั่งไทยมี อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าเอกชนจำนวนมาก จึงได้รับผลกระทบจากการส่งออกไฟฟ้าตามแนวตะเข็บชายแดน ที่มีอัตราการเติบโตสูง สำหรับภาคบริการ ไทยมีโอกาสด้านการศึกษาแก่เยาวชนกัมพูชาในกลุ่ม อายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ยังขาดการศึกษาในสัดส่วนสูง อีกทั้งคาดว่าจะการค้าส่งค้าปลีกจะเติบโตได้อย่าง รวดเร็ว เนื่องจากทั้งสองประเทศมีบุคลากรในด้านนี้จำนวนมาก ในพื้นที่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวด้าน โบราณสถานและวัฒนธรรม ได้แก่ ปราสาทหินเขาพระวิหาร และเส้นทางที่เชื่อมโยงจากพื้นที่ไป แหล่งมรดกโลกที่นครวัดและนครธม แต่พื้นที่นี้ยังขาดความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการ ท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องจัดเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช นอกจากนี้เป็นอาหารสัตว์ ยารักษาโรคสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน เพื่อสนับสนุนการส่งออกสุกรซึ่งมีการเลี้ยงในพื้นที่นี้มาก และส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ให้เกิดผลดีต่อ การส่งออกอาหารแปรรูปจากผลิตภัณฑ์นม ในด้านบริการควรพิจารณาส่งเสริมให้ภาคเอกชนผลิตและ ส่งออกพลังงานไฟฟ้า ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาดึงดูดเยาวชนกัมพูชาที่มีฐานะดีเข้าศึกษาต่อใน ระดับกลางและอุดมศึกษา ส่งเสริมสาขาการค้าปลีกและการค้าส่ง และส่งเสริมให้คนไทยที่มีทักษะวิชาชีพ

ไปลงทุนในกัมพูชา ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนและการให้บริการของสถาบันการเงิน การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานระดับวิชาชีพ รวมทั้งด้านโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตของสินค้า และการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

ในพื้นที่จังหวัดนครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับ สปป.ลาว ตอนใต้ การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม โดยเป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด รองลงมาคือการผลิตอ้อย ในด้านปศุสัตว์เป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง และสุกร แม้ว่าสินค้านี้กล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของลาว แต่ไทยก็ส่งออกได้ในระดับ Star จึงคาดได้ว่าเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าในกลุ่มนี้จะส่งออกได้มากขึ้นอีก ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันลาวยังเก็บภาษีนำเข้าข้าว แต่ไทยก็สามารถส่งออกข้าวไปสปป.ลาวเฉลี่ยปีละ ๒๔๐ ล้านบาท และเติบโตอย่างมีเสถียรภาพที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี ไทยมีส่วนแบ่งในตลาดข้าวนำเข้าของลาวสูงถึงร้อยละ ๘๒ ดังนั้นแม้ว่าจะเป็นตลาดขนาดเล็ก แต่ก็มีความเหมาะสมต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ การส่งออกข้าวมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงสี/ผัด/ขัดข้าวจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่เป็น SMEs สำหรับผลกระทบในเชิงลบ สินค้านำเข้ามันสำปะหลังมีมูลค่าสูงและแนวโน้มการนำเข้าสูงมาก จึงมีผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ในด้านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตเครื่องประกอบอาคารไม้ SMEs จำนวนมากจะได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้าเครื่องไม้สำเร็จรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ ที่สำคัญคือ การนำเข้าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนที่มีอยู่ ๑๒ แห่ง แต่ก็มีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง สำหรับภาคบริการ จะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการศึกษา สาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ และสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ การขนส่ง รวมทั้งสาขาสาธารณสุข โดยมีปัจจัยจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในภาคใต้ของลาวที่เป็นแหล่งมรดกโลก รวมทั้งการเชื่อมโยงพื้นที่ด้วยสะพานข้ามแม่น้ำโขง ๒ แห่ง และการลงทุนจากต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ของไทยมากขึ้นยังอาจนำโรคติดต่อเข้ามาด้วย ทั้งนี้รายงานการสำรวจระบุว่าภาคใต้ของลาวยังขาดแคลนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมาเลเรีย ทำให้จำเป็นต้องมีการตรวจตราป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ของผู้เดินทางเข้าออกอย่างเคร่งครัด การเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าจึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคแก่ประชาชนตามแนวชายแดนไทยในพื้นที่ ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC ภาครัฐควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับภาคเกษตรกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ เช่น มันสำปะหลังที่นำเข้าจากลาวสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์แป้ง ในด้านปศุสัตว์ควรส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน และส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อรองรับนักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ในด้านบริการ ภาครัฐควรร่วมมือกับ สปป.ลาว ส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ ในการนี้ ภาครัฐควรเตรียมความพร้อมอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าออกของนักท่องเที่ยวและยานพาหนะ ควรส่งเสริมการค้าปลีกค้าส่งและซ่อมแซมยานพาหนะ ควรเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขสำหรับผู้เดินทางเข้าออก และควรส่งเสริมการศึกษาระดับนานาชาติสำหรับบุตรหลานนักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว รวมทั้งการศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาสำหรับพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเติบโตของการลงทุน อีกทั้งควรพิจารณาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เพื่อให้มีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในลาว

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย และบึงกาฬ ที่มีชายแดนติดกับสปป.ลาวตอนเหนือ มีจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง และยังมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด การส่งออกสินค้าระดับ Star จึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่อย่างมาก กล่าวคือ กระแทกกับจำนวนโรงงานถึงร้อยละ ๕๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๓๙ ความต้องการแรงงานร้อยละ ๒๔ และการใช้เครื่องจักรร้อยละ ๒๘ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มของอาหารแปรรูป โดยเฉพาะการสี/ผัด/ขัดข้าว ซึ่งเป็นผลกระทบเนื่องจากการส่งออกข้าว ที่แม้ว่ายังมีมูลค่าน้อยและถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้า แต่ก็เติบโตอย่างสม่ำเสมอที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง การแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น การปั่นหรือบดเมล็ดพืช ขนมัน/หรือขนมันคั่ว/ขนมันปั่นกรอบ/ขนมอบแห้ง แป้ง อาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช ไอศกรีม นมสดพาสเจอร์ไรส์ น้ำดื่ม สุรา เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำตาล และอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เหลือก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ในด้านการเกษตร การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นอ้อยโรงงาน ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ สุกร และโค/กระบือมีชีวิต ทั้งนี้สินค้าเกษตรดังกล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของสปป.ลาว แต่เมื่อเข้าสู่ AEC ภาษีจะลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกรในพื้นที่ชายแดนไทยส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นอีก สำหรับสินค้านำเข้าระดับ Star จาก สปป.ลาว จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียงเล็กน้อย โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร และการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจะมีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ในการนำเข้าสินค้าเกษตรจะมีผลกระทบต่อการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ซึ่งจะมีเกษตรกรได้รับผลกระทบจำนวนมาก ในภาคบริการ พื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ สาขาการศึกษา และสาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ นอกจากนั้นคาดว่าสาขาการขนส่ง/คลังสินค้า และสาขาสาธารณสุขจะเติบโตสูงมาก โดยมีปัจจัยจากการเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-ลาว-จีน และเวียดนาม ซึ่งผู้เดินทางผ่านแดนอาจนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ ในด้านปัจจัยการผลิต ภาครัฐต้องจัดเตรียม ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนในการผลิตข้าวและอ้อย ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ โดยอาจนำวัตถุดิบประเภทข้าวโพดและพืชน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ อีกทั้งต้องส่งเสริมการจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อสัตว์ ต้องส่งเสริมกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ต้องส่งเสริมกิจการขนส่ง/คลังสินค้าเพื่อรองรับการค้าระหว่าง ไทย-ลาว-จีนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบสื่อสารโทรคมนาคม นอกจากนี้ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลังในพื้นที่อีกด้วย

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ภาคเหนือ สินค้าส่งออกจากไทยที่สำคัญได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และซีเมนต์ นอกจากนั้นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าประเภทอาหาร แต่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มากนัก อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุด คือ การบ่มใบชาหรือใบยาสูบและอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ซึ่งจะมีห่วงโซ่

อุปทานไปยังภาคการเกษตรในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นที่สำคัญคือการผลิตกระแสไฟฟ้า และอุตสาหกรรมพลาสติก ในการส่งออกสินค้าเกษตร จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อย สับปะรด และ ถั่วเหลือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วเหลืองซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ของประเทศ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการเลี้ยงโคเนื้อ ในด้านสินค้านำเข้า หากไม่รวมก๊าซธรรมชาติสินค้าส่วนใหญ่มีมูลค่าน้อย สินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบเชิงบวกในพื้นที่มากที่สุด คือ การนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมก่อสร้างอื่นๆ สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่จำนวนหนึ่ง แต่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เนื่องจากการนำเข้าโคและกระบือมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในไทย แล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก ในภาคบริการ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซมยานพาหนะจะได้รับผลกระทบเชิงบวก แต่การให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีมูลค่าน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการไฟฟ้า ซึ่งไทยส่งออกไฟฟ้าไปยังประเทศเมียนมาร์เพิ่มขึ้นในระดับ Star ทั้งที่การผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่มีศักยภาพพอเพียง ในพื้นที่ของเมียนมาร์ประชาชนยังมีความยากจนสูง โดยเฉพาะในรัฐฉานซึ่งรายงานการสำรวจระบุว่าประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนตกอยู่ในภาวะความยากจน ทั้งการขาดแคลนอาหาร การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การขาดแคลนแพทย์ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน และการขาดแคลนไฟฟ้า ดังนั้นการเข้าสู่ AEC จะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าอุปโภค บริโภค ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคเหนือของเมียนมาร์โดยผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งของไทย จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกในการนี้ภาครัฐของไทยต้องเตรียมเพิ่มจุดผ่านแดนถาวรในพื้นที่ซึ่งปลอดภัยและมีความเหมาะสม ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและระบบโทรคมนาคมที่ยังมีอุปสรรคจากสภาพพื้นที่ภูเขา เตรียมความพร้อมการให้บริการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าให้มีปริมาณพอที่จะสนองความต้องการการเติบโตในพื้นที่ทั้งของไทยและเมียนมาร์ จัดหาปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช การให้บริการทางการเกษตร และสถาบันการเงินเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเตรียมความพร้อมด้านทักษะการค้าชายแดนให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อรองรับการเปิด AEC

ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ภาคใต้ พื้นที่นี้มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก แต่การส่งออกสินค้าจากไทยจะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบ มีเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอาหารแปรรูป และกลุ่มปิโตรเลียม/พลาสติก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสัดส่วนถึงสามในสี่ และยังมีห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตรกรรมของพื้นที่อีกมาก ในการส่งออกสินค้าเกษตร ผลผลิตที่ได้รับผลกระทบ คือ อ้อย ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และกาแฟ ในด้านปศุสัตว์ เป็นการเลี้ยงโคเนื้อ และน้ำมันดิบ ในส่วนสินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบ คือ กลุ่มสินค้าไม้ ซึ่งในพื้นที่เมียนมาร์กำลังมีการปรับพื้นที่ป่าให้เป็นสวนปาล์มและสวนยาง ทำให้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไม้ในพื้นที่นี้สูงกว่าในภาคเหนือ ๓ เท่า อีกกลุ่มหนึ่งคือการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่สูงมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม้ และยิ่งสูงกว่าผลกระทบในพื้นที่ภาคเหนือถึง ๑๕ เท่า อันเนื่องมาจากการขยายตัวของห่วงโซ่อุปทานที่ต่อเนื่องกับการแปรรูปสัตว์น้ำสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตร มะพร้าวจะมีผลกระทบอย่างมากในพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งปลูกมะพร้าวใหญ่ของประเทศ ในการนำเข้าโคเนื้อและกระบือมีชีวิตจะมีประโยชน์ต่อเกษตรกรเนื่องจากการเป็นกรนำเข้าเพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศ ในด้านการให้บริการสาขาไฟฟ้ามีมูลค่าสูงสุด และมีโรงไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กที่ใช้พลังงานทดแทนจำนวน ๒๗ แห่ง ไทยจึงมีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้าไปยังพื้นที่ของเมียนมาร์ ซึ่งภาคตะนาวศรีมีความยากจนสูงกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนไฟฟ้า นอกจากนี้ไทยจึงมีโอกาสด้านบริการด้านสาธารณสุข และการศึกษแก่ประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับเมียนมาร์ มีโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ (สายเอเชีย A-๑๒๓) ทวาย-บ้านเก่า ที่เชื่อมโยงกับโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย นอกจากนี้มีเส้นทางถนนด่านสิงขร-มะริด ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพในการลดต้นทุนการขนส่งกลุ่มสินค้าสัตว์น้ำเข้ามายังพื้นที่ ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญคือสภาพพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา และเป็นพื้นที่ทหาร ทำให้ขาดเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ชาวบ้านจึงขาดโอกาสใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเปิดจุดผ่านแดนถาวรเพิ่มขึ้น โดยเลือกจุดที่มีประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าสัตว์น้ำหรือสินค้าไม้ ซึ่งอุตสาหกรรมในพื้นที่จะได้รับผลกระทบเชิงบวก รวมทั้งการสนับสนุนโครงการพัฒนาเส้นทางในเมียนมาร์เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง ทั้งนี้อุตสาหกรรมไม้ยังคงมีอนาคตจากการหมุนเวียนตัดโค่นต้นยางเก่าของเมียนมาร์ ในด้านสินค้าบริการ พื้นที่นี้มีความได้เปรียบเมียนมาร์ในทุกด้าน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานที่ดีกว่าของไทย เช่นการสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการค้าข้ามแดน

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขและการปรับปรุงด้านกฎหมาย

จากการประมวลผลการศึกษา คณะอนุกรรมการมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับแก้ไขกฎหมายและแนวทางในการแก้ไข ปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในชุมชนของพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศจากการเปิด AEC กับประเทศที่มีพรมแดนร่วมกัน ดังต่อไปนี้

ในการเตรียมความพร้อมด้านการเกษตร สำนักเศรษฐกิจการเกษตร ชี้แจงว่าการส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรที่ชายแดนเป็นส่วนหนึ่งของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอ่าวต๋าย - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (ACMECS) ผ่านกลไกเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) อย่างไรก็ตามต้นทุนการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านต่ำกว่าในประเทศจึงเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขต่อไป ธนากรเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ชี้แจงว่าได้เพิ่มการให้สินเชื่อเพื่อการแปรรูปสำหรับอุตสาหกรรมกลั่นน้ำ เพื่อให้ภาคการเกษตรของไทยสามารถผลิตสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพ และให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดระบบโซนนิ่งพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ สภาเกษตรกรแห่งชาติให้ความเห็นว่า ภาครัฐมิได้เตรียมความพร้อมสู่การเป็น AEC แก่เกษตรกรรายย่อย ซึ่งไม่ทราบว่าผลผลิตสินค้าประเภทไหนจะสามารถแข่งขันได้ จึงควรเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรของไทยและเพื่อนบ้าน แล้วกำหนดแนวทางพัฒนาผลผลิตอย่างเป็นระบบทั้งนี้พื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพควรประกาศเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับนิคมการเกษตร เพื่อนำผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเพิ่มมูลค่า

คณะอนุกรรมการเสนอแนะว่าในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะไม่สามารถดำเนินนโยบายประกันราคาสินค้าการเกษตรได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงต้องทำงานเชิงรุกเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งด้านการเกษตรและการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน เช่น ผลผลิตชนิดใดควรส่งออก หรือนำเข้ามาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เป็นต้น ในการนี้ควรให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลในช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจมีสถานีวิทยุเผยแพร่ข้อมูลการเกษตรโดยเฉพาะ สถาบันการศึกษาทั่วประเทศควรวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าอย่างมีทิศทางให้แตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปเช่าที่ดินผลิตสินค้าเกษตรในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ควรมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non - Tariff Barriers) เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถแข่งขันได้ ควรเตรียมปรับเปลี่ยนโครงสร้างเกษตรกรจากผู้ผลิตต้นน้ำ ให้เป็นผู้ผลิตกลางน้ำด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การใช้เทคโนโลยีการเกษตร และการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกษตรกรมีอายุและเป็นสตรีมากขึ้น ในการนี้ ธ.ก.ส.ควรมีสินเชื่อให้ครอบคลุมการรับจำนำเครื่องจักรกลการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรกลั่นน้ำเพิ่มขึ้น

คณะอนุกรรมการยังได้ทำการศึกษาค้นพบและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. **สินค้าข้าว** ในพื้นที่ชายแดนด้าน สปป.ลาว ประชาชนลาวมีฐานะดีขึ้น รายได้เพิ่มสูง อีกทั้งมีนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนจำนวนมาก จึงมีความต้องการนำเข้าข้าวคุณภาพดีของไทย แม้ปริมาณจะไม่สูงมากแต่อัตราการเจริญเติบโตดี สินค้าตัวนี้มีผลกระทบต่อนโยบายเกษตรกรและโรงสีข้าวซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ชายแดน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมในเรื่องโลจิสติกส์และบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างแบรนด์

๒. **สินค้ามันสำปะหลัง** เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในพื้นที่ชายแดน แต่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งกัมพูชาและสปป.ลาวก็ผลิตเป็นจำนวนมากด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปมัน

สำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์อื่นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น แปรรูปให้เป็นอาหารสัตว์เพื่อเลี้ยงโคนเนื้อและสุกร ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจสำคัญในพื้นที่ชายแดนเช่นกัน หลังจากนั้นจึงแปรรูปเนื้อสัตว์ให้เป็นอาหารเพื่อส่งออกอีกทีหนึ่ง

๓. สิ้นค้าข้าวโพด เป็นพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนไทยและสปป.ลาวด้านเหนือ ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมการแปรรูปข้าวโพดเป็นผลิตภัณฑ์อื่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดการแย่งตลาด

๔. สิ้นค้าปศุสัตว์ ไทยนำเข้าโคเนื้อจากเมียนมาร์ ในขณะที่ส่งออกปศุสัตว์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆเป็นมูลค่าและอัตราการเติบโตสูง เช่น ไก่และโคเนื้อไปมาเลเซีย สุกรและโคเนื้อไปยังกัมพูชาและสปป.ลาว ในการนี้ภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของการตรวจโรคของกรมปศุสัตว์ และควรส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการผลิตอาหารแปรรูปจากปศุสัตว์เพื่อเพิ่มมูลค่า

๕. สิ้นค้าไม้ ในพื้นที่ชายแดนด้านมาเลเซียและชายแดนภาคใต้ของเมียนมาร์ มีโรงงานแปรรูปไม้และผลิตเฟอร์นิเจอร์ และมีการจ้างงานในอุตสาหกรรมนี้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากในพื้นที่มาเลเซียมีการตัดโค่นต้นยางเก่า และในเมียนมาร์มีการถางป่าเพื่อทำสวนยางและปาล์มน้ำมัน แต่วัตถุดิบในมาเลเซียลดน้อยลงเนื่องจากการปรับเปลี่ยนสวนยางพาราเป็นปาล์มน้ำมัน เช่นเดียวกับในเมียนมาร์ที่พื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลงแล้ว ดังนั้นภาครัฐจึงควรเตรียมการนำไม้จากแหล่งอื่นมาป้อนโรงงานในพื้นที่ ตลอดจนเตรียมการด้านแหล่งเงินทุน และการพัฒนาวัตถุดิบประเภทอื่นๆ เพื่อทดแทนไม้

การใช้เทคโนโลยีดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Organism หรือ GMO) มาเลเซียสามารถใช้ GMO พัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันได้ผลอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับเมียนมาร์ที่นำฝ้ายและข้าวโพด GMO มาใช้ในเชิงพาณิชย์ทั้งนี้ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านยังมี ไทย สปป.ลาว และกัมพูชาที่ยังห้ามการนำพืชและสัตว์ที่ดัดแปลงพันธุกรรมมาทดสอบนอกจากในห้องปฏิบัติการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย ดังนั้นภาครัฐควรเร่งพิจารณาผลดีและผลเสียในเรื่องนี้ ตลอดจนหาแนวทางป้องกันการแพร่กระจายของเมล็ดพันธุ์ GMO ในบริเวณพื้นที่ชายแดน

การผลิตและส่งออกไฟฟ้า พื้นที่ชายแดนกัมพูชาและเมียนมาร์มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงมาก และภาคเอกชนไทยก็มีความสามารถรวมทั้งมีเทคโนโลยีในการผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน อีกทั้งการบริหารจัดการซื้อขายไฟฟ้าในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านซึ่งผู้ประกอบการในพื้นที่มีความได้เปรียบ ในการนี้ภาครัฐควรปรับปรุงกฎหมายด้านพลังงานไฟฟ้าที่กำหนดให้ผู้ผลิตต้องขายให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ซึ่งเป็นผู้กำหนดราคารับซื้อเท่านั้น ทั้งที่ราคาขายไฟฟ้าในประเทศเพื่อนบ้านสูงกว่าราคารับซื้อของ กฟผ. เป็นอย่างมาก ดังนั้นหากอนุญาตให้เอกชนสามารถขายไฟฟ้าโดยตรงกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จะทำให้มีการลงทุนในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนเพิ่มขึ้น

สินค้าวัสดุก่อสร้าง ในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมาร์ กำลังขยายตัวทางเศรษฐกิจ ต้องการวัสดุก่อสร้างรวมทั้งผู้ให้บริการก่อสร้างจำนวนมาก ภาครัฐจึงควรส่งเสริมการผลิตและการค้าวัสดุก่อสร้าง ส่งเสริมทักษะฝีมือแรงงานด้านเทคนิคและอาชีพ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับกัมพูชาตอนเหนือมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมนม และการผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้ต้องใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีสูง ดังนั้นนอกจากการส่งเสริมทักษะฝีมือแรงงานด้านเทคนิคและอาชีพแล้ว ภาครัฐควรเตรียมความพร้อมด้านการรักษาสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชนในพื้นที่โดยรอบโรงงาน

ในการเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการสาขาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการชี้แจงว่า เมื่อเปิดเสรีด้านการให้บริการสาขาการศึกษาประเทศไทยอาจต้องยินยอมให้ทุนอาเซียนถือหุ้นในการทำธุรกิจด้านการศึกษาได้ถึงร้อยละ ๗๐ ในการนี้จำเป็นต้องปรับแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

๑. พรบ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนทั้งหมดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยข้อกฎหมายที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีด้านการศึกษา เช่น
มาตรา ๒๑ กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนต้องมีสัญชาติไทย
มาตรา ๓๗ ผู้ขอรับใบอนุญาตทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการหรือแต่งตั้งผู้อำนวยการ ๑ คน
ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยผู้อำนวยการต้องมีสัญชาติไทย

๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติ เป็นกฎหมายที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ

ข้อ ๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนอาจเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีผู้ถือหุ้นและกรรมการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ข้อ ๖ กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตเป็นผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูต้องมีสัญชาติไทย

๓. พรบ.สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายควบคุมการศึกษาเอกชนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีมาตราที่จำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ

มาตรา ๑๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่จะใช้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๓๐ กรรมการสภาสถาบันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย

๔. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาและประเภทศิลปศึกษา หลักสูตรของโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๔๖ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มีข้อบังคับที่จำกัดสิทธิคนต่างชาติอยู่บ้าง เช่น

ข้อ ๖.๒ ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียน เอกชนประเภทอาชีวศึกษาและศิลปศึกษาต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารที่จะจัดตั้งโรงเรียน

๕. พรบ.ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายหลักที่ให้บุคคลหรือ/นิติบุคคลต่างด้าวสามารถประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้ภายใต้การบังคับของ พ.ร.บ.ฉบับนี้ ยกเว้นธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะ มีมาตราที่จำกัดสิทธิของคนต่างชาติ คือ

มาตรา ๑๐ กำหนดว่า คนต่างด้าวที่มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีด้วยนั้นหากประกอบธุรกิจในบัญชีแนบท้ายจะได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามบางมาตรา แต่ยังคงต้องยื่นขอหนังสือรับรองจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก่อนการเริ่มประกอบธุรกิจ สำหรับการจัดตั้งธุรกิจสถาบันการศึกษา อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาจัดตั้งในรูปแบบบริษัท โดยชาวต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ ๔๙ แต่บริษัทนิติบุคคลต้องมีกรรมการและกรรมการผู้จัดการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

สำหรับผลกระทบ รวมทั้งการแนวทางการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านการศึกษาของคนไทยในพื้นที่ จังหวัดชายแดน กระทรวงฯ ชี้แจงดังนี้

การให้บริการการศึกษาข้ามแดน (Cross-Border Supply) เช่น การเรียนทางไกล และ การเรียนออนไลน์ ต้องเปิดเสรีเนื่องจากไม่สามารถปิดกั้นได้ แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้ไม่มีมาตรฐานหรือคุณภาพเท่าที่ควร จึงควรจัดทำกรรับรองคุณภาพและกำหนดมาตรฐานระดับสากล

การเข้าสู่ AEC อาจมีนักเรียนต่างชาติเข้ามาศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลซึ่งเป็นภาระงบประมาณ จึงควรกำหนดสัดส่วนและอัตราค่าเล่าเรียนของนักเรียนต่างชาติให้เหมาะสม

การแข่งขันด้านธุรกิจบริการการศึกษา อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการศึกษาที่มีคุณภาพกับที่ด้อยคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพอย่างเข้มงวด

การเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการศึกษาต่างชาติ ควรกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับครูต่างชาติ ซึ่งต้องพัฒนาให้เป็นมาตรฐานคุณภาพ รวมทั้งมีการอบรมวัฒนธรรมและภาษาไทยให้

ในการแข่งขันกับสถาบันการศึกษาของต่างชาติ ภาครัฐยังไม่มีการกำหนดมาตรการเชิงรุกและรับเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย

ในการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านการศึกษาของคนไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ให้เด็กทุกคนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศไทย รวมทั้งเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย สามารถได้รับการศึกษาในไทยได้ โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะมิใช่สัญชาติไทยหรือไม่ จนกว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเด็กไร้สัญชาติทุกคนต้องได้รับหนังสืออนุญาตอย่างเป็นทางการให้เดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น ซึ่งในทางปฏิบัติมีความยุ่งยาก

คณะอนุกรรมการ ได้ทำการศึกษาค้นพบและมีข้อเสนอแนะว่า ในพื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมาร์ ไทยมีขีดความสามารถในการให้บริการด้านการศึกษาดีกว่าเพื่อนบ้าน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมการลงทุนเพื่อดึงดูดเยาวชนและประชาชนที่มีฐานะในประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาใช้บริการ ในการนี้ควรปรับแก้ไขกฎหมายที่ให้ชาวต่างชาติซึ่งเข้ามาศึกษาต้องรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองทุก ๙๐ วัน ไม่ว่าจะรายงานด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งก่อความยุ่งยากให้กับผู้ใช้บริการชาวต่างชาติอย่างมาก และเป็นมาตรการกีดกันในการขยายโอกาสของไทยเพื่อให้บริการในสาขานี้

ในด้านการสาธารณสุขและการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์ตามข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement – MRA) กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายให้ไทยเป็นศูนย์กลางการแพทย์ (Medical Hub) รวมทั้งการให้บริการสุขภาพแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งจะต้องมีการผลิตบุคลากรเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอ

คณะอนุกรรมการ ให้ข้อสังเกตว่า นโยบายการเป็น Medical Hub มีการนำผู้ป่วยเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน อาจส่งผลให้โรคภัยไข้เจ็บที่ไม่ปรากฏในไทยสามารถแพร่กระจายได้โดยง่ายถ้าไม่มีระบบการเฝ้าระวังหรือการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ และอาจส่งผลให้แพทย์และพยาบาลในพื้นที่ชนบทหลังไหลไปยังโรงพยาบาลเอกชนที่ให้ค่าตอบแทนสูงตามเมืองใหญ่ๆ ในขณะที่เดียวกันแพทย์และพยาบาลที่มีคุณภาพ

สูงอาจจะเคลื่อนย้ายไปยังประเทศที่ร่ำรวยซึ่งให้ค่าตอบแทนมาก ส่งผลให้ประเทศไทยขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ในชนบทได้ สำหรับการดูแลสุขอนามัยให้ประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านตามแนวตะเข็บชายแดนจะมีผู้ป่วยหลังไหลเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ของไทยส่งผลให้สถานพยาบาลของไทยต้องแบกรับภาระค่ารักษาพยาบาล ทั้งที่ไม่มีงบประมาณพอเพียง ดังนั้นกองทัพบกควรมีผู้ช่วยพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มาร่วมปฏิบัติการกับทหาร เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่บริเวณแนวชายแดน โดยบรรจุเข้าสู่แผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม และกระทรวงแรงงานควรขึ้นทะเบียนแรงงานต่างชาตินี้ทั้งหมดเพื่อทำประกันสังคมให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ อนึ่ง เช่นเดียวกับสาขาการศึกษา ภาครัฐควรปรับแก้ไขกฎหมายที่ให้ชาวต่างชาติซึ่งเข้ามารักษาพยาบาลต้องรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองทุก ๙๐ วัน ซึ่งจะก่อความยุ่งยากให้กับผู้ป่วยอย่างมาก และเป็นมาตรการกีดกันในการเป็น Medical Hub

ในการเตรียมความพร้อมการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เตรียมความพร้อมโดยฝึกอบรมความรู้ที่เกี่ยวกับ AEC ในหลายจังหวัด มีแนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน เป็นการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีโครงการ Two Countries One Destination เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างกัน สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทยชี้แจงว่าการเข้าสู่ AEC มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ อาชีพมัคคุเทศก์ เป็นอาชีพสงวนของคนไทย แต่มีชาวต่างชาติเดินทางมาประกอบอาชีพนี้มากมาย ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุก ปัญหามลพิษ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอื่นๆ จึงควรมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คณะอนุกรรมการ ได้ศึกษาพบว่าในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับกัมพูชาตอนเหนือ มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากมีปราสาทหินเขาพระวิหาร รวมทั้งปราสาทหินอื่นๆ อีกทั้งมีเส้นทางที่เชื่อมโยงสู่นครวัดและนครธมซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกในกัมพูชา ในพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ของสปป.ลาว เป็นเส้นทางสู่วัดพูซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกใน สปป.ลาว และมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกในแขวงจำปาสัก และถ้ำหินปูนในแขวงคำม่วน อีกทั้งมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงถึง ๒ แห่ง เช่นเดียวกับในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือของ สปป.ลาว ที่เป็นประตูสู่เมืองหลวงพระบางซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลก และมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกับจังหวัดน่านได้สะดวก อีกทั้งสามารถต่อเชื่อมไปยังจีนและเวียดนาม ดังนั้นภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัย ให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวกที่จุดผ่านแดน ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการพัฒนาเส้นทางและระบบการขนส่งสาธารณะระหว่างเมืองท่องเที่ยว เช่น จังหวัดน่าน - เมืองหลวงพระบาง จังหวัดอุบลราชธานี-เมืองจำปาสัก จังหวัดสุรินทร์-เมืองเสียมราฐ เป็นต้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการให้ลงทุนในด้านโรงแรมที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งในพื้นที่และในประเทศเพื่อนบ้าน ฝึกทักษะให้ผู้ประกอบการด้านภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ในขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญตระวังในเรื่องของอาชญากรรมและการค้ามนุษย์ และเตรียมการป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ด้วย

ในการเตรียมความพร้อมด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.)ชี้แจงว่ามีการเผยแพร่ความรู้แก่ SMEs เพื่อให้พร้อมสำหรับการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างเครือข่ายเพื่อการส่งออก เช่น นำ SMEs เดินทางไปจับคู่ธุรกิจ在不同ประเทศ ให้ความรู้แก่ SMEs สาขาโลจิสติกส์ได้ทราบกฎระเบียบและแนวทางดำเนินการในต่างประเทศ

จัดทำข้อมูลการตลาดเชิงลึก นำนักลงทุน SMEs ที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้ และจัดเวทีพบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับ SMEs เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกันกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมชี้แจงว่าได้จัดเตรียมความพร้อม SMEs เพื่อเปิดแนวรุกตลาด AEC ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลและแยกเป้าหมายในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมรวมทั้งจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรับของวิสาหกิจชุมชน สร้างเครือข่ายธุรกิจอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ส่งเสริมกลุ่มเครือข่าย (Cluster) ที่เชื่อมโยงตามห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีการผลิต พัฒนาแรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา เป้าหมายตามรายการสินค้าที่ต้องเร่งพัฒนา (Priority list) ๑๒ รายการในกรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Framework Agreement) ทั้งนี้ กลุ่มสาขาธุรกิจที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง และกลุ่มธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรชี้แจงว่า รับผิดชอบในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยเสริมสร้างศักยภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการกระจายสินค้า แล้วยกระดับไปสู่ SMEs ซึ่ง สสว. ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อไป ทั้งนี้แนวคิดในการเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่อยู่บริเวณแนวชายแดนคือการเชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชนในประเทศเพื่อนบ้าน แล้วศึกษาความต้องการของตลาดและกลไกการตลาด นำไปสู่แผนการผลิตที่ชัดเจน และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตลาด บรรลุภัณฑ์ การขนส่งสินค้า โลจิสติกส์และห่วงโซ่การผลิต การรักษามาตรฐานการผลิต รวมทั้งความรู้ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพ โดยกรมฯ ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรวบรวมข้อมูลวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นทั้งหมดนำเสนอในเว็บไซต์เพื่อให้สืบค้นได้ สำหรับปัญหาในการดำเนินงาน คือ การบูรณาการยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งกรมฯ ได้จัดทำโครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับจังหวัด เพื่อให้บูรณาการหน่วยงานจากภาคส่วนต่างๆ นี้อยู่แล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์และกำลังปรับปรุงต่อไปกรมส่งเสริมการเกษตรชี้แจงว่า เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC ๒ ด้าน คือ ส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรและการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ในการนี้ ได้ส่งเสริมความรู้แก่เจ้าหน้าที่และพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทำการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตรจากบุคลากรระดับต่างๆ ลงสู่แกนนำอาสาสมัครการเกษตร และสร้างเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึงต่อไปกรมพัฒนาชุมชนชี้แจงว่าได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ตามแนวชายแดนสำหรับผู้ประกอบการผลิตสินค้าโอท็อปในจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้าโอท็อปและแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ

คณะอนุกรรมการเสนอแนะว่า การเชื่อมประสานงานวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับงานส่งเสริม SMEs ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นการบริหารจัดการที่แยกส่วนออกจากกัน ทำให้วิสาหกิจชุมชนที่จะพัฒนาไปสู่ SMEs ขาดองค์ความรู้ และไม่สามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคง ดังนั้นทั้งสองหน่วยงานควรจะประสานแผนแม่บทร่วมกันให้สามารถเชื่อมต่อแผนเป็นเนื้อเดียวกัน และสามารถปฏิบัติได้จริง สำหรับการเสริมสร้างขีดความสามารถของ SMEs รัฐบาลควรมีหน่วยงานพร้อมงบประมาณช่วยเหลือ SMEs เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิตที่มีเทคโนโลยีสูง เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร ที่เพิ่มมูลค่าสินค้าเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันได้ รวมทั้งส่งเสริม SMEs ให้ไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งต้องทำการวิจัยตลาดก่อนการส่งเสริมเพื่อลด

ความเสี่ยงในการลงทุน อีกทั้งจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึกแต่ละพื้นที่ของ SMEs อาทิ ช่างแอร์ ช่างทำผม ช่างซ่อมรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ ผู้ผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร และอื่นๆ เพื่อการพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นรูปธรรม คณะอนุกรรมการยังได้ศึกษาเพิ่มเติมและมีข้อเสนอแนะว่าการเปิด AEC จะทำให้ SMEs ด้านบริการในประเทศมาเลเซียเข้ามาแข่งขันในพื้นที่ภาคใต้เนื่องจากมีขีดความสามารถสูงกว่าไทยเกือบทุกสาขา ในขณะที่ชายแดนด้านกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมาร์ SMEs ด้านบริการของไทยมีขีดความสามารถดีกว่าเพื่อนบ้าน ดังนั้นภาครัฐต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ในพื้นที่ชายแดนให้พัฒนาทักษะฝีมือด้านวิชาชีพ และสนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย โดยเฉพาะ SMEs ในสาขาค้าปลีกค้าส่ง ซึ่งมีแนวโน้มว่าไทยสามารถจะแข่งขันได้ในทุกพื้นที่

ในการเตรียมความพร้อมด้านการเชื่อมต่อ (Connectivity) กรมการขนส่งทางบกชี้แจงว่าการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ AEC มีเป้าหมายในการจัดระบบการขนส่งเพื่อการเชื่อมต่อทางถนนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงแผนงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงปัจจัยและแหล่งผลิตสินค้า เช่น ให้บริษัท ขนส่ง จำกัด เดินรถในเส้นทาง เชียงใหม่-หลวงพระบาง อุดรธานี - หลวงพระบาง มุกดาหาร-สวันเขตและนครพนม-แขวงคำม่วน เป็นต้น ได้มีการศึกษากฎหมายของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ทราบว่าการรับขนส่งสินค้าจะต้องดำเนินการอย่างไร รวมทั้งศึกษาแนวทางการจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับกฎหมายที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ AEC นั้นมีสามฉบับได้แก่ ๑) กฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ๒) พ.ร.บ. การรับขนส่งทางถนน ๓) พ.ร.บ. การรับขนส่งคนโดยสารระหว่างประเทศ สำหรับกรมเจ้าท่าชี้แจงว่าได้มีการแก้ไขระเบียบบางฉบับ แต่กฎหมายที่ควรให้มีการปรับปรุงมากที่สุดคงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการเชื่อมโยงการขนส่งในอนาคตจะเป็นการดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งหมดนี้การแก้ไขกฎหมายและระเบียบเพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าทางพาณิชย์นั้นควรสอดคล้องกับกฎหมายการขนส่งทางทะเลซึ่งองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO: International Maritime Organization) กำหนดให้ใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

ในการเตรียมความพร้อมด้านกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ชี้แจงว่ามีการจัดสัมมนาให้ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การขออนุญาตวิทยุชุมชนหรือโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทั้งนี้การโทรคมนาคมจัดเป็นภาคบริการสาขาหนึ่งที่กำหนดไว้ใน การเข้าสู่ AEC สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในสาขานี้อ้างอิงจากกระทรวงพาณิชย์ที่กำหนดสัดส่วนการลงทุนในอัตราไม่เกินร้อยละ ๔๙ สำหรับชาวต่างชาติ

ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการสินค้าและบริการบริเวณด่านพรมแดน (National Single Window NSW) กรมศุลกากร ชี้แจงว่า กรอบของ ASEAN Single Window นั้น มีหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรม มารวมตัวกันอยู่ ณ จุดเดียว เพื่อร่วมตรวจสอบสินค้าก่อนนำเข้าสู่ประเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแบบบูรณาการกับระบบ NSW ของประเทศ ประกอบด้วย การขาดแคลนงบประมาณและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อใช้สำหรับพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานกับระบบ NSW ทำให้การเชื่อมโยงไม่แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎระเบียบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่เมื่อมีการเปิด AEC ทุกประเทศจะต้องพร้อมที่จะมีการใช้ระบบ Single Window นอกจากนั้นแต่ละประเทศมีศักยภาพที่แตกต่างกันทั้งบุคลากรและงบประมาณ ต้องรอทุกประเทศให้พร้อมจึงดำเนินการได้

ในการเผยแพร่และกระจายความรู้ให้ประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชี้แจงแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ว่ามีการตั้งศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีแล้วจำนวน ๑,๘๘๑ แห่ง ทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาคนสำหรับรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน มีโครงการจัดตั้งห้องเรียนชุมชนออนไลน์ (Community e – Classroom) สำหรับอาเซียน โดยมุ่งให้ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำ ICT มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินงานพัฒนาโครงข่ายเพื่อบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Smart Network) ตามนโยบาย broadband แห่งชาติ กระทรวงได้มอบหมายให้ ทีโอทีและ กสท.เป็นผู้ดำเนินการสร้างเครือข่ายใยแก้วครอบคลุมถึงระดับอำเภอแล้ว และจะทำลงไปถึงระดับตำบล

คณะอนุกรรมการ ให้ข้อเสนอแนะว่าการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่ครอบคลุม และเหลื่อมล้ำค่อนข้างมากระหว่างพื้นที่เขตเมืองกับเขตชนบท ทั้งนี้การพัฒนาเทคโนโลยีต้องควบคู่กับการจัดการความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ได้ จึงจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น เช่น ข้อมูลการค้า และนวัตกรรมต่างๆ และควรให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ โดยเฉพาะโครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง และทั่วถึง นอกจากนี้ควรใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในเรื่องความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงระหว่างกันและทำให้การป้องกันประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวตะเข็บชายแดน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าได้มีการเตรียมก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมบริเวณอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยเป็นการเตรียมตัวรองรับการเชื่อมต่อเส้นทางจากเชียงของ-ห้วยทราย (สปป.ลาว)-มณฑลยูนนาน (จีน) ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ส่วนโครงการที่สองเป็นการเชื่อมต่อท่าเรือทวาย ประเทศเมียนมาร์ โดยเชื่อมต่อบริเวณจังหวัดกาญจนบุรีของประเทศไทย ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างศึกษาหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ประเภทการขนส่งกับนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์

คณะอนุกรรมการ ให้ความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สท. หรือ BOI) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการลงทุนจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบริเวณพรมแดนทั้งสองประเทศ

ในการเตรียมความพร้อมเรื่องการเคลื่อนย้ายเงินทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงอุตสาหกรรม ชี้แจงว่าได้เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC โดยจัดกิจกรรมนำผู้ประกอบการไปดูงานและช่องทางการลงทุนยังประเทศเพื่อนบ้าน จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการลงทุนของไทยในต่างประเทศ จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านการลงทุนแก่ผู้ประกอบการไทยที่มีความสนใจไปลงทุนในต่างประเทศ และจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ

ในการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการเงินการธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) ชี้แจงว่าในการเปิด AEC มีภารกิจทางเศรษฐกิจของภาคการเงิน ๓ หัวข้อคือ ๑) การเปิดเสรีในด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายโดยผ่อนปรนระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับโอนหรือชำระเงินเพื่อเพิ่มความคล่องตัวมากขึ้นให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนในตลาด ๒) การเปิดเสรีในการรวมตัวกันของธนาคารพาณิชย์เพื่อเพิ่มศักยภาพของธนาคารในการพัฒนาเพิ่มเงินทุนให้แก่ธนาคารเอง และ ๓) กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบและมาตรฐานในการชำระเงินหรือโอนเงินเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งภูมิภาคให้เชื่อมโยงได้มากขึ้นทั้งอาเซียน

สำหรับในการควบคุมดูแลการนำเงินออกนอกประเทศบริเวณชายแดน ธปท. เป็นผู้ดูแลและกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ในการโอนเงินจากไทยไปยังต่างประเทศ โดยปัจจุบันมีระเบียบกำหนดให้ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งขณะนี้ได้มีการพิจารณาเพื่อขยายวงเงินมากขึ้น ด้านธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราบริเวณแนวตะเข็บ ชายแดนนั้นได้มีการพิจารณาแก้ไขระเบียบจากที่เดิมกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคลสัญชาติ ไทยเท่านั้น ส่วนการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อนุญาตให้เคลื่อนย้ายเงินลงทุนไปต่างประเทศได้ ไม่จำกัดสำหรับกรณีของผู้ประกอบการไทยถือหุ้นเกินร้อยละ ๑๐ ของธุรกิจที่มีการลงทุนดังกล่าว ในการให้ ความรู้เกี่ยวกับระบบการเงินการธนาคารแก่ประชาชนตามพื้นที่ตะเข็บชายแดนธปท. มีการตั้งส่วนคุ้มครอง ผู้บริโภค ทำหน้าที่ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร การใช้ธนบัตร การแลกเปลี่ยนเงินตรา ระหว่างประเทศเพื่อสร้างความพร้อมเข้าสู่ AEC ในการส่งเสริมธนาคารพาณิชย์ให้เปิดสาขาในแนวตะเข็บ ชายแดน ธปท. ให้ความเป็นอิสระที่สามารถเปิดสาขาที่ใดก็ได้ แต่ยังไม่ได้ศึกษาความต้องการของธนาคาร พาณิชย์ในการให้ความสำคัญกับตลาดการค้าชายแดน

ในการให้บริการสินเชื่อรายย่อย (microfinance) ธนาคารออมสินชี้แจงว่าได้ขยายสาขาไปทั่ว ทุกภูมิภาคของประเทศ หากพื้นที่ใดไม่มีสาขาก็จะจัดรถเคลื่อนที่ไปให้บริการ รวมทั้งร่วมมือกับโครงการ กองทุนหมู่บ้านในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาเงินกู้ยืมระบบ พบว่าในช่วงปีที่ผ่านมาประชาชนในพื้นที่แนว ชายแดนมาใช้บริการสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจุบันธนาคารใช้หลักเกณฑ์ในการปล่อย สินเชื่อโดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้มากกว่าการใช้หลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันเช่นในอดีต และคำนึงถึงความเป็นของผู้ขอกู้ด้วย จึงมีการปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้นธนาคารกรุงไทยชี้แจงว่าได้เริ่ม โครงการสินเชื่อรายย่อย (Microfinance) มาได้ประมาณ ๑ ปีเศษ โดยมุ่งให้บริการกับพ่อค้าและแม่ค้า ที่ประกอบอาชีพในเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากมีความเสี่ยงในการปล่อยเงินกู้ค่อนข้างสูง จึงต้องให้ เจ้าหน้าที่ธนาคารเดินทางไปเก็บเงินด้วยตนเอง ปัจจุบันธนาคารฯ อยู่ระหว่างร้องขอต่อ ธปท. เพื่อจ้าง บริษัทเอกชนให้เข้ามาดำเนินการเก็บเงินกู้จากลูกค้าในกลุ่ม Microfinance ทั้งนี้หากจะขยายกลุ่มลูกค้าไป ยังแนวตะเข็บชายแดนมากขึ้น ก็จำเป็นต้องอาศัยบริษัทเอกชนในการเก็บเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ชี้แจงว่า ในการเตรียมตัวเข้าสู่ AEC ธ.ก.ส. ได้เตรียมบุคลากร และได้เปิดสาขา ในพื้นที่อำเภอชายแดนมากถึง ๑๗๑ สาขา โดยเป็นการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรประมาณ ๓.๖ แสน ล้านบาท ซึ่งเป็นการระดมทุนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าวประมาณ ๒.๕ แสนล้านบาท ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ก็ยังมี บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อเตรียมรับการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้าน ธ.ก.ส. ยังได้ร่วมมือ กับธนาคารส่งเสริมกิจกรรมของ สปป.ลาว ในด้านส่งเสริมการค้าและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อรองรับ การเติบโตทางธุรกิจในอนาคต

ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ชี้แจงว่า ตามแผนดำเนินการ AEC Blueprint ได้ระบุให้ระบบสหกรณ์ทำหน้าที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพและ คุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมีศูนย์พัฒนาสหกรณ์การเกษตรแห่งอาเซียน ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร อินโดนีเซีย ทั้งนี้เกษตรกรไทยร้อยละ ๙๙ สังกัดกลุ่มสหกรณ์ โดยแบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร ๑.๖ ล้านคน และกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด (ส.ก.ต.) ๔.๕ ล้านคน ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นลูกค้าธนาคาร การเกษตรและสหกรณ์โดยรวม กรมฯ มีสมาชิกที่ต้องดูแลมากกว่า ๕ ล้านคน ในการเตรียมความพร้อมเพื่อ รองรับการค้าเข้าสู่ AEC กรมฯ ได้ดำเนินการดังนี้ ๑) ผลักดันให้ยกเลิกระบบ letter of credit (L/C) เพื่อให้ เป็น Credit อย่างเดียว ซึ่งจะทำให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่บริเวณแนวชายแดนสามารถค้าขายได้สะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และได้มอบหมายให้คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาความเป็นไปได้

และปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ และได้นำเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแล้ว ๒) ตามที่ประชุมอาเซียน ได้เสนอให้มีการร่างกฎบัตรสหกรณ์อาเซียนเพื่อให้สมาชิกได้มีกฎหมายสหกรณ์ที่สอดคล้องกัน กรมาฯ จึงได้ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์อาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์อาเซียนได้เข้าฝึกอบรม หลักสูตรในรูปแบบการปฏิบัติงานและในกรอบกฎหมายไทย และ ๓) กรมาฯ มีแผนจะเปิดหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับสมาชิกที่ต้องการไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับปัญหาที่สำคัญของการดำเนินการสหกรณ์ คือ ความบกพร่องเชิงคุณธรรมของผู้บริหารสหกรณ์ อีกทั้งกลไกการบริหารจัดการเปิดโอกาสให้สามารถเอาเปรียบเกษตรกรได้ทุกขั้นตอนของการผลิต เช่น การซื้อปุ๋ยคุณภาพต่ำ เป็นต้น แต่ในภาพรวมไม่ส่งผล กระทบกับเงินออม เนื่องจากสหกรณ์มีเงินทุนประมาณ ๒ ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาที่ ยั่งยืนคือการสร้างระบบตรวจสอบที่มีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ชี้แจงว่าในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AEC กรมาฯ ได้ดำเนินการ ดังนี้ ๑) พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้สหกรณ์ทั้งในไทยและประเทศเพื่อน บ้านสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้ ๒) พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการด้านการเงิน การบัญชี และ สื่อสารกับเพื่อนบ้านอาเซียนได้ ๓) สร้างต้นแบบสหกรณ์ในจังหวัดที่อยู่ตามรอยตะเข็บชายแดน เพื่อเป็น เครือข่ายในการเชื่อมโยงธุรกิจไปยังสหกรณ์ทั้งในประเทศและประเทศในภูมิภาคอาเซียน และ ๔) ผลักดัน ไทยเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเงินการบัญชีสหกรณ์ของอาเซียน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของสหกรณ์ใน ภูมิภาค ทั้งนี้กรมาฯ ได้พัฒนาระบบมาตรฐานการบัญชีให้สามารถตรวจสอบสถานะปัจจุบัน (real time) ได้ ทันที และมุ่งขยายระบบที่พัฒนาแล้วไปยังสหกรณ์กว่า ๒,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศให้ครบถ้วน แล้วใช้ ตัวอย่างสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จของไทยเป็นต้นแบบเพื่อขยายองค์ความรู้ต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้สหกรณ์จังหวัดที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านทำหน้าที่เชื่อมต่อกับสหกรณ์เพื่อนบ้าน ซึ่ง โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในสามปี อันจะนำไปสู่การวางแผนการผลิตที่สามารถตอบสนองความ ต้องการของตลาดได้อย่างแท้จริงสำหรับในด้านแหล่งเงินทุนนั้นเห็นว่าภาครัฐควรปรับปรุงกฎหมายในเรื่อง ทรัพย์สินที่สถาบันการเงินสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกันให้กว้างขวางมากกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ในการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ AEC กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น ชี้แจงว่าได้ร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจัดการอบรมสัมมนาให้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความรู้ AEC ในเรื่องพื้นฐานต่างๆ ไป และได้ปรับยุทธศาสตร์ให้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC ระดับประเทศของรัฐบาลโดยจัดทำเป็น ๑๐ โครงการ ได้แก่

๑. การจัด Zoning ประเทศและพัฒนาเมืองที่มีศักยภาพ มีพื้นที่เกษตร อุตสาหกรรม และ การท่องเที่ยว
๒. พัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอนาคตและรักษาการผลิตของอุตสาหกรรมเดิมไว้
๓. ส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs การอำนวยความสะดวก การให้ข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือ และผลิตภัณฑ์ OTOP
๔. การทำซอฟต์แวร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการของไทย
๕. การพัฒนาด่านชายแดน เปิดจุดผ่อนปรนทางการค้าให้ถูกกฎหมาย
๖. โครงข่ายเชื่อมโยงประตูก้าว เช่น รถไฟฟ้ารางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง ท่าอากาศยาน และ ท่าเรือ เป็นต้น

๗. การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ อุทสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น
๘. การพัฒนากฎหมาย เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน
๙. พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ AEC และการเปิดภาคเรียนให้สอดคล้องกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
๑๐. ปรับโครงสร้างระบบราชการ และพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับบุคลากร

ในการนี้ กรมฯ ได้เน้นให้ อบท. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับแต่ละโครงข่ายใหญ่ โดยให้ อบท. แต่ละแห่งจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดทำงบประมาณประจำปีต่อไป

สำหรับโครงการจัด Zoning ในการใช้ที่ดิน กรมฯ และ อบท. ได้ร่วมกันดำเนินการมานานแล้ว เรียกว่าแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน โดยขณะนี้กรมฯ ได้พัฒนาโปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์เพื่อความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูล และได้จัดฝึกอบรมให้บุคลากรของ อบท. ต่างๆ คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นการรองรับ AEC สำหรับปัญหาในการจัดทำโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินของ อบท. คือ การเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมที่ดิน ซึ่งขณะนี้กรมที่ดินใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพียง ๑๐ จังหวัด จึงทำให้การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของ อบท. มีความล่าช้า

นอกจากแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังมีแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการให้การจัดทำแผนของจังหวัดและท้องถิ่นได้สอดคล้องกัน และยังมีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ทั้งนี้ กรมฯ ทำหน้าที่ในการแนะนำ อบท. ด้านการเตรียมความพร้อมเรื่องต่างๆ

คณะอนุกรรมการให้ข้อเสนอแนะว่า การให้ความรู้เรื่อง AEC แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของ รัฐในภูมิภาคควรศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดของแต่ละพื้นที่และรายสินค้า เพื่อจะได้วิเคราะห์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบว่ามีสินค้าใดที่จะได้เปรียบหรือเสียเปรียบประเทศเพื่อนบ้าน และสามารถแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้าชนิดใดได้บ้าง หรือจัดสัมมนาที่เน้นเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะธุรกิจในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้เข้าใจในประเด็นธุรกิจหรือสินค้าบางประเภทในเชิงลึกในพื้นที่ ทั้งนี้ภาครัฐต้องส่งเสริมธุรกิจ SMEs หรือวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้

ในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ชี้แจงว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติดซึ่งมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองและแรงงานข้ามชาติ ทั้งในส่วนที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ปัญหาการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ ในประเด็นเรื่องกฎหมายหรือกฎระเบียบด้านความมั่นคงที่จำเป็นต้องปรับปรุง และแก้ไขโดยเร่งด่วน มีกฎหมายที่ต้องแก้ไขอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศและบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อาทิ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎหมายทางทะเลและอาณาเขตทางทะเล (UNCLOS) ที่รัฐสภาไทยเพิ่งให้สัตยาบันเมื่อเร็วๆ นี้ จำเป็นต้องออกกฎหมายรองรับประมาณ ๗๐ ฉบับ อย่างไรก็ตาม มิติด้านกฎหมายภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน ยังไม่มีความชัดเจนหรือบูรณาการให้เป็นหนึ่งเดียว มีเพียงความตกลงด้านภาษี ศุลกากร การขนส่ง เป็นต้น

ในประเด็นเรื่องกฎอัยการศึก ปัจจุบันได้ประกาศใช้ในพื้นที่ชายแดน ๑๑๕ อำเภอ หลังจากการเปิด AEC อาจมีการยกเลิกกฎอัยการศึกในบางจุดแต่ต้องพิจารณาเรื่องความมั่นคงในภาพรวมทั้งประเทศและในระดับพื้นที่

คณะอนุกรรมการ เสนอแนะว่าหลังจากเข้าสู่ AEC แล้ว ควรจะยกเลิกกฎอัยการศึกในบางพื้นที่ที่เห็นว่ามีความปลอดภัย เช่น ชายแดนด้านมาเลเซีย และกัมพูชา ควรปรับแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ซึ่งอาจถือว่าเป็นยุทธปัจจัยกฎหมายดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาในการผลิตพืชผลการเกษตร อาทิ ยางธรรมชาติ ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ต่างๆ รวมทั้งผลผลิตอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทาน เช่น อาหารสัตว์ อนึ่งฝ่ายความมั่นคงควรประกาศบัญชีรายชื่อสินค้าที่เป็นยุทธปัจจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนและนักลงทุนทราบ

ในยุทธศาสตร์ความร่วมมือการพัฒนาโครงการท่าเรือและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ผู้แทนคณะกรรมการประสานงานระหว่างไทย-เมียนมาร์ เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง (JCC) ชี้แจงว่าโครงการทวายมีความสำคัญ เนื่องจากมีระยะทางเพียง ๓๒๐ กิโลเมตรจากกรุงเทพมหานคร และสะดวกในการเชื่อมต่อไปยังเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกของประเทศ ยิ่งกว่านั้นไทยต้องการแหล่งผลิตวัตถุดิบจากเมียนมาร์มาป้อนโรงงาน เนื่องจากประชาชนไทยต่อต้านอุตสาหกรรมที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงงานถลุงเหล็ก โรงกำจัดขยะกากพิษจากอุตสาหกรรม เป็นต้น อีกทั้งเมียนมาร์ยังมีทรัพยากรด้านพลังงานที่สมบูรณ์

โครงสร้างพื้นฐานหลักๆ ของเขตอุตสาหกรรมทวาย ประกอบด้วย ท่าเรือน้ำลึก เส้นทางคมนาคมจาก บ้านพุน้ำร้อน- เขตอุตสาหกรรมทวาย นิคมอุตสาหกรรม ระบบไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม โดยรัฐบาลเมียนมาร์ไม่มีนโยบายที่จะลงทุนในสิ่งเหล่านี้ จึงเป็นบทบาทที่รัฐบาลไทยต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่นักลงทุนต่างชาติ โดยรัฐบาลไทยได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เนื่องจากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ซึ่งภายหลังได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมของสองประเทศ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) คณะกรรมการร่วมระดับสูงไทย-เมียนมาร์ (JHC) โดยมีรองนายกรัฐมนตรีไทยและรองประธานาธิบดีเมียนมาร์เป็นประธาน ๒) คณะกรรมการประสานงานร่วมไทย-เมียนมาร์ (JCC) โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเมียนมาร์ เป็นประธาน และ ๓) คณะอนุกรรมการร่วมด้านต่างๆ จำนวน ๖ ชุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านอุตสาหกรรม ด้านพลังงาน ด้านชุมชน ด้านกฎระเบียบ ด้านการเงิน ทั้งนี้การประชุมของคณะกรรมการต่างๆ มีผลสรุปให้เร่งดำเนินการก่อสร้างโครงการท่าเรือและเขตอุตสาหกรรมทวายตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๖ ส่วนเม็ดเงินที่นำไปลงทุนในโครงการดังกล่าวไม่ได้ใช้งบประมาณจากประเทศไทย แต่รัฐบาลไทยเป็นผู้สร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นเพื่อให้ผู้ประกอบการต่างชาติเข้ามาลงทุนพัฒนาโครงการเท่านั้น

จังหวัดกาญจนบุรี ชี้แจงว่า โดยที่สภาพการเมืองการปกครองของเมียนมายังคงไม่มีความแน่นอนเท่าที่ควร การลงทุนต่างๆ จึงเน้นไปที่จังหวัดกาญจนบุรีมากกว่าเมืองทวาย ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีบทบาทในการเป็นพื้นที่ลงทุนและเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่งไปสู่เมียนมาร์อย่างสะดวกที่สุด โดยกรมทางหลวงกำลังศึกษารายละเอียดเส้นทางมอเตอร์เวย์ สายบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ถึง บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ ๗๙ กิโลเมตร และเส้นทางจากบ้านหนองขาวไปยัง บ้านพุน้ำร้อน ระยะทางประมาณ ๗๐ กิโลเมตร ซึ่งจะทำให้บ้านพุน้ำร้อนเป็นจุดเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนั้น

ยังพัฒนาเส้นทางการขนส่งทางอากาศระหว่างจังหวัดกาญจนบุรีกับเมืองทวาย โดยใช้สนามบินของกองพลทหารราบที่ ๙ ทั้งนี้จังหวัดฯ ได้จัดสำรวจพื้นที่ต่างๆ เช่น การจัดโซนพื้นที่ป่าในการที่จะอนุรักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยว การจัดพื้นที่ส่งเสริมสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อเป็นสินค้าออก การจัดโซนด้านกิจกรรมบันเทิง และการจัดโซนด้านการคมนาคมขนส่งเชื่อมต่อให้มีความสะดวก เป็นต้น สำหรับพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอสังขละบุรี จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ เนื่องจากต้องการอนุรักษ์ ให้ป่าไม้ธรรมชาติและต้นน้ำที่ผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

คณะอนุกรรมการ ให้ข้อเสนอแนะแก่จังหวัดกาญจนบุรีในการเตรียมความพร้อมด้านธุรกิจภาคบริการ เช่น การบริการซ่อมแซมรถยนต์ การสาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่ผ่านเส้นทางดังกล่าวได้ใช้บริการและเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่น อนึ่งคณะอนุกรรมการยังได้ศึกษาพบว่าในพื้นที่ชายแดนด้านภาคใต้ของเมียนมาร์ มีจุดผ่านแดนที่จะมีความสำคัญสูง ๒ จุด คือ ทวายและมะริด ในส่วนของทวายจะเป็นเส้นทางการค้าระหว่างจีนกับอินเดีย แต่ในส่วนของมะริดเป็นเส้นทางขนส่งอาหารทะเลและไม้ ภาครัฐจึงควรเข้าไปส่งเสริมให้มีการเปิดด่านถาวรทั้งสองจุดนี้โดยเร็ว เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่ง และเดินทางของนักท่องเที่ยว สำหรับในพื้นที่ชายแดนด้านภาคเหนือของเมียนมาร์ เป็นพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยทำให้ยังมีการสู้รบกันอยู่ประปราย การค้าด้านนี้จึงไม่สะดวก ยกเว้นที่ด่านแม่สลอด ภาครัฐจึงควรมองหาช่องทางเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มขึ้นในพื้นที่ซึ่งมีความปลอดภัยและเชื่อมต่อกับเมืองสำคัญของเมียนมาร์ เช่น เนปิดอร์ และตองยี เป็นต้น

บรรณานุกรม

๑. กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.(๒๕๕๖).รายชื่อโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ ณ สิ้นปี ๒๕๕๕. ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม, กลุ่มสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม, จัดทำข้อมูลเมื่อ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖
๒. กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. รายการสินค้าชายแดนและผ่านแดนไปประเทศอาเซียน. เข้าถึงได้จาก <http://bordertrade.dft.go.th/DFT/Report/4.7.7.3And4.SelectCountry.asp?Province>
๓. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. ระบบคลังข้อมูลธุรกิจ เข้าถึงได้จาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/home/login.html>
๔. กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. คู่มือ การค้าและการลงทุนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์, มกราคม ๒๕๕๕, เข้าถึงได้จาก <http://112.121.130.150/aec/attachments/article/318/Burma%20Trade%20and%20Investment%20Handbook.pdf>
๕. กองการค้าต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. ระบบฐานข้อมูลจุดผ่านแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน, เข้าถึงได้จาก <http://103.28.101.10/bordercross/>
๖. ดวงพรพรณ ศฤงคารินทร์. นโยบายภาคเหนือมาเลเซียและโลจิสติกส์ภาคใต้ของไทย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ๒๕๕๐. เข้าถึงได้จาก <http://www.trf.or.th/>
๗. ธนาคารกสิกรไทย. รู้จักลาว เพื่อเตรียมพร้อมรับมือ AEC: SME Analysis. เข้าถึงได้จาก <http://www.ksmcare.com/Article/>
๘. สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต กระทรวงการต่างประเทศ. ข้อมูล 6 แขวงใต้ของ สปป.ลาว เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisavannakhet.com/savannakhet/th/data-service/sub-savannakhet/index.php>
๙. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตร: พ.ศ. ๒๕๕๔, ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๖. เข้าถึงได้จาก <http://www.oae.go.th>
๑๐. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table) ของประเทศไทย I/O 2005, กองวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจ. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>
๑๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๔, สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>
๑๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI). คู่มือดัชนีการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔. เข้าถึงได้จาก http://www.boi.go.th/upload/Myanmar_manual_65917.pdf
๑๓. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินผลโครงการที่แล้วเสร็จ 1 ปี: โครงการพัฒนาดนสาย 67 (อันลองเวง-เสียมราฐ) ประเทศกัมพูชา, สำนักนโยบายและแผน, มิถุนายน 2555. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๑๔. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินผลโครงการที่แล้วเสร็จ 1 ปี: โครงการปรับปรุงและลาดยางผิวจราจรเส้นทางสายตราด/เกาะกง-สะแรมเปิล (R48) ประเทศกัมพูชา, สำนักนโยบายและแผน, กค. 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๑๕. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินผลโครงการ: โครงการเชื่อมโยงเส้นทางไทย-พม่า จากเมียวดี-เชิงเขาตะนาวศรี สหภาพพม่า, กย. 2550. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๑๖. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). โครงการก่อสร้างถนนจากภูคู้ ถึงเมืองปากลาย, ข้อมูล ณ วันที่ 11 มค. 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๑๗. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). โครงการพัฒนาดนหมายเลข 11 (บ้านตาดทอง-บ้านน้ำสั้ง และเมืองสังข์ทอง), ข้อมูล ณ วันที่ 11 มค. 2556. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๑๘. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินผลโครงการที่แล้วเสร็จ 1 ปี: โครงการก่อสร้างเส้นทางเชียงราย-คันทิง ผ่าน สปป.ลาว (โครงการ R3) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว), สำนักนโยบายและแผน, กค. 2552. เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>

๑๙. สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินผลโครงการที่
แล้วเสร็จ 1 ปี: โครงการพัฒนาเส้นทางห้วยโก๋น/เมืองเงิน-ปากแบ่ง สปป.ลาว, สำนักนโยบายและแผน, กค. 2554.
เข้าถึงได้จาก <http://www.neda.or.th>
๒๐. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ตารางสถิติจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ : 8. สำนะโนการเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖, จำนวนผู้ถือ
ครองทำการเกษตรและเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร. เข้าถึงได้จาก
http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
๒๑. CIA World Fact Book. *East & Southeast Asia: Burma, 2013*, Available at <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bm.html>
๒๒. Committee for Special Economic Zone Secretariat Office (S-NCSEZ). *Investment Calling List Guide for SEZ in the Lao PDR: Investment Opportunities in the Lao PDR*, CAEXPO, 2012 Ed. P.O.Box: 1983, Lanxang Road, Vientiane Capital, Lao PDR,
Available at http://www.investlaos.gov.la/files/9_Investment_Calling_List_Guide_ENG.pdf
๒๓. Department of Statistics (DoS), Ministry of Planning and Investment (MPI), Lao PDR. *The Poverty Map 2007/2008*
๒๔. Department of Statistics (DoS), Ministry of Planning and Investment (MPI), Lao PDR. *The results of Lao Expenditure and Consumption Survey in 2007/2008*, Available at <http://nsc.gov.la/>
๒๕. Economic Planning Unit (EPU). Tenth Malaysia Plan 2011-2015, Prime Minister's Department Putrajaya, 10 June 2010.
Available at http://www.pmo.gov.my/dokumenattached/RMK/RMK10_Eds.pdf
๒๖. Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA). *Enhancing International Competitiveness in Lao PDR toward ASEAN Economic Integration*, Summary Report of ERIA Vientiane Seminar and Workshop 2012, Lao Plaza Hotel, Vientiane, Lao PDR, 11-12, October 2012
๒๗. Integrated Household Living Conditions Assessment (IHLCA). *Integrated Household Living Conditions Survey In Myanmar: Poverty Profile : 2007*, IHLCA Project Technical Unit, Yangon, Union Of Myanmar, IDEA International Institute, Quebec City, Canada, with support from: Ministry Of National Planning and Economic Development, Union Of Myanmar, UNDP, Yangon.
Available at http://www.mm.undp.org/undp_publication_pdf/ihlca-poverty%20survey.pdf
๒๘. Ishida, Masami and Isono, Ikumo (2012). *Old, New and Potential Economic corridors in the Mekong Region*, Emerging Economic Corridors in the Mekong Region, edited by Masami Ishida, BRC Research Report No.8, Bangkok Research Center, IDE-JETRO, Bangkok, Thailand. Available at http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/08_chapter1.pdf
๒๙. Lao National Tourism Administration. *2009 Statistical Report on Tourism in Laos*. Available at
http://www.stdplaos.com/downloads/web-based_knowledge_center/statistic_report/2009%20Statistical%20Report%20on%20Tourism%20in%20Laos%20-%20English%20version.pdf
๓๐. National Institute of Statistics, Cambodia. *Cambodia General Population Census 2008*. Available at
<http://celade.cepal.org/khmnis/census/khm2008/>
๓๑. UNDP (2010). *Human Development Initiative: Annual Report 2010*, UNDP Myanmar. Available at
http://www.mm.undp.org/UNDP_Publication_PDF/HDI%201010.pdf
๓๒. United Nations. *Commodity Trade Statistics Database (UN Comtrade)*. Available at
<http://comtrade.un.org/db/dqQuickQuery.aspx>
๓๓. World Food Program. *Emergency Food Security Assessment in Southern Shan State*. WFP Myanmar, March 2012. Available at
<http://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp245875.pdf>

การเดินทางไปศึกษาเส้นทางในการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยผึ้ง
เป็นจุดผ่านแดนถาวร บ้านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การเดินทางไปศึกษาเส้นทางในการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยผึ้ง
เป็นจุดผ่านแดนถาวร บ้านห้วยต้นนุ่น อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

การเดินทางไปพบปะกับผู้แทนหอการค้าเมืองเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นในด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ระหว่างเมืองเมียวดี กับ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

การเดินทางไปพบปะกับผู้แทนหอการค้าเมืองมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียร์มาร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นในด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาเส้นทาง ในการคมนาคมขนส่ง ระหว่างเมืองมะริด กับด่านผ่านแดนถาวรสิงขร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บรรยากาศในการเชิญหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาให้ข้อมูลกับ
คณะอนุกรรมการ

พิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

ของ

คณะกรรมการการความสัมพันธ์ เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพ ไทย-จีน-อาเซียน

ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

**คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์ เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพ ไทย-จีน-อาเซียน
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร**

๑) โครงสร้างคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย

อนุกรรมการ

๑. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกุสุมาลวดี ศิริโกมุท	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายรุ่งเดช หลิว	อนุกรรมการ
๔. นายเจริญ รุจิราโสภณ	อนุกรรมการ
๕. นายวฤทธิ์ ไกรฤกษ์	อนุกรรมการ
๖. นายจริน ศิริ	อนุกรรมการ
๗. นางสาวปาริตา เสือพันธ์	อนุกรรมการ
๘. นายชัยภัทร ตริอุดม	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาติเรก	โฆษกคณะอนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลดิลก	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. นายจำลอง พรหมสวัสดิ์
๒. นายศักดิ์ดา แม้นสุวรรณ
๓. นายขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์
๔. นายยุทธพงษ์ ศุภปัญญาพงศ์
๕. นายณรงค์ นิมสกุล
๖. พันเอกทัศน อินทรพงษ์
๗. พันเอกหญิงระพีพรรณ สำเร็จวิทย์
๘. พันเอกชาญเวช ทองดี
๙. นายฐานวัฒน์ วิบูลย์ธนสาร
๑๐. นางสาวทรงลักษณ์ เหลลาผา
๑๑. นายวานิตย์ อินทร์ักษ์
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐากร บุญญขันธุ์
๑๓. พลตำรวจโทชัยเทพ ยิ้มละมัย
๑๔. นายบรรพต วนิชพุทธรักษา
๑๕. นายสมบัติ วิอังกูร

๒) การปฏิบัติงานและการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

ภารกิจงานของคณะอนุกรรมการฯ ได้มุ่งเน้นความสำคัญทางเศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างไทย-จีน-อาเซียน โดยมีปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ดังนี้

ปณิธาน “เราจะใช้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน เป็นช่องทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพคนไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย-จีน-อาเซียน ร่วมกันอย่างยั่งยืน”

วิสัยทัศน์ “การนำเอาทรัพยากรมนุษย์ของไทย-จีน-อาเซียน ที่มีจำนวนกว่าครึ่งโลกมาให้ความรู้ คู่การปฏิบัติ โดยการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรในภูมิภาคนี้ดีขึ้น”

พันธกิจ “ใช้ความสัมพันธ์และมิตรภาพระหว่างไทย-จีน-อาเซียน ร่วมกันจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีเป้าหมายเดียวกัน คือความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขของโลกในภูมิภาคนี้

ซึ่งมีกลยุทธ์ในการดำเนินการปฏิบัติงาน ๕ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ : แสวงหาช่องทางทำธุรกิจการค้าร่วมกันอย่างเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ ๒ : จัดตั้งองค์กรเพื่อพัฒนาคนเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓ : จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านเพื่อพัฒนาคนตามกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

กลยุทธ์ที่ ๔ : จัดการศึกษา จัดทำหลักสูตรในทุกระดับให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาคนในแต่ละด้าน

กลยุทธ์ที่ ๕ : สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างยั่งยืนกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนและเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ที่วางไว้ทั้งไทย-จีนและอาเซียน

โครงสร้างภายใต้กรอบงาน ประกอบด้วย

- แผนพัฒนา แบบที่ ๑ ประกอบด้วย ไทย (๑) จีน (๒) และ อาเซียน (๙) จากโครงสร้างแผนพัฒนาจะเกี่ยวพันกับกลยุทธ์ที่ว่าแม้จะไม่มีความต้องการของฝ่ายการเมืองคือรัฐบาลแต่กลไกการดำเนินงานต่างๆ ยังคงอยู่เนื่องจากมีองค์กรในการรองรับการพัฒนา

- แผนพัฒนา แบบที่ ๒ ประกอบด้วย ไทย (๑) จีน (๒) และ อาเซียน (๙) จากโครงสร้างแผนพัฒนาได้จัดให้มีศูนย์การค้าไทย-จีน-อาเซียน (ASEAN TRADE CENTER) ซึ่งมีแนวคิดมาจากฐานคิดการทำงานทั้ง ๔ ฐานคิด คือ ๑) ฐานคิดที่มาจากประชาคมอาเซียน ๒) ฐานคิดจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๓) ฐานคิดจากอำนาจรัฐ ๔) ฐานคิดจากศักยภาพและความสามารถของอนุกรรมการและที่ปรึกษา

โครงสร้างการทำงานของคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วยคณะทำงาน ๓ ชุด ได้แก่

๑. คณะทำงานฝ่ายจัดทำกรอบภารกิจและโครงสร้าง คณะทำงานชุดนี้ มีภารกิจสำคัญคือ ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรม การศึกษา ไทย-จีน-อาเซียน จากการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่/ผู้เชี่ยวชาญ ที่เข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการ ตลอดจนเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ต่อไป

๒. คณะทำงานฝ่ายประสานงานองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน คณะทำงานชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ/บุคคลผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคณะอนุกรรมการ มาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์

๓. คณะทำงานฝ่ายจัดการการศึกษาและเตรียมการจัดตั้งองค์กร คณะทำงานชุดนี้มีหน้าที่ศึกษาภารกิจของคณะทำงานชุดที่ ๑ และ ชุดที่ ๒ เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรให้ความรู้กับคนเฉพาะกลุ่มหรือผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกอบรม การสัมมนา การสนับสนุนผลิตเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินการจัดการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศจีนและประเทศกลุ่มอาเซียน ให้กับผู้ที่สนใจ อีกทั้งนั้น วางแผนและจัดทำโครงสร้างประกอบการเตรียมการจัดตั้งองค์กรเพื่อรองรับภารกิจทั้งหมดที่คณะอนุกรรมการดำเนินการร่วมกันหลังจากได้รับอนุมัติแผนงานจากคณะกรรมการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาลข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ/บุคคลผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคณะอนุกรรมการ

บทที่ ๑

สรุปผลการประชุมคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะทำงานฝ่ายประสานงานองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน พิจารณาเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน/บุคคลผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ มาให้ข้อมูล ซึ่งมีหน่วยงานเข้าร่วม ประชุมกับคณะอนุกรรมการ พอสรุปผลการประชุมได้ดังนี้

๑) กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

ภาพรวมความสัมพันธ์อาเซียน – จีน

- ความร่วมมือด้านความมั่นคง : จีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกของอาเซียนที่ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน – จีน ครั้งที่ ๗ ในเดือนตุลาคม ๒๕๔๖

- ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ : จีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกที่เสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอาเซียน และในปี ๒๕๕๓ จีนได้ก้าวขึ้นเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ ๑ ของอาเซียน โดยมีมูลค่าการค้ารวมเท่ากับ ๒๙๒.๗๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของอาเซียน และตลาดส่งออกอันดับ ๒ ของอาเซียน

- ความร่วมมือด้านการพัฒนา สังคม และวัฒนธรรม : อาเซียนและจีนตกลงที่จะร่วมมือใน ๑๑ สาขาหลัก ได้แก่ ๑) การเกษตร ๒) ICT ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๔) การพัฒนาลุ่มน้ำโขง ๕) การลงทุน ๖) พลังงาน ๗) การขนส่ง ๘) วัฒนธรรม ๙) สาธารณสุข ๑๐) การท่องเที่ยว ๑๑) สิ่งแวดล้อม

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

- การเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษายังต้องมีการปรับปรุง ปัญหาสำคัญคือ การมองอาเซียนเป็นเรื่องไกลตัว ความไม่เข้าใจว่าเรื่องประชาคมอาเซียนแตกต่างกับอาเซียนอย่างไร ซึ่งขณะนี้มีการจัดทำมาตรฐานร่วมกัน (Benchmark) โดยมีสำนักงานเลขาธิการอาเซียนเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำ นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ใน ๗ สาขาด้วยกันคือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ส่วนสาขาอื่น ๆ ยังอยู่ระหว่างพิจารณา ในเรื่องภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้โดยระดับอุดมศึกษาค่อนข้างขับเคลื่อนได้เร็วกว่าระดับ ประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษา

- สำหรับความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน – จีน จากการประชุมสุดยอดอาเซียน – จีน ครั้งที่ ๑๔ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่บาห์ลี จีนได้เสนอให้จัดตั้งศูนย์อาชีวศึกษาและฝึกอบรม จำนวน ๑๐ แห่งในอาเซียน โดยสถานะล่าสุดจีนกำลังอยู่ในระหว่างการหารือภายในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ และจากการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสการศึกษาอาเซียนล่าสุดที่ประชุมฯ ได้หารือกันในเรื่องการโอนหน่วยกิตในบางสาขาวิชาซึ่งคาดว่าจะมีการพัฒนาความร่วมมือมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีแผนการดำเนินงาน ๕ ปี ด้านการศึกษาอาเซียน โดยกระทรวงศึกษาธิการของไทย ได้นำแผนการดำเนินงานดังกล่าวบรรจุในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ ซึ่งแผนดังกล่าวเน้นเรื่องการสร้างความตระหนักรู้ด้านอาเซียน การพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียน/นักศึกษา การจัดทำหลักสูตรอาเซียน

๒) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางในการกำหนดและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของประเทศเป็นหน่วยงานกลางของรัฐบาลในการดำเนินความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับรัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ในกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและพหุภาคี โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการติดตาม ศึกษา ประมวล วิเคราะห์พัฒนาการและแนวโน้มเศรษฐกิจโลก เสนอแนะแนวทางในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศด้านการเงิน การค้า การลงทุน เทคโนโลยีและการพัฒนา เสนอแนะนโยบาย ทำที่ และเข้าร่วมในการเจรจา ทำความตกลงและดำเนินการในกรอบความร่วมมือและความตกลงระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจ ศึกษา ประมวล วิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ทางด้านการเศรษฐกิจของประเทศ รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลทางเศรษฐกิจและโอกาสทางการค้า การลงทุน ในต่างประเทศให้แก่ภาคเอกชนของไทย เพื่อส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนของไทย ตลอดจนประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินความสัมพันธ์ทางด้านการเศรษฐกิจในกรอบความร่วมมือและความตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การแบ่งส่วนราชการของกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แบ่งเป็น ๓ กอง ดังต่อไปนี้

(๑) กองสนเทศเศรษฐกิจ มีอำนาจหน้าที่ติดตาม ศึกษา ประมวลข้อมูลและวิเคราะห์สถานะแนวโน้ม นโยบาย และพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของไทย ประสานและอำนวยความสะดวกกับภาครัฐและเอกชนของไทย และต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสในด้านการค้า การลงทุน และการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในต่างประเทศ

(๒) กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ติดตาม ศึกษา ประมวล วิเคราะห์สถานะและแนวโน้มเศรษฐกิจโลก เพื่อเสนอแนะนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ด้านการเงิน การค้า การลงทุน เทคโนโลยี และการพัฒนา เป็นหน่วยประสานงานกลางในการกำหนดนโยบายและดำเนินความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในกรอบความร่วมมือในระดับพหุภาคี

(๓) กองส่งเสริมสัมพันธ์และความร่วมมือ มีอำนาจหน้าที่ติดตาม ศึกษา ประมวล วิเคราะห์ และเสนอแนะนโยบายและแนวทางในการดำเนินความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศในระดับอนุภูมิภาค และภูมิภาค เป็นหน่วยประสานงานกลางในการเจรจาจัดทำและการดูแลการปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค และดูแลความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนและความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน

๓) สมาคมอาเซียน – ประเทศไทย

สมาคมอาเซียน – ประเทศไทย (ASEAN Association – Thailand) ได้รับการประกาศจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงการต่างประเทศเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมุ่งหวังให้สมาคมฯ เป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของภาครัฐและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม เพื่อทำให้กระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สมาคมอาเซียน – ประเทศไทย

มีเป้าหมายที่จะช่วยทำให้ประชาชนได้เข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ของอาเซียนที่มีต่อการดำเนินชีวิต ทั้งยังมุ่งหวังที่จะเป็นช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียนผ่านการดำเนินกิจกรรมของสมาคมฯ และจะเป็นเวทีที่เปิดกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียนจากภาคประชาชนหลากหลายสาขาอาชีพ

วัตถุประสงค์ของสมาคมฯ

(๑) สร้างมิตรภาพและความเข้าใจระหว่างประชาชนของประเทศต่างๆ ในสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) เพื่อสันติภาพ ความมั่งคั่ง ความเป็นอยู่ที่ดี ของประเทศสมาชิกและประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน

(๒) เป็นกลไกคู่ขนานกับภาคราชการในการส่งเสริมให้ประชาชนไทยมีความสำนึกถึงความเป็นประชาชนอาเซียนซึ่งจะต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน

(๓) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนและของประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ วิชาการ สังคมและวัฒนธรรมให้แก่ประชาชน

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิชาการ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ระหว่างประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการจัดกิจกรรมร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนของภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคม

(๕) เป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินงานขององค์การอื่นใดที่มีใช้รัฐบาล กับภาคประชาสังคม ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การจัดการภัยพิบัติ สาธารณสุข การพัฒนา สิทธิมนุษยชน และเรื่องอื่นๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมการสร้างประชาคมอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียน

(๖) วัตถุประสงค์อื่นใดตามที่คณะกรรมการของสมาคมฯ ได้มีมติเห็นชอบและได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งได้รับการจดทะเบียนจากนายทะเบียนเรียบร้อยแล้ว

สิ่งที่ยังบกพร่องอยู่สำหรับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน คือ การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ ดังนั้น นอกจากหน่วยงานของรัฐแล้ว จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้น การทำงานของสมาคมฯ ประกอบไปด้วยบุคลากรทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ซึ่งทำงานด้วยจิตอาสา ไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ

สำหรับอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมสู่เป็นประชาคมอาเซียนคือ การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน อาจทำให้การรวมตัวกันไม่แน่นแฟ้น ประเทศที่สามมีโอกาสเข้ามาแทรกแซงจนฉวยผลประโยชน์ได้ ดังนั้น ทางสมาคมฯ จึงให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนต่อกลุ่มเยาวชน นอกจากนี้ ด้านวรรณกรรม สมาคมฯ ได้เคยให้ทุนแก่คุณประภัสสร เสวิกุล เดินทางไปยังประเทศต่างๆ เพื่อเขียนหนังสือเกร็ดความรู้เกี่ยวกับแต่ละประเทศ ฯลฯ

ในส่วนของประเทศจีนนั้น โดยตัวเศรษฐกิจของอาเซียนเอง ไม่ได้มีมูลค่าที่น่าสนใจมากนักสำหรับจีน แต่จุดสำคัญคือ อาเซียนเป็นภูมิภาคสำคัญในการขนส่งสินค้าผ่านจากกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป และแอฟริกา ดังนั้น การก่อสร้างถนนเชื่อมต่อระหว่างประเทศต่างๆ จะเป็นประโยชน์อย่างมากในอนาคต

โครงการและกิจกรรมของสมาคมฯ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับอาเซียน

- โครงการวรรณกรรมเพื่ออาเซียน
- โครงการแลกเปลี่ยนภาคประชาชนอาเซียน (ไทย-อินโดนีเซีย, ไทย-เวียดนาม)
- โครงการเสวนาอาเซียนสี่ภาค

- กิจกรรมวันครบรอบการก่อตั้งอาเซียน
 - โครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนผ่านสื่อวิทยุชุมชน
 - โครงการ AAT Roadshow
 - การบรรยายเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้กับสถาบันและหน่วยงานต่างๆ
- โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมฯ เป็นต้น
- การจัดกิจกรรม ASEAN DAY ในวันที่ ๘ สิงหาคมของทุกปีซึ่งเป็นวันก่อตั้งอาเซียน
- นอกจากนี้ สมาคมฯยังได้จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ อาทิ
- จดหมายข่าวรายสามเดือน
 - หนังสือการ์ตูนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ฉบับเกษตรกร และฉบับประชาชน เป็นต้น
- นอกจากการช่วยให้คนไทยรู้จักและเข้าใจอาเซียนมากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะร่วมประกอบกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ แล้ว สมาคมฯยังมีหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นและเป็นช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน

๔) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

โดยภาพรวมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนในการช่วยสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้มากขึ้น เพราะการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละประเทศจะเป็นเสมือนการเรียนรู้คนในแต่ละประเทศซึ่งกันและกันไปด้วย ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคือ การให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) โดยผ่านโครงการอบรมต่างๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรับผิดชอบในเรื่องของการตลาดเป็นหลัก โดยนำภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของเอกชนต่างๆไปพบกลุ่มผู้ซื้อในต่างประเทศ และมีการจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ มาโดยตลอด ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีสำนักงานสาขาในต่างประเทศทั้งหมด ๗ แห่งที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวของตลาดต่างๆในต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคของแต่ละประเทศ ทั้งนี้ เพื่อหาโอกาสที่จะให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งกลุ่มตลาดพิเศษ (Rich Market) เป็น ๔ กลุ่มดังนี้

๑. Honeymoon and wedding
๒. กอล์ฟ
๓. สุขภาพ (Health and wellness)
๔. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism)

นอกจากนี้เรื่องที่สำคัญและควรได้รับการพัฒนาสำหรับประเทศไทยคือ การสื่อสาร เช่น ระบบ 3G เนื่องจากในปัจจุบันนี้การติดต่อการค้าใช้ระบบดิจิตอลเป็นส่วนมาก ดังนั้นหากประเทศไทยยังไม่พัฒนาในจุดนี้อาจเป็นอุปสรรคในการติดต่อค้าขายของผู้ประกอบการ

สำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการจัดประชุม ASEAN Tourism Forum (ATF) ที่ประเทศอินโดนีเซียเมื่อวันที่ ๑๐ – ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการประชุมระดับรัฐมนตรี ปัจจุบันนี้รองผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยด้านอาเซียนได้รับมอบหมายให้เป็นคณะทำงานด้านการสื่อสารและการตลาดของประเทศกลุ่มอาเซียน

๕) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) คือ การส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการการลงทุน แรงงานฝีมือโดยเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น

(๑) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ สมาชิกอาเซียนเดิม ๖ ประเทศ (บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) ได้ลดภาษีสินค้ามาอยู่ที่ระดับ ๐-๕% แล้ว และจะลดลงเป็น ๐% ทั้งหมดภายในปี ๒๕๕๘

(๒) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี

(๓) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี สมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้ให้สัตยาบันความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Agreement on Investment : ACIA) ซึ่งเป็นความตกลงฉบับใหม่ที่ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรี การส่งเสริมและอำนวยความสะดวก และการคุ้มครองการลงทุน ทั้งนี้ ความตกลงฯ อนุญาตให้แต่ละประเทศสมาชิกจัดทำรายการข้อสงวนเพื่อระบุสาขาที่ไม่เปิดเสรีและระบุมাত্রการที่เป็นข้อจำกัดด้านการลงทุนได้ตามความสมัครใจไม่มีหลักการต่างตอบแทนหรือการเจรจาแลกเปลี่ยน แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

- รายการสงวนชั่วคราว (Temporary Exclusion List : TEL) ซึ่งเป็นรายการที่มีกำหนดเวลาเปิดเสรี

- รายการอ่อนไหว (Sensitive List) ซึ่งเป็นรายการที่ไม่มีกำหนดเวลาเปิดเสรี โดยไทยมีรายการสงวนชั่วคราวทั้งหมด ๔ รายการ คือ ๑) การผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่ ๒) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓) การเพาะขยายและปรับปรุงพันธุ์พืช และ ๔) การทำป่าไม้จากป่าปลูก ทั้งนี้ รายการที่ ๑ เปิดเสรีไปแล้วเมื่อปี ๒๕๕๖ สำหรับรายการที่ ๒-๔ มีกำหนดเปิดเสรีภายในปี ๒๕๕๓ โดยขณะนี้ไทยได้ปรับปรุงรายการข้อสงวนเพิ่มเติมในรายการดังนี้

๑) กิจการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ : โดยเปิดให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นได้สูงสุดร้อยละ ๕๑ ในกิจการเพาะเลี้ยงทูน่าในกระชังน้ำลึก (Tuna Deep Sea Cage Culture) และการเพาะเลี้ยงกุ้งมังกร (Spiny Lobster) เฉพาะชนิดพันธุ์ท้องถิ่นของไทยที่ได้จากการเพาะเลี้ยง ๖ ชนิด และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นๆ ที่กำหนด

๒) กิจการเพาะขยายและปรับปรุงพันธุ์พืช : เปิดให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นในกิจการเพาะขยายและปรับปรุงพันธุ์พืชเฉพาะเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ได้ไม่เกินร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียนและต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดตามกฎหมายที่มี

๓) กิจการทำป่าไม้จากป่าปลูก : **ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของกรมป่าไม้**

(๔) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี ได้มีการลงนาม MRAs (Mutual Recognition Arrangements) ในวิชาชีพ ๗ สาขา ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก และนักสำรวจ

ปัญหาและอุปสรรค

- การขาดการกำกับและสั่งการนโยบายเศรษฐกิจในภาพรวม
- การปรับกฎหมาย/กฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศ ให้สอดคล้องตามพันธกรณี ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการให้สัตยาบันความตกลงต่างๆ
- กระบวนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐) อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการให้สัตยาบันความตกลงต่างๆ

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

- การจัดตั้ง “สำนักงานยุทธศาสตร์และบูรณาการสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เพื่อติดตามและดูแลดำเนินงานภายใต้แผนพิมพ์เขียว (AEC Blueprint) และประสานงานหลักกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย AEC ปี ๒๕๕๘
- จัดทำ Road map โดยการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน
- การเตรียมความพร้อมด้านนิติบัญญัติของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนและรวบรวมข้อมูลกฎหมายเพื่อนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับพันธกรณีต่างๆ ทั้งนี้ จากการประสานเบื้องต้นกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ ๔๑ หน่วยงาน มีหน่วยงานที่แจ้งว่าไม่ต้องปรับแก้กฎหมายใดๆ ๗ หน่วยงาน อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๒ หน่วยงาน และอยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล ๒๒ หน่วยงาน

แนวทางการรองรับผลกระทบ

- กองทุนช่วยเหลือการปรับโครงสร้างด้านการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกรพื้นฐาน (ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) มีโครงการที่ให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ๑๒ โครงการ ๗ สินค้า ได้แก่ กระเทียม ใคเนื้อ ใคนม ชา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ และสุกร
- กองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์) โดยสนับสนุนเรื่องการวิจัยและพัฒนา จัดหาที่ปรึกษา และปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ
- การจัดระบบบริหารนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการนำเข้าซึ่งมีความอ่อนไหวสูง เช่น การระบุชนิดข้าวและปริมาณที่นำเข้า ติดตามการใช้ข้าวนำเข้า และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจสอบสินค้าข้าวนำเข้าเพื่อเป็นเงินกองทุนพัฒนาชาวนา
- พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (safeguard measure) ซึ่งรัฐสภาได้ผ่านกฎหมายฉบับนี้ออกมาแล้วเพื่อปกป้องผู้ผลิตและผู้การภายในประเทศ

แนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- การจัดตั้ง “ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC Information Center” เพื่อให้คำปรึกษากับผู้ประกอบการและผู้สนใจในการวางแผนธุรกิจ ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า ๑,๘๐๐ ราย
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดได้จัดตั้ง “เครือข่ายศูนย์ข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ซึ่งจะทยอยเปิดให้บริการในช่วงต้นปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

๖) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สำหรับสาขาการท่องเที่ยวมีการทำความตกลงร่วมกันใน MRA (Mutual Recognition Arrangement) มี ๒ สาขา คือ **สาขาการโรงแรม** ๒๓ ตำแหน่งงาน และ **สาขาธุรกิจนันทนาการ** ๙ ตำแหน่งงาน ทั้งนี้ โดยไม่รวมอาชีพมัคคุเทศก์ซึ่งเป็นอาชีพสงวนสำหรับคนไทย ขณะนี้มีประเทศที่ลงนามในข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพสาขาการท่องเที่ยวไปแล้ว ๙ ประเทศเมื่อปี ๒๕๕๒ มีเพียง ประเทศไทยประเทศเดียวที่ยังมิได้ลงนาม เนื่องจากต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐

การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA) ว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพสาขาต่างๆ เป็นที่กังวลของเอกชนว่า หากมีการลงนามไปแล้ว จะต้องมีการเปิดเสรีทันทีหรือไม่ ซึ่งในความจริงแล้ว

การลงนามเป็นเพียงการเตรียมความพร้อมในแง่ฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเปิดเสรีเท่านั้น ส่วนเมื่อจะมีการเปิดเสรีอย่างจริงจัง หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการหารือในรายละเอียดกันอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพยังต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของประเทศที่เข้าไปทำงาน เช่น การสอบ การขึ้นทะเบียน การขอใบอนุญาตทำงาน เป็นต้น **แนวทาง** ดังนั้น ในประเด็นนี้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการจัดอบรมเพิ่มความเข้าใจให้แก่เอกชนมากยิ่งขึ้น

การเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียน จะทำให้โอกาสการแข่งขันกันของแรงงานสูงขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาแรงงานให้มีสมรรถนะที่สูงสุดตามที่อาเซียนได้กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งปัญหาของแรงงานไทยที่พบขณะนี้คือ การใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจเสียเปรียบคู่แข่งจากประเทศอื่น **แนวทาง** ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีการตั้งกองพัฒนาบุคลากรแห่งชาติด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการนำประเทศไทยสู่ความเป็นเลิศและพัฒนาสมรรถนะให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนได้

กลไกหลักภายใต้ ASEAN MRA จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ๓ ชุดดังนี้

๑. คณะกรรมการวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งชาติ (National Tourism Professional Board: NTPB) ประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งนักวิชาการ และผู้มีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง โดยองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นผู้คัดเลือก ซึ่งรับผิดชอบในเรื่องการติดตามตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะร่วมกัน สำหรับบุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยวและหลักสูตรการท่องเที่ยวร่วมอาเซียน ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่โดยปรับปรุงหลักสูตรและสมรรถนะด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้กลมกลืน

๒. คณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งชาติ (Tourism Professional Certification Board: TPCB) ประกอบด้วย คณะกรรมการของรัฐและ/หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลของแต่ละรัฐสมาชิกอาเซียน ซึ่งรับผิดชอบในการประเมินและรับรองคุณวุฒิ รวมทั้งออกวุฒิบัตรของบุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยวเป็นหลัก ตลอดจนพัฒนาดำเนินการตามกระบวนการและคงไว้ซึ่งทะเบียนของบุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิแล้ว และโอกาสตำแหน่งงานต่างๆในระบบการขึ้นทะเบียนวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งอาเซียน

๓. คณะกรรมการติดตามตรวจสอบวิชาชีพการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Professional Monitoring Committee : ATPMC) ประกอบด้วย องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ (รัฐสมาชิกอาเซียน) และผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบในการส่งเสริมปรับปรุงคงไว้ และติดตามตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะร่วมกัน สำหรับบุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยวอาเซียนและหลักสูตรร่วมอาเซียน ตลอดจนแจ้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพการท่องเที่ยวกรณีที่บุคลากรวิชาชีพการท่องเที่ยวต่างชาติไม่ได้รับการยอมรับ

สำหรับแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยเมื่อจะมีการเปิดเสรีด้านต่างๆในปี ๒๕๕๘ ต้องพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยจะมีการเชื่อมโยงกับอาเซียนอย่างไร การรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ศักยภาพของสนามบินสุวรรณภูมิในการเชื่อมโยงการเดินทางในภูมิภาคเป็นต้น ในส่วนของภาคบริการ ประเทศไทยมีชื่อเสียงในภาคบริการดีที่สุดในเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ทั้งภาคการขนส่ง โรงแรม อาหาร ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีการสร้างมาตรฐานการบริการเพื่อรองรับการสร้างมาตรฐานภาคบริการร่วมกันของอาเซียน

สำหรับเรื่องกฎหมายธุรกิจนำเข้าและมัคคุเทศก์ แต่ละประเทศจะต่างกัน ดังนั้น จึงต้องพิจารณา ศึกษาเพื่อนำมาบูรณาการ แต่สิ่งที่น่าจะคล้ายกันคือ การส่งวนอาชีพมัคคุเทศก์ให้เป็นอาชีพสำหรับคนของ ประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ ปี ๒๕๕๕ กรมการท่องเที่ยวมีการจัดงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อศึกษากฎหมายธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของทุกประเทศในอาเซียนเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประเทศไทย

อุปสรรคในการเตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียนของหน่วยงาน ได้แก่

๑. บุคลากร ทั้งเรื่องของจำนวนและสมรรถนะด้านต่างๆ เช่น ภาษา ฯลฯ
๒. งบประมาณ

๗) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ พอสรุปได้ดังนี้

สำนักการเกษตรต่างประเทศ

- จัดสัมมนาเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการและกลุ่ม เกษตรกร (ดำเนินการ ๒๙ มี.ค. ๕๕)

- จัดจ้างเหมาบริการศึกษา รวบรวม จัดทำร่าง Roadmap การเตรียมความพร้อมภาค การเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน (ดำเนินการ มี.ค. – ส.ค. ๕๕)

- Project-based การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (ดำเนินการ ปิงงบประมาณ ๕๖)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- เสวนาเรื่อง วิฤต-โอกาส ภาคเกษตรไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ดำเนินการ แล้วเมื่อ ม.ค. ๕๕)

- สัมมนาเรื่อง การเปิดเสรีการลงทุนอาเซียน : ภาคเกษตรไทยความพร้อมอย่างไร (ดำเนินการ ก.พ. ๕๕)

- สัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา ผลกระทบต่อภาคเกษตรไทยจากการเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ดำเนินการ มี.ค. ๕๕)

- สัมมนาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร (ดำเนินการแล้ว ๑ ครั้ง เมื่อ ม.ค. ๕๕)

- สัมมนาเตรียมความพร้อมภาคเกษตรไทยสู่การเป็น AEC ใน ๓ ปีข้างหน้า (ดำเนินการ เม.ย. ๕๕ และ ส.ค. ๕๕)

- การสัมมนาเตรียมความพร้อมภาคเกษตรไทยสู่การเป็น AEC ในปี ๕๘ ครั้งที่ ๒ (ยังไม่มี กำหนด)

- โครงการศึกษาเศรษฐกิจสินค้าเกษตร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมประมง

- จัดสัมมนา “ประชาคมอาเซียนกับการประมงไทย” (ดำเนินการแล้ว ๘ มี.ค. ๕๕)

- จัดจ้างศึกษาการเปิดเสรีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำระยะที่ ๒ ภายใต้กรอบการค้าเสรีอาเซียน (งบประมาณของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

- จัดประชุมพันธมิตรกุ่มอาเซียน ครั้งที่ ๔ (ปี ๒๕๕๖)

- จัดระดมความเห็นเรื่อง การเตรียมความพร้อมภาคการประมงไปสู่ประชาคมอาเซียน (ภาคเอกชน)

กรมส่งเสริมการเกษตร

- โครงการเตรียมความพร้อมกรมส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

- จัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

- ส่งเสริมเกษตรสมบูรณ์ เพิ่มพูนสุขภาพ และส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตร ภายใต้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัวในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

กรมการข้าว

- โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวและสร้างความเข้มแข็งให้ชาวนา เพื่อรองรับผลกระทบจาก AFTA (อยู่ระหว่างดำเนินการ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓)

- โครงการฟื้นฟูนาไร่เพื่อปลูกข้าว

- โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดสารพิษและข้าวอินทรีย์

กรมวิชาการเกษตร

- จัดสัมมนาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของภาคการผลิตพืชเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ดำเนินการวิจัยและพัฒนาด้านคุ้มครองพันธุ์พืช การอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและการควบคุมกฎระเบียบการคุ้มครองพันธุ์พืชตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืชและ พ.ร.บ. พันธุ์พืช

กรมปศุสัตว์

- โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเพื่อลดผลกระทบการทำเขตการค้าเสรี (ดำเนินการระหว่าง ม.ค. – พ.ค. ๕๕)

- โครงการการพัฒนาผู้นำองค์กรเกษตรกรด้านปศุสัตว์เพื่อรองรับการเปิดเขตการค้าเสรี (ดำเนินการระหว่าง ม.ค. – มิ.ย. ๕๕)

- เผยแพร่ข้อมูลด้านกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ มาตรฐาน ขั้นตอนการนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตร (ภารกิจประจำ)

- พัฒนาและจัดการระบบฐานข้อมูล Electronics ของระบบการผลิตสินค้าปศุสัตว์และสัตว์ปีก และหนังสือรับรองสินค้าเพื่อการส่งออก (ภารกิจประจำ)

- พัฒนาและจัดการระบบการรับรอง/ตรวจสอบกระบวนการผลิตและผลผลิตสินค้าปศุสัตว์ (ภารกิจประจำ)

- โครงการสร้างความเข้มแข็งการตรวจสอบนำเข้า-ส่งออก สินค้าปศุสัตว์ (ภารกิจประจำ)

- โครงการป้องกันโรคสัตว์นำเข้าจากต่างประเทศภายใต้การจัดทำเขตการค้าเสรี (ภารกิจประจำ)

- กิจกรรมการปรับปรุงพันธุ์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์ (ภารกิจประจำ)

- โครงการอบรมการจัดการอาคารโคเนื้อ ภายใต้กรอบความร่วมมือยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

กรมพัฒนาที่ดิน

- การจัดทำเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ดำเนินการไป ๕ ชนิด คือ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ทานตะวัน ส้มโอ มะม่วง)

กรมหม่อมใหม่

- มาตรฐานจัดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ในการตรวจสอบจัดทำคุณภาพเส้นไหมไทย โดยมี ๒ โครงการ คือ ๑) พัฒนาเครื่องมือต้นแบบในการตรวจสอบเพื่อจัดทำคุณภาพเส้นไหมไทย ๒) โครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบคุณภาพเส้นไหมไทย หัตถกรรม ภายใต้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

- กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบสารสนเทศ (ระบบ National Single Window , ระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยด้านอาหารและอาหารสัตว์ของอาเซียน (ARASFF) เพื่อแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยให้ประเทศสมาชิกและระบบการตรวจสอบย้อนกลับ) เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยด้านอาหารภายในภูมิภาค

- การรับรองและตรวจติดตามหน่วยงานตรวจสอบรับรองตามมาตรฐานสากล

- การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (ภารกิจประจำ)

๘) กระทรวงศึกษาธิการ

ภารกิจหลักของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ คือ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและความชำนาญการ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันของภูมิภาค การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และยกระดับคุณภาพสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักเรียน นักศึกษาในภูมิภาค

โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

(๑) การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนแก่เด็ก เยาวชน บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนทั่วไป

โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน บูรณาการความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดอบรมบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนรวมทั้งทักษะอื่นที่จำเป็น

(๒) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอาเซียน

โดยการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอาเซียน ในการศึกษาทุกระดับ การจัดตั้งศูนย์ภาษาอาเซียนในท้องถิ่น (กศน.) โครงการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษามากภาษาภาษาอังกฤษ

(๓) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ต่างๆ ที่จำเป็น และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(๔) การจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับการศึกษาพื้นฐาน การอุดมศึกษา การอาชีวศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา

โดยการจัดทำเอกสารต้นฉบับต้นแบบหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน การดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit OF ASEAN) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติศึกษา การขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาเอกชนเพื่อจัดทำแผนการเรียนการสอนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(๕) การพัฒนาทักษะวิชาชีพที่จะเป็นตลาดแรงงานอาเซียน

โดยการจัดทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าและบริการ และมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทยและ

อาเซียนเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาไทยให้พร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน โดยจัดสรรทุนการศึกษาให้นักศึกษาไทยไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นเวลา ๑ ภาคการศึกษา

(๖) การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันการศึกษา และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักเรียนนักศึกษาในภูมิภาค

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ไทย ซึ่งเป็นโครงการนำร่องที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักศึกษาในภูมิภาค เป็นเวลา ๑ ภาคการศึกษาและให้มีการถ่ายโอนหน่วยกิตอย่างน้อย ๙-๑๒ หน่วยกิต มหาวิทยาลัยไทยที่เข้าร่วมโครงการได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๗) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

การจัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ซึ่ง สกอ.ได้เผยแพร่แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปยังมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัดเพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของหน่วยงาน

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการพยายามส่งเสริมให้เยาวชนหันมาศึกษาในระดับอาชีวศึกษามากยิ่งขึ้นเนื่องจากจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตเมื่อมีการเปิดเสรีเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือแต่อย่างไรก็ตาม **ปัญหาสำคัญคือ** วิสัยทัศน์ของผู้ปกครองที่ส่วนใหญ่มีค่านิยมในการสนับสนุนให้มีการศึกษาในระดับปริญญามากกว่าการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา

การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.)

การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน มีดังนี้

(๑) การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนแก่นักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา

โดยดำเนินการผ่านความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งภายในกระทรวงศึกษาเองและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการความร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น มีการรับอาจารย์ชาวจีนไปสอนที่วิทยาลัยทุกแห่ง และมีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของนักศึกษา

(๒) การเรียนรู้ภาษา

วิทยาลัยตามตะเข็บชายแดนมีการเรียนการสอนภาษาประเทศเพื่อนบ้าน และในอนาคตจะมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๓) การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อจูงใจให้มีการเข้ามาศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย

เตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับชาวต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาในประเทศไทย และมีแผนงานการเปิดสอน English Program ในสถาบันอาชีวศึกษา

๙) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (ยุทธศาสตร์ที่ ๔ และ ๕)

มิติโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและบริการโลจิสติกส์

๑. เชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งที่เชื่อมแหล่งปัจจัยการผลิต ระบบการผลิต ห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศและประตูส่งออกตามมาตรฐานสากลอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาด้านศุลกากร ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกการผ่านแดน

๓. พัฒนาระบบเครือข่ายและการบริหารเครือข่ายธุรกิจของบริการขนส่งและโลจิสติกส์

มิติการปรับปรุงกระบวนการและกฎระเบียบการขนส่ง

๑. ยกระดับประสิทธิภาพกระบวนการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน

๒. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและบริหารจัดการโลจิสติกส์

มิติการพัฒนาบุคลากร

๑. พัฒนาค้นด้วยการเรียนรู้ด้านวิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๒. เพิ่มศักยภาพของภาคเอกชนไทยทั้งด้านทักษะภาษาต่างประเทศและผลิตบุคลากรด้านโลจิสติกส์ที่มีความเป็นมืออาชีพ

๓. พัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของไทยในระดับสากลเพื่อให้สามารถริเริ่มธุรกิจระหว่างประเทศได้ โดยเฉพาะระดับ SMEs ให้มีความรู้ด้านศักยภาพการพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานสากลเพื่อผลิตแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในอาเซียน

๕. สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ

มิติการพัฒนาเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ

๑. พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศเพื่อเป็นฐานอุตสาหกรรม เกษตร และการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒. พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนใน

๓. บูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันทั้งในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ที่ทัดเทียมระหว่างกันจากการบริการ การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

๔. เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาดและการกระจายผลผลิตไปสู่ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในเอเชียและแอฟริกา

- **แนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor)** ในกรอบ Greater Mekong Subregion (GMS) แบ่งออกเป็น ๓ แนว ได้แก่

๑. แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC)

แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) เชื่อมโยงเวียดนาม-ลาว-ไทย-พม่า โดยมีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ดังนี้ เมะละแหม่ง - เมียวดี (พม่า) - แม่สอด - พิชณุโลก - ขอนแก่น - กาฬสินธุ์ - มุกดาหาร (ไทย) - สะหวันนะเขต - แดนสะหวัน (ลาว)- ลาวบาว - เว้ - ดองฮา - ดานัง (เวียดนาม) การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการขนส่งทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ ได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการเงินประเทศญี่ปุ่นเป็นหลัก ได้แก่ Japan Bank for International Cooperation (JBIC) Japan International Cooperation Agency (JICA) และ ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB)

๒. แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC)

แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC) เชื่อมโยงไทย-พม่า/สปป.ลาว-จีน โดยได้รับการช่วยเหลือเงินกู้ ๓ ฝ่าย จาก ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) จีน และไทย

โครงการด้านการขนส่งภายใต้ NSEC ที่สำคัญ ได้แก่

- โครงการปรับปรุงถนน เชียงราย - คุณหมิง ผ่าน สปป.ลาว
- โครงการปรับปรุงถนน เชียงราย - คุณหมิง ผ่าน พม่า
- โครงการปรับปรุงถนน ห้วยโก๋น (จ.น่าน) - ปากแบ่ง - อุดมไชย - บ่อเต็น - เชียงรุ่ง - คุณหมิง
- โครงการเส้นทางคมนาคม คุณหมิง - ฮานอย- ไฮฟอง
- การยกระดับเส้นทางรถไฟคุณหมิง - ไฮฟอง - ยินเวียน - ลาวไค และเส้นทางรถไฟต้าลี่ - หลู่ลี่
- การพัฒนาท่าอากาศยานที่หลวงน้ำทาและห้วยทราย
- การพัฒนาพื้นที่ตอนบนของลำน้ำซัง (Lancang) / ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือเชิงพาณิชย์ในแม่น้ำโขง

- การอำนวยความสะดวกข้ามพรมแดนในการเคลื่อนย้ายสินค้าและคน

- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสาขาการขนส่ง

๓. แนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC)

แนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) เป็นการพัฒนาแนวเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างไทย(กรุงเทพฯ)-พม่า(ทวาย)-กัมพูชา(พนมเปญ)-เวียดนาม(โฮจิมินห์)

- ความสำคัญของจีนในภูมิภาคอาเซียน

เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะสองทิศทาง กล่าวคือ จีนและอาเซียนต่างมีความสำคัญและมีความเห็นพ้องต้องกันที่จะร่วมกันสร้างความเชื่อมโยงทั้งด้านการคมนาคมขนส่งและการติดต่อระหว่างกันในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การเชื่อมโยงระหว่างกันทางกายภาพโดยเฉพาะทางบก คือเส้นทางถนนและเส้นทางรถไฟ/ราง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงโอกาสทางด้านโลจิสติกส์ในการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงระหว่างกัน ดังนั้น หากจีนและอาเซียนสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันได้มากขึ้นผ่านรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย อีกทั้งมีการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง การค้า และลงทุนที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้ว ก็จะส่งผลให้จีนและอาเซียนกลายเป็นแหล่งผลิตและตลาดขนาดใหญ่ของโลก (เนื่องจากประชากรจีนมีจำนวนประมาณ ๑,๔๐๐ ล้านคน และประชากรอาเซียนประมาณ ๖๐๐ ล้านคน รวมกันคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของประชากรโลก) ถือเป็นการสร้างโอกาสและเพิ่มช่องทางธุรกิจระหว่างกันได้มากยิ่งขึ้น เป้าหมายสำคัญของจีน คือ ต้องการใช้ผลประโยชน์ทางใต้ของจีนเป็นประตูการค้าเชื่อมกับอาเซียนและได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ใช้

ความได้เปรียบของสภาพทางภูมิศาสตร์ของกวางสีซึ่งมีพรมแดนทั้งทางบกและทางทะเลเชื่อมต่อกับประเทศอาเซียน และกำหนดให้นครหนานหนิงเป็นศูนย์กลางในการขยายความร่วมมือในทุกด้านกับประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับกวางสี ทั้งทางบกและทางทะเลจีนใต้ รวมถึงสร้างเขตเศรษฐกิจและเมืองใหม่บริเวณชายฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก

อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่ต้องมีกลไกเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกเรื่องการผ่านแดนของคนและสินค้าระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สิทธิการจราจรซึ่งเกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีการประกอบการขนส่งทางถนนของสินค้าและบุคคล การอำนวยความสะดวกพิธีการข้ามแดน ซึ่งเป็นเรื่องการยอมรับการตรวจพร้อมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Single-Window Inspection: SWI) และตั้งเป้าหมายให้มีการตรวจสอบสินค้าเพียงครั้งเดียว (Single-Stop Inspection: SSI) ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้เตรียมการเพื่อให้สัตยาบันในความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (CBTA) โดยอุปสรรคคือการแก้ไขกฎหมายภายในของไทยให้สอดคล้องและขั้นตอนการผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐)

๑๐) สภาพการค้าแห่งประเทศไทย

สภาพการค้าฯ ได้ตั้งคณะกรรมการ AEC Prompt เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ AEC และเผยแพร่ความรู้รวมถึงการสร้างความเข้าใจความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่ม SME ซึ่งประเทศไทยนั้นมีกลุ่ม SME ถึงร้อยละ ๙๕ ของภาคส่งออกและอาจเป็นกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบสูง

ต่อมา สภาพการค้าฯ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อร่วมมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาเรื่อง ASEAN ไปสู่การเป็น AEC

โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ประกอบด้วย

๑. สร้างความเข้าใจกับผู้ประกอบการค้า การลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย
๒. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการค้าและการลงทุนในไทยให้ใช้สิทธิประโยชน์ของข้อตกลง AEC
๓. การสร้างความตื่นตัวและตระหนักให้ผู้ประกอบการค้าและการลงทุนในไทยให้เล็งเห็นถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

คณะกรรมการ AEC Prompt ได้ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จัดเสวนาเรื่อง AEC และ Small and Medium Enterprises (SME) Challenge เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการ SME และเรียนรู้ประสบการณ์ SME ของไทยที่ได้เข้าไปทำธุรกิจในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV อีกทั้งได้สร้างเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในต่างประเทศ และอบรมให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลทางวารสาร AEC Prompt และเว็บไซต์

ปัจจุบันมีกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด ๔๒ อุตสาหกรรม โดยมีกลุ่มใหม่ที่น่าสนใจ คือ เครื่องสำอาง การซ่อมเรือ/ผลิตเรือ และปาล์มน้ำมัน สภาพอุตสาหกรรมเล็งเห็นว่า AEC ไม่ใช่เรื่องใหม่เพราะตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ณ บริเวณชายแดนพม่า เรียนรู้แรงงานต่างด้าวและภาคเกษตรเรียกว่า Aeyawadee-Chaopraya-Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) ประกอบด้วย ๗ กรอบอุตสาหกรรมโดยมีประเทศญี่ปุ่นให้ความสนใจและศึกษารายละเอียด ซึ่งต่อมา ACMECS จะเชื่อมโยงกับ AEC โดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทางด้านภาษีให้เป็นศูนย์ในปี ๒๕๕๘ และธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความพร้อมยกเว้นแต่ธุรกิจ SME ซึ่ง ๗๔ จังหวัด และ ๔๒ กลุ่มอุตสาหกรรม มีความพร้อมรับ AEC ในทุกด้าน ในขณะนี้

Contract Farming ต้องมีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบเพื่อให้ทันต่อการแข่งขันและอาจเกิดความเสี่ยง ถ้ายิ่งล่าช้าและใช้ระเบียบเดิมๆ ต่อมาแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานชายแดน สภาอุตสาหกรรมฯ ได้นำเสนอ เรื่องแรงงานไปเช้า เย็นกลับ หรือ Daily Labor Crossing อีกทั้งได้สนับสนุนภาครัฐ โดยผลักดัน Sister Cities ระหว่างนักธุรกิจ-นักธุรกิจ ซึ่งสมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ที่อยู่บริเวณชายแดน ๓๓ จังหวัดได้ปฏิบัติมานานแล้วพร้อมแล้วสำหรับ AEC

จุดแข็งของอุตสาหกรรมไทย คือ แรงงานมีทักษะและมีระเบียบวินัย ระบบการขนส่งมีประสิทธิภาพ และระบบธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมมีมาตรฐานสากล ด้านจุดอ่อน คือ การลงทุนด้าน วิจัยและการพัฒนาต่ำ จำนวนแรงงานลดลง และขาดเสถียรภาพทางการเมือง นอกจากนี้ไทยยังมีโอกาส พัฒนาตลาดสินค้าเกษตรขยายตัว หรือ การแปรรูปสินค้า ไทยยังเป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้า และ AEC จะทำให้เกิดบริการและสินค้าใหม่ เช่น อาหารของประเทศเกาหลีและญี่ปุ่น ส่วนปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญคือ มาตรการกีดกันการค้ารูปแบบใหม่ และขาดศักยภาพและข้อมูลในการลงทุนในต่างประเทศ

สรุป ปัญหาหลักของไทยคือ กฎหมายการค้าหลายๆ ฉบับยังไม่ได้มีการแก้ไข โดยเฉพาะ มาตรา ๑๙๐ ที่ยังคงอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งอาจส่งผลให้ไทยเสียผลประโยชน์ด้านการค้า

บทที่ ๒

การเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการ

๒.๑ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

๑) วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๒) การบรรยายสรุป

เรื่อง “แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ทิศทางการดำเนินงานปี ๒๕๕๕

มุ่งให้ความสำคัญกับความสมดุลในมิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา ได้แก่ มิติโครงสร้างตลาด มิติมูลค่าและคุณค่า มิติของระยะเวลาและการกระจายพื้นที่ท่องเที่ยว มิติของประโยชน์การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างสมดุลของโครงสร้างทางการตลาด ให้ความสำคัญทั้งการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดคนไทยไปพร้อมกันเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจในปีหน้า จึงพยายามที่จะรักษาอัตราการเติบโตของรายได้จากตลาดต่างประเทศที่ร้อยละ ๙ ในประมาณการรายได้ที่ ๘๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และพยายามรักษาระดับเงินตราหมุนเวียนของนักท่องเที่ยวคนไทยที่ ๔๔๒,๒๐๐ ล้านบาท การสร้างสมดุลการขยายตลาดกลุ่มลูกค้าเก่า เสนอสินค้าประเทศไทยในมุมมองใหม่ให้เกิดแรงจูงใจและสนใจที่จะเดินทางเข้ามายังประเทศไทย ขณะเดียวกันก็จะขยายการดำเนินงานทางการตลาดไปยังพื้นที่ใหม่ๆ ในตลาดตะวันออกกลาง ละตินอเมริกา และอินเดีย สร้างความรู้จักและกระชับความสัมพันธ์กับผู้ขาย เช่น จัด Road Show ไปอิหร่าน อียิปต์ Sale Call ในซีเรีย เลบานอน จอร์แดน ขณะที่กลุ่มพื้นที่เก่าอย่างยุโรป และออสเตรเลีย จะอาศัยสมาชิกจาก Thailand Fan Club เป็นผู้ดึงดูดลูกค้าหน้าใหม่ภายใต้กิจกรรม Friend Visit Friend

แม้ ททท. จะมุ่งรักษากลุ่มลูกค้าเก่าและขยายฐานลูกค้าใหม่ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกระแสหลักและเป็นฐานใหญ่ของตลาด แต่ ททท. ก็ไม่ละทิ้งที่จะให้ความสำคัญกับการขยายฐานกลุ่มลูกค้าคุณภาพ ทั้งกลุ่มผู้มีรายได้สูง โดยจะร่วมกับคู่ค้า เช่น ธนาคาร และบริษัทบัตรเครดิตชั้นนำ นำเสนอสินค้าและบริการระดับ Premium สู่กลุ่มสมาชิกบัตรเครดิตเหล่านี้และเจาะเข้าหากลุ่มความสนใจพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับของประเทศไทย และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ ททท. ลงทุนพัฒนามาแล้วระดับหนึ่ง ได้แก่

กลุ่มกอล์ฟ เช่น โครงการ Thailand Pro-Am Golf Tournament ดึงนักกอล์ฟจากตลาดสแกนดิเนเวียมาแข่งขันในประเทศไทย, โครงการ Amazing Thailand Golf Tournament จากตลาดแอฟริกา ประชาสัมพันธ์ เสนอขายกอล์ฟแก่นักท่องเที่ยวตลาดเอเชียในโครงการ Golf Travel Mart เป็นต้น

กลุ่มแต่งงานและฮันนีมูน เช่น โครงการ Romance in Thailand เชิญชวนตลาดเอเชียมาจัดงานแต่งงานและฮันนีมูนในประเทศไทย

กลุ่มสุขภาพและความงาม เช่น โครงการ Wellness & Beyond นำโรงพยาบาล และสถานประกอบการความงามในไทย ไปพบปะเสนอขายสินค้าและบริการแก่ผู้ประกอบการในตลาดตะวันออกกลาง

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น จัดทำ Micro-Site นำเสนอที่พัก และกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม เผยแพร่และเชิญชวนนักท่องเที่ยวคุณภาพจากตลาดยุโรป

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ของ ททท. ยังพิจารณาถึงสมดุลทั้งในด้านมูลค่าที่ประเทศไทยจะได้รับควบคู่ไปกับคุณค่าที่ประเทศไทยควรจะส่งมอบเป็นการตอบแทนให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อท้ายที่สุด ประเทศไทยก็จะได้การยอมรับในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ประสบการณ์และทรงคุณค่าในสายตาของนักท่องเที่ยว การดำเนินงานของ ททท. จะเป็นการต่อยอดภาพลักษณ์ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายตำแหน่งทางการตลาด ที่กำหนดให้ประเทศไทยเป็น “แหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่า” โดยตลาดต่างประเทศจะยังคงใช้แคมเปญ Amazing Thailand, Always Amazes You เพื่อเป็นสารในการ “ส่งมอบคุณค่า ความประทับใจ และประสบการณ์ที่เหนือความคาดหมาย” ให้แก่นักท่องเที่ยวทุกครั้งที่มาเยือน

สำหรับตลาดในประเทศ จะต่อยอดแคมเปญ “เที่ยวหัวใจใหม่ เมืองไทยยั่งยืน” ผ่านสารหลัก ๓ ประเด็น คือ สำนึก ด้วยกัน และเข้าใจ เที่ยวอย่างมีสำนึกจะได้ความภาคภูมิใจในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว เที่ยวด้วยกันจะได้พลังสามัคคีและสายใยแห่งความผูกพัน และเที่ยวด้วยความเข้าใจจะได้การเรียนรู้รากเหง้าวัฒนธรรมและต่อยอดภูมิปัญญาไทย ทั้งนี้เพื่อสื่อให้เห็นว่าการท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งที่น่า “คุณค่า” มาสู่ชีวิตและสังคมในมิติของการสร้างสมดุล เรื่องระยะเวลาที่จะกระจายนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่ต่าง ๆ ตลอดปี โดยในด้าน ตลาดต่างประเทศ ซึ่งมีปัญหาในเรื่องระยะเวลาที่มีนักท่องเที่ยวไม่สม่ำเสมอในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว ททท. ก็จะร่วมกับบริษัทนำเที่ยวและสายการบิน นำเสนอแพ็คเกจท่องเที่ยวในราคาพิเศษ กระตุ้นการตัดสินใจเดินทางในช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว เช่น จัดทำ Special Offer in Green Season คือ การจัดแพ็คเกจที่ให้ข้อเสนอพิเศษในตลาดรัสเซีย และสวีเดน การส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วง Ramadan สำหรับกลุ่มตลาดตะวันออกกลาง เป็นต้น ส่วนตลาดในประเทศ ซึ่งปัญหาใหญ่คือการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในบางพื้นที่หลัก ททท. ก็พยายามส่งเสริม ผลักให้เกิดการเดินทางเชื่อมโยง ทั้งระหว่างภูมิภาคและภายในภูมิภาค เช่น จัดเวทีส่งเสริมการขายและเผยแพร่สินค้าเด่นในภูมิภาคต่าง ๆ ให้การสนับสนุนคู่ค้า จัดกิจกรรมการเดินทางเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ในงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยและที่สำคัญนอกจากนี้ คือ ร่วมกับท้องถิ่นเพื่อสร้างการรับรู้เอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างของแต่ละภูมิภาค เช่น นอกจากนี้ จะปรับทัศนคติ “Thailand go green” เพื่อเป็นการรักษาสมดุลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่ง ททท. ถือเป็นภารกิจหลักที่ต้องการให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญ และร่วมกันรับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง ททท. จะสานต่อการสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้การท่องเที่ยวอยู่ในวิถีทางที่ว่า Love All, Serve All, Help Ever, Hurt Never หรือ รักในทุกอย่าง ให้ในทุกอย่าง ช่วยในทุกอย่าง ไม่ทำร้ายสิ่งใด

สำหรับแนวคิดทางการตลาด ททท.ได้ปรับแนวคิดสู่การตลาดสมัยใหม่ โดยนำแนวคิด Marketing ๓.๐ มาประยุกต์ใช้ในการทำการตลาด เช่น มุ่งเน้นเรื่องคุณค่า พัฒนาการใช้ประโยชน์จาก IT จาก One to One เป็น Many to Many เน้นความร่วมมือกับพันธมิตร (Collaboration) เปิดโอกาสให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการกำหนดสินค้าและบริการ (Co-Creation) สร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม (Value Creation) และรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (Marketing Significance) ซึ่งบางเรื่อง ททท. ได้วางฐานการดำเนินการไว้บ้างแล้ว นอกจากนี้ ยังมุ่งต่อยอดพัฒนาระบบตลาดออนไลน์ การประยุกต์ใช้สื่อ Digital ให้เป็นเครื่องมือหลักในการส่งเสริมตลาด ตั้งแต่ E-Marketing ไปจนถึงการออกแบบ Application ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ได้ทุกที่ ทุกเวลา และเป็นช่องทางหลักที่สามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การใช้สื่อ Social Media อย่างต่อเนื่อง ทั้ง Amazing Thailand Facebook, Amazing Thailand Twitter การเพิ่ม Gamification เชื่อมโยง

Brand ประเทศไทยเข้ากับ Game Online เพื่อเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในไทย รวมถึงการใช้ IT เป็นสื่อ เพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารภาพลักษณ์ยามวิกฤติ นำความโปร่งใสและข้อเท็จจริงเป็นจุดขาย ให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่น อย่างไรก็ตาม ททท. ยังคงเน้นความสำคัญในการเป็นพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่าย และประสานความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน

การดำเนินงานของ ททท. ในตลาดอาเซียน

กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในตลาดอาเซียน ได้แก่ การจัดงาน Amazing Thailand Front Liner Program ๒๐๑๑ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรม Holiday Inn จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนผู้เข้าโครงการจำนวน ๑๓๐ คน จากกลุ่มประเทศอาเซียน เอเชียใต้ และแปซิฟิกใต้ โดยสำนักงานในภูมิภาคอาเซียนฯ จำนวน ๗ สำนักงานได้คัดเลือก front Liners จากบริษัททัวร์ต่าง ๆ ที่ขายรายการนำเที่ยวประเทศไทย และเป็น พันธมิตรกับ ททท. ในการส่งเสริมตลาด

การดำเนินงานของ ททท. ในตลาดจีน

ททท. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมกับ ททท. สำนักงานคุณหมิง

- โฆษณาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยภายใต้ภาพลักษณ์ Amazing Thailand Always Amazes You ณ จุดรับกระเปาะผู้โดยสารภายในประเทศ ในสนามบินนานาชาตินครเฉิงตู ซึ่งในปี ๒๕๕๓ สนามบินเฉิงตูมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้า-ออกทั้งสิ้น จำนวน ๒๒,๖๓๗,๗๖๒ คน คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้น ๑๔% เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ และจัดเป็นสนามบินอันดับที่ ๖ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าออกมากที่สุด รองจาก ปักกิ่ง กวางโจว เซี่ยงไฮ้ เซินเจิ้นและคุนหมิง

- โฆษณาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยภายใต้แคมเปญ Amazing Thailand Always Amazes You ผ่านทางติดตั้งแผ่นป้ายโฆษณา LIGHT BOX ในเขตเมืองคุนหมิงจำนวน ๕๐ จุด ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ การวางระยะของป้ายโฆษณาเฉลี่ยทุกๆ ๑๐๐ เมตร ครอบคลุมผู้ที่สัญจรไปมาถึง ๒ ใน ๓ ของผู้ที่สัญจรไปมาทั้งหมด สร้างการรับรู้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของไทย เช่น กระเป๋าแนะนำกิจกรรม เช่น การทำสปา

ททท. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมกับ ททท. สำนักงานปักกิ่ง

จัดกิจกรรม Celebrity Marketing โดยได้เชิญดาราทวีตที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวจีน (ป๋อง ณ วัฒน์) มาร่วมกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทย ซึ่งได้รับความสนใจจากแฟนคลับชาวจีนเป็นอย่างมาก โดยทาง สำนักงานปักกิ่งได้ร่วมกับบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่ จัดเสนอขายรายการนำเที่ยว เพื่อนำแฟนคลับชาวจีน ไปพบกับดาราทวีตที่เมืองไทย ในระหว่างเดือน กันยายน - พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ซึ่งบริษัทนำเที่ยวที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่

- BEIJING JIEDAJIAQI INT'L TRAVEL SERVICE CO., LTD
- BEIJING CHINA TRAVEL SERVICE CO., LTD.
- BEIJING SUNSHINE GLORY INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE LIMITED COMPANY
- BEIJING MY TOUR INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE CO., LTD.(BMITS)
- Beijing Mandarin International Travel Service Ltd.
- BAMBOO GARDEN INTERNATIONAL TOURS
- BEIJING ZHONGQIAO INTERNATIONAL TRAVEL CO., LTD

ททท.ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมกับ ททท.สำนักงานเชียงใหม่

จัดกิจกรรมเชิญดาราทายอดนิยม (ป๊อง ณวัฒน์) เป็นตัวแทนประเทศไทย เข้าร่วมโครงการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ประเทศไทยผ่านบุคคลที่มีชื่อเสียง “Celebrity Marketing” ณ New Hengshan Cinema นครเชียงใหม่ ในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าทางการท่องเที่ยวของไทยและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวจีนโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากขึ้น กิจกรรมสำคัญของงานในครั้งนี้ ประกอบด้วย การนำเสนอวีดิทัศน์ท่องเที่ยวประเทศไทยที่ตอกย้ำความโดดเด่นของสินค้าท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับทุกความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น

ททท.ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ร่วมกับ ททท. สำนักงานปักกิ่ง ททท.สำนักงานเชียงใหม่ และ ททท. สำนักงานฮ่องกง

จัดกิจกรรมพบปะแฟนคลับ Meet & Greet กับดารายอดนิยม “ป๊อง ณวัฒน์” ณ โรงละครสยามนิรมิต กรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๕ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งได้รับความสนใจจากแฟนคลับชาวจีนเป็นอย่างมาก โดย ททท. สำนักงานปักกิ่ง ททท.สำนักงานเชียงใหม่ และ ททท. สำนักงานฮ่องกง ร่วมกับบริษัทนำเที่ยวชั้นนำในพื้นที่ เสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวไทย โดยบรรจุกิจกรรม Meet & Greet กับดาราทายอดนิยมประเทศไทยซึ่งได้รับความสนใจจากแฟนคลับชาวจีนเป็นอย่างมาก โดยมีแฟนคลับจากพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานปักกิ่งเข้าร่วมงาน ๑๐๐ คน สำนักงานเชียงใหม่ ๕๐ คน และกวางตุ้ง ๑๕๐ คน

ททท. สำนักงานฮ่องกง

ร่วมสนับสนุนบริษัทนำเที่ยวกอล์ฟ Golf Holiday จัดการแข่งขันกอล์ฟ TAT Cup Challenge ๒๐๑๑ ชายแพกเกจกอล์ฟสู่หัวหินและกรุงเทพฯ พร้อมเชิญสื่อมวลชนร่วม Fan Trip สำนวณสนามกอล์ฟและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หัวหินและชะอำ ระหว่างวันที่ ๕ - ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔

การเตรียมพร้อมของ ททท.สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ๑) เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย
- ๒) แผนวิสาหกิจ ททท. ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ด้วยแนวคิด Adaptive Advantage
- ๓) การตลาดเชิงยุทธศาสตร์กับพันธมิตรใหม่ ๆ (Strategic Partners)
- ๔) การตลาดและประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ และภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ
- ๕) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ โดยคำนึงถึงมาตรฐาน และ

มูลค่าเพิ่ม

- ๖) บทบาทในเวทีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

- ๗) การจัดทำแผนกลยุทธ์ตลาด ททท. เพื่อเข้าสู่ AEC ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

นอกจากนี้ ททท. ยังได้มีบทบาทในเวทีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียน เนื่องจากได้รับมอบหมายให้เป็นประธานคณะทำงานด้านการตลาดและการสื่อสารท่องเที่ยวอาเซียน ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ โดยมีนายสรเสรีญ เจริญศรี รองผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านตลาดเอเชีย และแปซิฟิกใต้ เป็นประธานคณะทำงานดังกล่าว และมีภารกิจในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการตลาดท่องเที่ยวอาเซียน ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ (ASEAN Tourism Marketing Strategy: ATMS) ซึ่งได้นำเสนอต่อที่ประชุมรัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียนให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๕ ณ เมืองมานาโด สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ยุทธศาสตร์ด้านการตลาดฯ ดังกล่าวเป็นผลจากการระดมสมองร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก

อาเซียน เพื่อนำเสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการสร้างอาเซียนให้เป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่รู้จักในระดับโลก และดึงดูดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเข้ามาในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียน “ASEAN for ASEAN” ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงอาเซียนเข้าด้วยกัน

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๑) วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายสรุปแนวทางการรองรับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก การบริหารจัดการพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างท่าอากาศยานระหว่างประเทศ

๒) หน่วยงานที่บรรยายสรุป

๒.๑ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

๒.๒ กองบังคับการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ๒ (บก.ตม.๒)

๒.๓ สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

๒.๔ ตำรวจท่องเที่ยวสุวรรณภูมิ

๓) สรุปสาระสำคัญ

๓.๑ ปัญหาการตรวจหนังสือเดินทางผู้โดยสาร

- กำลังพลของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง

ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ประจำ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวม ๕๐๓ คน คิดเป็น ๖๐% ของจำนวนช่องตรวจทั้งหมด ๒๐๒ ช่องตรวจ ประจำขาเข้า จำนวน ๒๙๔ คน ประจำขาออก จำนวน ๒๐๙ คน

- จำนวนผู้โดยสารและจำนวนเที่ยวบิน

ปัจจุบันมีจำนวนผู้โดยสารประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ – ๑๗๐,๐๐๐ คนต่อวัน หรือ ๔,๕๐๐ คนต่อชั่วโมง และมีจำนวนเที่ยวบินประมาณ ๙๐๐ เที่ยวบิน หรือประมาณ ๓๖ เที่ยวบินต่อชั่วโมง

แนวทางในการแก้ไขปัญหา แบ่งออกเป็น ๓ แนวทางคือ ระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

- ระยะเร่งด่วน

๑. จัดให้มีเจ้าหน้าที่เวรและพนักงานเสริมประจำวันนอกเวลาทำการและวันหยุด ในกรณีที่ผู้โดยสารมีปริมาณมากจนล้นนอกเขตพื้นที่ตรวจหนังสือเดินทาง

๒. จัดจ้างพนักงานแนะนำและอำนวยความสะดวกผู้โดยสาร โดยเฉพาะบริเวณหน้าช่องทางเข้าตรวจหนังสือเดินทาง

๓. การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในช่วงเทศกาลสำคัญซึ่งมีผู้โดยสารปริมาณ

๔. โครงการขยายพื้นที่ตรวจหนังสือเดินทางส่วนขาออก พื้นที่ ๓ ให้ใกล้เคียงกับพื้นที่เดิมเป็นการชั่วคราว โดยการขยายผนังกระจกไปจากแนวเดิม พร้อมจัดเตรียมเคาน์เตอร์ตรวจหนังสือเดินทางชั่วคราวทดแทนเคาน์เตอร์เดิมที่ขาดหายไปในช่วงเวลาที่มีการปิดปรับปรุงพื้นที่ก่อสร้าง

๕. ประสานฝ่ายกำลังพลดำเนินการแจ้งสื่อมวลชนประชาสัมพันธ์ให้ผู้โดยสารที่จะมาใช้บริการที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เมื่อเวลาเข้าเช็คอินก่อนเวลาขึ้นเครื่องตามกำหนดเวลาก่อน ๓ ชั่วโมง

๖. ประสานฝ่ายรักษาความปลอดภัยขอความร่วมมือกำลังสนับสนุนช่วยกำกับดูแลผู้โดยสารให้อยู่ในความเรียบร้อย และนำผู้โดยสารให้เข้าตรวจให้สมดุลกันทั้ง ๒ ฝั่ง รวมถึงได้ร่วมประชุมในการหา

แนวทางให้ผู้โดยสารบางส่วนสามารถเข้าช่อง Premium Lane และ Premium TG ได้ในช่วงเวลาที่มีผู้โดยสารหนาแน่น โดยให้ประสานสารวัตร ตม. ประจำลัดก่อนเสมอ

๗. ประสานสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA) ให้แจ้งบริษัทสมาชิกสมาคมฯ รับทราบเกี่ยวกับการนำผู้โดยสารที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ โดยถ้าเช็คอินเสร็จแล้วให้รีบเข้าตรวจหนังสือเดินทางโดยเร็ว

๘. จัดวางเสาสแตนด์เลสรูปแบบ SNAKE LINE บริเวณพื้นที่รอตรวจหนังสือเดินทาง ทั้งในส่วนขาเข้าและขาออก ระหว่างประเทศ ตามนโยบายของท่านนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกตรวจเอกสาร และควบคุมการจัดคิวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕

๙. ในช่วงเวลาที่มีผู้โดยสารหนาแน่นเจ้าหน้าที่ได้ประสานศูนย์บริการครบวงจรท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ศบว.) จัดพนักงานที่มีความชำนาญด้านภาษาเฉพาะ เช่น รัสเซีย , ญี่ปุ่น , จีน , เกาหลี ฯลฯ มาช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้โดยสาร

- ระยะกลาง

๑. จัดเคาน์เตอร์ PRE CHECK IN สำหรับผู้เดินทางเป็นหมู่คณะ โดยให้บริการตรวจหนังสือเดินทางล่วงหน้าแก่บริษัทท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งส่วนขาเข้าและขาออก ซึ่งใช้เคาน์เตอร์ด้านหลังแต่ละ ROW CHECK IN

๒. มีแผนนำระบบ APIS / APPS (ADVANCE PASSENGER PROCESSING) เข้ามาใช้งานโดยเป็นระบบตรวจสอบ และคัดกรองข้อมูลผู้โดยสารล่วงหน้า ซึ่งเป็นการติดตั้งระบบโดยกระทรวงคมนาคม ร่วมกับ กรมการบินพลเรือน และบริษัทท่าอากาศยานไทย (ทอท.) รวมถึงต้องปรับแก้กฎหมาย เพื่อกำหนดวิธีการส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดย สตม.

- ระยะยาว

บริษัทท่าอากาศยานไทย (ทอท.) ได้ขอเสนอความช่วยเหลือจากรัฐบาล เนื่องจากปัญหาหลักของ บก.ตม.๒ คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอในการให้บริการแก่ผู้โดยสาร โดยปัจจุบัน บก.ตม.๒ มีอัตรากำลังพล ๑,๓๑๒ นาย แต่มีเจ้าหน้าที่ดำรงตำแหน่ง จำนวน ๑,๑๔๘ นาย ทำให้มีอัตราว่าง ๑๖๔ นาย ซึ่งหาก บก.ตม.๒ ได้รับการจัดสรรกำลังพลให้เต็มจำนวนที่ว่างจะสามารถแก้ไขปัญหาการให้บริการตรวจหนังสือเดินทางล่าช้า ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ได้

การแก้ไขปัญหาในส่วนของการบังคับการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ๒ (บก.ตม.๒)

๑. จัดเจ้าหน้าที่ ตม. เสริมเพิ่มจากช่วงเวลาปกติ ในเวลาที่มีผู้โดยสารหนาแน่น โดย บก.ตม.๒ ได้ขอกำลังสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ตม. ที่พัทเวอร์ และให้เจ้าหน้าที่ ตม. เข้าปฏิบัติงานก่อนเวลาหรือหลังเวลาในการเข้าทำงาน โดยส่วนขาเข้าจัดเจ้าหน้าที่เสริม ผลัดละ ๒๐ คน และส่วนขาออกจัดเจ้าหน้าที่เสริม ผลัดละ ๑๕ คน

๒. เจ้าหน้าที่ ตม. ผู้สอบผ่านชั้นสัญญาบัตร จำนวน ๙๘ คน รวมถึง ดาบตำรวจตรี อายุ ๕๓ ปี ขึ้นไป บางส่วนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นชั้นสัญญาบัตรให้กลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นการชั่วคราวก่อนพิจารณา งดการขอยืมตัวเจ้าหน้าที่ที่มีอัตราบรรจุ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ไปช่วยราชการที่อื่น

จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองที่ปฏิบัติงานที่เคาน์เตอร์

ขาเข้า เดิมจัดเจ้าหน้าที่ประมาณ ๖๕ คนต่อผลัด หรือประมาณ ๖๐% ของช่องตรวจ ขณะนี้ได้เสริมเจ้าหน้าที่เพิ่มอีก ๒๐ คน รวมเป็น ๘๕ คน หรือประมาณ ๗๓% ของช่องตรวจ

ขาออก เดิมจัดเจ้าหน้าที่ประมาณ ๔๕ คนต่อผลัด หรือประมาณ ๖๔% ของช่องตรวจ ขณะนี้เสริมเจ้าหน้าที่เพิ่มอีก ๑๕ คน รวมเป็น ๖๐ คน หรือประมาณ ๘๕% ของช่องตรวจ

๓. ให้มีการตรวจสอบเอกสารผู้โดยสารที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะก่อนล่วงหน้าแก่บริษัทท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งในส่วนขาเข้าและขาออก เพื่อให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้น

๔. กองกำกับการบริการคนต่างด้าว ๒ ขอกำลังสนับสนุนการปฏิบัติจาก สตม.จำนวน ๙๐ นาย จากด่านทั่วประเทศในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เป็นต้นไป โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องผ่านการอบรมการปฏิบัติงานก่อน

๕. กองกำกับการบริการคนต่างด้าว ๒ อยู่ระหว่างดำเนินการขอรับการแต่งตั้งจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในตำแหน่งที่ว่าง จำนวน ๓๕๕ นาย เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของปริมาณผู้โดยสารในช่วง ๓-๕ ปี

๖. ช่วงเวลาผู้โดยสารหนาแน่น บก.ตม.๒ ได้จัดกำลังเจ้าหน้าที่จากส่วนขาออกไปช่วยในส่วนขาเข้า จำนวน ๓๐ นาย

๗. จัดโครงการช่องตรวจคนเข้าเมืองอัตโนมัติ (AUTOMATIC CHANEL) เพื่อลดเวลา ขั้นตอน และเสริมสร้างมาตรฐานให้ทัดเทียมท่าอากาศยานสากล จำนวน ๑๖ เครื่อง แบ่งเป็นขาเข้า จำนวน ๘ เครื่อง และขาออก จำนวน ๘ เครื่อง

๘. มีนโยบายที่ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณายกเลิกการใช้บัตร ตม.๖ กับผู้โดยสารที่เป็นคนไทย ซึ่งอยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแผนการดำเนินงานต่อไป

๙. บก.ตม.๒ ร่วมกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดพนักงานประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้โดยสารบริเวณพื้นที่ตรวจหนังสือเดินทางในส่วนขาเข้า ซึ่งจัดพนักงาน จำนวน ๔๗ คน ผลัดละ ๑๑ คน ตามโครงการ “ ของขวัญพิเศษแด่นักท่องเที่ยว ” โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการระหว่าง ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

สถานการณ์ภายหลังการแก้ไข

ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมาปัญหาลี้คลายไปมาก บก.ตม.๒ สามารถบริหารจัดการให้คิวผู้โดยสารเข้า-ออก อยู่เฉพาะในพื้นที่ตรวจหนังสือเดินทาง และไม่มีผู้โดยสารสะสม บริเวณหน้าเคาน์เตอร์หรือล้นออกมาด้านนอกเขตพื้นที่ ทั้งนี้เป็นผลจาก บก.ตม.๒ จัดกำลังพลมาปฏิบัติงานเพิ่มเติมในการตรวจหนังสือเดินทางตลอดเวลาภายหลังจาก ทอท. สนับสนุนงบประมาณ และเป็นผลจากการดำเนินแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ข้างต้นร่วมกันทุกฝ่าย

ก่อนการแก้ไขปัญหา ผู้โดยสารต่อแถวรอตรวจหนังสือเดินทางในช่วงเวลาหนาแน่นยาวประมาณ ๖๔๐ คน ใช้เวลารอตรวจหนังสือเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง

หลังการแก้ไขปัญหา ผู้โดยสารต่อแถวรอตรวจหนังสือเดินทางในช่วงเวลาหนาแน่นยาวประมาณ ๑๕๐ คน ใช้เวลารอตรวจหนังสือเดินทางประมาณ ๑๕ - ๒๐ นาที

๓.๒ ความร่วมมือระหว่างท่าอากาศยานระหว่างประเทศ

บันทึกความร่วมมือระหว่างท่าอากาศยาน Sister Airport Agreement (SAA) มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการท่าอากาศยานระหว่างกันในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคคล เทคโนโลยี ธุรกิจ ซึ่งจัดทำในรูปแบบ การประชุม สัมมนา การฝึกปฏิบัติงาน ปัจจุบันท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้ทำบันทึกข้อตกลง “Sister Airport Agreement” กับท่าอากาศยานชั้นนำของโลกไปแล้ว ๔ แห่ง คือ ท่าอากาศยานมิวนิค (ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี) ท่าอากาศยานอินชอน (ประเทศ

สาธารณรัฐเกาหลี) ท่าอากาศยานนาริตะ (ประเทศญี่ปุ่น) และท่าอากาศยานปักกิ่ง (ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน)

๒.๓ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงราย ในระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๑) วัตถุประสงค์ในการเดินทาง

เพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจไทย-จีน-อาเซียน ในระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๒) การบรรยายสรุป

๒.๑ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บรรยายสรุปเรื่อง “ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ไทย-จีน” โดย :

๑. รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๒. รศ.ดร.ชยาพร วัฒนศิริ รองอธิการบดี

๓. Prof.Cen Ronglin ผู้อำนวยการศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

ประวัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ตอนเหนือสุดของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ และตั้งอยู่ใกล้ประเทศจีนมากที่สุด คือ ใกล้กับจีนตอนใต้บริเวณเขตปกครองตนเองพิเศษสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ซึ่งมีชาวไทลื้ออาศัยอยู่และมีการพูดและใช้ภาษาไทยบางคำอยู่ด้วย ปัจจุบัน มีการสร้างเส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมประเทศไทย ผ่าน เมียนมาร์ และ สปป.ลาว ไปยังประเทศจีนตอนใต้ โดยเส้นทางด้านขวาตามภูมิศาสตร์ คือ R3A โดยเชื่อมจาก จังหวัดเชียงราย (อำเภอเชียงของ) ผ่าน สปป.ลาว ไปยัง เมืองลาของเมียนมาร์ เข้าสู่สิบสองปันนาของประเทศจีน ถือเป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญในปัจจุบัน ส่วนเส้นทางด้านซ้าย คือ R3 B เชื่อมจาก จังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่สาย) ผ่าน จังหวัดท่าขี้เหล็กของเมียนมาร์ ไปยัง เมืองลา (เมียนมาร์) เข้าสู่สิบสองปันนาของประเทศจีน แต่ปัจจุบัน เมียนมาร์ ปิดเส้นทางนี้อยู่เนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองภายในประเทศกับชนกลุ่มน้อยและธุรกิจคาสีโนบริเวณชายแดน นอกจากนี้ การเดินทางไปสิบสองปันนายังสามารถใช้เส้นทางเดินเรือได้อีกเช่นกัน

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมสิรินธร เริ่มต้นจากมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสพบกับ มาตามเฉินจือลี่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของจีน เพื่อแสวงหาความร่วมมือด้านการศึกษาและเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครบรอบ ๑๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในขณะนั้น จึงได้ขอความร่วมมือจากรัฐบาลจีนสร้างอนุสรณ์ที่ระลึกในความสัมพันธ์ระหว่างกัน รัฐบาลจีนจึงสร้างศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนให้แก่มหาวิทยาลัยเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสอนภาษาจีน และเผยแพร่วัฒนธรรมจีนอย่างเป็นทางการแห่งแรกในโลก ก่อสร้างในรูปแบบสถาปัตยกรรมจีน โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชดำเนินเปิดศูนย์ฯ ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ แนวทางการสอนภาษาจีนของมหาลัยแม่ฟ้าหลวงจะเน้นการสอนภาษาจีนเพื่อการใช้งานด้านธุรกิจ เป็นการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษและจีนโดยทั้งหลักสูตรจะไม่มีการสอนเป็นภาษาไทยซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น

ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ไทย-จีน

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-จีน มีความสัมพันธ์เปรียบเสมือนญาติมิตรและพัฒนาสู่ความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ บุคคลสำคัญที่เชื่อมความสัมพันธ์ไทย-จีน คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้เสด็จเยือนประเทศจีนหลายครั้ง สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเป็นอย่างมาก

ความสัมพันธ์ในกรอบอาเซียน

ความสัมพันธ์เป็นแบบกลุ่มประเทศอาเซียน ๑๐ ประเทศ กับประเทศจีน ที่ผ่านมา **ด้านการค้า** ประเทศไทยได้ดุลการค้าจากประเทศจีน โดยประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรไปยังประเทศจีน ได้แก่ ยางพารา ข้าว สำหรับสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศจีน คือ ผลไม้และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งผลไม้ที่นำเข้าจากประเทศจีนจะต้องหามาตรการคัดกรองคุณภาพอีกครั้งเนื่องจากพบปัญหาสารเคมีตกค้าง **ด้านการคมนาคม** การขนส่งสินค้าปัจจุบันใช้การขนส่งทางน้ำเป็นหลักโดยผ่านแม่น้ำโขง แต่ออนาคตคาดว่าจะใช้การขนส่งทางบกมากขึ้น โดยผ่านเส้นทาง R3A ซึ่งจะสะดวกรวดเร็วกว่า

ปัญหาและอุปสรรคของไทย : การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๑. ความรู้สึกตื่นตัวของคนไทยในการแสวงหาโอกาสในด้านต่างๆ จาก AEC ยังมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากยังมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว

๒. ปัจจัยด้านภาษา อันได้แก่ ภาษาอังกฤษที่ถือเป็นภาษาสากลพื้นฐานในปัจจุบันและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน

๓. การขาดความชำนาญเรื่องการค้าระหว่างประเทศของนักธุรกิจ เช่น การหาช่องทางทางธุรกิจ การค้า การสร้างสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

สิ่งเหล่านี้รัฐบาลจำเป็นต้องสร้างให้ประชาชนไทยมีพื้นฐานดังกล่าวเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้

แนวทางการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

มหาวิทยาลัยได้จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อฝึกฝนทักษะของนักศึกษา และเพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถในการใช้ชีวิตและทำงานในสถานที่ต่างวัฒนธรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยเล็งเห็นว่านอกเหนือจากภาษาอังกฤษแล้วภาษาจีนเป็นภาษาที่สำคัญที่จำเป็นต้องเรียนรู้ จึงได้สนับสนุนให้จัดตั้งสถาบัน/องค์กร ภายในมหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อเปิดสอนภาษาจีน และเผยแพร่วัฒนธรรมจีน ดังนี้

- สถาบันขงจื้อ (จัดตั้งเมื่อ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน สถาบันขงจื้อของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเปิดสอนภาษาจีนให้แก่ นักศึกษา ประชาชน และนักเรียนในชุมชนต่างๆ

- ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มีวัตถุประสงค์ คือ จัดทำหลักสูตรเรียนภาษาจีน เผยแพร่ วัฒนธรรมจีน ส่งเสริมการพัฒนาครูสอนภาษาจีนในไทย และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน โดยเชิญ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเฉิงเหมิิน มาเป็นวิทยากรบรรยายในชั้นเรียน ทั้งนี้ ยังส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและ กีฬา เช่น สอนการเต้นรำพื้นเมือง ปิงปอง วอลเลย์บอล เป็นต้น

๒.๒ ด้านศุลกากรแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

บรรยายสรุปเรื่อง : “สภาพการค้า การลงทุน บริเวณศุลกากรแม่สาย” โดย :

๑) ด้านศุลกากรแม่สาย

๒) ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงราย

ด้านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ด้านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย (เหนือสุดแดนสยาม) สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ ๓ มีพื้นที่รับผิดชอบ คือ จังหวัดเชียงราย และพะเยา รวมทั้ง จุดผ่อนปรน ๔ แห่ง คือ จุดท่าลมจอย ท่าบ้านปางห้า ท่าดินดำ และท่าบ้านเกาะหวาย และยังรับผิดชอบสนามบินแม่ฟ้าหลวง

มูลค่าการค้า มูลค่าการค้าบริเวณด้านศุลกากรแม่สายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เนื่องด้วยปัจจุบันมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมระบบเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (NORTH – SOUTH ECONOMICS CORRIDOR : NSEC) หรือเส้นทาง R3 (คุนหมิง-กรุงเทพฯ) เพื่อเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ พื้นที่จีนตอนใต้ มณฑลยูนนาน – พม่า – ลาว และไทย สำหรับเส้นทาง เชียงราย – กรุงเทพฯ (R3A /R3B) เส้นทางบก R3B จากแม่สาย – ท่าขี้เหล็ก – เชียงตุง – เมืองลา – เชียงรุ้ง ระยะทางประมาณ ๓๙๓ กิโลเมตร (ถึงพรมแดนจีน ประมาณ ๒๕๒ กิโลเมตร) แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่คือปัญหาทางการเมืองภายในของพม่า มีด่านเก็บภาษีระหว่างเส้นทางไปจนถึงเมืองเชียงตุง ๔ ด่าน และยังไม่สามารถทะลุไปถึงจีนเนื่องจากการปิดด่านอยู่

* มูลค่าการนำเข้า – ส่งออก ของด้านศุลกากรแม่สาย (๒๕๕๔-๒๕๕๕)

รายการ	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔	ปี ๒๕๕๕ (ต.ค.๕๔ - มิ.ย.๕๕)
มูลค่านำเข้า	๓๕๙.๔๒	๑๕๓.๓๗	๑๘๘.๘๐	๑๘๒.๓๗
มูลค่าส่งออก	๔,๒๕๙.๔๗	๖๕๗๐.๘๒	๑๐,๑๙๙.๑๒	๖,๘๗๙.๒๖
ดุลการค้า	๓,๙๐๐.๐๕	๒,๕๕๒	๑๐,๐๑๐.๓๒	๖,๖๙๖.๘๙

สินค้าส่งออกสำคัญปี๒๕๕๕ (ต.ค.๕๔ – มิ.ย.๕๕) ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง สุรา เบียร์ไวน์ แผ่นเหล็กชุบ กาแฟปรุงสำเร็จ น้ำดื่ม รถยนต์ จักรยานยนต์ ยางรถยนต์ ปูนซีเมนต์ เครื่องจักรในการเกษตร และของเบ็ดเตล็ด

ปัญหาและอุปสรรค

๑) ปัญหาอัตราเจ้าหน้าที่ (ข้าราชการ ลูกจ้าง) ปัจจุบันรวม จำนวน ๘๕ คน ซึ่งยังไม่เพียงพอกับการดูแลแนวพรมแดน (ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร) ภูมิประเทศเป็นลำน้ำกั้นพรมแดนซึ่งมีขนาดแคบและตื้นเขินหลายจุด ทำให้การลักลอบนำเข้าสินค้าเป็นไปได้ง่าย **แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ** ขอความร่วมมือจากทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธรอำเภอแม่สาย และตรวจคนเข้าเมือง

๒) ปัญหาการขนส่งสินค้าระหว่างไทย-พม่า ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากพม่าไม่ยอมเปิดให้ขนส่งผ่านสะพานแห่งที่ ๒ (ยกเว้นน้ำมัน ปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง) ซึ่งต้องใช้สะพานแห่งที่ ๑ (แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก) โดยขนถ่ายใส่รถตู้ เป็นผลให้ผู้ประกอบการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง ปัญหาที่ตามมาคือการจราจรติดขัดในช่วงการขนถ่ายสินค้า

๓) ปัญหาระบบธนาคารบริเวณชายแดนยังไม่มีความสะดวกเพียงพอเป็นผลให้การทำธุรกรรมทางการเงินยังไม่มีคล่องตัว

๔) ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาพม่าเพื่อติดต่อประสานงาน

ข้อเสนอแนะ รัฐบาลควรเร่งเจรจาทางการค้าในระดับทวิภาคี (ไทย-พม่า) และไตรภาคี (ไทย-พม่า-จีน) เนื่องจากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในการเจรจาระดับท้องถิ่นได้

แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

กรมศุลกากร

๑) ด้านบุคลากร โดยการอบรมภาษาเพื่อนบ้าน และขออัตรากำลังเพิ่มเพื่อรองรับการค้าบริเวณชายแดนที่จะสูงขึ้น

๒) ด้านการบริหารจัดการ โดยการนำระบบ NSW (NATIONAL SINGLE WINDOW) และให้บริการตอบคำถามพิธีการศุลกากรมาใช้

๓) ด้านกฎหมายศุลกากร โดยการแก้ไขกฎหมายศุลกากรให้มีลักษณะอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น

๔) ด้านเทคโนโลยีการควบคุมทางศุลกากร โดยนำระบบติดตามทางศุลกากรมาใช้ (ระบบ RFID ระบบ GPS และเครื่อง X-RAY) เพื่อให้การเคลื่อนไหวของสินค้าสะดวกมากขึ้นและป้องกันการทุจริต

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๕) ด้านตรวจคนเข้าเมือง โดยการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่นกองกำลังผาเมือง ศุลกากร ตำรวจ และนำระบบ One Stop Service มาใช้ควบคุมการผ่านแดน

๒.๓ ท่าเรือเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

บรรยายสรุปเรื่อง “การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” โดย :

๑. อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

๒. สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาเชียงราย

๓. ด้านศุลกากรเชียงแสน

สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาเชียงราย

สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาเชียงราย สังกัดกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม มีพื้นที่รับผิดชอบ ๒ จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย (๑๘ อำเภอ) และจังหวัดพะเยา (๘ อำเภอ)

กรอบความร่วมมือว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง

เป็นความร่วมมือบนพื้นฐานการเคารพอธิปไตย ความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของ ทั้ง ๔ ประเทศ (ไทย จีน เวียดนาม และสปป.ลาว) เพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมายในแม่น้ำล้านช้าง – แม่น้ำโขง โดยฝ่ายไทยได้จัดตั้ง “ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในแม่น้ำโขง (ศปปข.)” ขึ้น โดยมีที่ทำการส่วนหน้าอยู่ ณ ท่าเรือเชียงแสนแห่งที่ ๑

ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานของท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน

๑) ปัญหาระดับน้ำ ในช่วงฤดูแล้งระดับน้ำจะลดต่ำลงเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ แนวทางแก้ปัญหา คือ กรมเจ้าท่าดำเนินการขุดลอกร่องน้ำและมีแผนงานขุดลอกเพื่อรองรับช่วงฤดูถัดไปของทุกๆ ปี ตลอดจนดำเนินการสำรวจจัดทำแผนที่ร่องน้ำและจัดเจ้าหน้าที่แนะนำร่องน้ำสำหรับการเดินเรือ ดำเนินการประสานงานคณะทำงานประสานงานการดำเนินการตามความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง – แม่น้ำโขง (JCCCN) เพื่อดำเนินการปรับปรุงร่องน้ำร่วมกันตลอดเส้นทางเดินเรือต่อไป

๒) ปัญหาเส้นทางการขนส่ง เนื่องจากเส้นทางการขนส่งเดิม (สะพานข้ามแม่น้ำคำที่เชื่อมต่อทางหลวงหมายเลข ๑๑๒๙ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย) ชำรุด ทำให้ต้องใช้เส้นทาง แม่จัน – เชียงแสน – โยนก แทนซึ่งทำให้ชาวบ้านบริเวณนั้นได้รับผลกระทบจากการขับผ่านของรถบรรทุกขนส่งสินค้า แนวทางการแก้ปัญหา คือ การก่อสร้างสะพานถาวร โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕

ด้านศุลกากรเชียงแสน

ด้านศุลกากรเชียงแสน มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในจังหวัดเชียงรายจำนวน ๕ อำเภอ คือ อำเภอ เชียงแสน อำเภอดอยหลวง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอพญาเม็งราย และอำเภอเวียงชัย รวมถึงจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรน คือ จุดผ่านแดนถาวรสามเหลี่ยมทองคำ จุดผ่านแดนถาวรหน้าอำเภอเชียงแสน จุดผ่อนปรนบ้านสบรวก และจุดผ่อนปรนบ้านสวนดอก

ปริมาณการค้าบริเวณด้านศุลกากรเชียงแสน

ปี ๒๕๕๔ มูลค่าการนำเข้าสินค้า ๑,๑๑๐,๑๒๐ บาท การส่งออก ๘,๙๙๒,๘๖๕ บาท

ปี ๒๕๕๕ มูลค่าการนำเข้าสินค้า ๒๕๖,๕๕๐ บาท การส่งออก ๕,๕๕๘,๔๔๐ บาท

โดยสินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตร เช่น ทับทิม เมล็ดทานตะวัน กระเทียม เห็ดหอมแห้ง เป็นต้น สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ชิ้นส่วนไก่แช่แข็ง น้ำมันปาล์ม กระทั่งแดง รถยนต์ใหม่ เป็นต้น

การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอำเภอเชียงแสน มีดังนี้

๑) ด้านการเกษตร โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ตลอดจนหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร

๒) ด้านการค้าชายแดน โดยเสนอให้มีการตั้งจุดผ่านแดนถาวรเพียงจุดเดียว เนื่องจากปัจจุบันมีจุดผ่อนปรนทั้งหมด ๑๑ จุด ซึ่งยากต่อการควบคุมดูแล

๓) ด้านการท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งคณะทำงาน (ภาครัฐและภาคเอกชน) เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านภาษา (อังกฤษและจีน) ให้กับบุคลากร

๔) ด้านการขนส่ง ปัจจุบันการทำเรือแห่งประเทศไทยได้สร้างท่าเรือเชียงแสน ๒ ชั้นเพื่อรองรับภาคบริการขนส่งสินค้า สำหรับท่าเรือเชียงแสน ๑ ใช้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

๒.๔ ท่าเรือเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

บรรยายสรุปเรื่อง “การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” โดย :

๑) อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

๒) ด้านศุลกากรเชียงของ จังหวัดเชียงราย

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ตั้งอยู่บริเวณชายแดนเหนือสุดของประเทศไทย ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งเขตแดน ซึ่งมีความยาว ๔๒ กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอเมือง ๑๔๑ กิโลเมตร

การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของอำเภอเชียงของ

๑) ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่และส่งเสริมการพัฒนาด้านภาษาแก่เด็กและเยาวชน

๒) ด้านเศรษฐกิจ โดยการจัดโครงการการศึกษาดูงานของผู้นำท้องถิ่น (กำนันและผู้ใหญ่บ้าน) ณ ประเทศจีน เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน

๓) ด้านความมั่นคง โดยการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยในการเดินทางข้ามแดนระหว่างกัน

ด้านศุลกากรเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ด้านศุลกากรเชียง จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตจังหวัดเชียงราย (อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาลและอำเภอเทิง) จังหวัดพะเยา (อำเภอเชียงคำ กิ่งอำเภอภูซาง) มีท่าเรือสำหรับการนำเข้า-ส่งออก จำนวน ๓ จุด ได้แก่ ท่าด่านศุลกากรเชียงของ ด้านพรมแดนเชียงของ (ท่าเรือบัก) และ ท่าเรือเชียงของ (ท่าเรื่อน้ำลึก) นอกจากนี้ ยังมีจุดผ่อนปรนจำนวน ๕ จุด ดังนี้

- ๑) จุดผ่อนปรนบ้านแจ่มป่อง อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย
- ๒) จุดผ่อนปรนบ้านฮวก กิ่งอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
- ๓) จุดผ่อนปรนบ้านหาดบ้าย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- ๔) จุดผ่อนปรนบ้านห้วยลึก อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- ๕) จุดผ่อนปรนบ้านร่มโพธิ์ทอง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ปัญหาและอุปสรรคของด้านศุลกากรเชียงของ

- ๑) ปัญหาเขตพื้นที่รับผิดชอบ เนื่องจากมีเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบค่อนข้างกว้าง
- ๒) ปัญหาอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอ
- ๓) ปัญหาสภาพเส้นทางการเพื่อเดินทางลงแพขนานยนต์ ที่มีสภาพเส้นทางคับแคบ เป็นทางหักศอก และสภาพถนนไม่ดี ประกอบกับมีรถบรรทุกหนักผ่านตลอดเวลา เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง และการบูรณะซ่อมแซม
- ๔) ปัญหาสถานที่ตรวจปล่อย ปัจจุบันด้านศุลกากรเชียงของยังไม่มีลานตรวจสินค้าและไฟส่องสว่าง ซึ่งขณะนี้แก้ไขปัญหาโดยใช้ลานเอนกประสงค์ของเทศบาลตำบลเวียง หรือสถานที่ที่สะดวกอื่นๆ เช่น ลานจอดรถของการท่าเรือแห่งประเทศไทย หรือบริเวณข้างทาง

- ๕) ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยตรวจสินค้า (เครื่อง X-RAY) และเครื่องทุนแรงต่างๆ

ปัญหาอุปสรรคของผู้ประกอบการ

- ๑) ปัญหาอัตราค่าบัตรโดยสารแพขนานยนต์มีราคาค่อนข้างสูง
- ๒) ปัญหาสภาพเส้นทาง (บริเวณชายแดนประเทศจีน-บ่อแก้ว สปป.ลาว) มีสภาพคดเคี้ยวและลาดชันทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง
- ๓) ปัญหาการตรวจจับความเร็วรถบรรทุก ใน สปป.ลาว ทำให้เกิดความล่าช้าในการขนส่ง
- ๔) ปัญหาศุลกากรในฝั่งสปป.ลาว ไม่อนุญาตให้รถบรรทุกสินค้าไทยและลาวขนส่งสินค้าผ่านด่านบ่อเต็น บ่อผาง (ระหว่างไทย-จีน) เป็นผลให้ต้องขนถ่ายสินค้าที่ด่านภาษีบ่อเปี้ย

๒.๕ ศาลากลางจังหวัดเชียงราย

บรรยายสรุปเรื่อง “การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” โดย :

๑. จังหวัดเชียงราย
๒. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย

การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของจังหวัดเชียงราย

- ๑) จัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- ๒) จัดตั้งสำนักงาน (ASEAN Unit) ในภาคส่วนราชการเพื่อเป็นหน่วยประสานงาน และเป็นเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการเป็นประชาคมอาเซียน

๓) การเตรียมความพร้อมของภาคการศึกษา โดยการฝึกอบรมครูวิทยากร (Training of Trainers) ด้านภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน

๔) บูรณาการแผนงานทุกภาคส่วนและจัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมด้านข้อมูล ข่าวสาร และการฝึกอบรม โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใน ๕ อำเภอ (อำเภอเมือง อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย และอำเภอเวียงแก่น)

ข้อได้เปรียบ-เสียเปรียบ-ผลกระทบของจังหวัดเชียงราย : การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ข้อได้เปรียบ

- ๑) จังหวัดเชียงรายเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ข้าว ลิ้นจี่ ชา สับปะรด ลำไย
- ๒) จังหวัดเชียงรายถือเป็นประตูเชื่อมต่อกับหลายประเทศ มีการคมนาคมที่ดี คือ เป็นเส้นทางเชื่อมโยง R3A, R3B มีท่าอากาศยานนานาชาติ มีท่าเรือพาณิชย์สำหรับขนส่งสินค้าจำนวน ๒ แห่ง
- ๓) มีแหล่งวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีอัตลักษณ์ในการดำเนินชีวิตตามวิถีล้านนา และมีการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว
- ๔) มีสถาบันการศึกษา (ภาครัฐและเอกชน) ที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนนานาชาติ ทั้งในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

ข้อเสียเปรียบ

- ๑) การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมประชาชนในการเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนมีจำนวนจำกัด
- ๒) การขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
- ๓) การขาดการจัดระบบและมาตรฐานรองรับผู้ใช้บริการที่หลากหลายของโรงแรม ร้านอาหาร
- ๔) หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย (ภาครัฐและเอกชน) เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคธุรกิจ ยังขาดการบูรณาการเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการกับแผนแม่บทเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

โอกาส

- ๑) ภาคการค้า ทำให้เกิดการขยายตลาดส่งออกสินค้าเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา กาแฟ
- ๒) ภาคการลงทุน ทำให้เกิดการดึงดูดนักลงทุนทั้งนอกและในอาเซียนเข้ามาตั้งฐานการผลิตในเชียงราย ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น อสังหาริมทรัพย์ วัสดุก่อสร้าง แรงงาน มีโอกาสเติบโต
- ๓) ภาคบริการ ทำให้เกิดการเปิดเสรีทางการค้าโดยประเทศไทยเป็น Medical hub ในประชาคมอาเซียน และเกิดการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงานอย่างเสรีในวิชาชีพ ๗ สาขา ได้แก่ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักสำรวจ และนักบัญชี โดยสามารถเดินทางไปทำงานในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนได้โดยเสรี

ผลกระทบ

- ๑) ปัญหาการควบคุมโรคที่อาจจะระบาดจากการเคลื่อนย้ายของประชากร การนำเข้าสัตว์ผลิตภัณฑ์ พืชผักและผลไม้
- ๒) ปัญหาขาดงบประมาณในการรักษาคนไข้ต่างด้าวซึ่งยังไม่มียกงบประมาณสนับสนุน

สรุปการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงราย ปี ๒๕๕๔

๑) แนวชายแดน มีระยะทาง ๓๑๐ ก.ม. เป็นทางบก ๑๙๐ ก.ม. และทางน้ำ ๑๒๐ ก.ม. โดยติดต่อกับสหภาพพม่า ระยะทาง ๑๓๐ ก.ม.(เป็นแนวภูเขายาว ๑๐๐ ก.ม. และเป็นแนวแม่น้ำยาว ๓๐ ก.ม. คือส่วนที่เป็นแม่น้ำกกและแม่น้ำรวก) และติดต่อกับ สปป.ลาว ระยะทาง ๑๘๐ ก.ม.(เป็นแนวภูเขายาว ๙๐ ก.ม. และแนวแม่น้ำโขงยาว ๙๐ ก.ม.)

๒) การค้าชายแดน

โครงสร้างการค้าปี ๒๕๕๔

รายการ	ประเทศลาว	ประเทศจีน	ประเทศพม่า
สัดส่วนมูลค่าการค้ารวม	๓๖%	๒๒%	๔๒%
สัดส่วนการส่งออก	๓๙%	๑๕%	๔๖%
สัดส่วนการนำเข้า	๑๕%	๘๑%	๔%
สัดส่วนดุลการค้า	๔๓%	๔%	๕๓%

สถิติการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดเชียงราย ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ (หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔	ปี ๕๓/๕๒ คิดเป็นร้อยละ	ปี ๕๔/๕๓ คิดเป็นร้อยละ
มูลค่ารวม	๑๔,๔๐๐.๒๑	๒๑,๐๗๗.๑๕	๒๙,๗๗๑.๘๑	๔๖.๓๗	๔๑.๒๕
ส่งออก	๑๑,๗๙๗.๐๖	๑๘,๐๐๕.๗๓	๒๖,๒๔๐.๖๑	๕๒.๖๓	๔๕.๗๓
นำเข้า	๒,๖๐๓.๑๕	๓,๐๗๑.๔๒	๓,๕๓๑.๒๐	๑๗.๙๙	๑๔.๙๗
ดุลการค้า	๙,๑๙๓.๙๑	๑๔,๙๓๔.๓๓	๒๖,๒๔๐.๖๑	๖๒.๔๔	๕๒.๐๖

สถิติการค้าผ่านด่านชายแดนจังหวัดเชียงราย ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ (หน่วย : ล้านบาท)

ปี	ด่านแม่สาย		ด่านเชียงแสน		ด่านเชียงของ		รวม	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
๒๕๕๒	๔,๘๓๒.๘๐	๓๓.๕๖	๖,๓๔๖.๒๓	๔๔.๐๗	๓,๒๒๑.๑๖	๒๒.๓๗	๑๔,๔๐๐.๑๙	๑๐๐
๒๕๕๓	๘,๓๗๘.๙๐	๓๙.๗๕	๗,๑๖๔.๗๙	๓๓.๙๙	๕,๕๓๓.๔๗	๒๖.๒๕	๒๑,๐๗๗.๑๖	๑๐๐
๒๕๕๔	๙,๘๕๒.๖๔	๓๓.๐๙	๑๐,๒๑๐.๓๘	๓๔.๓๐	๙,๗๐๘.๖๔	๓๒.๖๑	๒๙,๗๗๑.๘๑	๑๐๐

เปรียบเทียบสินค้าเข้า-ออกในแต่ละด่านชายแดนปี ๒๕๕๔

ด่านชายแดน	การค้ารวม		ส่งออก		นำเข้า	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ด่านแม่สาย (พม่า)	๙,๘๕๒.๖๔	๓๓.๐๙	๙,๗๒๖.๖๘	๓๗.๐๗	๑๒๕.๙๗	๓.๕๗
ด่านเชียงแสน (จีน,พม่า,ลาว)	๑๐,๒๑๐.๓๘	๓๔.๓๐	๙,๔๗๘.๔๘	๓๖.๑๒	๗๓๑.๙๐	๒๐.๗๓
ด่านเชียงของ (จีน,ลาว)	๙,๗๐๘.๖๔	๓๒.๖๑	๗,๐๓๕.๒๙	๒๖.๘๑	๒,๖๗๓.๓๕	๗.๕๗
รวม	๒๙,๗๗๑.๘๑	๑๐๐.๐๐	๒๖,๒๔๐.๔๕	๑๐๐.๐๐	๓,๕๓๑.๒๒	๑๐๐.๐๐

ประเภทสินค้าส่งออก ปี ๒๕๕๔

- สินค้าส่งออกไปประเทศจีน ได้แก่ สินค้าน้ำมันดิบ ๓๙.๐๙ % เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ๓๒.๕๐ % สินค้าเกษตร ๑๑.๔๑ % น้ำมันเชื้อเพลิง/น้ำมันหล่อลื่น ๗.๐๘ % ดอกกล้วยไม้ ๒.๘๓ % เคมีภัณฑ์ ๒.๔๒ % วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง ๒.๒๘ % น้ำมันก๊าด ๐.๘๖ % ผงบุก/บุกแผ่น ๐.๓๐ % และผัก/ผลไม้แปรรูป ๐.๒๘ %
- สินค้าส่งออกไปเมียนมาร์ ได้แก่ สินค้าเบ็ดเตล็ด ๒๘.๔๓ % สินค้าอุปโภคบริโภค ๑๖.๓๓ % น้ำมันเชื้อเพลิง ๙.๔๒ % สุราต่างประเทศ/วิสกี้/เปียร์/ไวน์ ๘.๘๗ % กาแฟสำเร็จรูป ๕.๙๘ % รถยนต์นั่ง ๕.๔๗ % แผ่นเหล็กชุบสังกะสี ๔.๐๕ % ยางรถยนต์และจักรยานยนต์ ๓.๖๔ % สินค้าเกษตร ๒.๕๒ % และเครื่องใช้ไฟฟ้า ๒.๑๐ %
- สินค้าส่งออกไปสปป.ลาว ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค ๓๑.๖๔ % น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ๒๘.๔๐ % น้ำมันเบนซิน ๘.๗๗ % ผลไม้สด ๘.๖๑ % เนื้อสัตว์แช่แข็ง ๓.๘๕ % วัสดุการก่อสร้าง ๓.๘๒ % ยางพารา และเศษยางพารา ๒.๔๘ % สินค้าเกษตร ๑.๘๒ % ยางมะตอย ๑.๖๗ % และปศุสัตว์ ๑.๑๕ %

ประเภทสินค้านำเข้า ปี ๒๕๕๔

- สินค้านำเข้าจากจีน ได้แก่ สินค้ากรรม (พืชผักสด/ผลไม้/ดอกไม้ ไม้ประดับ) ๘๔.๑๔ % เคมีใช้ในการผลิตยาสีพื้น ๔.๕๒ % สินค้าอุปโภคบริโภค ๒.๔๖ % แก๊สอาร์กอน ๒.๒๘ % เคมีภัณฑ์ ๒.๒๔ % ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ๑.๕๕ % และเครื่องจักรกล/อุปกรณ์ ๐.๖๘ %
- สินค้านำเข้าจากเมียนมาร์สหภาพพม่า ได้แก่ สินค้ากรรม (ผลไม้สด/กระเทียม/ปศุสัตว์/เปลือกก่อน้ำผึ้ง) ๔๖.๕๑ % แร่อื่น ๆ ๑๓.๖๙ % แมงกานีส ๑๑.๐๒ % หินก่อสร้าง ๓.๙๖ % เครื่องแต่งกาย ๓.๙๐ % และใบชา ๓.๖๐ %
- สินค้านำเข้าจากสปป.ลาว ได้แก่ ถ่านหิน (ลิกไนท์) ๗๔.๗๙ % ไม้แปรรูป ๖.๐๐ % สินค้าเกษตรทั่วไป ๕.๒๐ % ซองใส่มือถือ/กระเป๋า/กล่องใส่หูฟัง ๒.๐๖ % ลูกเต๋า ๒.๐๓ % ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒.๐๓ % ดอกหญ้า ๑.๒๓ % และลูกเต๋อย ๑.๘๖ %

๓) การค้าผ่านแดน ไปยังประเทศจีน (ตอนใต้) ได้แก่

- ทางน้ำ (ทางเรือ) เส้นทางขนส่งทางเรือในแม่น้ำโขงระหว่างท่าเรือเชียงแสน/จ.เชียงราย-สิบสองปันนา (จิ่งหง) ระยะทางประมาณ ๓๔๔ ก.ม.
- ทางบก ได้แก่ ถนนสาย R3A (หรือ R3E) จาก อ.เชียงของ/จ.เชียงราย-เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว /สปป.ลาว-แขวงหลวงน้ำทา-ด่านบ่อเต็น-บ่อหาน/จีน (ระยะทาง ๒๕๔ ก.ม.) → เชียงรุ่ง → คุณหมิง และถนนสาย R3B (หรือ R3W) จาก อ.แม่สาย-จ.ท่าขี้เหล็ก/พม่า-เมืองเชียงตุง-ต้าหลี่/จีน (ระยะทาง ๒๔๔ ก.ม.) → เชียงรุ่ง → คุณหมิง

๔) ช่องทางการค้า มีจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน ดังนี้

จุดผ่านแดนถาวร	จุดผ่อนปรน	
	ด้านที่ติดกับสหภาพพม่า	ด้านที่ติดกับ สปป.ลาว
๑. จุดบ้านเชียงแสน ต.เวียง อ.เชียงแสน ตรงข้ามกับเมืองตันผึ่ง แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ๒. จุดสะพานข้ามแม่น้ำสาย เขต สุขาภิบาล อ.แม่สาย ตรงข้าม จ.ท่า ขี้เหล็ก เมียนมาร์ ๓. จุดสะพานข้ามแม่น้ำสาย บ้านสันผักฮี้ ต.แม่สาย อ.แม่สาย ตรงข้าม จ.ท่าขี้เหล็ก เมียนมาร์ ๔. จุดบ้านเชียงของ ต.เวียง อ.เชียงของ ตรงข้ามกับเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว	๑. จุดบ้านปางห้า ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย ๒. จุดบ้านสายลมจอย ต.เวียง พางคำ อ.แม่สาย ๓. จุดบ้านเกาะทราย ต.แม่สาย อ.แม่สาย ๔. จุดท่าดินดำ บ้านป่าแดง ต.เกาะช้าง อ.แม่สาย ๕. จุดบ้านสบรวก ต.เวียง อ.เชียงแสน	๑. จุดบ้านแจมปอง ม.๕ ต. หล่ายหงาว อ.เวียงแก่น ๒. จุดบ้านห้วยลึก ต.หล่าย หงาว อ.เวียงแก่น ๓. จุดบ้านหาดบ้าย ต.ริมโขง อ.เชียงของ ๔. จุดบ้านร่มโพธิ์ทอง ม.๙ ต. ตับเต่า อ.เทิง ๕. จุดบ้านสบรวก ม.๑ ต.เวียง อ.เชียงแสน ๖. จุดบ้านสวนดอก ม.๘ ต. บ้านแซว อ.เชียงแสน

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

ไทย-จีน	ไทย-พม่า	ไทย-ลาว
- ด้านภาษา - กฎระเบียบที่เข้มงวด - ระบบ Logistic ยังไม่เชื่อมโยง และเส้นทางคมนาคมทางน้ำใช้ได้ ตามฤดูกาลไม่ตลอดปี - ระบบข้อมูลข่าวสารทางการค้า เข้าถึงยาก และไม่ทันสมัย - ความไม่พร้อมของผู้ประกอบการ ไทย - ปัญหาทรัพย์สินทางปัญญา	- สินค้าบางชนิดเช่น ผงชูรส เครื่องดื่ม ยังมีการกำหนดโควตา หรือเพดานการนำเข้า (Balance Trade) - ระบบการเงิน การธนาคารไม่มี การเปิด L/C ในการซื้อขายสินค้า ไม่เป็นที่ยอมรับทางการค้า - การคมนาคมขนส่งไม่สะดวกขาด สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน - มีปัญหาการสู้รบของชนกลุ่ม น้อยและมีเบี้ยบำนาญทางมาก ไม่น้อย - การปิดด่านบ่อยๆ	- ผู้ส่งออกส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า ชายแดน ขาดความเป็นนักการ ตลาดเชิงรุกมืออาชีพ - ราคาสินค้าไทยมีราคาสูงเมื่อ เปรียบเทียบกับคู่แข่ง คือ จีน และ เวียดนาม - กฎระเบียบของลาวไม่ชัดเจน เปลี่ยนแปลงบ่อย - สินค้าไทยถูกปลอมแปลง และ ลอกเลียนแบบ จากประเทศคู่แข่ง - ผู้ที่ไม่มีใบอนุญาตต้องผ่าน บริษัท ขาเข้าขาออกทำให้เสีย ค่าใช้จ่ายเพิ่ม - ค่าใช้จ่ายสูงเช่นด้านขนส่ง ขาด เงินทุนหมุนเวียน - ขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน

แนวทางการแก้ไขทางการค้า

ไทย-จีน	ไทย-พม่า	ไทย-ลาว
- การก่อสร้างเส้นทางสาย R3A R3B - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน - การจัดงานวัฒนธรรมสัมพันธ์/การค้าร่วมกัน	- การสร้างความสัมพันธ์ระดับรัฐมนตรี - การจัดประชุมร่วมกัน - การประสานระหว่างภาคเอกชน - พัฒนาหน่วยงานในระดับท้องถิ่นร่วมกันเพื่อสู่สากล - ภาครัฐส่งเสริมภาคเอกชนไปทำธุรกิจ - การจัดงานแสดงสินค้าร่วมกัน	- การจัดประชุมหารือร่วมทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ - รัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุน - การพัฒนาด้านสถาบันการเงินร่วมกัน - กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและมาตรฐานสากล - การจัดตั้งเศรษฐกิจชายแดน - การส่งเสริมในลักษณะความร่วมมือสองฝ่าย

๒.๔ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ ๒ – ๓ กันยายน ๒๕๕๕

๑) วัตถุประสงค์

เพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง

๒) การบรรยายสรุป

บรรยายสรุปเรื่อง “การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” โดย

๒.๑ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒ จังหวัดลำพูน

๒.๓ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๔ จังหวัดลำปาง

๒.๕ การทำอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่

ศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ : การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๑) เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย โดยสามารถรองรับนักเรียนนักศึกษาไทยในทุกระดับจาก ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และทุกภูมิภาคของประเทศไทย สามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญรองรับอุตสาหกรรมและการให้บริการต่างๆ เช่น บุคลากรทางการแพทย์ การท่องเที่ยว การค้าการลงทุน ฯลฯ ซึ่งสถาบันการศึกษาและสถานศึกษาเหล่านี้หลายแห่ง มีการเปิดสอนหลักสูตร ๒ ภาษา (Bilingual) หลักสูตรภาษาต่างประเทศ และหลักสูตรนานาชาติ

๒) การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ ส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่มีความเพียบพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริษัท/ห้างร้านขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง ระบบสาธารณูปโภค ระบบขนส่งมวลชน ในระดับเทียบเท่ากับกรุงเทพมหานคร

๓) สภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการอยู่อาศัยและความมีอัตราอายุไมตรีของชาวเชียงใหม่ ชาวต่างชาติเลือกจังหวัดเชียงใหม่ เพราะมีสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของคนที่มาจากประเทศที่มีอากาศหนาว เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่ไม่ร้อนและชื้นจนเกินไป มีอุณหภูมิพอเหมาะในช่วงฤดูหนาว ประกอบกับความมีอัตราอายุไมตรีอันมีที่มาจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม

๔) ภาคบริการและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีสำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่บริสุทธิ์ สวยงาม มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ที่อยู่อาศัยร่วมกันอย่างสงบสุข รวมทั้งยังเป็นแหล่งผลิตหัตถอุตสาหกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน ไม้แกะสลัก เซรามิกที่งดงาม

๕) นอกจากกลุ่มนักท่องเที่ยวระยะสั้นแล้ว จังหวัดเชียงใหม่ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่แบบระยะยาว ตั้งแต่ ๓ เดือน ถึงตลอดชีวิต ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การพักผ่อน การทำงาน การเป็นอาสาสมัคร และการทำธุรกิจรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่น เกาหลี สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสหภาพยุโรป

๖) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และโลจิสติกส์ จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค (Aviation Hub) มีสนามบินนานาชาติที่มีมาตรฐานของประเทศ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวและผู้เดินทางมาด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้ประมาณ ๖ ล้านคนต่อปี รองรับการบินขนส่งสินค้า จำนวน ๒๐,๐๐๐ ตัน ต่อปี และมีเที่ยวบินตรงไปยังประเทศต่างๆ อาทิ ประเทศจีนฮ่องกง เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย ลาว และสหภาพพม่า ส่วนการคมนาคมทางบก นอกจากจะเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบกของภูมิภาคแล้ว มีความพร้อมที่จะเชื่อมต่อการคมนาคมทางบกผ่านเส้นทาง R3A ซึ่งเริ่มจากลาวไปจนถึงสาธารณรัฐประชาชนจีน

๗) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารก็เป็นอีกศักยภาพหนึ่ง ที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ ดังจะเห็นได้จากความเชื่อมโยงของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายไร้สายผ่านเทคโนโลยี 3G ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีความครอบคลุมทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่เมืองและอำเภออื่นๆ เมืองเชียงใหม่ จึงมีความสะดวกในด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าหาข้อมูล และการเชื่อมต่อกับครอบครัวของนักเรียนนักศึกษา

๘) สถานบริการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานสากล สร้างความมั่นใจแก่ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาหาความรู้และอยู่อาศัย ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ มีโรงพยาบาลแผนปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น ๔๘ แห่ง ๖,๐๔๕ เตียง (แยกเป็นสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๒๙ แห่ง สังกัดหน่วยงานอื่น ๕ แห่ง และเอกชน ๑๔ แห่ง) รวมทั้งแหล่งบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ พร้อมทั้งจะเป็นศูนย์กลางการบริการสุขภาพ (Medical or Health Hub) ของภูมิภาคได้อย่างแน่นอน

๙) การเป็นศูนย์กลางระดับนานาชาติและการจัดมหกรรมระดับโลก จังหวัดเชียงใหม่เคยได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานที่จัดงานและกิจกรรมระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง อาทิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ การจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ และปี พ.ศ. ๒๕๔๙ การจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก ซึ่งมีผู้เข้าชมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศกว่า ๕.๖ ล้านคน

แนวทางการพัฒนาของจังหวัดเชียงใหม่ : การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๑) การพัฒนาคุณภาพสถาบันการศึกษา

๑.๑) ยกระดับการศึกษาในทุกระดับสู่นานาชาติ โดยจะต้องพิจารณาถึงหลักสูตรและให้มี คณะที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น มีความสอดคล้องกับการต้องการของตลาดและจะต้องเชื่อมโยงภาคการศึกษา กับสถาบันการศึกษาชั้นนำที่มีชื่อเสียงระดับโลกเช่น สหรัฐอเมริกา จีน อังกฤษ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ เป็นต้น

๑.๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันการศึกษาด้านกีฬาให้สามารถก้าวไปสู่ การแข่งขัน ในระดับนานาชาติ เช่น มวลสารกลสมัครเล่น ยิงปืน ยกน้ำหนัก ลีลาศ เรือพาย

๒) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทางการศึกษา

๒.๑) แลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการศึกษา นักเรียน และนักศึกษา กับเครือข่ายสถานศึกษา ทั้งในระดับพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาภายใต้ ASEAN University Network (A.U.N.) เพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการศึกษา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาการอื่นๆ และวิถีชีวิตท้องถิ่น นำมาซึ่ง ความพร้อมและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของบุคลากรด้านการศึกษา

๒.๒) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาาระบบสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามา ช่วยเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและ ผู้เชี่ยวชาญระหว่างมหาวิทยาลัยและนอกเครือข่าย

๓) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มีความหลากหลายและเอื้อต่อการศึกษาระดับนานาชาติ

๓.๑) พัฒนาความหลากหลายของหลักสูตร โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา มีการบูรณาการ เชื่อมโยงกัน

๓.๒) การจัดสอนหลักสูตรภาษาประเทศเพื่อนบ้านและภาษาอังกฤษในระดับประถมมัธยม และมหาวิทยาลัย รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทุกภาค ส่วน

๓.๓) การเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชนให้เกิด ความเข้าใจ ในความแตกต่าง และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมนานาชาติได้อย่างเหมาะสม

๓.๔) การนำระบบ Buddy System มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในระหว่างทำการศึกษา

๔) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักศึกษานานาชาติ

๔.๑) ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านสุขลักษณะ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในสถานที่ พักและเมืองเชียงใหม่โดยรวม

๔.๒) จัดระเบียบสังคม ลดอบายมุข ปัญหาสังคมอันอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาของ นักเรียนนักศึกษา

๔.๓) พัฒนาระบบการสื่อสารและการแจ้งข่าวเพื่อเชื่อมโยงนักเรียนนักศึกษา กับเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ

๕) การเพิ่มความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง

๕.๑) จัดบริการข้อมูลข่าวสาร/เอกสารที่เอื้ออำนวยต่อการใช้บริการคมนาคมภายในจังหวัด ทั้งในเขตเมือง ระหว่างอำเภอ และระหว่างจังหวัด

๕.๒) เพิ่มศักยภาพและปรับทัศนคติของผู้ให้บริการขนส่งมวลชน เพื่อให้มีความพร้อมในการ รองรับผู้รับบริการจากต่างประเทศ

๖) ปรับระบบการให้บริการเพื่อการอำนวยความสะดวกรวดเร็วทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

๖.๑) การปรับปรุงระบบทำงานและการบริการให้รวดเร็วทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

๖.๒) การปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาศึกษาใน จังหวัด เชียงใหม่ ให้สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาและมาตรฐานทาง การศึกษาที่พึงจะได้รับมากยิ่งขึ้น

๖.๓) การให้ความรู้ด้านกฎระเบียบการเข้าเมืองแก่ผู้มาติดต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ให้สามารถกรอกข้อมูลได้ถูกต้องสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

๖.๔) การให้ความรู้ด้านภาษาแก่เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อขอรับบริการ

๗) การประชาสัมพันธ์และสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับ ความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับนานาชาติ

๗.๑) จัดกิจกรรมในการทำการตลาดของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เช่น Road Show และ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

๗.๒) การให้ทุนการศึกษาแก่ครูและนักเรียนในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศ สหภาพพม่า ลาว เวียดนาม

๘) การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมเพื่อ สนับสนุนการเป็น Education Hub

๘.๑) ภาคท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ และ ภาคเอกชน เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด

๘.๒) การประกาศวาระจังหวัดและจัดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนจังหวัดเชียงใหม่เพื่อ พัฒนาศักยภาพด้านการศึกษาเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน

๘.๓) ตั้งคณะทำงานกลุ่มย่อยในแต่ละด้าน เพื่อประชุมหารือพิจารณากำหนดแนวทางการ ดำเนินงานในรายละเอียดมีแผนการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่

การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

๑) การตลาดเชิงรุกของท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่เห็นว่า การจัดโรดโชว์ (Road Show) ทั้งในและนอกประเทศ เป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี จึงนำร่องดำเนินการจัดโรดโชว์ ทั้งที่กรุงเทพฯ และพัทยา และที่ต่างประเทศคือ เครือรัฐออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่น

๒) กรณีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวนั้น ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ได้กำหนด คุณสมบัติเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยให้ความสำคัญด้านภาษา กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ควรสื่อสาร ภาษาต่างประเทศได้ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน เป็นต้น

๓) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของศูนย์ประชุมนานาชาติ ซึ่งจะใช้ เพื่อการจัดแสดงสินค้าจากทั่วโลกและจัดการประชุมทุกระดับทั่วไป ปัจจุบันศูนย์ประชุมนานาชาติใกล้จะ ตกแต่งแล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ และคาดว่าจะเปิดให้บริการได้ประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๕๕

๔) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ได้เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC) โดยพิจารณาถึงเรื่องสำคัญๆ รอบด้าน โดยให้ความสำคัญ ด้านภาษา ด้านทักษะบริการด้าน ท่องเที่ยว ด้านระบบการจัดการการขนส่งสินค้าและด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น

หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของหอการค้าจังหวัด เชียงใหม่ มีดังนี้

๑) เส้นทางคมนาคมจังหวัดเชียงราย ประตู R3A และเส้นทางคมนาคมจังหวัดเชียงใหม่ ประตู R3B ผ่านกัววอก เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญซึ่งประเทศพม่ามีแนวโน้มจะผลักดันด้านนี้เพราะเล็งเห็นถึงศักยภาพด้านการค้าขายระหว่างชายแดนทั้ง ๒ ประเทศ

๒) กรณีการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่มีความกังวลถึงธุรกิจขนาดเล็ก (SME) อาจได้รับผลกระทบจาก AEC เนื่องจากพ่อค้าชาวจีนและชาวสิงคโปร์ได้เข้ามาติดต่อและดำเนินธุรกิจในไทยจำนวนมาก เป็นเหตุให้ภาครัฐได้ส่งสัญญาณเตือนเพื่อป้องกันและกีดกันการค้าบางประเภท

๓) กรณีแรงงานไทย หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่เห็นว่ารัฐบาลควรส่งเสริมแรงงานสายอาชีพ โดยมุ่งเน้นการเรียนและการสอนสายอาชีพ เพื่อผลักดันบุคลากรไทยมีทักษะขั้นสูงและเป็นที่ต้องการในตลาดอาเซียน

๔) ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยการท่องเที่ยวระยะสั้น-ยาว ซึ่งหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ได้สำรวจแล้วพบว่า การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว(Long Stay) มีแนวโน้มว่านักท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้นทุกปีและการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวทำรายได้หลักให้จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุจากประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวคาดหวังให้จังหวัดเชียงใหม่เน้นบริการด้านที่พัก อาหาร การดูแลและรักษาพยาบาล รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

อุปสรรคและประเด็นปัญหาสำคัญของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

ตารางเปรียบเทียบประเด็นการขอตรวจลงตรา(VISA) ของ ๒ ประเทศ

ประเทศไทย	ประเทศมาเลเซีย
-การอนุญาตตรวจลงตรา(VISA) -ระยะเวลา ๑ ปี-	-การอนุญาตตรวจลงตรา(VISA) -ระยะเวลา ๑๐ ปี- (กรณีญาติ/พี่น้องขอตรวจลงตรา(VISA)) -ระยะเวลา ๓-๔ ปี-
-ปัญหาการต่ออายุโดยตรวจลงตรา(VISA) -ล่าช้า-	-อนุญาตให้นำรถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาโดยไม่เสียภาษี

ทั้งนี้ โครงการรถไฟความเร็วสูงได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่การดำเนินการของรัฐบาลและการจ่ายงบประมาณของภาครัฐดำเนินการล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลทำให้จังหวัดเชียงใหม่เสียโอกาสด้านการท่องเที่ยวได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีดังนี้

๑) แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) เน้นให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ที่จะนำมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนและสากล

๒) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พร้อมมุ่งเป้าหมายที่การสอนและความพร้อมด้านเครือข่ายการศึกษา รวมถึงการทำบันทึกข้อตกลงกับมหาวิทยาลัยและสถาบันในกลุ่มประเทศอาเซียน ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยใน

ประเทศไทยได้ทำบันทึกข้อตกลงแล้ว คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เห็นว่าภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารนั้นสำคัญ แต่ภาษาจีนกลาง กำลังจะเป็นภาษาที่สำคัญในอนาคตเช่นกัน ฉะนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงได้สร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัย ยูนาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยกวางสี ทั้งนี้ การร่วมมือดังกล่าวเป็นการเปิดประตูในการ แลกเปลี่ยนการสอนภาษาไทย-จีนด้วย

๔) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนดโครงการหลักในปี ๒๕๕๕ คือ การพัฒนาทักษะด้าน ภาษาอังกฤษสำหรับผู้นำนักศึกษาและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และส่งเสริมภาพลักษณ์มหาวิทยาลัย (CMU AMBASSADOR) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนดโครงการหลักใน ปี ๒๕๕๖ คือ

- โครงการเพิ่มความรู้ความสามารถและการสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษให้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- โครงการพัฒนาบุคลากรด้านสนับสนุนวิชาการและปฏิบัติงานให้มีทักษะในการปฏิบัติงาน ระดับสากล
- โครงการพัฒนาทักษะและเพิ่มศักยภาพด้านภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ บริการ วิจัย และความร่วมมือด้านต่างๆ กับ มหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน

จังหวัดลำพูน

การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็น ที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือและสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์กว่า ๘๐ บริษัท และมีการเตรียมการ รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ACE) โดยสรุปได้ดังนี้

๑) **ด้านการเกษตร** การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค การ สร้างมูลค่าให้แก่ภาคการเกษตรในด้านการแข่งขันโดยมุ่งเน้นที่คุณภาพ การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ เกษตรกรโดยการรวมกลุ่ม

๒) **ด้านอุตสาหกรรม** จังหวัดลำพูนร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมจัดให้มีโครงการพัฒนาขีด ความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร โดยการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต

๓) **ด้านการศึกษา** จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ให้แก่ทุกโรงเรียน จัดการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดลำพูนให้เรียนรู้กิจกรรมสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน จัดอบรมครูวิชาการทุกโรงเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้แก่โรงเรียนในจังหวัดลำพูน ๑๔๑ โรงเรียน การจัดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนใน จังหวัดลำพูนจัดกิจกรรม “สัปดาห์อาเซียน” เมื่อต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ จัดค่ายภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก นักเรียน

๔) **ด้านการค้าการลงทุน** จัดให้มีโครงการศึกษาดูงานด้านการตลาดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการ นำเข้าสินค้าจากประเทศไทย และร่วมงานแสดงและจำหน่ายสินค้าในงาน Thailand Trade Exhibition ๒๐๑๑ ณ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีการให้บริการข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารและผ่าน

เว็บไซต์ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความตกลงการเปิดเสรีทางการค้า และการลงทุนของ AEC ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๕) ด้านสาธารณสุข การเฝ้าระวังและป้องกันโรค ทั้งในคนและในสัตว์ การเตรียมเวชภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น การควบคุมการระบาดอุกฉุฉน การควบคุมการระบาดอุกฉุฉน(ชุมชน) และการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนและชุมชน

๖) ด้านการท่องเที่ยว จัดให้มีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับแหล่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Land Mark) โดยใช้งบประมาณจังหวัด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ รวม ๔ ปี และการจัดกิจกรรมสืบสานประเพณีที่สำคัญๆ ของจังหวัดลำพูน

๗) ด้านแรงงาน จังหวัดลำพูนได้รับผลกระทบอันเนื่องจากการหลั่งไหลของแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างเสรี เป็นต้น

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปได้ดังต่อไปนี้

แผนการดำเนินประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖

- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลอาเซียนศึกษาในระดับอำเภอ
- จัดประกวด บทความ/ตอบคำถาม/รายการวิทยุ เกี่ยวกับอาเซียน
- จัดสื่อการเรียนรู้ด้านภาษาและรวบรวมข้อมูลในกลุ่มประเทศ ๑๐+๓+๖ (สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร และสื่อมัลติมีเดีย)
- สร้างและประสานเครือข่ายความร่วมมือในสถาบันอุดมศึกษาและการภาคส่วนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวิชาการอาเซียนสู่ชุมชน
- สร้างและประสานเครือข่ายความร่วมมือในหน่วยงานภายนอก
- จัดค่ายวิชาการกิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูลอาเซียนเชิงรุกประชาคมอาเซียนสำหรับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เยาวชน
- พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ พม่า จีน) สำหรับประชาชนข้าราชการ นักธุรกิจ นักศึกษา และกลุ่มแรงงาน
- จัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มอาเซียน (ทูตวัฒนธรรม)
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลประชาคมอาเซียน การระดับจังหวัด
- จัดทำฐานข้อมูลอาเซียน (วัฒนธรรม ประชากร แหล่งท่องเที่ยว)
- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางด้านภาษา วัฒนธรรมกับเมียนมาร์ ประเทศจีน และประเทศต่างๆ
- จัดหาอาจารย์เจ้าของภาษา (ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษาจีน)
- จัดหาครูพันธุ์เพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เพื่อรองรับการสู่ประชาคมอาเซียน
- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางด้านภาษา วัฒนธรรมกับประเทศจีน เมียนมาร์และประเทศต่างๆ
- จัดหาสื่อการสอนภาษาอังกฤษและฟิ่งตนเอง e-book และสื่อต่างๆ ทางด้านภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เพื่อรองรับการสู่ประชาคมอาเซียน
- การจัดตั้งศูนย์ไทใหญ่ศึกษาเฉลิมพระเกียรติขึ้นเพื่อสืบสานเรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรมไทใหญ่

- ยกระดับมาตรฐานฝีมือของแรงงานประเภทต่างๆ
- จัดให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาจารย์ระหว่างไทยกับเมียนมาร์

จังหวัดลำปาง

การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของจังหวัดลำปาง ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

การเตรียมความพร้อมด้านผังเมืองเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การดำเนินการการเตรียมความพร้อมของจังหวัดลำปาง พิจารณาตามแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตามแนวแผนการพัฒนาเศรษฐกิจเหนือใต้ (North – South Economic Corridor) ในการเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศสาธารณรัฐสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) เพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าการลงทุน การคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมแบบล้านนา ในระดับประเทศ และอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง(GMS)

๑) โครงข่ายคมนาคม

จังหวัดลำปางมีศักยภาพในด้านทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม ในการเป็นศูนย์กลางและเป็นประตูการค้าการคมนาคมขนส่งและการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นจุดเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน แต่ในขณะเดียวกันพบปัญหาในการเป็นเมืองศูนย์กลาง ในการคมนาคมขนส่งของจังหวัด ยังไม่ได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ ทั้งถนนเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดโครงข่ายที่มีประสิทธิภาพในเขตเมือง

๒) ระดับชุมชน

สำหรับการพัฒนาระบบชุมชนของจังหวัดลำปาง ได้คำนึงถึงศักยภาพข้อจำกัดทรัพยากรธรรมชาติ โดยกำหนดให้มีบทบาทในแต่ละชุมชนเพื่อรองรับในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และด้านการเกษตร-อุตสาหกรรม

การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๐ จังหวัดลำปางได้พัฒนาบุคลากร ๗ หลักสูตร คือ

๑. หลักสูตรภาษาจีน
๒. หลักสูตรנדแผนไทย
๓. หลักสูตรทักษะฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์
๔. หลักสูตรมาตรฐานฝีมือแรงงาน
๕. หลักสูตรหัตถบำบัด
๖. หลักสูตรภาษาเกาหลี
๗. หลักสูตรภาษาอังกฤษ

- ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยเนชั่นได้เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

๑. แลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาสาขาภาษาจีน
๒. ผลิตภัณฑ์ที่มีทักษะด้านความเป็นมืออาชีพและทักษะด้านการสื่อสาร
๓. ปรับปรุงหลักสูตรนานาชาติ จำนวน ๒ หลักสูตร

- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยให้บริการด้านภาษาให้กับนักศึกษา รวม ๔ กิจกรรม

๑. อบรมภาษาอังกฤษด้วยโปรแกรม English Discoveries Expert
๒. อบรมพื้นฐานภาษาในภูมิภาคเอเชีย
๓. อบรมภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาทุกชั้นปี
๔. บำรุงครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์สำหรับการใช้งานโปรแกรม English Discoveries Expert

การทำอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่

การเตรียมความพร้อมของการทำอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ : การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

การปรับปรุงเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดข้องและเพิ่มระดับการให้บริการทำอากาศยานเชียงใหม่

๑) ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดเชียงใหม่

ทางวิ่ง มีขนาดยาว ๓,๔๐๐ เมตร รองรับอากาศยานขนาด 4E แบบ Precision Instrument ได้ ๒๔ ลำ/ชั่วโมง

หลุมจอดอากาศยาน ๒๐หลุมจอด หลุมจอดประชิดอาคาร ๕ หลุมจอด หลุมจอด ระยะไกล ๑๕ หลุมจอด

อาคารคลังสินค้า อาคารคลังสินค้า ขนาด ๕,๖๐๐ ตร.ม.รองรับสินค้าได้ ๓๕,๐๐๐ ตัน/ปี มีการปรับปรุงขยายลานจอดรถยนต์เพิ่มพื้นที่จากเดิม เป็น ๔,๒๐๐ ตร.ม.

ที่จอดรถ จอดรถยนต์นั่งได้ประมาณ ๑,๐๐๐ คัน รถยนต์โดยสารได้ประมาณ 25 คัน

อาคารผู้โดยสาร อาคารผู้โดยสารระหว่างประเทศขนาดพื้นที่ ๑๕,๐๐๐ ตร.ม. รองรับผู้โดยสารได้ ๒ ล้านคน/ปี รองรับในชั่วโมงคับคั่งได้ ๑,๐๐๐ คน และ อาคารผู้โดยสารภายในประเทศขนาดพื้นที่ ๑๘,๐๐๐ ตร.ม. รองรับผู้โดยสารได้ ๖ ล้านคน/ปี รองรับในชั่วโมงคับคั่งได้ ๑,๖๐๐ คน

๒) ข้อมูลและสถิติทำอากาศยานเชียงใหม่

- ปริมาณผู้โดยสารในชั่วโมงคับคั่งในปี ๒๕๕๔ : ระหว่างประเทศ ๒๗๕ คน ภายในประเทศ ๘๙๓ คน

- ปริมาณผู้โดยสารรวมระหว่างประเทศรายปีในปี ๒๕๕๔ : ทั้งสิ้น ๔๘๗,๙๘๙ คน
- ปริมาณผู้โดยสารรวมภายในประเทศรายปีในปี ๒๕๕๔ : ทั้งสิ้น ๓,๔๐๐,๙๙๒ คน
- ปริมาณเที่ยวบินในชั่วโมงคับคั่งในปี ๒๕๕๔ : ทั้งสิ้น ๑๔ เที่ยวบิน ซึ่งเป็นภายในประเทศทั้งหมด

- ปริมาณเที่ยวบินรวมรายปี ในปี ๒๕๕๔ : ทั้งสิ้น ๓๒,๔๔๕ เที่ยวบิน
- เที่ยวบินระหว่างประเทศ ๔,๐๐๕ คน
- เที่ยวบินภายในประเทศ ๒๘,๔๔๐ เที่ยวบิน
- ความต้องการหลุมจอดอากาศยานในปี ๒๕๕๔ : ต้องการ ๘ หลุมจอด
- ปริมาณสินค้าและพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์ในปี ๒๕๕๔ รวม ๒๑,๔๘๔ ตัน

แนวทางการแก้ไขความแออัดลานจอดอากาศยานทำอากาศยานเชียงใหม่เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวในอาเซียน

๑) การจ้างสำรวจ ออกแบบและก่อสร้าง Corridor พร้อมติดตั้ง Moving Side Walk และ สะพานเทียบเครื่องบิน บริเวณหลุมจอดอากาศยาน หมายเลข ๙ โดยการก่อสร้าง Corridor พร้อมติดตั้งติดตั้งสะพานเทียบ จำนวน ๑ ชุด พร้อมอุปกรณ์ประกอบ และพื้นที่ให้สายการบินเช่าเป็นสำนักงาน ภายใน เขต Air Side (GSE)

๒) การก่อสร้างลานจอดอากาศยาน รองรับอากาศยานเชิงพาณิชย์ เช่น ก่อสร้างลานจอดอากาศยาน Private Jet (ถ้ำลงทุนเอง) จำนวน ๒ หลุมจอด พร้อมทางขับ (Taxi Lane) และก่อสร้างลานจอดอากาศยานเชิงพาณิชย์ขนาดเล็ก (GA) จำนวน ๓ หลุมจอด

กรณีการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างท่าอากาศยานและการแข่งขัน

๑) ปี ๒๕๕๕ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างท่าอากาศยาน หรือ Sister Airport Agreement กับท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งการทำความร่วมมือกันดังกล่าวเป็นการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ ทั้งด้านการรองรับสินค้าและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการบิน ทั้งนี้ ท่าอากาศยานไทยได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงเป็น Sister Airport กับท่าอากาศยานมาแล้ว ๕ แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานมิวนิก สหพันธรัฐเยอรมนี ท่าอากาศยานอินซอน สาธารณรัฐเกาหลี ท่าอากาศยานนาริตะ ประเทศญี่ปุ่น ท่าอากาศยานปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และท่าอากาศยานออสติน สหรัฐอเมริกา ซึ่งการร่วมมือกันมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพด้านการตลาดของทั้ง ๒ ท่าอากาศยานให้มีการขยายตัวได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และแต่ละท่าอากาศยานมีการบริหารงานที่มีจุดเด่นแตกต่างกัน โดยการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้กับท่าอากาศยานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาพัฒนาการให้บริการของท่าอากาศยานในความรับผิดชอบของการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทยทั้ง ๖ แห่ง คือ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง เชียงราย ท่าอากาศยานภูเก็ต และท่าอากาศยานหาดใหญ่

๒) ท่าอากาศยานเชียงใหม่ต้องการพัฒนาศักยภาพบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจึงได้เข้าร่วมประกวดโครงการสนามบินที่ดีที่สุดในโลกในกลุ่มท่าอากาศยานที่มีผู้โดยสารไม่เกิน ๕ ล้านคน/ปี ภายใต้โครงการ Airport Service Quality หรือ ASQ ซึ่งเป็นโครงการจัดอันดับท่าอากาศยานของ Airports Council International หรือ ACI ท่าอากาศยานเชียงใหม่ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะต้องติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ภายในปี ๒๕๕๕ และติดอันดับ ๑ ใน ๕ ภายในปี ๒๕๕๗ ผลปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ACI ได้จัดอันดับท่าอากาศยานเชียงใหม่ เป็นท่าอากาศยานอันดับที่ ๔ ของโลก ที่มีคุณภาพการให้บริการดีที่สุดในท่าอากาศยานที่เข้าร่วมทั้งหมด ๓๔ แห่งทั่วโลก โดยผลการตัดสินดังกล่าวมาจากแบบสอบถาม ทั้งหมด ๓๓ ข้อ ที่แจกให้กับผู้โดยสารถึงความพอใจเกี่ยวกับการใช้สนามบิน เช่น ความสะอาด บรรยากาศของท่าอากาศยาน ตลอดจนความสุภาพของเจ้าหน้าที่ และระบบความปลอดภัย เป็นต้น ทั้งนี้ จากการจัดอันดับดังกล่าวท่าอากาศยานเชียงใหม่ได้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีการบริการที่ประทับใจต่อผู้ใช้บริการมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

บทที่ ๓

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

จากการประชุมและการศึกษาข้อมูลของคณะอนุกรรมการในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) สรุปข้อสังเกตและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ภาคการศึกษา

- ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการพัฒนาคนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เนื่องจากเป็นกระทรวงฯ ที่รับผิดชอบเกี่ยวโยงกับเรื่องการศึกษา โดยมีรายงานเกี่ยวกับการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาในประเทศต่างๆ ซึ่งในบรรดากลุ่มประเทศอาเซียน ๘ ประเทศ (ไม่รวมประเทศพม่าและลาว) ในเรื่องจำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒ รองจากประเทศสิงคโปร์ แต่ด้านคุณภาพการศึกษาประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๘
- ด้านวิชาประวัติศาสตร์ที่บรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบันมีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน ก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกันซึ่งเป็นอุปสรรคในก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่มีเป้าหมายเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มประเทศสมาชิก
- ควรพัฒนาทักษะความรู้ด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาเซียน ให้กับเด็กและเยาวชนไทยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศไทยยังมีจุดอ่อนเรื่องภาษาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ในอาเซียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ที่ถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางของอาเซียน ดังนั้นภาคการศึกษาไทยต้องมีการบูรณาการปรับเปลี่ยนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี อย่างมียุทธศาสตร์

ภาคการบริการและการท่องเที่ยว

- ควรมีการตั้งเป้าหมายการท่องเที่ยวที่แท้จริงในแง่ของคุณภาพการให้บริการมากขึ้น และเน้นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมประเพณีและประวัติศาสตร์ของประเทศไทยซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบเป็นอย่างยิ่ง
- ภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยกำหนดนโยบายต่างๆ เช่น การขยายเที่ยวบินในการเดินทางมาประเทศไทยให้มากที่สุด การจัดทำโปรแกรมแอปพลิเคชันเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ในบริเวณสนามบิน การแจกเอกสารประชาสัมพันธ์แนะนำเกี่ยวกับโปรแกรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นต้น

ภาคการเกษตร

- ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านการตลาดของสินค้าเกษตรให้มากขึ้น เนื่องจากเดิมภาคเกษตรของไทยจะเน้นในด้านการผลิตเป็นหลัก อีกทั้ง ประเทศคู่แข่ง เช่น ประเทศจีนและเวียดนาม มีศักยภาพในการผลิตค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผลผลิตต่อไร่มีปริมาณมากเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมียุทธศาสตร์เชิงรับกับผลกระทบดังกล่าว
- การขาดแคลนบุคลากรด้านวิชาการเกษตร ซึ่งปัจจุบันมีนักศึกษาที่ให้ความสนใจในภาควิชานี้น้อยลง

ภาคการค้าการลงทุน

- นักลงทุนชาวไทยยังมองว่าการเปิดเสรีด้านการลงทุนเป็นการเปิดโอกาสให้นักธุรกิจต่างชาติเข้ามาลงทุนและแข่งขันกับธุรกิจภายในประเทศ เนื่องด้วยธุรกิจต่างชาติมีทุนขนาดใหญ่ (โดยเปรียบเทียบ) และมี

ความได้เปรียบในด้านอื่นๆ อีกมาก โดยลึมนึกถึงประโยชน์ด้านอื่นๆ ที่จะได้รับจากการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อผู้บริโภค การจ้างงาน และการพัฒนาคุณภาพของแรงงาน

- ประเทศไทยอาจใช้ประโยชน์จากการเป็นผู้ไปลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม
- นักลงทุนไทยยังขาดศักยภาพและข้อมูลในการลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนรวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ รวมถึงการให้ข้อมูลแก่นักลงทุนไทยในเรื่องของกฎหมายภายในประเทศนั้นๆ ประเพณีท้องถิ่นต่างๆ
- ภาครัฐกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการทำงาน เช่น ธุรกิจที่มีความใกล้เคียงกันจะต้องร่วมมือกัน มีความเป็นลักษณะของพันธมิตรให้มากยิ่งขึ้น เพราะการเปิดเสรีด้านการลงทุนจะทำให้เกิดโอกาสในการขยายตลาด ในขณะเดียวกัน ก็จะทำให้สูญเสียโอกาสหากไม่มีความพร้อมที่ดีพอ

ข้อเสนอแนะในภาพรวม

-ปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐมีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน แต่เป็นการดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำ ยังไม่มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นจุดศูนย์กลางที่รับผิดชอบ จึงขอเสนอว่ารัฐบาลควรมีการตั้งหน่วยงานขึ้นมารองรับในส่วนนี้เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

- ความล่าช้าของกระบวนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐) เพื่อแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นผลให้ประเทศไทยเสียเปรียบประเทศสมาชิกอื่นๆ ในอาเซียน

รายชื่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการต่างประเทศ

๑. น.ส. จันทิมา ทองชาติ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นายดลวัชย์ สีทาวีรัตน์กุล	วิทยากรชำนาญการ
๓. น.ส. ศิริรัตน์ พลสนะ	วิทยากรชำนาญการ
๔. น.ส. ณัฏฐดา จันทร์ทอง	วิทยากรชำนาญการ
๕. น.ส. นิธิยา ผาสุข	นิติกรชำนาญการ
๖. น.ส. นริสสา อิงคศิริ	นิติกรชำนาญการ
๗. นายวศิน วิวัฒน์นรินทร์	นิติกรปฏิบัติการ
๘. น.ส. ทิพย์มณี หนูเอียด	นิติกรปฏิบัติการ
๙. น.ส. อนุศรา นัยจิตร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. น.ส. ญาติกา รองวังหล้า	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๑. น.ส. เพ็ญนภา สุวงศ์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
๑๒. น.ส. กนกวรรณ บำรุงชาติ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๕)

ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
สำนักกรรมการ ๒

สรุปผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการการการต่างประเทศ

สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)

สมัยนายสนธิ จุฬพงษ์ธรรม เป็นประธานคณะกรรมการ
(ตั้งแต่ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

จัดทำโดย

กลุ่มงานคณะกรรมการการการต่างประเทศ

สำนักกรรมการการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- เรื่อง สรุปผลการดำเนินงานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔) สมัยนายสุนัย จุลพงศธร
เป็นประธานคณะกรรมการ (ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔
ถึง วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)
- ปีที่พิมพ์ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- จำนวนหน้า ๒๙๑ หน้า
- จำนวนพิมพ์ ๑๐๐ เล่ม
- จัดทำโดย กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๓๘ - ๙ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๓
<http://www.parliament.go.th>
- พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ ได้บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา และตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๑๒) กำหนดให้คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ได้ดำเนินการปฏิบัติภารกิจในด้านต่างๆ ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ โดยทำการศึกษาประเด็นปัญหาเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง นำไปสู่การหาแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

หนังสือสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎรเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ – ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการ ทั้งการประชุมพิจารณาศึกษาในประเด็นปัญหาต่างๆ การสัมมนาเชิงวิชาการ การศึกษาดูงานภายในประเทศ และต่างประเทศ ตลอดจนการรับรองแขกต่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการได้รวบรวมและนำเสนอในรูปแบบของสรุปภาพรวมเป็นครั้งคราวไป

คณะกรรมการการต่างประเทศ

สภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
รายนามคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร (ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ – ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)	(ง)
สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการต่างประเทศ	
สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔) ตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๕๔ – ธันวาคม ๒๕๕๖	๑
๑. กรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	๒
๒. การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ	๒
๒.๑ การประชุม	๒
๒.๒ การตั้งคณะอนุกรรมการ	๒
๒.๓ การสัมมนาของคณะกรรมการ	๕
๒.๔ การเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ	๕
๒.๕ การรับรองแขกต่างประเทศ	
๓. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ	๕
การประชุมพิจารณาศึกษาเรื่องสำคัญของคณะกรรมการการต่างประเทศ	
สภาผู้แทนราษฎร	
๑. พิจารณาแนวทางการช่วยเหลือนายวีระ สมความคิด และนางสาวราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์ (กรณีถูกคุมขังในเรือนจำเปร์ยซอร์ ราชอาณาจักรกัมพูชา) แนวทางการฟื้นฟู ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการพัฒนางานสาธารณสุขชายแดน	๙
๒. พิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและข้อต่อสู้ทางกฎหมาย กรณีเยาวชนไทยประสบอุบัติเหตุลัดตกบนรางรถไฟ ๓ สาธารณรัฐสิงคโปร์	๑๑
๓. พิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงและความคืบหน้ากรณีคดีฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน ณ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศไทย – สาธารณรัฐประชาชนจีน	๑๓
๔. พิจารณาแนวทางการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศต่อกรณี กัมพูชานำผู้สังเกตการณ์จาก UNESCO ขึ้นสำรวจพื้นที่โดยรอบปราสาทพระวิหาร โดยไม่มีตัวแทนฝ่ายไทยเข้าร่วม และกรณีทหารกัมพูชายิงเฮลิคอปเตอร์ แบบเบล ๒๑๒ ของกองกำลังจันทบุรี-ตราด กองทัพเรือไทย	๑๖
๕. พิจารณาศึกษาหนังสือสัญญาที่ทำความตกลงกันเรียบร้อยแล้ว และหนังสือสัญญา ที่ยังไม่ได้ทำความตกลง อาทิ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (ICCPR) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (UNCAC)	๒๐
๖. พิจารณาศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมายกรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทย เป็นผู้ร้ายข้ามแดน	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๗. พิจารณาศึกษากรณีสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ออกประกาศเตือนพลเมืองชาวอเมริกันระงับการเดินทางมายังกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายในประเทศไทย	๒๔
๘. พิจารณาศึกษาความคืบหน้าข้อพิพาทบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา กรณีประเทศกัมพูชายื่นคำขอให้ศาลโลกพิจารณาตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหาร	๒๖
๙. พิจารณาศึกษาความคืบหน้าสถานการณ์การก่อการร้ายในประเทศไทย	๒๘
๑๐. พิจารณาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับชาวไต้หวัน ที่เดินทางมายังประเทศไทย	๓๒
๑๑. พิจารณาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐอิรัก ด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวในการจัดตั้งสถานกงสุลไทย ณ กรุงแบกแดด	๓๔
๑๒. พิจารณาศึกษาการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษไทย-ลาว-พม่า-จีน	๓๖
๑๓. พิจารณาศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาเศรษฐกิจ บริเวณด่านพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	๓๘
๑๔. พิจารณาศึกษาปัญหา และอุปสรรค การส่งออกผลไม้ชายฝั่งสหรัฐอเมริกา	๔๑
๑๕. พิจารณาศึกษากรณีเรื่องร้องเรียนการปฏิบัติงานของกงสุลไทยจากคนไทย ในสาธารณรัฐไชปรัส	๔๓
๑๖. พิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดวิชาพระธรรมทูต ที่ปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ	๔๖
๑๗. พิจารณาศึกษายุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาค้าขายแดนไทย – ลาว เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	๔๘
๑๘. พิจารณาศึกษากรณีการจับกุมตัวนายหน่อคำโดยทางการลาว : ความคืบหน้าในการดำเนินคดี	๕๐
๑๙. พิจารณาศึกษากรณีการเสียชีวิตของนายอำพล ตั้งนพกุล (อาทง) ในระหว่างถูกคุมขัง ในราชทัณฑ์เพื่อไม่ให้ปรากฏเหตุในลักษณะเช่นเดียวกันอีก	๕๒
๒๐. พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไขกรณีผู้ประกอบการอัญมณี ของจังหวัดจันทบุรีประสบปัญหาการถูกจับตัวหรือกักบริเวณ และห้ามนำวัตถุติด (พลอยดิบ) ออกจากสาธารณรัฐโมซัมบิก	๕๕
๒๑. พิจารณาศึกษาแนวทางการปรองดองในประเทศต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ในประเทศไทย	๕๗
๒๒. พิจารณาศึกษากรณีสหรัฐอเมริกาขอใช้พื้นที่สนามบินอู่ตะเภา (เพื่อกิจการกู้ภัยพิบัติธรรมชาติและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม)	๖๑
๒๓. พิจารณาศึกษาความเดือดร้อนของคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ	๖๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๒๔. พิจารณาแนวทางการออกหนังสือเดินทางทูตให้กับพระสงฆ์สมณศักดิ์ชั้นสมเด็จพระสังฆราชและสมเด็จพระราชาคณะและแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้อจำกัดการตรวจลงตรา (VISA) ของพระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ต่างประเทศ	๖๘
๒๕. พิจารณาแนวทางการช่วยเหลือคนไทย ๙๒ คน ที่ถูกทหารของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จับกุม เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕	๗๐
๒๖. พิจารณาความคืบหน้าการลงนามในหนังสือสัญญาหรือกรอบเจรจาระหว่างประเทศตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕	๗๓
๒๗. พิจารณาศึกษา	
๑) กฎหมายที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กรอบอาเซียน และ	
๒) ความคืบหน้าหนังสือสัญญาหรือกรอบเจรจาระหว่างประเทศที่ยังค้างพิจารณาในปีงบประมาณ ๒๕๕๕	๗๕
๒๘. พิจารณาแนวโน้มผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกา : ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศในอนาคต	๗๘
๒๙. พิจารณาอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ รวมทั้งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์	๘๑
๓๐. พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT-Asian Institute of Technology) เปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นสถาบันเอไอทีระหว่างชาติ (AIT – IO)	๘๔
๓๑. พิจารณาศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของผู้นำจีนยุคใหม่จากรุ่นที่สี่ไปยังรุ่นที่ห้ากับบทบาทที่จะมีต่อประเทศไทยและประชาคมโลก	๘๗
๓๒. พิจารณาศึกษา	
๑) ความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (TPP : TransPacific Strategic Economic Partnership Agreement) บทบาทของประเทศไทยและผลกระทบต่ออาเซียน	
๒) พิจารณาแถลงการณ์วิสัยทัศน์ร่วมว่าด้วยการเป็นพันธมิตรด้านการป้องกันประเทศไทย – สหรัฐอเมริกา ๒๐๑๒ (2012 Joint Vision Statement for the Thai – US Defense Alliance)	๘๙
๓๓. พิจารณาศึกษาสถานะเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์	๙๑
๓๔. พิจารณาผลงานด้านการต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศในรอบ ๑ ปี (๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔-๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๕)	๙๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓๕. พิจารณาความคืบหน้ากรณีกัมพูชายื่นขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหาร ปี ๒๕๐๕	๙๔
๓๖. พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘	๙๗
๓๗. พิจารณาศึกษากรณีข้อพิพาทหมู่เกาะฟอล์กแลนด์	๑๐๑
๓๘. พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาหนี้โทษทางความคิดด้วยการออกกฎหมายเพื่อให้เกิดการลี้ภัยตามหลักสิทธิมนุษยชน	๑๐๔
๓๙. พิจารณาติดตามวิกฤตเศรษฐกิจยุโรปที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย	๑๐๕
๔๐. พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในทุกภาคส่วนระหว่าง ไทย-กัมพูชา กรณีปราสาทพระวิหาร	๑๐๘
๔๑. พิจารณาศึกษาความคืบหน้ากรณีการเสียชีวิตของสองนักปั่นจักรยานรอบโลกสัญชาติอังกฤษ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๑๑
๔๒. พิจารณาศึกษาความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการจัดงานมหกรรมโลกเวิลด์ เอ็กซ์โป ๒๐๒๐ ณ จังหวัดอยุธยา	๑๑๓
๔๓. พิจารณาศึกษาบทบาทของสมาคมมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กับความมั่นคงแห่งรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๑๖
๔๔. พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุขของโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาร์และการบริการด้านการบินระหว่างประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาร์ (เชียงใหม่-เชียงใหม่-มณฑลตะเล่-ย่างกุ้ง)	๑๒๐
๔๕. พิจารณาศึกษากลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศไทย	๑๒๕
๔๖. พิจารณาศึกษานโยบายที่เป็นรูปธรรมในการผลักดันการลงทุนของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๑๒๘
๔๗. พิจารณาศึกษาสถานการณ์ความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๑๓๐
๔๘. พิจารณาศึกษาแนวทางการออกหนังสือเดินทางทูตให้กับพระสงฆ์ในมหาเถรสมาคม	๑๓๒
๔๙. พิจารณาศึกษากรณีการควบคุมตรวจสอบการสื่อสารผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์กที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของชาติ	๑๓๔
๕๐. พิจารณาศึกษากรณีสถานการณ์เหตุรุนแรงทางการเมืองในสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์	๑๓๗
๕๑. พิจารณาศึกษากรณีเหตุการณ์สังหารหมู่โดยใช้แก๊สพิษโจมตีย่านที่อยู่อาศัยของประชาชนในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย	๑๔๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการการต่างประเทศ	
๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา เรื่อง ขอความเป็นธรรมกรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย	๑๔๕
๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)	๑๕๑
๓) คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน	๑๖๖
๔) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ	๑๗๒
๕) คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย	๑๗๖
สรุปผลการสัมมนาของคณะกรรมการการต่างประเทศ	
การจัดสัมมนาของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ (สมัยนายสุณัย จุลพณีสรร เป็นประธานคณะกรรมการ)	๑๙๑
โครงการสัมมนาวิชาการของคณะกรรมการการต่างประเทศ	
โครงการที่ ๑ เรื่อง “ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ” ณ ห้องกรรมาธิการหมายเลข ๒๑๓ – ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒	๑๙๓
โครงการที่ ๒ เรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เตรียมความพร้อมผลกระทบต่อคนสุรินทร์” ณ จังหวัดสุรินทร์	๑๙๔
โครงการที่ ๓ เรื่อง “การปรองดอง: ประสบการณ์ของมิตรประเทศ” ณ หอประชุมองค์การสหประชาชาติ ๓ กรุงเทพมหานคร	๑๙๕
โครงการที่ ๔ เรื่อง “การลงสัตยาบรรณ ICC เพื่อป้องกันการสังหารหมู่ประชาชน” ณ จังหวัดเชียงใหม่	๑๙๖
โครงการที่ ๕ เรื่อง “สิทธิการป้องกันตนเองของประชาชนกับศาลอาญาระหว่างประเทศ” ณ จังหวัดขอนแก่น	๑๙๗
โครงการที่ ๖ เรื่อง “บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร” ณ จังหวัดราชบุรี	๑๙๘
โครงการที่ ๗ เรื่อง “ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” ณ จังหวัดจันทบุรี	๑๙๙
โครงการที่ ๘ เรื่อง “การแก้ไขรัฐธรรมนูญกับภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองต่างประเทศ” ณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	๒๐๑
โครงการที่ ๙ เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชน : ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” ณ จังหวัดมหาสารคาม	๒๐๔
โครงการที่ ๑๐ เรื่อง “ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” ณ จังหวัดยโสธร	๒๐๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
โครงการที่ ๑๑ เรื่อง “บทบาทประเทศไทยบนเวทีการค้าโลกและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันและอนาคต” ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี	๒๐๗
โครงการที่ ๑๒ เรื่อง “ความปรองดองในระบอบประชาธิปไตย” ณ อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร	๒๐๘
โครงการที่ ๑๓ เรื่อง “เรียนรู้ประตูสู่อาเซียน ๒๐๑๕ (AEC)” ณ อำเภอสว่าง จังหวัดสุรินทร์	๒๐๙
โครงการที่ ๑๔ เรื่อง “การคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างประเทศ: เส้นทางตะวันออก – ตะวันตก” ณ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	๒๑๑
โครงการที่ ๑๕ เรื่อง “ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ปัญหาเขตแดน” ณ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	๒๑๒
โครงการที่ ๑๖ เรื่อง “ถอดบทเรียนจากอียิปต์และโลกอาหรับสู่ไทย : ความเหมือน บนความแตกต่าง” ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	๒๑๓
สรุปผลการเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ	
ของคณะกรรมการการต่างประเทศ	
การศึกษาดูงานภายในประเทศของคณะกรรมการการต่างประเทศ	๒๑๗
การศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการต่างประเทศ	๒๒๑
การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ถึง วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕	๒๒๑
การศึกษาดูงาน ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕	๒๒๘
การศึกษาดูงาน ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕	๒๓๕
การศึกษาดูงาน ณ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๕ ถึง วันอังคารที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕	๒๕๖
การศึกษาดูงาน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน - ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖	๒๖๐
การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖	๒๖๘
การรับรองแขกต่างประเทศของคณะกรรมการ	๒๗๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ภาพประกอบการประชุม	๒๗๗
ภาคผนวก ข ภาพประกอบการสัมมนาวิชาการ	๒๘๐
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการศึกษาดูงาน	๒๘๒
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการรับรองแขกต่างประเทศ	๒๘๗
ภาคผนวก จ ฝายเลขานุการ	๒๙๑

รายนามคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร
(ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

น.ส.ชวรลัทธิ ชินธรรมมิตร
รองประธาน คนที่ ๑

นายสุนัย จุลพงศธร
ประธานคณะกรรมการ

ผศ.รัชดา ธนาดิเรก
รองประธาน คนที่ ๒

นายศรีเรศ โกฏีคำสือ
กรรมการ

นายเจริญ คันธวงศ์
กรรมการ

นายบุรณชัย สมุทรักษ์
กรรมการ

นายวัชรพล โตมรศักดิ์
กรรมการ

ผศ.ปิยต ราฮิมมูลา
กรรมการ

น.ส.ธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์
กรรมการ

นายพหล วรปัญญา
กรรมการ

ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ
นวัตน์กรรมการ

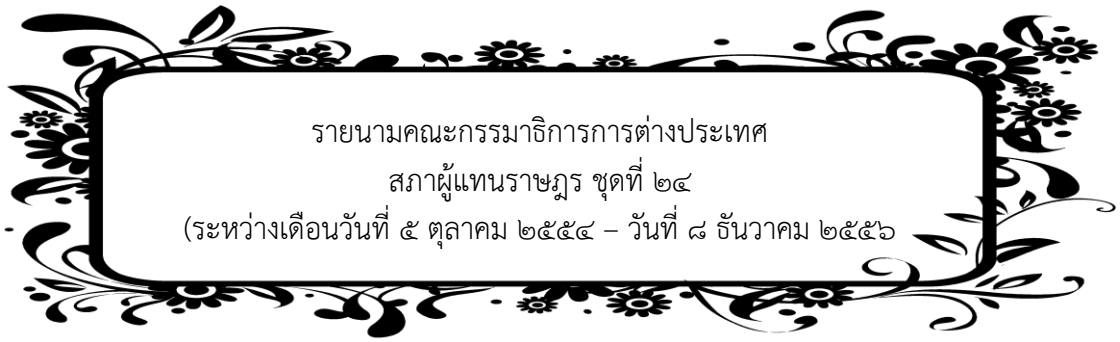
นายฮอชาติ มาเหลี่ยม
โฆษก

น.ส.วิสารเดี เตชะธีราวัฒน์
โฆษก

ผศ.จารุพรรณ กุลดิลก
เลขานุการ

๑. นายสุนัย จุลพงศธร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสาวชะวรลัทธิ ชินธรรมมิตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรรณ์	กรรมการ
๕. นายเจริญ คันธวงศ์	กรรมการ
๖. นายบุรณชัย สมุทรักษ์	กรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัช ราฮิมมูลา	กรรมการ
๘. นายพหล วรปัญญา	กรรมการ
๙. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์	กรรมการ
๑๐. นายวัชรพล โตมรศักดิ์	กรรมการ
๑๑. นายศรีเรศ โกวิทคำลือ	กรรมการ
๑๒. นายฮอซาลี มาเหรัมย์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลดิลก	เลขานุการคณะกรรมการ

หมายเหตุ-

๑. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์ (แทน ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี) เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕
๒. นายวัชรพล โตมรศักดิ์ (แทน นายพลพีร์ สุวรรณฉวี) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
๓. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรรณ์ (แทน นายพีรพันธ์ พาลุสุข) เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖
๔. นายพหล วรปัญญา (แทน นางกุสุมาลวดี ศิริโกมุท) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
๕. นายศรีเรศ โกวิทคำลือ (แทน นายสมบัติ ศรีสุรินทร์) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
๖. นายสุรพล เกียรติไชยากร ลาออกจากคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

สรุปผลการดำเนินงาน
ของ
คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร (ชุดที่ ๒๔)
ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อกระทำการทำภารกิจพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ นั้น กรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายสุนัย จุลพงศธร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสาวชวรลัทธ์ ชินธรรมมิตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรรณ์	กรรมการ
๕. นายเจริญ คั่นวงษ์	กรรมการ
๖. นายบุญชัย สมุทรักษ์	กรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัช ราธิมมูลา	กรรมการ
๘. นายพหล วรปัญญา	กรรมการ
๙. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์	กรรมการ
๑๐. นายวัชรพล โตมรศักดิ์	กรรมการ
๑๑. นายศรีเรศ โกวิทคำลือ	กรรมการ
๑๒. นายฮอชาลี ม่าเหรัมย์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลดิลก	เลขานุการคณะกรรมการ

หมายเหตุ-

๑. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ (แทน ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี) เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕
๒. นายวัชรพล โตมรศักดิ์ (แทน นายพลพีร์ สุวรรณฉวี) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
๓. ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรรณ์ (แทน นายพิรพันธ์ พาลุสุข) เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖
๔. นายพหล วรปัญญา (แทน นางกุลสมาลย์ ศิริโกมุท) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
๕. นายศรีเรศ โกวิทคำลือ (แทน นายสมบัติ ศรีสุรินทร์) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๑. กรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานโดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๑๒) ที่กำหนดให้คณะกรรมการธิการการต่างประเทศ มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

“ข้อ ๘๒ (๑๒) คณะกรรมการธิการการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่กระทำซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ”

๒. การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการ

๒.๑ การประชุม

คณะกรรมการธิการได้มีการพิจารณาศึกษาเรื่องต่างๆ โดยมีการประชุม จำนวน ๖๓ ครั้ง (ตั้งแต่ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ – วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

๒.๒ การตั้งคณะอนุกรรมการ

๒.๒.๑ ที่ประชุมคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษา เรื่อง ขอความเป็นธรรมกรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี	อนุกรรมการ
๓. นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	อนุกรรมการ
๔. นายจรัส ดิษฐาภิรักษ์	อนุกรรมการ
๕. นายสุวิทย์ ทองนวล	อนุกรรมการ
๖. นายทงศักดิ์ ปิ่นถาวร	อนุกรรมการ
๗. นายปณชัย แดงอร่าม	อนุกรรมการ
๘. นายวิรัตน์ ก้องธรนินทร์	อนุกรรมการ
๙. นายมนต์พรหม ยูเวเวส	อนุกรรมการ
๑๐. นายสกลิ่ง ชินะกานนท์	อนุกรรมการ

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการมีการจัดประชุม จำนวน ๔ ครั้ง

๒.๒.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายบุญชัย สมุทร์ักษ์	อนุกรรมการ
๓. ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลติล	อนุกรรมการ
๕. นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	อนุกรรมการ
๖. นายทงศักดิ์ ปิ่นถาวร	อนุกรรมการ

๗. นายจรัส ดิษฐาอภิชัย	อนุกรรมการ
๘. นายส้าง ชินะกานนท์	อนุกรรมการ
๙. นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ	อนุกรรมการ
๑๐. นางอัสมา ตัณฑนันท์	อนุกรรมการ
- ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการ จัดประชุม จำนวน ๒ ครั้ง จัดสัมมนา จำนวน ๑ ครั้ง

๒.๒.๓ ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ มีมติตั้ง **คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน** โดยให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพระหว่างจีน-อาเซียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างจีนและอาเซียน ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกุสุมาลวดี ศิริโกมุท	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายรุ่งเดช หลิว	อนุกรรมการ
๔. นายเจริญ รุจิราโสภณ	อนุกรรมการ
๕. นายวฤทธิ์ ไกรฤกษ์	อนุกรรมการ
๖. นายจริน ศิริ	อนุกรรมการ
๗. นางสาวปาริตา เสือพันธ์	อนุกรรมการ
๘. นายชัยภัทร ตรีอุดม	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดีเรก	โฆษกคณะอนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลติลภ	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

อนึ่ง คณะกรรมการได้มีมติตั้งที่ปรึกษาอนุกรรมการชุดดังกล่าวเพื่อปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนภารกิจงานต่างๆ ของคณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑. นายจำลอง พรหมสวัสดิ์
๒. นายศักดิ์ดา แม้นสุวรรณ
๓. นายขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์
๔. นายยุทธพงษ์ ศุภปัญญาพงศ์
๕. นายณรงค์ นิมสกุล
๖. พันเอกทัศนาว อินทรพงษ์
๗. พันเอกหญิงระพีพรรณ สำเร็จวิทย์
๘. พันเอกชาญเวช ทองดี
๙. นายฐานวัฒน์ วิบูลย์ธนสาร
๑๐. นางสาวทรงลักษณ์ เหลาผา
๑๑. นายวานิตย์ อินทรักษ์
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐากร บุญญขันธ
๑๓. พลตำรวจโทชัยเทพ ยิ้มละมัย
๑๔. นายบรรพต วนิชพุทธรักษา
๑๕. นายสมบัติ วิอัสสุธร

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการมีการจัดประชุม จำนวน ๒๑ ครั้ง เดินทางศึกษาดูงาน
ภายในประเทศ ๔ ครั้ง

๒.๒.๔ ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพุธที่ ๑๒
กันยายน ๒๕๕๕ มีมติตั้ง **คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่าง
ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจ** โดย
ให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ
ระหว่างไทย-สปป.ลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะการส่งเสริมการค้า
ชายแดนและการท่องเที่ยวของทั้ง ๒ ประเทศ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	อนุกรรมการ
๓. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์	อนุกรรมการ
๔. นายบรรพต วณิชพุทธิรักษา	อนุกรรมการ
๕. นายณรงค์ นิมสกุล	อนุกรรมการ
๖. นายรุ่งเดช หลิว	อนุกรรมการ
๗. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี	อนุกรรมการ
๘. นายจรัสโรจน์ บถคำริห์	อนุกรรมการ
๙. นายสุรจิตต์ พงษ์สิงห์วิทยา	อนุกรรมการ
๑๐. นายวชิรวิทย์ ไชยศิริโชติ	อนุกรรมการ
- ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการมีการจัดประชุม จำนวน ๑๓ ครั้ง

๒.๒.๕ ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพุธที่ ๒๓
พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีมติตั้ง **คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียนที่มี
พรมแดนร่วมกับประเทศไทย** ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก	อนุกรรมการ
๓. นางกุสุมาลวดี ศิริโกมุท	อนุกรรมการ
๔. นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ	อนุกรรมการ
๕. นายสวัสดิ์ เรวรรณ	อนุกรรมการ
๖. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี	อนุกรรมการ
๗. พันเอก ทศนา อินทรพงษ์	อนุกรรมการ
๘. นางอชฌา ตัณฑนันท์	อนุกรรมการ
๙. นายทองสืบ ประสาธน์สุวรรณ	อนุกรรมการ
๑๐. พลโท ทวนทอง อินทรทัต	อนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาและอุปสรรคในมิติ
ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อมีการรวมตัวกันเป็น
ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการเปิดและพัฒนาเส้นทางความสัมพันธ์ทางบกระหว่างกัน เพื่อส่งเสริม
การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว อาทิเช่น เส้นทางระหว่างจังหวัดน่าน-เมืองหลวงพระบาง และ
อุตรดิตถ์-เมืองหลวงพระบาง เป็นต้น ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อรองรับการ

เปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของภาคประชาชนในขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เฉพาะที่มีชุมชนต่อเนื่องกันระหว่างประเทศตามแนวตะเข็บชายแดนระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๓ การสัมมนาของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนภาครัฐ/ภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาศึกษา โดยจัดสัมมนา จำนวน ๕๗ ครั้ง

๒.๔ การเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการได้เดินทางไปศึกษาดูงานเรื่องต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ โดยร่วมประชุมและรับฟังการบรรยายสรุปจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาศึกษา โดยเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศ จำนวน ๑๗ ครั้ง และศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวน ๖ ครั้ง

๒.๕ การรับรองแขกต่างประเทศของคณะกรรมการธิการ

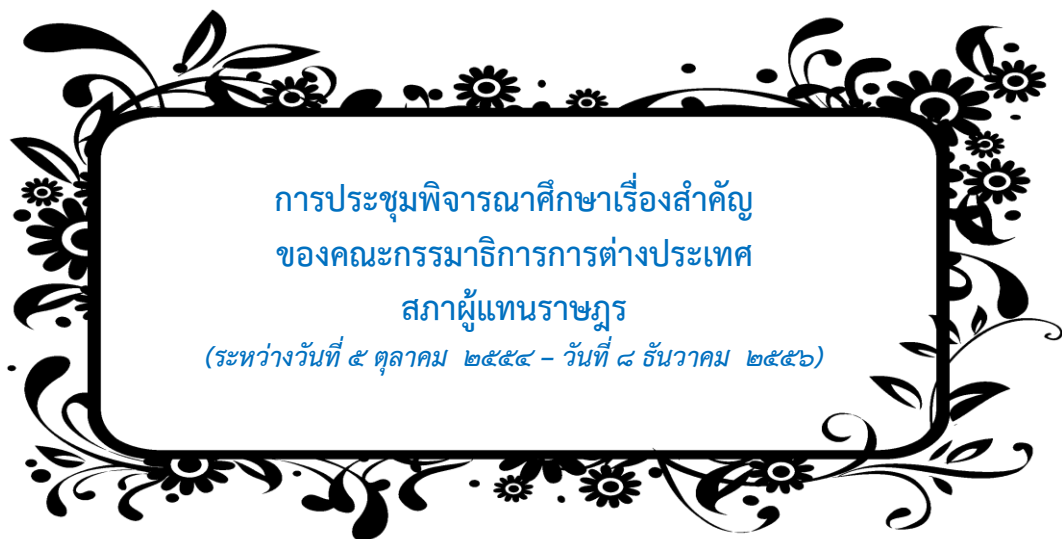
คณะกรรมการธิการได้รับรองแขกต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การต้อนรับ พบปะหารือ และสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อนำประเด็นและข้อหารือมาประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ จำนวน ๑๙ ครั้ง

๓. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการได้พิจารณาศึกษาเรื่องต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่โดยทำการศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประชุม การรับฟังความคิดเห็นและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเอกสารทางวิชาการ บทความ บทวิเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงาน รวมทั้งข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตต่างๆ ตลอดจนการจัดสัมมนาและการเดินทางไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ โดยคณะกรรมการธิการได้นำข้อมูลที่ได้ มาสรุปและรวบรวมเอกสารเป็นรูปเล่ม ปรากฏผลการดำเนินงานตามที่แนบมาพร้อมนี้ โดยแบ่งออกเป็น

- ➡ การประชุมพิจารณาศึกษาเรื่องสำคัญของคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ
- ➡ สรุปผลงานของคณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ
- ➡ สรุปผลการจัดสัมมนาของคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ
- ➡ สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ
- ➡ สรุปผลการรับรองแขกต่างประเทศ
- ➡ ภาคผนวก

**พิจารณาศึกษาแนวทางการช่วยเหลือนายวีระ สมความคิด และนางสาวราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์
(กรณีถูกคุมขังในเรือนจำเปรย์ซอว์ ราชอาณาจักรกัมพูชา) แนวทางการฟื้นฟูความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศและการพัฒนางานสาธารณสุขชายแดน**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายรัชันท์ ธนานันท์	เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงฯ
๒. นางสาวชลธิพา วิญญูนาวรรณ	นักการทูตปฏิบัติการ

กรมเอเชียตะวันออก

๓. นายธานี แสงรัตน์	ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออก
๔. นางสาวนันทพร เหล่าบุญเจริญ	นักการทูตชำนาญการ

กรมการกงสุล

๕. นายสุวัฒน์ แก้วสุข	ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ คนไทยในต่างประเทศ

กระทรวงสาธารณสุข

๖. นางสาวโสภิตา ชวนิชกุล	ผู้อำนวยการสำนักสาธารณสุขระหว่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากปัญหาการปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาและการปะทะกันบริเวณชายแดนโดยใช้อาวุธสงครามนั้น เป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทั้ง ๒ ประเทศอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง นายวีระ สมความคิด และ นางสาวราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์ ได้ถูกจับกุมขังในเรือนจำกัมพูชา ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้หาแนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไทย ๒ คน ปัญหาที่กล่าวมาจึงมีความจำเป็นต้องทำควบคู่กันไป ดังนั้น คณะกรรมการจึงมีมติพิจารณาศึกษาเรื่องแนวทางการช่วยเหลือคนไทย ๒ คน และแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

กระทรวงการต่างประเทศได้สรุปโดยภาพรวมว่า เหตุการณ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือนายวีระ สมความคิด และนางสาวราตรี พิพัฒนาไพบูรณ์ดังนี้

วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความช่วยเหลือ โดยการอำนวยความสะดวกให้กับญาติและทุกฝ่ายที่ประสงค์จะให้ความช่วยเหลือ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ เอกอัครราชทูตไทยคนใหม่ประจำกรุงพนมเปญได้เข้าแนะนำตัวกับนายกรัฐมนตรีของประเทศกัมพูชาและได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นหารือโดยขอให้นำเรื่องกราบบังคมทูลต่อพระมหากษัตริย์กัมพูชาเพื่อให้พระราชทานอภัยโทษให้กับ นายวีระฯ และนางสาวราตรีฯ สองคนไทยที่ถูกคุมขังในเรือนจำเปรย์ซอว์

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ นายกรัฐมนตรีของไทยได้เยือนประเทศกัมพูชาเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำในกลุ่มประเทศอาเซียน ได้ร้องขอนายกรัฐมนตรีของประเทศกัมพูชาให้พิจารณาเรื่องคำขอ

**พิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและข้อต่อสู้ทางกฎหมาย
กรณีเยาวชนไทยประสบอุบัติเหตุพลัดตกบนรางรถไฟฯ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายรัชนันท์ ธนนันท์

เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงฯ

กรมการกงสุล

๒. นายสุวัฒน์ แก้วสุข

ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์
คนไทยในต่างประเทศ

กระทรวงสาธารณสุข

๓. นางสาวโสภิตา ชวนิชกุล

ผู้อำนวยการสำนักสาธารณสุขระหว่างประเทศ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๔. นายณรงค์ โยธินัง

หัวหน้ากลุ่มนิติการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

๕. นางสาวชุตินา สมประสงค์

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.)

๖. นางสาวนันทิยา เรืองจรรยา

นิติกรชำนาญการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

จากกระแสข่าวที่ปรากฏทางสื่อมวลชนกรณี นางสาวณัชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์ เยาวชนไทยที่ประสบอุบัติเหตุพลัดตกบนรางรถไฟฯ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าว เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่อาศัยในต่างประเทศซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ จึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง ข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา

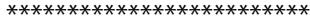
การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมโดยสรุปความคืบหน้า ได้ดังนี้

วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งนางสาวณัชชารีย์ฯ ได้ประสบอุบัติเหตุพลัดตกบนรางรถไฟฯ และถูกรถไฟฟ้าทับเป็นเหตุให้ต้องตัดขาทั้งสองข้าง ทางสถานทูตไทยในประเทศสิงคโปร์ได้เข้าไปดูแลและให้ความช่วยเหลือโดยตลอด

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจของประเทศสิงคโปร์ได้สรุปผลการสอบสวนร่วมกับทางอัยการของประเทศสิงคโปร์เห็นพ้องให้การสืบสวนสิ้นสุดและได้ชี้แจงให้ทางผู้แทนของสถานทูตไทยทราบด้วยว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอุบัติเหตุมิใช่ความผิดของพนักงานขับรถไฟฟ้าและมิได้เกิดจากความบกพร่องของบริษัทผู้ให้บริการรถไฟฯ ในประเทศสิงคโปร์

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ นางสาวณัชชารีย์ฯ และบิดาได้เดินทางกลับโดยจะยื่นฟ้องบริษัทผู้ให้บริการรถไฟฯ ในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีทนายความอาสาที่จะว่าความให้ ปัจจุบันการดำเนินการฟ้องร้องยังมิได้เริ่มขึ้น โดยในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศ ประเทศไทยไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้มากไปกว่าการให้ความช่วยเหลือ เพราะเป็นเรื่องของคดีเอกชน

๒. คณะกรรมการธิการได้แสดงความเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องภายในครอบครัวของ นางสาว ณัชชาธิยา ที่ไม่ประสงค์ให้ทางภาครัฐเข้าไปดำเนินการใดๆ

สรุปผลงานคณะกรรมการการต่างประเทศ ชุดที่ ๒๔

**พิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงและความคืบหน้ากรณีคดีฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน
ณ จังหวัดเชียงราย รวมทั้งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศไทย – สาธารณรัฐประชาชนจีน**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นางสาวบุษกร พลพิษพงศ์

รักษาราชการแทนอธิบดี
กรมเอเชียตะวันออก

กระทรวงคมนาคม

๒. เรือตรีปรีชา เพ็ชรวงศ์

รองอธิบดีกรมเจ้าท่าด้านความปลอดภัย

๓. นายทรงกลด ดวงหาค้าง

ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค
สาขาเชียงราย

๔. นายพิทักษ์ วัฒนพงศ์พิศาล

หัวหน้าส่วนตรวจท่า

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๕. นายสุชุม โอภาสนิพัทธ์

รองเลขาธิการ ป.ป.ส.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๖. พลตำรวจตรี สุเทพ เดชรักษา

รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๕

กระทรวงมหาดไทย

๗. นายเสริมศักดิ์ สีสันต์

นายอำเภอเชียงแสน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงราย

๘. นางสาวละออง ดิยะไพรัช

๙. นายสามารถ แก้วมีชัย

๑๐. นางบุศรินธัญ วรพัฒนานันท์

กระทรวงกลาโหม

๑๑. พันเอก (พิเศษ) ฉลองชัย ชัยยะคำ

รองผู้บัญชาการกองกำลังผาเมือง

๑๒. พันโทอนุวัช ปัญญานันท์

ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการ กองกำลังผาเมือง

๑๓. จำสืบเอกสิทธิชัย ชนารามบุรี

ช่างเขียนฝ่ายยุทธการ กองกำลังผาเมือง

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกระแสข่าวการฆาตกรรมโหดลูกเรือ ๑๓ ศพ โดยศพทั้งหมดถูกทิ้งห่างจากสามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และทหารฝ่ายไทยอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนั้น คณะกรรมาธิการการต่างประเทศเห็นว่าข่าวคดีฆาตกรรมดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก อีกทั้ง บริเวณดังกล่าวเป็นเขตเศรษฐกิจร่วมของ ๓ ประเทศ คือ ไทย พม่า และลาว จึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมและชี้แจงเพื่อรับทราบข้อเท็จจริง ข้อมูล ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ บริเวณอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เกิดคดีฆาตกรรม กัปตันและลูกเรือ สัญชาติจีน จำนวน ๒ ลำ รวมทั้งสิ้น ๑๓ ศพ พร้อมยาบ้า ๙๒๐,๐๐๐ เม็ด ต่อมาวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ออกหมายเรียกนายทหารสัญญาบัตร ๒ นาย และชั้นประทวน ๗ นาย จากชุดปฏิบัติการพิเศษประจำหมวดลาดตระเวนระยะไกลของกองกำลังผาเมือง กองทัพภาคที่ ๓ มารับทราบข้อกล่าวหาพร้อมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและปิดบังซ่อนเร้นศพ โดยทหารทั้ง ๙ นาย ให้การภาคเสธ และนายทหารพระธรรมนูญควบคุมตัวไปยังต้นสังกัดเรียบร้อยแล้ว พร้อมตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงต่อไป

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี เดินทางไปตรวจสอบที่เกิดเหตุต่อมา สตช. แต่งตั้งให้ พล.ต.ท.วุฒิ ลิขิตพัลลภ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน และ พล.ต.อ.ภานุพงศ์ สิงห์ราณ อัยการ เป็นผู้ควบคุมการสอบสวน โดยทางการจีนได้ส่งผู้แทนเข้ามาติดตามความคืบหน้าทางคดีอย่างใกล้ชิด

วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กล่าวแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์และยืนยันว่าจะดำเนินการเรื่องนี้ให้กระจ่างและให้เป็นธรรมกับทุกฝ่าย พร้อมกับมอบหมายให้ พล.ต.อ.โกวิท วัฒนะ รองนายกรัฐมนตรี และ พล.ต.ท.สุเทพ เดชรักษา ผบช.ภาค ๕ เดินทางไปชี้แจงความคืบหน้าต่อรัฐบาลจีน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีไทย จะเข้าพบปะหารือกับนายเวิน เจียเป่า นายกรัฐมนตรีของจีน จะหยิบยกขึ้นหารือกับนายกรัฐมนตรี ในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๙ ณ เมืองบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ทั้งนี้ ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมาพบว่า เกิดการปล้นทรัพย์สินและประทุษร้ายต่อชีวิตผู้คนที่ใช้ลำน้ำโขงเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและคมนาคมสำคัญๆ จำนวน ๑๐ เหตุการณ์ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า ๔๐ คน และหลายเหตุการณ์เป็นผลต่อเนื่องจากขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติโดยมีโจรสลัดแม่น้ำโขง (กลุ่มนายหน่อคำ) และกลุ่มธุรกิจคาสีโน (นายจ้าว เหว่ย) เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ซึ่งเหตุการณ์ทั้ง ๑๐ ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้ที่ต้องรอการพิสูจน์พยานหลักฐาน) เกิดนอกเขตอธิปไตยไทยทั้งสิ้น

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้แทนกองทัพภาคที่ ๓ เชื่อว่า กองกำลังผาเมือง เป็น ๑ ใน ๗ กองกำลังที่ใช้งบประมาณดำเนินการแบบปีต่อปี (ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒) เป็นกองกำลังที่มีระเบียบวินัยดีมาก มีการผลัดเปลี่ยนกำลังทุกหกเดือน และเป็นหน่วยที่สร้างชื่อเสียงด้านการปราบปรามยาเสพติดและรักษาอธิปไตยของประเทศอย่างต่อเนื่อง จึงเชื่อว่าไม่อาจจะสามารถปฏิบัติการในลักษณะนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ท้ายที่สุดนายทหารทั้ง ๙ นาย จำเป็นต้องพิสูจน์ตัวเองในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ที่ประชุมมีมติให้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๒. ควรเร่งดำเนินการสืบสวนสอบสวนและคลี่คลายคดีให้รวดเร็ว โปร่งใส เพื่อให้ทางการจีนเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของไทย และกลับมาดำเนินการค้าขายกับไทยอีกครั้ง ซึ่งไทยสูญเสียรายได้จากการค้ากับจีน ณ ท่าเรือเชียงแสน ถึงวันละ ๒๐๐ ล้านบาท เนื่องจากจีนระงับการค้ากับไทยนับตั้งแต่เกิดเหตุ เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายจากการการค้าบนเส้นทางR3Aได้

๓. ควรมีมาตรการป้องกันเส้นทางลำเลียงสินค้าและคมนาคมบนลุ่มน้ำโขงอย่างเป็นรูปธรรม จากการประชุมหารือระหว่างไทย จีน พม่า และ สปป.ลาว มีเพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ไม่สามารถลงนามข้อตกลงได้เนื่องจากติด มาตรา ๑๙๐ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ทั้งนี้ จีนต้องการให้ไทย

ลงนามในข้อตกลงให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ นี้

๔. ควรอำนวยความสะดวกแก่ญาติผู้เสียชีวิตที่จะเข้ามาประกอบพิธีทางศาสนาและติดตามคดี รวมทั้ง ชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ข้อเท็จจริงตลอดจนความคืบหน้าของคดีให้ทุกภาคส่วนเข้าใจ เพื่อป้องกันไม่ให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีน อยู่ในภาวะวิกฤติ

๕. คณะกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรอบคอบ ทุกแง่มุม เนื่องจากเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับหลายภาคส่วนและมีความอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนที่เป็นประเทศมหาอำนาจ รวมถึง บทบาทของพม่าที่กำลังจะเป็นประธานอาเซียนในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ นี้ด้วย

อ้างอิง -บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
-บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

๒๐. นาวาเอก เจริญศิริ มนต์ไทรเวศย์

๒๑. นาวาเอก สุรเชษฐ์ ธารวชรศิริ

๒๒. นาวาเอก กิตติคุณ นาคสุก

๒๓. นาวาเอก ชยุต ฉัตรอิสกรกุล

๒๔. นาวาเอก ยุทธศาสตร์ ตริโษษฐ์

๒๕. เรือโท ยศพล สาโรจน์

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๒๖. นายอนุสิทธิ์ คุณากร

๒๗. นางสาวกนิยารัตน์ อังคนาวาศัลย์

รองเจ้ากรมยุทธการทหารเรือ

หัวหน้ากองยุทธการกองบัญชาการ

ป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินตราด

กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

หัวหน้าชุดควบคุมทหารพราน

นาวิกโยธิน ๓ หน่วยเฉพาะกิจ

ทหารพรานนาวิกโยธิน

รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กรมยุทธการทหารเรือ

นักบิน หมวดบิน ๔๑ ผูกบิน ๓๑๔๑ ฯ

รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

เนื่องจากกัมพูชาได้มีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทยไปตรวจพื้นที่บริเวณปราสาทพระวิหารร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเพื่อร่วมกันทำการประเมินการอนุรักษ์และคุ้มครองปราสาทพระวิหาร ผลปรากฏว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ใช่การดำเนินการของ UNESCO แต่เป็นการริเริ่มของฝ่ายกัมพูชาเอง ฉะนั้น ฝ่ายไทยจึงได้ข้อสรุปและข้อคิดเห็นควรปฏิเสธการส่งผู้แทนเข้าร่วม คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม โดยสรุปภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ กัมพูชาได้มีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทย จำนวน ๒ คน ไปตรวจพื้นที่ปราสาทพระวิหารร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเพื่อร่วมกันทำการประเมินการอนุรักษ์และคุ้มครองปราสาทพระวิหาร

วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ กระทรวงการต่างประเทศและสถานทูตไทยที่กรุงพนมเปญได้ตรวจสอบข้อมูลไปยัง UNESCO ทราบว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ใช่การดำเนินการของ UNESCO แต่เป็นการริเริ่มของฝ่ายกัมพูชาเอง ไม่มีผู้แทน UNESCO จากสำนักใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วม หากจะมีก็เป็นเจ้าหน้าที่ UNESCO ประจำกัมพูชา และผู้ที่เข้าร่วมไปตรวจพื้นที่ดังกล่าวไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญจาก UNESCO แต่เป็นผู้แทนจากประเทศสมาชิก UNESCO จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส อิตาลี จีน และอินเดีย ที่ได้ไปร่วมการประชุมคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครอง รักษาและพัฒนาเมืองพระนคร (International Coordinating Committee for the Safeguarding and Development of the Historic Site of Angkor : ICC) แบบเต็มคณะสมัยที่ ๑๘ ที่เสียมราฐตามคำเชิญของกัมพูชาในช่วงเวลาดังกล่าวพอดี

วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ฝ่ายไทยได้สรุปว่าควรปฏิเสธการส่งผู้แทนเข้าร่วมโดยส่งหนังสือผ่านทางสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ ให้ฝ่ายกัมพูชามีใจความดังนี้

ฝ่ายกองทัพเรือไทยได้ยื่นหนังสือประท้วงการกระทำของกัมพูชาเพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน ซึ่งมีการเจรจาระดับหน่วยในพื้นที่ ๒ ครั้ง โดยผู้แทน

ฝ่ายกัมพูชากล่าวแสดงความรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ไม่กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและการชดเชยค่าเสียหาย

วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ทหารไทยได้นำเฮลิคอปเตอร์ขึ้นบินส่งกำลังบำรุงแก่ทหารบริเวณดังกล่าวอีกครั้งโดยแจ้งฝ่ายกัมพูชาให้ทราบถึงภารกิจก่อนเช่นเดิม ในคราวนี้ไม่ประสบปัญหาใดๆ และในการประชุมเจรจา JBC ที่กรุงพนมเปญ รัฐมนตรีกลาโหมทั้งสองฝ่ายมีการกล่าวแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนกรณีของค่าเสียหายกระทรวงการต่างประเทศต้องขอข้อมูลรายละเอียดความเสียหายจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนและรอรับนโยบายจากรัฐบาลว่าจะเรียกร้องหรือไม่อย่างไรต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในอันที่จะรักษาเกียรติศักดิ์อธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ และได้แสดงความห่วงใยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕

๒. คณะกรรมาธิการขอให้กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย พิจารณารวบรวมหนังสือสัญญาที่ผ่าน
การพิจารณา และมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายนับตั้งแต่ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ทั้งนี้ ขอให้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการจัดทำหนังสือสัญญา อาทิเช่น หนังสือสัญญาที่ยังไม่ได้ทำ หนังสือสัญญาค้างค้ำหรือล่าช้า หนังสือสัญญาที่ควรจะเร่งดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญามีความต่อเนื่อง บูรณาการ และสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕

กรณีดังกล่าวศาลต้องพิจารณาหรือกับกระทรวงการต่างประเทศว่าการส่งหรือไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศในทิศทางใดบ้าง กล่าวคือ ต้องประเมินผลดี/ผลเสีย และประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ของประชาชนในภาพรวมเป็นสำคัญ ก่อนที่จะมีคำพิพากษาต่อไป ซึ่งในขณะนั้นคดีอยู่ในระหว่างการอุทธรณ์หากมีการพิจารณายืนยันตามศาลชั้นต้น (ส่งตัวไปดำเนินคดีในต่างประเทศ) จะส่งคำพิพากษาไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่วมตัดสินใจอีกชั้นหนึ่ง

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

ที่ประชุมมีมติเห็นควรแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาเรื่อง ขอความเป็นธรรมกรณีการ
ส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย นำโดย นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
รองประธานคณะกรรมการสิทธิการ คนที่หนึ่ง เป็นประธานอนุกรรมการและมีกรอบการดำเนินการ ๓๐ วัน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ การประกาศเตือนในครั้งนี้ถือว่าการประกาศเตือนในระดับท้องถิ่น (มีผลในประเทศไทยเท่านั้น) ไม่ได้ประกาศเตือนผ่านกระทรวงการต่างประเทศที่มีผลไปทั่วโลก จึงถือได้ว่าเป็นการจำกัดผลกระทบให้แคบลง อย่างไรก็ตาม การประกาศเตือนในครั้งนี้ส่งผลให้อีก ๒๐ ประเทศ ประกาศเตือนด้วยเช่นกัน ส่งผลต่อภาพลักษณ์และการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่าง กว้างขวาง แม้สหรัฐฯ จะมีการประสานกับหน่วยงานความมั่นคงของไทยแล้วแต่ก็ไม่ได้ประสานกับ กระทรวงการต่างประเทศก่อนการประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ปรับความเข้าใจ

และแสดงจุดยืนของฝ่ายไทยเรียบร้อยแล้ว

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ระยะเวลาในการประกาศยกเลิกซึ่งฝ่ายไทยจำเป็นต้องยกระดับมาตรฐานการตรวจตราและการรักษาความเรียบร้อยให้ได้ ถ้าหากประเทศไทยทำสำเร็จจะทำให้ภาวะต้นตอระลอกของประเทศอื่นๆ ลดลงตามไปด้วย ทั้งนี้ ประเทศไทยยังคงใช้นโยบายลดการเผชิญหน้ากับกลุ่มก่อการร้าย แต่ใช้นโยบายผลักดันผู้ต้องสงสัยออกนอกประเทศต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. ควรมีการแถลงให้ชัดเจนว่า นายอาทิส อุสเซน เป็นสมาชิกกลุ่มฮิซบอล-เลาะห์หรือไม่ และการที่สหรัฐอเมริกาทำที่ที่เป็นแง่ลบในขณะนี้ เป็นไปได้หรือไม่ว่าสืบเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยมีนโยบายการต่างประเทศที่เน้นไปยังความสัมพันธ์กับประเทศจีนมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ดุลการเมืองระหว่างประเทศ เมื่อจะมีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก ๓ ปีข้างหน้า ซึ่งประเทศจีนจะเข้ามามีบทบาทค่อนข้างมาก ส่วนสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมน้อยมาก

๒. ไทยควรมีมาตรการเตรียมรับมือกับปัญหานี้โดยการศึกษาจากประเทศต้นแบบที่ประกาศตัวว่าเป็นประเทศปลอดการก่อการร้าย อย่างเช่นประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งมีความมั่นคงภายในค่อนข้างสูง

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีการประชุมคณะกรรมการจัดการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (JBC) ครั้งที่ ๕ ณ กรุงเทพมหานคร ระหว่าง โดยผู้แทนทั้ง ๒ ฝ่าย ได้ลงนามบันทึกผลการประชุมร่วมกัน ในส่วนของ

ฝ่ายไทยคือ นายบัณฑิต โสติพิลาฤทธิ์ ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศด้านเขตแดนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นประธานฝ่ายไทย และนายวาร์ กิมฮง รัฐมนตรีอาวุโส รับผิดชอบด้านกิจการชายแดน เป็นประธานฝ่ายกัมพูชา การประชุมครั้งนี้เป็นการสานต่อผลการประชุมระหว่างทั้งสองประเทศที่เมืองโบกอร์ ประเทศอินโดนีเซีย เดือนเมษายน ๒๕๕๔ โดยมุ่งหารือกันในประเด็นด้านเทคนิคเกี่ยวกับเขตแดน เพื่อให้มีความคืบหน้าในการปักหลักเขตแดนไทย – กัมพูชา โดยประเด็นสำคัญที่จะหารือกัน ได้แก่

๑) การเตรียมความพร้อมในการสำรวจบริเวณพื้นที่ตอนที่ ๕ (หลักเขตที่ ๑ – ๒๓)

๒) การหารือในรายละเอียดด้านเทคนิคเกี่ยวกับการจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ (Orthophoto maps)

ทั้งนี้ เมื่อกำหนดเงื่อนไขเป็นที่ชัดเจนแล้วจึงจะพิจารณาคัดเลือกบริษัทที่จะมาดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ยังจะหารือกันเกี่ยวกับการเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่บริเวณสตึงบท (จังหวัดสระแก้ว – จังหวัดบันเตียเมียนเจย) ซึ่งมีการเสนอให้เปิดจุดผ่านแดนถาวรในบริเวณดังกล่าวมาระยะหนึ่งแล้ว จึงต้องหารือกันในประเด็นด้านเทคนิคเพื่อสำรวจและเก็บรายละเอียดภูมิประเทศในบริเวณดังกล่าวก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอของคณะกรรมการธิการ

๑. ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในบริเวณแนวชายแดนและประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลกรณีปราสาทพระวิหารอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนถูกชักจูงอันนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชนทั้งสองประเทศ

๒. ควรขอความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ ไม่นำประเด็นปราสาทพระวิหาร ซึ่งเป็นประเด็นการเมืองระหว่างประเทศมาเป็นประเด็นการเมืองภายในประเทศ

๓. ไทยควรจะดำเนินนโยบายการทูตเชิงรุก/การเจรจา เพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข โดยวางอยู่บนกรอบ ASEAN Community

๔. เห็นควรสนับสนุนกลไกทวิภาคีให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕. ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการธิการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา ทั้งนี้ โดยขอเข้าพบปะกับฝ่ายการเมืองระดับต่างๆ ของกัมพูชา เพื่อหารือถึงแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสองประเทศ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา เกิดเหตุระเบิดในซอยปริดิพนมยงค์ ๓๑ และ ๓๕ ถนนสุขุมวิท ๗๑ ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้จับกุมตัวผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นชาย ๒ ราย โดยทั้ง ๒ ราย ถูกจับกุมได้ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ๑ รายและทางการมาเลเซียจับกุมเพิ่มได้อีก ๑ ราย ซึ่งฝ่ายไทยในขณะนั้นอยู่ระหว่างขอตัวบุคคลจากทางการมาเลเซีย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบพบว่าทั้ง ๒ ราย ถือหนังสือเดินทางสัญชาติอิหร่าน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพิสูจน์สัญชาติต่อไป นอกจากนี้ยังเหลือผู้ต้องสงสัยผู้หญิงที่ยังจับกุมตัวไม่ได้อีกหนึ่งราย

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สรุปลำดับจากการตรวจสอบ วัตถุประสงค์ไม่พบว่าเป็นการก่อวินาศกรรมและการก่อการร้าย แต่เป็นการมุ่งทำร้ายบุคคลที่ไม่ได้มุ่งเป้าหมายไปที่อาคารสถานที่ๆ มีขนาดใหญ่และไม่มีความเชื่อมโยงกับ นายอาทิส ชุสเซ็น ชาวเลบานอน ที่ถูกจับกุม ก่อนหน้านี้ เนื่องจากผู้ต้องหาทั้ง ๓ ราย ใช้พาสปอร์ตของประเทศอิหร่าน ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะตรวจสอบความชัดเจนในเรื่องของสัญชาติต่อไป

ต่อมา กระทรวงการต่างประเทศได้แถลงการณ์กรณีเหตุการณ์ระเบิดที่เกิดขึ้นนั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้ข้อมูลอย่างเป็นทางการที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงต่อเอกอัครราชทูตต่างประเทศในไทย และองค์การระหว่างประเทศ และเพื่อสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศไทยไม่ได้นิ่งนอนใจกับสถานการณ์พร้อมทั้งมีการดำเนินงานอย่างแข็งขัน พลอดภัย ทั้งนี้ หน่วยงานด้านความมั่นคงได้เพิ่มการอารักขาความปลอดภัยให้กับสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศและบุคคลสำคัญๆ มาตั้งแต่มีการออกประกาศเตือนเมื่อเดือนมกราคมและยังคงระดับการรักษาความปลอดภัยนี้อยู่

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีการประชุมหน่วยงานความมั่นคง โดยที่ประชุมได้มอบหมายให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ศูนย์รักษาความปลอดภัย ตำรวจสันติบาล กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ ในการบูรณาการด้านการข่าว นอกจากนี้ ยังมอบหมายให้หน่วยงานรองและหน่วยงานสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมดำเนินงานด้านความมั่นคง โดยให้ทำหน้าที่สืบสวนหาข่าวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมต่อภัยความมั่นคงของประเทศ ซึ่งทุกหน่วยงานจะมีตัวแทนมารวมกันเป็นประชาคมข่าว เพื่อแลกเปลี่ยนสถานการณ์กันทุกวัน และประชุมสรุปสถานการณ์ทุกสัปดาห์เพื่อรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ความคืบหน้ากรณีส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนนั้น สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ได้ยื่นเรื่องอย่างเป็นทางการในการขอตัวผู้ร้ายข้ามแดนต่อรัฐบาลมาเลเซีย ซึ่งในขณะนั้นอยู่ระหว่างขั้นตอนของประเทศมาเลเซียที่จะดำเนินการต่อไป สำหรับการออกประกาศเตือนนักท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ นั้น ปัจจุบันมี ๑๖ ประเทศ แต่ไม่มีประเทศใดที่ห้ามประชาชนของชาติตนเดินทางมายังประเทศไทย เพียงแต่ขอให้ใช้ความระมัดระวังในการเดินทางเท่านั้น ทั้งนี้ จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาติให้ความนิยม และสามารถพิจารณาได้ว่าสถานที่ใดควรไป

ดังนั้น ในเรื่องดังกล่าวทางการไทยไม่ได้นิ่งเฉย แต่ได้ดำเนินการรักษาสถานภาพของรัฐบาลให้มีความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ และไม่ยอมให้ประเทศใดประเทศหนึ่งมาอาศัยประเทศไทยเป็นฐานในการโจมตีอีกประเทศหนึ่งเด็ดขาด

ด้านการป้องกัน สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีระบบ ICE (Immigration Control Experts) ซึ่งเป็นระบบที่ได้รับความร่วมมือจากสหรัฐอเมริกาและมีศูนย์กลางอยู่ที่สนามบินสุวรรณภูมิ โดยมีกองบังคับการสืบสวนสอบสวนสนามบิน รวมทั้งด่านชายแดนต่างๆ เป็นผู้บันทึกข้อมูลเข้าออกทั้งหมด โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะควบคุมดูแลการตรวจสอบเปรียบเทียบกับรายชื่อบุคคลต้องห้าม (Blacklist) รวมถึงใบหน้าบุคคลที่เคยเข้า-ออก หรือรูปถ่ายที่อยู่ในหนังสือเดินทาง (Passport) และประวัติที่เคยเข้า-ออกในอดีต เพื่อป้องกันการสวมรอย การปลอมหนังสือเดินทาง นอกจากนี้ มาตรการการรักษาความปลอดภัยยังมีระบบ Advance Passenger Processing System (APPS) ซึ่งเป็นระบบคัดกรองผู้โดยสารล่วงหน้า ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียนำไปใช้อำนวยความสะดวกผู้โดยสารในการตรวจการเข้า-ออก

๔. ปี พ.ศ.๒๕๕๘ (ค.ศ.๒๐๑๕) ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกควรใช้ระบบไบโอเมตริกส์ (Biometrics) ซึ่งเป็นระบบตรวจวัดอัตลักษณ์ของบุคคลเพื่อการระบุยืนยันตัวบุคคลจากลักษณะเฉพาะตัว อาทิเช่น ลายนิ้วมือ ใบหน้า ลักษณะทางพันธุกรรม เป็นต้น เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการเดินทางเข้าประเทศของบุคคลที่สามารถเปลี่ยนพาสปอร์ตเล่มใหม่แต่ไม่สามารถเปลี่ยนลายนิ้วมือได้ อย่างไรก็ตามการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลและฝ่ายการเมืองทั้งด้านทรัพยากรบุคคลและด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีขั้นสูง

๕. คณะกรรมาธิการตั้งข้อสังเกตว่า ระบบการป้องกันภาคพื้นดิน (Land Border) ประเทศไทยมีระบบ Personal Identification and Blacklist Immigration Control System (PIBICS) ในการป้องกัน แต่ด่านพรมแดนที่มีขนาดเล็กหลายๆ ด่านยังคงไม่มีระบบดังกล่าวในการตรวจสอบจึงทำให้มีการลักลอบข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศได้

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕

ประเทศไทยได้ยอมรับสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องเพียงรัฐบาลเดียวของจีนและได้หวั่นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ของจีน หรือเรียกได้ว่า "นโยบายจีนเดียว" ดังนั้น ไทยจึงยุติการติดต่อที่เป็นทางการกับไต้หวัน แต่ยังคงมีการติดต่อเป็นปกติ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

การศึกษาวិทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และแรงงาน โดยติดต่อกับสำนักงานเศรษฐกิจและวัฒนธรรมไทเปในไทย ซึ่งเป็นผู้แทนของไต้หวัน และติดต่อกับสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ซึ่งเป็นผู้แทนของไทยในไทเป

ความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ด้านการทูต การเมือง การค้า การลงทุน และหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เป็นไปอย่างแนบแน่นเช่นกัน

กรณีการพิจารณายกเว้นการตรวจลงตราสำหรับชาวไต้หวันจึงจำเป็นต้องอย่างยั้งที่รัฐบาลไทยจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ รอบด้านอย่างครอบคลุม โดยมีหลักเกณฑ์ตั้งอยู่บนหลักการผลประโยชน์ต่างตอบแทน (Reciprocity) ผลประโยชน์แห่งชาติ (Nation Interests) และให้สอดคล้องกับนโยบายการต่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา ตลอดจนผลกระทบด้านต่างๆ อย่างถี่ถ้วน

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

ที่ประชุมมีมติให้ทำหนังสือส่งไปยังกระทรวงการต่างประเทศเสนอให้มีการพิจารณาอนุญาตยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางแก่สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไต้หวัน ภายใต้นโยบายต่างตอบแทนหมายถึงทั้ง ๒ ประเทศ ควรรยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางแก่ประเทศไทยด้วยเช่นกัน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

พิจารณาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐอิรัก
ด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวในการจัดตั้งสถานกงสุลไทย ณ กรุงแบกแดด

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

สมาคมการค้าและการลงทุนไทย-อิรัก

๑. นายอดุลย์ มานะจิตต์	นายกสมาคม
๒. นายอัมพร ประสพทรัพย์	เลขาธิการสมาคม
๓. นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์	ที่ปรึกษาสมาคม

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากภัยสงครามในสาธารณรัฐอิรัก เป็นเหตุให้สถานเอกอัครราชทูตไทยในอิรักปิดดำเนินการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจของทั้ง ๒ ประเทศ คณะกรรมการการค้าต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่นักธุรกิจไทย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ ภายหลังสงครามอิรักยุติลง

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญผู้แทนจากสมาคมการค้าและการลงทุนไทย-อิรัก ร่วมประชุมและได้สรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

เดือนมีนาคม ๒๕๔๖ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงแบกแดด ได้ปิดตัวลงอันเนื่องมาจากภัยสงคราม (แต่ไม่ได้ยื่นเอกสารให้รัฐบาลแบกแดดอย่างเป็นทางการ) และได้จัดตั้งสำนักงานชั่วคราวในกรุงอัมมาน ประเทศจอร์แดน ซึ่งมีการกิจกรรมครอบคลุมอิรัก โดยยังคงมีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นดูแลอาคารสถานเอกอัครราชทูตในกรุงแบกแดด

เดือนเมษายน ๒๕๔๖ สถานเอกอัครราชทูตอิรัก ณ ถนนประดิพัทธ์ กรุงเทพฯ ได้ปิดทำการไปตั้งแต่ช่วงสงคราม สหรัฐอเมริกา – อิรัก และยังไม่ได้เปิดทำการใหม่ ซึ่งเป็นการยุติความสัมพันธ์ทางการทูตที่ยาวนาน

ทั้งนี้ การติดต่อประสานงานของไทย จะดำเนินการผ่านทางสถานเอกอัครราชทูตอิรักประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ส่งผลให้ประชาชน นักลงทุน และนักท่องเที่ยว ทั้งสองประเทศที่จะเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างกันยากลำบาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอิรักจะอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศหลังสงคราม มีแหล่งพลังงานมหาศาล ตลอดจนอาหาร – ตำราวจ มีรายได้สูง มีผู้ป่วยที่รอการรักษา และนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เป็นโอกาสที่ดีที่ไทยจะต้องเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์และแสวงหาโอกาสในการค้าการลงทุนให้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การประเมินความพร้อมด้านต่างๆ การพิจารณาข้อกฎหมาย การประเมินความเสี่ยงความปลอดภัย ตลอดจนผลกระทบด้านต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อยังประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้มีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศเพื่อเร่งพิจารณาดำเนินการเปิดสถานทูตหรือสถานกงสุลไทย ณ กรุงแบกแดด โดยเร็ว ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวอิรักที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวและประกอบธุรกิจในไทย โดยนำเสนอถึงผลดีต่างๆ ที่จะตามมาตามที่คุณแทนจากกระทรวงต่างๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการการเงินการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน คณะกรรมการการพาณิชย์ และทรัพย์สินทางปัญญา คณะกรรมการการต่างประเทศ คณะกรรมการ การท่องเที่ยวและกีฬา สภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสำนักส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร่วมกันจัดสัมมนาเชิงวิชาการเรื่อง “เขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจฝั่งตะวันตก (ทวาย) เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ในวันจันทร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการมีแผนร่วมกันจัดการสัมมนานำร่อง ๔ ครั้ง กระจายไปยัง ย่านการค้าชายแดนประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน แล้วนำองค์ความรู้ ตลอดจน ข้อเสนอแนะ ด้านต่างๆ ไปนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่สู่สาธารณะต่อไป ซึ่งการร่วมมือกันของฝ่ายนิติ- บัญญัติในครั้งนี้นับว่าเป็นก้าวที่สำคัญ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกและสามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๑ คณะ เพื่อทำงานร่วมกับคณะอนุกรรมการศึกษา จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในคณะกรรมการการเงินฯ โดยมีอำนาจหน้าที่ศึกษาสภาพการค้า การลงทุนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โอกาสในการลงทุน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขพัฒนาศักยภาพของธุรกิจไทยในพื้นที่ นำโดย นางสาวรัชดา ธนาดิเรก เป็นประธาน คณะอนุกรรมการ นายสมบัติ ศรีสุรินทร์ และผู้ช่วย-ศาสตราจารย์พิรัช ราธิมมูลา เป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการจะดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

พิจารณาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาเศรษฐกิจ บริเวณด่านพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กรมศุลกากร

- นางอรอนงค์ วัชรเศรษฐกุล
- นายอนุสิทธิ์ กาญจนพล
- นายธงชัย มณีชาญ

- รองอธิบดีกรมศุลกากร
นักวิชาการศุลกากร ชำนาญการ
นักวิชาการศุลกากร ชำนาญการ

สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง

- พลตำรวจตรีพิสุทธิ พุ่มพิเชษฐ์
- พันตำรวจเอกธำรงค์ แสงวัฒนกุล
- พันตำรวจเอก วรวัฒน์ อมรวิวัฒน์

- รองผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
รองผู้บังคับการอำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
รองผู้บังคับการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
ตรวจคนเข้าเมือง

- พันตำรวจเอก ณพัฒนศักดิ์ ธรรมรักษ์

- ผกก.ฟอ.๓ บก.อก. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

หอการค้าแห่งประเทศไทย

- นายนิยม ไวยรัชพานิช

- ประธานคณะกรรมการส่งเสริม
เศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
หอการค้าแห่งประเทศไทย

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากเขตเศรษฐกิจบริเวณด่านพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้สร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการค้า การขาย หรือการลงทุนบริเวณชายแดนอาจมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นได้ คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อเท็จจริง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจบริเวณด่านพรมแดนไทยกับเพื่อนบ้านจึงกำหนดการประชุมเรื่องดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม โดยสรุปพอสังเขปได้ดังนี้
กรมศุลกากร กล่าวถึง ภาพรวมเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ปริมาณการค้าชายแดน มีปริมาณการค้าประมาณ ๗.๘๗ แสนล้านบาท

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – พ.ศ. ๒๕๕๕ ปริมาณการค้าเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ร้อยละ ๑๕ เบื้องต้น

กรมศุลกากร ได้เตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

การเตรียมความพร้อมในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านการค้า CCA (Common Customs Area) เป็นจุดตรวจร่วมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กล่าวคือ มีการยุบรวมจุดตรวจเข้า และขากออกจาก ๔ ช่องทาง เหลือ ๒ ช่องทาง โดยใช้เจ้าหน้าที่ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านปฏิบัติงานทำให้การขนส่งสินค้าเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกราชอาณาจักรของข้าราชการประจำด้านยังคงมี ปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและสามารถดำเนินตามนโยบายได้อย่างเป็น รูปธรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยทำการศึกษา ออกแบบ และจัดระบบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ณ ด้านพรมแดนให้สามารถ รองรับปริมาณการค้าและการเดินทางผ่านแดนในอนาคตอย่างน้อย ๓๐ ถึง ๔๐ ปี

หอการค้าแห่งประเทศไทย ได้สรุปว่าปริมาณการค้าการลงทุน พร้อมอุปสรรคและปัญหา มีดังนี้

ปัจจุบันประเทศไทยมีจุดผ่านแดนศุลกากร จำนวน ๔๗ แห่ง ทั่วประเทศ โดยสอดคล้องกับระเบียบ เศรษฐกิจ ซึ่ง ADB ได้แบ่งส่วนของเส้นทางการคมนาคมใน GMS Economic Corridors ในการจะก้าว ไปสู่ AEC

ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญในการเปิดด่านการค้าให้มากขึ้นเพื่อรองรับการไหลเวียนของสินค้า และประชากรอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน ทั้งนี้ รัฐบาลไทยต้องจัดเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถ เทียบเท่ากับจำนวนด่านที่เพิ่มขึ้นด้วย จึงจะได้รับประโยชน์จากการเปิด AEC อย่างแท้จริงนอกจากนี้ รัฐบาลควรจะให้การสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ระบบการคมนาคม ขนส่งเพื่อเพิ่มปริมาณการค้าได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการปรับโครงสร้างระบบคมนาคมพื้นฐานข้างต้นเป็นส่วนหนึ่ง ของการสนับสนุนความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS CBTA: Greater Mekong Sub region Cross – Border Transport Agreement) โดยกำหนดความร่วมมือไว้ ๔ สาขา ได้แก่ คมนาคม-ขนส่ง สื่อสารโทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน การเกษตร สิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยว และการทรัพยากรมนุษย์ ในรูปแบบ Single Window Inspection (SWI) และ Single Stop Inspection (SSI)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการด้านกรอบความตกลงด้านต่างๆ จำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบจาก รัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ทุกครั้ง ซึ่งจะส่งผลให้ กระบวนการด้านกฎหมายภายในประเทศมีความล่าช้ามากกว่าอดีต ยิ่งไปกว่านั้น รัฐบาลควรจะต้องจัดตั้ง คณะทำงานถาวรที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอาเซียน เพื่อให้สามารถดำเนินนโยบายด้าน ต่างอย่างเป็นเอกภาพ

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่หลักคือปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ต้องตรวจบุคคลและพาหนะที่เข้า – ออก ราชอาณาจักร นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ดูแลสอดส่องชาวต่างด้าว ทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ คู่สมรสชาวไทย ที่อาศัยและประกอบกิจกรรมต่างๆในราชอาณาจักรตั้งแต่ เข้าจนกระทั่งออกนอกราชอาณาจักร

ทั้งนี้ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเท่าที่ควร ซึ่งงานตรวจ คนเข้าเมืองเป็นงานที่ผสมผสานระหว่างการให้บริการ (Service) กับการรักษาความสงบเรียบร้อย (Security) เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้องสร้างสมดุลให้ได้ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย (Security) และจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันรูปแบบอาชญากรรมข้ามชาติมีความซับซ้อน หลากหลาย และยากต่อการตรวจจับ แม้ว่าจะ มีการคัดกรองบุคคลจากฐานข้อมูลที่เป็นบัญชีดำ (Black list) ที่ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากสิงคโปร์ Interpol (ตำรวจสากล) โดยเริ่มวางระบบในด้านหลักๆ (Gate way) ซึ่งระบบจะทำการคัดกรองรูปถ่าย ใบหน้าพาสปอร์ต (Passport) ทั้งปัจจุบันและอดีต เพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทำผิดกฎหมาย และอาชญากรรม อื่นๆ เข้ามาในราชอาณาจักร หากไม่สามารถป้องกันเหตุเหล่านี้ได้จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศใน สายตานานาชาติอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาปัญหา และอุปสรรค การส่งออกผลไม้ฉายรังสีสู่สหรัฐอเมริกา

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. นายอุดร อุณหวุฒิ

ผู้เชี่ยวชาญด้านกักกันพืช

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

๒. นายศักดิ์ชัย ศรีบุญซื่อ

ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐาน

สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ผู้ร้องเรียน

๓. นายสมโภชน์ วัลยะเสวี

ผู้แทนกลุ่มผู้ส่งออกผลไม้ฉายรังสีสู่สหรัฐอเมริกา

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจาก นายสมโภชน์ วัลยะเสวี ได้มีหนังสือร้องเรียนถึงคณะกรรมการการค้าการต่างประเทศ เพื่อขอความเป็นธรรมกรณีประสบปัญหาการส่งออกผลไม้สดฉายรังสีให้กับสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการการค้าการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง เพิ่มเติมจากผู้ร้องเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ร้องเรียนต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญผู้ร้องเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม สามารถสรุปโดยประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทยกับกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (APHIS-USDA) ได้ทำความตกลงส่งออกผลไม้โดยใช้วิธีการฉายรังสี ซึ่งเป็นกระบวนการควบคุมและกำจัดแมลงศัตรูผลไม้ก่อนส่งไปยังสหรัฐฯ ส่วนผู้แทนภาคเอกชนจะต้องตั้งผู้ประสานงาน (Cooperator) ที่มาจากผู้แทนผู้ส่งออกโรงคัดบรรจุและโรงฉายรังสี

นอกจากนี้ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) มีมติให้เอกชน (บริษัท ศูนย์ประสานงานความร่วมมือไทยสหรัฐอเมริกาเพื่อการส่งออกผลไม้จำกัดหรือ TUCC) จัดตั้งกองทุนค่าใช้จ่าย (Trust Fund) เพื่อจัดจ้างผู้ตรวจผลไม้จากสหรัฐฯ มาปฏิบัติหน้าที่ในไทย ซึ่งมีค่าใช้จ่าย ๒ - ๓ แสนเหรียญสหรัฐฯ ต่อปี

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ มกอช. ได้แต่งตั้ง Cooperator รายใหม่แทน เป็นบริษัท บัดดี้โคโคไนท์ จำกัด (BCC) โดยกำหนดให้ดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ต่อมา TUCC ได้ยื่นเรื่องต่อศาลปกครอง เพื่อพิจารณา และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษาว่า การจัดหาผู้ตรวจผลไม้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยเป็นบริการสาธารณะ ดังนั้น มกอช. ในฐานะภาครัฐสามารถกำหนดเงื่อนไขในการคัดเลือก Cooperator ได้ ซึ่ง TUCC เห็นว่า คำสั่งดังกล่าวไม่เป็นธรรมจึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

พิจารณาศึกษากรณีเรื่องร้องเรียนการปฏิบัติงาน ของกงสุลไทยจากคนไทยในสาธารณรัฐไซปรัส

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายสุวัฒน์ แก้วสุข

ผอ.กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์
คนไทยในต่างประเทศ

๒. นายประทีป ลิกขมณฑล

นักการทูตชำนาญการ รักษาการ
แทน ผู้อำนวยการ กองตรวจลงตรา
และเอกสารเดินทางคนต่างด้าว

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจาก นายสุณัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศและพบปะสนทนากับคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ จึงได้รับทราบปัญหาเกี่ยวกับการเก็บค่าธรรมเนียมในการรับรองเอกสารที่มีอัตราที่สูงเมื่อเทียบกับกงสุลหรือสถานทูตประเทศอื่นๆ ในแถบยุโรป การชำระค่าธรรมเนียมแล้วไม่มีใบเสร็จให้แก่ผู้ใช้บริการ(คนไทยในต่างประเทศ) รวมถึงปัญหาการให้บริการของข้าราชการไทยในต่างประเทศ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูลข้อเท็จจริง จากกระทรวงการต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนางานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างรอบด้าน

การพิจารณาของคณะกรรมการ

กระทรวงการต่างประเทศได้กล่าวในภาพรวมของสาธารณรัฐไซปรัสว่ามีประชาชนไทยอาศัยอยู่ประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ คน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวไซปรัสและคนไทยที่ประกอบอาชีพนวดแผนไทยหรือ สปา สาธารณรัฐไซปรัสไม่มีสถานเอกอัครราชทูตและไม่มีสถานกงสุลใหญ่ของประเทศไทยประจำสาธารณรัฐไซปรัส โดยอยู่ภายใต้การดูแลของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโรม ประเทศอิตาลี จากการที่ไม่มีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ประจำสาธารณรัฐไซปรัส จึงมีการแต่งตั้งผู้มีความรู้ที่เหมาะสมโดยเป็นคนพื้นเมืองทำหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ของคนไทย โดยแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกงสุลกิตติมศักดิ์ประจำกรุงนิโคเซีย สาธารณรัฐไซปรัส โดยเป็นตำแหน่งที่ไม่มีเงินเดือน ไม่มีสถานที่ทำงาน ไม่มีบุคลากรให้ ไม่มีอำนาจอย่างเช่นเอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่ แต่มีอำนาจเพียงการตรวจลงตรา (วีซ่า) การรับรองเอกสาร ติดต่อประสานงานกับสถานทูตไทยในกรณีที่ประชาชนไทยประสบปัญหา

กรณีปัญหาตามข้อร้องเรียน กระทรวงการต่างประเทศ ได้รับทราบปัญหาดังกล่าว และได้มีการตรวจสอบแล้วแจ้งให้ปรับปรุงการให้บริการดังกล่าวแล้ว ส่วนในรายละเอียดจะขอให้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าวเป็นผู้ชี้แจง

นายประทีป ลิกขมณฑล นักการทูตชำนาญการ รักษาการแทนผู้อำนวยการตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าว ตามข้อร้องเรียนนั้น อำนาจของกงสุลกิตติมศักดิ์จะมีเพียงการออกหนังสือลงตรา (วีซ่า) ประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visa) ซึ่งเก็บอัตราเป็นเงินบาท จำนวน ๑,๐๐๐ บาท หรือ

คิดเป็นอัตราเงินต่างประเทศอยู่ที่ประมาณ ๓๐ ยูโร กรณีร้องเรียนว่ากงสุลกิตติมศักดิ์เก็บค่าธรรมเนียมการลงตรา (วีซ่า) ประมาณ ๕๐ ยูโรนั้น น่าจะเป็นเก็บค่าตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) ซึ่งกรณีนี้กงสุลกิตติมศักดิ์ได้มีการชี้แจงกระทรวงการต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว

ส่วนการขอวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) คือ การเข้ามาทำธุรกิจเข้ามาเพื่อการศึกษา ซึ่งการขอเก็บค่าธรรมเนียมอยู่ที่ ๒,๐๐๐ บาท ในกรณีอำนาจของกงสุลกิตติมศักดิ์จะมีอำนาจเพียงออกวีซ่าประเภทอายุ ๓ เดือน เท่านั้น ซึ่งหากจะมีการขอต่อเพิ่มชาวต่างชาติก็เข้ามาต่ออายุวีซ่าได้ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

กรณีการรับรองเอกสารนั้น กงสุลกิตติมศักดิ์เป็นผู้มีอำนาจในการรับรองเอกสารได้ การรับรองเอกสารจะต้องคำนึงถึงผู้ขอให้รับรองเอกสารจะใช้เอกสารไปติดต่อราชการหรือไปใช้วัตถุประสงค์อื่น ส่วนสาธารณรัฐไซปรัสในการติดต่อราชการนั้นได้กำหนดให้ใช้การรับรองด้วยลายเซ็นจริง โดยกงสุลกิตติมศักดิ์จะคิดค่าธรรมเนียมในการรับรองเอกสารชุดละ ๑๕ ยูโร กรณีการติดต่อราชการในสาธารณรัฐไซปรัสใช้เอกสาร ๓ ชุด คือ เจ้าของธุรกิจหรือกิจการเก็บไว้ ๑ ชุด ให้ทางราชการ ๑ ชุด และเก็บไว้อีก ๑ ชุด เพื่อยื่นติดต่อกับอื่น รวมแล้ว ๔๕ ยูโร ในส่วน ๕ ยูโร ที่เกินมานั้น ทางกระทรวงการต่างประเทศยังไม่ได้รับแจ้งในส่วนที่เกินนี้ คงต้องรอหลักฐานจากผู้ร้องเรียนต่อไป กรณีใบเสร็จรับเงินที่ออกให้เมื่อชำระค่าธรรมเนียมต่างๆ นั้น สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่มีเจ้าหน้าที่ของประเทศไทยปฏิบัติหน้าที่อยู่จะเป็นการออกใบเสร็จที่ควบคุมโดยสำนักบริหารการคลังไม่เกี่ยวกับเงินหรือภาษีของต่างประเทศแต่อย่างใด ในสาธารณรัฐไซปรัสที่มีกงสุลกิตติมศักดิ์เป็นคนพื้นเมืองนั้น กงสุลกิตติมศักดิ์ไม่มีอำนาจออกใบเสร็จหรือมีการควบคุมดูแลจากทางการไทย ดังนั้น หากจะมีการออกใบเสร็จรับเงินแก่ผู้ใช้บริการจะต้องมีภาษีมูลค่าเพิ่มของสาธารณรัฐไซปรัสอีกร้อยละ ๑๗ ซึ่งผู้รับบริการต้องรับภาระภาษีในร้อยละ ๑๗ ที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะทำให้ค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมต่างๆ มีอัตราสูงมากขึ้น

จากกรณีข้อร้องเรียนดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและได้สั่งการให้มีการประกาศอัตราค่าธรรมเนียมไว้ด้านหน้าที่สถานที่เป็นที่ทำการของกงสุลกิตติมศักดิ์เพื่อให้ประชาชนที่จะมาใช้บริการได้ทราบอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามระเบียบของทางราชการ

นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศจะไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงการให้บริการและเปิดบริการโดยมอบหมายให้บริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน (Outsource) แต่บางประเทศไม่สามารถทำได้ เนื่องจากติดปัญหาความมั่นคง เช่น สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน แต่บางประเทศที่ไม่ติดปัญหาด้านความมั่นคงก็จะมี การให้บริการในลักษณะที่ให้เอกสารเป็นผู้ดำเนินการแทน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ โดยจะคำนึงถึงปริมาณประชาชนผู้ติดต่อเป็นสำคัญ

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ตั้งข้อสังเกตว่าประชาชนในต่างประเทศมีความประสงค์ให้กระทรวงการต่างประเทศมีการให้ปรับปรุงการบริการของสถานทูตหรือสถานกงสุลของไทยในต่างประเทศ

๒. ควรมีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาใช้บริการมากกว่านี้

๓. คณะกรรมการเห็นด้วยว่าควรว่าจ้างบริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน (Outsource) และดำเนินการบางอย่าง เช่น การขอหนังสือลงตรา (Visa) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้มาใช้บริการ

๔. ควรเปิดให้บริการการขอวีซ่าในประเทศหนึ่งประเทศใดที่เป็นลักษณะเป็นจุดศูนย์กลาง
ที่ประเทศนั้นที่ไม่มีสถานเอกอัครราชทูตไทยตั้งอยู่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย
รวมทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกทั้งประชาชนชาวไทยและนักท่องเที่ยว

๕. คณะกรรมาธิการมีมติให้ทำหนังสือตอบข้อร้องเรียนไปยังผู้ร้องเรียนเพื่อรับทราบข้อมูล
ข้อเท็จจริงจากการพิจารณาในที่ประชุม

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕

**พิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา
และข้อจำกัดวิชาพระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายประทีป ชิกขมณฑล

นักการทูตชำนาญการ กรมการกงสุล

กระทรวงพาณิชย์

๒. นายสมเกียรติ ตริรัตน์พันธ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้า

๓. นายไพโรจน์ ปฐมวัฒน์

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
กรมการค้าต่างประเทศ

ผู้ร้อง

๔. พระพรหมสิทธิ

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๕. พระครูปลัดสุวัฒนสิทธิคุณ

วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

๖. พระครูปลัดนายนวรัตน์

วัดพระธรรมกาย ออสเตรเลีย

๗. พระครูวิสุทธิธรรมวิเทศ

วัดไทยเดนมาร์กพรหมวิหาร เดนมาร์ก

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะกรรมการการต่างประเทศได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อจำกัดในการให้วิชาของพระธรรมทูตที่จะไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง จึงเชิญผู้ร้องเรียนพร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมประชุม และหารือเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญผู้ร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม สรุปสาระโดยรวมได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคของพระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ กล่าวคือ ปัญหาเรื่องข้อจำกัดระยะเวลาของวิชาให้พระธรรมทูตอยู่ปฏิบัติศาสนกิจในประเทศต่างๆ ได้เป็นเวลา ๓ เดือน เมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วต้องต่อวิชาใหม่ ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจในประเทศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศควรพิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางการได้รับหนังสือเดินทาง(Passport) เล่มแดงของพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ระดับสมเด็จขึ้นไปเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติศาสนกิจด้วย

แนวทางปฏิบัติในเรื่องข้อจำกัดระยะเวลาของวิชาจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ อาทิเช่น ประเทศในกลุ่มของสหภาพยุโรป (EU) การต่อวิชาของพระสงฆ์ต้องบินออกไปนอกเขตประเทศ EU เพื่อขอวิชา ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจาก การเดินทางเข้าประเทศ EU ต้องมีวิชา และวิชาของ EU ต้องขอในประเทศที่ผู้ถือหนังสือเดินทางมีถิ่นพำนักหรือมีสัญชาติอยู่เท่านั้น ซึ่งปัญหาเรื่องข้อจำกัดระยะเวลาดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศจะนำไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางเสนอเรื่องขึ้นหารือกับประเทศเจ้าภาพ และจะนำมาชี้แจงในที่ประชุมในโอกาสต่อไป ส่วนหลักเกณฑ์ในการออก

หนังสือเดินทางเล่มแดงให้แก่ผู้ใดนั้น กระทรวงการต่างประเทศมีระเบียบที่ชัดเจนอยู่แล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงพระชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศจะนำไปพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ควรใช้หลักถ้อยทีถ้อยอาศัยหรือหลักต่างตอบแทนต่อกัน กล่าวคือ นักบวชของประเทศใดเข้ามาจำวัดในประเทศไทยโดยใช้หลักเกณฑ์อย่างไร ในขณะเดียวกันพระสงฆ์ของไทยซึ่งเข้าไปจำวัดในประเทศนั้น ก็ควรใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ในกรณีหลักเกณฑ์การได้รับหนังสือเดินทางเล่มแดง เหตุใดกระทรวงการต่างประเทศจึงออกหนังสือเดินทางเล่มแดง ให้แก่นักภิกษุบางคนหรือบางประเภทได้

๒. พระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย เป็นศูนย์อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และแก้ไขปัญหาดังนั้น หากสามารถทำให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพโดยไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับระยะเวลาในการพำนักอาศัยในประเทศนั้นๆ ก็จะทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศดำเนินไปอย่างครบถ้วนบริบูรณ์ ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศจะให้ความสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

พิจารณาศักยภาพยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนการค้าชายแดนไทย – ลาว เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายณพพร อัจฉริยวนิช

รองอธิบดีกรมอาเซียน

กระทรวงพาณิชย์

๒. นายสมเกียรติ ตริรัตน์พันธ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้า

๓. นายไพโรจน์ ปฐมวัฒน์

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ
กรมการค้าต่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากบริเวณชายแดนไทย-ลาว มีศักยภาพในการค้า การขาย รวมถึงมีขีดความสามารถในการคมนาคมส่งสินค้าทั้งทางบกและทางน้ำ จึงทำให้นักธุรกิจในอาเซียนเล็งเห็นความสำคัญในการลงทุนบริเวณชายแดนดังกล่าว คณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศเห็นว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงต้องเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงในการส่งเสริมและพัฒนการค้าชายแดนไทย-ลาว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์เข้าร่วมประชุม โดยสรุปภาพรวมได้ดังนี้

ประเทศไทยมีจุดผ่านแดนทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง ๔ ประเทศ จำนวน ๘๓ จุด โดยเป็นจุดผ่านแดนทางการค้ากับประเทศลาวทั้งหมด ๔๔ จุด ซึ่งในจำนวน ๔๔ จุดนี้ เป็นจุดผ่านแดนถาวร ๑๔ แห่ง สามารถทำการค้าได้ทุกวันไม่จำกัดปริมาณ รวมทั้งเปิดการค้าได้ทุกวัน และมีหน่วยงานต่างๆ ทำการตรวจปล่อยสินค้าได้ครบทุกหน่วยงาน ส่วนจุดผ่อนปรนมีทั้งหมด ๓๐ จุด โดยจังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่ติดต่อทางการค้ากับประเทศลาวมีทั้งหมด ๑๒ จังหวัด โดยเป็นจังหวัดที่มีจุดผ่านแดนถาวรจำนวน ๙ จังหวัด อีก ๓ จังหวัดไม่มีจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ พะเยา อุตรดิตถ์ และอำนาจเจริญ จึงทำให้ ๓ จังหวัดดังกล่าว มีข้อจำกัดเรื่องการขยายการค้าชายแดนกับประเทศลาว และในส่วนของจังหวัดพิษณุโลก แม้จะมีชายแดนติดกับประเทศลาวแต่มีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด จึงไม่ได้เปิดทำการค้าชายแดนกับประเทศลาว

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่เริ่มประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ในเรื่องของการแลกเปลี่ยนความเข้าใจ ได้มีการตกลงเร่งดำเนินการพัฒนาระบบ ICT หรือพัฒนาระบบข้อมูลทางการค้าระหว่างไทย-ลาว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างประสานงานเพื่อช่วยพัฒนาระบบข้อมูลดังกล่าว รวมทั้ง การได้รับงบประมาณในการสร้างระบบคอมพิวเตอร์เพื่อจัดเก็บข้อมูลทางการค้าของลาว สำหรับใช้ประโยชน์ในการส่งสินค้าระหว่างกัน นอกจากนี้ ยังได้พยายามดำเนินการให้มีการปรับระดับจุดผ่อนปรน หรือจุดผ่านแดนที่มีอยู่ ๑๐ จังหวัด ให้เป็นจุดผ่านแดนอย่างถาวร ได้แก่ เชียงราย น่าน นครพนม มุกดาหาร พะเยา เลย หนองคาย อุตรดิตถ์

อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี รวมทั้งได้มีการตกลงให้มีระบบตรวจสอบการดำเนินวิธีการทางศุลกากรร่วมกัน ณ จุดเดียว ซึ่งเรื่องดังกล่าวต้องมีการแก้ไขกฎหมายศุลกากรของไทยให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการได้ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการโดยกรมศุลกากร

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การค้าชายแดนระหว่างไทย-ลาว มีมูลค่าประมาณ ๑๑๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยประเทศไทยส่งออกสินค้าไปประเทศลาวประมาณ ๘๑,๐๐๐ ล้านบาท และประเทศไทยนำเข้าสินค้าจากประเทศลาวประมาณ ๒๙,๐๐๐ ล้านบาท ทำให้การค้าของประเทศไทยเกินดุลประมาณ ๕๒,๐๐๐ ล้านบาท

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่เดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ ประเทศไทยส่งออกสินค้าไปประเทศลาวประมาณ ๘๑,๐๐๐ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ ๕๐ สาเหตุเกิดจากประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดของประเทศลาว ได้แก่

๑. ด้านภาษา กล่าวคือ ผู้ประกอบการของไทยสามารถเข้าไปค้าขายหรือเสนอขายกับผู้ประกอบการของประเทศลาวได้โดยตรง เนื่องจากสามารถพูดคุยติดต่อทางการค้าด้วยภาษาที่สื่อสารเข้าใจง่าย

๒. ประชาชนของประเทศลาวชอบดูรายการโทรทัศน์ของประเทศไทย จึงนิยมซื้อสินค้าของประเทศไทยเพราะเห็นว่ามีคุณภาพและทันสมัย

๓. ด้านการขนส่ง กล่าวคือ ประเทศไทยสามารถขนส่งสินค้าผ่านทางแม่น้ำโขง ทำให้ต้นทุนด้านการขนส่งต่ำกว่าประเทศคู่แข่งรายอื่น โดยประเทศไทยสามารถรองตลาดสินค้าในประเทศลาวได้มากกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นำโดยนายสุรพล เกียรติไชยากร เป็นประธานคณะอนุกรรมการ นายสมบัติ ศรีสุรินทร์ และนางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ เป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

กรณีการสืบสวนสอบสวนคดีกับต้นและลูกเรือสัญชาติจีน จำนวน ๑๓ ศพ เหลือเพียงสอบปากคำ
ญาติผู้ตายครั้งสุดท้ายก่อนสรุปลำนวนฟ้องศาลต่อไป ซึ่งคาดว่าจะสามารถส่งฟ้องศาลได้ในเดือนมิถุนายน
๒๕๕๕ นี้

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงราย เพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง
เพิ่มเติมจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันพุธที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

สืบเนื่องจากการเสียชีวิตของนายอำพล ตั้งนพกุล (อาคง) ผู้ต้องขังคดีหมิ่นประมาท (ตามมาตรา ๑๑๒) ซึ่งการเสียชีวิตนั้นเกิดขึ้นในเรือนจำ จึงเป็นกระแสข่าวอย่างกว้างขวางว่า กระบวนการพิจารณากฎหมายไทยละเมิดสิทธิของผู้ต้องขังหรือไม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยต่อ

สังคมนานาชาติ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมชี้แจงกับคณะกรรมการ เพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมและชี้แจง ซึ่งสามารถสรุปประเด็นโดยรวมได้ดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงภาพรวมคดีของนายอำพล ตั้งนพกุล (อาท) และคดีอื่นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหมิ่นประมาทตาม มาตรา ๑๑๒ ของประมวลกฎหมายอาญาไทย สื่อมวลชนต่างประเทศ โดยเฉพาะองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในมุมมองของชาวต่างชาติ ซึ่งอาจจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของบุคคลและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองภายในประเทศว่าเกี่ยวข้องกันมากน้อยอย่างไร โดยเฉพาะผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทย กระทรวงการต่างประเทศจึงได้ให้ข้อมูลกับประชาคมระหว่างประเทศในระดับรัฐบาลประเทศต่างๆ รวมถึงสื่อต่างประเทศที่ติดตามเพื่อรับทราบและเข้าใจถึงบริบทของประเทศไทยและกระบวนการยุติธรรมของไทย

สำนักงานศาลยุติธรรมชี้แจงโดยสรุปว่าศาลมีความกังวลใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยตอบข้อซักถามถึงหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในกรณีการขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวว่าเป็นไปตามกรอบของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ และ มาตรา ๑๐๘/๑ ส่วนคดีของนายอำพล (อาท) นั้น ศาลได้อนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวในช่วงต้นของการพิจารณา จนถูกควบคุมตัว เมื่ออัยการยื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ และศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยภายหลังคดีได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ว่าจำเลยมีความผิด โดยให้เหตุผลว่าเป็นคดีร้ายแรงกระทบต่อความรู้สึกของประชาชน เกรงว่าจำเลยจะหลบหนีและกรณีของการเจ็บป่วยสามารถรักษาตัวอยู่ในหน่วยงานของรัฐ คือ โรงพยาบาลที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ โดยข้อสังเกตประการแรก คือ เอกสารใบรับรองแพทย์ที่ยื่นประกอบคำร้องขออนุญาตปล่อยตัวชั่วคราวในคดีของนายอำพลไม่มีความชัดเจน ประการต่อมา คือ ความร้ายแรงของอาการป่วยไม่ปรากฏมากนัก และประการสุดท้าย คือ ใบรับรองแพทย์ที่ยื่นประกอบก็เป็นใบรับรองเดิมทุกครั้งซึ่งไม่ระบุอาการของโรคว่ามีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร อันเป็นพฤติการณ์ประกอบที่ศาลจะนำมาพิจารณาในการจะอนุญาต หรือปฏิเสธการปล่อยตัวชั่วคราวด้วย ทั้งนี้ ศาลยืนยันว่ามีความเป็นกลางและมีความเป็นอิสระในการพิจารณาตัดสินคดีตามกรอบของกฎหมาย และศาลยินดีชี้แจงรวมถึงสร้างความเข้าใจต่อกระบวนการยุติธรรมและร่วมรับฟังความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์จากทุกฝ่าย

ในส่วนสาเหตุการเสียชีวิตของนายอำพล ตั้งนพกุล เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้แทนจากทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ พนักงานสอบสวนได้ชันสูตรพลิกศพแล้ว สถาบันนิติเวชวิทยาให้ข้อมูลว่าไม่ได้เกิดจากโรคมะเร็งช่องปากซึ่งรักษาหายตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๑ และอยู่ในระยะเฝ้าระวัง เบื้องต้นการตรวจสอบไม่พบบาดแผลภายนอก และจากการร่วมผ่าชันสูตรพลิกศพ พบอาการมะเร็งที่ตับที่ลุกลามไปทั่วช่องท้องจนปรากฏว่ามีน้ำทั่วช่องท้องนั้น ในขณะนั้นอยู่ระหว่างส่งตรวจรอผลชิ้นเนื้อเพื่อสรุปผลการเสียชีวิตที่แท้จริงต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันพุธที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

**พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไข กรณีผู้ประกอบการอัญมณี
ของจังหวัดจันทบุรีประสบปัญหาการถูกจับตัวหรือกักบริเวณ และห้ามนำวัตถุดิบ (พลอยดิบ)
ออกจากสาธารณรัฐโมซัมบิก**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายรัชชัย อนามพงษ์

จังหวัดจันทบุรี

กระทรวงการต่างประเทศ

๒. นายณรงค์ ศศิธร

อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๓. นายศรัณย์ เจริญสุวรรณ

รองอธิบดีกรมยุโรป

๔. นางสาวภาวิวรรณ นรพัลลพ

นักการทูต ชำนาญการ

๕. นายศรัณย์ เหนาดนุรักษ์

นักการทูตปฏิบัติการ

สมาคมผู้ค้าอัญมณี และเครื่องประดับจันทบุรี

๖. นายจิตติ เอกบุญยืน

นายกสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี

๗. นายธรรมบุญ จิววัฒนกุล

๘. นายอริวัฒน์ อำนางสกุลเกียรติ

๙. นายชูชัย กาญจนะ

๑๐. นายแหลมเพชร ชันณะวิเศษ

๑๑. นายธนทัต คำของกิตติคุณ

๑๒. นายพิชิต นิลประพาพร

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

นายรัชชัย อนามพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดจันทบุรี ได้ขอให้คณะกรรมการการค้าต่างประเทศพิจารณาศึกษา ตรวจสอบข้อเท็จจริง และแนวทางการให้ความช่วยเหลือนักธุรกิจไทย (การค้าเพชร พลอย และอัญมณี) ที่ประสบปัญหาและอุปสรรคในการค้าที่โมซัมบิกกล่าวหาพรหมปัญหาของผู้ค้าพลอยในสาธารณรัฐโมซัมบิก คณะกรรมการการค้าต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อเท็จจริง ข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

การพิจารณาของคณะกรรมการการค้า

คณะกรรมการจึงเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงและสรุปพอสั่งใช้ได้ดังนี้
การที่ผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี ออกเดินทางไปซื้อขายนัตถุดิบ (พลอยดิบ) ยังทวีปแอฟริกา โดยเฉพาะเป็นแหล่งพลอยดิบที่มีคุณภาพสูงและยังคงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการชาวไทยเดินทางไปซื้อพลอยดิบอย่างน้อย ๕๐๐ - ๗๐๐ ราย โดยซื้อพลอยดิบจาก

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาแนวทางการปรองดองในประเทศต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในประเทศไทย

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายพิชัยพันธุ์ ชาญภูมิธล

๒. นายชัยพันธ์ บำรุงพงษ์

๓. นายศรัณย์ เจริญสุวรรณ

๔. นางหทัยชนก ฤทธาคนี ฟูโม

๕. นายสุณัย ผาสุก

๖. นายธนบุลย์ จิรานูวัฒน์

รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

รองอธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง
และแอฟริกา

รองอธิบดีกรมยุโรป

นักการทูตชำนาญการรองคกรสิทธิมนุษยชน

ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Human Rights Watch)

ประจำประเทศไทย

ที่ปรึกษาของคกรสิทธิมนุษยชนภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก
(ฮิวแมนไรท์วอตช์) ประจำประเทศไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเทศไทยยังคงเผชิญปัญหาความรุนแรงภายในประเทศรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบวงกว้างทั้งทางภาพลักษณ์ประเทศ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ ชุมชน จนนำไปสู่ความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ จึงต้อง รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงจาก บุคคล/หน่วยงาน/ประเทศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุความขัดแย้งใน ประเทศ เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นกับคณะกรรมาธิการเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมาธิการได้เชิญผู้แทนทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ระดมความเห็น โดยสรุปภาพรวมได้ดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงโดยสรุปว่า แนวทางการปรองดองในภูมิภาคเอเชียตะวันออก พบว่าการตรวจสอบข้อมูลสถานการณ์ในประเทศต่างๆ แตกต่างจากสถานการณ์ในประเทศไทย เนื่องจาก สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมเดี่ยว ประชาชนโดยส่วนใหญ่มีเชื้อชาติเดียวกัน ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็น ความแตกต่างในแนวคิดทางการเมืองเป็นหลัก สำหรับประเทศอื่นอาจจะเป็นปัญหาในเรื่องระบอบสังคม นิยมที่ประชาชนไม่เห็นด้วย หรือเป็นความแตกต่างในสังคมพหุนิยมที่มีชนกลุ่มน้อยหลากหลาย ดังนั้น สภาพปัญหาความขัดแย้งที่เกิดในประเทศต่างๆ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกจึงแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) ความแตกต่างในด้านความคิดเห็นต่อระบอบการเมือง การปกครอง

ตัวอย่างประเทศที่ประสบปัญหา เช่น ลาว กัมพูชา เวียดนาม ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงระบอบ การปกครองจากระบอบประชาธิปไตยมาสู่ระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ หรือในยุคที่ต้องต่อสู้กับประเทศ เจ้าอาณานิคมอย่างฝรั่งเศส โดยการต่อต้านจากประชาชนภายในประเทศของทั้งสามประเทศยังมีน้อย เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น การให้ความสำคัญกับการรักษาเอกราช ความมั่นคงของประเทศและ

การสร้างสามัคคีของคนในชาติเป็นหลัก อีกทั้งประชาชนของทั้งสามประเทศอยู่ในสถานการณ์ความขัดแย้งที่ยืดเยื้อเป็นระยะเวลายาวนาน รู้สึกเบื่อหน่าย จึงปล่อยให้เป็นที่ของรัฐบาลในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงเนื่องด้วยข้อจำกัดของระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ซึ่งผู้นำประเทศมีความเด็ดขาด ควบคุมสังคมในทุกด้านตลอดจนควบคุมให้มีการต่อต้านในทางความคิด และสื่อมวลชนของประเทศในระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ถูกควบคุมโดยอิทธิพลทางการเมืองมิให้มีอิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

๒) ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ดังตัวอย่างประเทศที่ประสบปัญหา เช่น พม่า ลาว เวียดนาม ซึ่งมีชนกลุ่มน้อยหลายๆ กลุ่มอาศัยอยู่ในประเทศและสร้างปัญหาความไม่สงบขึ้น โดยแนวทางการปรองดองนั้นสำหรับประเทศลาว มีการสนับสนุนให้ผู้นำชนกลุ่มน้อยต่างๆ เข้ามามีบทบาทในทางการเมือง การปกครองมากยิ่งขึ้น เพื่อแสดงความเท่าเทียมกันทางสิทธิและศักดิ์ศรี สำหรับประเทศเวียดนามนั้น มีการเชื้อเชิญชาวเวียดนามโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาบริหารประเทศในสาขาต่างๆ และให้สิทธิในด้านต่างๆ เช่น สิทธิการเข้าเมือง สิทธิการถือครองที่ดิน ฯลฯ ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ แนวทางการปรองดองในภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา ซึ่งสภาพปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับความไม่เป็นประชาธิปไตย การไม่พอใจกับระบบการปกครองที่มีมายาวนานและปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา

กรณีการแก้ปัญหา นั้น บางประเทศได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เช่น ในประเทศบาห์เรน กลุ่มผู้ประท้วงถูกปราบปรามอย่างรุนแรงจนมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ซึ่งต่อมาภายหลังเหตุการณ์สมเด็จพระราชินีแห่งบาห์เรนทรงแต่งตั้งให้มกุฎราชกุมารเป็นผู้นำในการหารือระดับชาติกับกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างความปรองดองภายในประเทศ ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมก็ได้บรรลุฉันทามติเป็นข้อเสนอต่างๆ ๑๕๑ ข้อ นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

นอกจากนี้ ยังมีกรณีของประเทศไซปรัสที่ประสบกับภาวะสงครามกลางเมืองมายาวนานนับจากเดือนธันวาคม ๒๕๓๒ (ค.ศ. ๑๙๘๙) ยืดเยื้อกว่า ๖ ปี จนท้ายที่สุดมีการจัดการเลือกตั้งในปี ๒๕๔๐ แต่ก็เกิดสถานการณ์ความไม่สงบขึ้นอีกในปี ๒๕๔๖ สถานการณ์มีความรุนแรงขึ้นจนมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพภายในระหว่างรัฐบาลรักษาราชการและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และในปี ๒๕๔๘ ได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น ผลปรากฏว่านางเอลเลน เซอร์ลีฟ ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีจนถึงปัจจุบัน โดยนางเซอร์ลีฟได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์ความจริงเพื่อสร้างความปรองดอง ตลอดจนส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคงและความสมานฉันท์ภายในประเทศ พยายามที่จะปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ จนเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ นางเซอร์ลีฟได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ

กรณีของประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างชาวสิงหลและชาวทมิฬ เริ่มขึ้นหลังจากศรีลังกาได้รับเอกราชจากอังกฤษ และประกาศให้ภาษาสิงหลเป็นภาษาราชการภาษาเดียว ทำให้ชาวทมิฬถูกตัดสิทธิในด้านการศึกษาและการเข้ารับราชการ ก่อให้เกิดความไม่พอใจและตั้งตนขึ้นเพื่อแบ่งแยกดินแดน มีการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธเป็นระยะเวลายาวนานถึง ๒๖ ปี จนมาถึงสมัยประธานาธิบดีคนปัจจุบันได้มีการปราบปรามอย่างเข้มงวดและรุนแรง มีผู้เสียชีวิต และผู้พลัดถิ่นจำนวนมาก ส่งผลให้ศรีลังกาถูกประณามเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน ภายหลังรัฐบาลจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อความปรองดองเป็นกลไกภายในที่จะตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสร้างความสมานฉันท์ในประเทศ

อีกทั้ง แนวทางการปรองดองในภูมิภาคยุโรป อาจกล่าวได้ว่าความขัดแย้งในประเทศไอร์แลนด์เหนือ สืบเนื่องจากอังกฤษเข้าปกครองเต็มรูปแบบ เกิดการต่อต้านจากชนพื้นเมืองอย่างรุนแรงด้วยอาวุธ เป็นเวลากว่า ๒๐ ปี มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก แต่ในที่สุดความขัดแย้งก็คลี่คลายไปได้โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาคือมีการถ่ายโอนอำนาจสู่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ลดอำนาจส่วนกลางลง ให้มีการจัดตั้งรัฐบาลท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้ง สร้างความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและส่วนกลางในด้านต่างๆ และมีการออกแบบตำราเรียนใหม่โดยหลีกเลี่ยงการนำเสนอประวัติศาสตร์ในลักษณะที่เป็นความขัดแย้ง

ความขัดแย้งในประเทศฮังการี เริ่มขึ้นเมื่อรัฐบาลชนะการเลือกตั้งในปี พ.ศ.๒๕๕๓ จึงริเริ่มร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเชิญทุกฝ่ายเข้าร่วมแต่พรรคฝ่ายค้านปฏิเสธไม่ยอมเข้าร่วมด้วย การร่างรัฐธรรมนูญจึงถูกตำหนิว่าเป็นไปโดยไม่โปร่งใส ใช้เวลาในการจัดทำเร็วเกินไป ไม่รับฟังฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเด็น เช่น มีการแทรกแซงองค์กรอิสระ รัฐบาลพยายามทำลายฝ่ายที่ลิดรอนอำนาจของรัฐบาล ฯลฯ ทำให้มีการเดินขบวนต่อต้านจากกลุ่มประชาชนที่ไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ สหภาพยุโรป (EU) เอง ก็ไม่เห็นด้วย และมีการใช้มาตรการกดดันให้รัฐบาลฮังการีแก้ไขประเด็นดังกล่าว ปัจจุบันนี้ รัฐบาลฮังการีอยู่ในระหว่างการเจรจาชี้แจงต่อสหภาพยุโรป (EU)

ผู้แทนจากองค์กรสิทธิมนุษยชนภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Human Rights Watch: HRW) ประจำประเทศไทย กล่าวชี้แจงโดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ประสบการณ์การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมของนานาชาติที่ผ่านมาซึ่งประเทศต่างๆ ล้วนเคยประสบปัญหาความขัดแย้งภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน สังคมบางส่วนก็มีศักยภาพในการที่จะหาทางออกได้ด้วยตนเอง แต่สังคมอีกส่วนหนึ่งก็มีความจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากนานาชาติ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปัญหาของประเทศต่างๆ ที่ผ่านมา การจะสร้างความปรองดองต้องอาศัยปัจจัยดังนี้

๑) คนในสังคมต้องรับรู้ร่วมกันว่า ปัญหาที่ผ่านมาก่อให้เกิดความเจ็บปวดผ่านกระบวนการสืบหาข้อเท็จจริงทั้งข้อเท็จจริงส่วนผิวและข้อเท็จจริงที่เป็นรากเหง้าของปัญหา โดยช่องทางคดีอาญา หรือช่องทางพิเศษอื่นๆ เพื่อให้ได้รับรู้ร่วมกันว่า สภาพปัญหาเป็นอย่างไร เกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง

๒) เมื่อได้ข้อเท็จจริงแล้ว ต้องมีการนำมาเผยแพร่โดยเร็วที่สุดและไม่ปิดบังใดๆ ทั้งสิ้น หากเนินช้าอาจจะมีการตัดตอนข้อมูลได้

๓) การพิจารณาร่วมกันบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงดังกล่าวว่าควรจะมีการดำเนินการอย่างไรต่อไปเพื่อให้ประเทศชาติก้าวต่อไปข้างหน้า

๔) รัฐมีหน้าที่ในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบทุกฝ่าย ทั้งการเยียวยาในระยะสั้นและระยะยาว

๕) การอำนวยความสะดวกผ่านกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาทางแพ่ง หรือทางวินัยแล้วแต่กรณี ควบคู่กับกลไกการให้อภัยซึ่งกันและกัน

๒. แนวทางการสร้างความปรองดองของประเทศไทย

- ขณะนี้สังคมไทยมีความตระหนักรู้ว่ามีความเจ็บปวดร่วมกันและต้องการหาทางออกจากความขัดแย้ง แต่ต่างฝ่ายต่างยังไม่ละทิ้งในแนวคิดของตน ซึ่งยังถือเป็นจุดที่ต้องได้รับการแก้ไข

- ประเทศไทยมีการตั้งคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ซึ่ง คอป. ได้ดำเนินการในส่วนของการจัดทำข้อเสนอที่เป็นแนวทางในการสมานฉันท์อันเป็นประโยชน์อย่างมาก แต่อีกส่วนหนึ่งที่ควรเร่งดำเนินการก่อนหมดวาระคือ การแสวงหาข้อเท็จจริง

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการ

๒. ที่ประชุมมีมติให้มีการจัดสัมมนา “การปรองดอง : ประสบการณ์ของมิตรประเทศ” เพื่อรับฟังทรรศนะ ข้อคิดเห็นของฝ่ายต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป ในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ องค์การสหประชาชาติ โดยมอบหมายให้มีคณะทำงาน นำโดย นายพิรพันธุ์ พาลุสุข เป็นประธานคณะทำงาน นายบุญชัย สมุทรักษ์ เป็นกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลติลก เป็นเลขานุการ เพื่อเตรียมการจัดสัมมนาร่วมกับฝ่ายเลขานุการต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพุธที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕

**พิจารณาศึกษากรณีสหรัฐอเมริกาขอใช้พื้นที่สนามบินอู่ตะเภา
(เพื่อกิจการกู้ภัยพิบัติธรรมชาติและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม)**

บุคคล/หน่วยงานผู้มาชี้แจง คือ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. นายกมล บันไดเพชร

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระทรวงการต่างประเทศ

๒. นายจิระชัย ปั่นกระฉิน

อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้

๓. นางอรอนงค์ เบญจบุรณันท์

หัวหน้าฝ่ายการเมืองสหรัฐอเมริกา

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

๔. นางสาววารุณี ปั่นกระจำง

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

๕. นางสาวอลิษา ซอบอสิระ

นักการทูตปฏิบัติการ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๖. นายพรชาติ บุณนาค

ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์
ความมั่นคงระหว่างประเทศ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. นางอุษา เกียรติชัยพัฒน์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม
สำนักนโยบายและแผน

กองทัพอากาศ

๘. พลอากาศโท อารยะ งามประมวญ

รองเสนาธิการทหารอากาศ

กองทัพบก

๙. พลเรือตรี พังพล ศิริสังข์ไชย

ผู้บัญชาการกองการบินทหารเรือ
กองเรือยุทธการ (ผบ.กปร.กร.)

๑๐. นาวาเอก สมนึก แก้วมะเรง

รองเสนาธิการ กองการบินทหารเรือ

๑๑. นาวาเอก รัตน์ วันงูนา

หัวหน้ากองปฏิบัติการฐานบิน

๑๒. นาวาเอก อภิชาติ โภคะสุวรรณ

หัวหน้ากองยุทธการ

กรมการบินพลเรือน

๑๓. นายธนชัย ศรีสัมพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานสนามบิน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกระแสข่าวกรณีสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการขอใช้พื้นที่บริเวณสนามบินอู่ตะเภา โดยอ้างว่าจะใช้ในการปฏิบัติการกิจกู้ภัยพิบัติทางธรรมชาติและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้แถลงข่าวหรือแสดงความเห็นต่อข่าวที่ปรากฏแต่อย่างไร เป็นเหตุให้การขอใช้พื้นที่ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องทราบข้อเท็จจริง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรวมถึงการแสดงจุดยืนและท่าทีของไทยต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

สรุปการขอใช้สนามบินนานาชาติอุตะเถาโดยภาพรวมซึ่งมี ๒ โครงการ คือ

๑. องค์การนาซาขอใช้สนามบินอุตะเถาเพื่องานวิจัยที่เกี่ยวกับชั้นบรรยากาศ เมฆฝน พายุ และภูมิอากาศ โดยจุดเริ่มต้นของโครงการนี้ เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งมีหน่วยงานของไทยเข้าร่วม อาทิ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), กรมอุตุนิยมวิทยา สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสานต่อโครงการที่มีอยู่เดิม ซึ่งเชื่อนักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัยไทยจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และศึกษาวิทยาการใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าไทยกับสหรัฐฯจะเป็นผู้ริเริ่ม (bilateral) แต่เชื่อว่าจะมีสมาชิกเพิ่มและเป็นประโยชน์ต่อภูมิภาค (multilateral) อย่างแน่นอน นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้เปิดเผยรายละเอียดของโครงการมาตั้งแต่ริเริ่มโครงการ เพราะโครงการนี้เป็นโครงการที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องนับ ๑๐ ปี ที่ไปวิจัยและสำรวจภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งมีนักวิทยาศาสตร์ชาวไทยเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒ คน ในครั้งนี้ สหรัฐฯ ต้องการใช้เวลาในการวิจัยและสำรวจ ที่สนามบินนานาชาติอุตะเถา ประมาณ ๒ เดือน อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ คณะรัฐมนตรียังไม่ได้มีการอนุมัติแต่ประการใด

๒. โครงการ (Humanitarian Assistant Disaster Relief - HADR) เป็นโครงการที่ต่อยอดจากการที่ไทยได้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมตอนที่ประสบกับเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิในไทย เมื่อเดือน ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยไทยได้ร่วมมือกับต่างประเทศสร้างศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นร่วมกันว่าโครงการ HADR จะเป็นศูนย์กลางความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สถานะปัจจุบันยังไม่มีกรอบการเจรจาที่แน่นอนถึงแผน โครงสร้าง กรอบการทำงาน บุคลากร และระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติการ

เหตุที่สหรัฐอเมริกาต้องการจะใช้สนามบินนานาชาติอุตะเถา ได้แก่ มี Runway ยาว ใกล้ท่าเรือขนาดใหญ่ การคมนาคมทางอากาศไม่คับคั่ง ประกอบกับ ประเทศไทยยังมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นจุดกึ่งกลางของภูมิภาคด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าการขอใช้สนามบินนานาชาติอุตะเถาอาจเป็นหนึ่งในแผนการถ่วงดุลอำนาจระหว่างสหรัฐฯและจีนในภูมิภาคอาเซียนหรือไม่

๒. ควรจัดทำกรอบเจรจาโครงการ HADR ที่รัดกุม ครอบคลุม และวางอยู่บนผลประโยชน์ของประชาชนคนไทยให้มากที่สุด ทั้งนี้ ควรเปิดเผยรายละเอียดหรือมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง

๓. คณะกรรมการเห็นว่าประเทศมหาอำนาจเข้ามามีบทบาทอย่างมากในเอเชียแปซิฟิก ดังนั้น

ประเทศไทยจำเป็นต้องวางบทบาทหรือจุดยืนของประเทศให้เหมาะสม เพื่อรักษาดุลอำนาจกับประเทศมหาอำนาจ (Super Power Balancing) และผลประโยชน์แห่งชาติของไทย

๔. กระทรวงการต่างประเทศควรพิจารณาศึกษาโครงการดังกล่าวว่ามี เนื้อหาเข้าข่ายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ หรือไม่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นอีกในอนาคต

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันพุธที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาความเดือดร้อนของคนไทย ที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ

บุคคล/หน่วยงานชี้ผู้มาชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมการกงสุล

๑. นายสุรพล เพชรวรา

อธิบดีกรมการกงสุล

๒. นายรัชฎา จิวาลัย

ผู้อำนวยการกองหนังสือเดินทาง

๓. นายอิสระ ปัทมะสุคนธ์

นักการทูตปฏิบัติการ

สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔. พันตำรวจเอก นรินทร์ คำแก่น

ผู้กำกับการ ๒ กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๑

๕. พันตำรวจตรี ครองพล หิรัญพรรณ

สารวัตร กองกำกับการ ๒

กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๑

๖. ร้อยตำรวจเอก (หญิง) วิมลรัตน์ เพ็งหอม

รองสารวัตร กองกำกับการ ๒

กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๑

กระทรวงมหาดไทย

๗. นายบุญส่ง เตชะมณีสถิตย์

รองอธิบดีกรมการปกครอง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๘. นายเสกสรรค์ นาควงศ์

รองปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ประเด็น/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะกรรมการการต่างประเทศได้เดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศและได้พบปะสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนไทยที่อาศัยในต่างประเทศ ซึ่งได้ร้องเรียนกรณีการทำบัตรประจำตัวประชาชน (online) ของคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ แนวทางการแก้ไขปัญหาคดีการต่อ Visa และการเก็บอัตราค่าเข้าเยี่ยมชมที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยกับชาวต่างประเทศ ในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรืออุทยานแห่งชาติต่างๆ เป็นต้น คณะกรรมการเห็นว่าคนไทยในต่างประเทศควรได้รับการดูแลเช่นคนไทยที่อาศัยในประเทศ จึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมชี้แจงประเด็นปัญหาดังกล่าว เพื่อคณะกรรมการจะได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมและสรุปโดยสังเขปดังนี้

กรณีแรกเรื่องขั้นตอนการทำบัตรประจำตัวประชาชน (online) ของคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศนั้นมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนบางประการ คือ

๑. การทำบัตรประชาชนในต่างประเทศสามารถทำได้เฉพาะผู้มีบัตรประชาชนเรียบร้อยแล้ว เช่น บัตรชั่วคราว บัตรหมดอายุ บัตรสูญหาย เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ที่สามารถทำบัตรประชาชนได้จะต้อง

โอนรายชื่อมายังทะเบียนบ้านกลางเพื่อให้สามารถออกบัตรประชาชนในต่างประเทศได้ ซึ่งประชาชนที่มีทะเบียนบ้านเป็นของตัวเองแล้วไม่นิยมโอนย้ายรายชื่อตัวเองไปยังทะเบียนบ้านกลาง

๒. ในกรณีที่ผู้ขอทำบัตรประชาชนครั้งแรกจะต้องเดินทางกลับมาทำในประเทศไทยเท่านั้น

๓. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการจัดทำบัตรประชาชนให้กับประชาชนสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ขณะนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาก่อนจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๔. ปัญหากรณีไม่สามารถสั่งซื้อเครื่องทำบัตรประชาชนใหม่ เนื่องจาก มีการฟ้องร้องและคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างหยุดชะงักจนกว่าการพิจารณาจะแล้วเสร็จ

๕. กระทรวงการต่างประเทศ มีความตั้งใจที่จะให้บริการออกบัตรประชาชนภายในปีงบประมาณนี้ (กันยายน ๒๕๕๕) จึงประสานกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอยืมเครื่องที่จัดซื้อแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้งาน มาเปิดบริการนำร่องที่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และเชื่อว่าจะสามารถดำเนินการได้ทันตามกรอบเวลาที่วางไว้

กรณีที่สองแนวทางการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนกรณีการต่อ Visa และรายงานตัวของชาวต่างชาติที่แต่งงานกับคนไทยทุกๆ ๓ เดือน (เปรียบเทียบกับคนต่างด้าวสัญชาติจีนหรือสัญชาติอื่น) สามารถจะดำเนินการให้เกิดความสะดวกเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างไร

๑. คนต่างชาติที่ประสงค์จะเดินทางเข้าประเทศไทยจะต้องขอรับการตรวจลงตราหรือขอวีซ่าจากสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ของไทยซึ่งตั้งอยู่ในประเทศที่ตนมีถิ่นพำนัก หรือจากสถานเอกอัครราชทูตไทยที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลประเทศที่คนต่างชาติดังกล่าวมีถิ่นพำนัก

๒. คนต่างชาติบางสัญชาติสามารถเดินทางเข้าประเทศไทยได้โดยไม่ต้องมีวีซ่า หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

๓. คนต่างชาติบางสัญชาติสามารถขอรับการตรวจลงตราที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองของไทยบางแห่งที่กำหนดไว้ (อาทิ สนามบินสุวรรณภูมิ เป็นต้น) เมื่อเดินทางมาถึงประเทศไทย (visa on arrival หรือ VOA) รายชื่อและสามารถพำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน ๑๕ วัน

๔. ในกรณี การเข้ามาเพื่อใช้ชีวิตในฐานะผู้สูงอายุ (รหัส “O”) ผู้ร้องต้องมีอายุตั้งแต่ ๕๐ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ระบุวัตถุประสงค์ว่าจะขอเข้ามาใช้ชีวิตในฐานะผู้สูงอายุหรือเกษียณ และจะไม่ทำงานในระหว่างพำนักในไทย นอกจากนี้ หลักฐานแสดงฐานะทางการเงินหรือหลักฐานการได้รับเงินบำนาญ (ต้องมีเงินฝากไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือมีรายได้/บำนาญไม่น้อยกว่าเดือนละ ๖๕,๐๐๐ บาท)

เมื่อคนต่างด้าวเดินทางเข้าประเทศไทย เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะพิจารณาอนุญาตให้พำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน ๙๐ วัน การขยายระยะเวลาพำนัก จะต้องติดต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้กำหนดรูปแบบและวิธีให้บริการเพื่อผู้มาขอรับบริการได้เลือกวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการ ดังนี้

วิธีที่ ๑ นำเอกสารมาแจ้งด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นนำเอกสารมาแจ้ง

วิธีที่ ๒ แจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

วิธีที่ ๓ แจ้งทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้อภิปรายในประเด็นต่างๆ และตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัติของคนต่างด้าวที่อาศัยในประเทศไทยเกินกว่าเก้าสิบวันตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๗ (๕) และการแจ้งที่พักของคนต่างด้าว ซึ่งตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๘ นั้น มีเหตุผลหลักสามประการได้แก่ การดำเนินการตามหลักสากล (Standard) มาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร (Security) และการให้บริการแก่คนต่างด้าว (Service) ซึ่งมีจุดให้บริการทั้งสิ้น ๕๘ จุด ครอบคลุมทั้งประเทศ สามารถรายงานตัวได้ในสามช่องทางดังกล่าวข้างต้น และกำลังพัฒนาระบบสารสนเทศให้สามารถแจ้งได้ทางอินเทอร์เน็ต (e - service) ดังนั้น มาตรการตามกฎหมายจะไม่สร้างความยากลำบากให้สุจริตชน แต่อาจจะสร้างความยุ่งยากให้กับมิฉฉาชีพหรืออาชญากรรมข้ามชาติ

๒. ประเทศไทยควรมีมาตรการส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจเข้ามาพักอาศัยและใช้บริการทางสุขภาพครบวงจร ตามนโยบาย Medical Hub (มูลค่ามากกว่าหนึ่งแสนล้านบาทต่อปี) และทั้งออกกระเปียบบังคับให้คนต่างด้าวที่เข้ามาพำนักในราชอาณาจักรทำประกันสุขภาพเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลจากภาครัฐ

๓. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ส่วน พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ โดยมีนายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติทั้งสองว่ามีความลึกซึ้งกันอย่างมาก จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น

๔. กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ มีแนวนโยบายตั้งศูนย์ดูแลคนไทยในต่างประเทศเพิ่มเติมจากภารกิจของกงสุลและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ (คนไทยอาศัยอยู่ในต่างประเทศกว่า ๑ ล้านคน) เนื่องจากคนไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติแม้จะเพิ่มโอกาสในชีวิตของหลายครอบครัว แต่คนไทยจำนวนไม่น้อยไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ ทำให้เกิดปัญหาซึมเศร้า และประสบความทุกข์ยากอย่างมาก ดังนั้น ภารกิจในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข จึงทวีความสำคัญมากขึ้น

๕. คนไทยโพ้นทะเลในรุ่นที่สองหรือรุ่นที่สามเป็นคนไทยที่มีศักยภาพสูงมาก ทั้งมิติด้านองค์ความรู้ (นักวิชาการ ข้าราชการ ทำงานในบริษัทเอกชน และอื่นๆ) และมิติด้านเศรษฐกิจ จากการที่ประเทศไทยมีนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก สามารถดึงดูดศักยภาพของคนไทยเหล่านี้มีสู่ภาคปฏิบัติด้วยการจัดหาแหล่งเงินทุน โดยการจัดตั้งธนาคารชุมชนขึ้น เชื่อว่าโครงการนี้จะสามารถประสบความสำเร็จและสร้างมูลค่าและภาพลักษณ์ของประเทศได้เป็นอย่างดี

กรณีที่สาม การเก็บอัตราค่าเช่าเยี่ยมชมที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยกับชาวต่างประเทศในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรืออุทยานแห่งชาติต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ภายหลังจากที่กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงมหาดไทยได้ลงนามในเอ็มโอยู เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ทั้งสองกระทรวงได้ประสานงานกันอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งแก้ปัญหาอุปสรรคด้านต่างๆ จนคลี่คลายได้ในบางส่วน ส่งผลให้วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ กระทรวงการต่างประเทศจะให้บริการออกบัตรประชาชนในต่างประเทศได้ครั้งแรกที่ ลอสแอนเจลิส (สหรัฐอเมริกา) แล้วจะขยายเพิ่มเติมอีก ๕ แห่ง ได้แก่ นิวยอร์ก (สหรัฐอเมริกา) สิงคโปร์ ไทเป (ไต้หวัน) ซิดนีย์ (ออสเตรเลีย) และเบอร์ลิน (เยอรมนี) ทั้งนี้ โครงการนำร่อง ๖ แห่ง ข้างต้น พิจารณาจากจำนวนประชากรไทยในพื้นที่ให้บริการ อย่างไรก็ตาม การทำบัตรประชาชนในต่างประเทศสามารถทำได้เฉพาะ ผู้ที่เคยทำบัตรแล้ว (ปัจจุบันเด็กอายุเจ็ดขวบมีสิทธิทำบัตรประชาชนครั้งแรก) บัตรชำรุด หรือเสียหาย เท่านั้น ส่วนกรณีที่ต้องโอนรายชื่อไปยังทะเบียนบ้านกลางนั้น กรมการปกครอง แก้ไขปัญหาด้วยการลงนามยินยอมในแบบฟอร์ม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการโอนย้ายให้

กรณีการเก็บค่าเข้าชมเป็นอำนาจของเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ทำหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริม และรณรงค์ให้ประชาชนไปท่องเที่ยว ซึ่งที่ประชุมพิจารณา ร่วมกันแล้วเห็นว่า ในอนาคตควรจะมีการปรับกระบวนการทัศน์เรื่องค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ให้ลดความ เหลื่อมล้ำและเพิ่มความเสมอภาคกันมากขึ้น โดยอาจจะเริ่มให้เข้าฟรีในบางวัน จ่ายค่าเข้าชมในบางวัน หรือ ใช้รูปแบบการรณรงค์ในวันที่มีผู้เข้าชมน้อยก่อนแล้วค่อยขยายจนสมดุลในท้ายที่สุด อย่างไรก็ตาม สิ่ง ที่จะต้องแก้ไขโดยด่วน คือ การให้บริการของแท็กซี่ รถสามล้อรับจ้าง (ตุ๊ก ตุ๊ก) การซื้อของฝาก และบริการ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสองราคา จึงควรจะร่วมมือกันแก้ไขอย่างจริงจังเพื่อป้องกันมิให้เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค หรือนักท่องเที่ยวมากเกินไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการดูแลคนไทยโพ้นทะเล ส่วนรายชื่อคณะอนุกรรมการ กรอบเนื้อหา ระยะเวลาการทำงาน และรายละเอียดด้านอื่นๆ ที่ประชุมจะมีการพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

- อ้างอิง** - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาแนวทางการออกหนังสือเดินทางทูตให้กับพระสงฆ์สมณศักดิ์ชั้นสมเด็จพระสังฆราช
และสมเด็จพระราชาคณะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องข้อจำกัดการตรวจลงตรา (VISA)
ของพระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ต่างประเทศ

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายสุรพล เพชรวรา

อธิบดีกรมการกงสุล

๒. นายรัชฎา จิวาลัย

ผู้อำนวยการกองหนังสือเดินทาง

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓. นายสมเกียรติ ธงศรี

ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

๔. ว่าที่ ร.ต.ดร.จุลสัน ทนอินทร์อาจ

ผู้อำนวยการส่วนศาสนวิเทศ

๕. นายยุทธศักดิ์ แก้วพระพาน

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ

กระทรวงมหาดไทย

๖. นายบุญส่ง เตชะมณีสถิตย์

รองอธิบดีกรมการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗. เจ้าคุณเมธีธรรมอาจารย์

รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากพระธรรมทูตไทยที่ไปเผยแผ่ศาสนาในต่างประเทศได้ร้องขอให้มีการพิจารณาออกหนังสือเดินทางทูตให้กับพระสงฆ์สมณศักดิ์ชั้นสมเด็จพระสังฆราช และสมเด็จพระราชาคณะ เพื่อพระธรรมทูตจะได้อำนวยความสะดวกในการตรวจลงตรา (VISA) คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงเชิญกระทรวงการต่างประเทศเพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานเข้าชี้แจงแสดงเหตุผลซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

ตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๖ (๑๔) บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศ หรือภายใต้สถานการณ์พิเศษที่มีความจำเป็น หรือเกี่ยวกับการเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของประเทศ หรือติดต่อเอกราชทูต หรือในกรณีที่เหมาะสมสมควร ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย มีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการอนุมัติให้ออกหนังสือเดินทางทูตได้

ทั้งนี้ กรณีเดินทางไปราชการจะต้องมีหนังสือนำจากหน่วยราชการต้นสังกัดลงนามโดยปลัดกระทรวงหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายถึงปลัดกระทรวงการต่างประเทศ แจ้งขอให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือเดินทาง โดยแจ้งการอนุมัติให้เดินทางไปราชการ ณ ประเทศใด พร้อมระบุวัตถุประสงค์และกำหนดการเดินทาง, สำเนาบันทึกอนุมัติตัวบุคคลให้เดินทางไปราชการต่างประเทศ โดยมีการเบิกจ่าย

ค่าใช้จ่ายตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเดินทางไปราชการต่างประเทศ, บัตรประจำตัวข้าราชการที่มีเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก พร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขการให้หนังสือเดินทางแล้วจะเห็นได้ว่า นักเทนนิส นักมวย นางงาม และอื่นๆ ที่กระทรวงการต่างประเทศมอบหนังสือเดินทางให้เป็นการมอบให้ในเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น เนื่องจาก มีอายุเพียงหนึ่งปี ซึ่งผู้ที่จะให้หนังสือเดินทางทางการทูตเดินทางต้องมีหนังสือนำจากกระทรวงการต่างประเทศแล้ว อายุของหนังสือเดินทางยังต้องมีอายุอย่างน้อยหกเดือน นั่นก็หมายความว่า อายุการใช้งานจริงของหนังสือเดินทางทางการทูตสามารถใช้งานจริงเพียงหกเดือนเท่านั้นและการถือหนังสือเดินทางทางการทูตมิได้มีเอกสิทธิ์เหนือหนังสือเดินทางราชการอย่างมีนัยยะสำคัญแต่อย่างใด เพราะยังคงถูกตรวจสอบจากประเทศต่างอย่าง ๑ ๑ ชั่วโมงเช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการถวายเกียรติแก่พระชั้นผู้ใหญ่ กระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาถวายหนังสือเดินทางทูตเพิ่มเติมอีก แก่สมเด็จพระราชาคณะ ชั้นสุพรรณบัฏ ๘ ตำแหน่ง เพิ่มเติมจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า (ถวายไปเรียบร้อยแล้ว) และ รวมทั้งสิ้น ๙ รูป จากที่ร้องขอมาทั้งสิ้น ๒๑ รูป (ตามจำนวนกรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่ง ๙ รูป เป็นกรรมการในมหาเถรสมาคมด้วยแล้ว) นอกจากนี้ยังพิจารณามอบหนังสือเดินทางทูตแก่ประมุขของศาสนาอื่นด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบและรับทราบข้อชี้แจงจากกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิง - บันทึกการประชุมครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

ทนายความผู้ร้อง

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากนางชนิษฐา รัชฎาญจน์ ผู้ร้องเรียน ได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่องการต่างประเทศไทย กรณีขอให้ช่วยเหลือคนไทย จำนวน ๙๒ คน ได้ถูกทหารพม่าจับกุมบริเวณชายแดน ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้ปรากฏเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างต่อเนื่อง จึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงกับคณะกรรมการเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังต่อไปนี้

ทหารพม่าได้จับกุมคนไทย จำนวน ๙๒ คน ที่บุกรุกเข้าไปหาประโยชน์ในเขตของสหภาพพม่า ซึ่งตรงข้ามกับ ตำบลบ้านในกรัง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ปัจจุบันทั้งหมดถูกกักขังที่เรือนจำบ้านเก่าไมล์ จังหวัดเกาะสอง สหภาพเมียนมาร์ เพื่อรอการพิจารณาคดีของศาลพม่า ซึ่งกรณีการบุกรุกแผ้วถางป่าในเขตพม่าเริ่มเกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ ทหารพม่ายื่นหนังสือประท้วงว่าคนไทยบุกรุกเข้าไปลักลอบตัดไม้ในเขตพม่าด้านตรงข้าม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ผ่านสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารไทย ประจำกรุงย่างกุ้ง สำหรับกรณีทหารพม่าจับกุมคนไทย จำนวน ๙๒ คน เป็นชาย ๘๒ คน หญิง ๑๐ คน ที่บุกรุกแผ้วถางป่าในเขตพม่าเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้ทำการเคลื่อนย้ายไปที่จังหวัดเกาะสอง เดินทางถึงในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงนำเข้าเรือนจำบ้านเก่าไมล์ หน่วย จก.ร.๒๕ ในนามคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น(ฝ่ายไทย) ดำเนินการแจ้งและตอบคำถามของญาติผู้ถูกควบคุมตัวและสื่อมวลชน บูรณาการร่วมกับเจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชี้แจงประชาสัมพันธ์ไม่ให้ประชาชนล้าแดนเข้าไปอีกส่งหน่วยประสานงานชายแดนส่วนท้องถิ่นไทย-พม่า ประจำพื้นที่ ๖ จังหวัดระนอง ไปติดตามความคืบหน้าของคดี และร่วมกับหอการค้าและภาคเอกชนจังหวัดระนอง จัดเครื่องอุปโภค บริโภคจำนวนหนึ่งไปให้คนไทยที่ถูกควบคุมตัว ณ จังหวัดเกาะสอง และจัดเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมเยียนปลอบขวัญและทำความเข้าใจในพื้นที่พร้อมทั้งมอบเงินช่วยเหลือและสิ่งของบรรเทาทุกข์

กรณีการดำเนินคดีของทางการพม่า คดีที่ศาลพม่าได้ตัดสินแล้วคือคดีบุกรุกแผ้วถางป่าและหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จำคุก คนละ ๓ ปี ๖ เดือน คดีอาวุธสงคราม ศาลจังหวัดเกาะสองไต่สวนคนไทยที่ถูกควบคุมตัว ๘ คน และมีคำพิพากษาจำคุกคนละ ๗ ปี ส่วนคดียาเสพติด จำนวน ๒ คน คือ นายคำผุย จันทร์สมุทร และนางกัลยา มาโว (กลับชัย) ยังอยู่ในระหว่างไต่สวน

กระทรวงการต่างประเทศได้ร่วมกับฝ่ายทหารในพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือแบ่งได้ ๓ ส่วน คือ

๑) การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เข้าเยี่ยมผู้ถูกควบคุมตัวและให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็น เป็นระยะๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เยี่ยมเยียนให้ข้อมูลแก่ญาติของผู้ถูกควบคุมตัว

๒) ด้านกฎหมายได้ช่วยสนับสนุนเงินจัดหาทนายความนาย Aungsoe ชาวพม่าว่าความคดีให้

๓) ด้านการเมือง ระหว่างการเยือนประเทศไทยของนายเต็งเส่ง ประธานาธิบดีสหภาพเมียนมาร์ นายกรัฐมนตรีของไทยได้ยกกรณี ๙๒ คนไทยถูกควบคุมตัวขึ้นหารือ ซึ่งทางพม่ารับว่าจะดูแลอย่างดี วันที่ ๑๕ สิงหาคม รัฐมนตรีกลาโหมของไทยเข้าเยี่ยมนายเต็งเส่งมีการหารือเรื่องดังกล่าว ทางพม่าอนุญาตให้ญาติของผู้ถูกคุมตัวไปเยี่ยมและมอบสิ่งของจำเป็นได้ในส่วนคดีที่มีการตัดสินแล้ว กระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินการทำเรื่องขออภัยโทษ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของทางการพม่า

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕

**พิจารณาความคืบหน้าการลงนามในหนังสือสัญญาหรือกรอบเจรจาระหว่างประเทศ
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายรัชชชุตี ถักดี

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

๒. นายพรเทพ อ่วมพิทยา

ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญา

กระทรวงพาณิชย์

๓. นายวิรัช นพสุวรรณวงศ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือถึงคณะกรรมการการต่างประเทศเพื่อขอเข้าร่วมประชุมและพิจารณาผลักดันหนังสือสัญญาหรือกรอบเจรจาระหว่างประเทศที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ คณะกรรมการการต่างประเทศเห็นว่าหนังสือดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติจึงจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาชี้แจงและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว

การพิจารณาของคณะกรรมการ

กระทรวงการต่างประเทศ ได้สรุปโดยภาพรวมว่า กรมสนธิสัญญาเป็นหน่วยงานกลางที่ให้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับความตกลง หนังสือความเข้าใจ หนังสือแลกเปลี่ยน หรือการต่ออายุตามสัญญาต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ว่ามีความถูกต้องในแง่รูปแบบ ถ้อยคำ นัยยะตามกฎหมายสนธิสัญญาระหว่างประเทศครบถ้วน และถ้อยคำที่ตกลงนั้นตรงตามความมุ่งหมายของหน่วยงานที่ต้องการร่างขึ้นใช้บังคับหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้หน่วยงานนำไปประกอบการพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งการทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศในปัจจุบันกระจายอยู่ในหน่วยงานต่างๆ ทุกกระทรวง ทบวง กรม การวางแผนงานจัดทำหนังสือสัญญาเพื่อให้ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาในแต่ละปี จึงต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย โดยเฉพาะกระทรวงที่เป็นเจ้าของเรื่อง ซึ่งจะทราบรายละเอียดเป็นอย่างดี การจะเร่งรัดให้กระบวนการตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง มีความรวดเร็วขึ้น เป็นเรื่องที่ต้องสร้างกลไกประสานระหว่างรัฐสภาผู้ให้ความเห็นชอบกับส่วนราชการที่นำเสนอร่างความตกลง กรอบต่างๆ แนวคิดในต่างประเทศบางประเทศจะให้ฝ่ายบริหารมาชี้แจงตลอดว่า เรื่องใดที่เข้าเกณฑ์ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาและทำแผนงานเสนอตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเจรจา

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้สรุปว่า หน่วยงานได้จัดทำแผนงานของกรอบการเจรจาความตกลงทางการค้าต่างๆ ไว้โดยคำนวณกรอบเวลาตั้งแต่เริ่มต้นการเจรจาจนถึงขั้นผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา มีผลบังคับใช้ได้ ซึ่งแต่ละกรอบจะมีกำหนดเวลาต่างกันอยู่ที่ความคืบหน้าในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนในเรื่องความพร้อมของการเจรจาตกลงในห้วงเวลานั้นๆ ในส่วนกรอบความตกลงทางการค้าไทย-อียู มีการเตรียมความพร้อมในการเจรจาโดยอยู่ที่นโยบายของรัฐบาลว่าดำเนินการอย่างไร ซึ่งทางหน่วยงานจะได้ปฏิบัติต่อไป

๓. คณะกรรมาธิการได้ตั้งข้อสังเกตถึงแนวทางการแก้ไขให้ความตกลง หรือสัญญาต่างๆ ผ่านกระบวนการตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากได้รับการบอกกล่าวจากหลายประเทศ ถึงความล่าช้าในการลงนามข้อตกลงระหว่างประเทศของไทยที่ผ่านมาหลายกรณี

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕

๑. พิจารณาศึกษากฎหมายที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข
ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กรอบอาเซียน

และ

๒. พิจารณาความคืบหน้าหนังสือสัญญาหรือกรอบเจรจาระหว่างประเทศ
ที่ยังค้างพิจารณา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายธนา เวสโกสิทธิ์
๒. นายพรเทพ อ่วมพิทยา
๓. นางสาวพรรณวษา โชติปัญญา ณ

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญา
หัวหน้าฝ่ายกองสนธิสัญญา

กระทรวงพาณิชย์

๔. นายวีระชัย นพสุวรรณวงศ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

กระทรวงคมนาคม

๕. นายวัฒนา พัทธินันท์
๖. นายจรูญ มีสมบัติ
๗. นายวิฑิต ยาม่วง

รองอธิบดีกรมการขนส่งทางบก
รองอธิบดีกรมการขนส่งทางบก
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมเจ้าท่า

กระทรวงยุติธรรม

๘. นายพงษ์ภักดิ์ เรืองเครือ
๙. พันตำรวจเอก ทรงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล

ที่ปรึกษาเฉพาะด้านกฎหมาย
ผู้บัญชาการสำนักกิจการต่างประเทศ
และคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
นิติกรชำนาญการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

๑๐. นายสุทิพย์ ไชยเดช

กระทรวงการคลัง

๑๑. นางสาวนุญนีย์ พลกล้า
๑๒. นางสาวสุมาพร ศรีสุนทร
๑๓. นายพุดพิงศ์ นิลสุ่ม

เศรษฐกร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย
นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย

กระทรวงแรงงาน

๑๔. นายวิษณุ ปาณวร
๑๕. นายณรา รัตนกุล
๑๖. นายอภิญา สุจริตตานันท์

รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจัดระบบแรงงานต่างด้าว
ผู้อำนวยการกองนิติการ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

๓) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดน (AFAFIST) ขณะนี้ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติแล้วแต่ยังไม่มีผลบังคับใช้

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. กรอบความร่วมมืออาเซียน และความตกลงอื่นใดก็ตามต้องยอมรับหลักการเบื้องต้นว่า มีทั้งส่วนที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ ดังนั้น การหามาตรการรองรับจึงมีความสำคัญมาก อาทิ การป้องกัน อาชีพสงวน ๓๙ อาชีพ การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่ (Soft loan) SME ไทย การเสริมสร้างศักยภาพด้านต่างๆ ให้กับประชาชน เป็นต้น

๒. ภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และการเปิดเสรีการค้าในกรอบต่างๆ จะมี มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff measure) ภายใต้กรอบ WTO ต่างๆ มากมาย อาทิ มาตรการด้าน สุขอนามัย มาตรฐานอุตสาหกรรม และอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางด้านสินค้าการเกษตร โดยเฉพาะการค้าข้าว ยังคงมีอย่างแพร่หลายแม้ว่าจะเป็นสินค้าที่สามารถนำเข้าได้ในจำนวนที่จำกัด (นำเข้า ได้เฉพาะปลายข้าวและข้าวที่ใช้ในอุตสาหกรรม) จึงต้องหาแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือแปรรูป สินค้า/ผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตรเพื่อลดความขัดแย้งของประชาชนอาเซียนที่อาจจะเพิ่มขึ้น ในอนาคต

๓. ในอนาคตการเดินทางระหว่างประชาชนในอาเซียนจะเพิ่มปริมาณมากกว่าเดิม ดังนั้น การจัดทำบัตรผ่านแดนอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Card/Credit Card) ที่บรรจุข้อมูลผู้ถือบัตร พร้อมกับ จำนวนเงินที่ใช้ชำระค่าผ่านแดน เพื่อให้การเดินทางผ่านแดนเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม กรณีนี้ต้องใช้พิจารณามิติด้านความมั่นคงและอื่นๆ ควบคู่ด้วย

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕

ประเทศไทย : ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศ Asia Pacific กับ ASEAN แต่ นโยบายของรัสเซียจะมุ่งเน้นที่ประเทศเอเชียตะวันออก โดยเฉพาะจีน เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่อยู่ใกล้ตัว และมีผลประโยชน์กับรัสเซียมากกว่า ASEAN

ประเทศอินเดีย : แม้จะมีนโยบายมองตะวันออก (Look East Policy) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพจำนวนมาก กลุ่มทุนขนาดใหญ่ แต่ความเหลื่อมล้ำของฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมอินเดียเป็นอุปสรรคสำคัญที่ไม่สามารถจะทำให้พัฒนาการด้านต่างๆ ไปสู่ความเป็นมหาอำนาจได้ในระยะเวลาอันใกล้

ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ (รวมถึงจีน) ล้วนแต่เป็นกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกที่มีปัญหาความขัดแย้งด้านพรมแดนในหลายพื้นที่ (ญี่ปุ่น – จีน) (ญี่ปุ่น – เกาหลีใต้) (ญี่ปุ่น – ไต้หวัน) ยังไม่นับรวมกรณีพิพาทในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่ากรณีพิพาทเรื่องเขตแดนไม่เป็นปัญหาแทรกซ้อนระหว่างจีน – ไต้หวัน แต่อย่างใด

ไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียน จำเป็นต้องอาศัยโอกาสที่ ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์, ญี่ปุ่น, เกาหลีใต้, จีน และอื่นๆ ต้องการจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในภูมิภาค โดยเฉพาะการเริ่มต้นเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) ในปี ค.ศ.๒๐๑๕ เป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพทั้งในเชิงประชากร (ประมาณกว่า ๕๐๐ ล้านคน) ตลาดที่มีศักยภาพ แหล่งผลิตและกระจายสินค้า การคมนาคม ภูมิศาสตร์ และอื่นๆ ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของไทยสามารถแปรสภาพเป็นจุดศูนย์รวมและเชื่อมต่อ (Hub) ของภูมิภาคได้ ถ้ามีการเตรียมความพร้อมที่ดีสามารถสร้างผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างมาก

ไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐฯและจีน สามารถสะท้อนความต้องการกับทั้งสองประเทศได้อย่างตรงไปตรงมาแบบฉันท์มิตร อย่างไรก็ตามการถ่วงดุลอำนาจระหว่างสองมหาอำนาจเป็นสิ่งสำคัญและต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบด้านมากขึ้น ทั้งนี้ ต้องดำเนินการความสัมพันธ์บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการ

๑. การเลือกตั้งในแต่ละครั้งมักจะมีผู้สมัครชิงประธานาธิบดีพรรคอื่นนอกเหนือไปจากสองพรรคใหญ่บ้าง แต่การดำเนินกิจกรรมของผู้สมัครเหล่านั้นเป็นไปเพื่อยืนยันอุดมการณ์ทางการเมืองมิได้หวังผลที่จะชนะการเลือกตั้งแต่อย่างใด

๒. คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) อาจเปลี่ยนใจเลือกพรรคอื่นได้ แต่ดำเนินการเพื่อยืนยันสิทธิตามรัฐธรรมนูญมิได้หวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้ง

๓. การรณรงค์หาเสียงพรรคเดโมแครตพยายามหยาบยกประเด็นปัญหาภายในประเทศ (Domestic Issue) อาทิ การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การจ้างงาน ภาษี และอื่นๆ เป็นการเน้นนโยบายรัฐสวัสดิการ ส่วนพรรครีพับลิกัน เน้นการครองความเป็นเจ้า (สถานะเจ้าโลก) และนโยบายด้านการต่างประเทศที่แข็งแกร่ง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อสถานการณ์ในภาพรวมของโลกให้มีความตึงเครียดมากยิ่งขึ้น

๔. กลุ่มทุนที่สนับสนุนมีลักษณะที่หลากหลายและโดยส่วนใหญ่มักจะทำให้การสนับสนุนทั้งสองพรรค

๕. สหรัฐฯ ยังไม่ได้กล่าวถึงประเทศไทยหรืออาเซียน อย่างตรงไปตรงมา แต่เชื่อว่าสหรัฐฯ จะกลับเข้ามามีบทบาทสำคัญในภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง และการเจรจาเอฟทีเอระหว่างไทยกับสหรัฐฯ น่าจะมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากนายमितต์ รอมนีย์ เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง

๖. การรณรงค์หาเสียงหากยังไม่มีผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมเบ็ดเสร็จเด็ดขาดอาจจะมีการเสนอรายชื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และที่ปรึกษาด้านความมั่นคง (National Security Advisor) เพื่อดึงดูดใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกพรรคของตนเองก็ได้

๗. การที่นายमितต์ รอมนีย์ มีคะแนนนิยมใกล้เคียงกับนายบารัค โอบามา อาจจะเป็นกลยุทธ์ของพรรคเดโมแครต ที่ต้องการหวั่นเสียงผู้ทำชิงจากพรรครีพับลิกันว่า มีแผนนโยบายอย่างไร เพื่อชิงจุดอ่อนใน

๘. คณะผู้แทนไทยจะเดินทางไปประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา (IPU) ณ แคนาดา ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ นำโดย ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สมาชิกผู้แทนราษฎร พร้อมด้วย นายอลงกรณ์ พลบุตร ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ และนางลลิตา ฤกษ์สำราญ เป็นคณะเดินทาง ทั้งนี้ การเดินทางไปประชุมที่แคนาดาจะได้ขออนุมัติเดินทางไปสังเกตการณ์การเลือกตั้งประธานาธิบดี สหรัฐอเมริกา

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

**พิจารณาศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์
รวมทั้งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยที่อาจเกิดขึ้นจากการ
กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายพรภพ อ่วมพิทยา	ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญาและกฎหมาย
๒. นางสาวพรณวชา โชติกัญญาณ ถัง	นักการทูตชำนาญการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓. นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
๔. นางสาวจามีกร ปิ่นสุข	นักวิเคราะห์สัมพันธ์ชำนาญการ

กระทรวงแรงงาน

๕. นางสาวสินี จงจิตต์	รองอธิบดีกรมการจัดหางาน
๖. นางศุภามาศ เครือนาค	จัดหางานจังหวัดเพชรบุรี
๗. นายธวัชชัย เลขสัมฤทธิ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ

สถานีตำรวจภูธรท่าไม้รวก จังหวัดเพชรบุรี

๘. พ.ต.ท.ประสงค์ กุลจิตติปราณี	รอง ผกก.สส.สภ.ท่าไม้รวก

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจาก การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวในไทยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้มาตรการการควบคุม ตรวจสอบ หรือการเข้าถึงแรงงานต่างด้าวทุกระดับเป็นไปด้วยความยากลำบาก อีกทั้งยังคงมีกระแสข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดหลากหลายรูปแบบที่เกิดขึ้นกับในไทยด้วย คณะกรรมการการต่างประเทศเห็นว่าเรื่องดังกล่าว ควรหยิบยกขึ้นพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกำหนดมาตรการเชิงรุกที่จะป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่อาจเกิดขึ้นในไทย จึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

เนื่องจาก มีญาติ นายสมารถ นุ่มจ้อย (๒๗ ปี) และนางสาวอรษา เกิดทรัพย์ (อายุ ๒๗ปี) แจ้งความกับตำรวจสถานีตำรวจภูธรท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เรื่อง การหายตัวไปของทั้งสองอย่างมีเงื่อนงำ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ พร้อมรถยนต์กระบะโตโยต้า สีน้ำตาล บฉ ๕๙๖๐ เพชรบุรี (แจ้งความ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒)

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ พบรถยนต์คันดังกล่าวในบ้านของ พ.ต.อ.นพ.สุพัฒน์ฯ ณ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

๖. ควรจะจัดแรงงานทาส การค้ามนุษย์ (ทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) ตลอดจนการ
 ทารณกรรมต่างๆ ให้หมดไปจากประเทศไทย เพื่อให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาประชาคมโลก

๗. รัฐสภาควรจะมีมติให้ความเห็นชอบในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีเครื่องมือในการระงับยับยั้งอาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐานสากล

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตัวแทนพนักงาน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องมาจากปัญหาการร้องเรียนของคณาจารย์ สมาคมศิษย์เก่า และนักศึกษาปัจจุบัน กรณีสถานะปริญญาบัตรของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน AIT ไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไม่ให้การรับรองปริญญาบัตรที่ออกโดยสถาบันเอไอทีระหว่างชาติ (AIT – IO) เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันจึงไม่สามารถออกพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสถาบันได้ รวมถึงโครงสร้างผู้บริหารภายใต้ AIT – IO หรือ Institute Council (คณะกรรมการอำนวยการ) ตามกฎบัตรใหม่ได้เปิดกว้างให้ทุกประเทศสามารถเป็นสมาชิกได้โดยมีสถานะเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงการให้เงินสนับสนุนแก่สถาบันของสมาชิก

การพิจารณาของคณะกรรมการ

สถาบัน AIT เดิมคือบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งอยู่ภายใต้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนสถานะมาเป็น “สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย” หรือ AIT โดยให้มีสถานะเป็นสถาบันอิสระระดับภูมิภาค มีสมาชิก ๓๐ ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการอำนวยการของ AIT มีความเห็นว่า สถาบัน AIT ควรมีการเปลี่ยนสถานะมาเป็นองค์การระดับประเทศ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและการขอรับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากต่างประเทศจึงได้มีการร่างกฎบัตรฉบับใหม่ขึ้น ปัจจุบันมีประเทศที่ได้ลงนามให้สัตยาบันไปแล้ว ๙ ประเทศ ส่งผลให้กฎบัตรฉบับใหม่มีผลบังคับใช้วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ในส่วนของประเทศไทยได้มีการดำเนินการให้สัตยาบันกฎบัตรฉบับใหม่แต่กระบวนการได้หยุดชะงักเนื่องจากกระทรวงการต่างประเทศได้รับหนังสือร้องเรียนจากสมาคมนักเรียนเก่า AIT เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงของ AIT ว่ามีการจัดทำบันทึกความเข้าใจกับเอกชน ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของ AIT ที่ให้เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ดังนั้น เมื่อประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันร่างกฎบัตรฉบับใหม่ กฎบัตรฉบับเดิมจึงยังมีผลผูกพันอยู่กับ พ.ร.บ. คุ้มครองการดำเนินงานของสถาบัน AIT พ.ศ. ๒๕๑๐ และมีผลต่อกลไกการทำงานต่างๆ ของ AIT ตามกฎบัตรเดิมด้วย

กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่าแม้องค์การรัฐบาล AIT – IO จะประกาศบังคับใช้แล้วแต่ตามกฎหมายไทย พ.ร.บ. คุ้มครองการดำเนินงานของสถาบันเอไอที พ.ศ. ๒๕๑๐ ยังคงมีผลบังคับใช้เนื่องจาก AIT – IO ยังไม่ได้ออกกฎหมายมารองรับ ดังนั้น คณะกรรมการอำนวยการ (Board of Trustees) ตามกฎบัตรเดิมยังคงเป็นคณะผู้ปกครองสูงสุดของ AIT และได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (๒๐ พ.ค. ๕๕) เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา แต่เกิดกรณีร้องเรียนความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของ AIT – IO ส่งผลให้ต่อมา ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ชะลอการส่งเรื่องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาออกไปจนกว่าการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจะแล้วเสร็จ

คณะกรรมการเห็นว่าปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขเร่งด่วนคือ กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไม่รับรองปริญญาบัตรของสถาบัน AIT จะส่งผลต่อการอนุมัติปริญญาบัตรที่อยู่ภายใต้กฎบัตรฉบับใหม่ไม่สามารถใช้เทียบวุฒิการศึกษาและสมัครเข้ารับราชการได้

ซึ่งต่อมากกระทรวงการต่างประเทศได้หารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เห็นตรงกันว่าระหว่างที่ยังไม่มีการให้สัตยาบันกฎบัตรฉบับใหม่ คณะกรรมการอำนวยการ (Board of Trustees) ยังคงมีอำนาจพิจารณาอนุมัติปริญญาบัตรให้กับนักศึกษา

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๔ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๕ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของผู้นำเงินยุคใหม่ จากฐานที่สี่ไปยังฐานที่ห้ากับบทบาทที่จะมีต่อประเทศไทยและประชาคมโลก

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. นายวรศักดิ์ มหัทธโนบล

ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา

หนังสือพิมพ์ชิงเสียนเยอะเป่า

๒. นายวีระชัย วโรทยานนท์

บรรณาธิการอาวุโส

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

ภายหลังการประกาศผู้นำชุดใหม่จากที่ประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ ส่งผลให้สาธารณรัฐประชาชนจีนจะมีประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีคนใหม่ซึ่งจะดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา ๑๐ ปี ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลอย่างไรกับบทบาทของประเทศจีนในเวทีโลกตลอดจนจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไรบ้าง

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

นายวรศักดิ์ มหัทธโนบล (ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) เห็นว่าถึงแม้ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการประจำกรมการเมือง (Politburo Standing Committee) ซึ่งเป็นคณะบุคคลผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศจะยังมีความไม่แน่นอนว่ามีจำนวนเท่าไรและเป็นผู้ใดบ้าง แต่เป็นที่แน่นอนว่าตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในคณะกรรมการประจำกรมการเมือง คือ นายสีจิ้นผิง

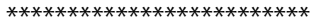
การเปลี่ยนผ่านรัฐบาลจีนชุดใหม่ ไม่น่าจะกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับจีน เนื่องจากปัจจุบัน พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีนโยบายที่ชัดเจนในการเป็นมิตรกับทุกประเทศ และพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพรรคการเมืองใหญ่ของแต่ละประเทศทั้งพรรคฝ่ายค้านและพรรคฝ่ายรัฐบาล ซึ่งแตกต่างจากอดีตที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีนโยบายสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ การเปลี่ยนผ่านรัฐบาลของจีนจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับทั้งประเทศไทยและประเทศจีนในการการทบทวนเพิ่มความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำโขงรวมทั้งมีการขยายตัวมากขึ้นในภูมิภาคอาเซียนทำให้จีนสนใจลงทุนในภูมิภาคนี้มากขึ้น

นายวีระชัย วโรทยานนท์ (บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ ชิงเสียนเยอะเป่า)

เห็นว่า ผู้นำจีนรุ่นใหม่คงจะเน้นการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หากประเทศไทยจะมีนโยบายการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันก็น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากรวมถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับจีนที่มีมาอย่างยาวนานจะสามารถเป็นโอกาสในการขยายการค้าและการลงทุนของไทยไปยังมณฑลเฉสว่นได้

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีนยังเป็นระบบอุปถัมภ์ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารประเทศยังมีภาพลักษณ์ไม่จึงเป็นอุปสรรคสำหรับนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๖ วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

**๑) พิจารณาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก
(TPP : TransPacific Strategic Economic Partnership Agreement)
บทบาทของประเทศไทยและผลกระทบต่ออาเซียน
๒) พิจารณาแถลงการณ์วิสัยทัศน์ร่วมว่าด้วยการเป็นพันธมิตร
ด้านการป้องกันประเทศไทย – สหรัฐอเมริกา ๒๐๑๒
(2012 Joint Vision Statement for the Thai – US Defense Alliance)**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายเสข วรรณเมธี

อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้

๒. นายศศิวัฒน์ ว่องสินสวัสดิ์

ผู้อำนวยการกองอเมริกาเหนือ

กระทรวงพาณิชย์

๓. นายสมเกียรติ ตริรัตนพันธ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

๔. ดร.วัชรศักดิ์ สีสวัสดิ์

รองผู้อำนวยการ (วิชาการ)

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจาก นายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีสหรัฐฯ เดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ เสร็จสิ้นลงในระหว่างวันที่ ๑๘ – ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับอาเซียน ส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีในฐานะหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์กับไทย และเพิ่มความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่ครอบคลุมหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมืองความมั่นคง และประเด็นที่สำคัญ คือ สหรัฐฯ ต้องการให้ประเทศไทยเข้าร่วมการเจรจาในความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement-TPP)

นอกจากนี้ก่อนการเดินทางเยือนประเทศไทยของประธานาธิบดีสหรัฐฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ ได้เดินทางมากระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อตอกย้ำยุทธศาสตร์นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ที่หันมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และสกัดกั้นบทบาทและอิทธิพลของจีน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ ได้ร่วมลงนามกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของไทย ใน “แถลงการณ์วิสัยทัศน์ร่วมว่าด้วยการเป็นพันธมิตรด้านการป้องกันประเทศไทย-สหรัฐ 2012” (2012 Joint Vision Statement for the Thai-U.S. Defense Alliance) ที่ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยและกลุ่มประเทศในภูมิภาคอย่างไรบ้าง

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๗ วันอังคารที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

พิจารณาศึกษาสถานะเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายดำรง ไคร์ครวญ	อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก
๒. นางสาวใจไทย อุปการนิติเกษตร	นักการทูตชำนาญการ
๓. นางสาวเกศริน พนารังสรรค์	เลขานุการโท

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร มีกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในระหว่างวันที่ ๑๔ – ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จึงเชิญกระทรวงการต่างประเทศมาให้ข้อมูลในภาพรวมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางไปศึกษาดูงาน

การพิจารณาของคณะกรรมการการ

โครงสร้างการเมืองการปกครองของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ พลเอก เต็ง เส่ง เป็นประธานาธิบดี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนชาวเมียนมาร์ในรอบ ๒๐ ปี ภายหลังจากการปกครองโดยรัฐบาลทหาร แต่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเมียนมาร์ยังคงเป็นในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยอิทธิพลของทหารและกองทัพยังคงมีส่วนร่วมในการควบคุมการเมืองการปกครอง ซึ่งดูได้จากการกำหนดอัตราส่วนในจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives หรือ Pyithu Hluttaw) และสภาชนชาติ/สภาแห่งชาติ/สภาชาติพันธุ์ (House of nationalities หรือ Amyotha Hluttaw) ให้มีตัวแทนจากกองทัพ จำนวนร้อยละ ๒๕ จึงเป็นผลให้ทหารยังคงมีบทบาทในการเมืองของเมียนมาร์อยู่

แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองของเมียนมาร์ภายหลังจากการปล่อยตัวนางออง ซานซูจี ผู้นำพรรคฝ่ายค้าน (พรรค NLD : National League of Democracy) ทำให้ต่างชาติมีความเชื่อมั่นในการก้าวสู่ระบอบประชาธิปไตยของเมียนมาร์มากขึ้น และการที่ผู้นำประเทศมหาอำนาจได้เดินทางเยือนและเข้าพบผู้นำของเมียนมาร์ เปรียบเสมือนสัญญาณที่ดีในการพัฒนาการเมืองการปกครองของเมียนมาร์

ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศภายหลังจากมีการเปิดประเทศและการเลือกตั้ง ทำให้นานาประเทศยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรทางการค้าต่อเมียนมาร์ส่งผลให้อัตราการส่งออกของเมียนมาร์มีการขยายตัวสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีข้อเสนอเกี่ยวกับกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยจะเข้าพบเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง เป็นอันดับแรกเพื่อรับฟังข้อมูลทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของพม่าในปัจจุบัน อีกทั้ง ตามกำหนดการเข้าพบผู้นำ/ตัวแทนรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ และประธานรัฐสภาเมียนมาร์ นั้นจะหารือถึงความเป็นไปได้ในเรื่องการจัดตั้งสถาบันเพื่อการศึกษาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองอาเซียน ๕ ประเทศลุ่มน้ำโขง ได้แก่ ไทย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม (ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity : AICEP) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖

๑. ประเทศกัมพูชา พื้นที่บริเวณชายแดนมีความสงบโดยประเทศไทยพยายามแก้ปัญหาข้อพิพาทเรื่องปราสาทพระวิหารออกจากความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนระหว่างกัน ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชนทั้ง ๒ ประเทศ ผลักดันให้มีการเปิดด่านถาวรเพิ่มขึ้น ณ บ้านหนองเอี่ยน จังหวัดสระแก้ว (ตรงข้ามสตึงบทของประเทศกัมพูชา) เพื่อส่งเสริมให้มีการค้าขายระหว่างกันมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้ประเทศกัมพูชามีการพัฒนาเส้นทางที่สำคัญเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น

๒. ประเทศเมียนมาร์ ประเทศไทยสนับสนุนกระบวนการปฏิรูปทางการเมืองในประเทศเมียนมาร์ และเป็นตัวเชื่อมระหว่างประเทศเมียนมาร์กับประชาคมโลก โดยเรียกร้องประชาคมโลกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกระบวนการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจในประเทศเมียนมาร์ นอกจากนี้ประเทศไทยยังส่งเสริมสนับสนุนโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมที่ทวาย โดยเฉพาะการเชื่อมโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายกับโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ดของประเทศไทย เพื่อให้เกิดเป็นระเบียบเศรษฐกิจทางใต้แห่งใหม่ รวมทั้งผลักดันให้มีการเปิดด่านแม่สอด-เมียวดี ที่ปิดมากกว่า ๑ ปี และเปิดด่านพุน้ำร้อนที่จังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นจุดผ่านแดนชั่วคราว ตลอดจนร่วมมือกับประเทศเมียนมาร์ในการตั้งศูนย์พิสูจน์สัญชาติเพิ่มอีก ๕ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี และเชียงใหม่ เป็นต้น

๓. ประเทศมาเลเซีย ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียได้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมเพื่อพิจารณาร่างความตกลงในการพัฒนาพื้นที่ชายแดน มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเพิ่มอีก ๒ แห่ง และมีการพัฒนาด่านถาวรบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาสถานการณ์ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

๔. ประเทศลาว ได้แก่ โครงการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว (ข้ามแม่น้ำโขง) แห่งที่ ๔ เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างไทย-ลาว รวมทั้งส่งเสริมการค้าระหว่างกัน การหารือเรื่องการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๕ ความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร การบริหารจัดการน้ำ ตลอดจนอยู่ระหว่างหารือเพื่อยกระดับด่านไทย-ลาว ที่ภูตู จังหวัดอุตรดิตถ์ และบ้านฮวก จังหวัดพะเยา ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เป็นต้น

ผลงานด้านความสัมพันธ์กับประเทศอาเซียน ประเทศไทยพยายามมีบทบาทในการขับเคลื่อนความร่วมมือของอาเซียนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยผ่านการส่งเสริมโครงการเชื่อมโยงเศรษฐกิจทั้งหลาย เช่น โครงการระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ โครงการระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก โครงการระเบียงเศรษฐกิจทางใต้ เพื่อส่งเสริมการรวมตัวทางเศรษฐกิจและลดช่องว่างในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของอาเซียน

ผลงานด้านความสัมพันธ์กับประเทศสำคัญๆ นอกประเทศภูมิภาคโดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ ได้แก่ การเยือนต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี หรือการที่ผู้นำจากต่างประเทศมาเยือนไทย โดยที่ทั้งสองฝ่ายได้พยายามหยิบยกประเด็นความสัมพันธ์ในลักษณะหุ้นส่วนในเชิงยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะการเป็นหุ้นส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับอาเซียน เป็นต้น ทั้งนี้นโยบายด้านต่างประเทศในขณะนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องของการดำเนินงานในต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการดำเนินงานภายในประเทศ โดยส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้และทำความเข้าใจในทิศทางของการต่างประเทศในประเด็นสำคัญๆ ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศมีมติรับทราบผลการดำเนินงานด้านการต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา (๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔-๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๕) พร้อมทั้งได้กล่าวชื่นชมการทำงานของกระทรวงการต่างประเทศ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖

พิจารณาความคืบหน้ากรณีกัมพูชายื่นขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ตีความคำพิพากษา คดีปราสาทพระวิหาร ปี ๒๕๐๕

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว
๒. นายณัฐวุฒิ โพธิสาโร
๓. นายธนา เวสโกสิทธิ์
๔. นางกาญจนา ภัทรโชค
๕. นายธานี แสงรัตน์
๖. นายทรงชัย ชัยปฏิยุทธ์

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน

ผู้อำนวยการกองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒

นักการทูตชำนาญการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเทศกัมพูชาได้ยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลตีความคำพิพากษาของคดีปราสาทพระวิหารปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยอ้างว่า ไทยและกัมพูชามีความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับบริเวณใกล้เคียงปราสาท ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกระบวนการของศาลที่จะรับหรือไม่รับคำร้องของฝ่ายกัมพูชาไว้พิจารณา คณะกรรมาธิการการต่างประเทศจึงขอทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ตลอดจนท่าทีและแนวทางในการต่อสู้คดีของฝ่ายไทย เพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

คดีนี้เป็นคดีที่ประเทศกัมพูชาได้ยื่นคำขอต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารที่ได้ตัดสินไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยศาลได้ตัดสินให้ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนภายใต้อธิปไตยของกัมพูชาและให้ไทยถอนกำลังทหารออกจากปราสาทพระวิหารหรือในบริเวณใกล้เคียงในดินแดนของกัมพูชา ซึ่งไทยมีความจำเป็นต้องยอมรับคำพิพากษาดังกล่าวในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ต่อมาประเทศกัมพูชาได้มีการนำปราสาทพระวิหารจดทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งในการจดทะเบียนนั้นฝ่ายกัมพูชาได้มีการยื่นเอกสารแผนที่ซึ่งฝ่ายไทยเห็นว่ามีการรุกล้ำเข้ามาในเขตแดนของไทย จึงได้ดำเนินการโต้แย้งการจดทะเบียนดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดและมีการปะทะกันบริเวณชายแดน ตลอดจนมีความพยายามของอาเซียนและสหประชาชาติที่จะเข้ามาดำเนินการไกล่เกลี่ย จนในที่สุดฝ่ายกัมพูชาได้นำเรื่องนี้ไปร้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเพื่อขอให้มีการตีความคำพิพากษาเดิมที่ได้ตัดสินไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งในคำพิพากษาดังกล่าวเพียงแต่ตัดสินให้กัมพูชาอธิปไตยเหนือปราสาทพระวิหารและบริเวณล้อมรอบแต่ไม่ได้มีการกำหนดว่าบริเวณล้อมรอบมีพื้นที่เท่าใด ดังนั้นกัมพูชาจึงได้ยื่นคำขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตีความคำพิพากษาเพิ่มเติมโดยเฉพาะประเด็นพื้นที่ล้อมรอบ และในขณะเดียวกันฝ่ายกัมพูชาได้นำแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการฟ้องร้องด้วย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่าง

กระบวนการของศาลที่จะรับหรือไม่รับคำขอของฝ่ายกัมพูชาไว้พิจารณา ทั้งนี้ฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาต่างมีการนำเสนอเอกสารชี้แจงท่าทีของแต่ละฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษรต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยฝ่ายไทยมีท่าทีและแนวทางในการต่อสู้คดีดังนี้

๑. ประเทศไทยถือว่าการที่ประเทศกัมพูชาได้ยื่นคำขอต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ นั้น ไม่ใช่เป็นการยื่นคำขอเพื่อให้ศาลตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารที่ได้ตัดสินไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ แต่เป็นการยื่นฟ้องเป็นคดีใหม่ จึงไม่อยู่ในขอบอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่จะรับคำขอไว้พิจารณา อย่างไรก็ตามหากศาลรับไว้พิจารณาแนวทางในการต่อสู้คดีของไทย คือ การโต้แย้งว่าประเทศไทยได้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ อย่างครบถ้วนแล้ว และได้มีการถอนกำลังทหารออกจากบริเวณพื้นที่ข้อพิพาท ตลอดจนได้มีการกำหนดเส้นบริเวณล้อมรอบปราสาทพระวิหารเรียบร้อยแล้ว (เส้นมติคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. ๒๕๐๕) จึงไม่มีการผิดต่อความคำพิพากษาดังกล่าวอีก

๒. เจตนาโดยแท้จริงของประเทศกัมพูชา ไม่ได้ต้องการตีความคำพิพากษา แต่เป็นการอุทธรณ์คดีปราสาทพระวิหารเดิมซึ่งได้ตัดสินไปแล้ว และประเด็นที่ฝ่ายกัมพูชาพยายามนำเสนอให้มีการพิจารณาใหม่ คือ ประเด็นเส้นเขตแดนและประเด็นเกี่ยวกับสถานะของแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ ที่กัมพูชาใช้เป็นหลักฐาน ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้ในคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ศาลไม่ได้รับไว้พิจารณา

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้ทั้งสองฝ่ายนำเสนอเอกสารชี้แจงท่าทีของแต่ละฝ่าย และกำหนดให้มีการนั่งพิจารณาในระหว่างวันที่ ๑๕-๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยเป็นการชี้แจงแสดงท่าทีของแต่ละฝ่ายด้วยวาจา ซึ่งคาดว่าจะมีการจัดทำคำพิพากษาในช่วงปลายปี ๒๕๕๖ ทั้งนี้หากศาลพิพากษาเป็นคุณแก่ฝ่ายกัมพูชา ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศภาคีสมาชิกของสหประชาชาติมีพันธะที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หากไม่ปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ ข้อ ๙๔ ระบุให้คู่กรณีอีกฝ่ายสามารถนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อขอให้ออกมาตรการที่จำเป็นและเห็นสมควรเพื่อบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศต่อไป

นอกจากนี้ ในการต่อสู้คดีของฝ่ายไทยได้มีการเตรียมการอย่างเต็มที่โดยมีที่ปรึกษาชาวต่างประเทศซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจำนวน ๓ คน มีคณะกรรมการดำเนินคดีประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและที่ปรึกษากฎหมายของฝ่ายไทย รวมทั้งมีการประชุมเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของทุกๆ ฝ่ายในการนำไปกำหนดท่าทีเพื่อจัดเตรียมคำชี้แจงของฝ่ายไทย ทั้งนี้ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จะมีการประชุมกับคณะที่ปรึกษาชาวต่างประเทศซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศอีก ๑ รอบ เพื่อตรวจสอบเอกสารสำหรับใช้ในการชี้แจงด้วยวาจาของฝ่ายไทยต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในวันที่ ๑๕-๑๙ เมษายน ๒๕๕๖

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิ

คณะกรรมการสิทธิเห็นว่า ที่ผ่านมามีหลายประเทศที่ไม่ยอมปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลโลก เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา โดยทั้งสองประเทศเป็นประเทศมหาอำนาจจึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม คำพิพากษาของศาลโลก อย่างไรก็ตามยังมีประเทศเล็กๆ อย่างเช่น สาธารณรัฐกินี-บิสเซา ที่มีข้อพิพาทพรมแดนทางทะเลกับสาธารณรัฐเซเนกัล โดยศาลโลกตัดสินให้สาธารณรัฐกินี-บิสเซา

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยังเห็นว่า คดีดังกล่าวเป็นคดีใหม่ไม่เกี่ยวกับเรื่องเดิม ศาลจึงไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณา และฝ่ายไทยสามารถปฏิเสธได้ทันทีโดยไม่ยอมรับเขตอำนาจของศาล แต่สาเหตุที่ฝ่ายไทยไม่ได้หยิบยกประเด็นข้อนี้ขึ้นต่อสู้เป็นประเด็นแรกและประเด็นเดียวตามข้อบังคับข้อที่ ๗๙ เนื่องจากกัมพูชาได้ยื่นคำขอให้ศาลตีความคำพิพากษาพร้อมทั้งยื่นคำขอคุ้มครองชั่วคราว ฝ่ายไทยจึงมีความจำเป็นต้องชี้แจงรวมกันไปในคราวเดียวกัน ไม่ได้แยกประเด็นการคัดค้านเขตอำนาจศาลออกมาให้ชัดเจน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖

**พิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

ผู้แทนจากรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวราเทพ รัตนากร)

๑. นายวีระชัย ศรีขจร	ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
๒. นายอภิวัฒน์ อัครินทัต	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน

ผู้แทนจากรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางสาวคันสนีย์ นาคพงศ์)

๓. นายประวิณ พัฒนะพงษ์	รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
๔. นางวันเพ็ญ อัทธัน	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริม การประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ รักษาการผู้อำนวยการสำนัก การประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
๕. นางอุษณีย์ ศรีธัญรัตน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ

๖. นายสมบัติ สุวรรณพิทักษ์รอง	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สภาความมั่นคงแห่งชาติ

๗. นางกนกทิพย์ รัชตะนันท์	ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์ความมั่นคง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๘. ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการสถาบันภาษาอังกฤษ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๙. นายเจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

๑๐. นางสาวจารุจิต นวพันธุ์	ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กร

โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา

๑๑. นางสุรางค์ เอกตระกูล	
๑๒. นายสหัส เอกตระกูล	

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา จะรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ทั้งนี้ กฎบัตรอาเซียนข้อ ๓๔ บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” กล่าวคือ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำหรับพลเมืองอาเซียนใช้ในการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์สู่ภูมิภาคอาเซียน ประชาชนใน

การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการ

ส่วนที่ ๑ นโยบายในการจัดการเรียนการสอนและการใช้ภาษาอังกฤษโดยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกาศใช้ครั้งแรกตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็น ๑ ใน ๘ สาระการเรียนรู้พื้นฐานหลักที่สอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการบรรจุในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนด้วย

การจัดหาครูต่างชาติเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐสนับสนุนโดยการจัดสรรงบประมาณในการจ้างครูต่างชาติให้แก่โรงเรียน โดยปัญหาอุปสรรคที่พบคือ ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งค่อนข้างยุ่งยาก ส่วนใหญ่ในภายหลังจะเปลี่ยนมาเป็นการรับเข้ามาในฐานะอาสาสมัครแทน ซึ่งก็จะมีข้อจำกัดในการรับค่าตอบแทนและมีการลดระดับคุณวุฒิลงมาจากเดิม ประเด็นปัญหาที่พบต่อมาคือ ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและระยะเวลาอยู่ในประเทศไทยไม่นาน

ส่วนที่ ๓ การส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันนโยบายหนึ่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนดคือ การส่งเสริมให้สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนา ๑ วันต่อสัปดาห์ (English Speaking Day) นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยด้อยกว่าประเทศอื่นนั้น เป็นเพราะบริบททางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แม้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่างๆ แต่ก็ยังเป็นเพียงการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียน ไม่มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กรมประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกรมประชาสัมพันธ์ นั้น มีการดำเนินการผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์ในเครือของกรมประชาสัมพันธ์ เช่น การประกาศตัวเป็นโทรทัศน์ ๒ ภาษา เปิดตัว NBT World ซึ่งดำเนินรายการเป็นภาษาอังกฤษตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีเว็บไซต์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นภาษาอังกฤษ การบรรยายหัวข้อข่าวสองภาษาในรายการข่าวต้นชั่วโมงและมีตัวอักษรเคลื่อนที่ประชาสัมพันธ์เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น นำเสนอรายการสอนภาษาอังกฤษ และมีการผลิตรายการภาคภาษาอังกฤษตลอด ๒๔ ชั่วโมงผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงหลักของกรมประชาสัมพันธ์ การจัดรายการตอบคำถามเกี่ยวกับประเทศต่างๆในอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศต่างๆในอาเซียน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในเครือคือ เพื่อประโยชน์ในทางวิชาชีพ เดิมจะจัดการเรียนการสอนผ่านหนังสือคู่มือภาษาอังกฤษและศึกษาโดยการทำงานร่วมกับหัวหน้าที่เป็นชาวต่างชาติ แต่ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยนอกจากจะเน้นภาษาอังกฤษที่เป็นศัพท์เฉพาะทางวิชาชีพแล้ว ยังเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วย สำหรับปัญหาที่พบก็เช่นเดียวกันกับสถานศึกษาต่างๆ คือ การเรียนแล้วไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ได้มอบนโยบายและงบประมาณแก่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการให้จัดหาครูต่างชาติสถานศึกษาละ ๒ คน โดยใช้วิธีการจ้างเหมาในลักษณะวิทยากร เนื่องจากภาระงานในลักษณะครูจะติดขัดเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และมีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพิ่มเติม จัดสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเปิดหลักสูตร English Program และ Mini English Program จัดการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ

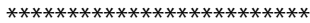
องค์การบริหาร อสมท จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) จะมีช่องโทรทัศน์ดาวเทียม MCOT World ซึ่งดำเนินรายการเป็นภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการที่จะพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่ดีที่สุด คือ การกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ของประเทศระยะยาว ปัจจัยที่สำคัญคือ หลักสูตรการเรียนการสอน ครูผู้สอนและสภาพแวดล้อมซึ่งอาจจะใช้สื่อเป็นตัวช่วยในการปรับทัศนคติในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ส่วนที่สำคัญ คือ ควรมีนโยบายรัฐที่ครอบคลุมหน่วยงานต่างๆ กำหนดให้มีการใช้ภาษาอังกฤษพื้นฐานเป็นหลักเกณฑ์อย่างหนึ่งในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน

สภาความมั่นคงแห่งชาติ ในมิติด้านความมั่นคง พยายามจะพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทำความเข้าใจระหว่างประเทศต่างๆ ในอนาคต

การให้ความสำคัญแก่ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านจะช่วยให้เข้าใจวิถีคิดและวิถีชีวิตของประชาชนประเทศนั้นๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยในการอยู่ร่วมกันเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตคือ ความเป็นมาตรฐานด้านความมั่นคง เช่น แบบฟอร์มและระเบียบวิธีการต่างๆ ในการผ่านเข้าเมือง ฯลฯ ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆจะต้องอาศัยความเข้าใจต่อประเทศในอาเซียนอย่างลึกซึ้ง

สำหรับการปรับสภาพแวดล้อมในวิถีชีวิตของคนไทยให้ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีความเห็นด้วย แต่สำหรับมิติความมั่นคงก็ต้องปรับขึ้นไปในอีกระดับหนึ่งเช่นเดียวกัน

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ มีหน้าที่จัดทำมาตรฐานอาชีพให้ได้มาตรฐานสากล สำหรับการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนที่จะมาถึงนั้น สถาบันฯได้มีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานอาชีพในกลุ่มอาชีพเทคโนโลยีการขนส่ง การก่อสร้าง การโรงแรม และการท่องเที่ยว ซึ่งในการกำหนดมาตรฐานจะต้องมีการหารือกับประเทศต่างๆในอาเซียนและนำทักษะด้านภาษามาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการกำหนดระดับ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทคมมีมติให้จัดส่งหนังสือไปยังกรมประชาสัมพันธ์และบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เสนอให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินการให้มีระบบสื่อ ๒ ภาษา ในการ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร และรายการบันเทิงต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษแก่ประชาชน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๑ วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖

พิจารณาศึกษากรณีข้อพิพาทหมู่เกาะฟอล์กแลนด์

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมยุโรป

๑. นางสาวพัชณี กิจถาวร

รองอธิบดีกรมยุโรป

- กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้

๒. นายเสข วรรณเมธี

อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้

๓. นางสาวเฉลิมขวัญ วรรณิต

นักการทูตปฏิบัติการ

- กรมเอเชียตะวันออก

๔. นายพิชัยพันธุ์ ชาญภูมิธล

รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

๕. นางสาวเกศรินทร์ พนารังสรรค์

นักการทูตปฏิบัติการ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากกรณีพิพาทระหว่างอาร์เจนตินากับสหราชอาณาจักร เรื่องดินแดนหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ โดยในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ อาร์เจนตินาได้นำกำลังทหารบุกยึดเกาะดังกล่าวก่อนถูกกองทัพสหราชอาณาจักร ขับไล่อีกในปีต่อมาและปกครองเกาะดังกล่าวมาโดยตลอด ในขณะที่อาร์เจนตินาไม่ได้ยอมรับอำนาจอธิปไตยของสหราชอาณาจักรและพยายามอ้างสิทธิเหนือดินแดน ดังนั้นทั้งสองประเทศต่างมีข้ออ้างในการถือสิทธิเหนือหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ จากเหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดความขัดแย้งขึ้นอีกครั้งเมื่อกองทัพสหราชอาณาจักรได้ส่งเรือรบฟริเกตรุ่นใหม่ไปยังหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ในมหาสมุทรแอตแลนติก ซึ่งเป็นดินแดนข้อพิพาทระหว่างสองประเทศ อาร์เจนตินาจึงยื่นหนังสือร้องเรียนอย่างเป็นทางการต่อสหประชาชาติอ้างว่าสหราชอาณาจักรพยายามใช้กำลังทหารบริเวณพื้นที่หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ และได้ทวีความขัดแย้งมากขึ้นเมื่อรัฐบาลท้องถิ่นของหมู่เกาะฟอล์กแลนด์จะจัดให้มีการทำประชามติเพื่อให้ชาวหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ได้ใช้สิทธิในการเลือกว่าต้องการอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศใดระหว่างสองประเทศดังกล่าว ในวันที่ ๑๐-๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งสหราชอาณาจักรได้แสดงท่าทีชัดเจนในการสนับสนุนหลักการนี้ ในขณะที่อาร์เจนตินามีท่าทีที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากกับการทำประชามติเพราะเห็นว่าหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของอาร์เจนตินาที่ถูกสหราชอาณาจักรยึดครองไป ดังนั้นหลักการดังกล่าวจึงไม่สามารถนำมาใช้ได้และเรียกร้องให้สหราชอาณาจักรคืนหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ให้กับอาร์เจนตินาโดยเร็ว ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าวกำลังเป็นที่สนใจของนานาประเทศ คณะกรรมาธิการการต่างประเทศจึงขอทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง ตลอดจนท่าทีของไทยและประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

ภูมิหลังหมู่เกาะ

หมู่เกาะฟอล์กแลนด์ (Falkland Island) หรือหมู่เกาะมัลวินัส (Las Islas Malvinas) ซึ่งเป็นชื่อทางการของหมู่เกาะ นอกจากนี้ยังมีเกาะ South Georgia และ South Sandwich ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง

- ทั้งนี้ แม้จะเกิดประเด็นพิพาทดังกล่าว สหราชอาณาจักรและอาร์เจนตินายังคงมีการดำเนินการด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ แต่ทั้ง ๒ ประเทศ อาจชะลอการขยายตัวทางเศรษฐกิจและดำเนินการภายใต้กฎหมายหรือกติกาการค้าระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด

สถานะล่าสุด

สภานิติบัญญัติของหมู่เกาะฟอล์กแลนด์มีมติให้จัดทำประชามติ (Referendum) ในวันที่ ๑๐ – ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยมีคำถามว่า “ท่านต้องการให้หมู่เกาะฟอล์กแลนด์คงสถานะดินแดนโพ้นทะเลของสหราชอาณาจักรต่อไปหรือไม่”

ท่าทีของไทย คือ การสนับสนุนให้มีการยุติข้อพิพาทเหนือดินแดนโดยสันติวิธีผ่านกระบวนการเจรจา ทั้งนี้ หากมีประเทศใดมีการขอเข้าพบคณะกรรมการมาธิการการต่างประเทศในกรณีดังกล่าวหรือในประเด็นอื่นๆ กระทรวงการต่างประเทศขอให้คำปรึกษาและแนะนำคณะกรรมการมาธิการเพื่อให้เห็นงท่าทีไปในแนวทางเดียวกัน

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมาธิการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมาธิการการต่างประเทศมีมติรับทราบการพิจารณาศึกษากรณีข้อพิพาทหมู่เกาะฟอล์กแลนด์

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๒ วันพุธที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๒ วันพุธที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พิจารณาติดตามวิกฤตเศรษฐกิจยุโรป ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมยุโรป

๑. นางสาวพัชนี กิจถาวร

รองอธิบดีกรมยุโรป

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

๒. นางสาวศิรินทรา จันทพันธ์

ผู้อำนวยการกองสนเทศเศรษฐกิจ

๓. นางพัชรา โล่หิจินดารัตน์

นักการทูตชำนาญการ

กระทรวงการคลัง

- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

๔. นายบุญชัย จรัสแสงสมบูรณ์

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

๕. ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลี

เศรษฐกิจชำนาญการ

๖. นางสาวภัทราพร คุ่มสะอาด

เศรษฐกิจตรี

ธนาคารแห่งประเทศไทย

๗. นายเมธี สุภาพงษ์

ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน

สายนโยบายการเงิน

๘. นายธีรวิทย์ พบสุขหิรัญ

เศรษฐกิจอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สายนโยบายการเงิน

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

วิกฤตเศรษฐกิจยุโรปเป็นวิกฤตที่เกิดขึ้นในยุโรป เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ โดยมีประเทศกรีซเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤตในครั้งนี้ และสาเหตุสำคัญมาจากประเทศกรีซมีการก่อหนี้สาธารณะในสัดส่วนที่สูง มีอัตราหนี้สินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมากกว่า ๑๐๐% ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ อันเป็นผลมาจากการกู้ยืมเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุลของรัฐบาล โดยจุดเริ่มต้นของวิกฤตได้ก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่การปฏิรูประบบเศรษฐกิจในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ และกรีซประกาศยกเลิกการใช้เงินสกุลดั่งเดิมหันไปใช้เงินสกุลยูโรของกลุ่มสหภาพยุโรปแทน ส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของประเทศดีขึ้นสามารถกู้ยืมเงินได้อย่างสะดวกสบาย ดังนั้นในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลจึงมีการกู้ยืมเงินจำนวนมากเพื่อมาใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดมหกรรมกีฬาโอลิมปิกที่กรุงเอเธนส์ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ที่กรีซเป็นเจ้าภาพ นอกจากประเทศกรีซแล้ว ปัญหาหนี้สาธารณะสูงยังก่อตัวขึ้นในหลายประเทศของยูโรโซน อาทิ ไอร์แลนด์ และอิตาลี เป็นต้น จากการติดต่อกันในระบบการเงินโลกนั้น การที่ประเทศหนึ่งผิณฑชำระหนี้สาธารณะหรือเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ย่อมทำให้หนี้เอกชนภายนอกบางส่วนอยู่ในความเสี่ยง รวมทั้งระบบสถาบันการเงินของประเทศเจ้าหนี้ก็เผชิญความสูญเสีย ผลกระทบจึงส่งผ่านกันไปเป็นวงกว้าง ดังนั้นการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจยุโรปดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย คณะกรรมการการต่างประเทศจึงเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

๑) กรมนยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

ภาพรวมสถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-สหภาพยุโรป (EU)

๑) สถิติการส่งออกระหว่างประเทศไทย-สหภาพยุโรป โดยรวมมีอัตราการลดลง แต่อัตราการเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปมีจำนวนสูงขึ้น

๒) สหภาพยุโรปเห็นความสำคัญของภูมิภาคเอเชียมากขึ้น โดยได้ผลักดันให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ซึ่งถือได้ว่าเป็นพัฒนาการของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกันที่มีความสำคัญยิ่ง

๓) สหภาพยุโรปเร่งดำเนินการการเจรจาจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือไทย-ประชาคมยุโรปและประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป (Framework Agreement on Comprehensive Partnership and Cooperation between Thailand and the European Community and its Member States – PCA)

๒) ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินมาตรการลดผลกระทบจากสถานการณ์ค่าเงินบาทแข็งตัว ดังนี้

๑) มาตรการสร้างความสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้ายเพื่อลดความผันผวนของค่าเงินบาท

- ดูแลความผันผวนของค่าเงินบาท

- มาตรการผ่อนคลายเป็นไปตามแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ได้แก่ ให้บุคคลธรรมดาลงทุนโดยตรง (direct investment) ในต่างประเทศได้ไม่จำกัดวงเงิน ยกเลิกวงเงินลงทุนต่อรายของผู้ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (portfolio investment) และเปิดโอกาสให้บุคคลในประเทศสามารถเปิดบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (FCD – Foreign currency deposit) กับธนาคารพาณิชย์ในประเทศแบบมีการผูกพันได้ตามภาระผูกพัน

๒) มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โดยเปิดช่องให้สามารถทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contract) กับธนาคารพาณิชย์ของรัฐเข้าร่วมโครงการและเพิ่มเครื่องมือในการค้าประกันการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

สำหรับสาเหตุปัจจัยที่สนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในขณะนี้ คือ ๑) การบริโภคภาคเอกชน (ประกอบด้วยกำลังซื้อของครัวเรือน) ตลอดจนภาวะทางการเงินที่เอื้อต่อการใช้จ่าย ๒) การลงทุนของภาคเอกชน เนื่องจากนักลงทุนมีความเชื่อมั่นประกอบกับข้อได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งของประเทศไทย ระบบสาธารณูปโภค ฝีมือแรงงาน และเครือข่ายการผลิตที่เข้มแข็งโดยเฉพาะอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วน

๓) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของยุโรป ได้มีมาตรการแก้ไขปัญหาดังนี้

มาตรการระยะสั้น – ธนาคารกลางยุโรป (ECB) รับซื้อพันธบัตรรัฐบาลของประเทศที่มีอัตราผลตอบแทนสูง (สเปนและอิตาลี)

มาตรการระยะยาว ๑) Monetary Union – ธนาคารกลางยุโรป (ECB) ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเดียวใน ๑๗ ประเทศ ๒) Banking Union – ธนาคารกลางยุโรป (ECB) เข้ามามีบทบาทดูแลธนาคาร

ขนาดใหญ่ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบทางการเงินอย่างเคร่งครัด ๓) Fiscal Union – มาตรการแทรกแซงด้านการเงินของธนาคารในแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อรักษามาตรฐานและวินัยด้านการเงิน

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์กระแสเงินทุนไหลเข้ามาภายในประเทศไทยไม่ได้มีสาเหตุจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของยุโรปเป็นหลัก แต่เกิดจากนักลงทุนระหว่างประเทศยอมรับความเสี่ยงในการลงทุนมากขึ้นจึงกระจายการลงทุนมายังประเทศใหม่ๆ อีกทั้งสหรัฐฯ และญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายผ่อนคลายทางการเงิน (อัดฉีดเงินเข้าระบบ) จึงเป็นเหตุให้มีกระแสเงินทุนเข้ามาในประเทศมากขึ้น

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการมีความเห็นว่า การเรียนรู้และศึกษาบทเรียนจากสหภาพยุโรปเพื่อนำมาใช้กับอาเซียนเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์อย่างมาก นอกจากนี้ประเด็นกระแสเงินทุนไหลเข้ามาส่งผลให้ค่าเงินบาทแข็งตัว ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องอธิบายต่อสาธารณชนให้ชัดเจนว่าสถานการณ์เศรษฐกิจเป็นอย่างไร

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๓ วันพุธที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในขั้นตอนการให้คำอธิบายด้วยวาจาเพิ่มเติม (Oral Explanation) ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๙ เมษายน ๒๕๕๖ โดยฝ่ายกัมพูชาจะเริ่มให้ปากคำก่อนในวันที่

๑๕ และ ๑๘ เมษายน และฝ่ายไทยให้ปากคำในวันที่ ๑๗ , ๑๙ เมษายน หลังจากนั้นคาดว่าศาลจะมี คำวินิจฉัยประมาณช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ โดยภาพรวมการปฏิบัติงานของไทยต่อกรณีข้อพิพาทปราสาท พระวิหารในขณะนี้แบ่งได้เป็นการรักษาสันติภาพ บรรยากาศของเสถียรภาพและความมั่นคงระหว่างไทย และกัมพูชาที่เอื้อต่อการพัฒนาโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ซึ่งไทยและกัมพูชายังมี ความสัมพันธ์ ผลประโยชน์ระหว่างกันในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากกรณีปัญหาดังกล่าวที่ต้องคำนึงถึง เช่นเดียวกับหลายประเทศทั่วโลกที่มีปัญหาเรื่องเขตแดนแต่ไม่มีการสู้รบกัน เนื่องจากตระหนัก ถึงประโยชน์ของสันติภาพ กระทรวงการต่างประเทศได้ตั้งหน่วยงานที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับ ประชาชนระหว่างไทย-กัมพูชา คือ สมาคมมิตรภาพไทย-กัมพูชา จัดกิจกรรมภาคประชาชน แนวคิดในการ จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่ดี แต่ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องจึงจะได้ผลดี

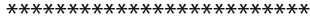
ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ สภาพทั่วไปอยู่ในภาวะปกติ ประชาชนมีการค้าขายระหว่างพรมแดนไป มาหาสู่กันเป็นปกติสุข จังหวัดมีกิจกรรมนำสินค้าไปจำหน่ายที่พระวิหาร เสียมราฐ และมีการประชุม ประจําปีร่วมกัน ความสัมพันธ์ระดับเจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือนและทหารมีการพบปะกันอยู่เสมอ ในระดับจังหวัด จึงมีความสัมพันธ์ที่ดีมาก ปัญหาที่พบในพื้นที่ คือการลักลอบเข้ามาตัดไม้พุงในเขตไทย ความรู้สึก ของประชาชนชายแดนไม่ประสงค์จะให้เกิดข้อพิพาทสู้รบในพื้นที่ และพร้อมปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ

ส่วนความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย-กัมพูชาเป็นไปด้วยดี กระทรวงวัฒนธรรมได้เชิญ คณะผู้แทนกัมพูชาเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมอยู่เนืองๆ ล่าสุดคือการประชุมอาเซียนเรื่องการรักษา ปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม ทัศนศึกษาตัวอย่าง ที่จะจัดขึ้นในจังหวัดลำปางช่วงสัปดาห์หน้า

ประธานคณะกรรมการจัดการเสนอแนะการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง มิตรประเทศที่มีรากฐานทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีคล้ายคลึงกัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ในช่วงเมษายน อาจจัดกิจกรรมสืบสานประเพณีสงกรานต์ร่วมกัน ๕ ประเทศ ได้แก่ ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม ไทย จะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างเสริมมิตรภาพที่ดี

ในส่วนการประชาสัมพันธ์มีการแถลงข่าวชี้แจงทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุอย่างต่อเนื่อง การจัดทำ สื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๔ จัดทำหนังสือเผยแพร่ข้อมูล ข้อเท็จจริงเป็นรูปเล่ม และแผ่นพับ สื่อเทปโทรทัศน์อธิบายความเป็นมา ภูมิหลังการดำเนินการที่ผ่านมาและสิ่งที่กำลังปฏิบัติและ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ จัดทำสื่อการ์ตูนซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ และการ เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังมีการพบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสื่อมวลชนและนักวิชาการ การจัดสัมมนาและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเผยแพร่ข้อเท็จจริงกรณีปราสาทพระวิหารของภาคส่วนต่างๆ และเตรียมการเผยแพร่ข้อมูลเพิ่มเติม แพลเอกสาร เมื่อการให้ปากคำในเดือนเมษายนผ่านพ้นไป อย่างไรก็ตามไม่ว่าผลการตัดสินจะเป็นประการใด ไทยและกัมพูชายังต้องมีการดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา อย่างสันติต่อไป

การปฏิบัติงานของกรมประชาสัมพันธ์ใช้การนำเสนอข่าว ข้อเท็จจริงทุกมิติ การนำเสนอข้อมูลต้อง อยู่บนความเป็นจริง การสัมภาษณ์ทัศนคติความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ การชี้แจงแถลงจากภาครัฐที่ เกี่ยวข้อง การให้ทัศนะของนักวิชาการ โดยผ่านช่องทางทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

**พิจารณาศึกษาความคืบหน้ากรณีการเสียชีวิต
ของสองนักปั่นจักรยานรอบโลกสัญชาติอังกฤษ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา**

บุคคล/หน่วยงานที่ชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมยุโรป

๑. นางสาวพัชนี กิจถาวร

รองอธิบดีกรมยุโรป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. พ.ต.อ.อภิรักษ์ เวชกาญจนนา

ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรพนมสารคาม

๓. ร.ต.ต. ไชยงค์ บุตรวัน

พนักงานสอบสวนพนมสารคาม

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

กรณีการเสียชีวิตของสองสามีภริยานักปั่นจักรยานรอบโลกชาวอังกฤษ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยอุบัติเหตุบนท้องถนนในประเทศไทย เป็นข่าวปรากฏทางสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ทางเว็บไซต์ต่างๆซึ่งได้รับความสนใจจากสาธารณชนทั้งไทยและต่างประเทศ กระทั่งภาพลักษณ์ความปลอดภัยของการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้นคณะกรรมการการจึงมีมติพิจารณาศึกษาเหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและสร้างความเชื่อมั่นต่อภาพลักษณ์ลักษณ์การท่องเที่ยวของไทย

การพิจารณาของคณะกรรมการการ

นางสาวพัชนี กิจถาวร รองอธิบดีกรมยุโรปชี้แจงว่า กรณีการเสียชีวิตของ Mr. Peten Root กับ Mrs. Mary Thompson เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ บนถนนหมายเลข ๓๐๔ เส้นทางมุ่งหน้าอำเภอนมสาร พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา คู่สามีภริยาชาวอังกฤษ ที่มีความตั้งใจจะเดินทางรอบโลกด้วยจักรยาน ซึ่งเดินทางออกจากประเทศอังกฤษตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เส้นทางจากทวีปยุโรปเข้าสู่เอเชียและเข้าสู่ประเทศไทย การเดินทางของสามีภริยาคู่นี้ได้รับความสนใจมีผู้ติดตามทางเว็บไซต์ส่วนตัวของทั้งสองเป็นจำนวนมาก ภายหลังเกิดเหตุ กระทรวงการต่างประเทศได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรพนมสารคามว่า มีชาวอังกฤษเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ และมีการประสานงานถึงสถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทยทราบอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่มีปัญหาใดๆ ภายหลังเกิดเหตุ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ต้องหาไม่ได้หนีไปจากที่เกิดเหตุเพราะได้รับบาดเจ็บ และได้รับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ กระทรวงการต่างประเทศได้รับการติดต่อจากเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย เพื่อขอเข้าพบอธิบดีกรมยุโรป เกี่ยวกับกรณีอุบัติเหตุดังกล่าว ซึ่งในเบื้องต้น เอกอัครราชทูตอังกฤษได้แสดงความประสงค์ที่พร้อมจะเข้ามาช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเพิ่มความปลอดภัยบนถนนของประเทศไทยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอีก

พ.ต.ต. อภิรักษ์ เวชกาญจนนา ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ชี้แจงว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นบนถนนหมายเลข ๓๐๔ มุ่งหน้าไปอำเภอนมสาร พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พนักงานสอบสวนได้รับแจ้งจากพลเมืองดีว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้น จึงได้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ พบรถกระบะ Toyota รุ่น VIGO ทะเบียนป้ายแดงตกอยู่ข้างทางลักษณะมีการเฉี่ยวชน มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๑ คน คือ

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

**พิจารณาศึกษาความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย
ในการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการจัดงานมหกรรมโลกเวิลด์ เอ็กซ์โป ๒๐๒๐ ณ จังหวัดอยุธยา**

บุคคล/หน่วยงานที่ชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

๑. นางสาวศิรินทรา จันทพันธ์

ผู้อำนวยการกองสนเทศเศรษฐกิจ

๒. นางสาววรภาณุจันต์ธนรัตน์เจริญ

นักการทูตปฏิบัติการ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

๓. นายพนม กระวีบุตร

ผู้อำนวยการภูมิภาค ภูมิภาคอาเซียน เอเชียใต้
และแปซิฟิกใต้

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) (สสปน.)

๔. นายจิรุตถ์อิศรางกูร ณ อยุธยา

ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมตลาดในประเทศ
(ปฏิบัติหน้าที่แทน ผอ.สสปน.)

๕. นางสาวริตา จินตกานนท์

ผู้จัดการอาวุโสส่วนวางแผนกลยุทธ์องค์กร

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

ประเทศไทยผลักดันส่งเสริมการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเผยแพร่งานนวัตกรรมใหม่ๆ ด้านต่างๆ จูงใจเยาวชนและผู้สนใจ ศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การสร้างเทคโนโลยีใหม่ๆ ของตนเองอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ การที่ไทยเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดงาน World Expo 2020 ซึ่งเป็นงานนิทรรศการขนาดใหญ่ที่สุดในโลก คณะกรรมการพิจารณาจึงขอทราบความพร้อม การเตรียมการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการจัดงานนิทรรศการดังกล่าว โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงให้ข้อมูลประกอบการพิจารณา

การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา

นายจิรุตถ์อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมตลาดในประเทศ (ปฏิบัติหน้าที่แทน ผอ.สสปน.) ชี้แจงโดยสรุปสาระสำคัญภาพรวมของการจัดงาน World Expo เป็นงานแสดงนวัตกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกและมีเวลาในการจัดงานยาวนานถึง ๖ เดือน โดยจัดทุกๆ ๕ ปี งานจะแสดงถึงนวัตกรรม ความก้าวหน้าต่างๆ และนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์ต่อโลกและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตลอดจนเป็นการแสดงวัฒนธรรมของประชาชนทั่วทุกมุมโลก โดยงาน World Expo จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเจ้าภาพ ซึ่งเฉลี่ยจะมีชาวต่างชาติที่เข้าชมงาน ณ ประเทศเจ้าภาพประมาณ ๑๐ ล้านคน มีประเทศที่เข้าร่วมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ประเทศ โดยปัจจุบัน หน่วยงานที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในการจัดงาน คือ สำนักงานมหกรรมโลก BIE : Bureau Of International Expositions เป็นองค์กรระหว่างประเทศภายใต้สนธิสัญญาขององค์กรสหประชาชาติ ณ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๑๖๓ ประเทศ

ความเป็นมาของการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพของประเทศไทยเริ่มจากวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบในหลักการโครงการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดมหกรรมโลก World Expo 2020 โดยขั้นตอนประกอบด้วย

๑. เสนอตัวเป็นเจ้าภาพ
๒. คณะ BIE เข้าชมและสำรวจประเทศไทย ด้านความพร้อมต่างๆ
๓. การรณรงค์หาเสียง สนับสนุนจากประเทศสมาชิก เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นเจ้าภาพ

ในการจัดงาน

โดยในการเสนอตัวครั้งนี้มีคู่แข่ง จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่

๑. เมือง Sal Paula ประเทศ Brazil
๒. เมือง Ekateninburg ประเทศ Russia
๓. เมือง Izmir ประเทศ Turkey
๔. เมือง Dubai ประเทศ United Arab Emirates

ปัจจุบันประเทศไทยได้อยู่ระหว่างขั้นตอนที่สาม คือ รณรงค์หาเสียงสนับสนุนจากประเทศสมาชิกที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาใหญ่ของสำนักงานมหกรรมโลกรวม ๔ ครั้ง ซึ่งครั้งล่าสุดเมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดยได้นำเสนอความพร้อมและความคืบหน้าของการดำเนินการ

นางสริตา จินตกานนท์ ผู้จัดการอาวุโสส่วนวางแผนกลยุทธ์องค์กร ซึ่งแจ้งโดยสรุปสาระสำคัญว่า ในส่วนการศึกษาและวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการจัดงานมหกรรม World Expo 2020 หากประเทศไทยได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพนั้นจะมีผู้เข้าชมงาน ประมาณ ๓๗ ล้านคน แบ่งเป็น คนไทย ร้อยละ ๘๑ และชาวต่างชาติ ร้อยละ ๑๙ โดยเป็นตัวเลขที่นำมาประเมินจากประเทศที่ได้จัดงาน World Expo ของครั้งที่ผ่านมาแล้ว จำนวน ๓ ประเทศ จากการคาดการณ์รายได้จากการจัดงาน World Expo 2020 นั้น ประเทศไทยอาจได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพจะมีรายได้จากการจัดงานประมาณ ๖๑,๘๔๑ ล้านบาท (ค่าเข้าชมงาน+ค่าสินค้า+ค่าอาหาร+เครื่องดื่ม+ค่าเช่าที่จอดรถ) ส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนนั้น ๓๓,๕๗๒ ล้านบาท หากรวมกับอัตราเงินเฟ้อในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ อีก ๒.๒๕% ต่อปี เท่ากับ ๔๐,๑๑๒ ล้านบาท

สถานที่จัดงานคือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมมากที่สุดในทุกๆ ด้าน เช่นการคมนาคม การขนส่ง ระยะทางในการเดินทางจากกรุงเทพมหานครโดยใช้พื้นที่ประมาณ ๑,๒๘๐ ไร่ ตรงข้ามกับศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ทิศใต้ติดทางหลวงหมายเลข ๙ ทิศตะวันตกติดทางหลวงหมายเลข ๓๓๐๙ ทั้งนี้ ในด้านการลงทุนโครงการต่างๆ เพื่อรองรับงานดังกล่าว นั้น เช่น โครงการพัฒนารถไฟฟ้าชานเมือง สายสีแดง ช่วง บางซื่อ-รังสิต, โครงการพัฒนารถไฟฟ้าวงรอบนอกกรุงเทพ ด้านตะวันตก ช่วงบางบัวทอง-บางปะอิน เป็นต้น เป็นโครงการที่อยู่ในแผนการพัฒนาของรัฐบาลอยู่แล้วทั้งสิ้น โดยมูลค่าในการประเมินเงินค่าลงทุนทางอ้อมอยู่ที่ ๓๓๒,๒๗๖ ล้านบาท

สรุปผลกระทบทางเศรษฐกิจ หากไทยได้เป็นเจ้าภาพในการจัดงาน World Expo 2020

- ประมาณการรายได้จากการจัดงาน	๖๑,๘๔๑	ล้านบาท
- ประมาณการงบลงทุนของการจัดงาน	๔๐,๑๑๒	ล้านบาท
- มูลค่าเพิ่มขึ้นทางเศรษฐกิจ	๑๙๘,๗๒๓	ล้านบาท
- ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต้องการลงทุน ของการจัดงาน ๔.๙๕ เท่า		
- ส่งผลให้การเติบโตของ GDP ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นร้อยละ	๑.๓๘	
- มีการจ้างงาน	๒๘๔,๐๐๐	อัตรา

ทั้งนี้ การจัดงาน World Expo นั้น ไม่ได้มีเพียงรายได้เท่านั้นแต่สิ่งที่ได้รับอีกทางคือการพัฒนาวัฒนธรรมพัฒนาสังคมการปรับตัวของประชาชนที่เป็นเจ้าภาพจัดงานเป็นมาตรฐานมากขึ้น ตัวอย่างประเทศจีน เมืองเซี่ยงไฮ้ มีการปรับตัวของประชาชนจีนดีขึ้นทั้งการรักษาความสะอาดและการช่วยเหลือกันของประชาชนในสังคม

ในปัจจุบันนี้ การเสนอตัวเข้าเป็นเจ้าภาพมหกรรม World Expo 2020 ของประเทศไทยอยู่ในขั้นตอนการเสนอตัว ซึ่งจะมีการบรรยายเกี่ยวกับภาพรวมของเจ้าภาพอีกครั้ง คือ ช่วงเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๓ ซึ่งเป็นการนำเสนอครั้งสุดท้าย ก่อนมีการโหวตลงคะแนนของประเทศสมาชิก ซึ่งนายกรัฐมนตรีอาจจะต้องเดินทางไปด้วยตนเองหรือรัฐมนตรีที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต้องเดินทางไปยังกรุงปารีส เพื่อนำเสนอด้วยตัวเอง ก่อนจะมีการออกเสียงจากประเทศสมาชิก โดยการลงคะแนนจะจัดแบบประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคัดออกในแต่ละรอบจนเหลือ ๒ ประเทศสุดท้าย

นางสาวศิรินทรา จันทพันธ์ ผู้อำนวยการกองสนเทศเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า จากการที่ไทยได้เสนอตัวเข้าเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรม World Expo นั้น ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ กระทรวงการต่างประเทศได้มอบนโยบายให้เอกอัครราชทูต ที่ประจำ ณ ต่างประเทศช่วยรณรงค์หาเสียงให้ประเทศที่ตนประจำอยู่ ลงคะแนนเสียงให้ไทยได้รับเลือกเป็นเจ้าภาพจัดงาน World Expo 2020 ซึ่งปัจจุบัน กระทรวงการต่างประเทศก็มีความพร้อมในการรณรงค์หาเสียงจากประเทศต่างๆ แต่ยังคงต้องการความชัดเจนจากคณะรัฐมนตรี ภายหลังจากการศึกษาความคุ้มค่าของการลงทุนว่ามีความคุ้มค่าเพียงใด เพื่อจะได้รณรงค์อย่างจริงจังมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งจากการรณรงค์หาเสียงเบื้องต้นจากประเทศในกลุ่มอาเซียน และกลุ่มประเทศที่ไทยเคยให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและอื่นๆ มีความยินดีจะสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงาน World Expo 2020

นางสริตา จินตกานนท์ ผู้จัดการอาวุโสส่วนวางแผนกลยุทธ์องค์กร (สสปน.) ประเทศที่เข้าร่วมงาน เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการก่อสร้างและภายหลังจากงานเสร็จจะมีการทบทวน

- ค่าตัวในการเข้าชมงานอยู่ที่ประมาณเท่าใด
- ค่าตัวเข้างานแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ตัว ๓ วัน	ราคาประมาณ	๓,๗๐๐ บาท
ตัว ๑ วัน	ราคาประมาณ	๙๗๐ บาท
ตัว หมู่คณะ	ราคาประมาณ	๙๔๐ บาท

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

คณะกรรมการตั้งข้อสังเกตในการเสนอตัวจัดงาน World Expo 2020 ของรัฐบาล คือ ต้องการให้มีความชัดเจนจากคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการคุ้มค่าการลงทุนของการเป็นเจ้าภาพ World Expo 2020 เพื่อจะได้มีการเดินทางในการรณรงค์ของกระทรวงการต่างประเทศชัดเจนมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้ มองถึงผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับเป็นสำคัญในการเป็นเจ้าภาพ World Expo 2020

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พิจารณาศึกษาบทบาทของสมาคมมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กับความมั่นคงแห่งรัฐและความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บุคคล/หน่วยงานที่ชี้แจง คือ

สำนักงานสมาคมมั่นคงแห่งชาติ

๑. พลโท ภาณุกร พัฒนธนาบุตร

เลขาธิการสมาคมมั่นคงแห่งชาติ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

ปัญหาสถานการณ์ด้านความมั่นคงในชายแดนภาคใต้ของไทยเป็นปัญหาสำคัญซึ่งประชาชนไทยทุกคนมีความประสงค์ให้เหตุการณ์ร้ายต่างๆยุติลง เกิดความสงบสุขในพื้นที่ ความคืบหน้าในการแก้ไข ปัญหาที่สำคัญคือการเจรจาพูดคุยเพื่อสันติภาพอันเป็นผลสืบเนื่องจากการที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้พบกับ นาจีบ ราซะห์ นายกรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ในการประชุมหารือประจำปีเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ มีความจำเป็นต้อง ดำเนินการให้พื้นที่บริเวณชายแดนของทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนมีความสงบเรียบร้อยและไม่มีบรรยากาศ ของความขัดแย้ง เพื่อให้ประชาคมอาเซียนมีความมั่นคงแข็งแรง ดังนั้นนายกรัฐมนตรีของไทยและ มาเลเซียจึงได้มาตกลงร่วมกันในการแก้ไขปัญหา โดยมอบให้สำนักงานเลขาธิการสมาคมมั่นคงแห่งชาติ ของทั้งสองประเทศเป็นผู้รับผิดชอบประเทศไทย คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงต้องเชิญหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อร่วมมือในแก้ไขปัญหาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการการ

พลโท ภาณุกร พัฒนธนาบุตร เลขาธิการสมาคมมั่นคงแห่งชาติ กล่าวชี้แจงโดยสรุปมีสาระสำคัญ คือ ปัจจุบัน สมช. ใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เป็นกรอบในการดำเนินงานตามมติ ความมั่นคงของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลโดยมีประเด็นหลักๆ ได้แก่ การสร้างความ โปร่งใสสมานฉันท์ของคนในชาติและการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับเหตุการณ์การลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ ณ ศูนย์ฝึก ตำรวจมาเลเซีย กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ มีดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้พบกับ นาจีบ ราซะห์ นายกรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซีย ในการประชุมหารือประจำปีเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสถานการณ์ ชายแดนภาคใต้ เนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้พื้นที่บริเวณชายแดน ของทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนมีความสงบเรียบร้อยและไม่มีบรรยากาศของความขัดแย้ง เพื่อให้ ประชาคมอาเซียนมีความมั่นคงแข็งแรง ดังนั้นนายกรัฐมนตรีของไทยและมาเลเซียจึงได้มาตกลงร่วมกันใน การแก้ไขปัญหา โดยมอบให้สำนักงานเลขาธิการสมาคมมั่นคงแห่งชาติของทั้งสองประเทศเป็น ผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ฝ่ายไทยได้มอบหมายให้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ ศอ.บต. เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนฝ่ายมาเลเซียมอบให้สันนิบาตเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งได้มีการดำเนินการ มาอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงลับและเปิดเผยมาโดยตลอด จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้มีพิธี

ร่วมลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพระหว่าง ตัวแทนรัฐบาลไทยกับแกนนำขบวนการ BRN ที่ภายในศูนย์ฝึกตำรวจ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้เป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปีพ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๗ โดยมี สมช. เป็นผู้รับผิดชอบและปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.บริหารราชการแผ่นดินและ พ.ร.บ.บริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปรากฏอยู่ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๘ ที่ให้มีการเปิดเวทีพื้นที่พูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้กระบวนการสันติวิธี

การลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ ตัวแทนลงนามฝ่ายไทย ประกอบด้วย พล.ท.ภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ พล.อ.นิพัทธ์ ทองเล็ก รองปลัดกระทรวงกลาโหม และ พล.ต.ท.สฤษฏ์ชัย อเนกเวียง ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล ส่วนตัวแทนลงนามฝ่ายแกนนำขบวนการขบวนการ BRN ประกอบด้วย นายฮาซัน ตอยิบ หัวหน้าฝ่ายประสานงานต่างประเทศขบวนการ BRN นายอาวัง ยาบะฝ่ายประสานงานขบวนการ BRN กับเจ้าหน้าที่มาเลเซีย นายอับดุลเลาะห์ หัวหน้าอุลามาจังหวัดนราธิวาส และนายอับดุลเราะห์มาน ยาบะ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคงขบวนการ BRN โดยมีสักขีพยานในการลงนาม คือ ดาโต๊ะ โมฮัมหมัด ตาจุดดิน บิน อับดุลลาฮ์ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มาเลเซีย สำหรับผู้มีเกียรติร่วมเป็นสักขีพยานฝ่ายมาเลเซีย ได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มาเลเซีย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด มาเลเซีย รองปลัดกระทรวงต่างประเทศ มาเลเซีย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย มาเลเซีย ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล มาเลเซีย ผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองกลาโหม มาเลเซีย ผู้บัญชาการรักษาสงบเรียบร้อยภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาเลเซีย และอดีตผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ มาเลเซีย ส่วนผู้มีเกียรติร่วมเป็นสักขีพยานฝ่ายไทย ได้แก่ รองเลขาธิการ ศอ.บต. ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และยะลา ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบกและรองผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานข่าวกรอง สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ส่วนผู้มีเกียรติร่วมเป็นสักขีพยานฝ่าย BRN ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการเงินขบวนการ BRN และหัวหน้าฝ่ายสตรีขบวนการ BRN

การลงนามในครั้งนี้เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพในการแก้ไขปัญหาโดยเปิดกว้าง ทั้งนี้จะเป็นขบวนการกลุ่มไหนก็ได้ แต่ในลำดับแรกคือขบวนการกลุ่ม BRN โดยขบวนการกลุ่ม BRN นี้จะไปดำเนินการเชิญขบวนการกลุ่มอื่นๆ ให้มาร่วมพูดคุยในโอกาสต่อไป ประเด็นหลักในการพูดคุย คือ การลดความรุนแรงของสถานการณ์ โดยประเทศมาเลเซียจะเป็นฝ่ายอำนวยความสะดวกให้ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายขบวนการกลุ่ม BRN ได้มาพบกัน เช่น วัน เวลา สถานที่ และภาษาในการพูดคุย ได้แก่ ภาษาอังกฤษ มาเลเซีย และไทย โดยมีภาษาอังกฤษ เป็นภาษากลางในการสื่อสาร เป็นต้น

ที่ประชุมคณะกรรมการมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- แกนนำขบวนการกลุ่ม BRN เป็นตัวจริงหรือไม่ และเป็นคนเดียวกันกับแกนนำขบวนการแบ่งแยกดินแดนในสมัยที่ได้มีการพูดคุยกับ พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร หรือไม่

- อะไรคือแรงจูงใจให้ขบวนการกลุ่ม BRN เข้าร่วมพูดคุยเพื่อสันติภาพกับฝ่ายไทย

ผู้ชี้แจงได้กล่าวตอบประเด็นคำถามข้างต้น ดังนี้

- นายฮาซัน ตอยิบ แกนนำขบวนการกลุ่ม BRN ที่ได้ร่วมลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นั้นเป็นตัวจริงและไม่ใช่นักคนเดียวกับแกนนำขบวนการแบ่งแยกดินแดนในสมัยที่ได้มีการพูดคุยกับ พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร เนื่องจาก พล.อ.นิพัทธ์ ทองเล็ก รองปลัดกระทรวงกลาโหม ตัวแทนลงนามฝ่ายไทยในครั้งนี้ เดิมคือนายทหารคนสนิท

ของ พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร ได้อยู่ในเหตุการณ์ครั้งนั้นด้วย จึงสามารถยืนยันได้ว่ามิใช่แกนนำขบวนการแบ่งแยกดินแดนคนเดียวกัน ประกอบกับการพิสูจน์ทราบตัวตนจากหน่วยข่าวกรองของไทยและมาเลเซีย ซึ่งต่างก็ยืนยันเหมือนกันว่ามีใช่คนเดียวกัน

- สาเหตุของปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากขบวนการกลุ่มต่างๆ ยังคงยึดมั่นในการแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้ นายฮาซัน ตอยิบ หนึ่งในแกนนำขบวนการกลุ่ม BRN เคยเข้ารับการศึกษที่ประเทศอินโดนีเซีย โดยเป็นประธานชมรมนิสิตนักศึกษาอิสลาม-ปัตตานี จึงทำให้เขามีกระบวนการทางความคิดเพื่อแบ่งแยกดินแดนสะสมเรื่อยมา เมื่อเขาจบการศึกษาจึงได้เปิดโรงเรียนปอเนาะ ที่อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส ต่อมาได้ถูกเจ้าหน้าที่กดดันและไล่ติดตามตัว จึงได้หลบหนีออกนอกประเทศและดำเนินการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

นายอดิศักดิ์ ตันยากุล รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติกล่าวชี้แจงถึงกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน ที่เป็นอิสระและไม่สังกัดกลุ่มใด กลุ่มขบวนการเหล่านี้มีความพร้อมในการใช้ความรุนแรงอยู่เสมอ รัฐบาลไทยพยายามทุกวิถีทางในการตรวจสอบความเคลื่อนไหว แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดนได้เข้าศึกษาและแฝงตัวอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ มากมาย ประกอบกับมีขบวนการกลุ่มใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยมีการฝึกอบรมเด็กรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นเด็กที่มีความคิดในการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดน

มิติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

- การลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพเป็นสิ่งที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามกลุ่มขบวนการ BRN ที่ไปร่วมลงนามในครั้งนี้ เป็นกลุ่มขบวนการ BRN รุ่นเก่า ไม่มีอำนาจในการสั่งการกลุ่มขบวนการต่างๆ ในพื้นที่แล้ว ทั้งนี้กลุ่มขบวนการที่ก่อเหตุความรุนแรงอยู่ในขณะนี้คือกลุ่มขบวนการ BRN รุ่นใหม่ ที่มีอุดมการณ์ค่อนข้างรุนแรงและได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มมุสลิมจีฮัด ตะวันออกกลาง โดยได้ศึกษาอยู่ตามสถาบันการศึกษาต่างๆ จึงขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ประสานกับอธิการบดีของสถาบันการศึกษาต่างๆ ในพื้นที่เป็นการภายในและทางลับ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยทักษิณ เนื่องจากเยาวชนที่เป็นมุสลิมในสามจังหวัดภาคใต้ ได้ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาเหล่านี้ค่อนข้างมาก และมีแนวความคิดที่รุนแรงโดยไม่สังกัดกลุ่มขบวนการใดกลุ่มขบวนการหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีขบวนการกลุ่ม RKK ซึ่งแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่ม RKK ที่สังกัดกลุ่มขบวนการต่างๆ และกลุ่ม RKK แอบแฝง ดังนั้น เมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ เกิดขึ้นและสามารถจับผู้ก่อเหตุได้ จึงควรมีการพิสูจน์ทราบตัวตนให้ชัดเจนว่า เกิดจากการกระทำของกลุ่มขบวนการใด

- สื่อมวลชนต่างๆ มักนำเสนอข่าวสารอย่างแพร่หลายและกระจายออกไปในวงกว้าง ทำให้การข่าวรั่วไหล เป็นเหตุให้หน่วยงานราชการต่างๆ ไม่สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงขอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ประสานกับนักข่าวหรือสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้ใช้ความระมัดระวังในการเสนอข่าวสารต่างๆ มิให้รั่วไหลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการกิจของทางราชการต่อไป

- ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว แม้จะมีการลงนามแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ โดยประเทศมาเลเซียมีความยินดีในการอำนวยความสะดวกและประกันความปลอดภัยก็ตาม แต่เหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ ก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังนั้นจึงไม่ควรเร่งดำเนินการ แต่ขอให้ดำเนินการด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ

- จะนำวิธีการบริหารราชการแผ่นดินของกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา มาใช้กับการบริหารราชการแผ่นดินของจังหวัดปัตตานีได้หรือไม่ แม้มาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ จะกำหนดไว้ว่า ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน จะแบ่งแยกไม่ได้ แต่กรณีดังกล่าวมิใช่การแบ่งแยกจังหวัดปัตตานีออกจากประเทศไทย เพียงแต่ให้จังหวัดปัตตานีมีการบริหารราชการแผ่นดินเช่นเดียวกับจังหวัดกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาเท่านั้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖

**พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุข
ของโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาร์และการบริการ
ด้านการบินระหว่างประเทศไทยกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมาร์
(เชียงใหม่-เชียงราย-มณฑลเลย-ย่างกุ้ง)**

บุคคล/หน่วยงานที่ชี้แจง คือ

กระทรวงสาธารณสุข

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

๑. นางศิริณา รติพิชยกุล

เภสัชกรชำนาญการ

- สำนักบริหารการสาธารณสุข

๒. นายพรเพชร ปัญจชัยกุล

นายแพทย์เชี่ยวชาญ

กระทรวงการต่างประเทศ

๓. นายดำรง ไคร์ครวญ

อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

กระทรวงพาณิชย์

๔. นายสมเกียรติ ตริรัตน์พันธ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

๕. นางสาวณลิณี โหมพวง

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

กรมการบินพลเรือน

๖. นางปาริชาติ คชรัตน์

รองอธิบดีกรมการบินพลเรือน

๗. นายยศ เลหาศิลป์สมจิตร

ผู้อำนวยการสำนักกำกับกิจการขนส่งทางอากาศ

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

๘. นายวัฒนา กาญจนกามล

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

๙. นายแพทย์ชำนาญ หาญสุทธิเวช

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๐. นายแพทย์สมศักดิ์ เชาววิศิษฐ์เสรี

ผู้แทนคณะแพทยศาสตร์

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๑๑. นายเนรมิต จิตรักษา

ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

๑๒. นายศิโรตม์ ดวงรัตน์

ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่

สายงานพัฒนาธุรกิจและการตลาด

ท่าอากาศยานเชียงใหม่

๑๓. ร.ต.อ.ประภาวัต ประเสริฐสุวรรณ

รองผู้อำนวยการท่าอากาศยานเชียงใหม่

หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

๑๔. นายธงชัย อมฤตธรรม

กรรมการรองเลขาธิการหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานพยาบาลและการประกอบโรคศิลป์

๑๕. นางวริยา สีนุเสถก

หัวหน้ากลุ่มโรงพยาบาล

สำนักงานพยาบาลและการประกอบโรคศิลป์

สมาคมส่งเสริมบริการสุขภาพเชียงใหม่

๑๖. ศ.เกียรติคุณ พญ.กรรณิการ์ พรพัฒน์กุล

นายกสมาคมส่งเสริมบริการสุขภาพเชียงใหม่

บริษัท Solar Aviation จำกัด

๑๗. นายจิราทิตย์ อ่องอารี

ประธานบริหารบริษัท Solar Aviation จำกัด

โรงพยาบาลโอเวอร์บรีค

๑๘. นายแพทย์วิฑูรย์ ยงเมธาวุฒิ

ผู้อำนวยการและผู้จัดการโรงพยาบาลโอเวอร์บรีค

สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย

๑๙. นางสาววิเลขา ลีสุวรรณ

ผอ.สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย

สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-พม่า

๒๐. พลตรี ชีระ กรใหม่

รองเลขาธิการคณะกรรมการสมาคม

วัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-พม่า

๒๑. พลตรีนายแพทย์สายัณห์ สวัสดิ์ศรี

ฝ่ายการแพทย์สมาคมวัฒนธรรมและ

เศรษฐกิจไทย-พม่า

โรงพยาบาลเซ็นทรัลเชียงใหม่ เมโมเรียล

๒๒. นายจักรี พรหมเศรษฐี

ผู้แทนโรงพยาบาลเซ็นทรัลเชียงใหม่ เมโมเรียล

โรงพยาบาลลานนา เชียงใหม่

๒๓. นายแพทย์ไพบูลย์ เอกแสงศรี

แทนผู้อำนวยการโรงพยาบาลลานนาเชียงใหม่

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

ปัจจุบันมีผู้ป่วยจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางเข้ามาใช้บริการทางสาธารณสุขในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะทางด้านภาคเหนือของไทยพรมแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ซึ่งมีโรงพยาบาลรัฐและเอกชนรองรับอยู่ ภาระงานของโรงพยาบาลทั้งการบริการคนไทยและต่างชาติหากสามารถพัฒนาศักยภาพการให้บริการเป็นศูนย์กลางทางด้านสาธารณสุขที่ครบวงจรก็จะเพิ่มกลุ่มผู้เข้ารับบริการได้มากขึ้น จึงเป็นโอกาสอันดีในการเชื่อมต่อระบบบริการสาธารณสุขของไทยในภาคเหนือและเมียนมาร์ คณะกรรมาธิการจึงมีมติเชิญหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณา

การพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้เมียนมาร์มีศักยภาพพอสมควรในการเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ในประเทศไทย โรงพยาบาลในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอท่าลี่หลักของพม่า มีประชาชนชาวพม่าเดินทางมารับการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเชื่อมั่นในศักยภาพด้านสาธารณสุขของไทยและความพึงพอใจในการให้บริการ ส่วนใหญ่มาใช้บริการโดยออกค่าใช้จ่ายเอง นอกจากนี้ ชาวพม่าบางส่วน

๖. การยึดมั่นในหลักการของความเท่าเทียม ทั้งถึง เป็นธรรมของการกระจายโอกาสด้านบริการสุขภาพและการรักษาไว้ซึ่งสิทธิของผู้บริโภคด้านสุขภาพ

๗. การมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในบริการสุขภาพ

ในด้านนโยบายเป็นการดีที่มีการทำงานโดยบูรณาการกันทั้งกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะนำไปสู่การต่อยอดในอนาคต

๑. สำหรับด้านการศึกษา นายกแพทย์สมาคมของพม่าได้เดินทางมาที่คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อทำความตกลงเกี่ยวกับร่วมมือทางการแพทย์ อันจะช่วยสร้างความมั่นใจต่อศักยภาพด้านการแพทย์ของโรงพยาบาลในภาคเหนือ

๒. คนไข้พม่าที่เดินทางมารักษาในประเทศไทยต้องการเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัย กฎเกณฑ์สำคัญคือ มาตรฐานในการรักษาพยาบาล ปัญหาอุปสรรคอย่างหนึ่งคือ ความสามารถในการรองรับจำนวนคนไข้ของโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ แตกต่างจากโรงพยาบาลในจังหวัดภาคเหนือ อย่างไรก็ตาม กลไกที่จะนำไปสู่ความสำเร็จคือ ความร่วมมือด้านการลงทุนของเอกชน ตลอดจนสายการบินก็ต้องช่วยสนับสนุนโดยการเปิดเที่ยวบินเพิ่ม

ประเด็นการทำ VISA กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้มีการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักนายกรัฐมนตรี กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย สมาคมโรงพยาบาลเอกชน และสมาคมแพทย์คลินิกไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวคิดในการขยายเวลาพำนักในประเทศไทย สำหรับประชาชนในกลุ่มประเทศอาเซียนที่เดินทางเข้ามารับการรักษารักษาพยาบาลในประเทศไทย ทั้งนี้ มติที่ประชุมได้รับรองและอนุญาตให้เฉพาะกลุ่มที่มีหนังสือเดินทาง ส่วนกรณีผู้ถือบัตรผ่านแดนนั้น ยังมีการถกเถียงกัน เนื่องจากมีความเสี่ยงเพราะสามารถปลอมแปลงได้ง่าย สำหรับประเด็นของจำนวนผู้ติดตามและจำนวนผู้ป่วยที่จะได้รับการยกเว้น VISA อยู่ระหว่างการประสานงานเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมและนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติในหลักการ และจัดทำเป็นร่างประกาศกระทรวงหรือกฎกระทรวง เพื่อบังคับใช้ต่อไป

ในส่วนของการท่าอากาศยานเชียงใหม่มีข้อตกลงร่วมกับสายการบินกานต์แอร์ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ และสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการลำเลียงผู้ป่วยฉุกเฉินทางอากาศได้มีการจัดทำคู่มือรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติและมีการฝึกซ้อมร่วมกัน ซึ่งได้มีการดำเนินการในทางปฏิบัติมาแล้วพอสมควร

อนึ่ง ปัจจุบันสายการบินแอร์บัส ซึ่งเป็นสายการบินของประเทศพม่า ที่บินในเส้นทางย่างกุ้ง-เชียงใหม่-ย่างกุ้งนั้นเริ่มทำการบินเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ปัจจุบันมีเที่ยวบิน ๒ เที่ยวบิน/สัปดาห์ โดยบินเฉพาะวันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์ บรรทุกผู้โดยสารได้ ๗๐ ที่นั่ง

สำหรับประเด็นการเปิดเที่ยวบินของภาคเอกชนเพิ่มเติมขึ้น ปัจจัยหลักขึ้นอยู่กับว่ามีจำนวนผู้โดยสารมากพอที่จะไม่ทำให้สายการบินขาดทุนหรือไม่ นอกจากนี้ ถ้าสายการบินไม่อาจลดต้นทุนได้ หน่วยงานในระดับจังหวัดอาจจะช่วยดึงดูดผู้โดยสารโดยวิธีต่างๆ เช่น การลดราคาอาหารและที่พัก เป็นต้น

กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศกล่าวชี้แจงมุมมองของกระทรวงการต่างประเทศเป็นดังนี้

๑. ศักยภาพของพม่าที่จะเป็นตลาดสำหรับ Medical Hub ของประเทศไทย

เนื่องจากระบบสาธารณสุขของพม่าไม่ได้มาตรฐาน งบประมาณรัฐบาลพม่าเพื่อการพัฒนาสาธารณสุขไม่เพียงพอ คุณภาพการบริการก็ไม่ได้เท่าที่ควร สภาพโรงพยาบาลเสื่อมโทรม ดังนั้น ชาวพม่าจึงเดินทางไปใช้บริการทางการแพทย์ยังประเทศอื่นเท่าที่จะสามารถเดินทางไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม มิใช่ชาวพม่าทุกคนจะเดินทางมาใช้บริการการแพทย์ในประเทศไทย ผู้ที่มีฐานะระดับร่ำรวยมากๆ ส่วนใหญ่จะเดินทางไปรักษาที่ประเทศสิงคโปร์ ระดับรองลงมาจะเดินทางมารักษาในประเทศไทย จีนและอินเดียตามลำดับ ซึ่งชาวพม่าที่เข้ามารักษาในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมใช้บริการของโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ สมิติเวช และพญาไท ตามลำดับ

๒. การดำเนินการส่งเสริม

- การดำเนินงานโดยบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- ประชาสัมพันธ์ การเป็น Medical Hub ของประเทศไทยในประเทศต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สำหรับการประชาสัมพันธ์ในพม่าค่อนข้างได้ผลพอสมควร
- โรงพยาบาลในประเทศไทยที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว เพียงแต่รักษาระดับมาตรฐานของตนต่อไป สำหรับโรงพยาบาลอื่นๆ ก็ต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นใจตลอดจนดำเนินการเชิงรุกต่างๆ ในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าผู้มารับบริการ
- สำหรับการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยการผ่านด่านต่างๆ หากมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะช่วยอำนวยความสะดวกได้มากขึ้น
- การจะเปิดเที่ยวบินเพิ่มขึ้นจะต้องคำนึงถึงจำนวนผู้โดยสารและโอกาสทางการตลาดด้วย
- ในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด พม่าเป็นประเทศเดียวที่หากเดินทางเข้าประเทศไทยยังต้องทำ VISA เนื่องจากพม่าเป็นประเทศที่มีค่า GDP ต่ำที่สุดในอาเซียน จึงยังมีช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับพม่า ดังนั้น การทำ VISA ซึ่งเป็นกลไกควบคุมการเข้าออกพื้นที่ชายแดนจึงยังมีความจำเป็นอยู่ หากไม่มีมาตรการในการควบคุมการเข้าออกเลยอาจจะส่งผลกระทบอย่างมาก นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงหลักปฏิบัติต่างตอบแทนระหว่างประเทศด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

เห็นว่าแนวคิดการพัฒนาการเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศโดยพัฒนาเป็นศูนย์กลาง Medical Hub เป็นแนวคิดที่ดี การพัฒนาบริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลไทยทั้งรัฐบาลและเอกชนในภาคเหนือจะเป็นผลดีต่อประชาชนไทยในพื้นที่ และขยายไปสู่การรองรับผู้ใช้บริการจากประเทศพม่าเพื่อนบ้าน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๗ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖

พิจารณาศึกษากลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่กับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศกับประเทศไทย

บุคคล/หน่วยงานที่ชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

- กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๑. นายณรงค์ ศศิธร

อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๒. นายกฤษฎี เมฆเกรียงไกร

นักการทูตปฏิบัติการ

กระทรวงพาณิชย์

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

๓. นายสมเด็จ สุสมบูรณ์

นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ

๔. นายวิษณุ จันทศิริ

ผู้อำนวยการกลุ่มยุโรปและ CIS

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

๕. นายสมเกียรติ ตริ์ตันพันธ์

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

๖. นายอุกฤษฏ์ มุสิกพันธ์

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ

สภาหอการค้าไทย

๗. นายไพรัช บุรุษยศิริ

รองประธานกรรมการหอการค้าไทย

๘. นายชาธิฟ ยิ้มไย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมธุรกิจระหว่างประเทศ

๙. นายศุภสวัสดิ์ นาคสุทธิ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมธุรกิจระหว่างประเทศ

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๐. นายพัฒนศักดิ์ อุณหะกุล

กรรมการสภาอุตสาหกรรม

๑๑. นางสาวปริญญ์ เชียงอินทร์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายองค์กรระหว่างประเทศ

๑๒. นางสาวกนิยรัตน์ พิมพ์ภรณ์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายองค์กรระหว่างประเทศ

ประเด็นที่มา/ข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากนโยบายทางเศรษฐกิจของไทยปัจจุบันได้ผลักดันส่งเสริมผู้ประกอบการนักธุรกิจชาวไทยไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นเพื่อนำรายได้กลับสู่ประเทศ คณะกรรมาธิการมีโอกาสพบปะพูดคุยกับนักธุรกิจที่สนใจการลงทุนในต่างประเทศหลายวาระ ซึ่งทราบข้อมูลว่ายังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการลงทุนต่างประเทศกลุ่มตลาดใหม่โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้น คณะกรรมาธิการการต่างประเทศจึงได้ศึกษายุทธศาสตร์การค้าของประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตลาดใหม่เพื่อช่วยส่งเสริมภาคธุรกิจของไทยในต่างประเทศต่อไปโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณา

การพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

นายสมเด็จ สุสมบูรณ์ นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ กล่าวให้ข้อมูลว่า ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ คือการรักษาตลาดหลักและขยายตลาดใหม่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไปเจาะ

ตลาดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและมีกำลังซื้อ (Emerging Market) ในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งเดิมมีโครงการส่งเสริมตลาดใหม่ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้า ขณะนี้ทางกรมฯ จึงดำเนินการปรับยุทธศาสตร์โดยอยู่ระหว่างการผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

นายไพรัช บุรุษยศิริ รองประธานกรรมการหอการค้าไทยกล่าวให้ข้อมูลว่าสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดูแลในแต่ละภูมิภาคของโลกโดยทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ คือ กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งนี้ได้แบ่งตลาดการค้าการลงทุนออกเป็น ๑) ตลาดเดิม ได้แก่ ยุโรปและสหรัฐฯ ๒) ตลาดใหม่ คือ ประเทศจีน ๓) ตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) ได้แก่ แอฟริกา ตะวันออกกลาง กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) กลุ่มประเทศลาตินอเมริกา

อุปสรรคทางการค้าในปัจจุบัน มีดังนี้

- ต้องแข่งขันกับประเทศจีน เกาหลีใต้ และกลุ่มประเทศอาเซียน
- ภาคเอกชนไม่มีสำนักงานที่ประจำอยู่ ณ ต่างประเทศจึงต้องประสานงานผ่านกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการต่างประเทศเป็นหลัก

- ข้อจำกัดด้านการตรวจลงตรา (VISA) คือ บางประเทศพิจารณาอนุมัติวีซ่าค่อนข้างล่าช้าเป็นผลให้เสียโอกาสทางการค้า

ที่ผ่านมา เห็นว่ายุทธศาสตร์ที่เป็นผลสำเร็จในการเจาะตลาดเกิดใหม่ต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การสนับสนุนด้านการศึกษา (โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา) การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรและอาหาร การให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุข (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแอฟริกา) ซึ่งหากภาครัฐของไทยมีโครงการสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวจะสามารถเปิดช่องทางการค้าของไทยในตลาดเกิดใหม่ได้มากขึ้น

- ความตกลงทางการค้ามีหลายระดับ ได้แก่ ระดับคณะกรรมการร่วม (Joint Commission – JC) ซึ่งเป็นระดับที่หารือครอบคลุมทุกด้าน เช่น การค้า การลงทุน การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เป็นต้นแอฟริกาเห็นว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จด้านการเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ดังนั้น แอฟริกาจึงมีความต้องการให้ไทยช่วยเหลือด้านวิชาการเป็นอย่างมาก

- สำหรับการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) กับกลุ่มประเทศตลาดใหม่นั้นขณะนี้ไทยได้ทำ FTA กับอินเดียและคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์ในเร็วๆ นี้ และเห็นว่าความตกลงทางการค้าหากจัดทำในกรอบ FTA มีความล่าช้าเนื่องจากมีขั้นตอนและกระบวนการค่อนข้างเยาะ ดังนั้นหากต้องการความรวดเร็วควรหารือในกรอบอื่นๆ ด้วย

ส่วนหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกงสุลกิตติมศักดิ์ คือ สรรหาบุคคลของประเทศนั้นๆ ที่มีความเหมาะสมและสามารถรับภาระงานในแต่ละด้านได้รวมทั้งมีความใกล้ชิดกับผู้นำของประเทศ ต่อมาจึงดำเนินการสัมภาษณ์โดยมีตัวแทนจากกระทรวงพาณิชย์/สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณา (ถ้ามี) จากนั้นจึงขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงฯ จะต้องทำหนังสือสอบถามความเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลจากประเทศนั้นๆ เมื่อได้รับความเห็นชอบจึงนำเรื่องเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อผ่านความเห็นชอบจึงถือว่าเสร็จสิ้นกระบวนการขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศได้มีการแก้ไขและทบทวนระเบียบการดำรงตำแหน่งของกงสุลกิตติมศักดิ์โดยจะกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง รวมทั้งมีการประเมินการทำงานในทุก ๒ หรือ ๔ ปี และหากกงสุลฯ ท่านใดไม่ผ่านการประเมินก็จะถูกถอดถอน

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมรับทราบและเห็นชอบให้พิจารณาศึกษานโยบายที่เป็นรูปธรรมในการผลักดันการลงทุน
ของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๙ วันพุธที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖

**พิจารณาศึกษานโยบายที่เป็นรูปธรรมในการผลักดัน
การลงทุนของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงพาณิชย์

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
นางสาวเก็จพิรุณ เกษสุวรรณ นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
นายมาตยวงศ์ อมาตยกุล นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

- นายเกรียงไกร เอียรรณกุล รองประธานสภาอุตสาหกรรม

ประเด็นข้อเท็จจริง

ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยจะได้มีการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะกรรมการการเกรงว่านักลงทุนและผู้ประกอบการประเภทกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ เพราะเป็นหน่วยลงทุนที่มีงบประมาณน้อยแต่มีจำนวนมาก จึงได้ให้มีการพิจารณาศึกษานโยบายในอนาคตของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นรูปธรรมในการผลักดันการลงทุนของกลุ่มนักทุนดังกล่าว จึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมและชี้แจงเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ปัจจุบันการลงทุนในประเทศไทยอยู่ในอัตราที่น่าพอใจ ภาวะความสามารถการแข่งขันของไทยในกลุ่มสมาชิกอาเซียนจัดอยู่ในอันดับ ๔ เป็นรองประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียและบรูไน หน่วยงานที่มีบทบาทส่งเสริมการค้าการลงทุนนอกจากกระทรวงพาณิชย์แล้ว ยังมีสำนักงานงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ซึ่งมีบทบาทหลักในการส่งเสริมสนับสนุนนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในไทย ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทส่วนหนึ่งมาร่วมผลักดันให้ธุรกิจไทยไปลงทุนในต่างประเทศด้วย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมีบทบาทเตรียมความพร้อมให้ธุรกิจขนาดย่อมของไทย โดยเป็นไปตามข้อตกลงด้านการลงทุนเต็มรูปแบบอาเซียน(ASEAN Comprehensive Investment Agreement –ACIA) มีหลักสำคัญ คือ การให้ความคุ้มครองและเปิดเสรีการลงทุน การส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ขอบเขตของ ACIA จะครอบคลุมเฉพาะด้านการเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และภาคการผลิตสิ่งของต่างๆ ในเชิงอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้อง

ส่วนการดำเนินนโยบายของกระทรวงพาณิชย์เกี่ยวกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) นั้น ประกอบด้วย การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการค้าชายแดนให้ความช่วยเหลือธุรกิจ SMEs โดยเฉพาะธุรกิจที่ติดชายแดนใน ๓๑ จังหวัด กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจัดตั้งศูนย์ AEC Information Center ที่สำนักงานพาณิชย์ทุกจังหวัดเพื่อให้ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าที่ไทย

เข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน และกระทรวงมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งให้กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้ความช่วยเหลือด้านการตลาดกับผู้ประกอบการไทยที่ลงทุนในต่างประเทศ จัดกิจกรรมแสดงสินค้าไทยในต่างประเทศ และผลักดันให้ผู้ผลิตสินค้าไทยที่ไปลงทุนต่างประเทศจดทะเบียนตราสินค้าของตนเองในต่างประเทศเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา กรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีโครงการพัฒนาอบรมนักธุรกิจใหม่ ธุรกิจ SMEs และการค้าบริการ ส่วนกรมการค้าระหว่างประเทศจะดูแลเรื่องกฎระเบียบการค้า การลงทุนในประเทศต่างๆ ที่ไทยเข้าไปลงทุน หน้าที่ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจะเป็นการไปเจรจาทำความตกลงทางการค้ากับต่างประเทศ และเผยแพร่ให้นักธุรกิจผู้ประกอบการไทยทราบถึงการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้าต่างๆ ที่ไทยเข้าร่วม

ด้านสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กล่าวให้ข้อมูลโดยมีสาระสำคัญดังนี้ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยวางยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ไทยเป็นฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Going Green, Bio-Technology) โดยประเทศไทยมีอุตสาหกรรมที่หลากหลายและครบถ้วน ในหลายอุตสาหกรรมมีความทันสมัย อย่างไรก็ตามปัจจุบันบางอุตสาหกรรมโดยเฉพาะที่ใช้แรงงานเข้มข้นได้ย้ายฐานการผลิตไปยังชายแดน หรือในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ภาครัฐจึงควรหาแนวทางช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากร เงินทุนในการบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสารในการไปลงทุนที่ถูกต้อง เช่น พม่าเมื่อเปิดประเทศแล้วเป็นที่สนใจของนักลงทุนไทย แต่มีอุปสรรคทั้งทางกฎหมาย ระเบียบทางการค้า การลงทุนและบุคคลที่ชักนำไปลงทุนขาดความน่าเชื่อถือ ทำให้นักธุรกิจไทยหลายรายไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าไปลงทุน ขณะที่การเปิดโอกาสให้ SMEs ต่างประเทศเข้ามาจ้างแรงงานค่าแรงถูกในไทยโดยไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีอาจกระทบธุรกิจ SMEs ของไทย และปัญหาการเสียภาษีซ้อนทำให้สินค้าไทยมีต้นทุนสูงกว่าคู่แข่ง

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ เล็งเห็นความสำคัญของการผลักดันการลงทุนของกลุ่มธุรกิจ SMEs เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการต่างประเทศ ในกลุ่มประเทศอาเซียนและกลุ่มประเทศตลาดใหม่ขึ้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๐ วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖

ทั้งสองเหตุการณ์ทำให้ประชาคมโลกเห็นแนวทางการดำเนินการของเกาหลีเหนือว่ายังคงไปเป็นในลักษณะที่ต่อต้านมติของสหประชาชาติในการห้ามมิให้เกาหลีเหนือทดลองยิงขีปนาวุธ ทุกชนิดอีกทั้งยังเป็นการแสดงศักยภาพของนาย คิม จอง อึน ผู้นำคนใหม่ของเกาหลีเหนือ โดยครั้งล่าสุดที่มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ครั้งที่ ๓ ทำให้เห็นการพัฒนาด้านอาวุธของเกาหลีเหนือว่ามีการพัฒนาเป็นอันมาก จึงเป็นสิ่งที่ทำให้นานาชาติประเมินสถานการณ์ว่าอาจจะจะมีเหตุรุนแรงเกิดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้การจัดการข้อรับของเกาหลีใต้และสหรัฐอเมริกาที่จัดขึ้นเป็นระยะๆก็สร้างความไม่พอใจและเกรงว่าจะโดนคุกคามจากสหรัฐอเมริกาให้กับเกาหลีเหนือ จึงเป็นฉนวนเหตุที่ให้เกิดความตึงเครียดขึ้น

อีกทั้งการออกมาประกาศภาวะสงครามและการขู่โจมตีฐานทัพสหรัฐอเมริกาในประเทศเกาหลีใต้ของผู้นำเกาหลีเหนือก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ประชาคมโลกวิตกกังวลว่าจะเกิดความรุนแรงบนคาบสมุทรเกาหลี ประกอบกับด้านการกระทำที่มีการทดลองยิงขีปนาวุธและการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ และการปิดนิคมอุตสาหกรรมแคซองที่เกาหลีใต้ลงทุนในเกาหลีเหนือและห้ามคนเกาหลีใต้เข้ามาทำงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว

ปัญหาคาบสมุทรเกาหลีในช่วงเวลาปัจจุบันถือว่ามีโอกาสคลี่คลายไปในทางที่ดีแล้ว โดยช่วงที่ตึงเครียดที่สุดคือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ในทางทฤษฎีอีกประการหนึ่งมีการเปรียบเทียบปัญหาต่างๆ ที่แสดงออกเป็นการเมืองภายในของประเทศเกาหลีเหนือที่ต้องการจะสร้างความชอบธรรมให้กับผู้นำที่รับตำแหน่งต่อจากบิดาของตนเอง และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่กลุ่มผู้บริหารหรือชนชั้นนำของประเทศ ซึ่งการเมืองภายในเกาหลีเหนือก็แบ่งออกเป็นสองฝ่ายโดยอีกฝ่ายหนึ่งยอมรับในการปกครองของผู้นำที่มาจากระบบครอบครัว แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็พร้อมที่ปลี่ยนการปกครองของผู้นำที่มาจากระบบครอบครัว โดยประเมินจากสถานการณ์การยั่วยุต่างๆ ของเกาหลีเหนือที่มีต่อ สหรัฐอเมริกาและเกาหลีใต้แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการประนีประนอมมากกว่าการปะทะ ทั้งนี้ฝ่ายเกาหลีใต้ก็ได้มีการประเมินแล้วว่าการข่มขู่ต่างๆ ของเกาหลีเหนือคงเป็นไปในลักษณะมีการปะทะกันประปรายไม่มีการใช้อาวุธหนักตามคำขู่ของเกาหลีเหนือ

เมื่อสถานการณ์ยังคงไม่สามารถประเมินได้ว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด กระทรวงการต่างประเทศก็ได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ดูแลคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศเกาหลีใต้และประเทศญี่ปุ่น โดยจัดให้มีการติดต่อประชาสัมพันธ์รายงานสถานการณ์ทาง website ,facebook, twitter ของสถานทูตไทยประจำประเทศเกาหลีใต้และญี่ปุ่น เพื่อให้เกิดการติดต่อกันกับคนไทยได้โดยสะดวกรวดเร็วหากสถานการณ์เป็นไปได้ในลักษณะเกิดความรุนแรงขึ้น ซึ่งจากข้อมูลเบื้องต้นประเทศเกาหลีใต้มีคนไทยอาศัยอยู่ประมาณ ๔๓,๐๐๐ คน ประเทศญี่ปุ่นประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

สถานการณ์ดังกล่าวถือว่ายังคงคลี่คลายไปในทิศทางที่ดี เมื่อเกาหลีเหนือยินยอมให้มีการเจรจาโดยมีประเทศที่เป็นกลางยื่นมือเข้ามาเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยด้านกระทรวงการต่างประเทศที่ยังคงไม่แน่ใจในสถานการณ์และเตรียมพร้อมรับมือในการประชาสัมพันธ์และอพยพคนไทยก็ถือว่าการเตรียมพร้อมที่ดี

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๑ วันพุธที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๖

คณะรัฐมนตรีที่ปกครองคณะสงฆ์ มีภารกิจกำกับและติดตามพระธรรมทูตรวมทั้งเป็นผู้แทนเดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ณ ต่างประเทศ จึงมีความประสงค์ให้คณะสงฆ์ในมหาเถรสมาคมได้รับสิทธิถือหนังสือเดินทางทูตเพื่อเป็นเกียรติกับมหาเถรสมาคม คือ ระดับชั้นพระราชกฤษฎีกาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม จำนวน ๑๒ รูป และระดับชั้นพระราชกฤษฎีกาเจ้าคณะรอง (รองสมเด็จพระราชาคณะ) จำนวน ๑๓ รูป อย่างไรก็ตาม เบื้องต้นสำนักงานพระพุทธฯ จึงได้มีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศ รวม ๒ ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเดินทางทูตถวายคณะสงฆ์แล้ว

สำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไทยในต่างประเทศ (พระเมธีธรรมาจารย์ :ที่ปรึกษาประธาน สนง.ฯ)

ปัจจุบัน พระราชกฤษฎีกาเจ้าคณะรอง (รองสมเด็จพระราชาคณะ) มีจำนวน ๒๐ รูป แบ่งเป็น มหานิกาย ๑๓ รูป ธรรมยุติกนิกาย ๗ รูป โดยบางส่วนดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการมหาเถรฯ ซึ่งจะเหลืออยู่เพียง ๑๓ รูป ที่ไม่ได้เป็นกรรมการแต่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะทำงานของคณะกรรมการมหาเถรฯ และเห็นว่าพระราชกฤษฎีกาเจ้าคณะรอง (รองสมเด็จพระราชาคณะ) ที่เป็นคณะทำงานทั้ง ๑๓ รูปนี้มีระดับสมณศักดิ์ที่เหมาะสมหากกระทรวงการต่างประเทศจะพิจารณาออกหนังสือเดินทางทูตถวาย

กรรมการกงสุล (นายประสิทธิ์พร เวทย์ประสิทธิ์ : รองอธิบดีกรมการกงสุล)

ตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ.๒๕๔๘ ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าบุคคลใดบ้างที่มีสิทธิถือหนังสือเดินทางทูต นอกจากนั้นยังได้ระบุไว้ว่า บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่ราชการ หรือภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศ หรือภายใต้สถานการณ์พิเศษที่มีความจำเป็น หรือเกี่ยวกับการเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของประเทศ หรืออดีตเอกอัครราชทูต หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย มีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการอนุมัติให้ออกหนังสือเดินทางทูตได้

ดังนั้น กรณีสมาคมมีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์ให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือเดินทางทูตถวายแต่คณะกรรมการมหาเถรสมาคมและพระราชกฤษฎีกาเจ้าคณะรอง (รองสมเด็จพระราชาคณะ) สามารถดำเนินการได้โดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์มายังกระทรวงการต่างประเทศโดยปลัดกระทรวงฯ จะเป็นผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจอนุมัติออกหนังสือเดินทางทูตถวายแต่คณะสงฆ์ได้ อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ถือหนังสือเดินทางทูตก็ได้รับสิทธิยกเว้นการตรวจค้นตามกระบวนการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศนั้นๆ แต่อย่างไร

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ที่ประชุมมีมติ

- เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการออกหนังสือเดินทางทูตถวายพระราชกฤษฎีกาที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการมหาเถรสมาคม จำนวน ๑๒ รูป และพระราชกฤษฎีกาเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ (รองสมเด็จพระราชาคณะ) จำนวน ๑๓ รูป ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะทำงานของมหาเถรฯ เนื่องด้วยคณะสงฆ์ดังกล่าวดำรงตำแหน่งสำคัญในมหาเถรฯ อีกทั้งดำรงสมณศักดิ์ที่เหมาะสม อันจะเป็นเกียรติให้กับมหาเถรสมาคม โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการมีหนังสือแจ้งมติการประชุมกราบเรียนนายกรัฐมนตรีและเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อรับทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๒ วันพุธที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทในการเฝ้าระวังสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมหรือกระทบต่อความมั่นคงอย่างใกล้ชิด โดยมีสำนักป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ หากมีการกระทำความผิดก็สามารถที่จะดำเนินการได้ทันที แต่หากเป็นกรณีที่ไม่ชัดเจนว่าเป็นความผิดหรือไม่ จะต้องมีการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฯลฯ สำหรับการปิดกั้นเว็บไซต์นั้นไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ทันที จะต้องมีการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ซึ่งหากเว็บไซต์ดังกล่าวมีเซิร์ฟเวอร์อยู่ในต่างประเทศ การดำเนินการก็จะเป็นไปได้โดยยาก สำหรับโปรแกรมสนทนาออนไลน์นั้น โดยนโยบาย

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่ได้มีการดำเนินการตรวจสอบโปรแกรม
สนทนาออนไลน์แต่อย่างใด เป็นเพียงกระแสข่าวเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นโปรแกรมที่มีเซิร์ฟเวอร์อยู่ใน
ต่างประเทศ อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ

การที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้ประสาน
เกี่ยวกับโปรแกรมสนทนาออนไลน์เป็นเพียงแนวทางในเชิงรุกเท่านั้น ยังไม่มีการดำเนินการตรวจสอบผู้ใช้
ทั่วไป ซึ่งการจะตรวจสอบได้นั้นจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและได้รับอนุญาตจากศาลด้วย
สำหรับกระแสข่าวว่า ขณะนี้มีการตรวจสอบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ของผู้ใช้ ๔-๕ รายนั้น ช่วงที่มีการให้
ข่าวคือ ช่วงที่มีการชุมนุม เนื่องจากได้มีการกด Like และกด Share ให้มีการกักตุนอาหารและเตือนให้
เดินทางออกจากกรุงเทพฯ ทำให้เกิดความตื่นตระหนก จึงมีการเรียกตัวและสอบสวนผู้ใช้ ๔ รายเกี่ยวกับ
ที่มาแหล่งข้อมูลที่มีการกด Like และกด Share โดยไม่ได้มีการตั้งข้อหาแต่อย่างใด เป็นเพียงการให้ถ้อยคำ
เท่านั้น

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ชี้แจง
องค์ประกอบสำคัญในการตรวจสอบที่สามารถชี้แจงได้มี ๒ ประเด็นหลัก คือ

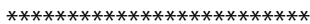
๑. ด้านเทคนิค กล่าวคือ สามารถแบ่งการตรวจสอบได้ ๓ ชั้น คือ ๑) ต้นทาง ได้แก่ Devices หรือ
อุปกรณ์การใช้ อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน ซึ่งยากต่อการติดตามเนื่องจากสามารถเคลื่อนย้าย
ได้ตลอดเวลา ๒) กลางทาง คือ การใช้ผ่านระบบผู้ให้บริการ (Internet service provider: ISP) ซึ่งข้อมูลที่ถูก
บันทึกนั้นไม่มีความละเอียดเพียงพอที่จะติดตามผู้กระทำความผิดได้ และ ๓) ปลายทาง คือ แหล่งเก็บ
ข้อมูลซึ่งส่วนมากอยู่ต่างประเทศ ซึ่งการขอตรวจสอบข้อมูลใดต้องมีกฎหมายของประเทศนั้นรองรับด้วย
ทั้งนี้ ไทยยังไม่มีเครื่องมือในการตรวจสอบ (Lawful Interception: LI) และไม่สามารถตรวจสอบข้อมูล
ที่ต้องการได้ด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี เจ้าหน้าที่ๆ เกี่ยวข้องได้เดินทางไปศึกษาดูงานและร่วมประชุมกับบริษัทต่างๆ
ในต่างประเทศที่อาจเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อพัฒนาความรู้ด้านระบบสารสนเทศอย่างรอบด้าน รวมถึงการประสานขอความร่วมมือกรณีหากเกิดคดี
อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตในอนาคต

๒. ด้านกฎหมาย กล่าวคือ ตำรวจมีอำนาจเรียกข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์ เข้าถึงการตรวจสอบ
ระบบ ยึดหรืออายัดคอมพิวเตอร์และอื่นๆ แต่ต้องไม่กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และต้องแจ้ง
ให้บุคคลนั้นทราบ โดยที่ต้องมีหมายศาลเพื่อตรวจสอบหลักฐาน(ระยะเวลาในการตรวจสอบ ๓๐ วัน) และ
ต้องรายงานต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง ตำรวจพิเศษนี้จะต้องแต่งตั้งโดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเพื่อการควบคุมแอปพลิเคชันต่างๆ
มีแต่บทบัญญัติมาตรา ๑๘ รวมถึงประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้นที่สามารถบังคับใช้ได้กับผู้ครอบครอง
คอมพิวเตอร์และผู้ที่เกี่ยวข้องในทางคดีเป็นต้น

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

- ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐
และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อลดการก่ออาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตและจะไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

- ถ้าการกดไลค์ (Like) หรือการกดแชร์ (Share) ในเฟสบุ๊ก (Facebook: FB) สามารถส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงภัยอันตรายในการกระทำได้กล่าวด้วย

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

พิจารณาศึกษากรณีสถานการณ์เหตุรุนแรงทางการเมือง ในสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นางสาวเสาวลักษณ์ ชัยชูสอน

กงสุลใหญ่ ณ เมืองเฉิ่นหยาง

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมเอเชียใต้

ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๒. นายประสิทธิ์พร เวทย์ประสิทธิ์

รองอธิบดีกรมการกงสุล

๓. นายปิยภัคดี ศรีเจริญ

ผู้อำนวยการกองตะวันออกกลาง

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๔. นายณัฐวุฒิ โพธิ์สโร

รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

๕. นางสาวทิพย์สุดา คำโท

นักการทูตปฏิบัติการกรมเอเชียใต้

ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๖. นางสาวภัทริรา เจียมปรีชา

นักการทูตปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๗. นางสาวอาภรณ์ แก่นวงศ์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประเด็นข้อเท็จจริง

จากกรณีสถานการณ์ความรุนแรงด้านการเมืองของสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ที่ประชาชนออกมาต่อต้านการโค่นอำนาจนายโมฮาเหม็ด มอร์ซี ประธานาธิบดีที่มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย และฝ่ายทหารได้ออกมาปราบปรามนั้น ทำให้คณะกรรมการการต่างประเทศเกรงว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของคนไทยและนักเรียนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศดังกล่าวจึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าชี้แจงเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและแนวทางในการดูแลคนไทยในอียิปต์

การพิจารณาของคณะกรรมการ

สถานการณ์โดยทั่วไปขณะนี้ ด้านการเมืองยังอยู่ในสภาวะตึงเครียด ไม่น่าไว้วางใจ เนื่องจากปัจจัยหลายประการ ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายผู้ประท้วงต่างมีท่าทีที่แข็งกร้าวต่อกัน โดยสถานการณ์ในกรุงไคโรไม่ค่อยปรองดองระหว่างกันเนื่องจากฝ่ายรัฐบาลใช้กองกำลังเข้าตบตีพื้นที่และมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่ยังคงมีการประท้วงกระจายในเมืองต่างจังหวัดต่างๆ เช่น เมืองอเล็กซานเดรีย ซึ่งมีแรงงานไทยอาศัยอยู่ เมืองพอร์ตซาอิด อัสวาน อลิช เป็นต้น เป็นช่วงเวลาที่คาดเดาสถานการณ์ได้ยากและต้องติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป

สำหรับการช่วยเหลือและอพยพคนไทยในอียิปต์นั้น ปัจจุบันมีคนไทยอาศัยอยู่ในอียิปต์ประมาณ ๒,๐๐๐ คน โดยเป็นนักศึกษาประมาณ ๑,๘๐๐ คน อีก ๒๐๐ คนเป็นผู้ใช้แรงงาน มีผู้มาลงทะเบียนแจ้งความจำนงค์ในการเดินทางกลับประเทศไทย จำนวน ๑,๓๕๐ คน โดยสถานเอกอัครราชทูตไทย

ณ กรุงไคโร ได้เช่าเหมาลำเครื่องบินจำนวน ๒ ลำ รับคนไทยประมาณ ๖๐๐ คนจากอียิปต์ในค่ำของวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ไปลงที่ดูไบเพื่อเปลี่ยนเครื่องเป็นเครื่องบินเหมาลำของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ๑ ลำ และเครื่องบิน ซี ๑๓๐ ของกองทัพอากาศ ๑ ลำ เดินทางมายังประเทศไทย ขณะนี้คนไทย และนักศึกษาไทยเดินทางกลับมาแล้วจำนวน ๖๐๓ คน ส่วนอีกจำนวน ๗๐๐ คนที่ลงทะเบียนแจ้งความประสงค์จะเดินทางกลับประเทศไทยไว้อยู่ระหว่างการติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อพิจารณาการดำเนินการอพยพต่อไป

การติดต่อสอบถามหรือประสานงานกรณีฉุกเฉิน สามารถติดต่อได้ที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ โทร.๐๒-๕๗๕๑๐๔๗ -๔๙ ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ที่ประชุมแสดงความห่วงใยต่อนักศึกษาที่อพยพกลับมา ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อให้จบ หากใช้วิธีการเทียบโอนหน่วยกิตตามระบบของกระทรวงศึกษาธิการค่อนข้างยุ่งยากและใช้เวลานาน มีความเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือกลุ่มนักศึกษาเหล่านี้เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากส่วนใหญ่มีฐานะยากจน นอกจากนี้ นักศึกษาจากสามจังหวัดชายแดนใต้ เมื่อกลับมาประเทศไทยแล้วไม่ได้รับการรับรองวุฒิการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ต้องเดินทางไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย ทำให้คนเหล่านั้นเกิดทัศนคติในแง่ลบต่อประเทศไทย

ความคืบหน้ากรณีที่แรงงานไทยในประเทศไนจีเรียถูกจับตัว กระทรวงการต่างประเทศได้รับแจ้งเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่ามีแรงงานไทยซึ่งทำงานเกี่ยวกับการสร้างบ่อปลาให้กับบริษัท โคมิตะ ของอิสราเอลถูกจับที่รัฐริเวอร์สเตท ทางตอนใต้ของประเทศไนจีเรีย จึงได้ประสานไปยังสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูจา ประเทศไนจีเรีย เพื่อขอความช่วยเหลือไปยังกระทรวงการต่างประเทศของไนจีเรีย ในวันต่อมาสถานเอกอัครราชทูตฯ ได้ส่งอัครราชทูตที่ปรึกษาเดินทางไปพบหน่วยงานท้องถิ่นของริเวอร์สเตทเพื่อติดต่อประสานความช่วยเหลือ จนกระทั่งในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของริเวอร์สเตท แจ้งว่าหน่วยงานท้องถิ่นได้เจรจากับกลุ่มที่จับตัวไปให้มีการปล่อยตัวแรงงานไทยทั้งหมดเรียบร้อยแล้วโดยไม่ปรากฏว่ามีการจ่ายเงินค่าไถ่แต่อย่างใด ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศประเมินสถานการณ์ว่าเนื่องจากทางการไนจีเรียให้ความสำคัญต่อกรณีดังกล่าว ประกอบกับจะมีการเดินทางเยือนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในวันที่ ๑๘-๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ทำให้แรงงานไทยทั้งหมดได้รับการช่วยเหลือในที่สุด ซึ่งแรงงานไทยทั้ง ๔ คน ประกอบด้วยนายสมโชค พันพินิจ นายธนาวุฒิ พันพินิจ นางบุษยา ศรีปัญญา นายไชยยันต์ ไชยพูน เป็นชาวหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยทั้ง ๔ คน แจ้งว่าประสงค์จะทำงานในประเทศไนจีเรียต่อไป

สำหรับแนวทางในการให้ความช่วยเหลือหากนักเรียน-นักศึกษาต้องการเดินทางกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศอียิปต์เมื่อเหตุการณ์สงบ และแนวทางการเทียบโอนหน่วยกิตหากต้องการที่จะกลับมาศึกษาต่อยังประเทศไทย นั้น

นายณัฐวุฒิ โพธิ์สโร รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ได้ชี้แจงโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

อียิปต์ได้ประสานขอส่งรายชื่อเอกอัครราชทูตอียิปต์ประจำประเทศไทยคนใหม่ ซึ่งทางกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอรายชื่อดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแล้ว กรณีแนวนโยบายสถานการณ์ในอียิปต์ไม่สามารถประเมินได้ เห็นควรให้รอภายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี จัดตั้งรัฐบาล และการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ เบื้องต้นได้กำหนดเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กรณีแรงงานไทยในอียิปต์ ประมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ คน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ ครอบครัว หรือติดสัญญาจ้าง จึงไม่อยากจะกลับ แต่ปัจจุบันที่อียิปต์

เป็นช่วงปิดเทอมของนักศึกษาซึ่งมีความเป็นอยู่อย่างไม่พลอดภัย เสี่ยงต่อการถูกตรวจ จับกุม และสอบสวน ผู้ปกครองจึงต้องการให้เดินทางกลับไทย

ท่าทีของประเทศในโลกที่มีต่ออียิปต์ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มสนับสนุนรัฐบาลชั่วคราวอียิปต์ ได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ราชอาณาจักรบาห์เรน รัฐคูเวต ซึ่งต้องการรักษาการปกครองระบอบราชวงศ์ และ ๒) กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงของกองทัพอียิปต์ ได้แก่ ประเทศตุรกี สาธารณรัฐตูนิเซีย รัฐบาลอาร์เจนตินา นอกจากนี้ยังมี สาธารณรัฐโบลิเวียแห่งเวเนซุเอลา ประเทศเอกวาดอร์ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สนับสนุนให้มีการยึดหลักระบอบประชาธิปไตยและรัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง ด้านท่าทีของประเทศอื่นๆ ที่ประณามและต่อต้านความรุนแรง อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐฝรั่งเศส ราชอาณาจักรสเปน ประเทศเยอรมนี ประเทศนอร์เวย์ ส่วนมาตรการอื่นๆ ได้แก่ การยกเลิกการฝึกทหารร่วมของอเมริกา อียูสั่งระงับการส่งออกอุปกรณ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อการต่อสู้ในสงคราม ประเทศเดนมาร์กยกเลิกการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาทั้งหมด จำนวน ๕.๓ ล้านเหรียญสหรัฐ เป็นต้น

นางสาวอภรณ์ แก่นวงศ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ชี้แจงสรุปสาระสำคัญในภาพรวมได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษแก่นักศึกษาไทยที่ได้เดินทางถึงสนามบินสุวรรณภูมิโดยได้แจกแบบแสดงความต้องการความช่วยเหลือ โดยมี ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ต้องการศึกษาต่อที่เดิม ๒) ต้องการศึกษาต่อที่อื่น และ ๓) ต้องการศึกษาต่อที่ประเทศไทย โดยทางปฏิบัตินักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อที่ประเทศไทยสามารถติดต่อมหาวิทยาลัยได้ด้วยตนเอง หรือจะประสานผ่าน สกอ. ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะช่วยประสานกับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเทียบโอนหน่วยกิตตามหลักสูตรหรือการทดสอบวัดความรู้เฉพาะวิชา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละมหาวิทยาลัยจะพิจารณาด้วย อย่างไรก็ดี นักศึกษาต้องมีหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาแสดงด้วย และช่องทางในการติดต่อศูนย์เฉพาะกิจเพื่อประสานงานมีหลายช่องทาง อาทิ โทรศัพท์ โทรสาร เฟสบุค เว็บไซต์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีการโจมตีด้วยอาวุธเคมีบริเวณชานเมืองของกรุงดามัสกัส เมืองหลวงของซีเรีย มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๕๐๐-๑,๓๐๐ คน ประชาคมระหว่างประเทศได้ออกมาประณาม การกระทำความผิดกล่าวและเรียกร้องให้สหประชาชาติส่งคณะผู้ตรวจสอบเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ท่าทีของ ไทยภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ได้ออกแถลงการณ์แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับการใช้อาวุธเคมีโดย ต้องการให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงด้วยความรวดเร็วและเป็นกลาง พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประชาคมระหว่าง ประเทศพยายามหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ขณะเดียวกันรัฐบาลของซีเรียได้อนุญาตให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านอาวุธเคมีของสหประชาชาติเข้าไปสำรวจพื้นที่และตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไป เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบรายละเอียดของหลักฐาน ณ กรุงเฮก ประเทศ

เนเธอร์แลนด์ เพื่อรายงานต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อไป

จากเหตุการณ์ดังกล่าว สหรัฐอเมริกาเชื่อว่ารัฐบาลซีเรียเป็นผู้กระทำการโจมตีด้วยอาวุธเคมี จึงได้ยกระดับการโจมตีเพื่อเป็นการลงโทษ แต่กระทำไปเพราะต้องการปกป้องประชาชน ในขณะที่รัสเซียและจีนมีความเห็นว่าควรรอผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากคณะผู้ตรวจสอบของสหประชาชาติก่อน ส่วนท่าทีของอังกฤษมีมติไม่ใช้ปฏิบัติการทางทหารโจมตีซีเรีย ส่วนฝรั่งเศสให้ใช้ปฏิบัติการทางทหารในวงจำกัดไม่ควรใช้เป็นวงกว้าง ทั้งนี้เชื่อว่าสถานการณ์ความรุนแรงจะยังคงยืดเยื้อต่อไป โดยฝ่ายรัฐบาลซีเรียและฝ่ายต่อต้านจะไม่สามารถเจรจากันได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส ให้การสนับสนุนฝ่ายต่อต้านรัฐบาล ในขณะที่รัสเซียและจีน ให้การสนับสนุนฝ่ายรัฐบาล สำหรับสถานการณ์ล่าสุดในขณะนี้ สหรัฐอเมริกายังคงรอผลการลงมติเห็นชอบของสมัชชาองเกรสเพื่อพิจารณาร่างหลักการใช้กำลังทหารต่อซีเรีย หากสมัชชาองเกรสมีมติเห็นชอบ สหรัฐอเมริกาอาจใช้ปฏิบัติการทางทหารต่อรัฐบาลซีเรียต่อไป

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับซีเรีย มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๙ แต่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบไม่ใกล้ชิด ประเทศไทยไม่มีสถานเอกอัครราชทูตที่ซีเรีย และซีเรียก็ไม่มีสถานเอกอัครราชทูตที่ประเทศไทย สำหรับคนไทยในซีเรีย เดิมมีประมาณ ๖๐-๘๐ คน แต่ได้ทยอยเดินทางกลับประเทศไทยแล้ว คงเหลือคนไทยเพียง ๔ คน คือหญิงไทยซึ่งได้สมรสกับชาวซีเรียและมีบุตรด้วยกัน ๓ คน โดยบุคคลดังกล่าวสมัครใจขออยู่ที่ซีเรียต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

ที่ประชุมคณะกรรมการฯให้ข้อเสนอแนะว่า ปัญหาในตะวันออกกลาง ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ให้ชัดเจน หากสาธารณรัฐอาหรับซีเรียถูกสหรัฐอเมริกาใช้ปฏิบัติการทางทหารโจมตี ปัญหาทางภาคใต้ของประเทศไทยจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น เพราะอดีตเลขาธิการกลุ่มพูโลได้อาศัยและเสียชีวิตที่สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย ในขณะที่กลุ่มพูโลยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย ย่อมเจ็บแค้นแทนสาธารณรัฐอาหรับซีเรียอย่างแน่นอน นอกจากนี้สาเหตุที่ รัฐอิสราเอลให้การสนับสนุนการใช้ปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐอเมริกานั้น เพราะถือว่าสาธารณรัฐอาหรับซีเรียอยู่ใกล้ชายแดน หากสามารถจับกุมประธานาธิบดีบาซาร์อัล อัสซาด ได้จะเป็นผลดีแก่รัฐอิสราเอลเอง ดังนั้นโดยส่วนตัวเห็นว่าประเทศไทยต้องใช้ความระมัดระวังและรอบคอบต่อสถานการณ์ความรุนแรงในสาธารณรัฐอาหรับซีเรียให้มากขึ้น เพราะอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาภายในของประเทศไทยได้

อ้างอิง - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

สรุปผลของคณะอนุกรรมการ
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร
(ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

๑. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา เรื่อง ขอความเป็นธรรมกรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย

๑.๑ ประกาศตั้งที่คณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษา เรื่อง ขอความเป็นธรรมกรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี	อนุกรรมการ
๓. นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	อนุกรรมการ
๔. นายจรัส ดิษฐาภิชัย	อนุกรรมการ
๕. นายสุวิทย์ ทองนวล	อนุกรรมการ
๖. นายทนต์ศักดิ์ ปิ่นถาวร	อนุกรรมการ
๗. นายปณชัย แดงอร่าม	อนุกรรมการ
๘. นายวิรัตน์ ก้องธรนินทร์	อนุกรรมการ
๙. นายมนต์พรหม ยูเวส	อนุกรรมการ
๑๐. นายสกล่าง ชินะกานนท์	อนุกรรมการ

๑.๒ บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. กระทรวงการต่างประเทศ โดย
 - ๑) กรมกฎหมายและสนธิสัญญา
 - ๒) กรมการกงสุล
๒. อัยการสูงสุด
๓. ทนายความผู้ต้องหา

๑.๓ ที่มา

สรุปจากหนังสือร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนของนายอภิสิทธิ์ ศิริโพธิ์สพ

นายอภิสิทธิ์ ศิริโพธิ์สพ ทนายความผู้รับมอบอำนาจ ของนายศรุต สีหะวีรชาติ ผู้ต้องหาในความผิดข้อหาฆาตกรรมของประเทศออสเตรเลีย ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ขอความเป็นธรรมและขอให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรณีการส่งตัวบุคคลสัญชาติไทยนายศรุต สีหะวีรชาติ เป็นผู้ร้ายข้ามแดน

สืบเนื่องจากรัฐบาลแห่งประเทศไทย ได้มีคำร้องขอให้ส่งตัว นายศรุต สีหะวีรชาติ นายธิตะ เทิดพุทธธรรม และนายเทพรัฐ เทพสุทธิ์ ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทยไปดำเนินคดียังประเทศออสเตรเลียในความผิดข้อหาฆาตกรรม โดยหลังเกิดเหตุนายศรุตฯ กับพวกได้เดินทางหลบหนีออกจากประเทศออสเตรเลียเข้ามายังประเทศไทย รัฐบาลไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศ พิจารณาแล้วเห็นว่า

คำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง
กรุงสยามกับอังกฤษ ค.ศ. ๑๙๑๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับกับออสเตรเลียด้วยภายใต้หลักการสืบสิทธิ (ประเทศ
ออสเตรเลียไม่ได้ทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทยโดยตรง แต่ประเทศออสเตรเลียเคยเป็น
ประเทศในอารักขาของรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งรัฐบาลไทยกับรัฐบาลอังกฤษได้ทำสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่าง
กัน และรัฐบาลไทยได้ยอมรับการสืบสิทธิตามสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนดังกล่าวของรัฐบาลออสเตรเลีย)
จึงมีหนังสือถึงอัยการสูงสุดขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการตามคำร้องดังกล่าว

อัยการสูงสุด ผู้ประสานงานกลาง พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของนายศรุตฯ กับพวก อยู่ในหลักเกณฑ์
ที่จะดำเนินการให้ได้ตาม พ.ร.บ.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ จึงแจ้งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้
ออกหมายจับ โดยเจ้าพนักงานตำรวจได้ดำเนินการจับกุมนายศรุตฯ และนายธิตะฯ ตามหมายจับได้
ในเวลาต่อมาจึงได้นำตัวส่งพนักงานอัยการเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาลโดยขอให้ศาลมีคำสั่งขังบุคคลทั้งสองไว้
เพื่อส่งตัวข้ามแดนไปดำเนินคดีที่ประเทศออสเตรเลีย ตาม พ.ร.บ.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ และ
ประกาศสัญญาว่าด้วยส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันในระหว่างกรุงสยามกับอังกฤษ ร.ศ.๑๒๙

ศาลได้พิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการนำสืบมาทั้งหมดมีน้ำหนักมั่นคง
เพียงพอครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่จะส่งบุคคลทั้งสองเป็นผู้ร้ายข้ามแดนได้ ไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตาม
กฎหมายใดๆ โดยความผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทั้งตามกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมาย
ของประเทศไทย ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหนึ่งปี โดยคดียังไม่ขาดอายุความ ทั้งมิใช่ความผิด
อันมีลักษณะทางการเมืองหรือทางการเมืองและการทหารและบุคคลทั้งสองเป็นบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน ทั้งคดี
มีมูลที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาหากความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร และความผิดซึ่งเป็นเหตุให้ร้องขอส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดนนั้น เป็นความผิดที่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙, ๒๐
แห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ จึงมีคำสั่งให้ขังบุคคลทั้งสองไว้เพื่อส่งตัวข้ามแดนไป
ดำเนินคดียังประเทศออสเตรเลียต่อไป

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ ศรีโพธิ์สพ แจ้งว่า ในระหว่างการพิจารณาคำร้องขอให้ส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดนนั้น นายอภิสิทธิ์ฯ ได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สอบถามข้อ
กฎหมายและขอความเป็นธรรมกรณีการส่งตัวนายศรุต สีหะวีรชาติ เป็นผู้ร้ายข้ามแดน จำนวนสามฉบับ
พร้อมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณา และได้ยกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ขึ้นอ้างถึง
สิทธิของบุคคลสัญชาติไทย และสิทธิตามกระบวนการยุติธรรม โดยขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามเอกสาร
กับทางประเทศออสเตรเลีย เพื่อให้ความเป็นธรรมกับบุคคลสัญชาติไทยและยับยั้งการส่งตัวนายศรุตฯ
กลับไปดำเนินคดีตามคำร้องขอของประเทศออสเตรเลีย และขอให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี
ขึ้นในประเทศไทย แต่ไม่ปรากฏว่าทางกระทรวงการต่างประเทศ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
ได้ตรวจสอบข้อมูลตามที่นายอภิสิทธิ์ฯ ได้หยิบยกขึ้นกล่าวอ้างและตอบหนังสือร้องขอความเป็นธรรม
ดังกล่าว แต่ได้เร่งปฏิบัติตามคำร้องขอของประเทศออสเตรเลียโดยยึดหลักปฏิบัติต่างตอบแทนระหว่างกัน
โดยดำเนินการใช้ดุลยพินิจให้ส่งตัวนายศรุตฯ ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทยตามคำร้องขอส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน
ของประเทศออสเตรเลีย โดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความเป็นธรรม และผลประโยชน์ของคนสัญชาติไทย
เป็นสำคัญ อันเป็นการไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมกันของคนสัญชาติไทย และเป็น
การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวถือว่าเป็นการเพิกเฉยละเลยหน้าที่และไม่ให้
ความเป็นธรรมกับคนสัญชาติไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและมติคณะรัฐมนตรี ด้วยเหตุผลดังกล่าว
นายอภิสิทธิ์ฯ จึงขอให้ประธานคณะกรรมการสิทธิการต่างประเทศ สมาชิกแทนราษฎร ตรวจสอบข้อเท็จจริง

จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของคนไทย และให้เป็นธรรมกับนายสุรตฯ บุคคลสัญชาติไทยด้วย

๑.๔ วัตถุประสงค์ของผู้ร้องเรียน

เพื่อขอให้คณะกรรมการการต่างประเทศได้พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการส่งตัวบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไปรับการพิจารณา ณ เครือรัฐออสเตรเลียว่ามีการดำเนินการที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายและเป็นการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยตามหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่เพียงใด

๑.๕ ข้อเท็จจริง

คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญผู้ร้องและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

๑) นายอภิสิทธิ์ ศิริโพธิ์สพ ผู้ร้อง ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมสรุปได้ความดังนี้ผู้ร้องในฐานะของทนายความผู้ได้รับมอบอำนาจจาก นายสุรต สีหะวีรชาติ จำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อพ. ๗/๒๕๕๓ และหมายเลขแดงที่ อพ. ๔/๒๕๕๔ มีประเด็นการสงสัยถึงการใช้ดุลยพินิจของกระทรวงการต่างประเทศที่มีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและต่อศาลว่าเหตุใดกระทรวงการต่างประเทศจึงได้ใช้ดุลยพินิจในการที่จะส่งตัวนายสุรต สีหะวีรชาติ ไปดำเนินคดียังเครือรัฐออสเตรเลีย ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ว่า การดำเนินการตามคำร้องขอให้ส่งบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดนอาจกระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอกำหนดไว้

(๒) บุคคลนั้นยินยอมให้ส่งข้ามแดน หรือ

(๓) เป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้เงื่อนไขต่างตอบแทนที่ประเทศไทยทำกับประเทศผู้ร้องขอและหากว่าเป็นการตีความหรือใช้ดุลยพินิจ ตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ว่า หากไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทราบเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนนั้น ตามกฎหมายไทยต่อไป ซึ่งหากเป็นการใช้ดุลยพินิจตามมาตรา ๒๕ นี้ จะเป็นคุณแก่ตัวจำเลยมากกว่า มาตรา ๑๒ เพราะเชื่อว่า หากมีการดำเนินคดีที่ประเทศซึ่งเป็นประเทศแผ่นดินเกิดของจำเลยแล้ว จำเลยน่าจะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมมากกว่าประเทศที่การกระทำผิดประกอบกับประเทศออสเตรเลีย มีปัญหาด้านการเหยียดสีผิวที่ค่อนข้างรุนแรง จึงมีความเป็นห่วงถึงความปลอดภัยของจำเลยว่าจะไม่ได้รับความเสมอภาคและความเป็นธรรมตามหลักมนุษยชนเท่าที่ควร

ผู้ร้องจึงขอให้คณะอนุกรรมการฯ ได้ตรวจสอบเหตุผลและการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) นายพรเทพ อ่วมพิทยา ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญา กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงต่อที่ประชุมสรุปได้ความดังนี้

การใช้ดุลยพินิจตาม มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น ตามมาตรา ๑๒ (๑) ประเทศไทยกับเครือรัฐออสเตรเลียไม่ได้มีสนธิสัญญาในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อกัน แต่เนื่องจากเครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศที่เคยอยู่ในความดูแลของประเทศอังกฤษ จึงขอใช้หลักการสืบสิทธิตามสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุงสยามกับอังกฤษ ค.ศ. ๑๙๑๑ จึงถือว่าทั้งไทยกับออสเตรเลียสามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวได้

กรณีตาม มาตรา ๑๒(๓) เป็นการส่งลักษณะต่างตอบแทนระหว่างรัฐต่อรัฐเป็นเรื่องกระบวนการที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลของทั้งสองประเทศตกลงกันที่จะส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน โดยหากมีกรณีมีคนของออสเตรเลียมากระทำผิดในราชอาณาจักรไทย แล้วหลบหนีกลับไปยังประเทศออสเตรเลีย ออสเตรเลียก็จะส่งบุคคลผู้กระทำความผิดดังกล่าวมายังประเทศไทยเพื่อดำเนินคดีต่อไป โดยเป็นข้อตกลงที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประกอบกับกรณีนี้เครือรัฐออสเตรเลียเพียงต้องการให้ส่งตัวจำเลยไปดำเนินคดียังประเทศที่เกิดเหตุคือ เครือรัฐออสเตรเลียมีได้ร้องขอให้ดำเนินคดีในประเทศไทยแต่อย่างใด กระทรวงการต่างประเทศ จึงได้นำดุลยพินิจดังกล่าวเสนอสำนักงานอัยการสูงสุดต่อไป

๓) นางอินทราณี สุมาวศ์ อัยการพิเศษฝ่ายกิจการต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุดชี้แจงว่า ในคดีนี้หน้าที่ของพนักงานอัยการ คือ การประสาน รับคำร้องจากกระทรวงการต่างประเทศที่รับแจ้งการขอตัวผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศที่ร้องขอ โดยเป็นการรับคำร้องภายในกรอบของกฎหมายพระราชบัญญัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ร้องขอว่ามีข้อตกลงกันไว้อย่างไรบ้าง และหากเป็นกรณีไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน เราสามารถใช้หลักเกณฑ์ใดได้บ้างในการส่งหรือขอรับตัวผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งปัจจุบันได้มีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติสากล โดยการพิจารณาในเบื้องต้นจะเป็นอำนาจของกระทรวงการต่างประเทศว่า การส่งตัวผู้ร้ายดังกล่าวถูกต้องตามหลักกฎหมายหรือไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพียงใด ซึ่งเมื่อผ่านขั้นตอนทั้งหมดแล้ว กระทรวงการต่างประเทศได้มีความเห็นว่า กรณีนี้สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ เนื่องจากพยานหลักฐานที่เครือรัฐออสเตรเลียเสนอมานั้นค่อนข้างครบถ้วน และหากไม่ส่งจะกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย ต่อมา เมื่อประมาณเดือนกันยายน ๒๕๕๓ ได้มีการจับจำเลยได้ จำเลยไม่ได้ยกข้อต่อสู้ประเด็นว่าไม่ได้กระทำความผิด แต่ได้ยกประเด็นเรื่องความกังวลต่อสภาพความเป็นอยู่ ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีเป็นจำนวนสูงและกระบวนการพิจารณาว่าจะได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ หากถูกส่งตัวไปดำเนินคดีที่ออสเตรเลีย ผู้ต้องหาจึงต้องการให้ดำเนินคดีในไทย ซึ่งการจะดำเนินการพิจารณาในไทยได้นั้นมีหลักเกณฑ์ว่า ผู้เสียหายหรือประเทศผู้ร้องขอต้องขอให้รัฐบาลไทยดำเนินคดีในประเทศไทย แต่กรณีนี้ผู้เสียหายไม่ได้ร้องขอให้ดำเนินคดีในไทยโดยประสงค์จะให้ดำเนินคดีที่ออสเตรเลีย

กรณีการยกเรื่องเหยียดสีผิวของเครือรัฐออสเตรเลียเป็นข้อต่อสู้ที่น่าสืบได้ไม่เพียงพอในการต่อสู้คดี และการจะพิจารณาคดีในไทยตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ หมายถึง กรณีที่ศาลพิจารณาแล้วตัดสินปฏิเสธการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งกรณีนี้ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้สามารถส่งตัวบุคคลดังกล่าวไปยังเครือรัฐออสเตรเลียได้ตามคำสั่งศาลอาญาคดีหมายเลขดำที่ อ.ผ. ๗/๒๕๕๓ และคดีหมายเลขแดงที่ อ.ผ.๗/๒๕๕๔

๔) นางภัทราวรรณ เวชศาสตร์ ผู้อำนวยการกองแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงว่าการเหยียดสีผิวในเครือรัฐออสเตรเลียเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก ที่จะไปสอบถามยังออสเตรเลียว่ามีปัญหาความรุนแรงเพียงใด แต่ตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลักความเสมอภาคแล้ว หากมีคนไทยถูกดำเนินคดียังต่างประเทศกระทรวงการต่างประเทศก็จะได้เข้าไปคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคต่างๆ ของคนไทยทุกกรณี โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่จากสถานทูตไทยประจำประเทศนั้นๆ เข้าฟังในการพิจารณาคดีและให้คำปรึกษา รวมทั้งจัดหาล่ามที่เป็นคนไทยด้วยกันในการแปลภาษาให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลย และที่ผ่านมาสถานทูตของไทยในประเทศต่างๆ ได้ให้ความคุ้มครองคนไทยให้ได้รับความเสมอภาคและหลักสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างดี

๕) นายสุวัฒน์ แก้วสุข ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ชี้แจงว่า หน้าที่ของกรมการกงสุล คือ ติดตามให้คนไทยที่ถูกจับกุมหรือถูกดำเนินคดีในต่างประเทศได้รับความคุ้มครองตามสิทธิพึงมี แต่ทั้งนี้กรณีของเครือรัฐออสเตรเลียมีกฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว โดยหากผู้ต้องหาคือ นายศรุตฯ ต้องการความช่วยเหลือทางด้านกงสุลต้องมีการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะมิฉะนั้นทางออสเตรเลียจะถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้สถานทูตไทยทราบ โดยเมื่อมีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว กรมการกงสุลจึงจะสามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือภายในกรอบของกฎหมายได้ โดยจะเข้าไปดูแลด้านมนุษยธรรมไปเยี่ยมเยียนดูแล และหากร้องขอความช่วยเหลือประการอื่น เช่น ทุนายความ สถานทูตสามารถที่จะประสานติดต่อจัดหาทุนายความให้ตามความประสงค์ของผู้ร้องขอ หรือการให้ความช่วยเหลือประสานงานกับญาติในไทย เป็นต้น

๑.๖ สรุปการพิจารณา

จากการที่คณะกรรมการได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีนี้เข้าชี้แจงต่อ คณะอนุกรรมการและการส่งเอกสารประกอบการชี้แจงของฝ่ายต่างๆ พิจารณาวินิจฉัยของศาลอาญาสรุปได้ว่ากรณีนี้แม้ประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียจะไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันโดยตรง แต่เครือรัฐออสเตรเลียอาศัยการสืบสิทธิในฐานะที่เป็นประเทศในเครือจักรภพของสหราชอาณาจักรจึงเป็นการสืบสิทธิโดยอาศัยสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน ระหว่างกรุงสยามกับสหราชอาณาจักร ปี ค.ศ.๑๙๑๑ สนธิสัญญาดังกล่าวย่อมมีผลบังคับใช้กับออสเตรเลียด้วย และเมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องผลประโยชน์ต่างตอบแทน หากประเทศไทยให้ความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้กับรัฐบาลออสเตรเลีย รัฐบาลออสเตรเลียก็จะให้ความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้กับประเทศไทยและพนักงานอัยการผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อคณะอนุกรรมการฯ ว่า ในการดำเนินคดีนี้ทางพนักงานอัยการได้คำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยอย่างละเอียดรอบคอบ โดยการพิจารณาคดีได้มีการนำสืบพยานหลักฐานจากประเทศผู้ร้องขอเพื่อให้ศาลไทยทราบถึงขั้นตอนการพิจารณาคดี และขั้นตอนการปฏิบัติ หากมีการส่งตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีตามคำร้องขอและมาตรฐานของสถานที่คุมขังซึ่งจะมีการดูแลเรื่องสุขภาพ การศึกษา และสิ่งต่างๆ ตามหลักมนุษยธรรมเสมือนผู้ต้องหานั้นเป็นพลเมืองของประเทศออสเตรเลีย โดยเน้นว่าประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับหลักสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมมาก และเหนือสิ่งอื่นใดหากคดีถึงที่สุดแล้วเมื่อศาลออสเตรเลียสั่งให้มีการคุมขัง ผู้ต้องหารับโทษได้ระยะหนึ่งก็สามารถขอตัวมารับโทษต่อในประเทศไทยได้ โดยเห็นว่ายังเป็นสิ่งที่ดีหากมีการนำตัวจำเลยมารับโทษต่อในประเทศไทย

ส่วนประเด็นที่คณะอนุกรรมการมีความกังวลเรื่องการเหยียดสีผิวและเชื้อชาติในประเทศออสเตรเลีย กรมการกงสุล ซึ่งมีหน้าที่ดูแลคนไทยในต่างประเทศได้ตอบชี้แจงว่า หากผู้ต้องหาต้องถูกส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังประเทศออสเตรเลียในการต่อสู้คดีเมื่อผู้ต้องหาร้องขอสถานทูตไทยในออสเตรเลียสามารถให้การช่วยเหลือจัดหาทุนายความ และดูแลเรื่องสวัสดิภาพของผู้ต้องหาได้ โดยยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือตามกฎหมายทุกกรณี ซึ่งสอดคล้องกับคำชี้แจงของพนักงานอัยการผู้ฟ้องคดี ที่ชี้แจงว่าทราบเรื่องการเหยียดสีผิวและเชื้อชาติซึ่งยังคงพอมืออยู่บ้าง แต่สำนักงานอัยการสูงสุดไม่สามารถนำเรื่องนี้ไปหารือกับรัฐบาลออสเตรเลียได้ เนื่องจากปัญหาการเหยียดสีผิวเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอาจกระทบถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านอื่นๆ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเป็นกังวลถึงประเด็นดังกล่าวเช่นกันเนื่องจาก

คดีนี้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่มีการส่งผู้ต้องหาสัญชาติไทยไปดำเนินคดี ณ เครือรัฐออสเตรเลีย ในฐานะผู้ร้ายข้ามแดน ทั้งนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดมิได้นิ่งนอนใจ และพร้อมที่จะร่วมเดินทางไปส่งตัว นายศรุต สีหะวีรชาติ เพื่อดูแลสวัสดิภาพ ด้านต่างๆของผู้ต้องหา ระหว่างที่ถูกคุมขังและดำเนินคดี ณ เครือรัฐออสเตรเลียด้วย

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้หารือและลงมติว่า คดีนี้คณะอนุกรรมการไม่ติดใจหรือขัดข้องต่อการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศ และผู้ประสานงานกลาง (พนักงานอัยการ) ในการใช้ดุลยพินิจและการเสนอฟ้องคดีต่อศาลอาญาในกรณีให้ส่งตัวนายศรุต สีหะวีรชาติ เป็นผู้ร้ายข้ามแดนให้กับเครือรัฐออสเตรเลีย เนื่องจากส่วนราชการต่างๆ ของไทยได้ดำเนินการครบถ้วนตามขั้นตอนของกฎหมาย อีกทั้งคดีนี้ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีนายศรุต สีหะวีรชาติ ในฐานะความผิดฆ่าคนตายโดยเจตนาในประเทศไทยได้ เนื่องจากประเทศผู้ร้องขอไม่ได้ร้องขอให้ดำเนินคดีในประเทศไทย ยกเว้นแต่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่ให้ส่งตัวนายศรุต สีหะวีรชาติ เป็นผู้ร้ายข้ามแดน ทางทางไทยจึงจะมีสิทธิดำเนินคดีกับนายศรุต สีหะวีรชาติ ตามกฎหมายไทยต่อไปซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ คณะอนุกรรมการได้รับการชี้แจงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจนเป็นที่พอใจแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ ขณะนี้อยู่ในการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ และผู้ร้องได้ใช้สิทธิขยายเวลาอุทธรณ์ออกไป คณะอนุกรรมการจึงมีความเห็นให้ผู้ร้องรอคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์

๑.๗ ข้อสังเกต

๑) ที่ประชุมคณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า หากเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการต่างประเทศหรือกรรมการอื่นของรัฐสภาก่อนที่จะกระทรวงการต่างประเทศจะมีความเห็นให้ส่งตัวผู้ต้องหาเป็นผู้ร้ายข้ามแดน การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการต่างประเทศ โดยเชิญผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศให้มาชี้แจงถึงหลักเกณฑ์ การพิจารณาการส่งตัวบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดน อาจทำให้ผลการพิจารณาของกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องนี้เป็นไปอย่างรอบคอบและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๒) ฝ่ายของผู้ต้องหาควรใช้สิทธิอุทธรณ์คำตัดสินของศาลชั้นต้น ซึ่งอาจจะมีความเห็นต่างจากศาลชั้นต้นก็ได้

๒. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)

๒.๑ ประกาศตั้งที่คณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายบุญชัย สมุทรักษ์	อนุกรรมการ
๓. ว่าที่ร้อยตรี สุเมธ ฤทธาคนี	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลดิลก	อนุกรรมการ
๕. นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	อนุกรรมการ
๖. นายทองศักดิ์ ปิ่นถาวร	อนุกรรมการ
๗. นายจรัส ดิษฐาอภัยชัย	อนุกรรมการ
๘. นายส้าง ชินะกานนท์	อนุกรรมการ
๙. นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ	อนุกรรมการ
๑๐. นางอัมมา ตันนันทน์	อนุกรรมการ

๒.๒ บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

- นายสมพล วนิดพันธ์ุ	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒.๓ กรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

อนุกรรมการได้อภิปรายข้อคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการอย่างกว้าง โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) มีหลักการสำคัญเพื่อรักษาสหิทธิมนุษยชนของประชาคมยุโรปและประชาคมโลก โดยในช่วงที่ประชาคมยุโรปจะมีการรวมตัวกัน ได้มีการจัดประชุมสหประชาชาติขึ้นที่ประเทศอิตาลี และตั้งธรรมนูญกรุงโรมขึ้นมา ซึ่งขณะนั้นมีประเทศที่ยอมรับหลักการในครั้งแรกรวมทั้งประเทศไทยด้วย จำนวน ๒๒๐ ประเทศ และในปัจจุบันมีประเทศต่างๆ ได้ให้สัตยาบันเพื่อผูกพันเป็นภาคีอย่างเป็นทางการจำนวน ๖๐ ประเทศ แต่ประเทศไทยยังมิได้ดำเนินการให้สัตยาบันเพื่อผูกพันเป็นภาคีอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม นับแต่ศาลอาญาระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ คนไทยยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้น้อยมาก ดังนั้นการให้ความเห็นชอบในการให้สัตยาบันแก่ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ควรให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและยอมรับเสียก่อน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปตลอดจนบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้หารือกับ นายสมพล วนิดพันธ์ุ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีความเห็นร่วมกันจัดทำโครงการบรรยายทางวิชาการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ (จัดประชุมใหญ่) กลุ่มเป้าหมายได้แก่ สมาชิกวุฒิสภาและประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยเชิญวิทยากรจากศาลอาญาระหว่าง-

ประเทศ ประกอบด้วย ประธานศาลอาญาระหว่างประเทศและตุลาการศาลอาญาระหว่างประเทศ อีกจำนวน ๒ ท่าน มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ เหตุใดจึงต้องมีศาลอาญาระหว่างประเทศ ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศคืออะไร และศาลอาญาระหว่างประเทศต่างจากศาลระหว่างประเทศอื่นๆ อย่างไร เป็นต้น สำหรับสถานที่และระยะเวลาดำเนินการ จะจัดในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ อาคารรัฐสภาไทย ใช้งบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

อนุกรรมการฯ ได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะให้ดำเนินการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศให้แก่ประชาชนทั่วไปเข้าใจเสียก่อน เพื่อจะได้ง่ายต่อการศึกษาและทำความเข้าใจในรายละเอียดของศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งจะได้มีการจัดบรรยายทางวิชาการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ (จัดประชุมใหญ่) ในโอกาสต่อไป โดยอาจใช้วิธีการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ การจัดประชาสัมพันธ์ทางวิทยุและโทรทัศน์ของรัฐสภา การจัดสัมมนาให้ความรู้ แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น หรือการจัดบรรยายพิเศษ โดยเชิญวิทยากรชาวไทยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาบรรยายให้ความรู้ก่อน อาทิเช่น นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม และ ศาสตราจารย์วิฑิต มันทราภรณ์ เป็นต้น

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นร่วมกันกำหนดกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ โดยให้พิจารณาศึกษาและดำเนินการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศให้แก่ประชาชนทั่วไป ก่อนการดำเนินการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ (จัดประชุมใหญ่) ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ให้ขอความร่วมมือจากสถาบันพระปกเกล้าเข้าร่วมดำเนินการ

มติที่ประชุมเห็นชอบ ให้ตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมอบหมายให้ผู้ช่วย-ศาสตราจารย์ จารุพรณ กุลดิลก เป็นประธานคณะทำงาน กำหนดกรอบการดำเนินงานพร้อมแผนงานโครงการ ระยะเวลาตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ แล้วเสนอต่อที่ประชุมต่อไป

พิจารณาศึกษาแนวทางการจัดโครงการบรรยายทางวิชาการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ โดยสรุปสาระสำคัญในการประชุมดังนี้

นายสมพล วณิชพันธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า

จากการที่ได้รับประสานงานจากประธานคณะอนุกรรมการฯ เพื่อสอบถามข้อมูลในเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) และขอสนับสนุนข้อมูลเพื่อที่คณะอนุกรรมการฯ จะได้จัดสัมมนาให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องดังกล่าว นั้น จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) นั้น เห็นว่าหากมีการจัดสัมมนาในเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์กับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจและเพิ่มความเข้าใจที่มากขึ้นแก่ประชาชนโดยภาพรวม ซึ่งรายละเอียดของโครงการดังกล่าวได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมอนุกรรมการฯ แล้ว ในด้านสถานที่ในการจัดการสัมมนาทางสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ก็มีความพร้อมที่สามารถจัดการสัมมนาได้แต่เนื่องจากวิทยากรในการจัดสัมมนาครั้งนี้จะเป็นวิทยากรจากต่างประเทศ ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานศาลและตุลาการศาล จึงคงต้องมีการติดต่อหาผู้ในการรับฟังการแปลภาษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ส่วนงานด้านประชาสัมพันธ์หากต้องการให้การสัมมนาครั้งนี้ได้รับความสนใจอย่างมากเพื่อให้เกิดการที่เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุดนั้นขอเสนอแนะให้ใช้บริษัทเอกชนหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการ

ประชาสัมพันธ์ และขอเสนอ นายนิมิต หมดราศรี ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์เข้ามาให้คำปรึกษากับคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้การจัดสัมมนาครั้งนี้เกิดประโยชน์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เนื่องจากหากใช้สื่อของรัฐสภาเพียงอย่างเดียวเกรงว่าจะไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือได้รับความสนใจเท่าที่ควร จึงมีแนวคิดว่าหากมีบริษัทเอกชนเข้าร่วมประชาสัมพันธ์จะทำให้การจัดสัมมนาครั้งนี้ได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

ส่วนด้านงบประมาณในการจัดสัมมนาในครั้งนี้ต้องให้คณะกรรมการการต่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณ แต่หากคณะกรรมการฯ มีแนวทางจะขอสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรระหว่างประเทศก็เชื่อว่าคงได้รับการสนับสนุน ซึ่งหากคิดจากงบประมาณแล้ว การใช้จ่ายงบประมาณที่มากที่สุดคงเป็นงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ และการซื้อชุดหูฟังในการรับฟังการแปลภาษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนาด้วย

นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ อนุกรรมการฯ ชี้แจงว่า

ตามแผนโครงการและกรอบการสัมมนาที่วางแผนจะให้มีการจัดตามต่างจังหวัด โดยใช้ศาลากลางจังหวัดเป็นสถานที่สัมมนานั้น มองว่าต้องการให้ปรับเปลี่ยนเหลือแค่เพียงบางจังหวัดที่เป็นหัวเมืองสำคัญของภูมิภาคนั้นๆ เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต นครราชสีมา เป็นต้น ด้านสถานที่จัดการสัมมนานั้นหากเป็นสถาบันอุดมศึกษาของจังหวัดนั้น น่าจะได้รับความสนใจมากกว่าการจัดที่ศาลากลางจังหวัด และในการจัดสัมมนาแต่ละครั้งนั้นต้องกำหนดงบประมาณเป็นสำคัญ เนื่องจากเมื่อทราบจำนวนงบประมาณที่แน่นอนงานทุกอย่างจะได้เริ่มเดินหน้าต่อไปทั้งด้านประชาสัมพันธ์ จำนวนวิทยากร จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา เพื่อจะได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาเป็นสำคัญ

นายพีรพันธุ์ พาลุสุข ประธานคณะอนุกรรมการฯ ชี้แจงว่า

ตามกรอบการศึกษาดูงานและหน้าที่ของ ICC ที่กำหนดให้ศึกษาดูงานและหน้าที่ของ ICC ตามแนวทางจัดการสัมมนานั้นต้องการให้ประชาชนทั่วไปรับรู้ถึงบทบาทของศาลอาญาระหว่างประเทศโดยจะเป็นการจัดสัมมนาใหญ่ โดยเชิญตุลาการศาลอาญาระหว่างประเทศที่เป็นชาวต่างชาติมาให้ความรู้และมีการแปลภาษาให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เข้าใจภาษาหากจัดให้มีการสัมมนาแต่ละจังหวัดเกรงว่าจะได้รับความสนใจไม่เท่าที่ควรจึงต้องการให้มีการสัมมนาหนึ่งครั้งในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้รับความสนใจมากที่สุด

นายจรัส ดิษฐาภิรักษ์ อนุกรรมการฯ ชี้แจงว่า

หากมีแนวการจัดสัมมนาในต่างจังหวัดขอเสนอแนะให้จัดในจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่ ๆ ของแต่ละภูมิภาคของประเทศ เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา เป็นต้น และให้มีจิตนิทรรศการและพิมพ์เอกสารแจกในการสัมมนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าใจในเบื้องต้น โดยเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศจะเป็นเอกสารที่ภาษาต่างประเทศและมีการแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ดีเท่าที่ควร

นางบังอร มาลาศรี วิทยากรเชี่ยวชาญบังคับบัญชาข้าราชการในกลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ ชี้แจงว่า

เพื่อให้เกิดผลของการสัมมนาได้รับการตอบรับที่ดีในระดับหนึ่งก่อนการจัดสัมมนาครั้งใหญ่ขอเสนอให้จัดการสัมมนาและนิทรรศการในเรื่องศาลอาญาระหว่างประเทศสักหนึ่งครั้ง ในบริเวณสภาผู้แทนราษฎร และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๒๕๐ ท่าน ซึ่งห้องจัดสัมมนาของสภาผู้แทนราษฎร

สามารถรับการสัมมนาในจำนวนดังกล่าวได้ ในด้านงบประมาณคณะกรรมการการต่างประเทศ
ก็รับผิดชอบได้โดยค่าใช้จ่ายคงไม่สูงมาก

เมื่อที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นพอสังเขปจึงมีความเห็นร่วมกันว่าให้มีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของศาลอาญาระหว่างประเทศในช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ณ สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป และนักศึกษาของคณะนิติศาสตร์
ในระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตศึกษา จำนวน ๒๕๐ คน ซึ่งเชิญผู้มีความรู้ประเด็นดังกล่าวมาเป็นวิทยากร
และดำเนินการสัมมนา โดยคณะกรรมการการต่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณในการจัดสัมมนาและ
รายงานมติดังกล่าวให้กับประธานคณะกรรมการการต่างประเทศเพื่อรับทราบและพิจารณาอนุมัติต่อไป

รายงานสรุปผลการสัมมนาเชิงวิชาการ

ในการสัมมนาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อเผยแพร่ให้สมาชิกรัฐสภาและ
ประชาชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศอันเป็นศาลสิทธิมนุษยชน
ของโลก ๒) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพิจารณาให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกของ
ศาลอาญาระหว่างประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๒๐๐ คน ประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภา องค์กร
ด้านสิทธิมนุษยชน นักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจ
ซึ่งมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ๑) นายพนัส ทัดนิยานนท์ นักวิชาการอิสระ (อดีต คณะบดีคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอดีตสมาชิกวุฒิสภา) ๒) รองศาสตราจารย์ สุดสงวน สุธีสร คณะสังคมสงเคราะห์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๓) ดร.ปิยนุตร แสงนกกุล คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๔) นางสาววรุณี
ปั่นกระจำง นักการทูตชำนาญการ กองกฎหมาย กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
และ ๕) นายพีรพันธุ์ พาลุสุข รองประธานฯ คนที่ ๑ และวิทยากรผู้ดำเนินรายการ

อนึ่ง ในการสัมมนาในครั้งนี้ คณะกรรมการการได้รับเกียรติจาก นายสุนัย จุลพงศธร ประธาน
คณะกรรมการการต่างประเทศ กล่าวเปิดงานสัมมนา และ Mrs. Everlyn Balais – Serrano
ผู้ประสานงานศาลอาญาระหว่างประเทศภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกเข้าร่วมสังเกตการณ์ และอภิปรายภาพรวม
ของ ICC ในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีเนื้อหาสาระโดยสรุป ดังนี้

๑) ความเป็นมา

การจัดตั้งศาลหรือคณะตุลาการ (Tribunal) ระหว่างประเทศขึ้นมาให้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษา
คดีที่ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงระดับนานาชาติ เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งศาลทหารระหว่างประเทศขึ้นมาเมื่อปี
พ.ศ. ๒๔๘๘ – ๒๔๘๙ เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะตุลาการพิเศษในการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามที่เกิด
จากสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “ศาลอาชญากรรมสงครามนูเรมเบิร์ก” (Nuremberg
Tribunal) และ “ศาลอาชญากรรมสงครามโตเกียว” ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ องค์การสหประชาชาติได้
ลงมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษการกระทำที่เป็นการทำลายล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์
อนุสัญญานี้กำหนดให้การทำลายล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์เป็น “ความผิดอาญาระหว่างประเทศ”
(International Crime) และผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิจารณาคดีและลงโทษโดยศาลแห่งรัฐที่เกิดการกระทำ
ความผิดดังกล่าว หรือโดย “ศาลอาญาระหว่างประเทศ” ที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามหลัก
กฎหมายระหว่างประเทศ

นอกจากจะได้ลงมติรับรองอนุสัญญานี้แล้ว ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติยังได้ลงมติ
เชิญชวนให้ “คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ” (International Law Commission-ILC) รับผิดชอบ
ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลหรือองค์กรตุลาการระหว่างประเทศขึ้นมาให้มีเขตอำนาจ

ประจำเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดฐานทำลายเผ่าพันธุ์มนุษย์นี้โดยเฉพาะ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๗ คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศได้ทำการศึกษาและยกร่างธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นมาหลายร่าง แต่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ เพราะมีความเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ในคณะกรรมการการดำเนินการจึงถูกทิ้งค้างไว้เป็นเวลานานถึงประมาณ ๓๕ ปี จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงได้มีการรื้อฟื้นการดำเนินงานของคณะกรรมการขึ้นมาใหม่ตามข้อเสนอของประเทศทรินิแดดและโทบาโก

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติได้ลงมติให้มีการจัดตั้งศาลพิเศษเฉพาะกิจขึ้นมาเพื่อพิจารณาคดีกรณีการสังหารหมู่ในประเทศยูโกสลาเวียเดิม ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการ “ล้างชาติพันธุ์” (Ethnic Cleansing) ในประเทศนั้น การจัดตั้งศาลพิเศษทำนองเดียวกันนี้เกิดขึ้นอีก เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ โดยการทำข้อตกลงระหว่างสหประชาชาติกับประเทศเซียร์รา ลีโอน เพื่อให้มีการพิจารณาคดีผู้รับผิดชอบหลักที่ก่อให้เกิดกระทำความผิดอาญาร้ายแรงมาลงโทษ สืบเนื่องจากการเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในประเทศนี้ภายหลังวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะกรรมการ ILC ยกร่างธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศเสร็จ และเสนอให้สมัชชาสหประชาชาติพิจารณาในประเด็นสาระบัญญัติบางประการที่เกิดจากการยกร่าง สมัชชาจึงลงมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญชุดหนึ่งขึ้นมาเพื่อพิจารณาจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ แล้วเสนอรายงานต่อสมัชชา เพื่อพิจารณา จากผลการพิจารณาของสมัชชา ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพื่อทำการประมวลร่างธรรมนูญศาลซึ่งมีอยู่หลายร่างเข้าด้วยกันจนสามารถเป็นที่ยอมรับได้อย่างกว้างขวาง โดยใช้เวลาประมาณ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๑) จึงสามารถจัดทำร่างธรรมนูญศาลจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๔๑

ต่อมาในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ได้มีการจัดประชุมคณะผู้แทนซึ่งมีอำนาจเต็มจาก ๑๖๐ ประเทศ เพื่อพิจารณาลงมติ ผลการประชุมปรากฏว่ามีประเทศที่ลงมติให้การรับรองการก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศตามร่างธรรมนูญศาล ๑๒๐ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ลงมติไม่รับรอง ๗ ประเทศ และงดออกเสียง ๒๑ ประเทศ จากผลของการลงมติครั้งนี้ ศาลอาญาระหว่างประเทศจึงถือกำเนิดขึ้นมา โดยมีฐานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เป็นเอกเทศจากองค์การสหประชาชาติและมีงบประมาณของตนเอง อย่างไรก็ตาม กว่าศาลอาญาระหว่างประเทศจะเริ่มต้นทำหน้าที่ได้ก็ต้องรอให้มีรัฐภาคีสถิติสัญญากรุงโรมให้สัตยาบันจนครบ ๖๐ ประเทศเสียก่อน ซึ่งในที่สุดสนธิสัญญาหรือธรรมนูญกรุงโรมก็เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ (ค.ศ. ๒๐๐๒) ทำให้ศาลอาญาระหว่างประเทศมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญศาลฯ นับแต่นั้นเป็นต้นมาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ยับยั้งการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดในอนาคต, ยุติการไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ก่ออาชญากรรม (impunity), ส่งเสริมความยุติธรรมในระดับสากล และเสริมระบบศาลยุติธรรมภายในรัฐ

ทั้งนี้ เดือนเมษายน ๒๕๕๕ มีรัฐภาคีจำนวน ๑๒๑ ประเทศ ล่าสุดสาธารณรัฐกัวเตมาลา ภายใต้วินัยธรรมนูญกรุงโรมฯ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ในส่วนรัฐภาคีในทวีปเอเชีย ได้แก่

- ๑) เกาหลีใต้ ให้สัตยาบันฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ (๒๐๐๒)
- ๒) กัมพูชา ให้สัตยาบันฯ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ (๒๐๐๒)
- ๓) อัฟกานิสถาน ภายใต้วินัยฯ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ (๒๐๐๓)
- ๔) ญี่ปุ่น ให้สัตยาบันฯ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ (๒๐๐๗)
- ๕) บังกลาเทศ ให้สัตยาบันฯ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ (๒๐๑๐)

๒) โครงสร้างและองค์ประกอบของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) มีตุลาการรวมทั้งหมด ๑๘ คน มีสถานที่ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีอาชญากรรมที่ทำการของตนเองเป็นเอกเทศ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) หรือศาลโลก ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเฮกเช่นเดียวกัน

องค์ประกอบของศาลอาญาระหว่างประเทศประกอบด้วยองค์กร ต่อไปนี้

๑) สำนักประธานศาล (Presidency) ประกอบด้วย ประธานศาล ๑ คน และรองประธานศาล ๒ คน ซึ่งได้รับเลือกจากการลงคะแนนของตุลาการทั้งหมดของศาล มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี ประธานศาลคนปัจจุบันเป็นชาวเกาหลีชื่อ นายซัง ยุน ซอง รองประธานคนที่หนึ่งเป็นชาว บิโตนานาชื่อ นายซันจิ มาเซ็นโนโน รองประธานคนที่สองเป็นชาวอิตาลี ชื่อ นายคูโน ตาฟูเชอร์

๒) สำนักตุลาการ (Judicial Division) ประกอบด้วยตุลาการ ๑๘ คน (รวมประธานศาลและรองประธานศาล) แบ่งงานออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ (๑) ฝ่ายไต่สวนก่อนการพิจารณาคดี (Pre-Trial Division) (๒) ฝ่ายพิจารณาคดี (Trial Division) และ (๓) ฝ่ายอุทธรณ์ (Appeals Division) ตุลาการแบ่งหน้าที่กันตามที่ได้รับมอบหมายตามสายงานและความรับผิดชอบของฝ่ายที่ตนสังกัด และทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายระหว่างประเทศ

๓) สำนักงานอัยการ (Office of the Prosecutor) มีอัยการ ๑ คนเป็นหัวหน้า มีรองอัยการ ๑ คน ทำหน้าที่รับเรื่องราวหรือหลักฐานข้อมูลที่แสดงว่ามีการกระทำความผิดอาญาซึ่งอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลอาญาระหว่างประเทศที่ส่งมาให้ทำการตรวจสอบ และมีอำนาจทำการสอบสวนและฟ้องคดีต่อศาลตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญกรุงโรม อัยการผู้เป็นหัวหน้าสำนักงานได้รับการเลือกตั้งจากรัฐภาคีสมาชิกธรรมนูญกรุงโรม มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๙ ปี

๔) สำนักทะเบียนหรือจำศาล (Registry) มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารและธุรการของศาลทั้งหมด ซึ่งมีสำนักงานคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักตุลาการและสำนักงานอัยการมีจำศาลเป็นหัวหน้างาน จำศาลได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งโดยคณะตุลาการและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

๕) สำนักงานอื่น ๆ (Other Offices) ของศาลที่มีฐานะกึ่งอิสระ ได้แก่ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมายสาธารณะเพื่อให้ความช่วยเหลือฝ่ายผู้เสียหาย และสำนักงานที่ปรึกษากฎหมายสาธารณะเพื่อให้ความช่วยเหลือฝ่ายจำเลย นอกจากนั้นยังมีกองทุน (Trust Fund) ซึ่งจัดตั้งโดยสมัชชาของรัฐบาลภาคีสมาชิกเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลรวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมดังกล่าวด้วย

๓) เขตอำนาจศาล

๓.๑ หลักทั่วไป

ตามธรรมนูญกรุงโรม มาตรา ๑ ประกอบกับคำปรารภในวรรค ๙ - ๑๐ ศาลอาญาระหว่างประเทศนอกจากจะมีเขตอำนาจพิจารณาคดีบางประเภทเท่าที่กำหนดไว้ในธรรมนูญเท่านั้น ยังมีหลักทั่วไปในการพิจารณาว่าศาลจะมีเขตอำนาจพิจารณาคดีดังกล่าวหรือไม่ ๒ หลัก คือ

๓.๑.๑) หลักความร้ายแรงของการกระทำความผิด (Gravity) หมายความว่า นอกจากจะต้องเป็นความผิดประเภทที่กำหนดไว้ในธรรมนูญ ๔ ประเภทเท่านั้นแล้วยังต้องเป็นการกระทำความผิด “ที่ร้ายแรงที่สุดซึ่งเป็นข้อห่วงใยร่วมกันของประชาคมนานาชาติ” (the most serious crimes of international concern)

๓.๑.๒) หลักความเป็นที่พึ่งสุดท้ายของศาล (Complementarity) หรือการเสริมระบบยุติธรรมภายในรัฐ หมายความว่า การจะนำคดีไปสู่การพิจารณาของศาลได้ จะต้องปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการใด ๆ อย่างจริงจังโดยกระบวนการยุติธรรมของรัฐที่เกิดคดีขึ้นในประเทศของตน เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ หรือมีแต่การดำเนินคดีเป็นเพียงการจัดฉากเพื่อพอกความผิด เป็นต้น

๓.๒ ประเภทความผิด

ตามธรรมนูญศาลมาตรา ๕ การกระทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศ มี ๔ ฐานความผิด ได้แก่

- (๑) อาชญากรรมการทำลายล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ (The Crime of Genocide)
- (๒) อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crimes against Humanity)
- (๓) อาชญากรรมสงคราม (War Crimes)
- (๔) อาชญากรรมการรุกราน (The Crime of Aggression)

ในมาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ กำหนดการกระทำต่าง ๆ ที่เข้าลักษณะเป็นความผิดแต่ละประเภท ยกตัวอย่างเช่น การกระทำที่เข้าลักษณะเป็นความผิดประเภทอาชญากรรมต่อมนุษยชาติตามมาตรา ๗ ได้ให้บทนิยามไว้ว่า หมายถึง การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ เมื่อได้กระทำในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการประทุษร้ายอย่างกว้างขวางและเป็นระบบที่มุ่งกระทำต่อประชากรพลเรือน โดยตระหนักรู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการประทุษร้าย อาทิ ฆาตกรรม (Murder) การกำจัด (Extermination) การเอาคนลงเป็นทาส (Enslavement) การเนรเทศหรือบังคับให้ประชากรย้ายถิ่นฐาน (Deportation or Forcible Transfer of Population) การจำคุกหรือลิดรอนเสรีภาพทางร่างกายอย่างร้ายแรงโดยวิธีอื่นซึ่งเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ (Imprisonment or other severe deprivation of physical Liberty in violation of fundamental rules of international law) การทรมาน (Torture) การบังคับให้บุคคลสาบสูญ (Enforced disappearance of persons) อาชญากรรมการแบ่งแยกสีผิว (The Crime of Apartheid) เป็นต้น

นอกจากนั้น ตามมาตรา ๙ รัฐภาคีสมาชิกโดยเสียงข้างมากสองในสามต้องร่วมกันพิจารณากำหนดองค์ประกอบของความผิดแต่ละประเภท (Elements of Crimes) เพื่อช่วยในการตีความของศาลในการบังคับใช้ธรรมนูญกรุงโรมที่เกี่ยวกับความผิดแต่ละประเภทตามมาตรา ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ ด้วย

๓.๓ กรอบเวลาของเขตอำนาจศาล (Jurisdiction *ratione temporis*)

- ๑) เขตอำนาจทางเวลา (ratione temporis) – มาตรา ๑๑

(๑) การกระทำที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ (๑ July ๒๐๐๒)

(๒) กรณีให้สัตยาบันภายหลัง การกระทำที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันให้สัตยาบันเว้นแต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลย้อนหลังกลับไปได้ แต่ต้องไม่ย้อนหลังไปก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ (๑ July ๒๐๐๒)

- ๒) เขตอำนาจทางเนื้อหา (ratione materiae) – มาตรา ๕

- (๑) ความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ – มาตรา ๖
- (๒) ความผิดอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ – มาตรา ๗
- (๓) ความผิดอาชญากรรมสงคราม – มาตรา ๘
- (๔) ความผิดฐานรุกราน (ปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้)

๓) เขตอำนาจทางพื้นที่ (ratione loci) และบุคคล (ratione personae) ตาม มาตรา ๑๓ วรรค (ก) หรือวรรค (ค)

(๑) การกระทำเกิดบนดินแดนของรัฐภาคีหรือของรัฐที่ไม่ใช่รัฐภาคี แต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาล (มาตรา ๑๒ (๒) (ก)) รัฐที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นบนเรือหรืออากาศยาน ที่จดทะเบียนในรัฐนั้น หรือ

(๒) ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้มีสัญชาติของรัฐภาคีหรือของรัฐที่ไม่ใช่รัฐภาคี แต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาล (มาตรา ๑๒ (๒) (ข))

๓.๔ ผู้มีสิทธิฟ้อง (referral; renvoi)

๑) รัฐภาคี (มาตรา ๑๓ (ก)) และ มาตรา ๑๔ รัฐภาคีมีสิทธิฟ้องร้องเอง

๒) หรือรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐภาคีแต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลอาญาระหว่าง ประเทศเฉพาะกรณี (มาตรา ๑๒ (๓)) แล้วส่งมอบใบประกาศยอมรับอำนาจศาลให้นายทะเบียนศาลอาญา ระหว่างประเทศ

๓) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (มาตรา ๑๓ (ข)) ในกรณีที่มีการ กระทำนั้นไม่ได้เกิดบนดินแดนของรัฐภาคี และผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสัญชาติของรัฐภาคี ตามหมวด ๗ ของกฎ บัตรสหประชาชาติ

๔) อัยการอาจเริ่มต้นไต่สวนเองก็ได้ (มาตรา ๑๓ (ค)) และมาตรา ๑๕

๕) อัยการเห็นสมควรเอง จึงไปขออนุญาตจากศาลแผนกก่อนพิจารณาคดี (Pre – Trial Chamber) เพื่อเปิดการไต่สวน

บุคคลใดยื่นคำร้อง (complaint, communication) มายังอัยการ และอัยการ พิจารณาแล้วเห็นสมควร จึงไปขออนุญาตจากศาลแผนกก่อนพิจารณาคดี (Pre – Trial Chamber) เพื่อ เปิดการไต่สวน

ตามมาตรา ๑๕ อัยการอาจเริ่มต้นทำการสอบสวนโดยการริเริ่มของตนเอง (proprio motu) ได้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความและพยานหลักฐาน (Rules of Procedure and Evidence) หากองค์คณะตุลาการไต่สวนเห็นว่าคำร้องขอของอัยการและพยานหลักฐานที่น่าเสนอมีเหตุสมควรให้ทำ การสอบสวนได้และคดีอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาของศาล ให้มีคำสั่งอนุมัติให้เริ่มต้นทำการสอบสวนได้

หากองค์คณะตุลาการไต่สวนมีคำสั่งไม่อนุมัติให้เริ่มต้นทำการสอบสวน การไม่อนุมัติ ดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิอัยการที่จะร้องขอให้องค์คณะตุลาการมีคำสั่งอนุมัติอีกในภายหลังโดยอาศัย พยานหลักฐานและข้อมูลใหม่สนับสนุนคำร้องขอของตนในเรื่องนั้น

หากในการตรวจสอบเบื้องต้นตามความในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง วรรคสองอัยการเห็นว่า ข้อมูลเท่าที่ได้รับไม่เพียงพอให้ถือเป็นเหตุสมควรให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ให้ต้องแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ แต่ทั้งนี้ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิที่อัยการจะพิจารณาข้อมูลที่มีการเสนอเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนั้นในฐานะเป็น ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใหม่

๓.๕ การพิจารณารับหรือไม่รับเป็นคดี (Issues of admissibility)

โดยคำนึงถึงหลัก “ความเป็นที่พึงสุทธ้ายของศาล”ตามคำปรารภวรรค ๑๐ และหลัก “ความร้ายแรงของความผิด”ตามมาตรา ๑ แห่งธรรมนูญฯ ศาลต้องพิจารณาไม่รับเป็นคดีในกรณีที่

๑) คดีได้มีการสอบสวนและฟ้องโดยรัฐที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นแล้ว เว้นแต่ ในกรณีที่รัฐนั้นไม่เต็มใจ หรือไม่มีความสามารถโดยแท้จริงที่จะทำการสอบสวนหรือฟ้องคดีได้

๒) คดีได้มีการสอบสวนโดยรัฐที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นและรัฐนั้นได้ตัดสินใจไม่ฟ้องบุคคลที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่การไม่ฟ้องคดีนั้นเป็นผลจากการที่รัฐนั้นไม่เต็มใจหรือไม่มีความสามารถโดยแท้จริงในการฟ้องคดีนั้น

๓) บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ถูกดำเนินคดีในการกระทำความผิดตามคำฟ้องแล้ว และการดำเนินคดีโดยศาลไม่สามารถกระทำได้เพราะเป็นการดำเนินคดีซ้ำตาม มาตรา ๒๐ วรรคสาม

๔) คดีไม่มีความร้ายแรงพอที่จะทำให้ศาลสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยชอบธรรม (มาตรา ๑) การพิจารณาว่าพฤติกรรมอย่างไรบ้างที่ถือได้ว่าเป็นการไม่เต็มใจหรือไม่มีความสามารถของรัฐที่มี เขตอำนาจในการสอบสวนหรือฟ้องคดีมีหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดไว้โดยละเอียดในมาตรา ๑๗ ด้วย

๓.๖ การคัดค้านเขตอำนาจศาลและข้อวินิจฉัยการสั่งรับหรือไม่รับเป็นคดี

ในการรับคดีได้ไว้พิจารณา ศาลต้องพิจารณาจนเป็นที่พอใจว่าศาลมีเขตอำนาจพิจารณาคดีนั้น และสถานการณ์ของการกระทำความผิดที่เสนอต่อศาลต้องด้วยลักษณะคดีที่ศาลมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาตามธรรมนูญฯ การคัดค้านเขตอำนาจศาลและการวินิจฉัยสั่งรับคดีของศาล อาจถูกคัดค้านได้โดย (๑) บุคคลที่ถูกฟ้องกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือถูกออกหมายจับหรือหมายเรียกให้มาศาล ตามมาตรา ๕๘ (๒) รัฐที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น โดยอ้างเหตุที่กำลังดำเนินการสอบสวนหรือฟ้องคดี หรือได้ดำเนินการสอบสวน หรือฟ้องคดีดังกล่าวแล้ว และ (๓) รัฐที่ต้องรับรองเขตอำนาจศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒

อัยการอาจร้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นเขตอำนาจศาลและการสั่งรับเป็นคดีได้ ในกระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับประเด็นเขตอำนาจศาลและการสั่งรับเป็นคดีดังกล่าว ผู้ที่ได้เสนอเรื่องสถานการณ์คดีตามมาตรา ๑๓ รวมทั้ง ผู้เสียหายที่ได้รับเคราะห์กรรมจากการกระทำความผิดในคดี อาจทำข้อสังเกตยื่นต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาได้

การคัดค้านเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลหรือการสั่งรับเป็นคดีโดยบุคคลหรือรัฐดังกล่าวในข้างต้นให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น และต้องกระทำก่อนการเริ่มต้นพิจารณาคดี แต่ในสภาวะการณ์พิเศษ ศาลอาจยกเว้นให้มีการคัดค้านได้เกินกว่าหนึ่งครั้งหรือให้คัดค้านได้ในเวลาใดที่การพิจารณาคดีของศาลได้เริ่มต้นไปแล้ว

๓.๗ ข้อห้ามการดำเนินคดีซ้ำ (Ne bis in idem)

ตามธรรมนูญฯ มาตรา ๒๐ หลักห้ามการดำเนินคดีซ้ำได้ถูกกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(๑) เว้นแต่ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญนี้ ห้ามมิให้ศาลอาญาระหว่างประเทศพิจารณาคดีบุคคลใดสำหรับการกระทำความผิดใด ๆ ตามธรรมนูญนี้ที่ศาลได้พิพากษาลงโทษหรือยกฟ้องบุคคลนั้นไปแล้ว

(๒) ห้ามมิให้พิจารณาคดีบุคคลใดโดยศาลอื่นซ้ำอีกสำหรับการกระทำความผิดตามธรรมนูญนี้ (มาตรา ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ) ซึ่งศาลอาญาระหว่างประเทศได้พิจารณาพิพากษาให้ลงโทษ หรือยกฟ้องไปแล้ว

(๓) ห้ามมิให้มีการพิจารณาคดีบุคคลใดซ้ำอีกโดยศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ ของธรรมนูญนี้ หากบุคคลนั้นได้ถูกพิจารณาคดีโดยศาลอื่นสำหรับการกระทำความผิดเดียวกันดังกล่าวแล้ว เว้นแต่ กระบวนการพิจารณาคดีของศาลอื่นดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลที่เกี่ยวข้องจากความรับผิดทางอาญาสำหรับการ

กระทำความผิดซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศ หรือมิฉะนั้นเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยปราศจากความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมตามบรรทัดฐานของกระบวนการอันชอบธรรมที่ได้รับการยอมรับโดยกฎหมายระหว่างประเทศ หรือโดยพฤติการณ์เป็นการดำเนินการในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามหลักความยุติธรรม

๓.๘ กฎหมายที่บังคับใช้

(๑) ในการพิจารณาคดี ศาลอาญาระหว่างประเทศต้องนำกฎหมายดังต่อไปนี้มาบังคับใช้

อันดับแรก ได้แก่ ธรรมนูญกรุงโรม, องค์ประกอบความผิด และกฎว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีและพยานหลักฐาน

อันดับถัดไป ตามความเหมาะสม ได้แก่ สนธิสัญญา หลักการและกฎของกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับ รวมทั้งหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ชัดเจนแล้วเกี่ยวกับความขัดแย้งทางอาวุธ

หากไม่มีกฎหมายใดสามารถนำมาใช้บังคับแก่กรณีได้ ศาลต้องค้นคว้าหาหลักทั่วไปของกฎหมายจากบรรดากฎหมายแห่งชาติในระบบกฎหมายต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งกฎหมายภายในของรัฐซึ่งตามทางปกติย่อมมีเขตอำนาจเหนือการกระทำความผิดดังกล่าว ตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้หลักทั่วไปของกฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดแย้งกับธรรมนูญกรุงโรมและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งบรรทัดฐานและมาตรฐานต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับระหว่างประเทศ

(๒) ศาลอาจนำหลักการ หรือกฎข้อบังคับของกฎหมายที่ได้มีการตีความในการวินิจฉัยคดีไว้แล้วในคดีก่อนมาใช้บังคับกับคดีที่พิจารณาได้

(๓) การใช้และตีความกฎหมายตามนัยดังกล่าวข้างต้น ต้องสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และโดยปราศจากอคติใดๆที่เกิดจากสาเหตุในเรื่องเพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความเชื่อถือศรัทธา หรือความเห็นทางการเมืองหรือความเห็นอย่างอื่น สัญชาติ ชาติพันธุ์ ต้นกำเนิดทางสังคม ฐานะและการเกิด หรือสถานภาพอื่น ๆ

๔) หลักกฎหมายอาญาทั่วไป

ในภาค ๓ ของธรรมนูญกรุงโรม ตั้งแต่มาตรา ๒๒ - ๓๓ ได้มีการกำหนดหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาที่ศาลต้องนำมาใช้ไว้ ได้แก่

๑) หลัก “ไม่มีความผิดถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด” (*Nullum crimen sine lege*)

๒) หลัก “ไม่มีโทษถ้าไม่มีกฎหมายกำหนด” (*Nulla poena sine lege*)

๓) หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง (*Ratione personae*) (ย้อนหลังได้ไม่เกิน ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕/๒๐๐๒)

๔) หลักความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลธรรมดา (Individual Criminal Responsibility)

๕) หลักการกระทำความผิดโดยเจตนา

๖) หลักความเท่าเทียมกันของผู้กระทำความผิด (Irrelevance of Official Capacity)

อนึ่ง ตามมาตรา ๒๗ กล่าวคือ การใช้บังคับบทบัญญัติแห่งธรรมนูญกรุงโรมต่อผู้กระทำความผิดจะมีความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันเนื่องจากสถานภาพทางราชการของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีสถานภาพเป็นประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาล การเป็นสมาชิกของรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี หรือการเป็นข้าราชการ ไม่ก่อให้เกิดข้อยกเว้นใดๆ ต่อความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลดังกล่าว และการมีสถานภาพดังกล่าวไม่อาจอ้างเป็นเหตุขอลดหย่อนผ่อนโทษได้ นอกจากนั้น

ความคุ้มกันหรือเอกสิทธิใด ๆ ที่บุคคลดังกล่าวได้รับตามกฎหมายภายในประเทศของตนหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่เป็นข้อห้ามศาลในการใช้เขตอำนาจเหนือบุคคลนั้น

๗) หลักการรับผิดชอบของผู้บัญชาการกองทัพ และผู้บังคับบัญชาอื่น (ตาม มาตรา ๒๘ และ มาตรา ๓๓)

๘) หลักการไม่กำหนดอายุความการกระทำความผิด (Non – Applicability of Statute of Limitations) ความผิดตามที่กำหนดโดยธรรมนูญกรุงโรมทุกประเภทตามมาตรา ๕ ๖ ๗ ๘ และ ๘ ทวิ เป็นความผิดที่ไม่มีอายุความ

๕) ความแตกต่างระหว่างศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) และศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ (ICJ) หรือศาลโลก

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)	ศาลโลก (ICJ)
๑. เกิดจากธรรมนูญกรุงโรมก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ๒. มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ๔ ประเภทที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจ ICC ๓. เขตอำนาจของ ICC เกิดจากการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญกรุงโรมฯ และใช้หลัก Complementarity ๔. รัฐภาคี คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติสามารถเสนอกรณีผ่านอัยการเพื่อให้ ICC พิจารณาและอัยการก็มีอำนาจในการริเริ่มการสืบสวนสอบสวนเองได้ ๕. มุ่งเน้นพิพากษาต่อตัวบุคคล	๑. เกิดขึ้นจากกฎบัตรสหประชาชาติเป็นองค์กรหลักด้านกฎหมายของสหประชาชาติ ๒. มีอำนาจพิจารณาคดีที่ประเทศคู่พิพาทขอให้ ICJ พิจารณา ๓. เขตอำนาจศาล ICJ เกิดจากการยอมรับ ๔. รัฐมีอำนาจเสนอข้อพิพาทให้ ICJ พิจารณา ๕. องค์การระหว่างประเทศ องค์การย่อยของสหประชาชาติมีอำนาจในการขอความเห็นแนะนำต่างๆ จาก ICJ ๖. คำพิพากษาของ ICJผูกพันรัฐ

๖) กรณีศึกษากระบวนการริเริ่มคดี

ช่องทางการดำเนินคดี	กรณีศึกษา	ข้อสังเกต
แบบที่ ๑ รัฐภาคี (มาตรา ๑๑) รัฐภาคียื่นฟ้องต่อศาลอาญาระหว่างประเทศ โดยยื่นคำฟ้องต่ออัยการแห่งศาลอาญาระหว่างประเทศ	๑. <u>ยูกันดา</u> : รัฐบาลยูกันดา ยื่นคำฟ้อง ธันวาคม ๒๐๐๓ เริ่มเปิดการไต่สวนกรกฎาคม ๒๐๐๔ ๒. <u>คองโก</u> : รัฐบาลคองโกยื่นคำฟ้อง มีนาคม ๒๐๐๔ เริ่มเปิดการไต่สวน มิถุนายน ๒๐๐๔ ๓. <u>แอฟริกากลาง</u> : รัฐบาลแอฟริกา-กลางยื่นคำฟ้อง ธันวาคม ๒๐๐๔ เริ่มเปิดการไต่สวน พฤษภาคม ๒๐๐๗ ๔. <u>ฮอนดูรัส</u> : เป็นรัฐภาคีตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลคดีโดยอัยการ (Preliminary Examinations)	๑. เป็นสถานการณ์ที่เป็นผลโดยตรงจากการรัฐประหารเมื่อ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่มีการทารุณกรรมและจับกุมคุมขังบุคคลกว่า ๑ พันคน ภายในวันเดียว ๒. เป็นสถานการณ์ที่สามารถนำมาเทียบเคียงกับเหตุการณ์เมื่อ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓ และ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ในประเทศไทย ได้ ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมต่อมนุษยชาติตามธรรมนูญกรุงโรมหรือไม่

ช่องทางการดำเนินคดี	กรณีศึกษา	ข้อสังเกต
แบบที่ ๒ รัฐที่ไม่ใช้รัฐภาคี แต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศเฉพาะกรณี (มาตรา ๑๒ (ก)) รัฐที่ไม่ใช้รัฐภาคี (อาจเป็นรัฐที่ไม่ลงนามในธรรมนูญกรุงโรมหรือลงนามแล้วแต่ไม่ให้สัตยาบัน) รัฐบาลอาจประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศเฉพาะกรณีและเฉพาะระยะเวลาที่กำหนดได้ (ย้อนหลังได้ไม่เกิน ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕/ ๒๐๐๒)	โกตดิวัวร์ : รัฐบาลโกตดิวัวร์ (ไอโวรโคสต์) ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศกรณีเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๐๐๒ เป็นการรับรองเขตอำนาจศาลทำให้อัยการมีอำนาจทำการไต่สวนมูลคดี หรือตรวจสอบเบื้องต้นได้ (Preliminary Examinations) ตามกฎอัยการ ข้อ ๒๕ (ก) การรับรองเขตอำนาจศาลโดยรัฐบาลไอโวรโคสต์ เป็นการรับรองสำหรับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๐๐๒ แต่อัยการขอให้ศาลอนุมัติให้ทำการสอบสวนเฉพาะสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๐๑๐ เท่านั้น ศาลมีคำสั่งอนุมัติเมื่อ ๓ ตุลาคม ๒๐๑๑ -ศาลออกหมายจับอดีตประธานาธิบดี Laurent Gbagbo (๓๐ พฤศจิกายน ๒๐๑๑) ฐานกระทำความผิดอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ๔ กระทั่งและควบคุมตัวไว้ในสถานกักขังของศาล เพื่อรอการพิจารณาขั้นตอนต่อไป คือ การพิจารณาว่าจะรับฟ้องผู้ถูกกล่าวหาตามข้อกล่าวหาของอัยการหรือไม่ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๐๑๒	
แบบที่ ๓ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (มาตรา ๑๓ (ข)) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาระหว่างประเทศ โดยยื่นคำฟ้องต่ออัยการแห่งศาลอาญาระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีการกระทำนั้นไม่ได้เกิด	๑. ชุดาน : คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (ข้อมติ ๑๕๙๓ (๒๐๐๕)) ยื่นฟ้องได้เสนอเรื่องต่ออัยการ มีนาคม ๒๐๐๕ เริ่มเปิดการไต่สวน มิถุนายน ๒๐๐๕ หลังจากอัยการได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และสืบพยาน ผู้เชี่ยวชาญกว่า ๕๐ ปาก อัยการได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าวตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ๒. ลิเบีย : UNSC ได้มีมติอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์เมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑	

ช่องทางการดำเนินคดี	กรณีศึกษา	ข้อสังเกต
บนดินแดนของรัฐภาคีและผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสัญชาติของรัฐภาคี	(ข้อมติ ๑๙๗๐) ให้เสนอกรณีต่อสำนักงานอัยการของ ICC เพื่อให้สืบสวนสอบสวนการก่ออาชญากรรม ต่อมนุษยชาติในพื้นที่ต่างๆ ของลิเบียที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๑	
แบบที่ ๔ อัยการริเริ่มเปิดการไต่สวนเอง (มาตรา ๑๕) มี ๒ กรณี	๑. ปังเจกชน องค์การเอกชน บุคคลใด ยื่นคำร้องมายังอัยการ <u>ลำดับแรก</u> - ปังเจกชน องค์การเอกชน บุคคลใด ยื่นคำร้อง (complaint, communication) ต่ออัยการ <u>ลำดับที่สอง</u> - อัยการพิจารณาคำร้องใน ๓ ขั้นตอน ๑) ตรวจสอบเบื้องต้น (Initial Review) ๒) ทำรายงานเบื้องต้น (Basic Reporting) ๓) วิเคราะห์แบบลึกซึ้ง (Intensive Analysis) <u>ลำดับที่สาม</u> อัยการขออนุญาตต่อศาลแผนกก่อนพิจารณาคดี (Pre – Trial Chamber) เพื่อเปิดการไต่สวน ๒. อัยการต้องการเปิดการไต่สวนเอง อัยการ ขออนุญาตต่อศาลแผนกก่อนพิจารณาคดี (Pre – Trial Chamber) เพื่อเปิดการไต่สวน <u>เคนยา</u> : อัยการขออนุญาตต่อศาลแผนกก่อนพิจารณาคดี (Pre – Trial Chamber) และศาลอนุญาต มีนาคม ๒๐๑๐	ในขั้นตอน ตรวจสอบเบื้องต้น (Initial Review) อัยการจำหน่ายคำร้องออกไปจำนวนมาก จากสถิติที่ผ่านมา มีการยื่นคำร้องเกือบ ๓,๐๐๐ คำร้อง ร้อยละ ๕ จำหน่ายเพราะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน ๑ กรกฎาคม ๒๐๐๒ ร้อยละ ๒๔ จำหน่ายเพราะปรากฏอย่างชัดเจนว่าการกระทำนั้นไม่เข้าความผิด ๔ ฐาน ร้อยละ ๑๓ จำหน่ายเพราะปรากฏอย่างชัดเจนว่าการกระทำนั้นไม่เข้าเขตอำนาจทางพื้นที่และบุคคลร้อยละ ๓๘ จำหน่ายเพราะปรากฏอย่างชัดเจนว่ากรณีอยู่ในอำนาจขององค์กรอื่นๆหรือคำร้องไม่ชัดเจน ไม่มีรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอ มีเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้นที่ผ่านไปถึงขั้นตอนทำรายงานเบื้องต้นและวิเคราะห์แบบลึกซึ้ง เช่น กรณีอัฟกานิสถาน, ชาด, โคลัมเบีย, ไโอวอรีโคสต์ และ เคนยา

๓) ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ

ไทยได้ลงนามธรรมนูญกรุงโรมฯ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ (สมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี) แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๒ แต่งตั้ง “คณะกรรมการ

พิจารณาธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศ” ขึ้นตามที่กระทรวงต่างประเทศเสนอ มีหน้าที่พิจารณาผลดีและผลเสียของการเข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญฯ ตลอดจนพิจารณาว่าต้องออกกฎหมายเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่อย่างไร รวมทั้งดำเนินการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เผยแพร่เนื้อหาสาระของธรรมนูญฯ ให้แก่สาธารณชน

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ คณะกรรมการพิจารณาธรรมนูญศาลอาญาระหว่างประเทศมีคำสั่งแต่งตั้ง "คณะอนุกรรมการแปลธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ" ขึ้น ประกอบด้วยกรรมการสิบนาย เป็นผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ คือ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานศาลยุติธรรม, สำนักงานอัยการสูงสุด, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ มีหน้าที่แปลธรรมนูญกรุงโรมฯ เป็นภาษาไทย ใช้เวลาสองปี จึงแปลเสร็จในวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔

อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นภาคีธรรมนูญฯ ของไทย จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติรวมทั้งแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หลายฉบับเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีภายใต้ธรรมนูญกรุงโรมฯ ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๘) ประเด็นติดขัดในการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญฯ และข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่หนึ่ง สถานะของประมุขแห่งรัฐตามมาตรา ๒๗ ของธรรมนูญกรุงโรมฯ กล่าวคือ ประมุขของรัฐไม่ได้รับการยกเว้นจากความรับผิดชอบอาญาตามธรรมนูญศาลฯ นี้ไม่ว่ากรณีใด และจะไม่เป็นมูลเหตุให้ลดหย่อนโทษ ในขณะที่ มาตรา ๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้ นอกจากนี้ ไทยยังต้องจัดทำร่างกฎหมายใหม่เพิ่มเติม รวมถึงแก้ไขกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งต้องหารือรายละเอียดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านต่อไป

ในกรณีนี้ ในวงสัมมนาเสนอว่า เบเลียม สวีเดน อังกฤษ ญี่ปุ่น และอื่น ๆ ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐล้วนผ่านการถกแถลงบนพื้นฐานทางวิชาการในประเด็นนี้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกอย่างกว้างขวาง

จากบทเรียนในต่างประเทศพบว่า พระมหากษัตริย์ มิได้บริหารราชการเอง (อำนาจบริหาร/รัฐบาล) มิได้พิจารณาตัดสินอรรถคดีเอง (อำนาจตุลาการ/ผู้พิพากษา) และมีได้ตรากฎหมายเอง (อำนาจนิติบัญญัติ/รัฐสภา) ล้วนแต่มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการหรือปฏิบัติราชการแทนทั้งสิ้น ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ผู้รับสนองพระบรมราชโองการย่อมเป็นผู้รับผิดชอบทางกฎหมายโดยแท้ จึงเป็นที่เข้าใจและให้สัตยาบัน (ratification) ในท้ายที่สุด

ประเด็นที่สอง แนวทางในการเข้าเป็นสมาชิก ICC ของประเทศไทย ในเวทีสัมมนาเสนอเป็นสองแนวทาง ได้แก่

แนวทางที่หนึ่ง ให้สัตยาบัน (ratification) โดยคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องให้รัฐบาลเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นภาคีสมาชิกโดยสมบูรณ์จะไม่มีผลย้อนหลังหรือไม่สามารถพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันทำสัตยาบันได้

แนวทางที่สอง การประกาศยอมรับเขตอำนาจศาล (ไอวีซีโคสต์ ดำเนินการมาแล้ว) พร้อมกับประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลย้อนหลัง ทั้งนี้ ต้องไม่เกินวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ (ค.ศ. ๒๐๐๒) โดยรัฐบาลเป็นผู้ลงนามประกาศแล้วส่งไปยังศาลอาญาระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม กรณีนี้อาจจะมีข้อถกเถียงว่าการจำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา ตามมาตรา ๑๙๐ หรือไม่ อย่างไร

ทั้งนี้ ก่อนจะให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกที่สมบูรณ์ฝ่ายนิติบัญญัติและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจอย่างละเอียดและรอบด้านให้ประชาชนได้ทราบถึงเนื้อหา
กระบวนการ และผลกระทบด้านต่างๆ เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหยิบยกประเด็นนี้ไปขยายผล
ทางการเมืองในอนาคต

๓. คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน

๓.๑ ประกาศตั้งที่คณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน โดยให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพระหว่างจีน-อาเซียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างจีนและอาเซียน ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกุสุมาลวดี ศิริโกมุต	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายรุ่งเดช หลิว	อนุกรรมการ
๔. นายเจริญ รุจิราโสภณ	อนุกรรมการ
๕. นายวฤทธิ์ ไกรฤกษ์	อนุกรรมการ
๖. นายจรินทร์ ศิริ	อนุกรรมการ
๗. นางสาวปาริตา เสือพันธ์	อนุกรรมการ
๘. นายชัยภัทร ตรีอุดม	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดีเรก	โฆษกคณะอนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จารุพรรณ กุลติลล	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

อนึ่ง คณะกรรมการได้มีมติตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวเพื่อปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนภารกิจงานต่างๆ ของคณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑. นายจำลอง พรหมสวัสดิ์
๒. นายศักดิ์ดา แม้นสุวรรณ
๓. นายขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์
๔. นายยุทธพงษ์ ศุภปัญญาพงศ์
๕. นายณรงค์ นิมสกุล
๖. พันเอกทัศน อินทรพงษ์
๗. พันเอกหญิงระพีพรรณ สำเร็จวิทย์
๘. พันเอกชาญเวช ทองดี
๙. นายฐานวัฒน์ วิบูลย์ธนสาร
๑๐. นางสาวทรงลักษณ์ เหลาผา
๑๑. นายวานิตย์ อินทร์ักษ์
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐากร บุญญขันธ
๑๓. พลตำรวจโทชัยเทพ ยิ้มละมัย
๑๔. นายบรรพต วณิชพุทธิรักษา
๑๕. นายสมบัติ วิอัสสุร

๓.๒ การปฏิบัติงานและการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

ภารกิจงานของคณะอนุกรรมการฯ ได้มุ่งเน้นความสำคัญทางเศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างไทย-จีน-อาเซียน โดยมีพันธกิจ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ดังนี้

พันธกิจ “เราจะใช้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ มิตรภาพไทย-จีน-อาเซียน เป็นช่องทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพคนไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย-จีน-อาเซียน ร่วมกันอย่างยั่งยืน”

วิสัยทัศน์ “การนำเอาทรัพยากรมนุษย์ของไทย-จีน-อาเซียน ที่มีจำนวนกว่าครึ่งโลกมาให้ความรู้ คู่การปฏิบัติ โดยการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรในภูมิภาคนี้ดีขึ้น”

พันธกิจ “ใช้ความสัมพันธ์และมิตรภาพระหว่างไทย-จีน-อาเซียน ร่วมกันจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีเป้าหมายเดียวกัน คือความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขของโลกในภูมิภาคนี้”

โครงสร้างภายใต้กรอบงาน ประกอบด้วย

- แผนพัฒนา แบบที่ ๑ ประกอบด้วย ไทย (๑) จีน (๒) และ อาเซียน (๙) จากโครงสร้างแผนพัฒนาจะเกี่ยวพันกับกลยุทธ์ที่ว่าแม้จะไม่มีความต้องการของฝ่ายการเมืองคือรัฐบาลแต่กลไกการดำเนินงานต่างๆ ยังคงอยู่เนื่องจากมีองค์กรในการรองรับการพัฒนา

- แผนพัฒนา แบบที่ ๒ ประกอบด้วย ไทย (๑) จีน (๒) และ อาเซียน (๙) จากโครงสร้างแผนพัฒนาได้จัดให้มีศูนย์การค้าไทย-จีน-อาเซียน (ASEAN TRADE CENTER) ซึ่งมีแนวคิดมาจากฐานคิดการทำงานทั้ง ๔ ฐานคิด คือ ๑) ฐานคิดที่มาจากประชาคมอาเซียน ๒) ฐานคิดจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๓) ฐานคิดจากอำนาจรัฐ ๔) ฐานคิดจากศักยภาพและความสามารถของอนุกรรมการและที่ปรึกษา

๓.๓ สรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการความสัมพันธ์ เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพ ไทย-จีน-อาเซียน คือ ศึกษาข้อมูลด้านความสัมพันธ์ เศรษฐกิจ การศึกษา มิตรภาพระหว่างประเทศไทย ประเทศจีนและกลุ่มอาเซียน รวมทั้งศึกษาข้อมูลความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) คือ การส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันคือ มีการเคลื่อนย้ายโดยเสรีของ สินค้า การบริการการลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมือ

ในการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี สมาชิกอาเซียนทุกประเทศจะลดภาษีศุลกากรลงเป็นร้อยละ ๐ ทั้งหมดภายในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ในการเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี Arrangements : MRAs) ใน ๗ สาขา ด้วยกัน คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ส่วนสาขาอื่นๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา และในการเคลื่อนย้ายการลงทุน สมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้ให้สัตยาบันความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Agreement on Investment : ACIA) ที่ครอบคลุมเรื่อง

การเปิดเสรี การส่งเสริมและอำนวยความสะดวก และการคุ้มครองการลงทุน แต่อนุญาตให้แต่ละประเทศสมาชิกจัดทำรายการข้อสงวนเพื่อระบุสาขาที่ไม่เปิดเสรีและระบุมাত্রการที่เป็นข้อจำกัดด้านการลงทุนได้ตามความสมัครใจ

แนวทางการรองรับผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ภาครัฐได้จัดให้มีกองทุนช่วยเหลือการปรับโครงสร้างด้านการเกษตร ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการ ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ โดยสนับสนุนเรื่องการวิจัยและพัฒนา จัดหาที่ปรึกษา และปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ นอกจากนี้ ยังมีการจัดระบบบริหารการนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการสินค้าเกษตร ซึ่งมีความอ่อนไหวสูง และพระราชบัญญัติมาตรการการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (safeguard measure) เพื่อปกป้องผู้ผลิตและผู้ประกอบการภายในประเทศ รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยมีการจัดตั้ง “ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC Information Center” และให้สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจัดตั้ง “เครือข่ายศูนย์ข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ซึ่งได้ทยอยเปิดให้บริการในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๕ ที่ผ่านมา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (ยุทธศาสตร์ที่ ๔ และ ๕) ได้กำหนดให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนเพื่อเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนใน และเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาดเพื่อกระจายผลผลิตไปสู่ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในเอเชียและแอฟริกา

ในด้านความสัมพันธ์ตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) ตามกรอบ Greater Mekong Subregion (GMS) แบ่งออกเป็น ๓ แนว ได้แก่ แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC) เชื่อมโยงเวียดนาม-ลาว-ไทย-พม่า แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North South Economic Corridor : NSEC) เชื่อมโยงไทย-พม่า/สปป.ลาว-จีน และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) เชื่อมโยงระหว่างพม่า (ทวาย)-ไทย (กรุงเทพฯ)-กัมพูชา (พนมเปญ)-เวียดนาม (ไซ่ง่อน) ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและอาเซียนเป็นลักษณะการใช้แนวพื้นที่เศรษฐกิจดังกล่าว โดยมีฉันทลทางใต้ของจีนเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงกับอาเซียน ด้านการคมนาคมขนส่งและการติดต่อระหว่างกันหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง การค้าและลงทุน ซึ่งจะทำให้จีนและอาเซียนกลายเป็นแหล่งผลิตและตลาดขนาดใหญ่ของโลก เนื่องจากมีประชากรรวมกันประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของประชากรโลก) ซึ่งจำเป็นต้องมีกลไกอำนวยความสะดวกเรื่องการผ่านแดนที่มีประสิทธิภาพ เช่น การอนุญาตให้มีการประกอบการขนส่งทางถนนของสินค้าและบุคคล พิธีการข้ามแดนที่มีการตรวจพร้อมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Single-Window Inspection : SWI) และการตรวจสอบสินค้าเพียงครั้งเดียว (Single-Stop Inspection: SSI) โดยประเทศไทยได้เตรียมให้สัตยาบันในความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (CBTA) แต่ยังมีอุปสรรค คือการแก้ไขกฎหมายภายในของไทยให้สอดคล้องและขั้นตอนการผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐)

การขนส่งสินค้าตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจผ่านแดนระหว่างไทย-พม่า-ลาว-จีน ในจังหวัดเชียงราย ทั้งด่านแม่สาย เชียงแสนและเชียงของในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีมูลค่ารวมกันประมาณ ๓ หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ ๔๓.๘ ต่อปีตลอดสามปีที่ผ่านมา แต่ยังประสบปัญหาเนื่องจากพม่ายังไม่เปิดให้ขนส่งผ่านสะพานแห่งที่ ๒ (ยกเว้นน้ำมัน ปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง) จึงต้องใช้สะพานแห่งที่ ๑ (แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก) โดยขนถ่ายใส่รถตู้ เป็นผลให้ผู้ประกอบการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาระบบการเงินการธนาคารบริเวณชายแดนที่ยังไม่มีความสะดวกเพียงพอ ระบบการเปิด L/C ในการซื้อขายสินค้ายังไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นผลให้การทำธุรกรรมทางการเงินยังไม่มีคล่องตัว ระบบข้อมูลข่าวสารทางการค้าเข้าถึงยากและไม่ทันสมัย ผู้ส่งออกส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าชายแดนที่ไม่ใช่มืออาชีพ และการขาดแคลนบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาพม่าเพื่อติดต่อประสานงาน หน่วยงานในพื้นที่จึงมีข้อเสนอให้รัฐบาลเร่งเจรจาทางการค้าในระดับทวิภาคี (ไทย-พม่า) และไตรภาคี (ไทย-พม่า-จีน) สำหรับปัญหาอื่นๆ ได้แก่การควบคุมโรคที่จากการเคลื่อนย้ายของประชากร การนำเข้าสัตว์ ผลิตภัณฑ์ พืชผักและผลไม้ รวมทั้งปัญหาขาดงบประมาณในการรักษาคนไข้ต่างด้าวซึ่งยังไม่มียงบประมาณสนับสนุน

ด้านการศึกษา

สำหรับความร่วมมือด้านการศึกษา จากการประชุมสุดยอดอาเซียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย จีนได้เสนอให้จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและฝึกอบรม จำนวน ๑๐ แห่งในอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการของไทย จึงได้จัดให้มีการเรียนรู้ภาษาจีน โดยการรับอาจารย์ชาวจีนไปสอนที่วิทยาลัยหลายแห่ง จัดให้วิทยาลัยตามตะเข็บชายแดนมีการเรียนการสอนภาษาประเทศเพื่อนบ้านมีแผนงานการเปิดสอน English Program เพื่อรองรับชาวต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาในประเทศไทยในสถาบันอาชีวศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อจูงใจให้มีการเข้ามาศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย และยังมีแผนการดำเนินงาน ๕ ปี ด้านการศึกษาอาเซียน โดยเน้นเรื่องการสร้างความตระหนักรู้ด้านอาเซียน การพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียน/นักศึกษา และการจัดทำหลักสูตรอาเซียน อีกทั้งมีการส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งประเทศจีน

ในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้จัดตั้งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมสิรินธร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยความร่วมมือจากรัฐบาลจีน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการสอนภาษาจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนอย่างเป็นทางการแห่งแรกในโลก แนวทางการสอนเน้นภาษาจีนเพื่อการใช้งานด้านธุรกิจและภาษาอังกฤษโดยทั้งหลักสูตรไม่มีการสอนเป็นภาษาไทย

ด้านมิตรภาพระหว่างประเทศไทย ประเทศจีนและกลุ่มอาเซียน

ในความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง จีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกของอาเซียนที่ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๗ เดือนตุลาคม ๒๕๔๖ ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ จีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกที่เสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอาเซียน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จีนได้ก้าวขึ้นเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ ๑ ของอาเซียน โดยมีมูลค่าการค้ารวมเท่ากับ ๒๙๒.๗๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของอาเซียน และเป็นตลาดส่งออกอันดับ ๒ ของอาเซียน ความสัมพันธ์ด้านการพัฒนา สังคม และวัฒนธรรม อาเซียนและจีนตกลงที่จะร่วมมือใน ๑๑ สาขาหลัก ได้แก่ การเกษตร ICT การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาลุ่มน้ำโขง การลงทุน พลังงาน การขนส่งวัฒนธรรม สาธารณสุข การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ภาคประชาสังคม กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้จัดตั้งสมาคมอาเซียน - ประเทศไทย (ASEAN Association - Thailand) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เป็นองค์กรที่มีบทบาทช่วยส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยการสร้างมิตรภาพและความเข้าใจระหว่างประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งต้องเอื้ออาทรต่อกัน และส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน

ด้านความพร้อมของภาครัฐ ภาคเอกชน ในการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาคประชาสังคม อุปสรรคสำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่เป็นประชาคมอาเซียน คือการมีทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างประชาชนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจของประชาชนเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนยังมีน้อย หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคมควรมีบทบาทกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้น นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งในปัจจุบันการติดต่อธุรกิจการค้าใช้ระบบดิจิทัลเป็นส่วนใหญ่ หากไทยยังไม่พัฒนาในเรื่องนี้อาจเป็นอุปสรรคในการติดต่อค้าขายของผู้ประกอบการ

ภาคเอกชน สภาหอการค้าฯ ได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ AEC และกลุ่ม SME ของประเทศไทย พบว่ามีกลุ่ม SME ถึงร้อยละ ๙๕ ของภาคส่งออก ที่อาจได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก สภาหอการค้าฯ จึงได้ร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาไปสู่ AEC ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการค้าและการลงทุนได้ใช้สิทธิประโยชน์ของข้อตกลง AEC สำหรับสภาอุตสาหกรรมฯ พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่ของไทยมีความพร้อมยกเว้นแต่ธุรกิจ SME

ภาครัฐ การเตรียมความพร้อมด้านนิติบัญญัติของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีการทบทวนและรวบรวมข้อกฎหมายเพื่อนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับพันธกรณีต่างๆ ทั้งนี้ จากการประสานเบื้องต้นระหว่างกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ ๔๑ หน่วยงาน พบว่ามีหน่วยงานที่แจ้งว่าไม่ต้องปรับแก้กฎหมายใดๆ ๗ หน่วยงาน อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๒ หน่วยงาน และอยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล ๒๒ หน่วยงาน

ปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐ พบว่ายังขาดการกำกับและสั่งการนโยบายเศรษฐกิจในภาพรวม ความล่าช้าในการปรับกฎหมาย/กฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศ ให้สอดคล้องตามพันธกรณี และกระบวนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐) ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการให้สัตยาบันความตกลงต่างๆ จากการรับฟังการชี้แจงของหน่วยงานต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น และการเดินทางไปศึกษาดูงาน คณะอนุกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ

ด้านการบริการการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตั้งเป้าหมายด้านคุณภาพให้มากขึ้น และเน้นการท่องเที่ยวด้านประเพณี วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ซึ่งไทยมีความได้เปรียบ แต่ทั้งนี้ต้องบังคับใช้กฎหมายให้มีคณาจารย์ชาวไทยได้ทำหน้าที่อธิบายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว อนึ่ง ควรขยายเที่ยวบินจากประเทศจีนมาประเทศไทยให้มากที่สุด และปรับปรุงแก้ไขจำนวนเจ้าหน้าที่รวมทั้งการให้บริการคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

ด้านการเกษตร ประเทศคู่แข่งทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จีนและเวียดนาม มีศักยภาพในการผลิตสูงกว่าไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงควรเตรียมความพร้อมเรื่องผลกระทบต่อสินค้าเกษตรไทย เช่น การพัฒนาด้านการตลาดให้มากขึ้น ไม่ควรเน้นนโยบายการกีดกันสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ไทยยังอาจเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรได้อีกหลากหลายรูปแบบ เช่น ผลิตภัณฑ์จากมังคุดและดอกลิลาวดี ซึ่งได้รับความนิยมในการบริโภคในประเทศจีนอย่างแพร่หลาย

ด้านการค้าการลงทุน ไทยอาจใช้ความได้เปรียบด้านความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการต่อประเทศจีนในเรื่องการขยายตลาดการค้าการส่งออก คนไทยที่จะลงทุนทำธุรกิจในประเทศจีนควรได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนอย่างละเอียด นอกจากนั้นคนไทยอาจไปลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิก

อาเซียนใหม่ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนรวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ และให้ข้อมูลเรื่องกฎหมายภายใน ประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ในการนี้อาจจัดตั้ง ศูนย์การค้าไทย-จีน-อาเซียน เพื่อให้ความรู้กับผู้สนใจเข้าฝึกอบรม/สัมมนา ตลอดจนไปศึกษาดูงานที่ประเทศจีนและประเทศกลุ่มอาเซียน

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

มีรายงานการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ๘ ประเทศ (ไม่รวมพม่าและลาว) เรื่องจำนวนนักเรียนระดับอุดมศึกษาซึ่งประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับ ๒ รองจากประเทศสิงคโปร์ แต่ด้านคุณภาพการศึกษา ประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๘ ดังนั้น หน่วยงานการศึกษาของไทยต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น ควรพัฒนาทักษะความรู้ด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เนื่องจากประเทศไทยมีจุดอ่อนเรื่องภาษาเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อีกทั้งควรเน้น ภาษาจีน และภาษาอาเซียน นอกจากนั้น ควรส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจการศึกษาแห่งอาเซียน เนื่องจากปัจจุบันมีชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีน นิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาในมหาวิทยาลัยของไทยมากขึ้น

อนึ่ง ควรส่งเสริมให้คนไทยเป็นคนอาเซียนที่สมบูรณ์ ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ว่า คนไทยเหนือประเทศอื่นในอาเซียน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ไม่ควรเน้นย้ำความแตกแยกในอดีต

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะด้านมิตรภาพระหว่างประเทศไทย ประเทศจีนและกลุ่มอาเซียน

กระทรวงการต่างประเทศของไทยควรมีนโยบายถ่วงดุลความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกอาเซียน - ประเทศจีน - สหรัฐฯ ซึ่งมีท่าทีที่แข็งกร้าวต่อจีน อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับประเทศจีนและไต้หวัน นอกจากนั้นควรมีนโยบายที่ดีในความสัมพันธ์ของอาเซียน + ๖ ซึ่งรวมทั้งจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ที่จีนมีปัญหาเรื่องดินแดนและพื้นที่ทับซ้อนกับหลายประเทศในกลุ่มนี้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะด้านความพร้อมของภาครัฐ ภาคเอกชน ในการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐมีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน แต่เป็นการดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำ ยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นจุดศูนย์กลางที่รับผิดชอบ รัฐบาลจึงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารองรับเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น การตระหนักรู้ของประชาชนเรื่องประชาคมอาเซียนยังมีน้อย ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ และที่สำคัญคือ ควรเร่งกระบวนการผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐) ในการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ เพื่อมิให้ประเทศไทยเสียเปรียบประเทศสมาชิกอื่นๆ ในอาเซียน

๔. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๔.๑ ประกาศตั้งที่คณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการ โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินงาน ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	อนุกรรมการ
๓. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์	อนุกรรมการ
๔. นายบรรพต วณิชพุทธิรักษา	อนุกรรมการ
๕. นายณรงค์ นิมสกุล	อนุกรรมการ
๖. นายรุ่งเดช หลิว	อนุกรรมการ
๗. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี	อนุกรรมการ
๘. นายจรัสโรจน์ บถคำรท์	อนุกรรมการ
๙. นายสุรจิตต์ พงษ์สิงห์วิทยา	อนุกรรมการ
๑๐. นายวชิรวิทย์ ไชยศิริโชติ	อนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างไทย-สปป.ลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเฉพาะการส่งเสริมการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวของทั้ง ๒ ประเทศ

๔.๒ สรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาชนไทยและลาวตามแนวชายแดนจะมีการเดินทางไปมาหาสู่เพื่อติดต่อค้าขาย ลงทุน ท่องเที่ยว เข้ารับการศึกษา การรักษาพยาบาล เคลื่อนย้ายแรงงานชั่วคราว ตลอดจนการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ โดยคาดว่าจะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การใช้บัตรผ่านแดนที่เป็นเอกสารในรูปแบบปัจจุบันไม่มีความเหมาะสมอีกต่อไป ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเดินทางข้ามพรมแดนชั่วคราว จึงควรจัดให้มีบัตรผ่านแดนพิเศษในรูปแบบของบัตรสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ที่ใช้เทคโนโลยี RFID (Radio Frequency Identification) เชื่อมต่อกับระบบข้อมูลเพื่อตรวจสอบลายนิ้วมือและรูปใบหน้า ซึ่งเมื่อสออดบัตรเข้าเครื่องอ่านจะระบุฐานข้อมูลบุคคลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบระยะเวลาที่เข้ามาในประเทศได้ด้วย

ในการนี้ประเทศไทยและ สปป.ลาว จะได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจชายแดน จากการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนทั้งสองชาติสามารถเดินทางมาค้าขายได้มากขึ้น และจากการเคลื่อนย้ายแรงงานบางประเภทเป็นการชั่วคราวในบางช่วงเวลาหรือฤดูกาล อีกทั้งปัญหาการค้ามนุษย์จะลดน้อยลง เนื่องจากระบบการระบุตัวบุคคลต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษดังกล่าวมีใช้อยู่แล้วในหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์และมาเลเซีย จีนและฮ่องกง โดยเฉพาะที่สหรัฐอเมริกาและเม็กซิโกมีใช้กันเป็นระยะเวลากว่าสิบปี และมีการออกบัตรให้ประชาชนหลายล้านคน อีกทั้งโครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นสำคัญอีกหลายเรื่องที่จะต้องได้รับการพิจารณา เช่น เรื่องรูปแบบและมาตรฐานของบัตรผ่านแดนพิเศษ ระบบเทคโนโลยีที่ต้องมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย ระบบฐานข้อมูลการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ อำนาจอธิปไตยของประเทศทั้งสองในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งเรื่องการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเรื่องงบประมาณในการจัดทำโครงการ

ปัจจุบันประเทศไทยและ สปป.ลาว มีกรอบความตกลงว่าด้วยการใช้บัตรผ่านแดน สองประเภท คือ บัตรผ่านแดนและบัตรผ่านแดนชั่วคราว โดยการจัดทำบัตรผ่านแดนอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และผู้ถือบัตรสามารถเข้าไปยังพื้นที่ชายแดนเฉพาะที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ที่อนุญาตให้คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยอาจเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งสอง

การทำความเข้าใจเพื่อพัฒนารูปแบบของบัตรผ่านแดน ฝ่ายไทยอาจหยิบยกประเด็นเข้าหารือร่วมกับ สปป.ลาว ได้ ๒ กรอบการเจรจา คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดน ไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่าเมื่อพิจารณาความตกลงแล้ว ไม่มีข้อใดที่เป็นอุปสรรคต่อการออกบัตรผ่านแดน เป็นรูปแบบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการแก้ไขข้อตกลงเรื่องรูปแบบของบัตร และการขยายแนวเขตพื้นที่ ซึ่งให้ผู้ถือบัตรเข้ามาชั่วคราวสามารถทำได้โดยผ่านช่องทางกระทรวงการต่างประเทศ

ด้านการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเห็นว่าการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างมาก สิ่งที่ควรระวังคือแรงงานต่างด้าวที่อาจแฝงมาในรูปของนักท่องเที่ยว

ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน กระทรวงแรงงานชี้แจงว่าตาม พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ให้คนสัญชาติของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทยและมีภูมิลำเนาในพื้นที่ ถ้ามีเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมาย อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรืองานชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานในท้องที่ติดกับชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้องที่ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ทางกรมการกงสุลได้อนุญาตให้คนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนสามารถใช้บัตรผ่านแดนเข้าไปทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อนึ่ง สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีฯ สภาอุตสาหกรรมฯ ให้ความเห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานอย่างมาก หากมีการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวข้ามพรมแดนแบบไปเช้าเย็นกลับมีความสะดวก ซึ่งจะทำให้นักลงทุนทั้งในและนอกประเทศสนใจลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากและประหยัดต้นทุนการขนส่ง

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจงว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานเกี่ยวกับกฎหมายหลายฉบับ คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว

พ.ศ. ๒๕๕๑ และความตกลงต่างๆ ทั้งนี้บัตรผ่านแดนไม่ใช่หนังสือเดินทาง คนต่างชาติดิบบริเวณชายแดนจึงไม่สามารถใช้บัตรผ่านแดนดังกล่าวแทนที่หนังสือเดินทางเพื่อเข้ามาทำงานภายในประเทศไทยได้ หากยกเว้นข้อนี้อาจมีผลดีในแง่เศรษฐกิจ แต่ต้องพิจารณาถึงความมั่นคงของชาติด้วย

โดยที่โครงการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษนี้จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมการปกครอง กรมการกงสุล และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งทุกหน่วยงานที่มาชี้แจงยืนยันว่ามีความพร้อมในเรื่องนี้ และสามารถดำเนินการได้ทันที อย่างไรก็ตามกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชี้แจงว่ามีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีกหลายฉบับ การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษจึงต้องมีการใช้มาตรการที่เหมาะสมและเป็นการเฉพาะสำหรับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

ปัญหาการค้ำมนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์แห่งชาติชี้แจงว่ามีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ปัจจุบันพบว่าคนลาวตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์เป็นลำดับที่ ๒ รองจากประเทศพม่า ส่วนใหญ่เป็นการค้าประเวณีโดยผ่านนายหน้าจัดหา ซึ่งหากมีการใช้บัตรผ่านแดนที่เชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลบุคคลเพื่อตรวจสอบลายนิ้วมือและรูปใบหน้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ก็จะป้องกันปัญหาเรื่องนี้ได้มาก

ปัญหาความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติให้ความเห็นว่าทั้งฝ่ายไทยและลาวควรมีข้อตกลงอย่างเป็นทางการในเรื่องระบบฐานข้อมูลบุคคลที่ใช้ร่วมกัน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนให้ผลประโยชน์ร่วมกัน และต้องไม่กระทบต่อความมั่นคง

ด้านความคิดเห็นของ สปป.ลาว เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทยเห็นพ้องในแนวความคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ เนื่องจากจะเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ และยินดีรับข้อเสนอเพื่อประสานงานให้รัฐบาลลาวพิจารณาต่อไป นอกจากนั้นสภาธุรกิจไทย-ลาว ของสภาหอการค้าฯ ให้การสนับสนุนแนวความคิดการจัดทำบัตรผ่านแดนรูปแบบใหม่ดังกล่าว เนื่องจากตระหนักถึงปัญหาในการจัดการความแออัดของการผ่านเข้าออกบริเวณด่านพรมแดนที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน

ด้านความพร้อมของ สปป.ลาว คณะอนุกรรมการได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มระหว่างนักวิชาการไทยและลาว ซึ่งสรุปผลจากความเห็นของนักวิชาการลาวได้ว่า ประชาชนลาวคงพอใจเนื่องจากมีความสะดวกในการข้ามพรมแดน แต่รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้กำหนดนโยบาย ดังนั้นต้องชี้ให้เห็นภาพของผลประโยชน์อย่างชัดเจน และในเบื้องต้นไม่ควรพูดถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างประเทศ ซึ่งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและอำนาจอธิปไตย ควรนำเอาแต่ข้อมูลที่ใช้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันมาเจรจา ในทางปฏิบัติควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและเจ้าแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ประชุมร่วมกัน เน้นเป้าหมายการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างลาวและไทย แล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายสำหรับทั้งสองพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีคณะกรรมการซึ่งคือนักวิชาการร่วมกันศึกษาวิธีดำเนินการ และขั้นแรกควรให้ทดลองใช้เฉพาะในพื้นที่จังหวัดหนองคายและแขวงนครหลวงเวียงจันทน์ก่อน ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับความพร้อมของพื้นที่ทั้งสอง

ด้านค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนของโครงการ สถาบันส่งเสริมความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดีฯ ให้ข้อมูลว่าบัตรผ่านแดนควรจะเป็นแบบไร้สาย (Contactless Smart Card) แทนที่จะเป็นแบบเสียบ (Contact Smart Card) ซึ่งเครื่องอ่านบัตรมีราคาประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเครื่อง ราคาตัวบัตรประมาณ

๑๐๐ บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนบัตรที่สั่งผลิต ทั้งนี้ ต้นทุนค่าใช้จ่ายยังเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการดำเนินงานด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การติดตั้งกล่องวงจรปิด เครื่องตรวจสอบลายนิ้วมือ เครื่องตรวจสอบใบหน้า ซึ่งเทคโนโลยีที่กล่าวมานั้นบริษัทในประเทศไทยสามารถผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประชุมและการศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

๑. บัตรผ่านแดนพิเศษที่ใช้เทคโนโลยี RFID มีใช้กันเป็นระยะเวลานานแล้วในหลายประเทศ และมีการออกบัตรให้ประชาชนหลายล้านคน อีกทั้งเทคโนโลยีดังกล่าวที่บริษัทในประเทศไทยสามารถผลิตหรือจัดหาและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานที่มาชี้แจงทุกหน่วยงานให้ความเห็นว่า เมื่อพิจารณาความตกลงแล้วไม่มีข้อใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนบัตรผ่านแดนที่เป็นเอกสารให้เป็นบัตรผ่านแดนแบบอิเล็กทรอนิกส์

๓. ทุกหน่วยงานที่มาชี้แจงให้การสนับสนุนการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ เนื่องจากมีประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนข้ามพรมแดนได้อย่างรวดเร็ว จึงส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน รวมทั้งป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์

๔. ในการทำความตกลงเพื่อจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษ อาจหารือร่วมกับ สปป.ลาว ได้ ๒ กรอบการเจรจา คือ การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว

๕. ฝ่ายลาวมีความเห็นพ้องด้วยในผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน แต่รัฐบาลลาวจำเป็นต้องให้พรรคเป็นผู้นำกำหนดนโยบาย

๖. เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว ควรให้คงกฎหมายเดิมไว้ทั้งหมด เพียงแค่เปลี่ยนการระบุข้อมูลในเอกสารมาเป็นการบรรจุข้อมูลไว้ที่หน่วยความจำในบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

๗. ควรสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายและบึงกาฬได้ประชุมร่วมกับเจ้าแขวงของ สปป.ลาว ที่มีพรมแดนติดต่อกัน มีเป้าหมายเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดนแล้วกำหนดเป็นกรอบนโยบายเฉพาะพื้นที่ หลังจากนั้นให้มีการทดลองจัดทำโครงการเฉพาะในพื้นที่ดังกล่าว หากโครงการประสบความสำเร็จจึงจะขยายพื้นที่ออกไป

๘. โครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๙. ในระยะต่อไปควรมีการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คนต่างชาติดังกล่าวสามารถเข้าทำงานในประเทศไทยได้แบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งจะทำให้มีการลงทุนสร้างโรงงานและจัดตั้งธุรกิจบริเวณชายแดนเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากและประหยัดต้นทุนการขนส่ง

๕. คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย

๕.๑ ประกาศตั้งคณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศมีมติตั้ง คณะอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ไทยกับประเทศอาเซียนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศไทย ตามที่ได้รับมอบหมายแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก	อนุกรรมการ
๓. นางกุศลมาลวดี ศิริโกมุท	อนุกรรมการ
๔. นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ	อนุกรรมการ
๕. นายสวัสดิ์ เรววรรณ	อนุกรรมการ
๖. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี	อนุกรรมการ
๗. พันเอก ทศนา อินทรพงษ์	อนุกรรมการ
๘. นางอัสมา ตันทนนท์	อนุกรรมการ
๙. นายทองสืบ ประสารณัฐวรรณ	อนุกรรมการ
๑๐. พลโท ทวนทอง อินทรทัต	อนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนในพื้นที่ชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการเปิดและพัฒนาเส้นทางความสัมพันธ์ทางบกระหว่างกัน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว อาทิเช่น เส้นทางระหว่างจังหวัดน่าน-เมืองหลวงพระบาง และอุตรดิตถ์-เมืองหลวงพระบาง เป็นต้น ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของภาคประชาชนในขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เฉพาะที่มีชุมชนต่อเนื่องกันระหว่างประเทศตามแนวตะเข็บชายแดนระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๒ สรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะทำให้เกิดตลาดภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่และเป็นฐานการผลิตที่เชื่อมโยงปัจจัยซึ่งกันและกันได้สะดวก การเปลี่ยนแปลงของการค้าและการผลิตสินค้า/บริการดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นประเด็นด้านแรกของการเชื่อมโยง การศึกษาศักยภาพและความพร้อมของประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปัญหา ข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนตามแนวชายแดนจึงมีความสำคัญการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ในการหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น การศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์แนวโน้มในการส่งออก-นำเข้าสินค้าและบริการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

คัดเลือกสินค้าระดับ Star ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage) อัตราการเติบโตสูง มีเสถียรภาพในการเติบโต และมีสัดส่วนมูลค่าในการค้าสูง ทั้งนี้สินค้าระดับ Star จะได้รับผลกระทบสูงเมื่อมีการลดภาษีและมาตรการกีดกันในการเข้าสู่ AEC แล้วเชื่อมโยงสินค้ากลุ่มนี้กับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการในพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและใช้ตาราง Input - Output เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต ทำให้เห็นถึงสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคในภาคการผลิต และการจ้างงานของพื้นที่ หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน ยืนยันด้วยข้อมูลเชิงลึกจากการตอบแบบสอบถามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการลงพื้นที่ของคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ได้ภาพรวมของผลกระทบจากการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ชายแดนของไทยอย่างสมบูรณ์ แล้วจึงนำประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ ได้มาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการมาศึกษาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งผลให้ประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายแดนมีศักยภาพในการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ AEC ได้ดีขึ้น การศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

ในพื้นที่จังหวัด สตูล ยะลา สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ที่มีชายแดนติดกับมาเลเซีย พบว่าการเปิดเสรีทางการค้าจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตยางธรรมชาติ เนื่องจากมาเลเซียใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม และมีความต้องการสินค้าประเภทนี้จากทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๗ ต่อปีนอกนั้นเป็นการผลิตด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิตไก่เนื้อและโคเนื้อ ซึ่งมาเลเซียมีความต้องการสูง ผลกระทบจากการนำเข้าในภาคอุตสาหกรรม พบว่าการทำส่วนประกอบของอาคารจากไม้และการทำเฟอร์นิเจอร์จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุดจากการนำเข้าไม้แปรรูป ซึ่งมาจากการตัดโค่นสวนยาง อย่างไรก็ตามสัดส่วนของผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมโดยรวมมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบต่อความต้องการเงินทุนหมุนเวียนและแรงงาน แต่มีผลต่อการใช้เครื่องจักรน้อย สำหรับผลกระทบในเชิงลบเป็นการแข่งขันในการผลิตปาล์มน้ำมัน ส่วนในด้านบริการมาเลเซียมีความได้เปรียบมากกว่าไทยเกือบทุกสาขา และการเข้าสู่ AEC จะเปิดโอกาสให้ SMEs ของมาเลเซียเข้ามาแข่งขันในพื้นที่ได้มากขึ้น เช่น สาขาก่อสร้าง การขนส่ง ภัตตาคาร/โรงแรม และธุรกิจการให้เช่าต่างๆ เป็นต้น แต่ไทยอาจได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากสาขาค้าปลีกและค้าส่ง อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในด้านการเกษตร ปัจจัยที่สำคัญคือปุ๋ยเคมี ซึ่งไทยนำเข้าจากมาเลเซีย และมีผลกระทบเชิงบวกกับผลผลิตการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ทุกประเภท รวมทั้งมีห่วงโซ่อุปทานต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และการผลิตปศุสัตว์ด้วย แต่ภาครัฐจำเป็นต้องเข้มงวดในการขนย้ายปุ๋ยเนื่องจากความไม่สงบในพื้นที่จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชน นอกจากนั้นเป็นการให้บริการการเกษตรและสถาบันการเงิน ดังนั้น ภาครัฐต้องมีบทบาทในการสนับสนุนให้ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรเหล่านี้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ เสริมสร้างขีดความสามารถแก่ผู้ให้บริการในสาขาที่จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขัน เสริมสร้างความร่วมมือกับมาเลเซียเพื่อลดการแข่งขันเรื่องปาล์มน้ำมัน สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าไก่เนื้อและโคเนื้อที่ส่งออกด้วยการแปรรูป และเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มอุตสาหกรรมไม้จากการตัดโค่นต้นยางในมาเลเซียลดลง ในขณะเดียวกันภาครัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปยางธรรมชาติในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่า และหาตลาดใหม่เพิ่มเติมนอกเหนือจากมาเลเซีย รวมทั้งศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากท่าเรือปีนัง ซึ่งมีความเหมาะสมกับการส่งสินค้าในพื้นที่ไปยังอินเดียและตะวันออกกลาง

ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราดซึ่งติดต่อกับภาคใต้ของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อ SMEs ที่ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร โดยส่วนหนึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุน

หมุนเวียนสูง เช่น การทำเครื่องประดับอัญมณี และการเจียรไนอัญมณี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรอีกหลายประเภท ที่สำคัญคือการทำหัตถ์ให้เป็นเส้น การทำอาหารสัตว์ การผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้น การทำขนมปังหรือขนมเค้กการทำไอศกรีม และการทำน้ำตาลทรายแดง เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้มีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ โดยส่งผลกระทบต่อการผลิตอ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง ในด้านการส่งออกผลไม้และสุกมีชีวิต มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก สำหรับภาคบริการจะมีผลกระทบต่อสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะมากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ในพื้นที่ชายแดนของกัมพูชา พบว่ายังขาดโครงสร้างพื้นฐานทั้งไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข และการศึกษา ทำให้ชาวกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนจำเป็นต้องพึ่งพาการให้บริการจากไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการไฟฟ้าซึ่งไทยส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑,๗๑๕ ต่อปี และการให้บริการสาธารณสุขเนื่องจากประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ขาดแคลนน้ำดื่มสะอาด นอกจากนั้นเป็นการศึกษาในระดับกลางและอุดมศึกษาที่ยังขาดแคลนในพื้นที่ของกัมพูชา ดังนั้นภาครัฐควรเตรียมจัดหาปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร เช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร เป็นต้น อีกทั้งควรส่งเสริมคนไทยในพื้นที่ไปลงทุนทำเกษตรกรรมแบบมีพันธสัญญา (Contract Farming) ในกัมพูชา ในด้านอุตสาหกรรมและการให้บริการ ต้องเตรียมความพร้อมให้ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพิ่มทักษะฝีมือให้แรงงานเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาให้รับเยาวชนที่มีฐานะจากกัมพูชาเข้ามาเรียน ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าเอกชนในพื้นที่ และสนับสนุนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมในพื้นที่กัมพูชาเพื่อลดต้นทุนในการขนส่ง

ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับภาคเหนือของกัมพูชา การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมรายใหญ่ที่ใช้เงินทุนหมุนเวียนและเครื่องจักรมากกว่า SMEs ที่ใช้แรงงาน ที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมนม และการผลิตไฟฟ้าเอกชน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เช่น อุตสาหกรรมมันเส้นการผลิตอาหารจากแป้งเป็นเส้นการทำอาหารสัตว์ การทำขนมปัง/ขนมเค้ก/ขนมอบแห้ง การผลิตอาหาร นม และการผลิตน้ำตาลรวมทั้งอุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่การผลิตปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชที่มีโรงงานหลายแห่ง และการผลิตอ้อยและมันสำปะหลังซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ที่สุดของพื้นที่ชายแดนทั้งประเทศ อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังจะต้องเตรียมแข่งขันกับการนำเข้าจากกัมพูชาที่มีแนวโน้มเติบโตสูงมาก ที่ได้รับผลกระทบรองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและคอนกรีต นอกจากนี้พื้นที่ชายแดนของกัมพูชาใช้ไฟฟ้าใช้เพียงหนึ่งในห้า ในขณะที่พื้นที่ชายแดนฝั่งไทยมีอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าเอกชนจำนวนมาก จึงได้รับผลกระทบจากการส่งออกไฟฟ้าตามแนวตะเข็บชายแดนที่มีอัตราการเติบโตสูง สำหรับภาคบริการ ไทยมีโอกาสให้บริการด้านการศึกษาแก่เยาวชนกัมพูชาในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ยังขาดการศึกษาในสัดส่วนสูง อีกทั้งคาดว่าจะการค้าส่งค้าปลีกจะเติบโตได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากทั้งสองประเทศมีบุคลากรในด้านนี้จำนวนมาก ในพื้นที่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวด้านโบราณสถานและวัฒนธรรม ได้แก่ปราสาทหินเขาพระวิหาร และเส้นทางที่เชื่อมโยงจากพื้นที่ไปแหล่งมรดกโลกที่นครวัดและนครธมแต่พื้นที่นี้ยังขาดความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องจัดเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช นอกจากนั้นเป็นอาหารสัตว์ ยารักษาโรคสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน เพื่อสนับสนุนการส่งออกสุกซึ่งมีการเลี้ยงในพื้นที่นี้มาก และส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ให้เกิดผลดีต่อการส่งออกอาหารแปรรูปจากผลิตภัณฑ์นม ในด้านบริการควรพิจารณาส่งเสริมให้ภาคเอกชนผลิตและส่งออกไปพลังงานไฟฟ้าส่งเสริมให้

สถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาที่มีฐานะดีเข้าศึกษาต่อในระดับกลางและอุดมศึกษา ส่งเสริมสาขาการค้าปลีกและการค้าส่ง และส่งเสริมให้คนไทยที่มีทักษะวิชาชีพไปลงทุนในกัมพูชา ซึ่งในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนและการให้บริการของสถาบันการเงินการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานระดับวิชาชีพ รวมทั้งด้านโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตของสินค้า และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว อีกทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ทางด้านที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันจะต้องเตรียมการป้องกันโรคติดต่อในพื้นที่ด้วย

ในพื้นที่จังหวัดนครพนม มุกดาหาร อ่างนาจเจริญ และอุบลราชธานี ที่มีชายแดนติดกับ สปป.ลาวตอนใต้ การเปิดเสรีทางการค้า AEC จะมีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม โดยเป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด รองลงมาคือการผลิตอ้อย ในด้านปศุสัตว์เป็นผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง และสุกร แม้ว่าสินค้านี้กล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของลาว แต่ไทยก็ส่งออกได้ในระดับ Star จึงคาดว่าเมื่อเข้าสู่ AEC สินค้าในกลุ่มนี้จะส่งออกได้มากขึ้นอีก ตัวอย่างเช่นปัจจุบันลาวยังเก็บภาษีนำเข้าข้าว แต่ไทยก็สามารถส่งออกข้าวไป สปป.ลาว เฉลี่ยปีละ ๒๔๐ ล้านบาทและเติบโตอย่างมีเสถียรภาพที่อัตราการร้อยละ ๑๓ ต่อปี ไทยมีส่วนแบ่งในตลาดข้าวนำเข้าของลาว สูงถึงร้อยละ ๘๒ ดังนั้นแม้ว่าจะเป็นตลาดขนาดเล็ก แต่ก็มีความเหมาะสมต่อการค้าชายแดนในพื้นที่การส่งออกข้าวมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงสี/ผัด/ขัดข้าวจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่เป็น SMEs สำหรับผลกระทบในเชิงลบ สินค้านำเข้ามันสำปะหลังมีมูลค่าสูงและแนวโน้มการนำเข้าสูงมากจึงมีผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังโรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ในด้านอุตสาหกรรม โรงงานผลิตเครื่องประกอบอาคารไม้ SMEs จำนวนมากจะได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้าเครื่องมือสำเร็จรูปและเฟอร์นิเจอร์ไม้ ที่สำคัญคือการนำเข้าพลังงานไฟฟ้า ซึ่งมีผลกระทบเชิงลบต่อการผลิตไฟฟ้าภาคเอกชนที่มีอยู่ ๑๒ แห่ง แต่ก็มีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง สำหรับภาคบริการ จะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการศึกษาสาขาอาชีวศึกษา/การเข้า/ธุรกิจ และสาขาการค้าปลีกค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ การขนส่ง รวมทั้งสาขาสาธารณสุข โดยมีปัจจัยจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวในภาคใต้ของลาวที่เป็นแหล่งมรดกโลก รวมทั้งการเชื่อมโยงพื้นที่ด้วยสะพานข้ามแม่น้ำโขง ๒ แห่ง และการลงทุนจากต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้มีการเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ของไทยมากขึ้นยังอาจนำโรคติดต่อเข้ามาด้วย ทั้งนี้รายงานการสำรวจระบุว่าภาคใต้ของลาวยังขาดแคลนน้ำสะอาด ห้องส้วม และการคุ้มกันโรคมะเร็ง ทำให้จำเป็นต้องมีการตรวจตราป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ของผู้เดินทางเข้าออกอย่างเคร่งครัด การเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าจึงเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคแก่ประชาชนตามแนวชายแดนไทยในพื้นที่ ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับการเปิด AEC ภาครัฐควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับภาคเกษตรกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในพื้นที่ เช่น มันสำปะหลังที่นำเข้าจากลาวสามารถนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูป ในด้านปศุสัตว์ควรส่งเสริมให้มีโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน และส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อรองรับนักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ในด้านบริการภาครัฐควรร่วมมือกับ สปป.ลาว ส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ ในการนี้ภาครัฐควรเตรียมความพร้อมอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าออกของนักท่องเที่ยวและยานพาหนะ ควรส่งเสริมการค้าปลีกค้าส่งและซ่อมแซมยานพาหนะ ควรเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขสำหรับ

ผู้เดินทางเข้าออก และควรส่งเสริมการศึกษาระดับนานาชาติสำหรับบุตรหลาน นักลงทุนต่างชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว รวมทั้งการศึกษาระดับอาชีวและอุดมศึกษาสำหรับพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเติบโตของการลงทุน อีกทั้งควรพิจารณาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่เพื่อให้มีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในลาว

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย และบึงกาฬ ที่มีชายแดนติดกับสปป.ลาวตอนเหนือ มีจุดผ่านแดนถาวรมากถึง ๑๑ แห่ง และยังมีจุดผ่านแดนผ่อนปรนอีกถึง ๒๑ แห่ง จึงเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด การส่งออกสินค้าระดับ Star จึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่อย่างมาก กล่าวคือกระทบกับจำนวนโรงงานถึงร้อยละ ๕๕ ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนในพื้นที่ร้อยละ ๓๙ ความต้องการแรงงานร้อยละ ๒๔ และการใช้เครื่องจักรร้อยละ ๒๘ ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มของอาหารแปรรูปโดยเฉพาะการสี/ผัด/ขัดข้าว ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องจากการส่งออกข้าว ที่แม้ว่ายังมีมูลค่าน้อยและถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้า แต่ก็เติบโตอย่างสม่ำเสมอที่อัตราร้อยละ ๑๓ ต่อปี นอกจากนั้นเป็นอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง การแปรรูปอาหารจากแป้งเป็นเส้น การปันหรือบดเมล็ดพืช ขนมัน/หรือขนมันเค็ม/ขนมันปิ้งกรอบ/ขนมันอบแห้ง แป้ง อาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช ไอศกรีม นมสดพาสเจอร์ไรส์ น้ำดื่ม สุรา เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำตาล และอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เหลือก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมปุยและยากำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ในด้านการเกษตร การเข้าสู่ AEC จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตข้าวมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นอ้อยโรงงาน ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตไก่เนื้อ สุกร และโค/กระบือมีชีวิต ทั้งนี้สินค้าเกษตรดังกล่าวเกือบทุกประเภทอยู่ในรายการสินค้าอ่อนไหวของ สปป.ลาว แต่เมื่อเข้าสู่ AEC ภาษีจะลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกรในพื้นที่ชายแดนไทยส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นอีก สำหรับสินค้านำเข้าระดับ Star จาก สปป.ลาว จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่เพียงเล็กน้อย โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือเครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการทำวงกบ/ประตู/หน้าต่าง/ส่วนประกอบไม้ของอาคาร และการนำไฟฟ้าพลังงานไฟฟ้าจะมีผลกระทบเชิงบวกกับภาคการผลิตในพื้นที่อย่างกว้างขวาง ในการนำเข้าสินค้าเกษตรจะมีผลกระทบต่อการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังซึ่งจะมีเกษตรกรได้รับผลกระทบจำนวนมาก ในภาคบริการ พื้นที่ชายแดนของไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกในสาขาการค้าส่งค้าปลีกและซ่อมแซมยานพาหนะ สาขาการศึกษา และสาขาอสังหาริมทรัพย์/การเช่า/ธุรกิจ นอกจากนั้นคาดว่าสาขาการขนส่ง/คลังสินค้า และสาขาสาธารณสุขจะเติบโตสูงมาก โดยมีปัจจัยจากการเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างไทย-ลาว-จีน และเวียดนาม ซึ่งผู้เดินทางผ่านแดนอาจนำโรคติดต่อเข้ามาในพื้นที่ ในด้านปัจจัยการผลิต ภาครัฐต้องจัดเตรียม ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช และการให้บริการทางการเกษตร ซึ่งมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนในการผลิตข้าวและอ้อย ต้องมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนการผลิตไก่เนื้อ โค และกระบือ โดยอาจนำวัตถุดิบประเภทข้าวโพดและพืชน้ำมันจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ อีกทั้งต้องส่งเสริมการจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าเนื้อสัตว์ ต้องส่งเสริมกิจการค้าปลีก/ค้าส่ง และซ่อมแซมยานพาหนะเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจเดินทางเข้าออกในพื้นที่มากขึ้น ต้องส่งเสริมกิจการขนส่ง/คลังสินค้าเพื่อรองรับการค้าระหว่าง ไทย-ลาว-จีนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในการนี้ภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน ถนนและระบบสื่อสารโทรคมนาคม นอกจากนี้ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลังในพื้นที่อีกด้วย

ในพื้นที่จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ภาคเหนือ สินค้าส่งออกจากไทยที่สำคัญได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม และซีเมนต์ นอกจากนั้นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าประเภทอาหาร แต่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มากนัก อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกมากที่สุด คือ การบ่มใบชาหรือใบยาสูบและอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ซึ่งจะมีห่วงโซ่อุปทานไปยังภาคการเกษตรในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นที่สำคัญคือการผลิตกระแสไฟฟ้าและอุตสาหกรรมพลาสติก ในการส่งออกสินค้าเกษตร จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการผลิตอ้อย สับปะรด และถั่วเหลือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วเหลืองซึ่งพื้นที่นี้เป็นแหล่งใหญ่ของประเทศ ในด้านปศุสัตว์จะมีผลกระทบเชิงบวกกับการเลี้ยงโคนม ในด้านสินค้านำเข้า หากไม่รวมก๊าซธรรมชาติสินค้าส่วนใหญ่มีมูลค่าน้อย สินค้านำเข้าที่จะมีผลกระทบเชิงบวกในพื้นที่มากที่สุด คือ การนำเข้าไม้แปรรูปมาเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าสำหรับก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังอุตสาหกรรมการก่อสร้างอื่นๆ สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรมีผลกระทบเชิงลบต่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่จำนวนหนึ่ง แต่มีผลกระทบเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เนื่องจากการนำเข้าโคและกระบือมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในไทยแล้วนำไปแปรรูปเพื่อส่งออก ในภาคบริการ การค้าส่ง/ค้าปลีก/ซ่อมแซมยานพาหนะจะได้รับผลกระทบเชิงบวก แต่การให้บริการในสาขาอื่นๆ ยังมีมูลค่าน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการไฟฟ้า ซึ่งไทยส่งออกไฟฟ้าไปยังประเทศเมียนมาร์เพิ่มขึ้นในระดับ Star ทั้งที่การผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ยังไม่มีศักยภาพพอเพียง ในพื้นที่ของเมียนมาร์ประชาชนยังมีความยากจนสูง โดยเฉพาะในรัฐฉานซึ่งรายงานการสำรวจระบุว่าประมาณครึ่งหนึ่งของประชาชนตกอยู่ในภาวะความยากจน ทั้งการขาดแคลนอาหาร การเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การขาดแคลนแพทย์ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขพื้นฐาน และการขาดแคลนไฟฟ้า ดังนั้น การเข้าสู่ AEC จะทำให้มีการหลั่งไหลของสินค้าอุปโภคบริโภค ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่ภาคเหนือของเมียนมาร์ โดยผู้ประกอบการค้าปลีกค้าส่งของไทยจะได้รับผลกระทบในเชิงบวก ในการนี้ภาครัฐของไทยต้องเตรียมเพิ่มจุดผ่านแดนถาวรในพื้นที่ซึ่งปลอดภัยและมีความเหมาะสม ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและระบบโทรคมนาคมที่ยังมีอุปสรรคจากสภาพพื้นที่ภูเขา เตรียมความพร้อมการให้บริการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าให้มีปริมาณพอที่จะสนองความต้องการการเติบโตในพื้นที่ทั้งของไทยและเมียนมาร์ จัดหาปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช การให้บริการทางการแพทย์ และสถาบันการเงินเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเตรียมความพร้อมด้านทักษะการค้าชายแดนให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ที่มีชายแดนติดกับเมียนมาร์ภาคใต้พื้นที่นี้มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก แต่การส่งออกสินค้าจากไทยจะมีผลกระทบกับโรงงานอุตสาหกรรมในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบ มีเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอาหารแปรรูป และกลุ่มปิโตรเลียม/พลาสติก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารมีสัดส่วนถึงสามในสี่ และยังมีห่วงโซ่อุปทานในภาคเกษตรกรรมของพื้นที่อีกมาก ในการส่งออกสินค้าเกษตร ผลผลิตที่ได้รับผลกระทบ คือ อ้อย ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และกาแฟ ในด้านปศุสัตว์ เป็นการเลี้ยงโคนมและน่านมดิบ ในส่วนสินค้านำเข้าที่จะส่งผลกระทบ คือ กลุ่มสินค้าไม้ซึ่งในพื้นที่เมียนมาร์กำลังมีการปรับพื้นที่ป่าให้เป็นสวนปาล์มและสวนยาง ทำให้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไม้ในพื้นที่นี้สูงกว่าในภาคเหนือ ๓ เท่า อีกกลุ่มหนึ่งคือการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ จะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมในพื้นที่สูงมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม้ และยิ่งสูงกว่าผลกระทบในพื้นที่ภาคเหนือถึง ๑๕ เท่า อันเนื่องมาจากการขยายตัวของ

ห่วงโซ่อุปทานที่ต่อเนื่องกับการแปรรูปสัตว์น้ำสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตร มะพร้าวจะมีผลกระทบอย่างมากในพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งปลูกมะพร้าวใหญ่ของประเทศ ในการนำเข้าโคเนื้อและกระบือมีชีวิตจะมีประโยชน์ต่อเกษตรกร เนื่องจากเป็นการนำเข้าเพื่อมาเลี้ยงเพิ่มมูลค่าในประเทศ ในด้านการให้บริการสาขาไฟฟ้ามีมูลค่าสูงสุด และมีโรงไฟฟ้าเอกชนขนาดเล็กที่ใช้พลังงานทดแทนจำนวน ๒๗ แห่ง ไทยจึงมีศักยภาพในการส่งออกไฟฟ้าไปยังพื้นที่ของเมียนมาร์ ซึ่งภาคตะนาวศรีมีความยากจนสูงกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนไฟฟ้า นอกจากนี้ไทยจึงมีโอกาสด้านบริการด้านสาธารณสุข และการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ภาคตะนาวศรี ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในด้านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมกับเมียนมาร์ มีโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ (สายอาเซียน A-123) ทวาย-บ้านเก่า ที่เชื่อมโยงกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย นอกจากนั้นมีเส้นทางถนนด่านสิงขร-มะริด ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพในการลดต้นทุนการขนส่งกลุ่มสินค้าสัตว์น้ำเข้ามายังพื้นที่ ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญคือสภาพพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนเป็นภูเขา และเป็นพื้นที่ทหาร ทำให้ขาดเส้นทางติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ชาวบ้านจึงขาดโอกาสใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นภาครัฐจึงควรเปิดจุดผ่านแดนถาวรเพิ่มขึ้น โดยเลือกจุดที่มีประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าสัตว์น้ำหรือสินค้าไม้ ซึ่งอุตสาหกรรมในพื้นที่จะได้รับผลกระทบเชิงบวก รวมทั้งการสนับสนุนโครงการพัฒนาเส้นทางในเมียนมาร์เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง ทั้งนี้อุตสาหกรรมไม้ยังคงมีขนาดจากการหมุนเวียนตัดโค่นต้นยางเก่าของเมียนมาร์ ในด้านสินค้าบริการพื้นที่ที่มีความได้เปรียบเมียนมาร์ในทุกด้าน ภาครัฐจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ให้ใช้โครงสร้างพื้นฐานที่ดีกว่าของไทย เช่น การสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการค้าข้ามแดน

จากการเชิญหน่วยงานต่างๆ มาชี้แจงเรื่องการเตรียมความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ชายแดนที่มีพรมแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะอนุกรรมการได้รับฟังและสรุปเป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

การให้ความรู้เรื่อง AEC แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในภูมิภาค : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศผู้จัดการอบรมสัมมนาควรมีการศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดของแต่ละจังหวัดหรือรายสินค้าเพื่อจะได้วิเคราะห์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบว่าสินค้าใดที่ไทยได้เปรียบหรือเสียเปรียบประเทศเพื่อนบ้าน และจะสามารถแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้าชนิดใดได้บ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC หรือจัดสัมมนาที่เน้นเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะธุรกิจในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้เข้าใจในประเด็นธุรกิจหรือสินค้าบางประเภทในเชิงลึกอย่างเชี่ยวชาญในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยให้มีการร่วมมือกับเอกชนที่จะให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ ทั้งนี้ภาครัฐต้องส่งเสริมธุรกิจ SMEs หรือวิสาหกิจชุมชนในท้องที่ที่มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับประเทศเพื่อนบ้านได้

การดูแลสุขภาพอนามัยให้ประชาชนและแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน : คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่า

- ๑) ประชาชนเพื่อนบ้านตามแนวตะเข็บชายแดนนิยมเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ของไทยส่งผลให้สถานพยาบาลของไทยต้องแบกรับภาระค่ารักษาพยาบาล ทั้งที่ไม่มีงบประมาณพอเพียง
- ๒) กองทัพควรมีผู้ช่วยพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์มาร่วมปฏิบัติการกับทหารเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่บริเวณแนวชายแดน โดยบรรจุเข้าสู่แผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม

- ๓) แรงงานไร้ฝีมือต่างชาติจะหลั่งไหลเข้ามา แต่ไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้ทั่วถึง
๔) กระทรวงแรงงานควรจะขึ้นทะเบียนแรงงานที่ทำงานอยู่ในเมืองไทยทั้งหมด เพื่อที่จะ
ทำประกันสังคมให้สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้

การเสริมสร้างขีดความสามารถของ SMEs : คณะอนุกรรมการให้ข้อสังเกตดังนี้

๑) นโยบายแรงงานขั้นต่ำ ๓๐๐ บาทของรัฐบาล ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ที่ใช้แรงงาน
เป็นปัจจัยสำคัญต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ามาก แล้วส่ง
ผลิตภัณฑ์ราคาถูกลูกกลับมาขายในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ใน
ประเทศที่ต้องขาดทุนและหายไปจากระบบ คาดว่าร้อยละ ๘๐ ของ SMEs จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมี
นัยสำคัญซึ่งรัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานพร้อมงบประมาณสำหรับช่วยเหลือ SMEs เป็นการเฉพาะ เพื่อ
สนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิต เน้นการผลิตสินค้าที่มีเทคโนโลยีระดับสูงเพื่อให้ได้กำไรต่อชิ้น
เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริม SMEs ให้เดินทางไปลงทุนในประเทศ
เพื่อนบ้านอย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ทั้งหลายย่อมตกอยู่กับแรงงานและผู้บริโภคเพราะมีรายได้ไปพัฒนา
สังคมและคุณภาพชีวิต อีกทั้งได้บริโภคสินค้าที่มีราคาถูก

๒) การจัดทำฐานข้อมูลอุตสาหกรรมควรจะต้องเก็บข้อมูลเชิงลึกแต่ละพื้นที่ เป็นรายละเอียด
ของผู้ประกอบการรายย่อย อาทิ ช่างแอร์ ช่างทำผม ช่างซ่อมรถยนต์และมอเตอร์ไซด์ ผู้ผลิตเครื่องจักรกล
การเกษตร และอื่นๆ ซึ่งเป็นแรงงานฝีมือที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพ
ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไปนอกจากนี้ควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้บูรณาการโดยเร่งด่วน
เพื่อให้สามารถดำเนินการได้จริง และเสร็จสิ้นก่อนการเปิด AEC

๓) ควรทำการวิจัยตลาดในประเทศเพื่อนบ้านก่อนการส่งเสริมให้ SMEs ไทยไปลงทุน
เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริง และเป็นการลดความเสี่ยงด้านการลงทุนอีกด้วย

๔) ควรส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างจริงจัง
เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและลดปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านจากนโยบายเกษตรแบบพันธสัญญา
(Contract Farming) นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด ปัญหาราคาสินค้าการเกษตร แล้วยัง
เป็นการสร้างรายได้กับเกษตรกรประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์ในระยะยาว

๕) ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าของประเทศเพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าเกษตรในประเทศ
พอสมควร ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อไป

การเตรียมความพร้อมภาคเกษตรกรรม : คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีโครงสร้างและกลไก ทั้งในระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น
ดีมาก แต่ยังคงพัฒนาองค์ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านการเกษตร
ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันด้านการผลิตสินค้าเกษตร เช่น ผลผลิตเกษตรชนิดใดควรส่งออก
หรือควรนำเข้าจากเพื่อนบ้านเพื่อการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า เป็นต้น นอกจากนั้นควรให้ความรู้
เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เข้ากับระบบตลาดเสรีและวิถีชีวิต
ใหม่ อาทิ เปลี่ยนจากทำนาข้าว เป็นปลูกหญ้า สมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่เกษตรกรมีพื้นฐานใกล้เคียงกัน
แต่สามารถเพิ่มผลผลิตหรือรายได้มากกว่าการผลิตแบบเดิม ในการนี้จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถ
เข้าถึงข้อมูลในช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะประสานกับกองทัพที่มีคลื่นความถี่วิทยุ

ทั้งในระบบเอเอ็มและเอฟเอ็ม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตรตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้องค์ความรู้ต่างๆ สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้โดยตรง

๒) ยิ่งกว่านั้นในอีกสองปีข้างหน้า (๒๕๕๘) ประเทศไทยจะไม่สามารถดำเนินนโยบายประกันราคาสินค้าการเกษตรได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงจำเป็นต้องทำงานเชิงรุก เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งความรู้ด้านการเกษตรและความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่านได้ ทั้งในด้านราคาสินค้าการเกษตร โรคพืช การไหลเวียนผลิตผลทางการเกษตรอย่างเสรี เป็นต้น

๓) สถาบันการศึกษาทั่วประเทศควรจะมีมือกับชุมชนหรือกลุ่มอาชีพเพื่อศึกษาวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีทิศทาง กรณีที่เป็นสินค้าระดับดีเลิศสามารถยกระดับสู่เวทีการค้าโลกได้ด้วย

๔) ทั้งนี้รัฐบาลควรจะมีสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตร ให้สามารถพัฒนาผลผลิตการเกษตรที่มีคุณภาพสูง และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์การเกษตรที่ผลิตในประเทศเพื่อนบ้านหรือกลุ่มสมาชิกอาเซียน

๕) ปัจจุบันมีนักลงทุนด้านการเกษตร ไปเช่าที่ดินในประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก เพื่อผลิตสินค้าการเกษตรเพื่อการส่งออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้น รัฐบาลควรมีมาตรการส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนผลิตสินค้าเกษตรในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างงาน และสามารถแข่งขันในระบบเศรษฐกิจใหม่ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้นักลงทุนไทยได้พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจใหม่อย่างยืดหยุ่นอีกด้วย

เรื่องสินค้าเกษตร : คณะอนุกรรมการเห็นว่าการเข้าสู่ AEC จะส่งผลให้ช่องทางการค้าสินค้าเกษตรเปิดกว้างขึ้น ทำให้สามารถค้าขายสินค้าเกษตรได้หลายชนิดมากขึ้น ในการนี้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรัฐบาลจำเป็นต้องหาแนวทางในการรองรับให้มีประสิทธิภาพต่อไป และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน ดังนี้

๑) การเจรจาเรื่องสินค้าเกษตรมีความอ่อนไหวอย่างมาก ในภูมิภาคอาเซียนมีสินค้าเกษตรหลายชนิดซ้ำกัน แต่ต้นทุนการผลิตและราคาของแต่ละประเทศแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทั้งในระดับเกษตรกรและนโยบายแห่งรัฐ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ ควรมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non Tariff Barriers) ไว้อย่างชัดเจนสำหรับการค้ากับต่างชาติ เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถแข่งขันได้

๒) ควรสนับสนุนด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีการเกษตร และส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต ด้วยการอุดหนุนงบประมาณวิจัย ให้สามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน

๓) ควรจะจัดทำระบบสารสนเทศด้านการเกษตรเพื่อประมวลข้อมูลให้เกษตรกรสามารถคาดการณ์แนวโน้มของตลาด กระบวนการผลิต และสามารถแข่งขันได้นอกจากนี้ การเข้าถึงข้อมูลของเกษตรกรต้องเป็นไปด้วยความสะดวก และสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔) โครงสร้างผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตรมีอายุสูงขึ้น เป็นสตรี และมีแนวโน้มลดจำนวนลงเรื่อยๆ ดังนั้นควรเตรียมการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเกษตรกรจากผู้ผลิตต้นน้ำ ให้เป็นผู้ผลิตกลางน้ำด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การใช้

เทคโนโลยีการเกษตร และการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้

๕) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ควรจะให้สินเชื่อด้านครอบคลุมไปถึงการรับจำนำเครื่องจักรกลการเกษตร และสินเชื่ออุตสาหกรรมการเกษตรกลางน้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs มีเงินทุนสำหรับกิจการ

๖) ควรจะส่งเสริมปศุสัตว์ไทยและโรงฆ่าสัตว์หรือโรงชำแหละเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัยที่มีศักยภาพในการแข่งขันมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านให้สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๗) ควรจะมีการเปิดสถานีวิจัยโทรทัศน์ ช่องการเกษตรเป็นการเฉพาะเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เรื่องวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเครือข่ายการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร : คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะ ดังนี้

๑) งานด้านวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับงานส่งเสริม SMEs ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กระทรวงอุตสาหกรรม นั้น ในทางปฏิบัติเป็นการบริหารจัดการที่แยกส่วนออกจากกัน การเชื่อมประสานก็จะเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจาก วิสาหกิจชุมชนที่จะพัฒนาไปสู่ SMEs ที่กระทรวงอุตสาหกรรมไม่มีองค์ความรู้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะต่อยอดและสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงอย่างแท้จริง ดังนั้น ทั้งสองหน่วยงานควรจะประสานแผนแม่บทร่วมกันเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อแผนที่กระจัดกระจายให้เป็นเนื้อเดียวกันและสามารถปฏิบัติได้จริง

๒) แผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘ ทั้ง ๗ โครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร เชื่อว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย เนื่องจาก สินค้าอาเซียนเป็นสินค้าชนิดเดียวกันแต่ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ในระดับที่สูง จะเห็นได้ว่าหน้าที่การค้าสินค้าเกษตรควรจะเป็นกระทรวงพาณิชย์แต่กลับอยู่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดูแลวิสาหกิจชุมชน จึงทำให้กระบวนการด้านการตลาดไม่สอดคล้องกับระบบการตลาดทุนนิยมสมัยใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อสถานะของวิสาหกิจชุมชนในตลาดอาเซียนได้ในอนาคต

๓) การส่งเสริมการผลิต/วิสาหกิจชุมชนให้เกษตรกรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคิดถึงกลไกตลาดและการกระจายสินค้าด้วย เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาดและราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำในอนาคต

๔) การพัฒนาอาหารไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและการแปรรูปอาหาร และควรมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกรเพื่อให้สามารถปรับตัวในสภาวะแวดล้อม/ภูมิอากาศที่ผันผวนและบริหารจัดการป่าไม้อาเซียนอย่างยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

๕) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยทั้งในประเทศและทั่วทั้งภูมิภาคอาเซียน และสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว

๖) ทิศทางในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของกลุ่มสหกรณ์ที่ดีที่สุด คือ หน่วยงานต่างๆ ควรจะสร้างระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็ง ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา แทนการค้นหาคนดีมีคุณธรรมเพราะไม่มีอยู่จริง

เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน : คณะอนุกรรมการให้ความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท. หรือ BOI) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะส่งเสริมการลงทุนจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณแนวชายแดนอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะสามารถสร้างงาน สร้างรายได้

เพิ่มพูนมูลค่าการค้า บริการ ยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนบริเวณพรมแดนทั้งสองประเทศได้ในเวลาเดียวกัน

เรื่องการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน : คณะอนุกรรมการให้ความเห็น และข้อเสนอแนะว่า

๑) จัดทำโครงการ Thailand Connectivity โดยมีเป้าหมายในการจัดระบบการขนส่งเพื่อการเชื่อมต่อทางถนนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมไปถึงแผนงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงปัจจัยและแหล่งผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าขาย ทั้งนี้เป็นการทำงานร่วมกับกรมทางหลวงที่รับผิดชอบในการก่อสร้างถนน โดยเริ่มจากการเชื่อมต่อภายในประเทศเสียก่อนแล้วจึงจะกระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะการเชื่อมต่อแบบทวิภาคี ซึ่งจะให้ผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการลงทุนที่คนไทยจะได้รับจากโครงการ ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือการเดินรถในเส้นทางจากประเทศไทยไปประเทศลาว ตามเส้นทางเชื่อมต่อของทั้งสองประเทศ เช่น เชียงใหม่-หลวงพระบาง อุดรธานี-หลวงพระบาง มุกดาหาร-สวันเขตนครพนม-แขวงคำม่วน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดย บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ รวมไปถึงการขนถ่ายสินค้าระหว่างไทยกับลาวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นหลังจากมีการทำข้อตกลงในการขนส่งระหว่างกัน

๒) กฎหมายที่ควรให้มีการปรับปรุงมากที่สุดคงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการเชื่อมโยงการขนส่งในอนาคตจะเป็นการดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหนึ่งการแก้ไขกฎหมายและระเบียบเพื่อความสะดวกในการขนส่งสินค้าทางพาณิชย์นั้นควรสอดคล้องกับกฎหมายการขนส่งทางทะเลซึ่งองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO: International Maritime Organization) กำหนดให้ใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

เรื่องระบบโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ชายแดน : คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกต และเสนอแนะ ดังนี้

๑) การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังไม่ครอบคลุม ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมากระหว่างพื้นที่เขตเมืองกับเขตชนบท นอกจากนี้ คุณภาพการให้บริการ (Quality of Service) ซึ่งวัดจากความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ตมักอ้างถึงความเร็วสูงสุดเท่านั้น มิใช่ความเร็วที่ใช้กันโดยปกติ

๒) ทีโอที และ กสท. ทั้งสองบริษัทต่างก็เป็นผู้ให้บริการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทเอกชน (ไม่รวมถึงการให้บริการภาครัฐ) แต่ทั้งสองบริษัทมีการลงทุนที่ซ้ำซ้อนกันด้านโครงสร้างพื้นฐานประเภทใยแก้วนำแสง (fiber optic) ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูง

๓) ควรผลักดันให้ประเทศไทยใช้เทคโนโลยีสามจี (3G) อย่างเป็นรูปธรรม เพราะนอกจากจะลดต้นทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและสามารถพัฒนาประเทศในมิติอื่นได้ด้วย

๔) ทีโอที มีโครงการ “TOT Young Club” ส่วนกระทรวงมีโครงการ “ASEAN Camp for Kids” ห้องเรียนชุมชนออนไลน์ (Community e – Classroom) โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน และอื่นๆ แต่กิจกรรมเหล่านี้ยังขาดความชัดเจนว่าจะสามารถผลักดันให้ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างไร เนื่องจากยังขาดการผลิตเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้การพัฒนาเทคโนโลยีต้องควบคู่กับการจัดการความรู้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้เป็นความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ได้ จึงจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอาเซียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ประชากรมากขึ้น รวมถึงขนาดทุนที่ใหญ่ขึ้นด้วยดังนั้นการทำให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ได้รับความรู้ที่มีประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์จะเป็นวิธีการให้เขาพัฒนาขีดความสามารถได้อย่างเข้มแข็ง

๕) โครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีแต่ยังต้องพัฒนาด้านเนื้อหาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนให้มากขึ้น ให้สามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาแต่ละท้องถิ่นที่กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เพิ่มเติม เช่น ข้อมูลการค้า ข้อมูลการผลิตสินค้าการเกษตร ราคาสินค้า และนวัตกรรมต่างๆ ต้องสร้างความรู้ผ่านอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้งานและต่อยอดได้อย่างแท้จริง

๖) ประเทศไทยมีความต้องการเชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านตลอดแนวชายแดน (Connectivity) ดังนั้น การขยายพื้นที่การให้บริการไม่ควรจะหยุดนิ่งควรจะสำรวจความต้องการของประชาชนให้ทั่วถึงแล้วตอบสนองความต้องการของประชาชนจนเต็มพื้นที่ในท้ายที่สุด

๗) การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่ควรเป็นการให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่ายควรจะ มีเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพการให้บริการในระดับสูงได้

๘) ควรกระตุ้นให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ โดยเฉพาะโครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน เนื่องจาก เป็นหน่วยที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

๙) ควรเร่งเจรจาแก้ไขการรบกวนสัญญาณบริเวณพื้นที่ตะเข็บชายแดน เพื่อให้สามารถรับสัญญาณและสื่อสารได้เต็มประสิทธิภาพ

เรื่องความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน: คณะอนุกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

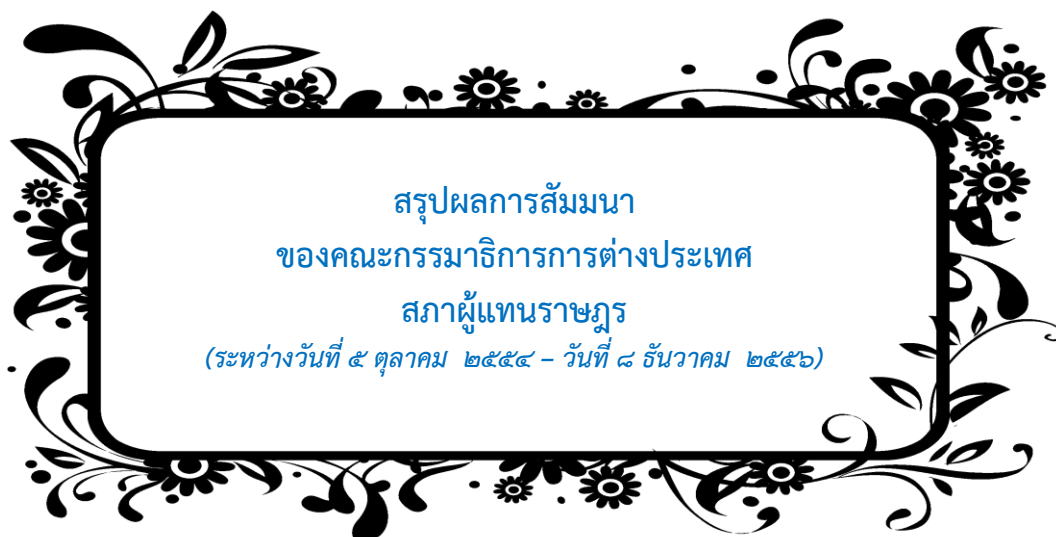
๑) หลังจากเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว(๒๕๕๘) ควรจะยกเลิกกฏอัยการศึกในบางพื้นที่ที่เห็นว่ามีความปลอดภัย โดยเฉพาะพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่รัฐอื่นปฏิบัติงานในบริเวณชายแดนเนื่องจากกฏอัยการศึกแม้จะไม่ได้ใช้ในทุกรัฐแต่ได้ครอบงำหมายอื่นๆ ไว้ ทั้งหมด ซึ่งอาจจะเกิดความลักลั่นในการปฏิบัติได้ นอกจากนี้ ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยส่วนใหญ่ได้ยกเลิกประกาศกฏอัยการศึกไปเกือบทั้งหมดแล้วเหลือไว้เฉพาะที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งยวดเท่านั้นที่ยังคงประกาศใช้เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ

๒) ฝ่ายความมั่นคงควรจะประกาศบัญชีรายชื่อสินค้าที่เป็นยุทธปัจจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนและนักลงทุนทราบ เพื่อจะได้ลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนไปต่างประเทศ

๓) ควรจะเร่งสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และยกระดับด้านศุลกากรให้ได้มาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงระหว่างกันและการป้องกันประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔) แนวทางพัฒนาประเทศควรจะยึดหลักการบริหารจัดการภาครัฐโดยมีตัวชี้วัด ๓ ตัว ได้แก่ ความสงบสุขของประชาชน ความปลอดภัยของประชาชน และความสามัคคีของคนในชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

การจัดสัมมนาของคณะกรรมการการต่างประเทศ

ลำดับ ที่	โครงการสัมมนา	สถานที่ (จังหวัด)	วันที่จัดสัมมนา
๑	ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ	กรุงเทพมหานคร	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๒	บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ	มหาสารคาม นครราชสีมา ราชบุรี เชียงราย เชียงใหม่	๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๒๖-๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕
๓	ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	สตูล ปัตตานี ยโสธร จันทบุรี เพชรบุรี นครสวรรค์ เชียงใหม่	๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ ๒๒-๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕ ๒๘-๓๐ กันยายน ๒๕๕๕
๔	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เตรียม ความพร้อมผลกระทบต่อคนสุรินทร์	สุรินทร์	๑ มิถุนายน ๒๕๕๕
๕	สิทธิการป้องกันตนเองของประชาชนกับ ศาลอาญาระหว่างประเทศ	อุดรธานี	๘ กันยายน ๒๕๕๕
๖	การลงสัตยาบรรณ ICC เพื่อป้องกันการ สังหารหมู่ประชาชน	เชียงใหม่	๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๕
๗	การปรองดอง ประสบการณ์ของมิตรประเทศ (Reconciliation; International Friends' Experience)	กรุงเทพมหานคร	๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ลำดับ ที่	โครงการสัมมนา	สถานที่ (จังหวัด)	วันที่จัดสัมมนา
๘	ชาวกาบเชิงพร้อมสำหรับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC) แล้วหรือยัง	สุรินทร์	๘ กันยายน ๒๕๕๖
๙	การคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างประเทศ: เส้นทางตะวันออก – ตะวันตก	เชียงใหม่	๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕
๑๐	บทบาทประเทศไทยบนเวทีการค้าโลกและ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : ปัจจุบัน และอนาคต	สตูล ราชบุรี ปัตตานี กรุงเทพฯ	๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖
๑๑	ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	ราชบุรี เชียงราย นครสวรรค์ นครราชสีมา	๒ กันยายน ๒๕๕๖ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๖ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖
๑๒	การแก้ไขรัฐธรรมนูญกับภาพลักษณ์ของ ประเทศไทยในมุมมองต่างประเทศ	เชียงราย อ่างทอง	๑๓ มกราคม ๒๕๕๖ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖
๑๓	บทบาทของผู้นำชุมชน : ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC)	มหาสารคาม	๑๘ มกราคม ๒๕๕๖ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖
๑๔	ความปรองดองในระบอบประชาธิปไตย	ยโสธร	๑๑ มกราคม ๒๕๕๖
๑๕	เรียนรู้ประตูสู่อาเซียน (AEC)	สุรินทร์	๑๔ มกราคม ๒๕๕๖
๑๖	ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ปัญหา เขตแดน	เพชรบุรี เชียงใหม่	๖ กันยายน ๒๕๕๖ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖
๑๗	ถอดบทเรียนจากอีอีปต์และโลกอาหรับสู่ไทย : ความเหมือนบนความแตกต่าง	เชียงใหม่	๑๓ กันยายน ๒๕๕๖

โครงการที่ ๑

เรื่อง “ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ”

ณ ห้องกรรมาธิการหมายเลข ๒๑๓ – ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

หลักการและเหตุผล

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) เป็นศาลสถิตยุติธรรมระหว่างประเทศซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสืบสวน ฟ้องร้อง และพิจารณาคดีต่อบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดในความเป็นห่วงของประชาคมระหว่างประเทศโดยรวม คดีอาชญากรรมที่อยู่ในอำนาจของศาลประกอบด้วย ๑.อาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์ (Crime of genocide) ๒.อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crime against humanity) ๓.อาชญากรรมสงคราม (War crime) ๔.อาชญากรรมอันเป็นการรุกราน (Crime of aggression)

ศาลอาญาระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ หลังจากประเทศต่างๆ ได้ให้สัตยาบัน เพื่อผูกพันเป็นภาคีอย่างเป็นทางการครบ ๖๐ ประเทศ ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ จำนวน ๑๒๐ ประเทศ ได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีแห่งธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศแล้วสำหรับประเทศไทยนั้นได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรก ณ กรุงโรมประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ ๑๕ มิถุนายน – ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ โดยองค์การสหประชาชาติเป็นผู้จัดการประชุม ซึ่งในการประชุมนี้ ไทยได้ลงคะแนนรับรองธรรมนูญกรุงโรมดังกล่าวและต่อมาได้ลงนามรับรอง เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบัน ไทยยังมิได้ ดำเนินการให้สัตยาบันเพื่อผูกพันเป็นภาคีอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด

ทั้งนี้ การที่ไทยได้ลงนามรับรองธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศนั้น ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ถือว่าไทยยังไม่มีพันธกรณีใดๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบทต่างๆ ที่บัญญัติในธรรมนูญโดยมีเพียงพันธกรณีทางด้านศีลธรรมที่แสดงว่าไทยสนับสนุนหลักการในธรรมนูญกรุงโรม และจะไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการขัดขวางต่อการดำเนินงานของศาลอาญาระหว่างประเทศเท่านั้น ซึ่งนับตั้งแต่ไทยได้ลงนามในธรรมนูญกรุงโรมเป็นต้นมา ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางถึงปัญหาการเข้าเป็นภาคีในธรรมนูญกรุงโรมดังกล่าว

คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศแก่สมาชิกรัฐสภาไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของสมาชิกรัฐสภาไทยในการให้ความเห็นชอบในกรณีที่จะมีการให้สัตยาบันแก่ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ และประชาชนทั่วไป ในกรณีที่จะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ตามความในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ ในโอกาสต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาลอาญาระหว่างประเทศ คณะกรรมการการได้รับทราบความคิดเห็นคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกของศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๒

เรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เตรียมความพร้อมผลกระทบต่อคนสุรินทร์”

ณ จังหวัดสุรินทร์

หลักการและเหตุผล

ด้วยประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community : AEC) ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ (ค.ศ.๒๐๑๕) ซึ่งหมายถึงการเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ การเงิน และแรงงานฝีมือกับอีก ๙ ประเทศสมาชิก (บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาวมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และพม่า) ตามพันธกรณีที่ได้ทำไว้ร่วมกันในการรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน และเพิ่มอำนาจการต่อรองในเวทีการค้าโลก

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจดังกล่าว นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสทางด้านการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการได้ ทั้งในรูปแบบของโอกาสและอุปสรรค ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นรวมทั้งช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่

จากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์ กล่าวคือเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีพรมแดนติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา โดยมีระยะทางตลอดแนวชายแดนยาวประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร มีมูลค่าการค้าชายแดนโดยส่งออกไปยังประเทศกัมพูชาเฉลี่ยปีละกว่า ๗๐๐ ล้านบาท (ข้อมูลจากพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์) ณ บริเวณด่านถาวรช่องจอมโอเอสมัด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ อีกทั้งยังเป็นเส้นทางสู่แหล่งอารยธรรมโลก คือ นครวัด-นครธม จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้า-ออก เป็นจำนวนมาก เป็นช่องทางเคลื่อนย้ายแรงงานชาวกัมพูชาเข้าสู่ประเทศไทย ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แนวทางการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งเชิงบวกและเชิงลบจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ประชาชนชาวสุรินทร์จะต้องตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าว

ในการนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเช่นจังหวัดสุรินทร์ จึงเห็นควรให้มีการจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้กับประชาชน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคโอกาสและความท้าทายต่างๆ จากทุกภาคส่วน อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนชาวสุรินทร์ในอีก ๓ ปีข้างหน้า

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) จากนั้น คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูล ข้อคิดเห็นต่างๆ จากผู้เข้าร่วมการสัมมนา และนำข้อมูลดังกล่าวเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายต่อไป

โครงการที่ ๓

เรื่อง “การปรองดอง: ประสบการณ์ของมิตรประเทศ”

ณ หอประชุมองค์การสหประชาชาติ ๓ กรุงเทพมหานคร

หลักการและเหตุผล

ด้วยประเทศไทยยังคงเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการเมืองและ/หรือเหตุการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบวงกว้างต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ รวมถึงกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับต่างประเทศและภาพลักษณ์ของประเทศ

คณะกรรมการธิการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นสมควรให้มีการจัดสัมมนาทางวิชาการขึ้น เพื่อหาความรู้ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขจากประเทศที่มีประสบการณ์จากกระบวนการยุติธรรม ความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐแอฟริกใต้ อีกทั้ง เป็นเวทีให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสมาชิกรัฐสภา นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปรองดองของมิตรประเทศ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อเสนอแนะและประโยชน์ที่ได้รับจากการยุติความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในต่างประเทศมาปรับใช้และแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมถึงเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

คณะกรรมการธิการคาดว่าจะได้รับข้อเสนอแนะและประโยชน์อื่นๆ นำเสนอรัฐสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป และผู้เข้าร่วมสัมมนาจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงปัญหาความขัดแย้งและแนวทางความปรองดองของมิตรประเทศมากยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับต่อไป

โครงการที่ ๔

เรื่อง “การลงสัตยาบรรณ ICC เพื่อป้องกันการสังหารหมู่ประชาชน”

ณ จังหวัดเชียงใหม่

หลักการและเหตุผล

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) เป็นศาลสถิตยุติธรรมที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างประเทศ เพื่อรับการร้องเรียนเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรมในแต่ละประเทศ โดยมีหลักการคือ ๑.อาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ๒.อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ๓.อาชญากรรมสงคราม ๔.อาชญากรรมอันเป็นการรุกรานมนุษยชาติ

หลายประเทศก่อนมีการลงนามสัตยาบรรณกับศาลอาญาระหว่างประเทศมีการสังหารหมู่ประชาชน หลังจากมีการลงสัตยาบรรณแล้วการสังหารหมู่ประชาชนของประเทศเหล่านั้นไม่เกิดขึ้นอีก ส่วนประเทศไทยยังไม่มีมีการลงสัตยาบรรณเข้าเป็นรัฐภาคีของศาลอาญาระหว่างแต่อย่างใด เหตุผลประการหนึ่งที่เป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากคือการเข้าเป็นรัฐภาคีนั้น หากเกิดความผิดขึ้นจะเกี่ยวเนื่องกับองค์รัฐอธิปไตยหรือประมุขสูงสุดของประเทศหรือไม่ จึงเป็นสาเหตุให้กระบวนการเข้าเป็นรัฐภาคีของศาลอาญาระหว่างประเทศของประเทศไทยชะงักงัน ส่วนประเทศไทยเองเกิดการสังหารหมู่หลายครั้ง เช่น

- เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือที่เรียกว่า วันมหาวิปโยค
- เหตุการณ์การสังหารหมู่และเผานักศึกษ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลางสนามหลวง

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

- เหตุการณ์ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ หรือรู้จักกันในชื่อ “พฤษภาทมิฬ”
- เหตุการณ์ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ หรือ สงกรานต์เลือด
- เหตุการณ์ ๑๐ เมษายน และ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ฆ่ากันกลาง

เมืองใหญ่

เหตุการณ์ทั้งหมดยังไม่มีการนำคนผิดมาลงโทษแต่อย่างใด ทำให้เป็นปมหรือหลุมของสังคมไทย ประชาชนต้องการรับรู้เรื่องราวเหล่านี้ ฉะนั้น การจัดสัมมนาเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงเรื่องราวการลงสัตยาบรรณ คือการป้องกันการสังหารหมู่ประชาชนในประเทศ ที่ถือเป็นสิ่งสำคัญ

คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดโครงการสัมมนาสัญจรขึ้น โดยใช้หัวข้อว่า “การลงสัตยาบรรณ ICC เพื่อป้องกันการสังหารหมู่ประชาชน” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการลงสัตยาบรรณกับศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตกับประชาชนและบุคคลทั่วไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงสัตยาบรรณกับศาลอาญาระหว่างประเทศ และคณะกรรมการได้รับทราบความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกของศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๕

เรื่อง “สิทธิการป้องกันตนเองของประชาชนกับศาลอาญาระหว่างประเทศ”

ณ จังหวัดขอนแก่น

หลักการและเหตุผล

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court : ICC) เป็นศาลสถิตยุติธรรมที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างประเทศ เพื่อรับการร้องเรียนเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรมในแต่ละประเทศ โดยมีหลักการ คือ ๑.อาชญากรรมทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ๒.อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ๓.อาชญากรรมสงคราม ๔.อาชญากรรมอันเป็นการรุกรานมนุษยชาติ

กระบวนการเข้าเป็นรัฐภาคีของศาลอาญาระหว่างประเทศของประเทศไทยกำลังชะงักงัน ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังถกเถียงถึงสิทธิการป้องกันตนเองว่าจะดำเนินการอย่างไร หากกระบวนการยุติธรรมในประเทศไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้ ดังนั้นประชาชนจึงได้ตระหนักถึงประเด็นดังกล่าวและได้พยายามนำปัญหาไปสู่ระดับประเทศ ดังจะเห็นได้จาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยหลายครั้ง เช่น

- เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ หรือที่เรียกว่า วันมหาวิปโยค
- เหตุการณ์การสังหารหมู่และเผานักศึกษา ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลางสนามหลวง

เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

- เหตุการณ์ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ หรือรู้จักกันในชื่อ “พฤษภาทมิฬ”
- เหตุการณ์ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒ หรือ สงกรานต์เลือด
- เหตุการณ์ ๑๐ เมษายน และ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ฆ่ากันกลาง

เมืองใหญ่

เหตุการณ์ทั้งหมดยังไม่มีการนำคนผิดมาลงโทษแต่อย่างใด ทำให้เป็นปมหรือหลุมของสังคมไทย ประชาชนจำนวนมากต้องการรู้และต้องการหาหนทางถึงสิทธิของตนเอง และเพื่อป้องกันตนเองจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับศาลอาญาระหว่างประเทศ ฉะนั้นการจัดสัมมนาจึงเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงเรื่องราวของสิทธิการป้องกันตนเองในระดับประเทศกับศาลอาญาระหว่างประเทศ และเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ถึงสิทธิของตนเองในประเด็นดังกล่าว

คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดโครงการสัมมนาสัญจรขึ้น โดยใช้หัวข้อว่า “สิทธิการป้องกันตนเองของประชาชนกับศาลอาญาระหว่างประเทศ” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองกับศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อการป้องกันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดในอนาคตกับประชาชนและบุคคลทั่วไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิการป้องกันตนเองกับศาลอาญาระหว่างประเทศ และคณะกรรมการได้รับทราบความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในการป้องกันตนเองกับศาลอาญาระหว่างประเทศ เพื่อนำเสนอรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๖

เรื่อง “บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร”

ณ จังหวัดราชบุรี

หลักการและเหตุผล

รัฐสภาเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยมีสมาชิกรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ และการแต่งตั้งและถอดถอนบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

คณะกรรมการการ คือ คณะบุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญ เช่น พิจารณากฎหมายหรือการกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา การที่ต้องมีคณะกรรมการก็เพื่อต้องการจะแบ่งเบาภาระของสภาและทำให้การดำเนินงานของสภาผู้แทนมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะงานในการกิจของสภาผู้แทนมีขอบเขตกว้างขวางและลึกซึ้งละเอียดอ่อนยากที่สภาผู้แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันในสมัยประชุมและ/หรือวาระของสภา

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๕ คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการ จำนวน ๑๕ คน คณะกรรมการที่สภาเลือกและแต่งตั้ง คือ บุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนเท่านั้นคณะกรรมการการต่างประเทศมี อำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสภาพลักษณะของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐาน หรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ

ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ จึงทำให้คณะกรรมการขาดการปฏิสัมพันธ์จากประชาชนที่มีปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทำให้ไม่ได้แก้ปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการการต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีมุมมองที่แตกต่าง เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของคณะกรรมการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อรัฐต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมต่อไป

โครงการที่ ๗

เรื่อง “ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”

ณ จังหวัดจันทบุรี

หลักการและเหตุผล

อาเซียน (ASEAN) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า ถือเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยมากที่สุด และจัดเป็นตลาดที่สำคัญอีกตลาดหนึ่ง ปัจจุบันอาเซียนให้ความสำคัญกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) โดยเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในอาเซียนให้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีในภาคสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขาต่างๆ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและการบริการ ส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งพัฒนาภูมิภาคอาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ คือ การแข่งขันภายในภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย รวมทั้งช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์และเป้าหมายในความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่พลเมืองในประเทศจะต้องรับรู้ เข้าใจและมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกของประเทศ ถือเป็นวาระสำคัญที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมแก่ประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและขาดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะกรรมการการต่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐาน หรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อรัฐต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการปรับตัวของประเทศไทยในการเข้าสู่สังคมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาต่อไป และคณะกรรมการธิการจะได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๘

เรื่อง “การแก้ไขรัฐธรรมนูญกับภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองต่างประเทศ”

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายลำดับศักดิ์สูงสุดแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายอื่นใดจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแล้วทั้งสิ้น ๑๘ ฉบับ อันแสดงให้เห็นถึงความขาดเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญไทยระบุว่าประเทศไทยมีรูปแบบรัฐเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญและปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (เขียนว่า ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข) กำหนดให้มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ปัจจุบันประเทศไทยใช้ระบบสองสภา แตกต่างจากในอดีตที่ใช้ระบบสภาเดียว รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับกำหนดให้ผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้ง และการแต่งตั้งแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ตีความรัฐธรรมนูญและวินิจฉัยข้อขัดแย้งข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญในทางวิชาการกฎหมายนั้นแนวคิดประชาธิปไตยตะวันตกได้ถ่ายทอดอยู่ในรูปแบบของทฤษฎีกฎหมายที่เรียกว่า **ทฤษฎีรัฐธรรมนูญนิยม (constitutionalism)** ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการสามประการ คือ การรับรองสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชน การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ และการเสริมสร้างเสถียรภาพและประสิทธิภาพให้กับรัฐบาล รัฐธรรมนูญไทยหลายฉบับได้ยอมรับแนวคิดดังกล่าวและนำมาเป็นเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญในการกำหนดกรอบในการตราบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหลายๆ ฉบับของไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติอย่างชัดเจนถึงหลักการดังกล่าวในคำปreambleของรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น โดยสภาพแล้วรัฐธรรมนูญไทยหลายฉบับที่มีกรอบความคิดแบบตะวันตก ควรที่จะเกิดผลตามครรลองประชาธิปไตยตะวันตกเหมือนอย่างประเทศตะวันตก แต่ในทางตรงกันข้ามสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองไทยดูเหมือนได้สวนทางกับระบบการเมืองของตะวันตก ซึ่งต้องยอมรับว่า **รัฐธรรมนูญเป็นเพียงกฎหมายลายลักษณ์อักษรสูงสุดของรัฐ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนรัฐธรรมนูญบ่อยครั้ง ซึ่งขัดกับแนวคิดทางนิติศาสตร์ที่ว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐ ซึ่งควรมีความศักดิ์สิทธิ์และคงทนถาวร**

สำหรับประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญนั้นนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายแม่บทสูงสุดในการปกครองที่ประเทศหลายฉบับรัฐธรรมนูญดังกล่าว ปรากฏใน ๒ ลักษณะคือ ลักษณะหนึ่งเป็นรัฐธรรมนูญ มุ่งจะใช้บังคับเป็นการถาวรโดยที่มีการยกเว้นกันอย่างเป็นระบบกับอีกลักษณะ คือรัฐธรรมนูญที่มุ่งจะใช้บังคับเป็นการชั่วคราว ซึ่งมักจะเรียกว่าธรรมนูญการปกครองนั่นเอง

รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวบางฉบับใช้บังคับเป็นเวลานานเช่น ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ซึ่งเกิดขึ้นโดยการทำรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้บังคับเป็นเวลา ๙ ปีเศษ แต่รัฐธรรมนูญฉบับถาวรหลายฉบับใช้บังคับในระยะเวลาสั้น ๆ เพราะเป็นรัฐธรรมนูญที่มีหลักการ สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างอำนาจทางการเมืองซึ่ง ไม่ได้อยู่ในมือของประชาชนอย่างแท้จริง ทว่าตกอยู่ในมือของกลุ่มข้าราชการประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะ นายทหารระดับสูง ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญที่มุ่งจะใช้บังคับเป็นการถาวรจึงมักจะถูกยกเลิกโดยการ ทำ รัฐประหารโดยคณะผู้นำทางทหาร เมื่อคณะรัฐประหารซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น คณะปฏิวัติ คณะ ปฏิรูป หรือคณะรักษาความสงบเรียบร้อย ยึดอำนาจได้สำเร็จก็จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวแล้ว จึงร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรและเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่มุ่งจะใช้บังคับเป็นการถาวรแล้วก็จะมีการ เลือกลงตั้งและตามด้วยการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญฉบับถาวร แต่เมื่อรัฐบาลดังกล่าว บริหารประเทศไปได้สักระยะหนึ่งก็จะถูกทำการรัฐประหารและประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับถาวร แล้วก็ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พร้อมทั้งจัดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรใหม่อีก หมุนเวียนเป็น วงจรการเมืองของรัฐไทยมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานนับหลายสิบปี นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา

แม้จะเกิดกรณีวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนเข้าร่วมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ หลังจากจอมพลถนอม กิตติขจร ทำรัฐประหารรัฐบาลของ ตนเอง เพราะขณะทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองนั้น จอมพลถนอม ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๑ และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พร้อมกับเตรียมร่าง รัฐธรรมนูญฉบับถาวรตามวงจร การเมืองของไทยที่เคยเป็นมา ก็เกิดกระบวนการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจน นำไปสู่เหตุการณ์นองเลือดเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จนทำให้จอมพลถนอม กิตติขจร ต้องลาออกจาก ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเดินทางออกนอกประเทศไทย และแม้ต่อมาจะมีการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ ที่เป็นรัฐธรรมนูญซึ่งมีหลักการที่เป็นประชาธิปไตยมากฉบับหนึ่ง แต่ในที่สุดก็มีการทำ รัฐประหารอีก และเกิดเหตุการณ์นองเลือดเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ทำให้วงจรการเมืองไทยหมุนกลับ ไปสู่วงจรเดิม คือ รัฐประหาร ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร จัดให้มีการ เลือกลงตั้ง จัดตั้งรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญฉบับถาวร และทำการรัฐประหารยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซ้ำซาก ไม่จบสิ้นเฉลี่ยแล้ว รัฐธรรมนูญไทยเปลี่ยนแปลงทุกๆ ๔ ปี ต่างจากกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มี รัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียว ซึ่งนับตั้งแต่ประกาศใช้ จำนวน ๗ มาตรา ๕๕ อนุมาตราใน พ.ศ. ๒๓๓๒ จนถึง ปัจจุบันสองร้อยกว่าปีนั้น ก็มีแต่การแก้ไขให้ทันสมัยเท่านั้น ยังหาได้มีการยกเลิกทั้งฉบับเลยเช่นกรณีของ ประเทศไทยแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี มิใช่ว่ารัฐธรรมนูญที่ดีจะไม่อาจแก้ไขได้เลย เพราะในความเป็นจริงย่อมไม่มีกฎหมาย ฉบับใดที่เหมาะสมกับทุกเวลาสถานการณ์ได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญก็อาจแก้ไขได้ตามเวลาและสถานการณ์ ที่เปลี่ยนไป แต่ต้องเป็นไปตามความจำเป็นเท่านั้น อาทิเช่น กรณีของสหรัฐอเมริกาที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันยังไม่เคยเปลี่ยนรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรยังคงใช้ฉบับเดิมมาแต่แรก มีเพียงการแก้ไขปรับปรุง ส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ดังนั้น การจะทำให้กลไกหรือมาตรการต่างๆ ในรัฐธรรมนูญยั่งยืนถาวรได้นั้น จึงอยู่ที่ ทุกคนในสังคมที่จะกำหนดวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมว่าจะมีส่วนเข้าใจและเข้าถึงเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตยได้เพียงใด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับที่มา การนำมาใช้ การเปลี่ยนแปลง การแก้ไข ตลอดจนผลกระทบที่เกิดจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
๒. ได้รับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีที่เหมาะสมที่นำไปใช้ในขบวนการการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๙

เรื่อง “บทบาทของผู้นำชุมชน : ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”

ณ จังหวัดมหาสารคาม

หลักการและเหตุผล

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่ ๑) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political–Security Community : APSC) ๒) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ๓) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio–Cultural Community : ASCC)

จากทั้ง ๓ เสาหลัก จะเห็นได้ว่าเสาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) น่าจะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ๒๕๕๘ นับเป็นโอกาสสำคัญของชุมชนท้องถิ่นที่จะดำเนินการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวของผู้นำท้องถิ่นเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการเนื่องจากผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญอันใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น หากผู้นำชุมชนมีความเข้าใจและรู้ถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้น รวมถึงดำเนินงานในเชิงรุกเพื่อเตรียมการรองรับให้กับชุมชนแล้ว ก็จะเป็นผลให้ประชาชนในชุมชนได้รับผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็จะสามารถสร้างโอกาสแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อีกด้วย

ภายใต้บริบทเหล่านี้ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ ปรับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดจนแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งการพัฒนาท้องถิ่นและประโยชน์สุขของประชาชนในระยะยาว ในการนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทย ซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการเตรียมการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จึงได้จัดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจแก่ผู้นำชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานเชิงรุกของผู้นำชุมชน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเข้าใจในบทบาทของผู้นำชุมชนกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และสามารถพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ปรับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดจนแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งการพัฒนาท้องถิ่นและประโยชน์สุขของประชาชนในระยะยาว

๒. คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมแผนรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนต่อไป

โครงการที่ ๑๐

เรื่อง “ความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”

ณ จังหวัดยโสธร

หลักการและเหตุผล

อาเซียน (ASEAN) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า ถือเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยมากที่สุด และจัดเป็นตลาดที่สำคัญอีกตลาดหนึ่ง ปัจจุบันอาเซียนให้ความสำคัญกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) โดยเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในอาเซียนให้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีในภาคสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขาต่างๆ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและการบริการ ส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งพัฒนาภูมิภาคอาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ คือ การแข่งขันภายในภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบในเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศไทย รวมทั้งช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์และเป้าหมายในความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่พลเมืองในประเทศจะต้องรับรู้ เข้าใจและมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกของประเทศ ถือเป็นวาระสำคัญที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมแก่ประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและขาดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คณะกรรมการการต่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐาน หรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อรัฐต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการปรับตัวของประเทศไทยในการเข้าสู่สังคมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ผู้จัดสัมมนาหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาต่อไป
๒. คณะกรรมาธิการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการที่ ๑๑

เรื่อง “บทบาทประเทศไทยบนเวทีการค้าโลกและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันและอนาคต”

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี

หลักการและเหตุผล

อาเซียน (ASEAN) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) เป็นองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า ถือเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยมากที่สุด และจัดเป็นตลาดที่สำคัญอีกตลาดหนึ่ง ปัจจุบันอาเซียนให้ความสำคัญกับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) โดยเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในอาเซียนให้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีในภาคสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขาต่างๆ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและการบริการ ส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อมุ่งพัฒนาภูมิภาคอาเซียนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้กว้างขวางขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ คือ การแข่งขันภายในภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้แต่ละประเทศต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สำหรับประเทศไทยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าว และมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่จะเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ดังนั้น คณะกรรมการธิการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เห็นควรจัดสัมมนาเชิงวิชาการขึ้นเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาและประชาชนผู้สนใจเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยบนเวทีการค้าโลกและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนและประชาชน เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อประเทศชาติต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นบนเวทีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเวทีการค้าโลกในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขต่างๆ
๒. คณะกรรมการธิการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
๓. คณะกรรมการธิการหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมต่อไป

โครงการที่ ๑๒

เรื่อง “ความปรองดองในระบอบประชาธิปไตย”

ณ หอประชุมโรงพยาบาลกุดชุม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

หลักการและเหตุผล

การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของปวงชน ความเสมอภาค และเสรีภาพได้ถูกระบุว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยนับแต่โบราณกาล หลักการดังกล่าวถูกสะท้อนออกมาผ่านความเสมอภาคทางกฎหมายของพลเมืองทุกคน และการคุ้มครองเสรีภาพตามที่กฎหมายบัญญัติโดยรัฐธรรมนูญ

สถานการณ์ของประเทศไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองเป็นประเด็นที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่ง มีการแบ่งแยกข้างทางการเมืองที่ชัดเจนซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ปัญหาเหล่านี้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความเห็นต่อต้านและสนับสนุนต่างนานา ส่งผลถึงปัญหาในหลายๆด้าน เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี ซึ่งอาจจะประสบกับปัญหาทางสังคมที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆและอาจจะเป็นอันตรายต่อการอยู่รอดของระบบการเมืองไทยทั้งระบบ และในปัจจุบันนี้ระบบการเมืองของไทยมีแนวโน้มที่จะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะมีกลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ชำนาญการเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมือง และกลุ่มข้าราชการทหาร-พลเรือนในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การเมืองไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปท่ามกลางปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้และมีแนวโน้มที่สถานการณ์ความขัดแย้งและแบ่งฝักฝ่ายในสังคมจะมีความชัดเจนและขยายวงกว้างไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และยิ่งขยายลึกไปถึงระดับครอบครัวและชุมชน รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ แต่ความรุนแรงก็ยังเกิดต่อเนื่องจนกระทั่งส่งกระทบต่อการบริหารประเทศที่ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายล่าช้าลงด้วยประสิทธิภาพลดลง ตลอดจนสูญเสียโอกาสในการพัฒนาหลายครั้งหลายหนรวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีความเครียด ความวิตกกังวล และหวาดระแวงเพิ่มมากขึ้น จนทำให้ความสุขของในสังคมลดลง คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นควรจัดสัมมนาเชิงวิชาการขึ้นเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยอยู่บนพื้นฐานของความปรองดองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนและประชาชน เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อประเทศชาติต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทย ตลอดจนเกิดความตระหนักในการที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาผ่านกระบวนการที่เป็นไปอย่างปรองดองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒. คณะกรรมการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

โครงการที่ ๑๓

เรื่อง “เรียนรู้ประตูอาเซียน ๒๐๑๕ (AEC)”

ณ หอประชุมวิทยาลัยการอาชีพสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

หลักการและเหตุผล

การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations : ASEAN) เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นประกอบด้วย ๓ เสาหลัก คือ

๑) ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นเสาหลักความร่วมมือ ๑ ใน ๓ เสาหลัก ที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจเสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

๒) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ

๓) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือใน ๖ ด้าน ได้แก่ การพัฒนามนุษย์ (Human Development) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

ในบริบทดังกล่าวมาย่อมจะส่งผลกระทบต่อทางด้านการศึกษายาวนานไทยคณะกรรมการการศึกษาต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้กำหนดให้จัดสัมมนาเชิงวิชาการโดยมีเป้าหมายให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในการเป็นประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กไทยในการอยู่ร่วมกันกับประชากรของประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ (๒๐๑๕) รวมทั้งเจตคติที่มีต่ออาเซียน เช่น ความรับผิดชอบในความเป็นอาเซียน ความภูมิใจในความเป็น

๒. คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเตรียมความพร้อมการเป็นประชาคมอาเซียนของเยาวชนไทยต่อไป

โครงการที่ ๑๔

เรื่อง “การคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างประเทศ: เส้นทางตะวันออก – ตะวันตก”

ณ หอประชุมวิทยาลัยการอาชีพจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

หลักการและเหตุผล

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ จะทำให้ตลาด ๑๐ ประเทศ คือ เนการา บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มาเป็นหนึ่งเดียวและมีขนาดใหญ่ขึ้น มีการเคลื่อนย้ายของเงินลงทุน การบริการและแรงงานได้อย่างเสรี มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศ อาเซียนที่เพิ่มขึ้น และจะนำมาซึ่งโอกาสทางธุรกิจ โดยเฉพาะโครงการเชื่อมเส้นทางคมนาคมตะวันออก – ตะวันตก (East – West corridor) ระหว่างสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เป็นความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคกลุ่ม แม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) เดิมมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการ คมนาคมให้รวดเร็วทั้งการขนส่งสินค้าและการสัญจรของประชาชนระหว่างประเทศ แต่เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมดังกล่าว แต่ละประเทศจึงมีการผลักดันให้เส้นทางการคมนาคมขนส่ง ทางบกมีการพัฒนาศักยภาพให้มีขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และส่งเสริมให้มีการขยายตัวทั้งด้านการค้า การลงทุน และการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เมื่อเส้นทางการคมนาคมขนส่งทางบกได้รับการสนับสนุนจาก ทุกประเทศในภูมิภาคจึงมีแนวโน้มที่แต่ละประเทศจะได้รับผลกระทบจากการคมนาคมขนส่งทางบกที่อาจ เกิดขึ้นได้อย่างรอบด้านเช่นกัน และอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภายหลังที่เส้นทาง การเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งดำเนินการแล้วเสร็จ อาทิเช่น การลักลอบข้ามพรมแดน การค้ามนุษย์ และ การกระทำผิดกฎหมายรูปแบบต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นควรจัดสัมมนาเชิงวิชาการขึ้น เพื่อแสวงหาแนวทางการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการเชื่อมโยง เส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างประเทศ รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และประชาชน เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อประเทศชาติ ต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก ระหว่างประเทศในเขตประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากยิ่งขึ้น
๒. คณะกรรมการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก ระหว่างประเทศ
๓. คณะกรรมการหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาส เข้าร่วมต่อไป

โครงการที่ ๑๕

เรื่อง “ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน: ปัญหาเขตแดน”

ณ โรงแรมเมธาวลัย ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

หลักการและเหตุผล

ด้วยประเทศไทยมีเขตแดนติดต่อกับประเทศต่างๆ รอบด้าน เช่น พระราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศมาเลเซีย เมื่อประเทศไทยมีเพื่อนบ้านดังกล่าวที่มีเขตแดนติดต่อกัน เป็นเหตุให้บางครั้งอาจเกิดเหตุความขัดแย้งและความรุนแรงมากมายระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

ทั้งนี้ ปัญหาเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อได้ปรากฏเป็นข่าวแล้ว อาจทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ไม่ครบถ้วน เกิดความสับสน รวมถึงความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดความรู้สึกกังวลกับการสูญเสียดินแดนของประเทศ และอาจส่งผลต่อเนื่องกับอุปสรรคความก้าวหน้าในการเจรจา การสำรวจ และการจัดทำหลักเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร จึงเห็นควรให้มีการจัดสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และเผยแพร่แนวทางการแก้ไขปัญหาเขตแดนระหว่างประเทศ รวมทั้ง รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีทัศนคติที่แตกต่าง เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำไปดำเนินการแก้ปัญหาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและต่อรัฐต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งเขตแดนและปัญหาเขตแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้น

๒. คณะกรรมการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากนักการเมือง นักวิชาการ ประชาชนในพื้นที่และผู้สนใจทั่วไป ด้านปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓. คณะกรรมการหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการสัมมนาในครั้งนี้ต่อไป

โครงการที่ ๑๖

เรื่อง “ถอดบทเรียนจากอียิปต์และโลกอาหรับสู่ไทย : ความเหมือนบนความแตกต่าง”

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

หลักการและเหตุผล

จากเหตุการณ์การลุกขึ้นต่อสู้ของประชาชนในประเทศอียิปต์เพื่อขับไล่ประธานาธิบดี มุบารัค ที่ครองอำนาจยาวนาน นำมาด้วยการเสียชีวิตของประชาชนจำนวนมาก สูดท้ายประเทศอียิปต์ได้มีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลชุดใหม่ ผ่านมาเกือบ ๓ ปี เหตุการณ์แบบเดิมเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อมีกลุ่มประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลออกมาต่อต้าน และประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลออกมาปกป้อง จนกระทั่งเกิดการชุมนุมเผชิญหน้าและปะทะกันระหว่างประชาชน ๒ กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยกับรัฐบาล และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลจนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากอีกครั้ง

จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ครั้งแรกเริ่มจากความต้องการการเปลี่ยนแปลงประเทศ ซึ่งประชาชนส่วนหนึ่งมองว่าปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน การเรียกร้องนำมาซึ่งการสูญเสียประชาชนจำนวนมาก ในทางกลับกันประเทศก็ได้รับรัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง อันเป็นหลักการข้อหนึ่งของการปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งในอียิปต์ครั้งนี้ พรรคมุสลิมภราดรภาพได้รับเลือกเข้ามาบริหารประเทศด้วยคะแนนเสียง ๕๑.๔๘ เปอร์เซ็นต์ และมีประธานาธิบดีคนใหม่ที่ชื่อ “เมอร์ซี” ขึ้นมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำประเทศ หลังการเข้ามาบริหารประเทศจนกระทั่งถูกกล่าวหาจากประชาชนว่า “คอร์รัปชัน” มีการแก้ไขกฎหมายที่ใช้ปกครองประเทศ จนทำให้เกิดฝ่ายที่ไม่สนับสนุนออกมาต่อต้านและเรียกร้องให้ประธานาธิบดีเมอร์ซีลาออก

จนกระทั่งบานปลายสู่วิกฤติอียิปต์ครั้งใหญ่ และในที่สุดกองทัพของอียิปต์ก็ออกมาแทรกแซงการเมืองด้วยการยึดอำนาจ ทำให้ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการยึดอำนาจของทหารออกมาประท้วงเต็มถนนทั่วประเทศอีกครั้ง จึงนำมาซึ่งวิกฤติการเมืองในอียิปต์ ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ ถึงแม้จะมีรัฐบาลที่มาจากทหาร แต่การเมืองในอียิปต์ไม่มีท่าทีจะจบสิ้นลงง่าย ๆ

บริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศอียิปต์และโลกอาหรับ มีระยะเวลา ความเหมือน มีความแตกต่าง ด้วยวิถีทางอื่น ๆ ทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องต้องหันกลับมามองประเทศไทยว่าควรจะเป็นหรือทำอย่างไร เพื่อไม่ให้เดินย้อนกลับไปในแนวทางการเผชิญหน้าของทั้งสองฝ่ายจนเกิดการสูญเสียขึ้นอีกครั้ง เฉกเช่นเดียวกับมิตรประเทศอย่างอียิปต์

ในฐานะที่คณะกรรมการการต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานรัฐสภาเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ ซึ่งรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ และการแต่งตั้งและถอดถอนบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และมีอำนาจในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการต่างประเทศ เล็งเห็นว่า เมื่อรัฐสภามีบทบาทสำคัญอย่างนี้แล้ว จำเป็นต้องเรียนรู้และให้ความรู้กับประชาชน และผู้สนใจ กับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งมีลักษณะของเหตุการณ์คล้ายคลึงกับประเทศไทย

ฉะนั้น คณะกรรมการการต่างประเทศเห็นสมควรที่จะนำความรู้ และนำบทเรียนของประเทศอื่นๆ มาให้พุดคุย เป็นบทเรียนกับประชาชน และคนในประเทศ เพื่อให้ประชาชน นักศึกษา และผู้สนใจ ประเด็นดังกล่าว แต่ยังไม่เข้าใจกับเหตุการณ์ได้รับความรู้ เพื่อป้องกันเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

ในประเทศไทย อีกทั้งการสัมมนาครั้งนี้ คณะกรรมการต่างประเทศจะได้มีการปฏิสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีมุมมองแตกต่าง เพื่อคณะกรรมการ ฯ จะได้นำมาใช้ประกอบการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนและรัฐต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ ความเข้าใจในเหตุการณ์ทางการเมืองยิ่งขึ้น และเข้าใจประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ผู้จัดสัมมนาหวังว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เผยแพร่ความรู้ที่ได้รับให้กับประชาชนผู้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมต่อไป

๒. คณะกรรมการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็นด้านต่างๆ จากประชาชนและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารต่างประเทศ

สรุปผลการเดินทางภายในประเทศและต่างประเทศ
ของคณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร
(ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

การศึกษาดูงานภายในประเทศของคณะกรรมการการต่างประเทศ

ลำดับ ที่	ชื่อโครงการ	สถานที่ (จังหวัด)	วันที่
๑	ศึกษาดูงานและพบปะหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เรื่องนโยบายด้านการต่างประเทศ ของไทยตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	กระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร	วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔
๒	ศึกษาดูงานเกี่ยวกับประเด็นการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ)	จังหวัดนครสวรรค์	ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๕
๓	ศึกษาดูงานในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาข้อเท็จจริงและความคืบหน้า กรณีคดีฆาตกรรมลูกเรือสัญชาติจีน และศึกษาผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ตลอดจนการศึกษาการลงทุนและการค้าชายแดน	จังหวัดเชียงราย	ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
๔	ศึกษาดูงานในพื้นที่ในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจไทย-จีน-อาเซียน	จังหวัดเชียงราย	ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕
๕	ศึกษาดูงานในพื้นที่ในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจไทย-จีน-อาเซียน	จังหวัดเชียงใหม่	วันที่ ๒ - ๓ กันยายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๘ - ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕
๖	ศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาคประชาชนในบริเวณชายแดนไทย - สปป.ลาว เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ ด้านสังคม และวัฒนธรรม	จังหวัดน่าน และ อุตรดิตถ์	วันที่ ๑๐ - ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕
๗	ศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาคประชาชนในบริเวณชายแดนไทย - สหภาพเมียนมาร์ เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	วันที่ ๑๙ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	สถานที่ (จังหวัด)	วันที่
๘	ศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคม และวัฒนธรรม	จังหวัดแม่ฮ่องสอนและ จังหวัดตาก	ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน – ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕
๙	เดินทางไปเยี่ยมคารวะ นายหลี่ บุญล้ำ เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย เพื่อเข้าพบปะหารือข้อราชการเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนประสานความ สัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ	สถานเอกอัครราชทูตลาว ประจำประเทศไทย	วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖
๑๐	ศึกษาดูงานเพื่อศึกษาข้อมูลและแนวทางในการจัดสร้างสำนักงานส่งเสริมการลงทุน เพิ่มโอกาสทางธุรกิจและเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (DPRK)	จังหวัดปทุมธานี	วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
๑๑	เดินทางไปศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาคประชาชนในบริเวณชายแดนไทย – สหภาพเมียนมาร์ เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมและอื่นๆ	จังหวัดราชบุรีและ ประจวบคีรีขันธ์	ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
๑๒	เดินทางไปสัมมนาเรื่อง “การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” และศึกษาดูงานพร้อมรับฟังบรรยายสรุปจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งจังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ ในประเด็นเกี่ยวกับการใช้บัตรผ่านแดนพิเศษ ในมิติด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว แรงงาน การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม และอื่นๆ เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ	จังหวัดหนองคายและ จังหวัดบึงกาฬ	ระหว่างวันที่ ๘ – ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	สถานที่ (จังหวัด)	วันที่
๑๓	ศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสในการส่งออกสินค้าอาหารทะเลของผู้ประกอบการไทยไปยังต่างประเทศ และปัญหาด้านสังคม สาธารณสุขของแรงงานต่างชาติที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย	ตลาดทะเลไทย จังหวัดสมุทรสาคร	วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖
๑๔	ศึกษาดูงานในประเด็นเรื่องความเป็นไปได้ในการเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุขในภาคเหนือกับประเทศเพื่อนบ้าน (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์) และการบริการด้านการบินระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (เชียงใหม่-เชียงราย-มณฑลพะเยา-ย่างกุ้ง) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การบริการสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub)	จังหวัดเชียงราย	ระหว่างวันที่ ๕ – ๗ เมษายน ๒๕๕๖
๑๕	เดินทางไปศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการยกระดับด่านผ่อนปรนสิงขรเป็นจุดผ่านแดนถาวรสิงขร เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และความพร้อมในด้านการค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว แรงงาน การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านสังคมวัฒนธรรม ของประชาชนทั้งสองประเทศ	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ เมษายน ๒๕๕๖
๑๖	เดินทางไปศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน การเงินการธนาคาร การขนส่ง และการให้บริการด้านการศึกษา พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนของประเทศไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา เมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ.๒๕๕๘	จังหวัดสระแก้ว	ระหว่างวันที่ ๒๗ – ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖
๑๗	ศึกษาดูงานในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการต่างประเทศ การเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสืบสานสัมพันธ์ไทย-ภูฏาน	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖

การศึกษาดูงานต่างประเทศของคณะกรรมการการต่างประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ถึง วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เข้าเยี่ยมคารวะและพบปะสนทนากับ ดร.คำแพง ไชสมแพง เจ้าแขวงหลวงพระบาง ณ ศาลว่าการเจ้าแขวงหลวงพระบางซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้

ดร.คำแพง ไชสมแพง เจ้าแขวงหลวงพระบาง กล่าวต้อนรับและแสดงความยินดีที่ผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติได้ให้เกียรติเดินทางมาศึกษาดูงานอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นโอกาสดีที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ให้กว้างขวางแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ แม้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางมาชื่นชมมรดกทางวัฒนธรรมที่หลวง-พระบางเป็นจำนวนมาก แต่หลวงพระบางยังมีความต้องการที่จะเปิดโอกาสให้ชาวไทยเดินทางมาเยี่ยมชมวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ เพิ่มขึ้น รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเที่ยวภาคเหนือ (ล้านนา) ในประเทศไทยได้มีโอกาสในการเดินทางมาเยี่ยมชมวัฒนธรรมร่วมสมัยที่หลวงพระบาง (ล้านช้าง) ทั้งนี้ การลงทุนด้านโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบกของทั้งสองประเทศจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างกันทั้งคน และสินค้า ได้สะดวกมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ๒๐๑๕ ด้วย

นายสุนัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ กล่าวว่า การเดินทางเพื่อศึกษาดูงาน ณ หลวงพระบางครั้งนี้ เปรียบเสมือนการมาเยี่ยมญาติสนิทที่ใกล้ชิดมาอย่างยาวนาน พร้อมๆ กับการแสดงความยินดีที่ได้รับตำแหน่งใหม่อีกด้วย นอกจากนี้ คณะกรรมการได้กล่าวถึงประเด็นหารือที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นแรก แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย – สปป.ลาว

“หลวงพระบาง” เมืองมรดกโลกที่มีลมหายใจ ยังคงเป็นจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั่วโลก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศไทย ดังนั้น การเพิ่มช่องทางในการเดินทางสัญจรจากไทยสู่หลวงพระบางให้มีความสะดวกสบายและหลากหลายมากขึ้น นอกจากจะเป็นประโยชน์กับเมืองมรดกโลกอย่างหลวงพระบางแล้ว ยังส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวไทยด้วย

ปัจจุบันการเดินทางจากไทยไปหลวงพระบางสามารถเดินทางได้ในหลายช่องทาง ได้แก่

๑. การเดินทางโดยเครื่องบิน การเดินทางไปหลวงพระบางมีสายการบินให้บริการ ดังนี้ สายการบินบางกอกแอร์เวย์ส ของไทย และสายการบินลาวแอร์ไลน์ส ของ สปป.ลาว บินตรงจากสุวรรณภูมิสู่หลวงพระบาง และเส้นทางอุดรธานี-หลวงพระบาง โดยสายการบินลาวแอร์ไลน์ (ใช้เวลาประมาณ ๑.๒๐ ชั่วโมง)

๒. การเดินทางโดยทางเรือ เดินทางจากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายล่องมาตามแม่น้ำโขงเทียบท่าที่ทำเรือหลวงพระบาง (ใช้เวลาประมาณ ๑๐ ชั่วโมง)

๓. การเดินทางโดยรถยนต์ มีช่องทางต่างๆ ดังนี้

๑) เดินทางผ่านด่านห้วยโก๋น – เมืองเงิน – เมืองหงสา – ผ่านเมืองเชียงแมน– หลวงพระบาง ระยะทางประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร (ใช้เวลาประมาณ ๒ – ๓ ชั่วโมง)

๒) เดินทางผ่านหน้าด่านบ้านฮวก อ.ภูซาง จ.พะเยา เข้ามายังเมืองคอก – เมืองเชียงฮ่อน – เมืองเงิน – เมืองหงสา – หลวงพระบาง ระยะทางการก่อสร้างประมาณเกือบ ๒๐๐ กิโลเมตร ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น ๓,๐๐๐ ล้านบาท (ใช้เวลาประมาณ ๖ – ๘ ชั่วโมง)

๓) เส้นทางด่านภูตู๋ อ.บ้านโคก จ.อุดรดิตถ์ – ปากลาย แขวงไชยบุรีระยะทางรวม ๓๐ กิโลเมตร ซึ่งทางสายนี้จะไปบรรจบกับถนนที่รัฐบาล สปป.ลาว ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) สำหรับสร้างถนนจากหลวงพระบาง ผ่านแขวงไชยบุรี ลงมาถึงเมืองปากลาย ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงดำเนินการก่อสร้าง

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (คพพ.) ได้อนุมัติกรอบ ความช่วยเหลือกับรัฐบาล สปป.ลาว เพื่อพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเป็นการเปิดเส้นทางเชื่อมทางบกระหว่างประเทศไทยกับเมืองหลวงพระบาง ๓ เส้นทางเรียบร้อยแล้ว

ดร.คำแพง ไชสมแพง เสนอแนะว่า สปป.ลาว ขอความร่วมมือรัฐบาลไทยช่วยผลักดันเส้นทางให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้การเดินทางไปมาหาสู่กันสะดวกยิ่งขึ้น

ประเด็นที่สอง การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ๒๐๑๕

นายสุนัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ เสนอให้สมาชิก ๕ ประเทศกลุ่มน้ำโขง (กัมพูชา – สปป.ลาว – พม่า – ไทย และเวียดนาม หรือ CLMTV) ร่วมกันจัดตั้ง The Establishment of the ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity (AICEP) หรือการจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อความร่วมมือในภูมิภาคและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็นโครงการที่กลุ่มประเทศ CLMTV ที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันตั้งแต่โบราณ แต่ถูกแบ่งแยกในสมัยสงครามเย็น พร้อมกับการก่อตั้งรัฐชาติสมัยใหม่เมื่อประมาณร้อยกว่าปีมานี้ กลับมาหลอมรวมบนพื้นฐานการตระหนักรู้และเข้าใจรากเหง้าร่วมกัน

คำขวัญ

“Harmonizing the ASEAN consciences” (ผสานจิตสำนึกร่วมของอาเซียนอย่างกลมกลืน)

วัตถุประสงค์

๑. ตระหนักถึงมรดกร่วมกันของอาเซียน (To realize the ASEAN heritages.)
๒. สร้างจิตสำนึกร่วมอาเซียน (To create the ASEAN consciences.)
๓. สร้างสถาบันการศึกษาอาเซียนร่วมกัน (To establish the ASEAN education – common)
๔. สร้างอัตลักษณ์อาเซียนร่วมกัน (To build the ASEAN identities.)
๕. สำรวจคุณค่าอาเซียนร่วมกัน (To explore the ASEAN value)
๖. เน้นย้ำในด้านสันติภาพ ความสามัคคี และความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอาเซียน (To emphasize peace, solidarity, and economic prosperity of the ASEAN)

ยุทธศาสตร์

โครงการนี้จะเน้นความร่วมมือด้านการศึกษาของสมาชิกอาเซียนที่สอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินการ

๑. ดำเนินการจัดสัมมนาเชิงวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกันของอาเซียน (ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมประมาณ ๒ – ๓ สัปดาห์)

๒. บริหารจัดการหลักสูตรร่วมกัน

๓. เริ่มจากการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมพิเศษ โดยมีเป้าหมาย คือ ข้าราชการระดับกลางของประเทศภาคีสมาชิก นักการเมือง นักธุรกิจ คนหนุ่ม – สาว รวมถึง ผู้ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต

๔. AICEP ควรจะสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปทุกๆ ประเทศ ประเทศละ ๔ ถึง ๕ ปี เพื่อให้ภาคีสมาชิกตระถึงการเป็นเจ้าของร่วมกันซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

๕. ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับมอบเกียรติบัตรจากผู้นำของประเทศเจ้าภาพ ซึ่งจะนำความภาคภูมิใจแก่ผู้ที่ได้รับอย่างมาก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ช่วยส่งเสริม/สนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ พร้อมกันนำความรู้ความเข้าใจที่ได้ไปเผยแพร่กับคนในชาติให้เข้าใจเพื่อนบ้านอาเซียนมากยิ่งขึ้น

๒. สถาบันจะพัฒนาตนเองจนกลายเป็นเสาหลักทางวิชาการ เพื่อสนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงของอาเซียนอย่างยั่งยืนต่อไป

แผนงานในอนาคต

ขั้นที่หนึ่ง (ปัจจุบัน – สิ้นปี ค.ศ. ๒๐๑๒)

๑. ประเทศภาคีสมาชิกประกอบด้วย ประเทศสมาชิก ๕ ประเทศกลุ่มน้ำโขง(กัมพูชา – สปป.ลาว – พม่า – ไทย และเวียดนาม หรือ CLMTV)

๒. เชิญภาคีสมาชิกทั้งห้าประเทศมาพูดคุยปรึกษาหารือ

๓. ศึกษาและวิจัยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วมกันของกลุ่มประเทศCLMTV

๔. ก่อตั้ง AICEP อย่างเป็นทางการ

ขั้นที่สอง (ค.ศ.๒๐๑๒ – ค.ศ.๒๐๑๓)

๑. เริ่มต้นจัดทำหลักสูตร

๒. จัดตั้งเครือข่ายนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียนหัวก้าวหน้า เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ และเผยแพร่อัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียนอย่างสร้างสรรค์

ขั้นที่สาม (๒๐๑๓ – ๒๐๑๔)

เพื่อเป็นการนำเสนอความมีเอกภาพของสมาชิกอาเซียนขึ้นสู่ระดับโลกประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน ควรจะมีการจัดนิทรรศการประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียนในแต่ละประเทศสมาชิก โดยประสานความร่วมมือจาก AICEP

การระดมทุน

๑. ภาคีสมาชิกจะต้องจ่ายเงินทุนประเดิมประเทศละ ๑ – ๒ ล้านบาท

๒. ติดต่อประเทศมหาอำนาจ/หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ อาทิ จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เป็นต้น

๓. ประชาสัมพันธ์ให้นักการเมือง นักธุรกิจ คนหนุ่ม – สาว รวมถึง ผู้ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต มาสมัครเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ธุรกิจ การเมือง ในอนาคต

นายสุนัย จุลพงศธร กล่าวเพิ่มเติมว่า เบื้องต้นได้ปรึกษารัฐบาลกับภาคธุรกิจชาวไทยแล้ว ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และเชื่อว่าจะเป็นโครงการแห่งอนาคตได้อย่างแน่นอน

ดร.คำแพง ไชสมแพง กล่าวเพิ่มเติมว่า การจัดทำสถาบันฯ ข้างต้นนับว่าเป็นแนวคิดที่น่าชื่นชม โดยส่วนตัวขอสนับสนุนอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจทั้งหมดขึ้นอยู่กับมติที่ประชุมพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ที่จะดำเนินนโยบายไปในทิศทางใด ซึ่งผลการพิจารณาเป็นประการใดจะแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและหารือร่วมกับ ดร.กุแก้ว อักคะมนตี ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาแห่งชาติลาว ณ สภาแห่งชาติลาว โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ดร.กุแก้ว อักคะมนตี กล่าวต้อนรับคณะกรรมการในการเดินทางมาศึกษาดูงาน ณ สภาแห่งชาติลาว อย่างเป็นทางการ โดยเป็นโอกาสสำคัญในการแสวงหาความร่วมมือด้านต่างๆ ร่วมกันบนพื้นฐานของความผูกพันที่มีต่อกันอย่างยาวนานพร้อมกล่าวขอบคุณที่ผู้แทนฝ่ายนิติบัญญัติไทยที่เชิญให้ผู้แทนฝ่ายลาวเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศไทย และหวังว่าในโอกาสหน้าจะได้สานสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างใกล้ชิดต่อไป

นายสุนัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ กล่าวว่าในการพัฒนาประเทศในกรอบอาเซียน โดยเฉพาะประเทศเพื่อบ้านที่มีพรมแดนติดกันจำเป็นต้องสานสัมพันธ์ทั้งในมิติการเมืองและเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กัน ซึ่งการเดินทางมา สปป.ลาว ทุกครั้งประชาชนและผู้บริหารระดับสูงให้ความเมตตาอำนวยความสะดวกอบอุ่น การเจรจาที่ไม่ต้องใช้ล่ามสามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อกันได้อย่างตรงไปตรงมาและจริงใจ และในโอกาสนี้ได้หยิบยกโครงการ “The Establishment of the ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity (AICEP)” หรือ “การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อความร่วมมือในภูมิภาคและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ” (รายละเอียดปรากฏตามหัวข้อที่ผ่านมาข้างต้น)

โครงการนี้ได้หารือกับนายเซียง วุน ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารมวลชน สภาแห่งชาติกัมพูชา ในระหว่างที่เดินทางไปเยือนราชอาณาจักรกัมพูชาอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ เรียบร้อยแล้ว ซึ่งท่านก็ได้เห็นชอบในหลักการและร่วมลงชื่อเป็นผู้ร่วมก่อตั้งด้วยแล้ว

นายสุนัย จุลพงศธร กล่าวเพิ่มเติมว่า ในการหารือเบื้องต้นต้องการให้สำนักงานเลขาธิการ AICEP ที่จะตั้งขึ้นครั้งแรกตั้งอยู่ที่เมืองเสียมราฐของกัมพูชา ซึ่งเป็นสถานที่ที่ก่อกำเนิดอารยธรรมร่วมกันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในอาเซียน ซึ่งฝ่ายไทยจะประสานกับกระทรวงศึกษาธิการของไทยและนักประวัติศาสตร์หัวก้าวหน้าของไทยร่วมกันผลิตหลักสูตร เพื่อจัดทำประวัติศาสตร์เพื่อการเรียนรู้และศึกษาวัฒนธรรมเปรียบเทียบเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รากเหง้าวัฒนธรรมร่วมเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

ดร.กุแก้ว อักคะมนตี กล่าวเพิ่มเติมว่า โครงการ AICEP ที่เสนอมานี้เป็นแนวคิดที่น่าสนใจมาก เพราะมีจุดเริ่มต้นจากฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นผู้แทนจากประชาชนโดยตรง โดยส่วนตัวเห็นด้วยกับโครงการนี้ และจะนำข้อเสนอนี้ไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม และจะนำโครงการนี้ไปเสนอต่อที่ประชุมพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ในเบื้องต้นนี้ อนุญาตให้คณะกรรมการการต่างประเทศของรัฐสภาไทยนำชื่อไปบรรจุอยู่ในร่างโครงการเพื่อทำการรณรงค์กับประเทศที่เหลืต่อไป อย่างไรก็ตาม ถ้ามีโอกาสพบปะประธานคณะกรรมการการต่างประเทศเวียดนาม จะลองปรึกษาหารือในประเด็นนี้อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่ AICEP สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม AICEP ไม่ควรจะมีภารกิจหรือหลักสูตรที่ซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานทั้ง ๓ เสาหลักของอาเซียน เพื่อจะยกระดับให้ AICEP เป็นโครงการเชิงสร้างสรรค์ และสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ในฐานะที่ผู้แทนฝ่ายไทยเป็นผู้ริเริ่ม ประกอบกับมีนักวิชาการ มีองค์ความรู้ และมีบริบทที่มีความพร้อมมากกว่าสี่ประเทศที่เหลือน่าจะให้เกียรติประเทศไทยเป็นเจ้าภาพสมัยแรกเพื่อดำเนินการโครงการนำร่อง ซึ่งจะสามารถพัฒนาเป็นแบบอย่าง (model) ที่สามารถปรับใช้กับประเทศภาคีสมาชิกที่เหลือต่อไป

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เข้าเยี่ยมคารวะและพบปะสนทนากับ ดร.ทองลุน สีสุลิด รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ ณ กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีสาระสรุปได้ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประชาชนลาวและรัฐบาลลาวมีความห่วงใยประชาชนไทยที่ประสบอุทกภัย ได้ระดมทรัพยากร และน้ำดื่มส่งไปช่วยเหลือคนไทย เนื่องจากเมื่อสองปีที่ผ่านมา ประชาชนลาวซาบซึ้งน้ำใจคนไทยที่เคยช่วยเหลือเหตุการณ์น้ำท่วมที่เวียงจันทน์ พร้อมกันนี้ ได้แสดงความกังวลต่อสถานการณ์การเมืองในประเทศไทย เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมได้ส่งผลกระทบต่อ สปป.ลาว อย่างมาก เพราะสภาพเศรษฐกิจที่เลวร้ายลงนั้นเกี่ยวข้องกับคล้ายคลึงกันจึงส่งผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในโอกาสนี้ ขออวยพรให้ไทยสามารถคลี่คลายปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จโดยเร็วเพื่อจะได้สานต่อความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

นายสนธิ์ จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ กล่าวว่า ขอขอบคุณที่ได้รับโอกาสเข้าเยี่ยมคารวะ ซึ่งจะนำความปรารถนาดีนี้กลับไปให้เมืองไทย และขอขอบคุณที่ สปป.ลาว อำนวยความสะดวกในช่วงสงกรานต์อย่างยิ่ง ซึ่งคนไทยจะไม่ลืมความไว้วางใจที่ลาวมีต่อไทยอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ ยังได้หยิบยกโครงการ “The Establishment of the ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity (AICEP)” หรือ “การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อความร่วมมือในภูมิภาคและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ”(รายละเอียดปรากฏตามหัวข้อที่ผ่านมาข้างต้น) มาหารือ

ดร.ทองลุน สีสุลิด กล่าวเพิ่มเติมว่า โดยส่วนตัวเห็นด้วยกับโครงการนี้แต่คิดเพียงแค่กระบวนการสื่อสารภายในประเทศเท่านั้น ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาอย่างรอบด้านจนตกผลึก ทั้งในด้านเนื้อหาของหลักสูตร บุคลากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การระดมทุน และอื่นๆ ก่อนที่จะลงความเห็นร่วมกันแล้วกำหนดนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างบูรณาการต่อไป

สิ่งที่คณะทำงานภายใต้โครงการนี้ต้องพึงระวัง คือ “การชำระประวัติศาสตร์” ซึ่งปัจจุบันมีลักษณะประวัติศาสตร์ชาตินิยม (Bad History หรือประวัติศาสตร์บาดแผล- ผู้สรุป) เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนและสำคัญอย่างมากต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอนาคต การดำเนินการด้วยความรอบคอบและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันอย่างเข้าใจจะสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือที่ยาวไกลได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังร้องขอให้ฝ่ายไทยสนับสนุนเส้นทางสัญจรทางบก ๓ เส้นทางในภาคเหนือ และดำเนินนโยบาย ๗๐ ต่อ ๓๐ (ร้อยละ ๗๐ เป็นเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำส่วนร้อยละ ๓๐ เป็นเงินให้เปล่า) ต่อไป

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เข้าเยี่ยมคารวะ พบปะสนทนา และรับฟังบรรยายสรุปจาก นายวิวัฒน์ ศรีวิหค เอกอัครราชทูตไทยประจำนครเวียงจันทน์ ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำนครเวียงจันทน์

นายวิวัฒน์ ศรีวิหค เอกอัครราชทูตไทยประจำนครเวียงจันทน์ ได้บรรยายสรุปโดยภาพรวม ดังนี้
สปป.ลาว มีอัตราการเจริญเติบโตของประเทศประมาณ ร้อยละ ๘ ต่อปีแต่ยังคงสถานะเป็นประเทศด้อยพัฒนาอยู่ รัฐบาลลาวมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าต้องการจะหลุดพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาไปสู่ประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี ค.ศ.๒๐๒๐

การดำเนินนโยบายของไทยต่อลาวส่งผลประโยชน์ต่อไทย โดยไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด ซึ่งไทยจำเป็นต้องดำเนินนโยบาย CSR (การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ Corporate Social Responsibility) เพื่อพัฒนาสังคมลาวที่ยั่งยืนและสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน อันเป็นการยึดมั่นในความสัมพันธ์ที่ดีในระยะยาวมากกว่าความมั่งคั่งที่ฉาบฉวย หรือนโยบายวัฒนธรรมนำเศรษฐกิจ

ในการดำเนินนโยบายด้านต่างๆของรัฐบาลลาว ดำเนินการผ่านมติพรรคประชาชนปฏิวัติลาว จึงส่งผลให้องค์กาพยพต่างๆ ในลาวเดินไปข้างหน้าอย่างมีบูรณาการ ดังนั้น การบริหารงานของรัฐบาลไทย ควรจะบูรณาการอย่างน้อยสามส่วนได้แก่ นโยบาย (รัฐบาล) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สภาพัฒน์ฯ) และสำนักงบประมาณ

อย่างไรก็ตาม การจะเข้าใจ สปป.ลาว จะต้องศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ไทยกับลาว มีลักษณะทางชาติพันธุ์ที่ใกล้ชิดกันมาก มีมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันจำนวนมาก เป็นทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง การจะดำเนินนโยบายด้านต่างๆ ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง จริงใจ ใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินนโยบายด้านต่างๆ สอดคล้องและป้องกันความขัดแย้งในอนาคต

๒. เปลี่ยนมุมมองจาก “บ้านพี่เมืองน้อง” เป็น “ญาติใกล้ชิดเป็นมิตรใกล้บ้าน” แทน

๓. ความสัมพันธ์ไทยกับลาว เป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลกนี้ที่มีครบทั้ง ๗ มิติ ได้แก่ พระประมุข – ประธานประเทศ, รัฐสภา – รัฐสภา, รัฐบาล – รัฐบาล, ตุลาการ – ตุลาการ, ผู้ว่าราชการจังหวัด – เจ้าแขวง, สมาคมมิตรภาพ – สมาคมมิตรภาพ และ ประชาชน – ประชาชน

๔. ส่งเสริมโครงการความมั่นคงก่อนโครงการความมั่งคั่ง โครงการส่งเสริมความมั่นคงที่ชาวลาวประทับใจและให้ประโยชน์กับชาวลาวมาก คือ โครงการพระราชดำริ ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา ๑๕ ปี

๕. สนับสนุนโครงสร้างการขนส่งและคมนาคม โดยเฉพาะเส้นทาง ๓ เส้นทาง (พะเยา, น่าน และ อุตรดิตถ์) ภาคเหนือที่ สปป.ลาว ร้องขอ นอกจาก จะเป็นการตอบสนองความต้องการของลาวแล้วยังส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวทางภาคเหนือของไทยด้วย ซึ่งในประเด็นนี้จะจัดทำประเด็นสนทนา (talking point) ให้ผู้นำฝ่ายไทยได้หารือกับผู้นำฝ่ายลาวในโอกาสต่อไป

๖. จัดทำหนังสือทำเนียบบัณฑิตลาวที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในไทย เพื่อสร้างเครือข่ายแห่งความร่วมมือระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ในอนาคต

๗. ไทยและลาว ต้องก้าวพ้น Bad History (ประวัติศาสตร์บาดแผล – ผู้สรุป) ให้ได้ อดีต – เรียนรู้ เป็นบทเรียน, ปัจจุบัน – สร้างสรรค์ร่วมกัน, อนาคต – เดินหน้าโชติช่วงไปด้วยกัน เราจะต้องไม่ทำให้การเรียนประวัติศาสตร์อยู่ภายใต้วาทกรรมความขัดแย้งและสงคราม (Conflict & war) แต่ต้องมองเป็นบทเรียนเพื่อมิให้เกิดซ้ำอีก

๘. เอาใจเขามาใส่ใจเรา เอาใจลาวมาใส่ใจไทย

๙. ต้องมองลาวเกินกว่าลาว การสัมพันธ์กับลาวมิได้มีแค่ลาวอย่างเดียว แต่ลาวมีความสัมพันธ์ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ มากมาย ดังนั้น ไทยต้องเปลี่ยนจาก “ความสัมพันธ์ไทย – ลาว” เป็น

“ความสัมพันธ์ไทย – กลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์กับลาว” แทน ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อไทยอย่างมหาศาล

๑๐. ศึกษาลาวผ่านยุทธศาสตร์ 3C's (Connectivity, Community, Competitiveness) กล่าวคือ การเชื่อมโยง (Land lock become land link) การสร้างประชาคมที่เข้มแข็ง และการเสริมจุดแข็ง เพื่อแข่งกับภูมิภาคอื่น ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิด Look East meet West (บรรจบท่าเรือน้ำลึกทวาย) หากไทยศึกษาอย่างละเอียดรอบด้านจะสามารถตอบสนองผลประโยชน์ของฝ่ายไทยเป็นอย่างมาก

๑๑. เปลี่ยนระบบคิดของคนในภูมิภาคจาก Cold war เป็น Cooperative

๑๒. ต้องทำให้ประชาคมอาเซียน (ASEAN) เป็นเครื่องยนต์ในการขับเคลื่อน (Engine) ที่สำคัญ ในการที่จะพัฒนาประเทศจีนด้านตะวันตกให้สามารถยกระดับการพัฒนาของจีนให้ใกล้เคียงกับจีน ด้านตะวันออก

๑๓. ในการอภิปรายประเด็นเขตแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเด็นที่อ่อนไหว ในชั้นรัฐสภา ควรจะประชุมลับหลังจากได้ข้อสรุปแล้วให้โฆษกเป็นผู้แถลงข่าว เพื่อให้การดำเนินการของฝ่ายไทยเป็นไป อย่างมีเอกภาพ ซึ่งจะสามารถลดผลกระทบที่ไม่คาดคิดได้เป็นอย่างมาก

คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังนี้

๑. การหยิบยกโครงการ The Establishment of the ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity (AICEP) หรือการจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อความร่วมมือใน ภูมิภาคและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ถ้าหากจะพิจารณาในเชิงกระบวนการ (process) จำเป็นที่ต้อง ปรึกษาหารือกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียน (ณ กรุงจาการ์ อินโดนีเซีย) และกรมาอาเซียน กระทรวง การต่างประเทศ เพื่อป้องกันมิให้โครงการนี้มีความซ้ำซ้อนกับภารกิจของ ASEAN ซึ่งจะส่งผลให้ AICEP เป็นนวัตกรรมใหม่อย่างแท้จริง

๒. การเริ่มต้นจากประเทศสมาชิก ๕ ประเทศกลุ่มน้ำโขง (กัมพูชา – สปป.ลาว – พม่า – ไทย และ เวียดนาม หรือ CLMTV) หากพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์ (goal) นับได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เข้าถึงเป้าหมายได้ โดยไม่ยากนัก เนื่องจาก กลุ่มประเทศกลุ่มน้ำโขงมีกรอบและโครงสร้างการทำงานร่วมกันอยู่แล้วจึงสามารถ ต่อยอดได้เป็นอย่างดี

๓. หลังจาก ๕ ประเทศรวมกันได้แล้ว (ลงนามร่วมก่อตั้ง AICEP) ควรจะขยายสมาชิกไปที่ละ ประเทศจนครบ ๑๐ ประเทศ โดยอาจจะเริ่มที่ สิงคโปร์ (แหล่งชุมนุมนักวิชาการจากทั่วโลก, Listening Post) อินโดนีเซีย (ประชากรมากที่สุดของอาเซียน) และประเทศอื่นๆ เป็นลำดับถัดไป

๔. ประเทศที่จะเป็นเจ้าภาพประเทศแรกจำเป็นจะต้องมี ฝ่ายนิติบัญญัติให้การสนับสนุน งบประมาณในการดำเนินการ มีนักคิด/นักวิชาการหัวก้าวหน้า (Think Tank – สถาบันพระปกเกล้า และ อื่นๆ) การออกแบบหลักสูตร การบริหารจัดการ ฝ่ายเลขานุการ สำนักงาน ตลอดจนแนวทางในการผ่องถ่าย งบประมาณไปสู่ประเทศเจ้าภาพถัดไป

๕. เสนอแนะให้สถาบันพระปกเกล้าเป็นสถานที่ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงที่สุดเป็นจุดเริ่มต้น แล้วนำเสนอรัฐสภา รัฐบาล (นโยบาย) และของบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เข้าเยี่ยมชมการะและพบปะสนทนากับ สมเด็จพระ เสง สัมริน
ประธานสภาแห่งชาติกัมพูชา ณ ห้องรับรองอาคารรัฐสภา สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

นายสนัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ได้ปรารภว่า อดีตเมื่อยี่สิบปีที่แล้วเคยมากัมพูชาช่วงดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกรัฐมนตรี (พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ) พบว่ากัมพูชาได้พัฒนาประเทศหลังสงครามการเมืองที่ยาวนานภายใต้การนำของ สมเด็จ เอง สัมริน สมเด็จ เจียซิม และสมเด็จ ฮุน เซ็น เป็นไปอย่างก้าวกระโดด สร้างความมั่นคงให้กับประเทศอย่างมาก ซึ่งการเดินทางเข้าเยี่ยมคารวะในครั้งนี้เป็นการยืนยันว่าไทย - กัมพูชา มีรากฐานทางวัฒนธรรม และภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกันมาก และคณะกรรมการการต่างประเทศของไทยให้ความสำคัญกับกัมพูชาเป็นอย่างยิ่ง จึงเดินทางเยือนกัมพูชาเป็นประเทศแรกหลังจากรับตำแหน่งประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทย - กัมพูชา นับจากนี้ จะเป็นไปด้วยความราบรื่น สันติ ส่งเสริม/สนับสนุนซึ่งกันและกันฉันมิตร ชั่วลูกชั่วหลานต่อไป

สมเด็จพระสังฆราช ประทานสภาแห่งชาตักมพูชา ได้ปรารภว่า กัมพูชาติดตามสถานการณ์บ้านเมืองในไทยอย่างใกล้ชิดด้วยความห่วงใย ขอชื่นชมสถาบันนิติบัญญัติไทยที่สามารถรักษาความเป็นปกติสุขและความมั่นคงของบ้านเมืองไว้ได้ กัมพูชาขอสนับสนุนรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งของประชาชน และการพบปะกันในครั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างรัฐสภาทั้งสอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งสองประเทศเช่นกัน

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและหารือกับ นายเซียง วุน ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารมวลชนสภาแห่งชาติกัมพูชา ณ ห้องรับรองอาคารรัฐสภา สรูปภาพรวมการสนทนาเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

๒.๑ แนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนางานสาธารณสุขชายแดนระหว่างไทย – กัมพูชา เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศที่อาศัยอยู่บริเวณแนวชายแดนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

นายสนัย จุลพงศธร กล่าวเพิ่มเติมว่า เบื้องต้นคณะกรรมการได้ประสานกับกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการต่างประเทศของไทย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเรื่องร่วมมือกับนักธุรกิจและภาคเอกชน ไทยที่ประกอบธุรกิจในกัมพูชา ตั้งกองทุนเพื่อระดมทุนในการช่วยเหลือประชาชนชาวกัมพูชาอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๒ แนวทางในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาด้านวิชาการระหว่างประเทศในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาอาเซียนในระดับผู้นำทางการเมืองการบริหาร และการเศรษฐกิจ ทั้งภาครัฐและเอกชน

๒.๓ หรือในประเด็นอื่นๆ อาทิ การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน การส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เป็นต้น

นายเชียง วุ่น กล่าวว่า ในการพบปะกันในครั้งนี้ นับว่าเป็นโอกาสที่ดีที่ทั้งสองประเทศจะแสวงหาความร่วมมือระหว่างกัน นับตั้งแต่กัมพูชาสิ้นสุดสงครามการเมืองเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๙ กัมพูชา ประสบปัญหาอย่างมาก ประชาชนถูกทำร้าย สงครามทำลายทุกสิ่งทุกอย่าง อาทิ อาคารสถานที่ โครงสร้างพื้นฐาน

ทรัพยากรมนุษย์ (แพทย์- พยาบาล – ครู) และอื่นๆ เป็นต้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีชีวิตรอดลดลงไปด้วย

กัมพูชาเริ่มต้นจากศูนย์ปัจจุบัน มีมหาวิทยาลัยผลิตบุคลากรด้านการแพทย์ – พยาบาล มหาวิทยาลัยผลิตครู มีสถาบันการศึกษาด้านวิศวกรรม นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า ประปาสิ่งปลูกสร้าง) อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่ากัมพูชา ณ ปัจจุบัน กับ กัมพูชาในอดีต นั้น แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ด้วยการทำงานหนักรัฐบาลจึงสามารถครองใจประชาชนได้อย่างยาวนาน

นายเชียง วุน ยอมรับว่า แนวทางต่างๆ ที่ฝ่ายไทยนำเสนอเป็นประโยชน์ต่อประชาชนกัมพูชาอย่างมาก และขอขอบคุณในมิตรไมตรีที่มีต่อกัน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายต่างประเทศของกัมพูชา นั้น ยึดหลักกฎหมาย และความเป็นกลางกับนานาชาติอารยประเทศ รวมถึง ประเทศเพื่อนบ้านด้วย

นายสุณัย จุลพงศธร กล่าวว่า การหยิบยกประเด็นหรือข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) เพื่อนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม (Single Market and Single Production Base) ซึ่งคณะกรรมการจะเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงสร้างและการดำเนินงานของสหภาพยุโรป ตลอดจน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป หรือตลาดร่วมยุโรป (The European Economic Community : EEC) ด้วย นอกจากนี้จะได้ศึกษาถึงการพัฒนาการไปสู่ภาวะไร้พรมแดน (borderless) ได้อย่างไร (บ้านหนึ่งหลังมีพรมแดนติดกันสองประเทศ)

นายเชียง วุน กล่าวว่า ในฐานะที่เคยทำงานด้านการธนาคารในสาธารณรัฐฝรั่งเศส กว่า ๒๐ ปี เป็นศาสตราจารย์ที่สอนหนังสือด้านเศรษฐกิจ การคลัง และการสื่อสาร และเป็นเอกอัครราชทูตที่ประจำในสหพันธ์รัฐสวิส นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรกัมพูชาประจำองค์การการค้าโลก (WTO) รวมถึง อาศัยในทวีปยุโรปเป็นเวลานานจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าก้าวระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรป นั้นห่างไกลกันมากโครงสร้างของสหภาพยุโรปนั้นมีลักษณะ “เหนือชาติ” (supranational trait) อย่างชัดเจน ที่กล่าวเช่นนี้เพราะบรรดารัฐสมาชิกไม่เพียงรวมตัวกันเท่านั้น หากยังร่วมสร้างสรรค์สถาบันหรือหน่วยงานภายใน ซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐสมาชิกรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ อันประกอบไปด้วย สภายุโรป คณะมนตรี คณะกรรมการ และศาลยุติธรรม ในขณะที่อาเซียนยังไม่มีองค์ประกอบเหล่านี้ นอกจาก AEC แล้ว ควรจะเร่งผลักดันในเรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีควบคู่กันไปด้วย กล่าวคือ จำนวนประชาชนกัมพูชาที่มีเพียง ๑๔ ล้านคน หากกล่าวถึงประชาชนอาเซียนมีมากเกือบ ๖๐๐ ล้านคน ฉะนั้นเป้าหมายของ AEC จึงมีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก

สิ่งที่สำคัญที่สุดในเวลานี้ คือ สมาชิกอาเซียนจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาเขตแดนให้ได้ หากไม่สามารถก้าวข้ามปัญหานี้ได้การจะมองไปข้างหน้ายากลำบากเช่นกัน ในทวีปยุโรปหรือประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถเข้าสู่ภาวะไร้พรมแดนได้ เนื่องจาก มีการยอมรับและเคารพบูรณภาพแห่งดินแดน ตลอดจนอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่นอย่างจริงจัง ซึ่งหลักการนี้ควรจะนำไปใช้กับสมาชิกอาเซียนทั้งสิบประเทศด้วยเหตุนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ปรึกษาหารือและร่วมงานกับรัฐบาลเวียดนามเป็นเวลา ๑ สัปดาห์ และรัฐบาลสปป.ลาว ซึ่งทั้งสามประเทศแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันว่าจะร่วมผลักดันปัญหานี้ให้แล้วเสร็จภายในปีนี้ (ค.ศ.๒๐๑๒)

คณะกรรมการได้สรุปแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังชาวไทยในกัมพูชา มี ๓ แนวทาง ดังนี้

๑. กำหนดเป็นนโยบายรัฐบาลของทั้งสองประเทศที่จะร่วมมือกันแลกเปลี่ยนตัวนักโทษ ทั้งนี้ จะต้องสอบถามความสมัครใจของผู้ต้องขังว่ายินดีที่จะแลกเปลี่ยนสถานที่คุมขังด้วยหรือไม่

๒. การขอพระราชทานอภัยโทษ กัมพูชายืนยันว่าการขอพระราชทานอภัยโทษได้ต้องจำคุก ๒ ใน ๓ ตามเงื่อนไขของกฎหมายเสียก่อน

๓. ใช้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำทางการเมือง แนวทางนี้ใช้ได้ผลดีก่อนที่จะมีคำพิพากษาหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมปกติ ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันได้ผ่านพ้นมาเรียบร้อยแล้ว

คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตว่า นายวีระฯ ยังเชื่อมั่นว่าตนเองมีความบริสุทธิ์และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมของกัมพูชาตลอดเวลา ดังนั้น นายวีระฯ ควรจะปรับทัศนคติ ต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้การช่วยเหลือในมิติต่างๆ มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

๔. นายเชียง วุน ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศฯ และคณะให้การเลี้ยงรับรองอาหารกลางวันแก่คณะกรรมการการต่างประเทศ ซึ่งสามารถสรุปสาระโดยสังเขปดังนี้

ตามที่ นายเชียง วุน ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศฯ ให้การเลี้ยงรับรองอาหารกลางวันคณะกรรมการนั้น ผู้แทนทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องร่วมกันในการสานสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกันต่อไปและผู้แทนฝ่ายไทยได้เชิญชวนให้ผู้แทนฝ่ายกัมพูชาเดินทางมาศึกษาดูงาน ณ ประเทศไทย ในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

๕. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เข้าเยี่ยมคารวะ พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันแก่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ สรุปโดยสังเขปดังนี้

คณะกรรมการได้สนทนาและหารือในประเด็นด้านความร่วมมือทางการค้า การลงทุน โดยเฉพาะสินค้าการเกษตร การค้าข้าว และการตั้งโรงสีที่ทันสมัยในกัมพูชา ซึ่งปัจจุบันพบว่าปัญหาสินค้าราคาตกต่ำ และปริมาณการค้าด้านการเกษตรระหว่างกัมพูชา – ไทย ยังพบอุปสรรคปัญหาอยู่มาก แม้จะมีการลงนามใน Contact farming แล้วก็ตาม ซึ่งจะต้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขต่อไป

๖. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนากับ นายสมปอง สวงนบรรณ เอกอัครราชทูตไทย และคณะ ณ กรุงพนมเปญ ได้รับการเลี้ยงรับรอง และบรรยายสรุป ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ สรุปสาระสำคัญการบรรยายดังนี้

๑. ข้อพิพาทกรณีปราสาทพระวิหารส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจการค้าไทย – กัมพูชา อย่างไร

หลังจากที่มีการปะทะกันระหว่างทหารไทย กับทหารกัมพูชา มูลค่าการค้าลดลงทันที ๓๐ เปอร์เซ็นต์ และต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา ๒ ปี โดยกัมพูชาหันไปบริโภคสินค้าจีน และเวียดนามเป็นหลัก แม้ยอมรับว่าสินค้าไทยมีคุณภาพดีกว่า แต่ก็ยอมบริโภคสินค้าของชาติอื่น เนื่องจาก ประชาชนบางส่วนเกิดความไม่พอใจไทย อันเนื่องมาจากการจัดระบบบรรณรค์ผ่านสื่อสารมวลชนในกัมพูชาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ประเทศไทยมีรัฐบาลใหม่ผลกระทบด้านการค้าการลงทุนเริ่มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ แต่การทวงคืนทั้ง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ที่หายไปให้กลับคืนมานั้นค่อนข้างยากลำบากพอสมควร

ผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในเวลานี้ ได้แก่

๑) คู่ค้าชาวกัมพูชาที่เคยค้าขายกับไทยหันไปหาคู่ค้ารายอื่น (จีน, เวียดนาม) มากขึ้น

๒) สินค้าไทยแข่งขันกันเอง กล่าวคือ สินค้าไทยบางส่วนได้เข้ามาตั้งโรงงานในกัมพูชา (ค่าไฟฟ้าและค่าขนส่งสูง) ใช้ตราสินค้า และผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ใช้ในประเทศไทย ต่อสู้กับสินค้าไทยที่ลักลอบเข้ามาทางชายแดนที่ไม่ต้องเสียภาษี (ราคาถูกกว่า) ส่งผลให้สินค้าไทยที่ผลิตในกัมพูชาไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้แม้ว่าจะได้รับความนิยมในระดับที่สูงก็ตาม

๓) การปลูกกระแสชาตินิยมเกลียดชังคนไทย ทำให้ประชาชนหันไปบริโภคสินค้าชาติอื่นแทน (จีน, เวียดนาม)

๔) การบังคับใช้กฎหมายของไทยที่ส่งผลต่อสินค้าเกษตรกัมพูชา อาทิ มันสำปะหลัง ข้าว อ้อย ข้าวโพด มะนาว เป็นต้น แม้จะมีการทำ Contact Farming ก็ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกและระบายสินค้าได้ นอกจากนี้ กัมพูชายังไม่เคยชินกับระบบการค้าเสรีที่อิงกับกลไกตลาด จึงรู้สึกไม่สบายใจกับราคาสินค้าที่ผันผวนตามกลไกตลาด

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ผ่านกฎหมายเกี่ยวกับการค้าและศุลกากร (มาตรการด้านสุขอนามัย หรือ non-tariff barrier) เพื่อตอบโต้สินค้านำเข้าเรื้อรังแล้ว ซึ่งจะเป็เครื่องมือที่สำคัญที่จะส่งผลต่อสินค้าไทยในกรณีที่รัฐบาลกัมพูชาต้องการจะตอบโต้สินค้าจากไทย

๒. การเตรียมความพร้อมกรณีกัมพูชาขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ(International Court of Justice : ICJ) ตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหาร พ.ศ. ๒๕๐๕

๒.๑ ฝ่ายกัมพูชา

ฝ่ายกัมพูชาเปลี่ยนบุคคลผู้รับผิดชอบคดีนี้จากนายฮอร์ นัม ฮรงรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็น นาย ชก อานรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญ พร้อมกับยกระดับนี้ให้กรณีปราสาทพระวิหารเป็นนโยบายเร่งด่วนของประเทศ

กัมพูชาเป็นฝ่ายรุกเชิงการทูตและยกระดับปัญหาไปสู่นานาชาติ ซึ่งนับได้ว่าเป็นความสำเร็จเบื้องต้น และยังแสดงบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศโดยมีการจัดวางบุคคลและดำเนินนโยบายเรื่องนี้อย่างมีบูรณาการ เป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการถกหนาทตามคำสั่งชั่วคราวของศาลโลก พร้อมกับกำหนดกรอบการทำงานด้านต่างๆ ทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) และใช้สื่อชี้นำประชาชนอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบการทำงานของ ICJ และเตรียมรับกับคำพิพากษาของศาลที่กำลังจะมีขึ้น

ข้อสังเกต

๑) การเลือกตั้งทั่วไปของกัมพูชาที่จะมีขึ้นในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ อาจจะไม่มีการนำประเด็นชาตินิยมมาใช้เท่ากับการเลือกตั้งคราวที่แล้ว เนื่องจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

๒) กัมพูชา มีความมั่นใจในพยานหลักฐาน และเชื่อว่าผลการพิจารณาคดีจะเป็นประโยชน์กับตนเอง

๓) ความขัดแย้งเรื่องปราสาทพระวิหารได้สร้างความรู้สึกร่วมกันต่อต้านไทยแพร่กระจายไปทั่วประเทศ (มีการรณรงค์/ประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ) ซึ่งต่างจากกรณีเขาสถานเอกอัครราชทูตเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่กระจุกตัวเฉพาะกรุงเทพมหานคร (แพร่กระจายจากข่าวลือ)

๒.๒ ฝ่ายไทย

เป็นที่ทราบกันดีว่าฝ่ายไทยยังไม่มีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนต่อกรณีนี้ว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด นโยบายระดับผู้นำประเทศ ผู้นำกองทัพ ระดับหน่วยปฏิบัติการ จึงมีลักษณะกระจายกระจายไม่เป็นระบบ การเตรียมความพร้อมของประชาชนต่อคำพิพากษาของ ICJ ยังไม่มีความชัดเจน

การป้องกันมิให้นำคำพิพากษาไปขยายผลทางการเมือง (นำประเด็นการเมืองระหว่างประเทศมาเป็นประเด็นการเมืองภายในประเทศ) จะมีแนวทางอย่างไร ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการโดยเร็ว

ส่วนความพร้อมด้านการทหาร ทั้งกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศมีความพร้อมและศักยภาพเหนือกว่ากัมพูชา อย่างไรก็ตาม การสู้รบมักจะตามมาด้วยความสูญเสียของทั้งสองฝ่าย ชัยชนะในศึกสงครามนั้นไม่สามารถจะยืนยันได้ว่าจะสร้างความสงบสุขให้กับผู้ที่ได้รับชัยชนะในสนามรบได้

ข้อสังเกต

๑. รัฐบาลไทยให้ความรู้แก่ประชาชนในกรณีพิพาทปราสาทพระวิหารมาน้อยเพียงใด
๒. การบูรณาการข้อมูลข่าวสารที่ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจร่วมกันจะช่วยทำให้การทำงานมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น
๓. สื่อมวลชนไทยทั้งสื่อกระแสหลักและโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก (เคเบิลทีวี) มีส่วนอย่างมากที่ทำให้การรับรู้กรณีปราสาทพระวิหารคลาดเคลื่อน ซึ่งจะเป็นอันตรายในอนาคต ซึ่งต้องขอความร่วมมือในการนำเสนอในประเด็นนี้อย่างรอบคอบและระมัดระวังมากยิ่งขึ้น
๔. นับจากเกิดกรณีพิพาท เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ยืนยันว่าความร่วมมือในระดับ ๑๐๐ เปอร์เซนต์หรือใกล้เคียงเป็นเรื่องที่ยากลำบากมาก จึงต้องเร่งฟื้นฟูใหม่ซึ่งต้องใช้เวลา และต้องป้องกันปัจจัยอื่นๆแทรกแซงด้วย
๕. การแก้ไขปัญหานั้นที่ ๔.๖ ตารางกิโลเมตร ตามแนวคิด No man's land ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจาก เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ และมีผลประโยชน์จำนวนมากต่อผู้ที่ได้ครอบครอง

๓. ปัญหาการลักลอบตัดไม้บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

ปัญหาการลักลอบตัดไม้บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา โดยกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยได้ยิงชาวกัมพูชาที่รุกล้ำเข้ามาลักลอบตัดไม้ในเขตไทยทำให้ผู้ลักลอบตัดไม้ชาวกัมพูชาเสียชีวิตหลายรายในช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการจับกุมกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ในเขตแดนไทยได้ประมาณ ๔๐๐ คดี โดยมีการปะทะเพียง ๖ ครั้งเท่านั้น และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเริ่มมีขบวนการลักลอบตัดไม้พะยูนในเขตไทยมีข้อมูลการจับกุมดำเนินคดีเรื่องนี้ประมาณ ๑,๔๐๐ คดี โดยมีการปะทะกันเพียงประมาณ ๒๐ ครั้ง

สาเหตุของการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่ไทยกับกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ชาวกัมพูชาเป็นเพราะกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้จะมีกองกำลังติดอาวุธร้ายแรงให้ความคุ้มกัน ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ชุดลาดตระเวนของไทยตรวจพบผู้ลักลอบตัดไม้จะยิงโจมตีเข้าใส่ฝ่ายไทยเพื่อหลบหนีการจับกุม โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยไม่เคยยิงใส่กลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้ก่อนและเมื่อถูกยิงโจมตีด้วยอาวุธร้ายแรงก็จำเป็นต้องป้องกันตัวเพื่อรักษาชีวิต โดยหลังเหตุการณ์ปะทะนอกจากจะตรวจพบของกลาง อาวุธ ไม้พะยูน เลื่อยยนต์ และอุปกรณ์สำหรับใช้ในการตัดไม้ต่าง ๆ แล้ว ก็ยังตรวจยึดอาวุธสงครามทั้งปืนอาร์ก้าและระเบิดมือในสถานที่เกิดเหตุได้หลายครั้ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยได้หารือกันอย่างต่อเนื่องเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเรื่องการลักลอบเข้ามาตัดไม้ในเขตไทยเพื่อให้มีการรวบรวมข้อมูล ประสานงาน กำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการร่วมกัน

เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายสมปอง สงวนบรรพ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ ได้เข้าพบนายลอง วิสาโล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศกัมพูชา เพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบตัดไม้ดังกล่าวข้างต้น โดยฝ่ายไทยยืนยันข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ของไทยดำเนินการในการตรวจสอบจับกุมดำเนินคดีกับผู้ลักลอบตัดไม้ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และเมื่อถูกยิงโจมตีจากกองกำลังติดอาวุธที่คุ้มกันกลุ่มลักลอบตัดไม้ก็จำเป็นต้องป้องกันตัว ซึ่งเป็นสิทธิที่พึงกระทำได้ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศนอกจากนี้ ฝ่ายไทยได้เสนอให้มีการหารืออย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองประเทศในเรื่องนี้ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

อนึ่ง ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย - กัมพูชา (Joint Commission for Bilateral Cooperation between Thailand and Cambodia) ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม ซึ่งคาดว่าฝ่ายไทยจะใช้โอกาสนี้หยิบยกประเด็นปัญหาเรื่องขบวนการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายที่มีชาวกัมพูชาเข้ามาลักลอบตัดไม้ในฝั่งไทยขึ้นหารือกับฝ่ายกัมพูชาเพื่อหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ต่อไป

๔. แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๔.๑ ลดความตึงเครียดเกลียดชังด้วยการผ่อนปรนสินค้าการเกษตรของกัมพูชา อาทิ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย มะนาว ผลไม้ และอื่นๆ ให้สามารถค้าขายกับไทยได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

๔.๒ เยี่ยมเยือนผู้ต้องขังชาวกัมพูชาและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนที่ต้องโทษในไทย ให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๓ ให้การคุ้มครองแรงงานกัมพูชา (๓๐๐,๐๐๐ คน) และแรงงานประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย ให้ได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย

๔.๔ ร่วมมือกับคณะกรรมการกิจการชายแดน สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเดินทางไปรับทราบความรู้สึกของประชาชนบริเวณแนวชายแดนก่อน ICJ จะมีคำพิพากษา

ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๑. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุป ณ สภายุโรป กรุงบรัสเซลล์
ราชอาณาจักรเบลเยียม โดยมี Mrs. Leva Valutyte, Visits and Seminar Unit, Directorate – General for
Communication ซึ่งการบรรยายสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ สภายุโรป (European Parliament)

สมาชิกสภายุโรปได้รับเลือกตั้งโดยตรงทุกๆ ๕ ปีจากแต่ละประเทศสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิก ๗๓๒
คนจาก ๒๗ ประเทศ คือ ๑) กรีซ ๒) สาธารณรัฐเช็ก ๓) ไชปรัส ๔) เดนมาร์ก ๕) เนเธอร์แลนด์ ๖)
บัลแกเรีย ๗) เบลเยียม ๘) โปแลนด์ ๙) โปรตุเกส ๑๐) ฝรั่งเศส ๑๑) ฟินแลนด์ ๑๒) มอลตา ๑๓) เยอรมนี
๑๔) โรมาเนีย ๑๕) ลัตเวีย ๑๖) ลิทัวเนีย ๑๗) ลักเซมเบิร์ก ๑๘) สวีเดน ๑๙) สหราชอาณาจักร
๒๐) สเปน ๒๑) สโลวาเกีย ๒๒) สโลวีเนีย ๒๓) ออสเตรีย ๒๔) อิตาลี ๒๕) เอสโตเนีย ๒๖) ไอร์แลนด์ ๒๗)
ฮังการี

แม้สมาชิกแต่ละคนจะมาจากรัฐสมาชิก แต่การจัดกลุ่มภายในรัฐสภานั้นไม่ได้แบ่งตามสัญชาติ
แต่แบ่งโดยทิศทางของพรรคการเมือง กลุ่มที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ พรรคประชาชนยุโรป (European's
People Party) และพรรคประชาธิปไตยยุโรป (European Democrats) ตามมาด้วยกลุ่มสังคมนิยม
เสรีนิยม และอนุรักษ์ธรรมชาตินิยม ที่ทำการสภายุโรปตั้งอยู่ในสองเมืองคือ สตราซบูร์ (Strasbourg)
ประเทศฝรั่งเศส และบรัสเซลล์ ประเทศเบลเยียม โดยประธานสภาคนปัจจุบัน คือ นาย Hans Gert
Pottering ชาวเยอรมัน

ภารกิจหลักของสภายุโรปจะเป็นการร่วมตัดสินใจกับคณะมนตรีในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การ
พิจารณาร่างกฎหมายของสหภาพซึ่งริเริ่มโดยคณะกรรมการการอนุมัติงบประมาณของสหภาพยุโรป
ให้การรับรองความตกลงระหว่างประเทศของสหภาพยุโรปกับประเทศนอกกลุ่ม และที่สำคัญที่สุดคือการให้
การรับรองผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการยุโรป ทั้งนี้ การตัดสินใจใช้ระบบฉันทามติ (consensus)
แต่หากการพิจารณาเรื่องนั้นๆ ไม่เป็นฉันทามติก็จะเป็นอำนาจการตัดสินใจของประธานสภา

๑.๒ คณะกรรมการยุโรป (European Commission)

ภารกิจหลักของคณะกรรมการคือการเสนอร่างกฎหมาย นอกจากนั้นยังดูแลการบริหาร
งบประมาณของสหภาพยุโรป กรรมการแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบคนละด้าน แต่ละคนมีเจ้าหน้าที่และ
องค์กรย่อยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตน เปรียบเทียบได้ว่ากรรมการแต่ละคนคือรัฐมนตรีซึ่งต้องดูแล
กระทรวง ทบวง กรม ของตนเอง ทั้งนี้ การตรากฎหมายแต่ละฉบับของสภายุโรปใช้ระยะเวลาทั้งหมด
โดยประมาณ ๒-๓ ปี

กฎหมายที่เสนอจะผ่านการพิจารณาจากสภายุโรป (council) และคณะมนตรี (European
Parliament) และสามารถนำไปบังคับใช้ภายในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปได้โดยตรงกรณีเป็น
Regulations หรือ ข้อบังคับ เป็นกฎหมายซึ่งร่างโดยคณะกรรมการยุโรปผ่านกระบวนการพิจารณาตัดสินใจ
ร่วมกันระหว่างสภายุโรปกับคณะมนตรีเพื่อประกาศใช้แล้วจะมีผลบังคับในทันที และสามารถนำไปปรับเป็น
ร่างกฎหมายภายในแต่ละประเทศสมาชิกกรณีเป็น Directives หรือ ระเบียบ เป็นกฎหมายที่ร่างโดย

คณะกรรมการการยุโรปจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสภายุโรปกับคณะมนตรี
โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปรับใช้เป็นกฎระเบียบภายในต่อไป ซึ่งทั้งสองอย่างนี้
เป็นรูปแบบหลักของกฎหมายของสหภาพยุโรป ที่มีกฎเกณฑ์และกระบวนการตัดสินใจแตกต่างกัน

กระบวนการพิจารณากฎหมายของสหภาพยุโรปอาจสรุปได้ดังนี้

๑) ขั้นตอนร่างกฎหมาย/ระเบียบ คณะกรรมการการยุโรปเป็นผู้เสนอร่างกฎหมาย

๒) ขั้นตอนรับรองกฎหมาย/ระเบียบ หลังจากผ่านขั้นตอนร่างแล้วร่างกฎหมาย/ระเบียบ

ดังกล่าวจะถูกส่งไปให้คณะมนตรียุโรป และ/หรือสภายุโรปเพื่อพิจารณารับรอง ซึ่งในระบบของสหภาพ
ยุโรป มีวิธีการรับรองข้อเสนอร่างกฎหมาย/ระเบียบ ๓ แบบ คือ การปรึกษาหารือ (consultation) การ
ตัดสินใจร่วม (co-decision) และการเห็นชอบยอมรับ (Assent)

๓) การตัดสินใจร่วมกัน (Co-decision) โดยคณะมนตรีและสภายุโรปตัดสินใจร่วมกัน

ใช้หลักคะแนนเสียงส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการที่ใช้ส่วนใหญ่ในปัจจุบันสำหรับการออกกฎหมายของสหภาพ
ยุโรป หากคณะมนตรีกับสภายุโรปไม่เห็นชอบด้วยกัน จะมีการตั้งคณะกรรมการประนีประนอม วิธีนี้
หน่วยงานสหภาพยุโรปมีอำนาจสูง (Strong EU power) โดยประเทศสมาชิกมีอำนาจน้อยกว่าแบบการ
ปรึกษาหารือ

๑.๓ การปรึกษาหารือ (Consultation) ใช้กับนโยบายด้านภาษี การจ้างงาน นโยบายเกษตรร่วม
โดยคณะมนตรีเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายจากร่างที่เสนอโดยคณะกรรมการการยุโรป โดยสภายุโรปจะมีสิทธิให้
ข้อคิดเห็นที่ไม่มีผลผูกพัน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุน ปฏิเสธ หรือขอแก้ไขร่าง วิธีนี้ หน่วยงานสหภาพยุโรป
มีอำนาจต่ำ (Poor EU power) แต่ประเทศสมาชิกมีอำนาจมาก

๑.๔ การเห็นชอบยอมรับ (Assent) กระบวนการนี้หมายความว่าคณะมนตรีได้รับความเห็นชอบ
จากสภายุโรปก่อนการตัดสินใจสำคัญใดๆ จะมีขึ้น กระบวนการนี้เหมือนกับการปรึกษาหารือ เว้นเพียงแต่
ว่าสภายุโรปไม่สามารถแก้ไขข้อเสนอได้เลือกได้แต่เพียงว่าจะรับหรือไม่รับ “การเห็นชอบ” จำเป็นต้องได้รับ
เสียงข้างมากเด็ดขาด ส่วนใหญ่กระบวนการนี้ใช้กับการทำความตกลงกับประเทศอื่น รวมถึงความตกลงกับ
ประเทศใหม่เข้าร่วมสหภาพยุโรป

สำหรับกระบวนการตัดสินใจนโยบายของคณะมนตรีจะเริ่มที่ระดับคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย
ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสมาชิก เพื่ออภิปรายหาข้อสรุปร่วมกัน จากนั้นจะส่งให้ระดับคณะกรรมการ
พิจารณาเรื่องทางเทคนิคและเรื่องการเมือง แล้วจะเสนอให้การประชุมระดับรัฐมนตรีออกเสียงรับรองต่อไป

คณะกรรมการได้ตั้งประเด็นซักถามดังนี้

๑) หากเกิดความขัดแย้งเรื่องชายแดนแต่ละประเทศมีการแก้ไขปัญหายังไร

- ปัญหาชายแดนในเขตยุโรป คือ บางประเทศยังมีนโยบายปิดพรมแดนได้แก่ อิตาลี สเปน
มอลตา โดยประเทศเหล่านี้มีนโยบายที่เข้มงวดเรื่องการตรวจคนเข้าเมือง อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวสหภาพยุโรปอยากจะให้เป็นไปในลักษณะของ European solution มากกว่าแก้ไขเป็นราย
ประเทศไป

๒) จากวิกฤตการเงินของประเทกรีซ ซึ่งกรีซเป็นหนึ่งในประเทยุโรปที่มีแนวทางการแก้ไข
ปัญหายังไรบ้าง

- จากวิกฤตการเงินของกรีซนั้นผู้นำยุโรปได้ประชุม ตกลงแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ
ซึ่งเป็นมาตรการที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันการล่มสลายทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกเนื่องจากหนี้

สาธารณะ รวมทั้งข้อเสนอให้ลดมูลค่าทางบัญชีของพันธบัตรกรีซ เพื่อลดหนี้สินของกรีซ นอกจากนี้ยังได้เพิ่มกองทุนรักษาเสถียรภาพการเงินยุโรป และกำหนดให้ธนาคารยุโรปเพิ่มทุน อย่างไรก็ตามบทบาทการแก้ปัญหาของคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of The European Union) มีบทบาทค่อนข้างน้อย กล่าวคือ คณะมนตรีฯ สามารถออกข้อมติใดๆ ให้ประเทศนั้นปฏิบัติได้แต่ประเทศในเขตยูโรโซนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม

๓) เนื่องจากสภายุโรปประกอบด้วยประเทศที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน การประชุมสภายุโรปมีการบริหารจัดการด้านการแปลภาษาอย่างไร ?

- ในการประชุมสภายุโรปมีการใช้ภาษาที่เป็นทางการ ๒๓ ภาษา และมีเจ้าหน้าที่ล่าม จำนวน ๐๖ คน โดยในการประชุมจะมีการแปลเป็นภาษาที่เป็นทางการโดยทันที เพื่อให้สมาชิกจากประเทศต่างๆ ได้รับทราบ ซึ่งอาจทำให้การประชุมในแต่ละครั้งค่อนข้างใช้เวลานาน

๒. คณะกรรมการการต่างประเทศได้รับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ของเบลเยียม และสภายุโรป จากนายอภิชาติ ชินวรรณ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม

นายอภิชาติ ชินวรรณ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงบรัสเซลส์ (ออท.) เป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรอง คณะกรรมการการต่างประเทศ ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตประจำกรุงบรัสเซลส์ โดยคณะกรรมการการต่างประเทศ ได้กล่าวขอบคุณ นายอภิชาติ ชินวรรณ (ออท.) ที่ช่วยประสานและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ อย่างดียิ่ง ตลอดระยะเวลาที่พำนัก ณ กรุงบรัสเซลส์ที่เปรียบเสมือนเมืองหลวงของทวีปยุโรป (เป็นที่ตั้งรัฐสภายุโรป) ซึ่งคณะกรรมการจะนำบทเรียนที่ได้จากการศึกษาโครงสร้างแนวทางการทำงาน และอุปสรรคปัญหาต่างๆ มาศึกษาเปรียบเทียบกับโครงสร้างการทำงานของอาเซียน เพื่อจะได้พัฒนาให้เข้ากับวัฒนธรรมอาเซียน และสามารถปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ทั้งนี้ ปลายปี พ.ศ.๒๕๕๕ คณะผู้แทนจากรัฐสภายุโรปจะมีแผนการดำเนินงานเพื่อเดินทางมาศึกษาดูงาน ณ ประเทศไทย รวมถึงรัฐสภาไทยจึงขอความอนุเคราะห์คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้การต้อนรับเพื่อประสานความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ส่วนกำหนดการเดินทางที่แน่นอนจะประสานผ่านกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ ตามขั้นตอนต่อไป

๓. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและรับฟังบรรยายสรุปจาก H.E. Song Sang-Hyun ประธานศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ณ ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้มีการจัดประชุมคณะผู้แทนซึ่งมีอำนาจเต็มจาก ๑๖๐ ประเทศ เพื่อพิจารณาอนุมัติ ผลการประชุมปรากฏว่ามีประเทศที่ลงมติให้การรับรองการก่อตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศตามร่างธรรมนูญกรุงโรม จำนวน ๑๒๐ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ลงมติไม่รับรอง จำนวน ๗ ประเทศ และงดออกเสียง ๒๑ ประเทศ จากผลของการลงมติครั้งนี้ ศาลอาญาระหว่างประเทศจึงถือกำเนิดขึ้นมาโดยมีฐานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เป็นเอกเทศจากองค์การสหประชาชาติและมีงบประมาณของตนเอง อย่างไรก็ตาม กว่าศาลอาญาระหว่างประเทศจะเริ่มต้นทำหน้าที่ได้ต้องรอให้มีรัฐภาคีสถิติสัญญากรุงโรมให้สัตยาบันจนครบ ๖๐ ประเทศเสียก่อน ซึ่งในที่สุดสนธิสัญญาหรือธรรมนูญกรุงโรมก็เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๐๒) ทำให้ศาลอาญาระหว่างประเทศมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญศาลฯ นับแต่นั้นเป็นต้นมา

โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ยับยั้งการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดในอนาคต, ยุติการไม่ต้องรับผิดชอบของผู้ก่ออาชญากรรม (impunity), ส่งเสริมความยุติธรรมในระดับสากล และเสริมระบบศาลยุติธรรมภายในรัฐ

ทั้งนี้ เดือนเมษายน ๒๕๕๕ มีรัฐภาคีจำนวน ๑๒๑ ประเทศ ล่าสุด สาธารณรัฐกัวเตมาลา ภายใต้วินัยพิธีกรรมนูญกรูโรมา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ โดยแบ่งเป็น ทวีปแอฟริกา ๓๓ ประเทศ ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน ๒๗ ประเทศ ยุโรปตะวันตก ๒๕ ประเทศ ยุโรปตะวันออก ๑๘ ประเทศ และเอเชียแปซิฟิก ๑๘ ประเทศ หนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มี ๓ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ติมอร์-ตะวันออก (ค.ศ.๒๐๐๒) และฟิลิปปินส์ (ค.ศ.๒๐๑๑) ขณะที่ อินโดนีเซียและมาเลเซีย แสดงความตั้งใจว่าจะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในเร็วนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประเทศในเอเชียแปซิฟิกแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ยังคงมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนประเทศที่มีอยู่ ดังนั้น สมาชิกในเอเชียควรจะมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดอนาคตขององค์กรระดับโลกเช่นเดียวกับภูมิภาคอื่นๆด้วย

โครงสร้างและองค์ประกอบของศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)

ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) มีตุลาการรวมทั้งหมด ๑๘ คน มีสถานที่ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีอาคารที่ทำการของตนเองเป็นเอกเทศ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) หรือศาลโลก ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเฮก เช่นเดียวกัน หนึ่งใน ตุลาการ ๙ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา และด้านวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนอีก ๙ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และเจ้าหน้าที่การทูต

องค์ประกอบของศาลอาญาระหว่างประเทศประกอบด้วยองค์กรต่อไปนี้

๑) สำนักประธานศาล (Presidency) ประกอบด้วย ประธานศาล ๑ คน และรองประธานศาล ๒ คน ซึ่งได้รับเลือกจากการลงคะแนนของตุลาการทั้งหมดของศาล มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี ประธานศาลคนปัจจุบันเป็นชาวเกาหลีใต้ชื่อ นาย ชัง ยุน ซอง รองประธานคนที่หนึ่งเป็นชาวบอตสวานา ชื่อ ชันจิมา เซ็นโนโน รองประธานคนที่สองเป็นชาวอิตาลี ชื่อ คูโน ตาฟูเชอร์

๒) สำนักตุลาการ (Judicial Division) ประกอบด้วยตุลาการ ๑๘ คน (รวมประธานศาลและรองประธานศาล) แบ่งงานออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ (๑) ฝ่ายไต่สวนก่อนการพิจารณาคดี (Pre-Trial Division) (๒) ฝ่ายพิจารณาคดี (Trial Division) และ (๓) ฝ่ายอุทธรณ์ (Appeals Division) ตุลาการแบ่งหน้าที่กันตามที่ได้รับมอบหมายตามสายงานและความรับผิดชอบของฝ่ายที่ตนสังกัด และทั้งหมดเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายระหว่างประเทศ

๓) สำนักงานอัยการ (Office of the Prosecutor) มีอัยการ ๑ คน เป็นหัวหน้ามีรองอัยการ ๑ คน ทำหน้าที่รับเรื่องราวหรือหลักฐานข้อมูลที่แสดงว่ามีการกระทำความผิดอาญาซึ่งอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลอาญาระหว่างประเทศที่ส่งมาให้ทำการตรวจสอบ และมีอำนาจทำการสอบสวนและฟ้องคดีต่อศาลตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญกรุงโรม อัยการผู้เป็นหัวหน้าสำนักงานได้รับการเลือกตั้งจากรัฐภาคีสมาชิกธรรมนูญกรุงโรม มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๙ ปี

๔) สำนักทะเบียนหรือจำศาล (Registry) มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารและธุรการของศาลทั้งหมด ซึ่งมีใช้งานคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักตุลาการและสำนักงานอัยการ มีจำศาลเป็นหัวหน้างานจำศาลได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งโดยคณะตุลาการและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

๕) สำนักงานอื่น ๆ (Other Offices) ของศาลที่มีฐานะกึ่งอิสระ ได้แก่ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมายสาธารณะเพื่อให้ความช่วยเหลือฝ่ายผู้เสียหาย และสำนักงานที่ปรึกษากฎหมายสาธารณะเพื่อให้ความ

ช่วยเหลือฝ่ายจำเลย นอกจากนี้ ยังมีกองทุน (Trust Fund) ซึ่งจัดตั้งโดยสมาชิกของรัฐภาคีสมาชิกเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่อยู่ในเขตอำนาจของศาล รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมดังกล่าวด้วย

เขตอำนาจศาล

๑. หลักทั่วไป

ตามธรรมนูญกรุงโรม มาตรา ๑ ประกอบกับคำปรารภในวรรค ๙ - ๑๐ ศาลอาญาระหว่างประเทศนอกจากจะมีเขตอำนาจพิจารณาคดีบางประเภทเท่าที่กำหนดไว้ในธรรมนูญเท่านั้น ยังมีหลักทั่วไปในการพิจารณาว่าศาลจะมีเขตอำนาจพิจารณาคดีดังกล่าวหรือไม่ ๒ หลัก คือ

๑) หลักความร้ายแรงของการกระทำความผิด (Gravity) หมายความว่า เป็นการกระทำความผิด “ที่ร้ายแรงที่สุดซึ่งเป็นข้อห้วงใยร่วมกันของประชาคมนานาชาติ” (the most serious crimes of international concern)

๒) หลักความเป็นที่พึ่งสุดท้ายของศาล (Complementarity) หรือการเสริมระบบยุติธรรมภายในรัฐ (หลักการเสริมอำนาจ) หมายความว่า การจะนำคดีไปสู่การพิจารณาของศาลได้ จะต้องปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการใด ๆ อย่างจริงจังโดยกระบวนการยุติธรรมของรัฐที่เกิดคดีขึ้นในประเทศของตน เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ หรือมีแต่การดำเนินคดีเป็นเพียงการจัดฉากเพื่อปกปิดความผิด เป็นต้น

๒. ประเภทความผิด

ตามธรรมนูญศาลมาตรา ๕ การกระทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอาญาระหว่างประเทศมี ๔ ฐานความผิด ได้แก่

๑) อาชญากรรมการทำลายล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ (The Crime of Genocide)

๒) อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crimes against Humanity)

๓) อาชญากรรมสงคราม (War Crimes)

๔) อาชญากรรมการรุกราน (The Crime of Aggression)

ในมาตรา ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ กำหนดการกระทำต่าง ๆ ที่เข้าลักษณะเป็นความผิดแต่ละประเภท ยกตัวอย่างเช่น การกระทำที่เข้าลักษณะเป็นความผิดประเภท “อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ” ตามมาตรา ๗

นอกจากนั้น ตามมาตรา ๙ รัฐภาคีสมาชิกโดยเสียงข้างมากสองในสามต้องร่วมกันพิจารณากำหนดองค์ประกอบของความผิดแต่ละประเภท (Elements of Crimes) เพื่อช่วยในการตีความของศาลในการบังคับใช้ธรรมนูญกรุงโรมที่เกี่ยวกับความผิดแต่ละประเภทตามมาตรา ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๘ ทวิ ด้วย

๓. กรอบเวลาของเขตอำนาจศาล (Jurisdiction *ratione temporis*)

๑) เขตอำนาจทางเวลา (*ratione temporis*) – มาตรา ๑๑

(๑) การกระทำที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ (๑ July ๒๐๐๒)

(๒) กรณีให้สัตยาบันภายหลัง การกระทำที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันให้สัตยาบัน (non – retroactivity) เว้นแต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลย้อนหลังกลับไปได้ แต่ต้องไม่ย้อนหลังไปก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ (๑ July ๒๐๐๒)

๒) เขตอำนาจทางเนื้อหา (*ratione materiae*) – มาตรา ๕

(๑) ความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ – มาตรา ๖

(๒) ความผิดอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ – มาตรา ๗

(๓) ความผิดอาชญากรรมสงคราม – มาตรา ๘

(๔) ความผิดฐานรุกราน (ปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้)

๓) เขตอำนาจทางพื้นที่และบุคคล ตามมาตรา ๑๓ วรรค (ก) หรือวรรค (ค)

(๑) การกระทำเกิดบนดินแดนของรัฐภาคีหรือของรัฐที่ไม่ใช่รัฐภาคี แต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาล (มาตรา ๑๒ (๒) (ก)) รัฐที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นบนเรือหรืออากาศยานที่จดทะเบียนในรัฐนั้น หรือ

(๒) ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้มีสัญชาติของรัฐภาคีหรือของรัฐที่ไม่ใช่รัฐภาคี แต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาล (มาตรา ๑๒ (๒) (ข))

๔. ผู้มีสิทธิฟ้อง (referral; renvoi)

๑) รัฐภาคี (มาตรา ๑๓ (ก)) และ มาตรา ๑๔ รัฐภาคีที่มีสิทธิฟ้องร้องเอง

๒) หรือรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐภาคีแต่ประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลอาญาระหว่างประเทศเฉพาะกรณี (มาตรา ๑๒ (๓)) แล้วส่งมอบไปประกาศยอมรับอำนาจศาลให้นายทะเบียนศาลอาญาระหว่างประเทศ

๓) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (มาตรา ๑๓ (ข)) ในกรณีที่การกระทำนั้นไม่ได้เกิดบนดินแดนของรัฐภาคี และผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสัญชาติของรัฐภาคี ตามหมวด ๗ ของกฎบัตรสหประชาชาติ

๔) อัยการอาจเริ่มต้นไต่สวนเองก็ได้ (มาตรา ๑๓ (ค) และมาตรา ๑๕)

๕. สิ่งที่ได้จากการเข้าเป็นภาคีสมาชิก ICC

๑) ปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมร้ายแรงตามที่บัญญัติไว้ตามธรรมนูญ-กรุงโรม

๒) ประเทศภาคีสมาชิกสามารถออกเสียงและแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมได้

๓) เสนอรายชื่อผู้พิพากษาและอัยการประจำศาล ICC ได้

๔) เป็นการส่งสัญญาณให้ประชาคมโลกเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความมั่นคง และนิติรัฐ

ในโอกาสนี้ นายสุณัย จุลพงษ์ธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญประธานศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) เดินทางเข้าร่วมสัมมนาเชิงวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านศาลอาญาระหว่างประเทศ ครั้งที่สอง (ครั้งที่หนึ่ง จัดเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ซึ่งมีโครงการจัดสัมมนาในช่วงปลายปีที่จะถึงนี้ (พ.ศ.๒๕๕๕) ในการสัมมนาเชิงวิชาการครั้งนี้มี นายเดวิด ลิพแมน (H.E. Mr. David Lipman) เอกอัครราชทูตหัวหน้าสำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย ยินดีให้การสนับสนุนด้านวิชาการ อย่างเต็มที่ เพื่อให้ประชาชนไทยได้ตื่นตัว ตระหนักรู้ และได้ทราบถึงผลดี – ผลเสีย จากการให้สัตยาบันอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ประชาชนได้ตัดสินใจร่วมกันว่าจะเข้าร่วมเป็นสมาชิก ICC ที่สมบูรณ์หรือไม่ในอนาคต ส่วนกำหนดการที่แน่นอนจะประสานในรายละเอียดในโอกาสต่อไป

๔. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและรับฟังบรรยายสรุปจาก Mr.Phakiso Mochochoko (Head of the Jurisdiction, Complementarity and Cooperation Division) ผู้แทนอัยการสูงสุดศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ณ ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สามารถสรุปได้ดังนี้

สำนักอัยการนับได้ว่าเป็นเครื่องมือและกลไกที่สำคัญในการดำเนินการของศาล ICC การดำเนินการใดที่เกิดขึ้นในศาล ICC จะเริ่มต้นที่สำนักอัยการทั้งหมด โดยสำนักอัยการจะทำหน้าที่ในการพิจารณากันกรอง

เรื่องร้องเรียนต่างๆว่าเข้าข่ายฐานความผิดหรือไม่ อย่างไร แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติตามธรรมนูญกรุงโรม โดยเริ่มกระบวนการด้วยการเก็บหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาตามหลักฐานว่าเข้าข่ายฐานความผิดใด มีบุคคลใดเกี่ยวข้อง ซึ่งต้องดำเนินการด้วยความเป็นอิสระ เป็นกลาง เทียบธรรม และปราศจากการครอบงำ

นอกจากนี้ ตามมาตรา ๒๗ บัญญัติว่า การบังคับใช้บทบัญญัติแห่งธรรมนูญกรุงโรมต่อผู้กระทำความผิดจะมีความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เนื่องจากสถานภาพทางราชการของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีสถานภาพเป็นประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาล การเป็นสมาชิกของรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี หรือการเป็นข้าราชการ ไม่ก่อให้เกิดข้อยกเว้นใด ๆ ต่อความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลดังกล่าว และการมีสถานภาพดังกล่าวไม่อาจอ้างเป็นเหตุขอลดหย่อนผ่อนโทษได้ นอกจากนั้น ความคุ้มกันหรือเอกสิทธิ์ใด ๆ ที่บุคคลดังกล่าวได้รับตามกฎหมายภายในประเทศของตนหรือตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่เป็นข้อห้ามศาลในการใช้เขตอำนาจเหนือบุคคลนั้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามธรรมนูญกรุงโรมได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกเสียก่อน (สามารถประกาศยอมรับอำนาจศาลย้อนหลังได้ถึง ๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๒) ในกรณีไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม กล่าวคือ รัฐอาจยอมรับอำนาจศาลฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เป็นปัญหาโดยส่งมอบคำประกาศ (ยอมรับอำนาจศาล) ให้นายทะเบียนแล้วดำเนินการตามหมวด ๙ ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศและการให้ความช่วยเหลือทางศาล

ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย เดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๕๓ นั้น อัยการ ICC ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากยังไม่ได้ให้สัตยาบัน และยังไม่ประกาศยอมรับอำนาจศาลตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม นอกจากสถานการณ์ทางการเมืองแล้วยังมีเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดความรุนแรงยืดเยื้ออย่างต่อเนื่อง หากประเทศไทยให้สัตยาบันเป็นภาคีสมาชิกที่สมบูรณ์จะเป็นหลักประกันต่อประชาชนในอนาคตว่าจะสามารถระงับ/ยับยั้งการถูกปราบปรามจากผู้มีอำนาจรัฐซึ่งกระทำต่อประชาชนของตนเองได้

๕. คณะกรรมการได้พบปะสนทนาและรับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน และประเด็นศาลโลกในกรณี เขาพระวิหารไทย - กัมพูชา จาก นายวีรชัย พลาศรัย (H.E. Mr.Virachai Plasai) เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเฮก ทำเนียบเอกอัครราชทูต ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ไทย - กัมพูชา เกิดกรณีข้อพิพาทที่เสมือนมีข้อยุติมาแล้วครึ่งศตวรรษ (๕๐ ปี) โดยศาลโลกได้พิพากษาใน ๓ ประเด็น ได้แก่

- (๑) ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในอาณาเขตใต้อธิปไตยของกัมพูชา
- (๒) ไทยต้องถอนกำลังเจ้าหน้าที่ออกจากปราสาทฯ หรือบริเวณใกล้เคียงตัวปราสาทฯ (vicinity) บนอาณาเขตของกัมพูชา และ
- (๓) ไทยต้องคืนบรรดาวัตถุที่นำออกไปจากปราสาทฯ หรือบริเวณปราสาทฯ (the Temple area) ตามที่กัมพูชาสามารถระบุได้

อนึ่ง หากพิจารณาบริบทโดยรวมของคำพิพากษา จะเห็นว่าศาลเขียนคำพิพากษาดด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งว่าศาลมิได้วินิจฉัยเรื่องเส้นพรมแดนและแผนที่ว่าแต่อย่างใด กล่าวคือ ศาลวินิจฉัย (adjudge) ในประเด็นเดียว คือ เรื่องบริเวณตัวปราสาทฯ ศาลตีกรอบประเด็นพิพาทแห่งคดีจำกัดอยู่เฉพาะ (confined to) เรื่อง “อำนาจอธิปไตยเหนือบริเวณปราสาทพระวิหาร” (sovereignty over the region of the Temple of Preah Vihear) เท่านั้น ศาลมิได้วินิจฉัยว่าแผนที่ว่า ผูกพันไทยหรือไม่ และศาลมิได้

วินิจฉัยว่าเส้นพรมแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาคือเส้นใด ที่สำคัญ ศาลมิได้อาศัยแผนที่ฯ เป็นเหตุผลหลักในการวินิจฉัยคดี

ต่อมา เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ กัมพูชาได้เสนอต่อองค์การยูเนสโกให้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกอย่างเป็นทางการ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ วันที่ ๓๐ มกราคม ศูนย์มรดกโลกของยูเนสโกที่ปารีสขอให้กัมพูชายื่นเอกสารใหม่เกี่ยวกับเขตกันชนของปราสาท และมีคำแนะนำให้ร่วมมือกับฝ่ายไทย

ปี พ.ศ.๒๕๕๐ กัมพูชายื่นเอกสารขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารอีกครั้ง ขณะที่ไทยยื่นบันทึกช่วยจำต่อเอกอัครราชทูตกัมพูชาและเสนอขึ้นทะเบียนร่วม (transboundary property) แต่คณะกรรมการมรดกโลกสากลมีมติเลื่อนการขึ้นทะเบียนออกไป โดยให้ไทย-กัมพูชาร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ องค์การยูเนสโกประกาศขึ้นทะเบียนตามคำขอของกัมพูชาให้ตัวปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเฉพาะเพียงตัวปราสาท ส่งผลให้สถานการณ์ระหว่างไทย - กัมพูชา มีพัฒนาการที่สำคัญ

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ กัมพูชาขอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ(International Court of Justice : ICJ) ตีความคำพิพากษาคดีปราสาทพระวิหารพ.ศ. ๒๕๐๕ กล่าวคือ กัมพูชาได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๖๐ ของธรรมนูญศาลยุติธรรมขอให้ศาลได้วินิจฉัยขอบเขตและความหมายของคำพิพากษาว่าตามบทปฏิบัติการข้อ ๒ เกี่ยวกับพื้นที่ของไทยที่จะต้องถอนทหารและเจ้าหน้าที่จากปราสาทพระวิหารหรือ ในบริเวณใกล้เคียงในอาณาเขตของกัมพูชานั้นมีความหมายว่าอย่างไรเกินขอบเขตถึงไหน หรือ vicinity ตามคำพิพากษานั้นอยู่ที่ไหน กว้าง ยาว เพียงใด

- ฝ่ายไทยได้ยื่นเอกสารครั้งแรก ๓๐ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

- เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ศาลโลกออกมาตรการชั่วคราว

- ไทยยื่นข้อสังเกตเป็นลายลักษณ์อักษร (Written observations) และเอกสารภาคผนวกของฝ่ายไทยต่อนายทะเบียนศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

- กัมพูชาส่งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษร (Written explanations) เพิ่มเติม ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕

- ไทยส่งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษร (Written explanations) เพิ่มเติมในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

- ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๕๕ กำหนดให้มีการพิจารณา (Oral Hearings) เพื่อรับฟังข้อมูลและข้อชี้แจงเพิ่มเติมจากทั้งสองฝ่ายก่อนพิจารณาตัดสินคดีคำขอตีความ โดยมีความเป็นไปได้สูงที่ศาลฯ จะนัดอ่านคำพิพากษาประมาณเดือนเมษายน ๒๕๕๖

ระหว่างที่ศาลพิจารณาคดี กระทรวงต่างประเทศ ได้ตั้งจัดตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดทิศทางการต่อสู้คดี กรณีที่กัมพูชานำเรื่องปราสาทเขาพระวิหาร ขึ้นสู่ศาลโลกโดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑. การดำเนินการของฝ่ายไทยดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕๐๕ (จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี) ซึ่งในสมัยที่ นายสมคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.๒๕๕๑) ได้ย้ายมติคณะรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ อีกครั้งหนึ่ง

๒. การโต้แย้งศาล เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่วังสันติภาพกรุงเฮก ฝ่ายไทยพยายามโต้แย้งว่า คำขอของกัมพูชาได้ก้าวล่วงไปในเรื่องเส้นเขตแดน ซึ่งถือว่าอยู่นอกขอบเขตของคำพิพากษา โดยในปี ๒๕๐๕ นั้น ศาลมิได้พิพากษาเส้นเขตแดน ดังนั้น ศาลไม่น่าจะมีอำนาจพิจารณา

เรื่องนี้ และการปฏิบัติของไทยในปี พ.ศ.๒๕๐๕ นั้น ดำเนินการตามคำพิพากษาทุกประการ และกัมพูชาก็ให้การยอมรับโดยไม่ได้โต้แย้งมาเป็นเวลาถึง ๔๐ ปี ก่อนที่จะมีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เช่น วัดแก้วสิกขาคีริสวารในภายหลัง ขณะที่กัมพูชาโต้แย้งอีกว่า กัมพูชาไม่เคยยอมรับ

อย่าเอากฎหมายปิดปากมาใช้ในกรณีนี้ จะเอาเหตุการณ์ที่สมเด็จพระนโรดม สีหนุ ทรงป็นขึ้นปราสาทตามช่องบันไดหักเปรียบเทียบกับกรณีการเสด็จเยือนปราสาทพระวิหาร ของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพมาเป็นข้ออ้างเพื่อปิดปากคงไม่ได้

๓. Vicinity (อาณาบริเวณ) Demarcation (การจัดทำหลักเขตแดน) Delimitation (การปักปันเขตแดน) และสันปันน้ำ (watershed) เป็นกลุ่มคำเชิงเทคนิคที่ฝ่ายกฎหมายของกัมพูชาพยายามสร้างความสับสน และสร้างกระแสอยู่ตลอดเวลา

๔. บันทึกความเข้าใจระหว่างไทย – กัมพูชา ว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือที่รู้จักกันในชื่อของ MOU ๒๕๔๓ ได้ต่อยอดในประเด็นของเส้นเขตแดนอย่างชัดเจนว่า ยังมีความคลุมเครือ/ไม่ชัดเจนจึงต้องทำการสำรวจร่วมกัน และจัดทำหลักเขตแดนใหม่นอกจากนี้ ยังมีได้หมายความว่าความรวมถึงแผนที่แนบท้ายแต่อย่างใด

๕. หลักการตีความคดีเดิมต้องไม่เกินความเกินกว่าคำพิพากษาเดิมที่ให้ไว้หรือแม้แต่ข้อหาเดิมที่เคยยื่นไว้ ซึ่งการเพิ่มข้อกล่าวหาหรือเพิ่มเติมประเด็นมีค่าเสมือนการยื่นฟ้องร้องคดีใหม่ ซึ่งปัจจุบันไทยมิได้ยอมรับอำนาจศาลแล้ว

๖. หมายความ (ที่เชื่อว่าเป็นหนึ่งในสิบคนที่เก่งที่สุดในโลกในขณะนี้) ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายที่ได้รับการมอบหมายจากรัฐบาลไทย มีความมั่นใจว่าพยานหลักฐานที่ไทยมี น่าจะมีน้ำหนักเพียงพอต่อการต่อสู้คดีในชั้นศาล

๗. การพิจารณาคดีในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) นั้น คำพิพากษาโดยส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่ผสมผสานระหว่างข้อกฎหมายและข้อยุติทางการทูต ดังนั้น ผลแห่งคดีแต่ละกรณีจึงยากที่จะคาดเดาคำพิพากษาของศาลฯ ในเดือนเมษายนนี้มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ ได้แก่

๗.๑ พินัยกรรมคำร้องเนื่องจากไม่มีอำนาจในการพิจารณาหรือร้องขอเกินกว่าคำพิพากษาเดิม

๗.๒ พินัยกรรมให้ฝ่ายกัมพูชาเป็นผู้ชนะและได้ ๔.๖ ตารางกิโลเมตรทั้งหมด พร้อมกับยึดแผนที่แนบท้าย (๑ : ๒๐๐,๐๐๐) เป็นเส้นเขตแดน

๗.๓ พินัยกรรมให้ไทยเป็นผู้ชนะและได้ ๔.๖ ตารางกิโลเมตรทั้งหมด

๗.๔ พินัยกรรมให้ทั้งสองฝ่ายไปเจรจาหาข้อยุติกันตามกรอบความตกลงที่มีอยู่

๖. คณะกรรมการการต่างประเทศได้เยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุปจากเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice : ICJ) ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สามารถสรุปโดยภาพรวมดังนี้

ปี ค.ศ.๑๘๙๙ การประชุมสันติภาพ ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดยพระเจ้าซาร์ นิโคลัส ที่สอง ของประเทศรัสเซียเป็นผู้จัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๙๙ ซึ่งในการประชุมได้มีการรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี ได้ตกลงจัดตั้งศาลซึ่งตัดสินประเทศโดยสันติวิธี พร้อมทั้งได้ตกลงจัดตั้งศาลซึ่งตัดสินโดยอนุญาโตตุลาการเป็นการถาวร (Permanent Court of Arbitration : PCA) และเสนอแนะให้วางประมวลพิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการ ทั้งยังได้ตกลงรับรองอนุสัญญาและปฏิญญาต่างๆ หลายฉบับ ในจำนวนนี้ ที่สำคัญที่สุดได้แก่ อนุสัญญาควบคุมกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีว่าด้วยการทำสงครามภาคพื้นดิน

๒. กระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศวิธีพิจารณาจะเป็นไปตามธรรมนูญศาลซึ่งกำหนดถึงกระบวนการทั้งหมดไว้แล้ว จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับศาลภายในของแต่ละประเทศ

แต่ในส่วนของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ คู่กรณีจะต้องตกลงกำหนดวิธีพิจารณาตนเอง ว่าจะเป็นไปได้ ในทิศทางใด จึงค่อนข้างมีความยืดหยุ่นสูงกว่ากระบวนการพิจารณาคดีในแบบแรก

๓. ภาษาที่ใช้ในการพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะใช้ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสเท่านั้น ในขณะที่อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศนั้นจะให้สิทธิคู่กรณีเลือกภาษาที่จะใช้ในการพิจารณากันเอง

๔. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีกันนั้น หากเป็นศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมด จะตกไปอยู่กับสหประชาชาติ ในขณะที่อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ คู่กรณีจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเอง ทั้งหมดเช่นกัน

๗. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนากับคนไทยในเมืองฮัมบูร์ก ณ วัดพุทธบารมี สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

- ๑) ปัญหาการต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยในต่างประเทศ
- ๒) ปัญหาการให้บริการที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูตไทย ณ ต่างประเทศ
- ๓) ปัญหาคนไทยลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- ๔) ปัญหาจากระบบ E-passport เกิดข้อมูลบุคคลคลาดเคลื่อน (ระบุสถานที่เกิดไม่ถูกต้อง)
- ๕) ปัญหาเบี้ยผู้สูงอายุของคนไทยในต่างประเทศ
- ๖) ปัญหาการเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทยสำหรับชาวต่างชาติ (คู่สมรส) ในอัตรา ที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทย
- ๗) ปัญหาการตรวจลงตรา (VISA) ของพระธรรมทูต
- ๘) ปัญหาการเลือกตั้งนอกอาณาเขตของคนไทยในต่างประเทศ

คณะกรรมการได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. ปัญหาการต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยในต่างประเทศ ขณะนี้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำความร่วมมือในการจัดทำบัตรประชาชนออนไลน์ในต่างประเทศแล้ว
๒. ปัญหาการให้บริการที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูตไทย ณ ต่างประเทศ ในส่วนของ คณะกรรมการได้ทำหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเพื่อปรับปรุงในเรื่องดังกล่าว โดยกระทรวงการต่างประเทศได้มีนโยบายปรับปรุงการให้บริการประชาชนของสถานทูตไทย/สถานกงสุลฯ ทั่วโลกแล้ว
๓. ปัญหาคนไทยลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย คณะกรรมการเสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มคนไทย หรือสมาคมขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือคนไทยโพ้นทะเล
๔. ปัญหาจากระบบ E-passport เกิดข้อมูลบุคคลคลาดเคลื่อน คณะกรรมการจะนำเรียนสถานทูต ไทยถึงข้อผิดพลาดดังกล่าว ทั้งนี้เบื้องต้นเห็นว่าหากแจ้งสถานทูตให้ทราบและแก้ไขในทะเบียนราษฎรแล้ว ไม่จำเป็นต้องกลับไปแก้ไขข้อมูลที่ประเทศไทยโดยคณะกรรมการจะขอนำหลักฐานที่ผิดพลาดนั้น ดำเนินการให้ต่อไป
๕. ปัญหาเบี้ยผู้สูงอายุของคนไทยในต่างประเทศ จากข้อมูลของกระทรวงมหาดไทยทราบว่าการได้รับ สิทธิเบี้ยผู้สูงอายุนั้นคือ ๑) ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ๒) ต้องพำนักอยู่ในประเทศไทย
๖. ปัญหาการเก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของไทยสำหรับชาวต่างชาติ (คู่สมรส) ในอัตรา ที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทย คณะกรรมการจะนำเรื่องดังกล่าวบรรจุในระเบียบวาระการพิจารณา ของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๗. ปัญหาการตรวจลงตรา (VISA) ของพระธรรมทูต เนื่องจากในปัจจุบันวีซ่าของพระธรรมทูต มีระยะเวลา ๓ เดือน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเดินทางกลับมา ยังประเทศไทยซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางค่อนข้างสูง ทั้งนี้ คณะกรรมการกิจการจะนำเรื่องดังกล่าวบรรจุในระเบียบวาระการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๘. ปัญหาการเลือกตั้งนอกอาณาเขตของคนไทยในต่างประเทศ ทั้งนี้ คนไทยในต่างประเทศมีความประสงค์จะให้ทางการไทยขยายเวลาการลงคะแนนเสียง เนื่องจากแต่ละเขตเมืองของประเทศเยอรมนี ค่อนข้างมีความห่างไกลกันซึ่งจะเสียเวลาในการเดินทางมาลงคะแนนเสียง ณ สถานทูต ปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการกิจการจะนำเรียนไปยังรัฐบาลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๘. คณะกรรมการกิจการต่างประเทศได้พบปะสนทนากับนักธุรกิจและคนไทยที่วัดพุทธวิหาร ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยมีประเด็นสรุปที่สำคัญดังนี้

๑) ปัญหาการทำบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยในต่างประเทศ

คณะกรรมการกิจการได้ดำเนินการแล้ว คือ ทำหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการจัดทำบัตรประชาชนออนไลน์ มายังต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศได้ทำความตกลงร่วมกันเรียบร้อยแล้ว และคาดว่าจะสามารถให้บริการได้ในเร็วๆ นี้

๒) ปัญหาการให้บริการที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูตไทยในต่างประเทศ

คณะกรรมการกิจการได้ดำเนินการได้มีหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุง/แก้ไข ซึ่งปลัดกระทรวงการต่างประเทศได้ส่งโทรเลขแจ้งสถานทูตไทย ในต่างประเทศทุกแห่งเพื่อกำชับให้เจ้าหน้าที่ปรับปรุงการให้บริการต่อไป

๓) ปัญหาสถานกงสุล(ใหญ่) กิตติมศักดิ์ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการออกวีซ่าไม่แน่นอน

คณะกรรมการกิจการได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นนี้แล้ว เบื้องต้นได้ข้อสรุปว่า มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่ลักลั่นไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการกิจการจะติดตามกรณีนี้ อย่างใกล้ชิดต่อไป

๔) ปัญหาการตรวจลงตรา (VISA) ของพระธรรมทูต

คณะกรรมการกิจการดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นนี้แล้ว เบื้องต้น คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะต่อผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศว่า ควรจะพิจารณาให้หนังสือเดินทางทูต (สีแดง) แก่พระชั้นผู้ใหญ่ที่มีจำนวนไม่มากนักเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้ คณะกรรมการกิจการศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ได้นำประเด็นนี้ไปพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นรูปธรรมต่อไป

๕) ปัญหาการต่ออายุหนังสือเดินทาง (Passport) ที่มีข้อมูลบุคคลคลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงกับสถานะ (สมรสกับชาวต่างชาติและเปลี่ยนนามสกุล) ที่แท้จริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ในเยอรมนี

แนวทางแก้ไข คือ แจ้งสถานะบุคคลโดยการยื่นเอกสาร อาทิ ทะเบียนสมรส เป็นต้นให้สถานทูต ไทยทราบเพื่อจะได้บันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ส่วนกรณีที่มีการสะกดชื่อผิดหรือระบุ สถานที่เกิดผิดพลาด นั้น สามารถแจ้งข้อมูลที่แท้จริงที่ปรากฏตามทะเบียนราษฎร เพื่อขอแก้ไขข้อมูลโดยไม่ จำเป็นต้องเดินทางกลับประเทศแต่อย่างใด

๖) ปัญหาคนไทยลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

แนวทางแก้ไข คือ จัดตั้งชมรมหรือสมาคมคนไทยในต่างประเทศ โดยอาจจะนำตัวอย่างชมรมคนไทยในประเทศฝรั่งเศสที่มีการจัดตั้งชมรมคนไทยที่มีความเข้มแข็ง เพื่อให้คำปรึกษาและหาทางแก้ไขความคู่กับระบบราชการ ซึ่งการดำเนินการในฝรั่งเศสได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

๗) รัฐบาลไทยมีแนวนโยบายในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ/นักธุรกิจชาวไทยในต่างประเทศหรือไม่

โดยหลักการ การช่วยเหลือภาคธุรกิจต่างประเทศต้องดำเนินการภายใต้ระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ จึงจะสามารถที่จะดำเนินการจัดทำนโยบายเชิงสร้างสรรค์กระจายสู่ผลประโยชน์ในภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น เมื่อการเมืองได้ยึดโยงกับระบบเศรษฐกิจ อย่างแนบแน่น จึงส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ไม่เท่าเทียมและทั่วถึงได้โดยง่าย นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการทรัพยากรโดยทั่วไปต้องตอบสนองภาคส่วนต่างๆ ที่อยู่ภายในประเทศก่อนแล้วค่อยขยายสู่ต่างประเทศในลำดับถัดไป

คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะดังนี้

๑. คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ โดยเฉพาะในเยอรมนี มีการขึ้นทะเบียนและออกบัตรสังคมสงเคราะห์จากเยอรมนี ขอความอนุเคราะห์สถานทูตไทยในต่างประเทศพิจารณา ยกเว้นค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

๒. ขอความอนุเคราะห์ลดค่าธรรมเนียมการแปล (ราคา ๓๐ ยูโรต่อเรื่อง) เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน

๓. ประเทศไทยควรจะพัฒนาระบบรัฐสวัสดิการให้ทัดเทียมกับประเทศตะวันตก

๙. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและรับฟังบรรยายสรุปจาก นางนงนุช เพ็ชรรัตน์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สรุปประเด็นสำคัญโดยสังเขปได้ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นายสุณัย จุลพงษ์พร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ได้เดินทางมาพบปะประชาชนที่อาศัยในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปหลายประเทศและได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคในประเด็นที่เกี่ยวกับการต่ออายุบัตรประชาชนของคนไทยที่อาศัยในต่างประเทศ จึงมีหนังสือมาเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเพื่อรับทราบและนำไปพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

ต่อมา วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วยนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการจัดทำบัตรประชาชนให้กับประชาชนสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งบัตรหมดอายุหรือต้องเปลี่ยนบัตรใหม่ เพื่อไม่ให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย ในการเดินทางกลับมาทำบัตรที่ประเทศไทย ยกเว้นกรณีการทำบัตรครั้งแรกที่ยังคงต้องทำในประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้ จะเปิดบริการนำร่องที่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส / สถานกงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก / และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครชิคาโก สหรัฐอเมริกา / สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ไทเป ได้ในวัน

อย่างไรก็ตาม คาดว่า จะมีคนไทยที่ได้รับประโยชน์จากบริการนี้มากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ราย และในอนาคตทั้ง ๒ กระทรวง ยังมีแนวคิดเปิดให้มีสำนักงานต่างประเทศในทุกจังหวัดเพื่อเปิดให้บริการทำพาสปอร์ตแก่ประชาชนด้วย ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ และเพื่อเสริมสร้างการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพระหว่าง

หน่วยงานภาครัฐในการให้บริการประชาชนคนไทยตามนโยบายการทูตเพื่อประชาชน ขณะนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ส่งเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาก่อนจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป เมื่อมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วสถานเอกอัครราชทูต, สถานกงสุลใหญ่ฯ ก็สามารถดำเนินพิธีกรรมได้ทันที

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (โครงการระยะที่สอง) กระทรวงต่างประเทศจะเปิดสถานที่ราชการเพื่อดำเนินการอีก ๑๖ แห่ง คือ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน, สตอกโฮล์ม, โคเปนเฮเกน, ลอนดอน, รัยาด, เบิร์น, บรัสเซลส์, ปารีส, แคนเบอร์รา, กรุงเวียนนา, กรุงเฮก, ออสโล, กรุงโรม, สถานกงสุลใหญ่ ณ นครชิคาโก, เจดดาห์ และเมืองแฟรงก์เฟิร์ต

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (โครงการระยะที่สาม) กระทรวงฯ จะดำเนินการให้ครอบคลุมสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมต่อไปส่วนโครงการระยะที่สาม จะเปิดให้บริการทุกประเทศที่มีสถานเอกอัครราชทูต รวมถึง สถานกงสุลใหญ่ของประเทศไทยทุกแห่งที่เหลือ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการลงนามร่วมกันระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว แต่การดำเนินการให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ยังต้องใช้เวลาในการบริหารจัดการบ้างเนื่องจาก ระบบทะเบียน-ราษฎร ผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลและเชื่อมโยงระบบออนไลน์เป็นของกระทรวงมหาดไทย

การจัดทำข้อมูลออนไลน์ไปยังต่างประเทศ นอกจากจากการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องจัดทำระบบรักษาความปลอดภัยในข้อมูลทะเบียนราษฎรของประเทศเป็นการเฉพาะด้วย เมื่อมีการจัดตั้งระบบปฏิบัติการเรียบร้อยแล้วสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน มีความพร้อมที่จะดำเนินการ/ให้บริการแก่ประชาชนไทยต่อไป

๑๐. คณะกรรมการการต่างประเทศรับฟังบรรยายสรุปเรื่องการบริหารจัดการชายแดน จาก Mr. Marcel Spurch, International Border Police Affairs, International Police Mission Office (Bundespolizei) ณ อาคารวิลล่า สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงเบอร์ลิน (Lepsiusstrasse, ๖๔ – ๖๗, ๑๒๑๖๓ เบอร์ลิน) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การปฏิบัติงานของตำรวจบริเวณแนวชายแดนในการป้องกันเหตุร้าย

ตำรวจชายแดนสามารถปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางในการกิจพิเศษ (การอารักขาหรือการสนธิกำลังกับหน่วยงานอื่น) ส่วนหน้าที่หลักก็ยังคงเป็นการดูแลความสงบเรียบร้อยตลอดแนวชายแดน และเส้นทางคมนาคม (ทางบก ทางเรือ และทางอากาศ) นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างประเทศอีกด้วย

อำนาจหน้าที่ของตำรวจชายแดน (มีกำลังพลประมาณ ๔๐,๐๐๐ นาย) ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ การปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของ BKA (สหพันธ์ฯ และแคว้น) มีกำลังพลประมาณ ๕,๐๐๐ – ๕,๕๐๐ คน ซึ่งสังกัดในกระทรวงกิจการภายใน (กระทรวงมหาดไทย) มีหน้าที่ในการกวาดล้างผู้กระทำความผิดตลอดแนวชายแดน ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับศุลกากรในการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

๒. การบริหารงานตำรวจภายใต้ข้อตกลงเชงเกน (Schengen Visa Administration)

ความตกลงเชงเกน (Schengen Agreement) ครั้งแรก ในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๑๙๘๕ เป็นความตกลงระหว่างประเทศส่วนใหญ่ในทวีปยุโรป ซึ่งให้สัตยาบันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ สาระสำคัญเป็นการอนุญาตให้สมาชิกในกลุ่มสามารถเดินทางระหว่างกันโดยไม่ต้องถือหนังสือเดินทาง ข้อตกลงนี้มีผลต่อประชากร

๔,๐๐๐,๐๐๐ คนใน ๒๔ ประเทศ (๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐) ครอบคลุมเนื้อที่ ๔,๒๖๘,๖๓๓ ตารางกิโลเมตร (๑,๖๔๘,๑๒๘ ตารางไมล์) นอกจากนั้น ยังให้การอนุญาตชั่วคราวกับผู้ถือใบอนุญาตเชงเกน (Schengen Visa) มีสิทธิในการเดินทางได้ชั่วคราวในประเทศสมาชิกโดยถือใบอนุญาตใบเดียวตามสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัม (Treaty of Amsterdam) ข้อตกลงและตัดสินใจทุกข้อของความตกลงเชงเกนกลายเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายของสหภาพยุโรป

ประเทศที่ลงนามในความตกลงฉบับนี้มีด้วยกัน ๓๐ ประเทศ รวมทั้งประเทศในสหภาพยุโรปทุกประเทศ และประเทศนอกสหภาพอีก ๓ ประเทศคือ ประเทศไอซ์แลนด์ ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ปัจจุบันมี ๒๖ ประเทศที่ใช้ความตกลงนี้ สหราชอาณาจักรยังมิได้ใช้กฎนี้ หลังจากที่มีการปฏิบัติข้อตกลงนี้ด่านหรือป้อมตรวจคนเข้าเมืองของประเทศที่อยู่ในเครือเชงเกนก็ถูกรื้อทิ้ง

ประเทศที่อนุญาตให้ประชาชนในกลุ่มเชงเกนสามารถเดินทางระหว่างกันโดยไม่ต้องถือหนังสือเดินทาง และประชาชนจากประเทศนอกกลุ่มเชงเกนเดินทางระหว่างประเทศเชงเกนได้โดยใช้ใบอนุญาตเพียงใบเดียว ในการยกเลิกการตรวจลงตราบริเวณพรมแดนชั้นใน (Internal border) ดำเนินการตามหลักฉันทามติร่วมว่าด้วยการเคลื่อนย้ายเสรีและปลอดภัย โดยความร่วมมือของตำรวจและผู้พิพากษาที่ออกมาตรการรักษาความสงบภายในเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งระบบฐานข้อมูลเชงเกน (the Schengen Information System: SIS) เพื่อใช้แบ่งปันเป็นฐานข้อมูลให้ผู้ที่มิอำนาจในการออกวีซ่าของประเทศสมาชิกได้พิจารณาบุคคลหรือสินค้าด้วยความละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น

การจัดตั้งระบบ SIS จัดได้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของกลไก Schengen ซึ่งประเทศสมาชิกจะทำการจัดส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเครือข่ายแห่งชาติ (N – SIS) ซึ่งระบบจะเชื่อมต่อข้อมูลบุคคลไปยังเครือข่าย SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entry) แล้วนำไปเก็บไว้ใน SIS (ระบบนี้จะทำให้ประเทศสมาชิกสามารถตรวจสอบสถานะของบุคคลต่างๆ หรือสืบค้นข้อมูลการให้วีซ่าของประเทศสมาชิกย้อนหลังได้ทั้งหมด) เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปใช้ต่อไป อย่างไรก็ตาม ประเทศนอก Schengen สามารถประสานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในประเทศของตนเองก็ได้ นอกจากนี้ เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การไว้วางใจในดุลพินิจของประเทศสมาชิกว่ามีฐานข้อมูลชุดเดียวกัน และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเช่นเดียวกัน

บุคคลต้องห้าม (persona non grata: PNG) ของประเทศสมาชิกใด จะถูกห้ามเข้าประเทศสมาชิกที่เหลือ เว้นแต่ การเดินทางมาขึ้นศาลประเทศนั้นๆ สามารถออกวีซ่าให้เดินทางประเทศนั้นๆ ได้เพียงประเทศเดียวหรือไปในการกิจเดียวเท่านั้น

เยอรมนีเข้าร่วมลงนามเป็นสมาชิกของกลุ่ม Schengen ในปี ค.ศ.๑๙๙๕ (ใช้เวลาในการศึกษาและตัดสินใจ ๑๐ ปี หลังจากลงนามก่อตั้งครั้งแรก) โดยมีการลงนามในการปฏิบัติงานร่วมชายแดน (internal border) และปฏิบัติงานร่วมบริเวณชายแดน Schengen ส่งผลให้ตำรวจเยอรมนีสามารถเดินทางไปปฏิบัติงานร่วมกับประเทศสมาชิก Schengen ที่มีพรมแดนติดกับประเทศสมาชิกนอก Schengen ได้

ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มิได้เป็นสมาชิก Schengen แต่ได้ทำความตกลงพิเศษกับเยอรมนี แต่สามารถนำเข้า – ส่งออก ระหว่างกันได้แทบจะไม่แตกต่างจากการเป็นสมาชิก Schengen

อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม Schengen จะต้องแสดงให้เห็นว่าสามารถบริหารจัดการชายแดนได้เป็นอย่างดีตามมาตรฐาน Schengen รวมถึงข้อตกลงอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้องด้วย อาทิ ตุรกี โรมาเนีย บัลแกเรีย ไชปรัส ไอร์แลนด์ รวมถึงอังกฤษ ต้องยอมรับเงื่อนไขของ Schengen ด้วย

(กรณีสหราชอาณาจักรหรืออังกฤษ อาจจะไม่เห็นความจำเป็น เนื่องจาก มีลักษณะเป็นเกาะ มีพรมแดนชัดเจน รวมถึง มีลักษณะชาตินิยมสูง จึงมีแนวทางในการบริหารจัดการที่แตกต่างจากกลุ่มประเทศ Schengen)

๓. การบริหารจัดการร่วมกันระหว่างตำรวจเยอรมนีกับตำรวจของต่างประเทศ

ดำเนินการตามความตกลงของ Schengen ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติการร่วมกับตำรวจของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกัน นอกจากนี้ ในกรณีที่ติดตามผู้ร้ายเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องข้ามพรมแดน สามารถติดตามข้ามเขตแดนได้ตามกฎ Schengen ยิ่งไปกว่านั้น ในบางประเทศที่ทำข้อตกลงเพิ่มเติมในเป็นกรณีพิเศษ (เยอรมนีและเนเธอร์แลนด์) สามารถพกพาอาวุธปืนและเข้าไปสืบสวนกลุ่มอาชญากรกับในเนเธอร์แลนด์ได้ด้วย ขณะที่โปแลนด์ ไม่อนุญาตให้พกพาอาวุธปืนทำได้เพียงการสังเกตการณ์หรือร่วมจับกุมในอัตรา เยอรมัน ๑ นาย โปแลนด์ ๒ นาย เป็นต้น

รัฐบาลจะส่งตำรวจไปประจำการในประเทศสมาชิก Schengen ๒๒ ประเทศ นอกจากนั้นยังประจำยังจุดล่อแหลมหรือต้นตอของอาชญากรรม อาทิ ปักกิ่ง (จีน) มอสโก (รัสเซีย) สุวรรณภูมิ (ไทย) และอื่นๆ ซึ่งตำรวจเยอรมัน จะทำหน้าที่ในการฝึกอบรม ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากรเจ้าหน้าที่ประจำสายการบิน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจจับเอกสาร (หนังสือเดินทาง) บุคคลสินค้า และอื่นๆ ที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ที่ผ่านมาได้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ

ปัจจุบันตำรวจในกลุ่มประเทศ Schengen ได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน โดยทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึง สนับสนุนข้อมูลด้านต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการตรวจสอบบุคคลที่เป็นสมาชิก Schengen จะมีช่อง European Citizen ส่วนบุคคลที่อยู่นอกสมาชิก Schengen จะมีช่อง non EU Citizen เจ้าหน้าที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมด้วยมาตรฐานเดียวกัน สามารถแยกแยะประเภทของหนังสือเดินทางได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีอุปกรณ์และเครื่องมือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม อาทิ เครื่องอ่าน/ตรวจสอบหนังสือเดินทางอัตโนมัติ (ใช้ควบคู่กับ e-passport) และเครื่องไบโอเมตริก (Biometric) ที่สามารถตรวจสอบได้ทั้งลายนิ้วมือ ม่านตา ลักษณะทางกายภาพ ตลอดจน ลักษณะของดีเอ็นเอ อีกด้วย ซึ่งเชื่อว่าในอนาคตอาจจะมีการเก็บฐานข้อมูล Biometric ให้เสมอภาคเท่าเทียมกันทุกประเทศ

๔. การบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนกับประเทศเพื่อนบ้าน

เยอรมนีมีพื้นที่ทับซ้อนทางด้านเหนือโดยเป็นพื้นที่อ้างสิทธิ์ระหว่างเยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และเดนมาร์ก ซึ่งทำให้สามประเทศใช้วิธีการเจรจาต่อรองโดยวางผลประโยชน์แห่งชาติทั้งสามประเทศเป็นที่ตั้งแล้วได้ข้อสรุปร่วมกันว่าจะพัฒนาพื้นที่ร่วมกันทั้งในส่วนของการขยายทางทะเลและเส้นทางเดินเรือออกไปยังมหาสมุทร

๕. แนวทางระงับข้อขัดแย้งด้านประวัติศาสตร์การสู้รบและลัทธิชาตินิยมของยุโรป

เดิมประชาชนยุโรปเดินทางระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความเข้มงวด แต่ปัจจุบัน ประชาชนรู้สึกว่าการเดินทางเสรีเป็นสิ่งที่ดี การดำรงชีวิตทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกมากขึ้นเป็นผลมาจากการเจรจาของสมาชิก Schengen

ที่ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเศรษฐกิจ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการต่างประเทศ มาประชุมหารือจนหาข้อสรุปได้ในท้ายที่สุด

๖. ประชาชนของประเทศอดีตอาณานิคมยุโรปแล้วได้สัญชาติยุโรปสร้างปัญหาให้กับ Schengen หรือไม่

ในทางสถิติยังไม่มีข้อมูลยืนยันอย่างมีนัยยะสำคัญว่าผู้ที่เป็นอาชญากรเป็นประชาชนจากกลุ่มดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม การค้ายาเสพติด และการโจรกรรมรถยนต์ เริ่มมีมากขึ้นโดยเฉพาะประเทศที่มีเศรษฐกิจดีกว่าจะถูกโจรกรรมไปขายในประเทศที่ยากจนหรือนอกสมาชิก Schengen ซึ่งรัฐบาลเยอรมนี พยายามที่จะสร้างมาตรการในการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดต่อไป

๗. การบริหารจัดการอาชญากรรมในยุโรปที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นมีแนวทางอย่างไร

ในการบริหารจัดการอาชญากรรมประเทศสมาชิก Schengen จะดำเนินการภายใต้กรอบการตกลง Schengen อาทิ เยอรมนี อยู่ตอนกลางของกลุ่มประเทศ Schengen หน้าที่ของตำรวจเยอรมนี คือการส่งประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดน Schengen ติดกับประเทศนอกกลุ่ม Schengen โดยยกระดับมาตรฐานการตรวจบุคคลทั้งสามมิติ คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน Schengen

ในระยะหลังมีการกวาดค้นประชาชนที่ลักลอบเข้ามาในเขต Schengen ผ่านทางตุรกี กรีซ โปแลนด์ และอื่นๆ โดยเฉพาะประชาชนจากแอฟริกา และตะวันออกกลางที่หนีวิกฤตการณ์ทางการเมืองและสงครามกลางเมือง ส่งผลให้ ปี ค.ศ.๒๐๑๐ เยอรมนี มีสถิติผู้ลักลอบเข้าเมือง ๑๐,๐๐๐ คน และเพิ่มเป็น ๒๐,๐๐๐ คน ในปี ค.ศ.๒๐๑๑ จึงต้องส่งตำรวจเยอรมนีไปร่วมปฏิบัติการในประเทศเหล่านั้น (ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ส่งเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๐๐ นาย ไปประจำที่กรีซ ซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาจึงต้องเข้าไประงับปัญหาที่ต้นทาง) เพื่อรักษาความมั่นคงประเทศขึ้นใน ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลยูโร ๒๐๑๒ ที่โปแลนด์และยูเครน เป็นเจ้าภาพเป็นบททดสอบระบบการคัดกรองบุคคลที่สำคัญ และได้รับผลเป็นที่น่าพอใจมาก ซึ่งส่งผลให้มีการขยายศูนย์ปฏิบัติการเพิ่มเติมในอนาคตแน่นอน

๑๑. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศได้เข้าพบปะสนทนากับ Dr. Thomas Gamke (ประธาน ASEAN Parliamentary Group) ณ Platz der Republic ๑ (อาคารรัฐสภา) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สามารถสรุปประเด็นสนทนาได้ดังนี้

นายสนธิ์ จุลพงศธร ประธานคณะกรรมาธิการการต่างประเทศ กล่าวว่า ไทยกับเยอรมนี ได้ติดต่อสัมพันธ์กันใกล้ชิดเป็นเวลา ๑๕๐ ปี ในโอกาสนี้ เป็นอีกครั้งหนึ่งที่รัฐสภาไทยกับเยอรมนีมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างกันเสมอมา การเดินทางมาครั้งนี้ ในฐานะผู้แทนฝ่ายรัฐสภาต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับกรณีที่ไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน ได้ตกลงกันที่จะเดินตามแนวทางสหภาพยุโรป คือ การเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศอาเซียนต่างแสดงความห่วงใยในวิกฤติเศรษฐกิจยุโรปที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และต้องการติดตามศึกษารากเหง้าของปัญหาอย่างใกล้ชิดเพื่อนำมาเป็นบทเรียนที่ทรงคุณค่าโดยปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

Dr. Thamas Gamke กล่าวว่า วิกฤติเศรษฐกิจยุโรป ที่เกิดขึ้นใน กรีซ สเปน และอิตาลีเกิดปัญหาที่โครงสร้างย่อย (microstructure) ภายในของแต่ละประเทศที่เน้นการส่งออกมากกว่านำเข้ารวมถึงการตกงานของภาคเกษตรกรรม แม้ว่าโครงสร้างย่อยภายในสมาชิกยุโรปจะประสบปัญหาทั้งสามส่วน แต่ในภาพรวมยังคงมีเสถียรภาพที่มั่นคงกว่าสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยของสหรัฐฯ ถูกกว่าใน สเปนและอิตาลี แต่มีรัฐบาลกลางที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการบริหารจัดการและตัดสินใจ ส่วนยุโรป

มี ๒๗ ประเทศ มีแนวทางในการบริหารจัดการภายในที่แตกต่างกัน ฉะนั้น การตัดสินใจในเชิงนโยบายต้องใช้ฉันทามติร่วมเพื่อพิจารณาดำเนินการมาตรการต่างๆ

สหภาพยุโรปแม้จะมี เงินสกุลเดียวกัน (ยูโร) แต่บริหารภายใต้รัฐบาล ๑๗ ชุด นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ เป็นต้นมารัฐบาลแต่ละชุดในเขตสกุลเงินยูโร (Euro Zone) ต่างบริหารจัดการภายในอย่างอิสระส่งผลให้ปริมาณหนี้สินสูงกว่าผลผลิตมวล

รวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ ๑๒ ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงมีความจำเป็นในการสร้างองค์กรเหนือรัฐ (Super National) มาควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาลต่างๆ ให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ต่อมามีการลงนามในสนธิสัญญา Maastricht ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจร่วมกัน

นอกจากปัญหาเรื่องการบริหารจัดการภายในแล้ว ยังมีปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก ซึ่งแต่ละประเทศจะต้องช่วยกันลดช่องว่างทางเศรษฐกิจให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้น เพื่อให้การลดช่องว่างทางเศรษฐกิจมีผลอย่างเป็นรูปธรรม ประเทศสมาชิกจำเป็นต้องสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนเพื่อให้สหภาพยุโรปบริหารจัดการ ซึ่งกรณีนี้รัฐสมาชิกจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจให้กับประชาชนของตนเองให้ทราบ/ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนของประเทศให้สหภาพยุโรปบริหารจัดการ เพื่อป้องกันข้อมูลจากรัฐบาลที่คลาดเคลื่อนอันจะนำไปสู่การขยายประเด็นทางการเมืองที่ยุ่งเหยิงในอนาคต

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่ายินดีที่ การต่อสู้กับวิกฤติเศรษฐกิจในญี่ปุ่น ไทย และสิงคโปร์ ในรอบที่ผ่านมา ทำได้อย่างน่าชื่นชม ซึ่งสหภาพยุโรปจำเป็นต้องปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ตกผลึกแล้วออกมาตรการที่เหมาะสมต่อไป อาทิ การควบคุมการทำธุรกรรมของธนาคารของประเทศที่เป็นสมาชิกอียูให้ดำเนินนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึง การกำหนดทิศทางการใช้จ่ายร่วมกัน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีบูรณาการ

สิ่งที่สำคัญสองประการที่สหภาพยุโรปไม่สามารถควบคุมได้ คือ ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่เป็นประเทศแกนนำเห็นต่างและต้องการจะหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่แตกต่างไปจากสมาชิกอื่น และหันหลังให้กับแนวทางข้างต้นอย่างสิ้นเชิง (ปัจจุบันสถานการณ์นี้ยังไม่เกิด) และประชาชนไม่เข้าใจแนวทางข้างต้นจนขาดฐานสนับสนุนนโยบาย ดังนั้น กระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์สำคัญพอกับแนวนโยบายที่นำไปใช้กับประชาชนในภาพรวม

นอกจากนี้ Dr. Thomas Gamke ยังสอบถามกรณีสถานการณ์น้ำท่วม และความขัดแย้งทางการเมืองที่ยาวนานในไทย มีทิศทางในการกำหนดนโยบายในอนาคตอย่างไร

คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. คณะกรรมการขอส่งกำลังใจให้สหภาพยุโรปให้สามารถต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาครั้งสำคัญให้ผ่านพ้นและสำเร็จด้วยดี นอกจากนี้ จะเป็นผลดีต่อไทยและอาเซียนแล้ว แล้วยังส่งผลดีต่อภาพรวมเศรษฐกิจโลกอีกด้วย

๒. ในสายตาของไทยเห็นว่าสหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญอย่างมากมิใช่เพียงแค่ว่าเป็นแบบอย่าง (Model) การรวมตัวที่เข้มแข็ง ยังเป็นภูมิภาคที่สร้างดุลยภาพระหว่างสหรัฐอเมริกา ยุโรป และมหาอำนาจใหม่ในเอเชีย

๓. ไทยสนใจสหภาพยุโรปเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการรวมกลุ่มกัน มีการดูแลประชากรของกลุ่มในหลากหลายมิติทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง

การท่องเที่ยว (Schengen) รวมถึง มีการตั้งศาล (ICC) ขึ้นมาเพื่อดูแลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นรูปธรรม อีกด้วย และอาเซียนกำลังจะดำเนินรอยตามเส้นทางนั้น

๔. ความแตกต่างระหว่างวิกฤตต้มยำกุ้ง (๒๕๔๐) กับวิกฤติการเงินยุโรป คือวิกฤติที่เกิดขึ้นในไทย เป็นปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้นในภาคเอกชน โดยเฉพาะในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ที่มีหนี้สินเพิ่มทวีจำนวนมากจน ไม่สามารถแบกรับหนี้จำนวนมากได้ ส่วนในยุโรปเป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานของภาครัฐผสม กับวิกฤติเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา (วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่อ่อนไหวต่อเศรษฐกิจไทย อย่างมากจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องติดตามอย่างใกล้ชิด

๕. ในรอบสี่สิบปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบทุนสำรองระหว่างประเทศจากทองคำ เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐควบคู่กับทองคำ ประกอบกับการสร้างระบบรัฐสวัสดิการทำให้มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดูแลประชาชนจำนวนมากทำให้สัดส่วนเงินที่ใช้ในการลงทุนลดลง

๖. วิกฤติการเงินในยุโรปตอนนี้แม้จะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อไทยและอาเซียนตรงๆ แต่ก็อาจ ส่งผลกระทบในภาพรวม ได้ ดังนั้น การใช้จ่ายในภาครัฐ (Over spending) เป็นสิ่งที่พึงระวัง และรอบคอบ ที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อป้องกันมิให้ภาครัฐสร้างหนี้สินมากเกินไปเกินกว่าการบริหารจัดการ

๗. สถานการณ์น้ำท่วมมิได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยในภาพรวมอย่างมีนัยยะสำคัญ แต่สิ่งที่ต้อง ระวังที่สุดสามประการได้แก่ การใช้จ่ายเกินตัว (Over Spending) เสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability) และ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption)

๘. ระบบเศรษฐกิจของไทยพึ่งพิงการส่งออกมากถึงร้อยละ ๗๐ และไทยสามารถผลิตอาหารได้เอง รวมถึงจำนวนหนี้สาธารณะมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งศักยภาพของไทยที่มี จะต้องเพิ่มปริมาณการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) ให้เพิ่มมากขึ้น และหวังว่าปริมาณ การค้าไทย – เยอรมัน จะเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต

๑๒. คณะกรรมการการต่างประเทศได้พบปะสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ Mr.Jurgen Koppelin ส.ส.พรรค FDP ณ Platz der Republic ๑ (อาคารรัฐสภา) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สรุปลงโดยสังเขปดังนี้

การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว ๒๐ ปี จึงมีโอกาสดำเนินทางไปประเทศไทยบ่อยครั้ง (ครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๘๕) ทำให้รู้สึกประทับใจคนไทยและได้ศึกษาโครงการพระราชดำริที่มีแนวทาง พัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ จึงมีความรู้สึกประทับใจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีความสนใจ ต่อพระพุทธศาสนาเป็นกรณีพิเศษอีกด้วย

เมื่อครั้งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยและเยอรมนี พบปะกัน ได้หารือ ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาภัยน้ำท่วม โดยเยอรมนีสนใจที่จะบูรณปฏิสังขรณ์แหล่ง โบราณคดีของในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานที่ที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้สามารถ อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเยอรมนี จะส่งผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการด้าน โบราณคดี ซึ่งเป็นคณะผู้เชี่ยวชาญที่ทำการบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทนครวัด นครธมในกัมพูชามาแล้ว นอกจากนี้ ยังตั้งกองทุนเพื่อการบูรณะพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นเครื่องยืนยันในความสัมพันธ์ฉันท์มิตรที่มี มาอย่างยาวนาน ๑๕๐ ปี

ปัจจุบัน Mr.Jurgen Koppelin ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่รับเด็กอัจฉริยะ/มีความสามารถพิเศษ (genius) ให้ได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในช่วงปิดเทอม นอกจากนี้ ยังส่งนักศึกษาชาวเยอรมนี ให้ไปเรียนที่ประเทศไทย และศึกษาภาษาไทย ในเบื้องต้นได้ส่งไปแล้ว ๒ คน และคาดว่าจะเพิ่มจำนวนขึ้น อีกในอนาคต นอกจากนี้ ยังมีศาสตราจารย์ชาวเยอรมนีที่สอนหนังสือใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เป็นเวลา ๖ ปี และได้ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเก็บรักษาคัมภีร์/ตำรับตำรา โบราณ ให้อยู่ในรูปของ microfilm แล้วยกให้เป็นทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกำลังจะเริ่มโครงการนี้อีกครั้งในหลวง พระบาง สปป.ลาว ในเร็วๆ นี้

นายสุนัย จุลพงศธร กล่าวว่า ในโอกาสที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีจะเดินทางมาเยือน เยอรมนี ในอีกสองสัปดาห์ข้างหน้า เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ระหว่างไทยกับเยอรมนี สามารถ หยิบยกเอาประเด็นที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสะอาด (Green technology) หรือเทคโนโลยี เพื่อสิ่งแวดล้อมมาหารือ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

Mr.Jurgen Koppelin ได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

การปลูกพืชพลังงาน (Energy Crops/Bio Energy) ควรจะมีการวางแผนและโครงสร้างในการผลิต ให้พอเหมาะกับปริมาณการบริโภค ทั้งในส่วนที่คนบริโภคและนำไปผลิตเป็นพลังงาน เนื่องจาก การปลูกพืช พลังงานสามารถสร้างรายได้สูงกว่าการปลูกพืชเพื่อการบริโภคอาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร ในระยะยาว

คณะกรรมการได้แสดงความยินดีและชื่นชมกับภารกิจที่ได้สร้างคุณูปการที่สำคัญให้กับประเทศไทย พร้อมกับรับที่จะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อขยายโอกาสในการถ่ายทอด เทคโนโลยี และส่งเสริมองค์ความรู้ระหว่างกันให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๑๓. คณะกรรมการเข้าพบปะสนทนากับ นายชโลธร เภาวิบูล กงสุลใหญ่ไทย ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต และพบปะ สนทนากับคนไทยในนครแฟรงก์เฟิร์ต ณ สถานกงสุลใหญ่ไทย ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต สรุปสาระโดยสังเขปดังนี้

นายสุนัย จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการ ได้กล่าวถึงปัญหาของคนไทยในต่างประเทศ ว่า จากการเดินทางศึกษาดูงานในครั้งนี้ได้รับทราบปัญหาของคนไทย ซึ่งพอสรุปประเด็นปัญหาได้ ดังนี้

- ปัญหาการต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนของคนไทยในต่างประเทศ
- ปัญหาการให้บริการที่ไม่สุภาพของเจ้าหน้าที่สถานทูตไทยในต่างประเทศ
- ปัญหาข้อมูลบุคคลผิดพลาดจากระบบ E-passport
- ปัญหาอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจลงตรา (VISA) ที่ไม่แน่นอน
- ปัญหาการถือสัญชาติไทยของคนไทยที่สมรสกับชาวต่างชาติ

คณะกรรมการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. เนื่องจากงบประมาณของกระทรวงการต่างประเทศสำหรับให้ความช่วยเหลือคนไทยทั่วโลกมีจำนวน จำกัด ประมาณ ๒๐ ล้านบาท เห็นควรมีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีว่า สถานกงสุลใหญ่มีโครงการ และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากมายสำหรับให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศเพื่อจะได้พิจารณาจัดสรร งบประมาณต่อไป

๒. ปัญหาคนไทยหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เห็นควรจัดตั้งกลุ่มคนไทยหรือสมาคมขึ้นเพื่อให้ ความช่วยเหลือคนไทยโพ้นทะเล

๓. ปัญหาเรื่องการอำนวยความสะดวกด้านเอกสาร เช่น บริการถ่ายเอกสาร

๔. การให้บริการข้อมูลเบื้องต้นแก่ประชาชนโดยใช้ช่องทางโทรศัพท์และช่องทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ซึ่งอาจช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากขึ้น

คนไทย ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ผู้แทนจากสมาคมธารา (สมาคมสตรีไทยในเยอรมนี) ให้ข้อเสนอแนะว่าเนื่องจากคนไทยที่พำนัก อยู่ในนครแฟรงก์เฟิร์ต มีประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ขณะที่เจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่มีจำนวนน้อยและมี

ภารกิจงานค่อนข้างมาก ทางสมาคมจึงขอเสนอแนวทางให้มีนโยบายรับอาสาสมัครเข้ามาปฏิบัติงาน ให้บริการคนไทยที่มาใช้บริการของสถานกงสุลใหญ่ เนื่องจากทางสมาคมมีศักยภาพเพียงพอทั้งยังมีเครือข่ายสตรีไทยในยุโรป

๒. สหภาพยุโรปมีมาตรการกีดกันที่มีใช้ภายในการนำเข้าผักและผลไม้จากประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยไม่สามารถส่งผักและผลไม้เข้ามายังประเทศเยอรมนีได้

กงสุลใหญ่ฯ มีข้อสังเกตต่อประเด็นปัญหา ดังนี้

ตามภารกิจงานของสถานกงสุลใหญ่ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ยกเว้นการให้คำแนะนำกับประชาชน กรณีปัญหาเจ้าหน้าที่ของสถานทูตไทยในต่างประเทศใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับผู้เข้ารับบริการ เช่น การต่อว่าคนไทยเรื่องไม่สามารถเขียนหนังสือไทยได้ ในส่วนการให้บริการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต มีนโยบายเน้นจิตบริการ (service mild) พร้อมทั้งได้ตั้งกล่องรับฟังความคิดเห็น (opinion box) ในเรื่องของอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย กรณีงบประมาณบริหารจัดการของ สถานกงสุลใหญ่ ปัจจุบันมีอัตราส่วนอยู่ที่ ๑ : ๑๐,๐๐๐ (เจ้าหน้าที่ : ประชาชน) ซึ่งค่อนข้างจำกัด ในเรื่องของการรับอาสาสมัครเข้ามาปฏิบัติงานบริการ ขณะนี้ สถานกงสุลใหญ่มีอาสาสมัครให้บริการคนไทย คือ บริการรับเขียนเอกสาร โดยจะมีกล่องรับบริจาคให้ผู้ที่มาใช้บริการบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนงานอาสาสมัคร กรณีปัญหาจากระบบ E-passport ที่เกิดข้อมูลบุคคลผิดพลาดนั้นสถานกงสุลใหญ่ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต ยังไม่พบปัญหานี้

ประเทศมาเลเซีย

ระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๕ - วันอังคารที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕

๑. พบปะสนทนา รับฟังบรรยายสรุป และเลี้ยงรับรองจาก นายธนะ ดวงรัตน์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์ และคณะ ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงกัวลาลัมเปอร์

นายธนะ ดวงรัตน์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และคณะ ได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์ของคนไทยที่อยู่ในประเทศมาเลเซียสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเทศมาเลเซียมีพรมแดนติดกับประเทศไทยยาวประมาณ ๖๔๗ กิโลเมตร คนไทยสามารถเข้าไปอยู่ในมาเลเซียโดยใช้หนังสือเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งไม่ต้องขอวีซ่าเป็นเวลา ๓๐ วัน แรงงานไทยส่วนใหญ่ที่ไปทำงานในมาเลเซียมาจากจังหวัดภาคใต้เนื่องจากมีลักษณะวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ การเข้าไปทำงานโดยลักลอบอยู่ในมาเลเซียด้วยหนังสือเดินทางท่องเที่ยวเกินกำหนดเวลาที่ไม่ต้องขอออกวีซ่าและคนไทยที่เข้าไปทำงานในมาเลเซียบางส่วนเข้าไปโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือสัญญาจ้างงาน กล่าวคือ เข้าไปทำงานก่อนแล้วรอให้นายจ้างพาไปยื่นขอใบอนุญาตทำงานในภายหลัง ซึ่งการขออนุญาตทำงานในมาเลเซียมีขั้นตอนยุ่งยากมาก นายจ้างบางส่วนจึงใช้วิธีขออนุญาตบางส่วนแล้วนำพวกที่มีอนุญาตมาแสดงเวลาที่มีการตรวจสอบ บางสถานประกอบการใช้การจ้างงานผ่านนายหน้าหาแรงงานและนำค่านายหน้ามาหักจากเงินเดือนของลูกจ้างอีกทอดหนึ่ง บางกรณีนายจ้างก็ใช้งานไปโดยไม่ทำสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงไม่มีเอกสารหลักฐาน แรงงานบางรายถูกชักชวนเซ็นสัญญาจ้างแรงงานโดยไม่รู้รายละเอียดคนไทยที่เข้าไปเป็นแรงงานมีทั้งในสถานนวด ร้านอาหาร แรงงานเรือประมงซึ่งประสบความลำบากบริเวณรัฐซาบะห์ และรัฐซาราวัก ที่ตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียว สถานเอกอัครราชทูตไทยได้ให้ความช่วยเหลือ โดยใช้งบประมาณของกรมการกงสุลตามระเบียบราชการปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งมีปัญหา ๒ ประการ คือ

๑. งบประมาณที่ได้ไม่เพียงพอช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

๒. เงินที่ช่วยเหลือมีลักษณะเป็นเงินยืมไม่ใช่เงินให้เปล่า ต้องใช้คืนราชการหากผู้ตกทุกข์ได้ยากไม่สามารถคืนได้ จึงเกิดการฟ้องเรียกคืนในหลายกรณี

ในส่วนกรมแรงงานมีเงินกองทุนให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ออกมาทำงานในต่างประเทศด้วย แต่แรงงานนั้นจะต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อนที่ออกเดินทางมาทำงานออกประเทศ ในส่วนบริษัทจัดหางานจะต้องจดทะเบียนตามกฎหมายและวางเงินประกัน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไว้ในกรณีแรงงานของบริษัทที่ส่งไปทำงานในต่างประเทศประสบปัญหาและไม่มีใครช่วยเหลือก็จะหักเงินประกันนี้มาช่วย ปัญหาอีกกรณีในปัจจุบันคือเหยื่อการค้ามนุษย์ แรงงานไทยหลบหนีเข้าเมือง จะถูกส่งตัวมาที่สถานทูต รอการส่งตัวกลับประเทศ สถานทูตได้ให้ความช่วยเหลือให้ที่พัก อาหารและดูแลเท่าที่สามารถทำได้เนื่องจากไม่มีงบประมาณรับรองดูแลในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้คนไทยที่ลักลอบเข้ามาทำงานโดยผิดกฎหมายถูกจับกุมตัวส่งกลับประเทศแล้ว บางส่วนก็กลับเข้ามาทำงานโดยกฎหมายใหม่และถูกจับกุมตัวอีกหลายครั้ง

ร้านต้มยำในมาเลเซีย มีประมาณ ๒,๐๐๐-๖,๐๐๐ ร้าน ผู้ประกอบการมีทั้งที่เป็นคนไทยและคนมาเลเซีย กระจายอยู่เกือบทุกรัฐ โดยส่วนใหญ่เปิดในกรุงกัวลาลัมเปอร์และรัฐปะหัง มีการรวมกันเป็นชมรมร้านต้มยำกัว โดยศูนย์อำนวยความสะดวกการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ

ผู้ประกอบการและแรงงานไทยในร้านต้มยำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยแรงงานที่ทำงานในร้านต้มยำกึ่งเป็นคนไทยหรือคนมาเลย์เชื้อสายไทย การขอใบอนุญาตทำงานในร้านอาหารนั้น ประเทศมาเลเซียจะออกใบอนุญาตให้เฉพาะพ่อครัวผู้ปรุงอาหารเท่านั้น ไม่รวมไปถึงพนักงานเสิร์ฟอาหารด้วย นายจ้างบางรายจึงใช้วิธีพาพนักงานเสิร์ฟไปขอใบอนุญาตในฐานะพ่อครัวปรุงอาหารซึ่งเสียค่าใช้จ่ายสูงและนำมาหักกับรายได้ของแรงงานอีกทอดหนึ่ง โดยการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เปิดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน ๗ สาขาวิชาชีพได้อย่างเสรีระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ได้แก่ ๑.วิชาชีพทางการแพทย์ ๒.วิชาชีพเกี่ยวกับทันตกรรม ๓.วิชาชีพพยาบาล ๔.วิชาชีพด้านวิศวกรรม ๕.วิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม ๖.วิชาชีพด้านการสำรวจหรือนักสำรวจ ๗.วิชาชีพด้านบัญชี ซึ่งไม่ครอบคลุมไปถึงแรงงานในส่วนนี้ นอกจากนั้นแต่ละประเทศมีแนวนโยบายที่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ มีการกำหนดมาตรฐานแรงงานรองรับ แต่ประเทศอื่นๆยังไม่มี ซึ่งประเทศมาเลเซียมีแผนการจ้างแรงงานต่างชาติที่ชัดเจน มีการแยกสัญชาติ และโควตา และลักษณะความต้องการแรงงานสาขาต่างๆ โดยสาขาวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจะเป็นที่น่าสนใจ ประเทศไทยจึงควรต้องศึกษาทำความเข้าใจ สร้างความร่วมมือ ในการแสวงหาโอกาสให้คนไทยไปทำงานในมาเลเซียอย่างถูกต้อง ตรงตามความต้องการ ได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. เข้าพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ H.E. Ogu Salim Omar เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติของประเทศมาเลเซีย และคณะ ณ ทำเนียบรัฐบาล เมืองปุตราจายา

คณะกรรมการฯ ได้ร่วมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประเทศมาเลเซีย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สภาความมั่นคงแห่งชาติ ประเทศมาเลเซีย เป็นหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบในการประสานงานของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ปลอดภัย ด้านการปกครอง ศาสนา การศึกษา เศรษฐกิจ ดินแดนทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ความมั่นคงด้านพลังงาน ความปลอดภัยด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และการบริหารจัดการภัยพิบัติรวมทั้งอุปสรรคต่างๆ โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบสำคัญ คือ

๑. เป็นหน่วยงานหลักในการร่างนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยแห่งชาติให้คำปรึกษาด้านความมั่นคงแก่นายกรัฐมนตรีและรัฐบาล

๒. รับผิดชอบเป็นเลขานุการของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติและคณะกรรมการหลักในระดับชาติประสานงาน กำกับดูแลด้านความมั่นคงกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานด้านความมั่นคงในทุกระดับสอดคล้องตามนโยบายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓. รับผิดชอบในการประสานงาน การปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยแห่งชาติ สถานการณ์ฉุกเฉิน ภาวะวิกฤติและการจัดการภัยพิบัติ

๔. รับผิดชอบในการกำกับดูแลการพัฒนาภายในภูมิภาคและระหว่างประเทศและประเทศวิกฤติที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยแห่งชาติ

ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกันประมาณ ๖๔๗ กิโลเมตร มีการปักปันเขตแดนเสร็จสิ้นแล้วโดยไม่มีปัญหาด้านพรมแดน ทั้งสองประเทศได้พัฒนาความร่วมมือเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันให้ความร่วมมือแก้ปัญหาทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม

โครงสร้างของพรรคแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ ๑) ศูนย์กลาง (Central) คือ Supreme council ประกอบด้วยประธานพรรค (President) รองประธานพรรคและหัวหน้าหน่วยแผนกต่างๆ มาจากการเลือกตั้งทุกๆ ๓ ปี มีสมาชิกทั้งหมด ๗๘ คน โดยมาจากการเลือกตั้ง ๒๕ คน และจากการแต่งตั้ง ๑๓ คน

๒) State (State Liaison Committees) มาจากการแต่งตั้งโดยประธานพรรค ๓) Division (The Division committee) มาจากการเลือกตั้งทุกๆ ๓ ปี ๔) Branch (The branch committees) มาจากการเลือกตั้งทุกๆ ๓ ปี พรรคอัมโนได้ก่อตั้งมาแล้วกว่า ๖๕ ปี มีประธานพรรคเป็นนายกรัฐมนตรีประเทศมาเลเซีย ๖ คน โดยนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันคือ ดาโต๊ะ ศรี มุหัมหมัด นาจิบ บิน ตุน अबดุล ราซัค (Dato Sri Mohd Najib bin Tun Abdul Razak) ประชาชนมาเลเซียโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจด้านการเมืองน้อยลง เนื่องจากปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้กิจกรรมทางสังคมมีมากขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ กีฬา บันเทิง ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวน่าจะเกิดขึ้นในไทยและประเทศต่างๆเช่นกัน จึงเป็นเรื่องน่าติดตามว่าจะดึงคนรุ่นใหม่ให้สนใจติดตามข่าวสารด้านการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นฐานของการกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศได้อย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและมาเลเซียเป็นมิตรประเทศเพื่อนบ้านที่ดีต่อกันมีความสัมพันธ์ทางการทูต ความร่วมมือทางการค้า การลงทุน หลากหลายรูปแบบและการเคลื่อนย้ายบุคคลระหว่างพรมแดนไปมาหาสู่กันโดยตลอด โดยเฉพาะประชาชนจังหวัดพรมแดนภาคใต้ ซึ่งมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย มาเลเซียในฐานะประเทศเพื่อนบ้านมีความเข้าใจและยินดีให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีของประเทศไทย และยินดีสนับสนุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันในอนาคตความท้าทายของทั้งสองประเทศคือการหลอมรวมเข้าสู่การเป็นประชากรของประชาคมอาเซียนใน พ.ศ.๒๕๕๘

สรุปและข้อเสนอแนะ

๑. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ลักษณะสาขางานซึ่งประเทศมาเลเซียมีความต้องการแรงงานเพื่อให้คนไทยซึ่งประสงค์จะไปทำงานในประเทศมาเลเซียได้ทราบและเตรียมความพร้อมในสาขาอาชีพที่ตนสนใจ

๒. สนับสนุนให้ฝ่ายบริหารนโยบายเพิ่มงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบันไม่เพียงพอเยียวยาความช่วยเหลือคนไทยผู้ได้รับความเดือดร้อนในต่างแดน

๓. ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ทั้งสองฝ่ายยินดีให้การสนับสนุนความร่วมมือทั้งด้านการป้องกันการค้าการร้าย อาชญากรรม การค้ายาเสพติดบริเวณแนวพรมแดน การค้า การลงทุน การเชื่อมต่อด้านคมนาคม

นาย Jim Moran ได้กล่าวถึงภูมิหลังตนเองว่า อดีตเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีรัฐเวอร์จิเนีย ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรัฐเวอร์จิเนีย เป็นสมัยที่ ๑๒ และเป็นสมาชิกรัฐสภาอาวุโส

ในคณะกรรมการการงบประมาณ รวมถึงเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการกิจการภายในและ
สิ่งแวดล้อม และคณะอนุกรรมการด้านการป้องกันและการกฎหมายด้วย

กรณีการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภาสหรัฐอเมริกา จะมีผู้ช่วยในการดำเนินงาน (ผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภา) จำนวน ๒๐ คน ต่อ สมาชิกรัฐสภา โดยได้รับงบประมาณในการบริหารงานมากกว่า ๑ ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งเขตพื้นที่ๆ รับผิดชอบมีประชากรอาศัยมากกว่า ๗๗๐,๐๐๐ คน อย่างไรก็ดี โดยทางปฏิบัติทางการเมือง เรื่องงบประมาณของสมาชิกรัฐสภาไม่ควรถูกวิพากษ์วิจารณ์

ทั้งนี้ นาย Jim Moran ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย – สหรัฐอเมริกา ที่มีเป็นระยะเวลายาวนานถึง ๑๘๐ ปี โดยมีความเห็นส่วนบุคคลว่า ประเทศไทยมีศักยภาพหลากหลายด้าน แต่การไร้เสถียรภาพทางการเมืองจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งผู้นำทางการเมืองจะเป็นผู้ควบคุมอำนาจทางเศรษฐกิจและสังคมจึงต้องเป็นผู้มีธรรมาภิบาล อีกทั้ง ทรัพยากรของไทยที่มีอยู่มากมาย แต่กลับไม่สามารถกระจายไปสู่ชนชั้นล่างหรือกระจายได้อย่างทั่วถึง จึงควรหาวิธีบริหารจัดการที่ดีต่อไป และอีกประเด็นสำคัญคือ การขาดหลักประกันด้านสุขภาพของประชาชน

นายสนธิ จุลพงศธร ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศได้ยกประเด็นเพื่อสนทนา เรื่อง “อาเซียน(ASEAN)” โดยภาพรวมประเทศในอาเซียนได้ใช้ความพยายามและความอดทนในการพัฒนาเศรษฐกิจและประชาธิปไตยในพม่า โดยด้านเศรษฐกิจของอาเซียนจีนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการลงทุนด้านการคมนาคมโดยเฉพาะเส้นทาง จีน-ลาว ซึ่งปัจจุบันไทยกำลังจะมีระบบรถไฟความเร็วสูงซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา (วาระที่ ๒) ส่วนกรณีความร่วมมือไทย-พม่า ได้รับความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นในการลงทุนบริเวณท่าเรือทวาย ทั้งนี้ ไทยได้ช่วยผลักดันแรงงานพม่าให้มีการลงทะเบียนการทำงานในไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย

๓. การพบปะสนทนาและรับฟังบรรยายสรุปจากผู้แทน Congressional Research Service: CRS ดั่งมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. Mr. Ben Dolven Asia Research Manager

๒. Ms. Emma Chanlett-Avery Specialist in Asian Affairs

CRS ถือเป็นหน่วยงานของรัฐบาล เป็นแผนกที่ทำงานด้านการวิจัย และเป็นองค์กรเดียวกับหอสมุดรัฐสภา มีเจ้าหน้าที่ประมาณ ๖๐๐ คนที่มีความเชี่ยวชาญครอบคลุมทุกสาขาวิชา อาทิเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วัฒนธรรม สังคม การค้าประเวณี และการทหาร เป็นต้น ทั้งนี้ CRS มีนักวิจัยเฉพาะด้านจำนวนมากกว่า ๙๐ คน และประมาณ ๑๐ คนเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเอเชีย

CRS มีหน้าที่ วิจัย วิเคราะห์ และค้นคว้าข้อมูลที่มีความเป็นกลางให้กับสมาชิกรัฐสภาและผู้ช่วยในการดำเนินงานของสมาชิก (Staffers) ทั้งนี้ รายงานของ CRS ทุกชิ้นงานจะมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาเพื่อให้แน่ใจว่าผลงานดังกล่าวจะไม่มีความคิดเห็นส่วนบุคคลและสามารถเป็นที่ยอมรับได้ โดยที่รายงาน งานวิจัย และการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ จะเป็นรายงานที่สั้น กระชับได้ใจความ เป็นข้อมูลปัจจุบันและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด

การให้บริการของ CRS แม้จะให้ความสำคัญกับงานวิจัยเพื่อใช้ในการอภิปรายของสมาชิก แต่บางครั้งอาจมีการทำรายงานอื่นๆ เช่น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเมื่อสมาชิกได้ยกประเด็นดังกล่าวเพื่ออภิปรายแล้ว ข้อมูลที่เคยเป็นความลับจะถูกเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยทางอ้อม

ในทางปฏิบัติ การให้บริการสำหรับ Staffer จะเน้นการขอรับฟังบรรยายสรุปจากเจ้าหน้าที่ CRS เช่น กรณีการแต่งตั้งเอกอัครราชทูตอเมริกาในประเทศไทย ซึ่งในเรื่องดังกล่าวบางครั้ง สมาชิกวุฒิสภา

อาจมีหนังสือขอให้ทำการค้นคว้าข้อมูลอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณาการสัมภาษณ์บุคคลที่จะเข้ารับตำแหน่งสำคัญๆ หรือ หากสมาชิกรัฐสภาได้กำหนดการเดินทางเยือนประเทศใด CRS จะต้องทำรายงานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเดินทางหรือบรรยายสรุปสาระสำคัญแก่คณะเดินทางด้วย

อย่างไรก็ดีแม้ว่า CRS จะให้บริการทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา การร้องขอให้ทำรายงาน วิจัยหรือการค้นข้อมูล จะต้องเก็บเป็นความลับเสมอ โดยที่งานวิจัยและข้อมูลที่รายงานจะสามารถหาได้จากหอสมุด อินเทอร์เน็ต หรือสรุปงานวิจัย แต่จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่มีการบิดเบือนและเขียนรายงานอย่างเป็นกลาง ซึ่งในบางครั้งสมาชิกรัฐสภาอาจร้องขอรายงานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกที่ทำงานในเขตพื้นที่ รับผิดชอบก็ได้เช่นกัน

CRS มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามสาขาวิชา เช่น ด้านการต่างประเทศจะแยกเป็น ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป เป็นต้น และแบ่งย่อยเป็น ไทย - ญี่ปุ่น ไทย - อังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกยังสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยผ่านระบบอินทราเน็ต (Intranet) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะ ได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญคือ สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีผู้ช่วยดำเนินงานจำนวน ๒๐ คน จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจลักษณะงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว จึงจะสนับสนุนงานของสมาชิกรัฐสภาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรรมการจะเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจในอำนาจ หน้าที่ และภารกิจของคณะกรรมการที่ตนเองสังกัด

จากการศึกษาดูงานครั้งนี้ คณะกรรมการเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการบรรยายสรุปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับงานวิจัย การค้นคว้า และการทำรายงานเพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับวงงานของสมาชิก โดยที่งบประมาณที่สมาชิกรัฐสภาได้รับมีมากกว่า ๑ ล้านเหรียญ/ปี และผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิก จำนวน ๒๐ คน/สมาชิก อีกทั้ง การให้บริการด้านการวิจัยสมาชิกรัฐสภาในรูปแบบต่างๆ มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจนและดำเนินงานอย่างเป็นกลาง เป็นความลับและตรงตามวัตถุประสงค์โดยศึกษาข้อมูลที่มีทั่วไปจากทั่วโลก และนำข้อมูลวิเคราะห์ว่าสหรัฐอเมริกาควรทำอย่างไร ทั้งนี้ หากสมาชิกรัฐสภาไทยจะได้รับการงบประมาณและผู้ช่วยดำเนินงานเพียงครั้งเดียวของสมาชิกรัฐสภาสหรัฐอเมริกา การเมืองไทยอาจพลิกประวัติศาสตร์เมืองและพัฒนาประเทศไปสู่ระบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

๔. การเข้าเยี่ยมคารวะและรับฟังบรรยายสรุป ๑๘๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย - สหรัฐอเมริกา จาก นายชียงค์ สัจจิพานนท์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ดีซี สรุปสาระสำคัญมีดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๓๗๖ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ และประธานาธิบดี Andrew Jackson ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาไมตรีและการพาณิชย์ (Treaty of Amity and Commerce) โดยประธานาธิบดี Andrew Jackson ได้ส่งนาย Edmund Roberts มายังกรุงเทพมหานคร เพื่อเจรจาจัดทำสนธิสัญญาทางการค้ากับไทย เช่นเดียวกับที่ไทยได้ทำสนธิสัญญาและข้อตกลงทางการค้ากับสหราชอาณาจักรเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๙

สนธิสัญญาทางไมตรีฉบับแรกนี้ นอกจากจะกำหนดให้มีการค้าขายเสรีระหว่างกันแล้ว ยังได้กล่าวถึงพันธสัญญาที่ทั้ง ๒ ฝ่ายให้ไว้แก่กันว่าจะเป็นมิตรประเทศที่มีไมตรีต่อกันตลอดไป และจากจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความร่วมมือทางการค้า ความสัมพันธ์ไทยและสหรัฐฯ ได้มีการพัฒนาและเกิดความแน่นแฟ้นขึ้นตามกาลเวลา จนกลายเป็นความสัมพันธ์ที่ครอบคลุมหลายมิติ หลายสาขา

ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทางด้านการเมือง ความมั่นคง การทหาร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา การบรรเทาภัยพิบัติ ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ในกรอบภูมิภาค หรือ ความสัมพันธ์ในระดับประชาชนต่อประชาชน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ในระดับประมุขของประเทศ พระมหากษัตริย์ทรงมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ โดยที่ พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงมีพระราชสาส์นโต้ตอบกับประธานาธิบดีสหรัฐฯ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่พระราชสาส์นฉบับหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงและเป็นที่รู้จักกันโดยกว้างขวาง คือ พระราชสาส์นของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงประธานาธิบดี James Buchanan เสนอที่จะพระราชทานช้าง ให้กับสหรัฐฯ โดยทรงอธิบายเป็นภาษาอังกฤษด้วยพระองค์เองถึงพระราชประสงค์ที่จะให้สหรัฐฯ นำช้างไป เลี้ยงและขยายพันธุ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการรับใช้และขนส่งในอเมริกา ซึ่งภายหลังประธานาธิบดี Abraham Lincoln ได้มีสาส์นกราบบังคมทูลขอพระทัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ และกราบบังคมทูลเกี่ยวกับ พระราชประสงค์ที่จะพระราชทานช้างแก่สหรัฐฯ ว่าสภาพอากาศในสหรัฐฯ นั้นไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงช้าง รวมทั้งมีเครื่องจักรไอน้ำที่มีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งภายในประเทศอยู่แล้ว

นอกจากนี้ ขบวนการเสรีไทยนับได้ว่ามีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ เป็นอย่างมาก ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ หลังจากที่ถูกกองทัพญี่ปุ่นบุกไทยและบังคับให้ไทยประกาศสงครามกับสัมพันธมิตร หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตันในขณะนั้น รับรู้ถึงเจตนารมณ์ของ คนไทยส่วนใหญ่ว่าไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล จึงประกาศว่า สถานเอกอัครราชทูตไทยไม่รับรองการที่รัฐบาลไทย ยอมจำนนแก่ญี่ปุ่นและประกาศให้สถานทูตเป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นต่อรัฐบาลไทย พร้อมทั้งรวบรวมข้าราชการ และนักเรียนไทยเข้าร่วมขบวนการเสรีไทย

ขบวนการเสรีไทยดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการของฝ่าย สัมพันธมิตรในการต่อต้านอำนาจกองทัพญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ทำให้สหรัฐฯ ไม่เคยประกาศสงครามต่อไทย และสนับสนุนให้ไทยเป็นอิสระและไม่ตกอยู่ในฐานะเช่นเดียวกับประเทศที่พ่ายแพ้อื่น ๆ ภายหลังสงคราม

ภายหลังหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยและสหรัฐฯ ได้ร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่เรื่อยมาทั้งใน สงครามเกาหลีและสงครามเวียดนาม นอกจากนี้ในยุคสงครามอินโดจีน ไทยและสหรัฐฯ ยังได้ร่วมมือกัน ต่อต้านภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ อาจเรียกได้ว่าความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ ในยุคดังกล่าวอยู่บน พื้นฐานของความร่วมมือด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ ดังจะเห็นได้จากแถลงการณ์ร่วมของ นายถนอม คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนาย Dean Rusk รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศสหรัฐฯ (Rusk-Thanat Communiqué) เมื่อปี ๒๕๐๕ ที่ย้ำถึงการเป็นพันธมิตรทาง สนธิสัญญาระหว่างกันของไทยและสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ ถือว่าเอกราชและบูรณภาพของไทยมีความสำคัญยิ่ง ต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และสันติภาพของโลก และให้คำมั่นสัญญาว่าจะปกป้องไทยจากการรุกราน ตามวิถีรัฐธรรมนูญ

อีกบทบาทสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสหรัฐฯ และยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น ถึงความสำคัญที่ทั้ง ๒ ประเทศ มีให้แก่กัน คือ การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงระหว่างทั้งสองประเทศ กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นกษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่เดินทางเยือนสหรัฐฯ ขณะกำลังครองราชย์สมบัติ โดยพระองค์เสด็จประพาสสหรัฐฯ ทั้งหมด ๒ ครั้ง ครั้งแรกก่อนขึ้นครองราชย์ เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๖๗ เพื่อทรงรักษาพระเนตร และครั้งที่ ๒ หลังจากที่ท่านขึ้นครองราชย์สมบัติแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ในการเสด็จประพาสครั้งนี้พระองค์ได้รับการต้อนรับจากปธน. Herbert Hoover และทรง พระราชทานสัมภาษณ์แก่หนังสือพิมพ์ใน Press Conference ที่นครนิวยอร์ก ซึ่งตกเป็นข่าวโด่งดัง

นอกจากนี้ ไทยและสหรัฐฯ ได้มีการหารือทางยุทธศาสตร์ประจำปีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทั้ง ๒ ประเทศ ผ่านกรอบการหารือ ๒ กรอบด้วยกัน คือ

๑) Thai-U.S. Strategic Dialogue - เป็นการหารือทางยุทธศาสตร์ระหว่างกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงกลาโหมจากทั้ง ๒ ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยกระดับความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี โดยทั้งสองประเทศจะผลัดกันเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม และเมื่อปี ๒๕๕๕ มีการจัดประชุม Strategic Dialogue ครั้งที่ ๔ ที่กรุงวอชิงตันโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าภาพ

๒) Thai -U.S. Strategic Defense Talks มีวัตถุประสงค์เพื่อหารือทางยุทธศาสตร์ระหว่างกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศ โดยให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศเป็นหลักทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งนี้ ปี ๒๕๕๖ ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมทั้งสองกรอบ

การค้า

สหรัฐอเมริกาเป็นตลาดนำเข้าและส่งออกที่สำคัญอันดับต้นๆ ของไทย โดยที่สหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญเป็นอันดับที่ ๓ สำหรับไทย (รองจากญี่ปุ่นและจีน) หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๙๒ ของยอดการส่งออกทั้งหมด และเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ ๔ (รองจากญี่ปุ่น จีน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์และมาเลเซีย) สินค้าส่งออก ๓ อันดับแรกของไทยไปสหรัฐฯ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ด้านสินค้านำเข้า ๓ อันดับแรกของไทยจากสหรัฐฯ ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ และเคมีภัณฑ์ โดยปี ๒๕๕๔ สหรัฐฯ ได้นำเงินเข้ามาลงทุนในไทยเป็นจำนวน ๑๑.๓ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับสหรัฐฯ ไทยเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๒๗ และตลาดนำเข้าที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๑๗ ของสหรัฐฯ โดยยอดการลงทุนไทยในสหรัฐฯ เมื่อปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๑๑๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

การให้ความช่วยเหลือ

ปี ๒๕๔๗ สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือไทยภายหลังเหตุการณ์สึนามิ

ปี ๒๕๔๘ ไทยก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่สหรัฐฯ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุเฮอร์ริเคนแคทรีน

ความร่วมมือด้านต่างๆ

ความร่วมมือทางวัฒนธรรมและการศึกษานับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสานความสัมพันธ์ในระดับประชาชนต่อประชาชนและช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ โดยที่กรอบความร่วมมือทางการศึกษาและวัฒนธรรมที่สำคัญ ได้แก่ โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาในโครงการ Fulbright และ AFS รวมถึงหน่วยอาสาสมัครเพื่อสันติภาพฯ หรือ Peace Corps ที่ได้เข้ามาช่วยปฏิบัติงานให้แก่หน่วยราชการของไทยในสาขาการศึกษาภาษาอังกฤษ การเกษตร การพัฒนาชนบท และการสาธารณสุข ตั้งแต่ปี ๒๕๐๕

สถานเอกอัครราชทูตฯ ในสหรัฐฯ ได้ให้การสนับสนุนโครงการไทยศึกษา เพื่อผลักดันให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเทศไทยในมหาวิทยาลัยชั้นนำของสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นที่ มหาวิทยาลัย Harvard, University of California - Los Angeles, University of North Carolina, University of Michigan, University of Wisconsin และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั่วประเทศ

นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ยังได้สนับสนุนโครงการโรงเรียนพี่-น้องไทยสหรัฐฯ ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาจากทั้งสองประเทศมีโอกาสเรียนรู้และสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยมีการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านสื่อ Social Media และกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยสถานทูตฯ

อย่างไรก็ดี ประชาชนชาวไทยและอเมริกันมีความสัมพันธ์ที่เป็นไมตรีต่อกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จาก ความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้องระหว่างเมืองหลวงของไทยและสหรัฐฯ ที่มีมายาวนานกว่า ๕๐ ปี และเพิ่งจะมีการลงนามกระชับความสัมพันธ์กันระหว่างนายกเทศมนตรีกรุงวอชิงตันและ หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเมื่อปีที่แล้ว โดยในปี ๒๕๐๖ กรุงเทพฯ ได้มอบระฆังบรอนซ์ เป็นของขวัญแก่ประชาชนชาววอชิงตันดี.ซี. ในนามประชาชนชาวกรุงเทพ ซึ่งปัจจุบันระฆังดังกล่าวได้ตั้งอยู่ที่ศาลากลางกรุงวอชิงตัน บนถนน Pennsylvania และหินสลักชื่อประเทศ “สยาม” ที่ผนังด้านในของอนุสาวรีย์วอชิงตัน (Washington Monument) นับว่าเป็นของขวัญอีกชิ้นหนึ่งที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ในระดับประชาชนต่อประชาชนที่มีมายาวนานระหว่างทั้งสองประเทศ โดยหินก้อนดังกล่าวได้ถูกติดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๘ ร่วมกับหินจากมลรัฐและประเทศอื่นๆ ที่ผนังด้านในของอนุสาวรีย์ด้วย

๕. การเข้าเยี่ยมชมการระและพบปะสนทนากับ นายนครชิต สิงหเสนี เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก พร้อมด้วยคณะที่ปรึกษาทางทหารและที่ปรึกษาฝ่ายการพาณิชย์ ประจำคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทย ประจำสหประชาชาติ สรุปสาระได้ดังนี้

สหประชาชาติ (United Nations: UN) หรือ องค์การสหประชาชาติ เป็นองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ความร่วมมือในกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน กระบวนการทางสังคม และการบรรลุสันติภาพโลก

สหประชาชาติได้ก่อตั้งขึ้น ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพื่อแทนที่ “สันนิบาตชาติ” และเพื่อยุติสงครามระหว่างประเทศ อีกทั้ง ยังเป็นเวทีสำหรับการเจรจาระดับประเทศที่สำคัญอีกด้วย ดังนั้น สหประชาชาติจึงมีองค์กรจำนวนมากเพื่อนำภารกิจไปปฏิบัติ

สหประชาชาติ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๙๓ ประเทศ ระบบสหประชาชาติตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ๖ องค์การหลัก ได้แก่

- ๑) สมัชชาใหญ่
- ๒) คณะมนตรีความมั่นคงคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม
- ๓) สำนักงานเลขาธิการ
- ๔) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
- ๕) คณะมนตรีภาวะทรัสตี (ปัจจุบันยุติบทบาทแล้ว)
- ๖) องค์กรอื่นๆ อาทิเช่น องค์การอนามัยโลก ยูเนสโก และยูนิเซฟ โดยที่ตำแหน่งที่สำคัญ

ที่สุดของสหประชาชาติ คือ เลขาธิการสหประชาชาติ และผู้ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน คือ นายบัน คี มุน ชาวเกาหลีใต้

ทำเนียบเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ เป็นอาคารสำนักงานทั้งหมด ๗ ชั้น ใช้เป็นที่ปฏิบัติงานตามลำดับดังนี้

- ชั้น ๑ - ๒ เป็นห้องรับแขกและห้องจัดเลี้ยงรับรอง
- ชั้น ๓ เป็นห้องประชุม และห้องทำงาน
- ชั้น ๔ เป็นสำนักงานที่ปรึกษาทางทหารปฏิบัติงานร่วมกับข้าราชการคณะทูตถาวรไทย

กระทรวงการต่างประเทศ

- ชั้น ๕ - ๖ สำหรับข้าราชการของคณะทูตถาวรไทย กระทรวงการต่างประเทศ และ
- ชั้นที่ ๗ เป็นชั้นที่ปฏิบัติงานของเอกอัครราชทูต

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ จะมีที่ปรึกษาฝ่ายการเมือง ที่ปรึกษาฝ่ายการพาณิชย์ ที่ปรึกษาทางทหารโดยให้ความสำคัญกับการรักษาสันติภาพ ความมั่นคง และการทหารและข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศร่วมปฏิบัติภารกิจที่มีความแตกต่างจากสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่มีหน้าที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและดูแลคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ

ในการนี้ เอกอัครราชทูตได้กล่าวโดยสรุปถึงประเด็นการเลือกตั้ง ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ โดยการเลือกตั้งครั้งนี้ ประเทศคาซัคสถานจะเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย เนื่องจากคาซัคสถานมีเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคงกว่า ๑๘ ปี มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย เช่น ก๊าซ และ น้ำมัน และมีอำนาจต่อรองในกลุ่มประเทศเกิดใหม่ แม้จะเป็นประเทศเล็กๆ แต่กลับได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประเทศมุสลิมและ Organization of Islamic Cooperation : OIC อย่างไรก็ดี คณะกรรมาธิการการต่างประเทศสามารถช่วยผลักดันงบประมาณให้กับกระทรวงการต่างประเทศในการดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้แทนจากประเทศไทยได้ดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อไป

ในระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๑. พบปะสนทนา รับฟังบรรยายสรุป และเลี้ยงรับรองจาก นายพิษณุ สุวรรณะชญ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง

นายพิษณุ สุวรรณะชญ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง ได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีความสัมพันธ์ที่ติดกันอย่างยาวนาน ปัจจุบันพบว่าการเปิดประเทศมากขึ้นนับแต่มีการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นที่จับตามองของนานาชาติ สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน การพัฒนาของพม่าอาจจะนำมาสู่โอกาสหลายด้านของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสาธารณสุข เนื่องจากบริการทางการแพทย์และมาตรฐานทางสาธารณสุขของพม่าไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ ทำให้ปัจจุบันนี้ มีประชาชนชาวพม่าเดินทางเข้ามาใช้บริการด้านการแพทย์ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย ซึ่งก็สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) อย่างไรก็ตาม การเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุขจำเป็นจะต้องมีการสนับสนุนในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การเพิ่มเที่ยวบินระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ การให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขกับพม่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

๒. เข้าพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ณ รัฐสภา กรุงเนปิดอว์

ในการนี้คณะกรรมการได้มีโอกาสเข้าพบกับ H.E. Mr. Hla Myint Oo ประธานคณะ กรรมการธิการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และคณะ

คณะกรรมการฯ ได้ร่วมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประธานคณะกรรมการ
การต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และคณะ สรปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เป็นเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมา เป็นระยะเวลานาน มีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนาและวิถีชีวิตของประชาชน แม้ปัจจุบันนี้ จะเกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนทั้งสองยังคงแน่นแฟ้น ไม่เสื่อมคลาย

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ โดยในระยะแรกได้ใช้ระบบการปกครองประชาธิปไตยจนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๕๒ เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ฝ่ายทหารเข้ามาปกครองประเทศ จึงไม่มีการใช้ระบอบรัฐสภานับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม ปี ค.ศ. ๑๙๘๘ มีการทำรัฐประหารซึ่งคณะรัฐประหารประกาศยอมรับหลักการประชาธิปไตยและจะดำเนินการไปสู่การเป็นประชาธิปไตยในอนาคต สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ใช้ในการปกครองได้รับประชมติจากประชาชนเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ซึ่งชาวพม่า

ร้อยละ ๙๒ ลงมติรับรองร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว และต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งมีพรรคการเมืองลงสมัครรับเลือกตั้งเกือบ ๔๐ พรรค การประชุมสภาในระยะแรกหลังการเลือกตั้งมีข้อติดขัดอยู่บ้าง เนื่องจากพม่ายังมีประสบการณ์น้อยสำหรับระบบรัฐสภา แต่ปัจจุบันนี้ผ่านมาเป็นระยะเวลากว่า ๒ ปี สถานการณ์ต่างๆ ดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งระหว่างนี้คณะผู้แทนพม่าได้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานยังต่างประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย

สำหรับการจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ ถือเป็นพัฒนาสำคัญของอาเซียนที่ทั่วโลกกำลังจับตามอง การร่วมมือด้านต่างๆ ในอาเซียนควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมซึ่งมีทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยและประเทศพม่าซึ่งมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันอาจจะมีความร่วมมือต่างๆ ที่สนับสนุนระหว่างกันในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาและศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เช่น แนวคิดในการจัดตั้งสถาบันเพื่อการศึกษาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองอาเซียน (ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity: AICEP) โดยจะเริ่มจาก ๕ ประเทศลุ่มน้ำโขงก่อน ซึ่งเป็นประเทศที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมร่วมกัน คือ กัมพูชา ไทย ลาว พม่า และเวียดนาม โดยผู้แทนของทั้ง ๕ ประเทศ ได้มีการหารือกันเบื้องต้น และทุกฝ่ายได้เห็นด้วยในหลักการจัดตั้งสถาบัน AICEP อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตต่อไป

๓. เข้าพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประธานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ วุฒิสภา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ณ รัฐสภา กรุงเนปิดอร์

ในการนี้คณะกรรมการธิการได้มีโอกาสเข้าพบกับ H.E. Col. Maung Maung Htoo ประธานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ วุฒิสภา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และคณะ

คณะกรรมการธิการฯ ได้ร่วมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประธานคณะกรรมการธิการการต่างประเทศ วุฒิสภา สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และคณะ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเทศไทยเป็นมิตรประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาโดยตลอดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว ประชาชนของทั้งสองประเทศก็มีความสัมพันธ์ที่ดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอมา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย กลไกที่สำคัญที่สุดคือ รัฐสภา สำหรับรัฐสภาพม่าประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งในเขตต่างๆ ส่วนสมาชิกวุฒิสภามาจากผู้แทนภาคและรัฐต่างๆ ซึ่งสมาชิกของทั้งสองสภาจะมีทั้งผู้แทนจากชนเผ่าและศาสนาต่างๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดในพม่า เป็นการร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชนพม่า โดยขณะนี้รัฐสภาพม่าอยู่ระหว่างการประชุมเกี่ยวกับแผนพัฒนาแห่งชาติ

ประเทศไทยและพม่ามีพรมแดนประเทศติดกัน อาจเกิดกรณีการกระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ทั้งสองประเทศก็มีความพยายามในการร่วมมือกันแก้ไขปัญห และประสานความร่วมมือในโครงการพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายที่กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นไปด้วยดีมาโดยตลอดนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ต่อไปในการนี้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนผู้แทนของทั้ง ๕ ประเทศลุ่มน้ำโขง คือ กัมพูชา ไทย ลาว พม่า และเวียดนาม ได้มีการหารือกันเบื้องต้นและทุกฝ่ายได้เห็นด้วยในหลักการแนวคิดในการจัดตั้งสถาบันเพื่อการศึกษาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อความเจริญรุ่งเรืองอาเซียน (ASEAN Institute of Regional Cooperation and Economic Prosperity: AICEP) โดยจะเริ่มจาก ๕ ประเทศก่อน แล้วอาจจะขยายไปในภูมิภาคอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศต่อไป

๔. เข้าพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับรองประธานสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (UMFCCI) โดยมีสาระสำคัญคือ

ในการนี้คณะกรรมการได้มีโอกาสเข้าพบกับ Mr. U Zan Min Win รองประธานสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และคณะ โดยคณะกรรมการฯ ได้ร่วมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเทศไทยและพม่าเป็นประเทศคู่ค้าที่มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกันมาอย่างยาวนาน ไทยเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนในพม่าสูงสุดเป็นอันดับที่ ๒ ปัจจุบัน มีประชาชนชาวพม่าเดินทางเข้าไปทำงานที่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนโยบายการเพิ่มค่าแรงงานขั้นต่ำเป็นวันละ ๓๐๐ บาท ถือว่าเป็นค่าแรงที่มีมูลค่าสูงสำหรับผู้ใช้แรงงาน นอกจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพม่าและไทยมีความใกล้เคียงกันอย่างมากแล้ว ไทยกับพม่ายังเป็นประเทศเกษตรกรรมเช่นเดียวกัน แต่ไทยเน้นการส่งออกข้าวเป็นหลัก ส่วนพม่าเน้นการส่งออกถั่วเป็นหลัก สำหรับภาคอุตสาหกรรม พม่าอาจจะยังไม่มีการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมมากนัก แต่จุดเด่นของพม่าคือ พม่ามีทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรแรงงานจำนวนมากที่จะรองรับสำหรับการบุกเบิกในภาคอุตสาหกรรม ปัจจุบันรัฐบาลพม่าได้ออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของชาวต่างชาติเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๑๒ และอยู่ระหว่างพิจารณาออกกฎระเบียบเพิ่มเติมในการกำหนดสัดส่วนการเข้าลงทุนของชาวต่างชาติ ซึ่งในธุรกิจบางประเภทอาจจะเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติลงทุนได้ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์

สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (The Republic of the Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry หรือ UMFCCI) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๑๙ มีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในความพยายามเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของพม่า เนื่องจากสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (UMFCCI) มีเครือข่ายที่กว้างขวางและมีความร่วมมือกับสมาคมต่างๆ สำหรับการลงทุนในภาคธุรกิจสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ในพม่านั้น ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนโดยภาครัฐบาล และการผลักดันในภาคส่วนธุรกิจต่างๆ อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีเป็นสำคัญ

สรุปและข้อเสนอแนะ

๑. ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ทั้งสองฝ่ายยินดีให้การสนับสนุนความร่วมมือด้านต่างๆ ทั้งด้านการเมือง การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการเชื่อมต่อกคมนาคม

๒. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ในปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงก้าวสู่การเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น แม้จะยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายด้าน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของพม่าก็เป็นที่น่าจับตามองและอยู่ในความสนใจของนานาชาติ

๓. สนับสนุนให้มีการอำนวยความสะดวกและดำเนินการที่เป็นประโยชน์ในการเชื่อมต่อการบริการด้านสาธารณสุขของจังหวัดภาคเหนือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub)

การรับรองแขกต่างประเทศ
ของคณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร
(ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ - วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๖)

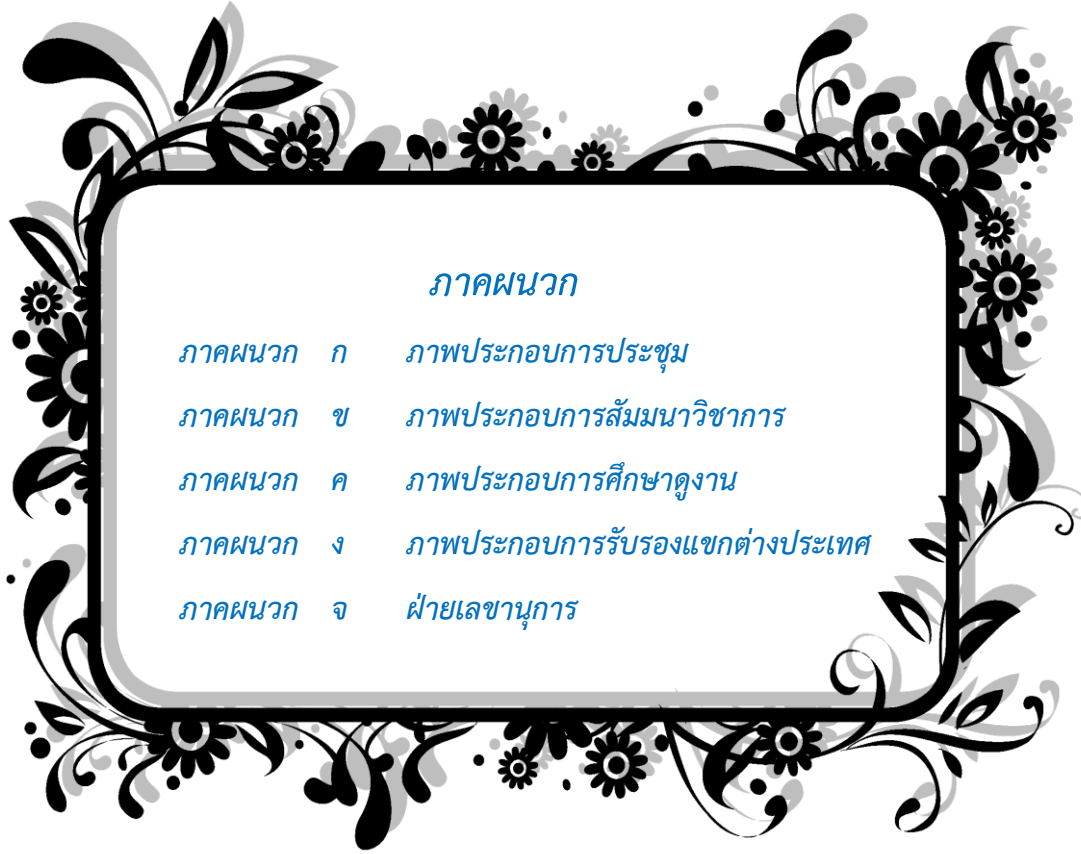

การรับรองแขกต่างประเทศของคณะกรรมการสิทธิการการต่างประเทศ

ลำดับที่	รายชื่อ/ตำแหน่ง	ประเทศ/หน่วยงาน	วันที่ให้การต้อนรับ
๑	นายเวอร์เนอร์ ลางแกน สมาชิกสภายุโรป และประธานกลุ่มดูแล ความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอาเซียน และคณะ	กลุ่มประเทศในยุโรป	วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
๒	นายกว่าน มู่ (Mr.Guan Mu) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำประเทศไทย	สาธารณรัฐประชาชนจีน	วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
๓	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต	สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต	วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔
๔	Mrs. Christine Schraner Burgener เอกอัครราชทูตสมาพันธรัฐสวิส ประจำ ประเทศไทย	สมาพันธรัฐสวิส	วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕
๕	นาย Ya. Batsuuri ประธานกลุ่มมิตรภาพฯ มองโกเลีย-ไทย และคณะ	ประเทศมองโกเลีย	วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕
๖	นายมิชาเอล โกลส สมาชิกผู้แทนราษฎรเยอรมนีและอดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและ เทคโนโลยีเยอรมนี	สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕
๗	คณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเยอรมัน และ กลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียน	สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและกลุ่มประเทศอาเซียน	วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
๘	H.E. Miss Ana Maria Ramirez เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอาร์เจนตินาประจำ ประเทศไทย	สาธารณรัฐอาร์เจนตินา	วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
๙	เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประจำประเทศไทย	สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๑๐	Mr. Brad Adams Executive Director of Human Right Watch's Asia Division	Human Right Watch's Asia Division	วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ลำดับที่	รายชื่อ/ตำแหน่ง	ประเทศ/หน่วยงาน	วันที่ให้การต้อนรับ
๑๑	Mr.Michael Indiotik	องค์กร SD	วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕
๑๒	นายเวอร์เนอร์ ลางแกน สมาชิกสภายุโรป และประธานกลุ่มดูแลความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอาเซียน และคณะ	กลุ่มประเทศในยุโรป	วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕
๑๓	H.E. Dr. Philipp Roster รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและเทคโนโลยี และคณะ	สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕
๑๔	H.E. Miss Ana Maria Ramirez เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอาร์เจนตินาประจำประเทศไทย	สาธารณรัฐอาร์เจนตินา	วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖
๑๕	Mr.Hossein Kamalian เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านประจำประเทศไทย	สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน	วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖
๑๖	เลี้ยงรับรองเอกอัครราชทูตของประเทศ กลุ่มน้ำโขง - H.E. Madam You Ay เอกอัครราชทูตกัมพูชา - H.E. U Pin Win เอกอัครราชทูตเมียนมาร์ - H.E. Ngo Duc Thang เอกอัครราชทูตเวียดนาม - H.E. Ly Bounk ham เอกอัครราชทูตลาว	ประเทศกลุ่มน้ำโขง (กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนามและลาว)	วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖
๑๗	Mr.Simon Roded เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มียอำนาจเต็มแห่งรัฐอิสราเอลประจำประเทศไทย	รัฐอิสราเอล	วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖
๑๘	พันโทหญิง ลัดดา แทมมี ดักเวิร์ธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา	ประเทศสหรัฐอเมริกา	วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
๑๙	Mr.Marat Ycssenbayev เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มียอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถานประจำประเทศไทย	สาธารณรัฐคาซัคสถาน	วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖

A decorative border featuring stylized black and white floral motifs, including leaves, stems, and various flower shapes, framing the central text area.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	ภาพประกอบการประชุม
ภาคผนวก ข	ภาพประกอบการสัมมนาวิชาการ
ภาคผนวก ค	ภาพประกอบการศึกษาดูงาน
ภาคผนวก ง	ภาพประกอบการรับรองแขกต่างประเทศ
ภาคผนวก จ	ฝ่ายเลขานุการ

ภาพการประชุมคณะกรรมการการต่างประเทศ
สภาผู้แทนราษฎร
เพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่

ภาพการสัมมนาวิชาการ ของคณะกรรมการการต่างประเทศ

การสัมมนาเรื่อง “ประเทศไทยกับศาลอาญาระหว่างประเทศ”
วันอังคารที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ณ ห้องกรรมการธิการ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

การสัมมนาเรื่อง “การปรองดอง: ประสบการณ์ของมิตรประเทศ”
วันจันทร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕
ณ หอประชุมองค์การสหประชาชาติ หมายเลข ๓ อาคารองค์การสหประชาชาติ
กรุงเทพมหานคร

ภาพการศึกษาดูงาน ของคณะกรรมการการต่างประเทศ

การเดินทางศึกษาดูงาน
ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมนี
ในระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน – ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุป ณ สภายุโรป ราชอาณาจักรเบลเยียม

พบปะสนทนา นายอภิชาติ จินวรณ์ ออท.ไทย
ณ กรุงบรัสเซลล์ ราชอาณาจักรเบลเยียม

พบปะสนทนา นายวีรชัย พลาศรัย ออท.ไทย ณ กรุงเทพฯ
ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

พบปะสนทนาผู้แทนประธานศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)
ณ ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

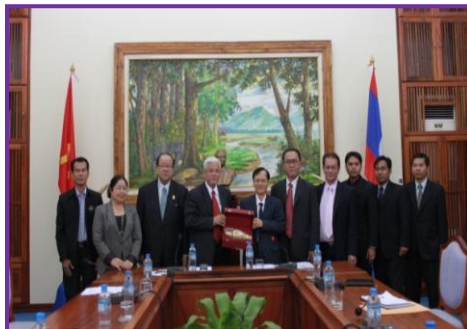
พบปะสนทนาวางนงนุช เพ็ชรรัตน์ ออท.ไทย
ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การเดินทางศึกษาดูงาน
ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เข้าเยี่ยมคารวะ ดร.คำแพง ไชสมแพง
เจ้าแขวงหลวงพระบาง

พบปะสนทนา ดร.กุแก้ว อักคะมนต์
ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ณ สภาแห่งชาติลาว

พบปะสนทนา และเลี้ยงรับรองจาก นายวิวัฒน์ ศรีวิหค ออท.ไทย ณ นคร
หลวงเวียงจันทน์

การเดินทางศึกษาดูงาน
ณ ประเทศมาเลเซีย
ระหว่างวันที่ ๑๕ -๑๘ กันยายน ๒๕๕๕

รับฟังบรรยายสรุปจาก ออท.ไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์
ประเทศมาเลเซีย

เยี่ยมชม และรับฟังบรรยายสรุปจาก
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติมาเลเซีย

พบปะสนทนากับ Datuk Seri Tengku Adnan Tengku Mansor
เลขาธิการพรรคอัมโน สภาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมืองปุตราจายา

การเดินทางศึกษาดูงาน
ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา
ในระหว่างวันที่ ๑๖ - วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เข้าเยี่ยมคารวะประธานสภาแห่งชาติกัมพูชา
ณ อาคารรัฐสภา

พบปะสนทนาและหารือร่วมกับคณะกรรมการการต่างประเทศ
ความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารมวลชน
สภาแห่งชาติกัมพูชา

พบปะสนทนา รับฟังบรรยายสรุป และเลี้ยงรับรองจาก นายสมปอง สวงนบรรณเอกอัครราชทูตไทย
ณ กรุงพนมเปญ

การเดินทางไปศึกษาดูงาน
ณ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ในระหว่างวันที่ ๒๙ -๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ภาพการรับรองแขกต่างประเทศ
ของคณะกรรมการการต่างประเทศ

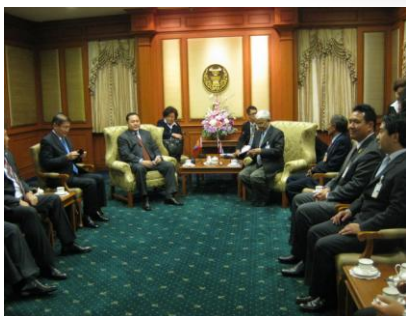
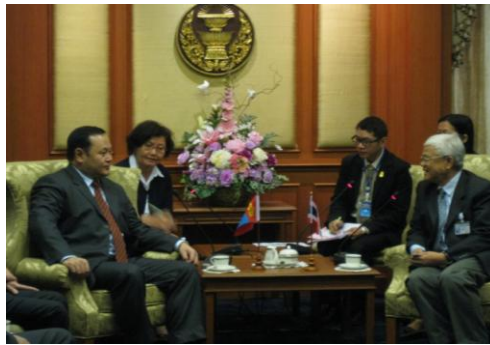
คณะกรรมการต้อนรับและเลี้ยงรับรองนายกว่าน มู่ (Mr.Guan Mu)
เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย พร้อมคณะ
ในวันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต
เข้าเยี่ยมพบปะสนทนาคณะกรรมการการต่างประเทศ
ในวันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

นาย Ya. Batsuuri ประธานกลุ่มมิตรภาพฯ มองโกเลีย-ไทย และคณะ จะขอ
เข้าพบหารือข้อราชการกับประธานคณะกรรมการมาธิการการต่างประเทศ
ในวันจันทร์ที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕

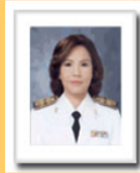
คณะกรรมการการต่างประเทศ พบปะ
Mrs. Christine Schraner Burgener
เอกอัครราชทูตสมาพันธรัฐสวิส ประจำประเทศไทย
วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕

ฝ่ายเลขานุการ

กลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ

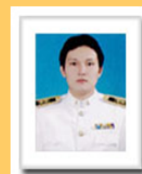
นางสาวจันทิมา ทองชาติ
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

นางสาวศิริรัตน์ พลชนะ
วิทยาการชำนาญการ

นางสาวนิธิยา ผาสุธ
นิติกรชำนาญการ

นายวศิน วิวัฒน์นิรันดร์
นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวทิพย์มณี หนูเอียด
นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวริสสา อิงคศิริ
นิติกรปฏิบัติการ

นายดลวัชย์ สิทาวิรัตน์กุล
วิทยาการชำนาญการ

นางสาวณัฏฐดา จันทรทอง
วิทยาการปฏิบัติการ

นางสาวอนุสรา นัยจิตร
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวเพ็ญภา สุวงศ์
เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

นางสาวณัฏฐิกา ร่องวังหล้า
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

นางสาวกนกวรรณ ปารังชาติ
เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

สำนักกรรมการธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๔-๒๖๓๘, ๒๖๓๙

โทรสาร ๐-๒๒๔๔-๒๖๔๓

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

ของ

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

สรุปผลการดำเนินงาน

ของ

คณะกรรมการการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย
กับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

จัดทำโดย

คณะกรรมการการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย
กับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

ด้วยกรอบภารกิจของคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการต่างประเทศ ในการกระทำการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำการกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ ทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการครอบคลุมหลายด้านหลายมิติ คณะกรรมการการต่างประเทศจึงได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการต่างๆ ขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมในมิติวิถีชีวิตและการปกครองตามแนวทางของอิสลาม ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

อนึ่ง สรุปลผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร เล่มนี้ได้รวบรวมสรุปลผลการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึง ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลกมุสลิมอันมีผลต่อการกำหนดแนวนโยบายต่างประเทศของไทย รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร อาจยังมีความไม่สมบูรณ์เนื่องจากยังขาดข้อมูลด้านการสัมมนาเชิงวิชาการ ทั้งนี้ ด้วยมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นผลให้คณะอนุกรรมการสิ้นสุดภารกิจลง แต่เพื่อให้การพิจารณาของคณะอนุกรรมการสูญเปล่า จึงได้จัดทำหนังสือสรุปลผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมขึ้นเพื่อคณะกรรมการการต่างประเทศชุดต่อไปจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและจะได้เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์นี้ให้กับประชาชน/ผู้ที่สนใจต่อไป

คณะอนุกรรมการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม
ในคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

✿	รายนามคณะอนุกรรมการ	๑
✿	รายนามที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ	๑
✿	กรอบการดำเนินงาน	๑
✿	การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ	๒
✿	สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๓
	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ “อิสลาม” และ “มุสลิม”	๓
	๒. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	๕
	๓. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม (อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต) ในประเด็นด้านความสัมพันธ์และโอกาสทางการค้า การลงทุน ของประเทศไทย ในกลุ่มประชาชาติมุสลิม	๑๐
	๔. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต	๑๔
	๕. ความสัมพันธ์ โอกาส และอุปสรรคทางการค้า การลงทุน ระหว่างประเทศไทย กับกลุ่มประเทศเอเชียกลาง	๒๐
	๖. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐตุรกี	๒๔
	๗. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษา	๒๖
	๘. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและความคืบหน้าของคดีฆาตกรรม นักการทูตชาว ซาอุดีอาระเบีย	๒๙
	๙. สถานการณ์การหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญา	๓๑
	๑๐. ชาวมุสลิมในเขตปกครองตนเองซินเจียง (เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม)	๓๕
	๑๑. เหตุการณ์การใช้อาวุธเคมีโจมตีย่านที่อยู่อาศัยของประชาชน ในสาธารณรัฐ อาหรับซีเรีย : ศึกษาในประเด็นแนวโน้มบทบาทประเทศมหาอำนาจ และผลกระทบ ต่อเวทีโลก ตลอดจนปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย	๓๘
✿	ที่ปรึกษาประธานประจำคณะอนุกรรมการฯ	๔๐
✿	ฝ่ายเลขานุการประจำคณะอนุกรรมการฯ	๔๑

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย กับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

รายนามคณะกรรมการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราฮิมมูลา	เป็น ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก	เป็น รองประธานคณะกรรมการ
๓. นายฮอซาลี มาห์หมัด	เป็น โฆษกคณะกรรมการ
๔. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	เป็น อนุกรรมการ
๕. นายเจริญ คันทวงศ์	เป็น อนุกรรมการ
๖. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์	เป็น อนุกรรมการ
๗. นายณรงค์ คูдинг	เป็น อนุกรรมการ
๘. นายเจอะอามิง โต๊ะตาหยง	เป็น อนุกรรมการ
๙. นายรุ่งเดช หลิว	เป็น อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวสุดา สุวิชาโสภณ	เป็น อนุกรรมการ

รายนามที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ

๑. นายพัฒนา หลังปูเต๊ะ
๒. นายสุขเกษม โยธาสุมุท
๓. นายสุรพล เกียรติไชยากร
๔. รองศาสตราจารย์ จรัญ มะลูลีม
๕. นายประจักษ์ ทรัพย์มณี
๖. นายพิพัฒน์ ไทรพิก
๗. นายศราวุฒิ อารีย์
๘. นายนทีทอง มหาสิทธิโชติ
๙. นายอิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา
๑๐. นายสมาน เลิศวงศ์รัฐ

กรอบการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมนั้นเพื่อพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมในมิติวิถีชีวิตและการปกครองตามแนวทางของอิสลาม ทั้งในแง่สังคม การศึกษา ศาสนา และสาธารณสุข ภายใต้แนวคิดที่จะสร้างความเป็นเอกภาพเกี่ยวกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม ทั้งในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกกลาง ในประเทศจีนและภูมิภาคอื่นๆ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม รวมถึงการเฝ้าระวังสถานการณ์ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน

ที่นับถือศาสนาอื่นกับประชาชนที่เป็นมุสลิมซึ่งอาจจะเป็นหนทางหนึ่งในการลดระดับความตึงเครียดของปัญหาบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมจะเน้นการพิจารณาศึกษาโดยคำนึงถึงแนวโน้มความเป็นไปในภูมิภาคอาเซียนและประโยชน์ของประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจด้วย เช่น การขยายตลาดการค้าอาหารฮาลาล เป็นต้น ซึ่งคณะอนุกรรมการจะพิจารณาศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริงโดยการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการเพื่อให้ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม และเห็นควรให้มีการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ประชาชนในโอกาสต่อไป

การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

ที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม มีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การประชุมคณะอนุกรรมการ รวมจำนวน ๑๖ ครั้ง (ระหว่างวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึง ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๒. การสัมมนาเชิงวิชาการของคณะอนุกรรมการ

เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม จึงสิ้นสุดภารกิจ

สรุปผลการพิจารณาศึกษา

๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ “อิสลาม” และ “มุสลิม”

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

นายศราวุฒิ อารีย์

รองผู้อำนวยการศูนย์มุสลิมศึกษา

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาของคณะกรรมการ

“อิสลาม” ความหมายโดยทั่วไปคือ การยอมจำนนต่อผู้เป็นเจ้าพระองค์เดียว หรือสันติภาพ แต่ความหมายของอิสลามอีกประการหนึ่งคือ ความเป็นภราดรภาพในสากลโลก ความเป็นพี่เป็นน้อง (brother hood) นอกจากนี้ ศาสนาอิสลามเชื่อในหลักการมนุษยชาต/หญิง คู่แรก (อาดัมและฮาวา/อีฟ) มนุษย์ทุกคนบนโลกจึงเป็นพี่น้องกัน (ไม่เฉพาะชาวมุสลิม) ดังนั้น “อิสลาม” อีกความหมายหนึ่งคือ ความเป็นพี่เป็นน้อง (brother hood)

หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มี ๒ ส่วนสำคัญ คือ

๑) หลักศรัทธา ๖ ประการ ได้แก่

๑.๑ ศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว คือ อัลลอฮ์

๑.๒ ศรัทธาในบรรดา มลาอิกะฮ์ หรือเทวดา

๑.๓ ศรัทธาในบรรดา คัมภีร์ทั้งหลายของพระองค์

๑.๔ ศรัทธาในบรรดานบี (ศาสดา) ทั้งหลาย

๑.๕ ศรัทธาในวันสุดท้าย และการเกิดใหม่ในวันปรโลก

๑.๖ ศรัทธาในกฎกำหนดสถานะของพระองค์ คือ ต้องศรัทธาว่าสรรพสิ่งทั้งหลายในสากลจักรวาลล้วนเกิดขึ้นมาและดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ของอัลลอฮ์ทั้งสิ้น เช่น ไฟมีคุณสมบัติร้อน น้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ

๒) หลักปฏิบัติ ๕ ประการ ซึ่งเป็นการกระทำคุณงามความดี เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างมุสลิมกับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม ได้แก่

๒.๑ การปฏิญาณตนว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และท่านนบีมุฮัมมัดคือ ศาสนทูตของพระองค์”

๒.๒ การนมาซ หรือนมัสการวันละ ๕ เวลา คำว่า “นมาซ” เป็นภาษาเปอร์เซีย หรือในภาษาไทยเรียกว่า “ละหมาด” เวลาที่กำหนดไว้ คือ ย่ำรุ่งก่อนดวงอาทิตย์ขึ้น บ่าย เย็น หัวค่ำ และยามดึกก่อนเที่ยงคืน การละหมาดอาจทำที่ใดก็ได้แต่ต้องหันหน้าไปทางเมืองเมกกะประเทศซาอุดีอาระเบีย

๒.๓ การถือศีลอดเป็นเวลา ๑ เดือน คือเดือนที่ ๙ ของฮิจเราะห์ศักราชตามปฏิทินทางจันทรคติของอิสลาม ซึ่งเรียกเดือนเราะมะฎอน

๒.๔ การบริจาคชะกาต

๒.๕ การประกอบพิธีฮัจญ์ คือการไปเยี่ยมหรือการเดินทางไปมكةฮ์

ทัศนคติต่อชาวมุสลิมในแง่ลบ มีเหตุปัจจัยดังนี้

แหล่งข้อมูล ในอดีตนักวิชาการชาวตะวันตกส่วนใหญ่ได้แสดงทัศนะเรื่อง “อิสลาม” ในแง่ลบ ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับอิสลาม

ความสมบูรณ์ของข้อมูล กล่าวคือ จากมุมมองที่ว่าชาวมุสลิมมีลักษณะเคร่งครัด แต่ในความเป็นจริงแล้วยังมีมิติอื่นๆ ของชาวมุสลิมที่เป็นเรื่องของความผ่อนคลายมีความสนุกสนานเช่นกัน

การแยกแยะประเพณีปฏิบัติเฉพาะพื้นที่กับหลักการของศาสนาอิสลาม เช่น การปฏิบัติต่อสตรีของกลุ่มตอลิบานเป็นเพียงหลักประเพณีปฏิบัติของกลุ่มประเทศในแถบเอเชียใต้เท่านั้น

โลกมุสลิมแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มประเทศอาหรับ ซึ่งใช้ภาษาอาหรับและสังกัดอยู่ในองค์กรสันนิบาตอาหรับ

๒) กลุ่มประเทศมุสลิมที่มีใช้ภาษาอาหรับ ได้แก่ ตุรกี อิหร่าน มาเลเซีย บรูไนดารุส-ซาลาม เป็นต้น ซึ่งจำนวนประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มประเทศอาหรับ (มีจำนวนมากกว่า ๓๐ ประเทศ)

๓) มุสลิมชนกลุ่มน้อย ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในประเทศไทยมีประมาณ ๔ ล้านคน (อินเดียและจีนมีจำนวนมุสลิมชนกลุ่มน้อยมากที่สุด)

ความแตกต่างระหว่างโลกอิสลามกับโลกมุสลิม

เหตุผลเชิงภูมิศาสตร์การเมือง : อดีตอิสลามปกครองโลกมามากกว่า ๘๐๐ ปี เห็นได้จากร่องรอยของอารยธรรมอิสลาม

สำนักคิด : “ชีอะฮ์” และ “ซุนนี” โดยสำนักคิดซุนนี เชื่อว่าผู้นำสามารถเป็นใครก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องสืบเชื้อสายจากท่านศาสดามุฮัมมัด แต่สำนักคิดชีอะฮ์ เชื่อว่าผู้ที่จะมีมาดำรงตำแหน่งผู้นำจำเป็นต้องสืบเชื้อสายจากท่านศาสดามุฮัมมัดเพียงเท่านั้น

มิติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

จากมุมมองที่ว่ามุสลิมเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง เช่น กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณของจังหวัดชายแดนใต้ สาเหตุความขัดแย้งคือ การแก้ไขปัญหามิตรงจุด (เป็นปัญหาด้านการปกครองไม่ใช่ศาสนา) อย่างไรก็ตาม การนับถือศาสนาที่แตกต่างกันหรือการมีความเชื่อที่แตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติและสงบ

คณะอนุกรรมการควรรวบรวมหลักปฏิบัติการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ในสังคมของชาวมุสลิม (สิ่งที่สามารถปฏิบัติได้และปฏิบัติไม่ได้) ที่ตรงตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิทวา (การให้ความกระจ่างในสาระที่เกี่ยวข้องกับศาสนบัญญัติ)

รัฐสภาเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถสร้าง/เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่อง มุสลิม-อิสลามให้กับประชาชนทั่วไปตลอดจนประชาชนชาวมุสลิม

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. นายศราวุฒิ อารีย์

รองผู้อำนวยการศูนย์มุสลิมศึกษา
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. รองศาสตราจารย์จรัญ มะลูลีม

อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์
สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การพิจารณาของคณะกรรมการ

โลกมุสลิมมีประชากรประมาณ ๑,๖๐๐ ล้านคนทั่วโลก กระจายตัวในภูมิภาคต่างๆ ทั้งในเอเชีย แอฟริกาและยุโรป และกำลังมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งที่ทำให้ศาสนาอิสลามในยุโรป ขยายตัวอย่างเร็วคือเหตุการณ์วินาศกรรม เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือเหตุการณ์ ๙/๑๑ ที่ทำให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจในศาสนาอิสลามมากขึ้น

โลกมุสลิมในภูมิภาคเอเชียตะวันออก มีสถานะเป็นมุสลิมชนกลุ่มน้อย ๒ ลักษณะ คือ

๑. เป็นชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ แต่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศ ลักษณะปัญหาที่พบคือ ความไม่เข้าใจกัน ความไม่เป็นธรรมจากการเลือกปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดการเรียกร้องความเป็นธรรม ความต้องการที่จะปกครองตนเองจนถึงการเรียกร้องที่จะขอเป็นรัฐอิสระ

๒. เป็นชนกลุ่มน้อยที่กระจายตัวตามส่วนต่างๆ ในสังคม โดยจะมีความพยายามที่จะดำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนไว้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การมีโรงเรียนสอนศาสนา มีครูสอนศาสนา มีตำราเรียนเป็นของตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากไม่ต้องการถูกสังคมอื่นที่อยู่ร่วมกันครอบงำ/ทำลายอัตลักษณ์ของตน

โลกมุสลิมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประชากรมุสลิมหลายประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดในภูมิภาค ดังนั้น โลกหลาย มุสลิมจะมีอิทธิพลอย่างสูงต่อประชาคมอาเซียนในอนาคต โดยอ้างอิงข้อมูลจากการสัมมนานานาชาติด้านอิสลามศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) เอกอัครราชทูตมาเลเซียประจำประเทศไทย ได้กล่าวถึง การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนว่ามีความสำคัญกับการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ แต่ไม่มีการให้ความสำคัญถึงมิติด้านวัฒนธรรมและความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกันซึ่งควรจะต้องเดินไปพร้อมๆ กัน

โลกมุสลิมในภูมิภาคเอเชียใต้ มีประชากรมุสลิมมากที่สุดในโลก และมีปัญหาความรุนแรงต่างๆ มากมาย ในอดีตประเทศไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับมุสลิมในกลุ่มประเทศเอเชียใต้ แต่หลังจากอาณานิคมกลุ่มสลายปรากฏว่าไม่ค่อยมีการศึกษาในประเด็นดังกล่าว

โลกมุสลิมในภูมิภาคเอเชียกลาง ซึ่งแยกตัวออกมาจากสหภาพโซเวียตในอดีต มีประชากรที่เป็นมุสลิม ประมาณ ๘๐-๙๐ ล้านคน ภูมิภาคนี้เป็นดินแดนอภิมหาการแข่งขันระหว่างประเทศมหาอำนาจ

เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังไม่ได้รับการสำรวจอีกจำนวนมาก ทั้งน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลังเหตุการณ์วินาศกรรม ๙/๑๑ สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทในภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้นำของประเทศต่างๆ ในเอเชียกลางยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศรัสเซีย จึงมีความเป็นไปได้ที่ อาจจะมีปัญหาความขัดแย้งในอนาคต

โลกมุสลิมในภูมิภาคแอฟริกา มีประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่าหลาย ประเทศในแอฟริกาประสบปัญหาความวุ่นวายต่างๆ เช่น ประเทศมาลี ประเทศโซมาเลีย ฯลฯ สาเหตุ ส่วนหนึ่งมาจากการโค่นล้ม “มูอัมมาร์ กัดดาฟี” ผู้นำลิเบีย ก่อนหน้านั้นเกิดปรากฏการณ์ “อาหรับ สปริง (Arab Spring)” การโค่นล้มผู้นำในประเทศตูนิเซียและประเทศอียิปต์ ต่อมาเมื่อเกิดสถานการณ์ ในประเทศลิเบีย จะเห็นได้ว่า มีการแทรกแซงจากประเทศมหาอำนาจอย่างรวดเร็ว เหตุผลสำคัญอีก ประการคือ ก่อนที่จะถูกโค่นล้มนั้น มูอัมมาร์ กัดดาฟี เป็นผู้ทรงอิทธิพลอย่างสูงที่สามารถกำหนดทิศ ทางการพัฒนาต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกา ทำให้มหาอำนาจไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในภูมิภาคนี้ได้ ดังนั้น การโค่นล้มกัดดาฟีจะเป็นช่องทางให้ชาติมหาอำนาจเข้ามากำหนดทิศทางและมีส่วนใน ผลประโยชน์ต่างๆ ของภูมิภาคแอฟริกา

โลกมุสลิมในภูมิภาคยุโรป มีประเทศอัลบาเนีย และบอสเนีย เป็นประเทศมุสลิม จากการวิจัย พบว่า ปัจจุบันประชากรมุสลิมในยุโรปขยายตัวอย่างรวดเร็ว

โลกมุสลิมในภูมิภาคตะวันออกกลาง เป็น ภูมิภาคที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิด ๓ ศาสนา หลักของโลก คือ คริสต์ ยูดาห์และอิสลาม นอกจากนี้ ยัง เป็นดินแดนที่มีทรัพยากรน้ำมันมากที่สุดในโลก เกี่ยวกับ ภูมิภาคตะวันออกกลางมีคำ ๒ คำที่ต้องพิจารณาคือ

- “ตะวันออกกลาง” เป็นชื่อเรียกพื้นที่ทาง ภูมิศาสตร์ ซึ่งหมายความรวมทั้งประเทศที่ใช้ภาษาอาหรับ และประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอาหรับ

- “โลกอาหรับ” หมายความถึงกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอาหรับซึ่งนับตั้งแต่แอฟริกาเหนือ มาจนถึงโอมาน โดยโลกอาหรับมีการรวมตัวกันสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในรูปของสันนิบาต อาหรับ (Arab League) มีสมาชิกทั้งหมด ๒๒ ประเทศ

ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงในโลกอาหรับ เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “อาหรับสปริง (Arab Spring)” เปรียบเสมือนฤดูใบไม้ผลิของโลกอาหรับโดยอธิบายได้ว่า ภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งปกครอง โดยระบอบเผด็จการกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่อำนาจประชาชนโดยไทย โลกมุสลิมบางส่วนเรียกว่า “Islam is awakening” ซึ่งหมายถึงการตื่นตัวของโลกมุสลิม ขณะนี้มีประเด็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสถานการณ์ของ ตะวันออกกลางว่ากำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประชาธิปไตยหรือขบวนการอิสลามจะเข้ามามีอำนาจและ กลายเป็นรัฐอิสลาม ซึ่งนับตั้งแต่เกิดอาหรับสปริงในระยะแรกมีแนวโน้มว่า กลุ่มที่จะขึ้นมามีอำนาจคือ กลุ่มขบวนการอิสลามต่างๆ เนื่องจากตั้งแต่ปี ๑๙๙๐ หลายประเทศมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ กลุ่มที่ขึ้นมามีอำนาจคือกลุ่มการเมืองอิสลาม (Political Islam) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โลกอาหรับกำลัง เปลี่ยนแนวความคิดจากชาตินิยมอาหรับ (Arab Nationalism) ไปสู่แนวทางการเมืองแบบอิสลามโดย

ขบวนการฟื้นฟูศาสนาอิสลาม (Islamic revivalism) ซึ่งมีพัฒนาการมายาวนาน และปรับเปลี่ยน ตัวเองมา ระยะเวลาหนึ่งจนสามารถมีอำนาจขึ้นมาได้โดยอาศัยการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความร่วมมือระหว่างประเทศของโลกมุสลิมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of Islamic Cooperation หรือ OIC) มีสมาชิกทั้งหมด ๕๐ กว่าประเทศ มีกรอบแนวคิด การรวมตัวภายใต้การเป็นประชาชาติเดียวกันของโลกมุสลิมทั้งหมดบนพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชนภายใต้ หลักการของสหประชาชาติ

ความสัมพันธ์โลกมุสลิมกับตะวันตกเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปี ๒๕๕๕ ที่ผ่านมามีการสร้างภาพยนตร์ล้อเลียนท่านศาสดา ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความไม่สงบ ทั่วโลกมุสลิม ทำให้เกิดการกระทำในรูปแบบต่างๆ เช่น ในยุโรปมีการทำร้ายชาวมุสลิม การเผาทำลาย มัสยิด ฯลฯ ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า “อิสลามโมโฟเบีย (Islamophobia)” หรือโรคเกลียดกลัวอิสลาม ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยได้

องค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC)

องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of the Islamic Cooperation : OIC) มีประเทศ สมาชิกจำนวน ๕๗ ประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่าบางประเทศสมาชิกของ OIC ไม่ได้เป็นประเทศมุสลิม เช่น ประเทศอุกานดา แต่เนื่องด้วยผู้นำของประเทศในขณะนั้นนับถือศาสนาอิสลาม OIC จึงรับเข้าเป็น สมาชิก อย่างไรก็ตาม จากกฎบัตรของ OIC ได้ยอมรับการเป็นประเทศสมาชิกโดยดูจากการอาศัยอยู่ ของชนกลุ่มน้อยมุสลิม (Muslim Communities and Minorities) ในประเทศนั้น ๆ

ประเทศไทยเข้าเป็นประเทศผู้สังเกตการณ์ (Observer State) ของ OIC เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ ตามมติของที่ประชุม OIC Annual Coordination Meeting ที่กรุงนิวยอร์ก เป็น ๑ ใน ๔ ประเทศ ที่ได้รับสถานะดังกล่าว (อีก ๓ ประเทศคือ สาธารณรัฐแอฟริกากลาง บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา และรัสเซีย) หลังเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ประเทศไทยได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมการประชุมสำคัญของ OIC เกือบทุกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศ (Council of Foreign Ministers – CFM) และในอนาคตประเทศไทยอาจได้รับการยอมรับให้เป็นประเทศสมาชิก (full member) ที่ผ่านมามีไทยได้อาศัย OIC เป็นเวทีในการเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/สร้างความเข้าใจต่อโลก มุสลิมเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลต่อชาวไทยมุสลิม รวมถึงเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล ปรัชญาหรือในประเด็นเกี่ยวกับชุมชนมุสลิมอีกทั้งขยายความร่วมมือกับประเทศมุสลิม รวมถึงกรณี เหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ไทยได้ใช้เวทีนี้ในการหาเสียงสนับสนุน (lobby) ไม่ให้ ประเด็นดังกล่าวกลายเป็นประเด็นระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

โลกมุสลิมค่อนข้างมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศไทย (ยกเว้นประเทศซาอุดีอาระเบีย) มีนักศึกษาไทยจำนวนมาก (ประมาณ ๑,๖๐๐ คน) ศึกษาอยู่ในประเทศอียิปต์ ประเทศไทยถือเป็น ศูนย์กลางสุขภาพ (medical hub) โดยมีชาวตะวันออกกลางเดินทางเข้ามารักษาในประเทศไทย จำนวนมาก

การดำเนินความสัมพันธ์กับโลกมุสลิมอย่างใกล้ชิดของไทยมีอุปสรรคอย่างมากจากกรณีความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับซาอุดีอาระเบียเนื่องจากกรณีคดียิมเพเซอร์และการฆาตกรรมนักธุรกิจจากการลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูตของซาอุดีอาระเบีย ส่งผลกระทบให้ประเทศไทยต้องสูญเสียรายได้จากการส่งออกแรงงานไทยเป็นจำนวนมาก

จุดอ่อนของความสัมพันธ์ไทยกับโลกมุสลิมคือ นักธุรกิจไทยทำการค้าฝ่ายเดียว (ขายฝ่ายเดียว) กับโลกมุสลิมซึ่งไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ต่อมาภายหลังจึงได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทำการค้าระหว่างกัน (ขายและซื้อ)

กรณีปาเลสไตน์ ประเทศไทยยอมรับปาเลสไตน์เป็นรัฐที่มีอธิปไตยแต่สหรัฐฯ และอิสราเอลไม่ยอมรับโดยยืนยันว่าต้องดำเนินการเจรจา อย่างไรก็ตามปาเลสไตน์ได้รับการยอมรับการเป็นสมาชิกจากสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติแต่ยังถือว่าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์เนื่องด้วยมติของสมัชชาถาวรคณะมนตรีความมั่นคง (UNSC) จำนวน ๕ ประเทศ (จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา) ยังไม่เป็นฉันทามติ

โอกาสทางการค้าของไทยในโลกมุสลิม หากเปรียบเทียบนโยบายทางการค้าแล้วประเทศไทยยังคงด้อยกว่าประเทศจีนซึ่งสามารถเข้าถึงการค้ากับโลกมุสลิมและได้รับการยอมรับค่อนข้างดีมาก

ประเด็นโรฮิงญา

ปัญหาโรฮิงญา นับว่าเป็นปัญหาชาวมุสลิมที่เดือดร้อนมากที่สุด เนื่องจากชาวโรฮิงญาไม่มีสัญชาติจึงไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆ ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข โดยในมุมมองของรัฐบาลพม่า โรฮิงญาเป็นกลุ่มที่เข้ามาในช่วงศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ เป็นช่วงที่จักรวรรดิอังกฤษเข้ามาในพม่า โดยมาจากอินเดีย บังคลาเทศ ดังนั้น จึงไม่มีสถานะเป็นประชาชนพม่า เป็นเพียงผู้อพยพที่มาจากต่างถิ่น ดังนั้น จึงต้องถูกผลักดันออกไปจากพม่าหรือถ้าอยู่ในพม่าก็อยู่โดยไม่มีสิทธิใดๆ แต่ในมุมมองของชาวโรฮิงญาเอง เชื่อว่าโรฮิงญาอาศัยอยู่ในพม่าตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ นับแต่ศาสนาอิสลามเริ่มเผยแพร่เข้ามาในพม่า และคำว่า “โรฮิงญา” จึงไม่ใช่คำที่เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ แต่หมายความรวมถึงมุสลิมชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณรัฐยะไข่ ดังนั้น โรฮิงญาจึงกลายเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในปัจจุบันนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นอุบัติเหตุทางด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งโลกมุสลิมหลายประเทศให้ความสำคัญ เช่น ซาอุดีอาระเบียได้ออกมาประณามการกระทำของรัฐบาลพม่าและเรียกร้องให้โลกมุสลิมให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา OIC พยายามที่จะผลักดันให้ประเทศที่เป็นสมาชิกสหประชาชาตินำประเด็นโรฮิงญาเข้าสู่ที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council หรือ UNSC) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ กลุ่มขบวนการติดอาวุธตาลีบันในปากีสถานประกาศจะเข้ามาดำเนินการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าเองหากไม่มีการช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เป็นต้น

สถานการณ์ปัจจุบัน บทบาทของ OIC ในพม่าถูกต่อต้านอย่างมาก อย่างไรก็ตามพม่าถูกกดดันจากประชาคมโลกให้จัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อไต่สวนในประเด็นดังกล่าว นานาประเทศได้แสดงบทบาท ดังนี้

บังคลาเทศ – ได้ประกาศยอมรับผู้ลี้ภัยโรฮิงญาจากประเทศพม่า เนื่องจากถูกกดดันจากประชาคมโลกแต่ปฏิเสธไม่ให้ดินแดนกับชาวโรฮิงญาเพื่ออาศัย

อินโดนีเซีย – ดำเนินการให้สภาศาสนาช่วยเหลือในการสร้างที่อยู่อาศัยแก่ชาวโรฮิงญาพร้อมเรียกร้องให้พม่ายุติความรุนแรงต่อชาวโรฮิงญา

มาเลเซีย – เรียกร้องให้สหประชาชาติเข้ามาจัดการในเรื่องดังกล่าว

องค์การลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) – ได้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

อาเซียน – เรียกร้องให้นานาประเทศหาแนวทางช่วยเหลือชาวโรฮิงญาด้านสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหของชาวมุสลิมโรฮิงญา พม่าเป็นเพียงประเทศเดียวที่จะสามารถจัดการและแก้ไขกับปัญหานี้ได้โดยการให้สิทธิพลเรือนกับชาวมุสลิมโรฮิงญา และถือได้ว่าเป็นประเด็นที่ท้าทายสำหรับอาเซียนอีกด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

การเชื่อมโยงปัญหาของชาวมุสลิมโรฮิงญากับปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเด็นหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ

การมีอคติเรื่องชาติพันธุ์เป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหานี้ ทั้งนี้ อาเซียนต้องตระหนักกับปัญหานี้โดยเรียกร้องให้พม่าดำเนินการให้สถานะพลเมืองกับชาวโรฮิงญา

กรณีความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิมโรฮิงญาและชาวพุทธรัฐยะไข่ก่อให้เกิดผลกระทบไปถึงชาวพุทธในบังกลาเทศ กล่าวคือ มีวัดไทยในบังกลาเทศโดนเผา ดังนั้นอาเซียนควรจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและชัดเจน สำหรับบทบาทของคณะอนุกรรมการเห็นว่าสามารถรับทราบปัญหา ข้อมูลข้อเท็จจริง โดยการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่

ปัญหาโรฮิงญาเป็นปัญหาความขัดแย้งทางศาสนา (พุทธและมุสลิม) ซึ่งสามารถส่งผลกระทบขยายออกไปได้ และประเทศซาอุดีอาระเบียมีศักยภาพเพียงพอที่จะให้ความช่วยเหลือได้เป็นอย่างมาก

ควรผลักดันประเด็นชาวโรฮิงญาเข้าสู่เวทีนานาชาติ และอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความรู้สึกนิ่งเฉยกับปัญหา การแสดงออกด้านสิทธิมนุษยชนยังมีไม่มากพอ องค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) และองค์กรอื่นๆ ยังไม่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหานี้เท่าที่ควร ในส่วนของคณะกรรมการการต่างประเทศสามารถแสดงบทบาทเพื่อกระตุ้นความรู้สึกของนานาประเทศรวมถึงองค์กรต่างๆ ได้โดยการทำหนังสือแสดงความกังวลกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปถึงสถานทูตของประเทศที่เป็นต้นเหตุของปัญหา อันได้แก่ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และพม่า

ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ คณะกรรมการสามัญสามารถแสดงความกังวลในปัญหาซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้ามนุษย์และสิทธิมนุษยชนโดยทำหนังสือไปยังรัฐสภาของประเทศอังกฤษ ประเทศพม่า และสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม (อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต) ในประเด็นด้านความสัมพันธ์และโอกาสทางการค้า การลงทุน ของประเทศไทยในกลุ่ม ประชาชาติมุสลิม

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. นายทอมวิชัย ชาญสรณ์
๒. นายปิยภัคดี ศรีเจริญ

รองอธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา
ผู้อำนวยการกองตะวันออกกลาง

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

★ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมในตะวันออกกลาง เป็นดังนี้

๑. ด้านการเมือง

ระดับความสัมพันธ์ด้านการเมืองระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมในตะวันออกกลาง แบ่งเป็น ๔ ระดับคือ

- ระดับใกล้ชิดแน่นแฟ้น ได้แก่ ประเทศบาห์เรน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
- ระดับดี ได้แก่ ประเทศอียิปต์ อิหร่าน อิสราเอล ปาเลสไตน์ และประเทศที่มี

พระราชาธิบดีเป็นประมุข

- ระดับกลาง ได้แก่ ประเทศซีเรีย ลิเบีย แอลจีเรีย เลบานอน ตูนิเซีย มอริเตเนีย

เยเมน อิรัก

- ระดับที่ต้องได้รับการฟื้นฟู ได้แก่ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ในภูมิภาคตะวันออกกลางมีการตั้งสถานทูตไทยและสถานกงสุลใหญ่ใน ๑๑ ประเทศ คือ บาห์เรน อิหร่าน จอร์แดน อียิปต์ คูเวต โมร็อกโก โอมาน ลิเบีย กาตาร์ ซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สำหรับประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือที่มีสถานทูตในประเทศไทยคือ บาห์เรน อิหร่าน คูเวต โมร็อกโก โอมาน กาตาร์ ซาอุดีอาระเบียและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

๒. ด้านเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจประเทศไทยขาดดุลการค้ากับภูมิภาคนี้ประมาณ ๓๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (USD) เนื่องจากการนำเข้าน้ำมันเป็นจำนวนมาก แหล่งน้ำมันดิบหลักๆของ ไทยคือ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และโอมาน ฯลฯ

ภูมิภาคนี้มีกำลังซื้อสูงมากและมีเงินทุนมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มความร่วมมืออ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council : GCC) ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๖ ประเทศ คือ บาห์เรน คูเวต โอมาน กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สำหรับความต้องการในการนำเข้าส่วนใหญ่จะนำเข้าอาหารเป็นหลัก เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยในการเพาะปลูก

๓. ด้านการท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยวตะวันออกกลางที่เดินทางมายังประเทศไทยในปี ๒๕๕๔ มีประมาณ ๕๘๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป้าหมายของประเทศไทยคือการเป็น “ศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพนานาชาติ” หรือ เมดิคัล ฮับ (Medical Hub) ดังนั้น นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวล่าสุดคือ นักท่องเที่ยวที่มาจากตะวันออกกลางโดยเฉพาะกลุ่มประเทศ GCC สามารถเข้ามาใช้บริการทาง

การแพทย์ในประเทศไทยพร้อมผู้ติดตามได้ไม่เกิน ๓ คน โดยไม่ต้องขอวีซ่าและพำนักในประเทศไทยได้ไม่เกิน ๙๐ วัน สำหรับคนไทยที่จะเดินทางไปตะวันออกกลางจะต้องขอวีซ่าทั้งหมดยกเว้นประเทศบาห์เรน

★ นโยบายของประเทศไทยต่อประเทศตะวันออกกลาง

ด้านการเมือง ประเทศไทยมีนโยบายสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกรณีปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหา ความคับขัน และความพยายามในการแก้ไข

ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีนโยบายเพิ่มปริมาณการค้าการลงทุน โดยเน้นการลงทุนด้านอาหารเป็นหลัก พยายามเพิ่มประตูหน้าด่านในการขยายตลาดสินค้า

ด้านพลังงาน ประเทศไทยมีนโยบายขยายความร่วมมือด้านพลังงาน เนื่องจากตะวันออกกลางเป็นภูมิภาคที่เป็นแหล่งพลังงานสำคัญ

ด้านแรงงาน ประเทศไทยพยายามขยายตลาดแรงงานและปกป้องคุ้มครองสิทธิของแรงงานไทยในตะวันออกกลางที่มีอยู่ประมาณ ๙๗,๐๐๐ คน โดยมีจำนวนแรงงานไทยอยู่ในประเทศอิสราเอลมากที่สุด

★ โอกาส – อุปสรรค ของประเทศไทยต่อประเทศตะวันออกกลาง

ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบียถูกลดระดับลงเมื่อปี ๒๕๓๓ จากกรณีที่มีการฆาตกรรมนักการทูตและนักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบียในประเทศไทย ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังพยายามดำเนินการเพื่อปรับระดับความสัมพันธ์ โดยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินคดีพิเศษที่เกี่ยวข้องกับประเทศซาอุดีอาระเบียเมื่อเดือนสิงหาคม ปี ๒๕๕๕ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธาน

ประเทศอิหร่าน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอิหร่านอยู่ในระดับปกติ ปัจจุบันประเทศอิหร่านถูกคว่ำบาตรจากกลุ่มประเทศตะวันตกเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการผลิตอาวุธนิวเคลียร์ แต่อย่างไรก็ตาม อิหร่านถือว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรอยู่มากและมีกำลังซื้อสูง

ประเทศบาห์เรน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศบาห์เรนอยู่ในระดับดีมาก มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้นและเป็นประเทศที่ให้การสนับสนุนประเทศไทยอย่างมากในการประชุมองค์กรความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation หรือ OIC) ทางด้านเศรษฐกิจบาห์เรนมีความต้องการด้านอาหาร รวมถึงบาห์เรนมีศักยภาพในการลงทุน แต่ในปัจจุบันบาห์เรนมีปัญหาการเมืองภายในอยู่

สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

ประเทศไทยนำเข้าน้ำมันจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มากที่สุด ปัจจุบันนี้สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์เป็นศูนย์กลางด้านการบิน กล่าวคือ ท่าอากาศยานนานาชาติดูไบ

ประเทศซีเรีย

ปัจจุบันประเทศซีเรียกำลังประสบปัญหาการเมืองภายในระหว่างรัฐบาลและผู้ต่อต้านรัฐบาล ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากปรากฏการณ์อาหรับสปริง (Arab Spring) โดยกลุ่มประเทศตะวันตกมีความพยายามที่จะตั้งตนเพื่อช่วยเหลือประชาชนชาวซีเรียในการต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล สำหรับท่าทีของประเทศไทยต่อซีเรียนั้น ไทยให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยมากกว่าการคว่ำบาตรเช่นเดียวกับประเทศตะวันตก มีการสนับสนุนเงินช่วยเหลือแก่ประเทศตุรกีเพื่อนำไปดูแลผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย

★ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิมในแอฟริกาเหนือ

ความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับดี โอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยมีอยู่บ้างแต่ค่อนข้างน้อย การค้าขายระหว่างกันยังค่อนข้างน้อย ความต้องการหลัก ๆ สำหรับภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคพื้นฐานและมีความต้องการนำเข้าสินค้าจำพวกเครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า อาหารและสิ่งทอ

★ องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation หรือ OIC)

OIC เป็นองค์การความร่วมมือที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลสูงในโลกมุสลิม ประเทศไทยมีโอกาสเข้าร่วมในการประชุม OIC ในฐานะประเทศผู้สังเกตการณ์ OIC ให้ความสำคัญกับปัญหาต่าง ๆ ของชาวมุสลิมทั่วโลก รวมทั้ง ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยด้วย ดังนั้น ประเทศไทยจึงพยายามที่จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ OIC เพื่อให้การมีมิติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในเวทีการประชุม OIC แต่ละครั้งเป็นไปอย่างสร้างสรรค์

OIC ให้ความสนใจกับสถานการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบ เมื่อปี ๒๕๔๗ โดยมีการติดตามสถานการณ์มาโดยตลอด และมีการกล่าวถึงในที่ประชุมระดับรัฐมนตรีของแต่ละปี รัฐบาลไทยมีนโยบายในการชี้แจงทำความเข้าใจให้ OIC ได้รับทราบสถานการณ์ความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาและแสดงให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นปัญหายภายในของไทย และไม่ต้องการให้ปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยได้เชิญเลขาธิการ OIC มาเยือนไทย เมื่อปี ๒๕๕๐ และมีการออกแถลงการณ์ร่วมกันเพื่อแสดงเจตนารมณ์และความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าไม่ได้เป็นปัญหาความขัดแย้งทางศาสนา แต่เป็นเรื่องของอัตลักษณ์ วัฒนธรรมและเชื้อชาติที่แตกต่างกัน และขอให้รัฐบาลไทยแก้ไขที่ต้นเหตุแห่งปัญหาคือ พิจารณาเกี่ยวกับการส่งเสริมอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมายืนยันในที่ประชุม OIC ทุกครั้งถึงการแก้ปัญหาเพื่อนำสันติสุขสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางของแถลงการณ์ดังกล่าว และเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้มีการเชิญเอกอัครราชทูตซาอุดีอาระเบีย คาซัคสถาน เอลมาลี ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการ OIC ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดูแลเกี่ยวกับปัญหาในประเทศไทย (เคยดูแลเกี่ยวกับปัญหาในฟิลิปปินส์มาก่อน) มาเยือนประเทศไทยและได้ออกแถลงการณ์ว่ามีพัฒนาการในการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น และเห็นว่ารัฐบาลไทยกำลังเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้ว อย่างไรก็ตาม ได้ตั้งข้อสังเกต ๔ ประการ คือ

๑. การใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่
๒. การมีกำลังทหารในพื้นที่จำนวนมาก อาจจะกระทบต่อวิถีชีวิตประชาชนในพื้นที่
๓. ยังไม่มีการเรียนการสอนระบบ ๒ ภาษาในพื้นที่
๔. การส่งเสริมอัตลักษณ์และวัฒนธรรมในพื้นที่

การประชุมครั้งล่าสุดเมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ ปี ๒๕๕๖ ณ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ โดยมี เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงไคโร เป็นผู้แทนนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมในการประชุม โดยที่ประชุม OIC ได้ให้ กำลังใจรัฐบาลไทยในการแก้ไขและฝ่าฟันอุปสรรค (หมายถึง ความรุนแรง) ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. ศาสตราจารย์ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ	นักวิชาการ (กรรมการบริหารวิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์)
๒. นายสมเกียรติ บุญชู	ที่ปรึกษาศูนย์อำนวยการบริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. นายदनัย มุสา	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคง จังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างวัฒนธรรม

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสยามกับรัฐปัตตานีมีมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่มีการปฏิรูปการปกครองประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยการลดอำนาจเจ้าเมืองปัตตานีโดยให้ได้รับเงินเดือนจากส่วนกลางส่งข้าหลวงจากส่วนกลางเข้าไปควบคุมดูแลพื้นที่ เริ่มต้นการเก็บภาษีรายหัวซึ่งเป็นการกระทบความรู้สึกและความเชื่อทางศาสนาของชาวมลายู การออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ เป็นต้น ในแง่

ของการต่อรอง รัฐปัตตานีไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากไม่มีอำนาจทางการเมืองต่อรอง และไม่ได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษ แม้รัชกาลที่ ๕ จะทรงตระหนักดีว่าการส่งคนจากภายนอกเข้าไปปกครองในพื้นที่จะไม่ได้ผลดีเท่าการให้คนในพื้นที่ปกครองกันเอง แต่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันการรุกรานจากอังกฤษ จุดอ่อนของสยามจึงกลายเป็นการเข้าไปลิดรอนสิทธิและผลประโยชน์ของปัตตานีสร้างความไม่พอใจแก่ชาวปัตตานี นำมาสู่

การต่อต้านในรูปแบบที่สยามเรียกกันว่า กบฏ การต่อต้านสยามของรัฐปัตตานีในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นการต่อต้านของชนชั้นนำ แต่ในสมัยรัชกาลที่ ๖ เป็นการต่อต้านของกลุ่มชาวบ้านจากกรณีออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ และการเก็บภาษีรายหัว เจ้าพระยาอมรราชได้ไปตรวจราชการความวุ่นวายในรัฐปัตตานีและได้เขียนข้อเสนอแนะต่อรัชกาลที่ ๖ ในการดำเนินการแก้ปัญหา คือ ต้องจัดการลงโทษข้าราชการสยามที่กระทำความผิดเพื่อไม่ให้มีการเอาเป็นแบบอย่างและต้องมีการศึกษาเรียนรู้ชนบประเพณีวัฒนธรรมของชาวปัตตานี เหตุการณ์จึงคลี่คลายลง

ต่อมาในปี ๒๔๗๕ มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและมีการเลือกตั้งในเวลาต่อมา แต่ประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้ก็พบว่า ผู้แทนของตนไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาระหว่างข้าราชการกับชาวบ้านในพื้นที่ได้ จึงมีการเคลื่อนไหวโดยกลุ่มขบวนการต่าง ๆ ฮัจญ์สุหลงเป็นหนึ่งในกลุ่มขบวนการเหล่านั้น แต่ด้วยประวัติการศึกษาและบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ทำให้ฮัจญ์สุหลงมีบทบาทเด่นกว่าผู้นำคนอื่น ฮัจญ์สุหลงจบการศึกษาจากนครเมกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ทำให้มีแนวความคิดมุสลิมสมัยใหม่ เมื่อกลับมายังปัตตานีมองว่ามุสลิมในภาคใต้มีความล้าหลังด้านการศึกษาจึงได้สร้างโรงเรียนสอนศาสนาแบบใหม่ขึ้นมา แต่ไม่นานก็ถูกคัดค้านจากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีในสมัยนั้น ซึ่ง

ต่อมากลายเป็นคู่ปรปักษ์กับฮัจญ์สุหลงมาจนกระทั่งฮัจญ์สุหลงถูกจับกุม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำศาสนาหัวเก่าและผู้นำศาสนาที่มีแนวคิดสมัยใหม่ด้วย ฮัจญ์สุหลงจึงถูกจับตามองจากฝ่ายเจ้าหน้าที่เรื่อยมา ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระยาพหลพลพยุหเสนา กับนายปรีดี พนมยงค์ ได้ลงไปในพื้นที่ ฝ่ายคณะราษฎรมีการบริจาคเงินสนับสนุนการก่อสร้างโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามของฮัจญ์สุหลงแสดงให้เห็นว่าฝ่ายคณะราษฎรตระหนักถึงบทบาทของฮัจญ์สุหลงในการเป็นผู้นำในพื้นที่ ทั้งนี้ แม้จะเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้านแต่ฮัจญ์สุหลงไม่ลงเล่นการเมือง กลับไปให้การสนับสนุนการลงสมัครรับเลือกตั้งของนายเจริญ สืบแสง ซึ่งต่อมาเป็นประธานกลุ่มสันติภาพที่ถูกจับกุมตัวในภายหลัง

สำหรับประเด็น “คำร้องขอ ๗ ประการ” จากหลักฐานที่เขียนด้วยลายมือ เป็นการ “ร้องขอ” มิใช่เป็นการ “เรียกร้อง” แสดงถึงลักษณะของการขอความเมตตา เห็นอกเห็นใจจากรัฐสยามคำร้องขอดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากที่นายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยเดินทางลงไปในพื้นที่ปัตตานีตามที่ได้รับมอบหมายจากหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีแล้ว นายปรีดี พนมยงค์ เห็นด้วยกับแนวคิดการปกครองในสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทั้งชนชาติและภาษา จึงแนะนำให้ฮัจญ์สุหลงเสนอความเห็นเกี่ยวกับการปกครองมาอย่างส่วนกลาง หลังจากนั้นฮัจญ์สุหลงได้เดินทางไปหารือกับ “ตงกูมะฮิยุดดิน” ที่โกตาบารูและได้ร่วมกันร่างเป็นคำร้องขอ ๗ ข้อดังกล่าวให้ฮัจญ์สุหลงนำกลับมาไทยเพื่อเสนอให้นายปรีดี พนมยงค์ ยื่นต่อ หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี เมื่อหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ได้อ่านข้อเสนอดังกล่าวก็เกรงว่าจะเกิดเป็นเยี่ยงอย่างแก่ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในประเทศไทย จึงเพิกเฉยต่อข้อเสนอดังกล่าว จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติในปี ๒๔๙๐ หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ หดอำนาจลงและ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กลับมามีอำนาจอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ฝ่ายปัตตานีเกิดความเกรงกลัวว่าจะมีการกลับไปใช้นโยบายชาตินิยมบังคับแก่ชาวมุสลิมเหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้นในครั้งที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรก จึงมีการเคลื่อนไหวเพื่อจะประท้วงโดยการคว่ำบาตรการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในเดือนมกราคม ๒๔๙๑ เป็นเหตุให้ถูกจับกุมในข้อหาก่อความวุ่นวาย รัฐบาลจึงแต่งตั้งข้าหลวงจากส่วนกลางไปปกครองปัตตานีอีกครั้งหนึ่งคือ อดีตผู้ว่าราชการปัตตานีก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองซึ่งเป็นศัตรูกับฮัจญ์สุหลง และในระยะเวลาเพียง ๑ เดือน ผู้ว่าฯ ได้รายงานเรื่องความวุ่นวายที่เกิดขึ้นนั้นฮัจญ์สุหลงเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง นำมาสู่การจับกุมตัวฮัจญ์สุหลงและนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาตัดสินของศาล ซึ่งศาลชั้นต้นลงโทษเพียงฐานดูหมิ่นรัฐบาล แต่การกล่าวหาว่าแบ่งแยกดินแดนมาจากหลักฐานใบปลิวที่แจกทั่วเมืองให้ประชาชนลงนาม เพื่อจะส่งไปให้ ตงกูมะฮิยุดดิน ซึ่งเป็นบุตรชายคนสุดท้องของอดีตรายาแห่งปัตตานีองค์สุดท้ายของกลันตัน มีการตีความว่าเป็นการวางแผนให้ ตงกูมะฮิยุดดินกลับมาเป็นผู้นำ ประกอบกับใบคำร้องขอ ๗ ข้อ นั้น ข้อที่ ๑ คือให้คนมลายูใน ๔ จังหวัดคือ ปัตตานี สตูล ยะลา และนราธิวาส เลือกตั้งผู้มีอำนาจในการปกครองเอง แต่อย่างไรก็ตามวรรคสุดท้ายของข้อที่ ๑ ซึ่งในเอกสารบางฉบับที่กล่าวอ้างว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดนไม่ได้กล่าวถึงคือที่มาในการแต่งตั้งผู้มีอำนาจปกครอง โดยในเอกสารหลักฐานอีกหลายฉบับที่นำมาเปรียบเทียบกับระบุเพิ่มเติมว่า รัฐบาลกลางสามารถที่จะกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของผู้ปกครองได้ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายอมรับอำนาจรัฐบาลกลาง ไม่ได้เป็นการแบ่งแยกดินแดนเสียทีเดียว ซึ่งในส่วนนี้หากนักประวัติศาสตร์ที่ไม่ได้ศึกษาถึงข้อเท็จจริงนี้ก็จะไม่เข้าใจในเหตุผลคำร้องขอดังกล่าว

ก่อนการรัฐประหาร นางสาวบาร์บารา วิททิงนัม-โจนส์ นักข่าวชาวอังกฤษซึ่งเดินทางมาสังเกตการณ์ในพื้นที่ปัตตานีแล้วเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์สเตรทไทมส์ของสิงคโปร์ โดยตีพิมพ์เมื่อปี ๑๙๔๗ ได้บรรยายถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ไทยเผยแพร่ไปทั่วโลก ทำให้รัฐบาลไทยต้องชี้แจงต่อนานาประเทศ ซึ่งบทความนี้กลายเป็นหลักฐานที่ศาลใช้พิจารณาลงโทษฮัจญ์สุหลง

ประเด็นคำร้องขอของฮัจญ์สุหลงนั้น เป็นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับศาสนาเชื่อมโยงกับกฎหมายชะรีอะฮ์ตามหลักของศาสนาอิสลาม แต่รัฐอาจจะเกิดความไม่เข้าใจและคิดว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดน จนเป็นที่มาของปมประเด็นการเมืองที่ไม่ได้รับการจัดการให้ถูกต้องตามบริบททางการเมืองที่ควรจะเป็น เปรียบเสมือนเชื้อเพลิงที่ร้อนแรงขึ้นตามกาลเวลา ซึ่งปัจจัยส่วนหนึ่งคือ การตีความประวัติศาสตร์ของแต่ละฝ่ายที่ต้องการอ้างความชอบธรรมของตน

อีกกรณีหนึ่ง ที่ควรนำมาศึกษาเพื่อเป็นบทเรียนคือ กรณีกบฏดุซงญอ ถ้าศึกษาจากหนังสือประวัติศาสตร์ทั่วไปอาจจะเข้าใจว่ากบฏดุซงญอ เกิดจากการที่ชาวบ้านไม่พอใจการจับกุมฮัจญ์สุหลง แต่หากศึกษาจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนการสอบถามคนในพื้นที่จะพบข้อเท็จจริงว่า เหตุการณ์ของฮัจญ์สุหลงและกบฏดุซงญอ เป็นความต่อเนื่องกันที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ เนื่องจากเหตุการณ์กบฏดุซงญอ เกิดขึ้นหลังจากที่ฮัจญ์สุหลงถูกจับกุมประมาณ ๓-๔ เดือน ซึ่งหากจะเรียกว่ากบฏก็ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากเกิดขึ้นเพราะความไม่เข้าใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับชาวบ้านในพื้นที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความบาดหมางแก่เจ้าหน้าที่กับชาวบ้านถึงขนาดที่ชาวบ้านบางส่วนต้องหนีออกจากพื้นที่

การศึกษาประวัติศาสตร์ในแง่ความจริงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นบทเรียนไม่ให้เหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นอีก และเพื่อกำหนดแนวทางในการอยู่ร่วมกันต่อไป หากความจริงไม่ปรากฏ ความยุติธรรมไม่เกิดขึ้น ความสงบก็จะไม่เกิดขึ้นเช่นกัน และสิ่งสำคัญที่สุดคือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปรับมุมมองปรับเปลี่ยนแนวความคิดและโลกทัศน์ที่มีต่อปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาอยู่ที่กลไกของรัฐเป็นหลัก

กรณีการแก้ไขปัญหามิในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย – มาเลเซีย แบ่งออกเป็น ๓ มิติ ดังนี้

๑. มิติการเป็นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศสมาชิกอาเซียน ถือได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย เป็นตัวแบบที่ดีของการดำเนินความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ประเทศไทยและมาเลเซียมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งผ่านการเจรจาทั้งหมด ได้แก่ ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลซึ่งทั้งสองประเทศได้ร่วมกันเจรจาโดยใช้หลักการแบ่งปันและใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงการปักปันเขตพื้นที่ทางบกของไทยและมาเลเซีย ได้ผ่านกระบวนการหารือทั้งหมดเป็นผลให้ เกิดการพัฒนาด้านการค้าชายแดน (มีมูลค่าการค้าชายแดนร้อยละ ๗๐ ของมูลค่าการค้าทั้ง ๒ ประเทศ)

๒. มิติโลกมลายูในอาเซียน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ และ ๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา) มีวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางภาษาที่คล้ายคลึงกันมากับประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไนฯ ซึ่งถือได้ว่าความสัมพันธ์ในระดับประชาชนกับประชาชนในบริบทของความเป็นมลายูมีมาอย่างช้านานตั้งแต่บรรพบุรุษ ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกห่วงใยต่อเหตุการณ์เหมือนเป็นพี่น้องกัน

๓. มิติประเทศโลกมุสลิม ที่ผ่านมามาเลเซียมีบทบาทอย่างมากในการประสานความเข้าใจกับประเทศโลกมุสลิมต่อกรณีแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ของไทย

สำหรับประเด็นการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ผ่านมาในทุกรัฐบาลได้มีการพูดคุยกับบุคคลในขบวนการมานานแล้ว ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงมีการส่งคณะบุคคลเข้าไปเปิดช่องทางการเจรจา สำหรับเป้าหมายหลักของการเจรจาคือต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง แต่รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงนั้นขณะนี้ยังไม่ได้มีการนำเสนอ ประเทศมาเลเซียถือเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ในการเจรจาเนื่องจากไทยไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลบางกลุ่มได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – มาเลเซีย มีกรอบความร่วมมือระดับทวิภาคี ดังนี้

(๑) คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับมาเลเซีย (Joint Commission : JC) มีการประชุมมาแล้ว ๑๒ ครั้ง

(๒) คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดน (Joint Development Strategy : JDS) มีการประชุมมาแล้ว ๓ ครั้ง

(๓) การประชุมหารือประจำปี (Annual Consultation – AC) ซึ่งเป็นการประชุมระหว่างนายกรัฐมนตรีไทย-มาเลเซีย โดยมีการประชุมมาแล้ว ๕ ครั้ง (ครั้งล่าสุดเมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

(๔) คณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-มาเลเซีย (Thailand - Malaysia Joint Trade Committee : JTC) มีการประชุมมาแล้ว ๒ ครั้ง

(๕) คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee : GBC) มีการประชุมมาแล้ว ๕๑ ครั้ง

(๖) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee : HLC) มีการประชุมมาแล้ว ๒๘ ครั้ง
บทบาทของประเทศไทยต่อการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้

อดีต : มาเลเซียได้สงวนท่าทีด้านความมั่นคงกรณีการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเห็นว่าเป็นเรื่องกิจการภายในของประเทศไทย **ปัจจุบัน :** จากการประชุมหารือประจำปี (Annual Consultation – AC) ครั้งที่ ๔ เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๒ ผู้นำมาเลเซียได้ส่งสัญญาณที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกรณีการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ดังนี้ ๑) มาเลเซียเห็นว่าสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องกิจการภายในของประเทศไทย ๒) มาเลเซียจะไม่อนุญาตให้กลุ่มก่อความไม่สงบใช้พื้นที่ของประเทศมาเลเซียเป็นฐานปฏิบัติการความไม่สงบในประเทศไทย ๓) มาเลเซียไม่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนใต้และมาเลเซียพร้อมให้ความร่วมมือกับไทยเมื่อได้รับการร้องขอ ๔) มาเลเซียจะเรียกร้องให้ประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้เคารพกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ต่อมา จากการเดินทางเยือนมาเลเซียอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีไทย เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ผู้นำมาเลเซียได้กล่าวว่า เสถียรภาพทางการเมืองและความเจริญรุ่งเรืองของไทยมีความสำคัญต่อมาเลเซีย เนื่องจากที่ผ่านมามีไทยได้แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาร่วมกันระหว่างไทย-มาเลเซีย และต้องการให้มาเลเซียแสดงความจริงใจ

และจริงจังก่อการแก้ไขปัญหารวมทั้งตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวอันจะเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของทั้งสองประเทศ และจากการเยือนครั้งนี้ฝ่ายไทยมีความประสงค์ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากมาเลเซียกรณีการแก้ไขปัญหาลำหัดชายแดนภาคใต้ โดยได้รับการตอบรับจากมาเลเซียด้วยดี ทั้งนี้ มาเลเซียได้ให้ความสำคัญในเรื่องการต่อต้านการก่อการร้ายและการแก้ไขปัญหาคูคล ๒ สัญชาติ และได้มีการประสานการทำงานกันอย่างต่อเนื่องจนในที่สุดได้มีความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาคือ กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (peace dialogue) ซึ่งในระดับนโยบายทั้งฝ่ายไทยและมาเลเซียได้มอบหมายให้สภาความมั่นคงแห่งชาติของทั้งสองประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ สำหรับระดับปฏิบัติการ ฝ่ายไทยมอบหมายให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ฝ่ายมาเลเซียมอบหมายให้ตำรวจสันติบาลของมาเลเซียเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยนำไปสู่การลงนามใน General consensus on peace dialogue process (ฉันทามติทั่วไปว่าด้วยการพูดคุยเพื่อสันติภาพ) เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งไม่ใช่การลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) อย่างที่เข้าใจกัน ในการลงนามของไทยกับแกนนำขบวนการกลุ่ม BRN ในครั้งนี้ ประเทศมาเลเซียเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจนในฐานะผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (peace dialogue) จุดมุ่งหมายคือการสร้างความไว้วางใจ (Trust) ซึ่งแตกต่างจากการเจรจา (Negotiation) ที่มีจุดมุ่งหมายคือพันธกรณีผูกพัน (Commitment) สำหรับประเด็นการพูดคุยเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา หัวข้อในการพูดคุยคือ How to reduce the violence ? (จะลดความรุนแรงได้อย่างไร) ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่ปรากฏตามสื่อมวลชน เช่น การจัดตั้งเป็นนครรัฐปัตตานี เป็นเพียงการคาดการณ์ซึ่งไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด **อนาคต :** มาเลเซียมีความกังวลต่อแนวความคิดแบบสุดโต่งและการก่อการร้ายรวมถึงไม่ประสงค์ให้สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยยืดเยื้อเพราะจะส่งผลกระทบต่อการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ มาเลเซียมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทมากขึ้นในฐานะการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ต่อไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับฝ่ายไทยด้วยว่าต้องแสดงความจริงใจและความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (peace dialogue) ต่อไป

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีความก้าวหน้ามากกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ของไทย อาจเนื่องด้วยสาเหตุของความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดอคติและส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เป็นผลให้ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยกเว้นประเทศมาเลเซีย) ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ และอีกประการหนึ่งคือ ประเทศมาเลเซียมีระบบกลไกโครงสร้างการดำเนินงานของภาครัฐที่ค่อนข้างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในรัฐบาลทุกสมัย แต่ปัญหาคือผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ไม่ได้ดำเนินการไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ ซึ่งคงต้องอาศัยเวลาในการปรับทิศทางของการดำเนินงาน

จากความสับสนทางข้อมูลที่ว่า ประเทศไทยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับแกนนำขบวนการกลุ่ม BRN นั้น ซึ่งข้อเท็จจริงคือเป็นการลงนามใน General consensus on peace dialogue

process (ฉันทามติทั่วไปว่าด้วยการพูดคุยเพื่อสันติภาพ) แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ไม่พยายามให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชนและเห็นว่า สมช. ต้องทำหน้าที่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนด้วย

ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาโดยการรับฟังความคิดเห็นว่าประชาชนต้องการอะไรบนพื้นฐานของหลักกฎหมายและปฏิบัติด้วยความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน

ปัญหาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยกเว้นประเทศมาเลเซีย) คือ การมีอคติการดูถูกและความเคยชินที่เห็นว่าประเทศเพื่อนบ้านมีความต่ำต้อยกว่า ส่งผลให้การพัฒนาร่วมกันไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

บทบาทของประเทศไทยในระดับภูมิภาค จะเห็นได้ว่ามาเลเซียพยายามเน้นย้ำความเป็นมลายูอย่างมากและมีความต้องการเป็นผู้นำในภูมิภาคเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สำหรับประเด็นการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษเป็นการต่อรองทางการเมืองในภูมิภาคอาเซียน

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖

บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖

๕. ความสัมพันธ์ โอกาส และอุปสรรคทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศไทย กับกลุ่มประเทศเอเชียกลาง

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. นายทอมวิชัย ชาญสรณ์

รองอธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง

และแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ

๒. นางณัฐสิริ นิมยี่สุน ชูจร

เจ้าหน้าที่การทูต ๖

กระทรวงการต่างประเทศ

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

★ ข้อมูลทั่วไป

“เอเชียกลาง” เป็นพื้นที่กว้างใหญ่ ที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Landlocked) ประกอบด้วย ๕ ประเทศ คือ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน คีร์กีซสถาน เติร์กเมนิสถาน และทาจิกิสถาน มีพื้นที่ทั้งหมด ๔.๖ ล้านตารางกิโลเมตร แยกตัวออกมาจากประเทศสหภาพโซเวียต เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔ ประชากรรวมประมาณ ๖๔ ล้านคน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามแต่ความเคร่งครัดในการปฏิบัติตนน้อยกว่าประชาชาติมุสลิมอื่นๆ และมีความเกรงกลัวภัยคุกคามจากมุสลิมหัวรุนแรง

ด้านภูมิศาสตร์ เอเชียกลางเป็นแหล่งสำรองพลังงานที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน แร่ยูเรเนียม ทองคำ เป็นต้น

ด้านภูมิรัฐศาสตร์ เอเชียกลางเป็นภูมิภาคที่เป็นเส้นทางสายไหม (Silk Road) ใช้คมนาคมขนส่งสินค้าระหว่างทวีปเอเชียกับทวีปยุโรปมาแต่สมัยโบราณ จึงได้รับความสนใจจากประเทศมหาอำนาจอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันกันเองระหว่าง ๒ ประเทศใหญ่ในภูมิภาคเอเชียกลางคือ คาซัคสถานและอุซเบกิสถาน อีกด้วย

ด้านเศรษฐกิจ เอเชียกลางมีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ทองคำ แร่ธาตุต่างๆ บางประเทศในเอเชียกลางมีกำลังซื้อและต้องการการลงทุนจากต่างประเทศ

★ โอกาสของประเทศไทยในเอเชียกลาง

ด้านการเมือง เนื่องจากมีประเทศมหาอำนาจให้ความสนใจกับประเทศในเอเชียกลางค่อนข้างมาก ผู้นำประเทศต่างๆ ในเอเชียกลางจึงค่อนข้างมีความหวาดระแวงต่อประเทศมหาอำนาจ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเล็กๆ ในการเข้าไปเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี ซึ่งอาจจะมีโอกาสสนับสนุนซึ่งกันและกันในเวทีระดับนานาชาติต่อไป

ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเอเชียกลางมีทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นจำนวนมากจึงมีจำนวนผู้เข้าไปลงทุนค่อนข้างสูง ความต้องการของกลุ่มประเทศเอเชียกลางส่วนใหญ่ต้องการการลงทุนเกี่ยวกับสาธารณูปโภคต่างๆ อย่างไรก็ตาม การจะเข้าไปลงทุนในเอเชียกลางจำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์กับผู้ที่มีตำแหน่งระดับสูงของประเทศนั้นๆ

ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ให้ความสำคัญกับตลาดนักท่องเที่ยวในเอเชียกลางซึ่งมีแนวโน้มการเจริญเติบโตสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคาสค์สถานซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวฐานะดี มีกำลังซื้อสูง พฤติกรรมการท่องเที่ยวไม่จุกจิก แต่ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ เที่ยวบินตรงที่เดินทางระหว่างประเทศไทยกับภูมิภาคเอเชียกลางมีน้อยมาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องเดินทางโดยเที่ยวบินเช่าเหมาลำ (Charter Flight) นอกจากนี้ ทางบริษัทนำเที่ยวจะต้องจ้างล่ามภาษารัสเซีย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวเอเชียกลาง

★ ปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขนส่งค่อนข้างยากลำบากเนื่องจากเป็นพื้นที่ Landlocked ที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลทำให้การขนส่งไม่สะดวกและมีค่าใช้จ่ายสูง กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจนและระบบเศรษฐกิจยังไม่เป็นสากลเท่าที่ควร อีกทั้ง ยังขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการลงทุนในเอเชียกลาง เอกชนไทยจึงยังไม่สนใจที่จะเข้าไปลงทุนมากนักเนื่องจากมีความเสี่ยงสูง แต่อย่างไรก็ตาม ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและบริการน่าจะมีโอกาสมากกว่าธุรกิจด้านอื่น นอกจากนี้ ประชาชนในภูมิภาคเอเชียกลางส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จึงเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งสำหรับการเจรจาธุรกิจ

ด้านโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในเอเชียกลาง ไทยให้ความสำคัญกับเอเชียกลางในฐานะ “ตลาดการค้าใหม่” ทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศคาสค์สถานและอุซเบกิสถาน มีอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าไทย หากมีการเข้าไปลงทุนในเอเชียกลางควรลงทุนในสินค้าหลัก ๓ ประเภท คือ เครื่องประดับอัญมณี อาหารและอะไหล่รถยนต์ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์ของไทยได้เคยนำภาคเอกชนไทยเดินทางไปยังเอเชียกลางเพื่อสำรวจช่องทางการค้าแต่ไม่ได้รับผลตอบแทนมากนัก

★ ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยต่อเอเชียกลาง

การหาพันธมิตรและหุ้นส่วนทางการเมืองเพื่อสนับสนุนระหว่างกันในเวทีระหว่างประเทศ

การผลักดันธุรกิจภาคการท่องเที่ยวและบริการ และภาคการเกษตร

ในบรรดาประเทศเอเชียกลาง ๕ ประเทศ ไทยได้จัดลำดับความสำคัญโดยคำนึงถึงบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจ ความใกล้ชิดกับประเทศมหาอำนาจ ดังนี้

๑. คาสค์สถาน ซึ่งได้มีการเปิดสถานเอกอัครราชทูตไทยเมื่อปี ๒๕๕๕ ที่กรุงอัสตานา ซึ่งเป็นสถานเอกอัครราชทูตไทยเพียงแห่งเดียวในภูมิภาคเอเชียกลาง

๒. อุซเบกิสถาน

๓. เติร์กเมนิสถาน

๔. คีร์กีซสถาน

๕. ทาจิกิสถาน

พยายามส่งเสริมการเชื่อมกันระหว่างผู้นำ และในอนาคตอาจมีความร่วมมือในรูปแบบของคณะกรรมการความร่วมมือ

ด้านการลงทุน เอกชนยังไม่ค่อยสนใจการลงทุนในเอเชียกลางมากนักเนื่องจากอุปสรรคด้านการขนส่ง แต่ด้านการท่องเที่ยวและบริการมีความน่าสนใจในการลงทุน ขณะนี้มีการพยายามศึกษาข้อมูลเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน

ด้านความช่วยเหลือทางวิชาการและความร่วมมือในการพัฒนา เช่น การถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุข ฯลฯ

ด้านวัฒนธรรมและสังคม ประเทศไทยเป็นประเทศยอดนิยมด้านการท่องเที่ยวของชาวเอเชียกลางซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้คนไทยและคนเอเชียกลางได้รู้จักกันและเรียนรู้กันมากยิ่งขึ้น

★ ประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียกลาง

สหพันธรัฐรัสเซีย โดยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของภูมิภาคเอเชียกลางซึ่งมีพื้นที่ติดกับรัสเซีย เอเชียกลางจึงเปรียบเสมือนเขตหลังบ้านของรัสเซีย ทำให้รัสเซียมีอิทธิพลต่อเอเชียกลางค่อนข้างมาก รัสเซียมีฐานทัพอยู่ในทาจิกิสถานและคีร์กีซสถาน โดยภาพรวมรัสเซียจะเน้นอุตสาหกรรม การทหาร และส่งเสริมการค้าอาวุธ เนื่องจากประเทศในเอเชียกลางต้องการอาวุธในการป้องกันตนเอง นอกจากนี้ทางด้านพลังงาน รัสเซียต้องพึ่งพาเอเชียกลางในฐานะเป็นเส้นทางลำเลียงก๊าซจากเอเชียไปยังยุโรป

สาธารณรัฐประชาชนจีน จีนมีผลประโยชน์ในเอเชียกลางทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพลังงาน ซึ่งถือเป็นการแบ่งเขตอย่างชัดเจนกับประเทศรัสเซียจึงไม่เกิดปัญหากระทบกระทั่งกัน

สหรัฐอเมริกา นอกจากเอเชียกลางเป็นแหล่งพลังงานของสหรัฐฯ แล้วยังมีบทบาทชัดเจนด้านความมั่นคงโดยสหรัฐฯ อาศัยภูมิภาคเอเชียกลางเป็นฐานปฏิบัติการในอัฟกานิสถานและถ่วงดุลอำนาจกับรัสเซีย จีนและอิหร่าน

สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน อิหร่านมีผลประโยชน์ร่วมกันกับภูมิภาคเอเชียกลางด้านพลังงาน และท่าเรือบันดาร์อาบัสของอิหร่านซึ่งเป็นทางออกทะเลที่สำคัญของเอเชียกลาง

★ เส้นทางขนส่งระหว่างประเทศไทย-ภูมิภาคเอเชียกลาง มีดังนี้

- การขนส่งไปยังท่าเรือบันดาร์อาบัส ประเทศอิหร่าน โดยใช้เวลาประมาณ ๒๓ วัน
- การขนส่งผ่านประเทศรัสเซีย ไปยังท่าเรือ Novorossiysk ใช้เวลาประมาณ ๔๐ วัน ถ้าไปยังท่าเรือ Vladivostok ใช้เวลาประมาณ ๘ วัน แต่จำเป็นต้องมีการถ่ายสินค้าไปยังรถไฟทรานไซบีเรียเพื่อเข้าสู่เอเชียกลาง แต่เส้นทางนี้เอกชนไม่นิยมเนื่องจากกระยะทางไกลและต้องเปลี่ยนตู้คอนเทนเนอร์ที่เวียตนามก่อนไปยัง Vladivostok ซึ่งเสี่ยงกับปัญหาสินค้าสูญหายหรือเสียหายรวมถึงบริษัทประกันไม่รับประกันความเสียหายในเส้นทางนี้

- การขนส่งทางบกผ่านประเทศจีนโดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๑๒ จากฝั่งตะวันออกไปยังตะวันตกของจีนเพื่อเข้าไปยังคาซัคสถาน

- การขนส่งผ่านประเทศตุรกี โดยท่าเรืออิสตันบูลแล้วขนส่งต่อโดยทางบก

- การขนส่งผ่านประเทศเยอรมัน แล้วจึงจะค่อยส่งต่อไปยังเอเชียกลาง

ปัจจุบัน มีการเปิดสถานเอกอัครราชทูตไทยในเอเชียกลาง ณ กรุงกรุงอัสตานา ประเทศคาซัคสถาน เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ โดยเอกอัครราชทูตได้มีโอกาสพบกับภาคธุรกิจของเอเชียกลางพบว่า แนวทางที่จะมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการจะเข้าไปลงทุนในเอเชียกลาง คือ “**การใช้การเมืองนำธุรกิจ**” เช่น บริษัทผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปของอินโดนีเซียได้จัดตั้งบริษัทสำเร็จเนื่องจากประธานาธิบดีอินโดนีเซียได้เชื่อมสัมพันธ์เมื่อครั้งที่เดินทางเยือนคาซัคสถาน

อย่างไรก็ตาม กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้มีความพยายามประชาสัมพันธ์ด้านการลงทุนกับภาคธุรกิจไทยมาโดยตลอดแต่การตอบรับจากเอกชนไทยยังมีน้อยเนื่องจากปัญหาอุปสรรค

ที่ได้กล่าวมา และกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่าการจัดตั้งสภาธุรกิจไทยกับประเทศเอเชียกลางอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการทำธุรกิจระหว่างกันในอนาคต

สำหรับความเป็นมุสลิมของเอเชียกลางนั้นอยู่ในลักษณะที่ไม่เคร่งครัด การใช้ศาสนาเพื่อเชื่อมโยงทางธุรกิจจึงยังมีความเป็นไปได้น้อย แต่การเชื่อมโยงด้านการศึกษาที่มีความเป็นไปได้มากกว่า เนื่องจากประเทศอุซเบกิสถานมีมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งโลกซึ่งที่ผ่านมาได้เชิญประเทศไทยให้ส่งนักศึกษาไปศึกษายังมหาวิทยาลัยแต่ขณะนี้ยังไม่มี การส่งนักศึกษาไทยไปเลย

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๖. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐตุรกี

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. นางสาวเนตรนภา คงศรี

ผู้อำนวยการกองยุโรป ๒

กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

๒. นางสาวศรียา อมตวิวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

ประเทศตุรกีถือเป็นฐานตลาดสินค้าส่งออกของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตลาดอาหารฮาลาลไปสู่สหภาพยุโรป ด้านการค้าไทยได้ดูแลการค้ากับประเทศตุรกีมาโดยตลอด อุปสรรคการค้าไทย – ตุรกี คือ ภาคเอกชนไทยและตุรกียังให้ความสนใจต่อกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากยังไม่เห็นโอกาสและศักยภาพของแต่ละฝ่ายว่าสามารถเป็นฐานทางการค้าและการลงทุน รวมถึงสามารถขยายไปยังประเทศใกล้เคียงได้ และปัญหาการประกาศบังคับใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping : AD) และมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure : SG) กับสินค้าไทย การลงทุนของไทยในตุรกียังมีค่อนข้างน้อย ปัจจุบันมีบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ (CP) เข้าไปลงทุนในธุรกิจผลิตอาหารสัตว์และผลิตภัณฑ์จากไก่ครบวงจร ด้านความร่วมมือทางวิชาการยังเป็นลักษณะการให้ทุนการศึกษาฝ่ายเดียวจากประเทศตุรกี คือ ทุนการศึกษาด้านศาสนาในระดับมัธยมศึกษา (high school)

ระบบการศึกษาของประเทศตุรกี อยู่ในการบริหารกำกับดูแลของกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ สำหรับหลักสูตรและกฎระเบียบจะพิจารณาโดยสภาการศึกษาสูงสุดแห่งชาติ การบริหารด้านการศึกษาของประเทศตุรกีเป็นแบบกระจายอำนาจสู่จังหวัดโดยรัฐมนตรีกระทรวงการศึกษาแห่งชาติจะแต่งตั้งผู้อำนวยการการศึกษาแห่งชาติประจำจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด ระบบการศึกษาของประเทศตุรกี แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) การศึกษาในระบบ ๒) การศึกษานอกระบบ โดยการศึกษาภาคบังคับเป็นการศึกษาแบบเรียนฟรีในระดับประถมศึกษา (เป็นหลักสูตรภาษาตุรกี) ด้านความร่วมมือทางการศึกษาไทย – ตุรกี ยังมีไม่มากนักเนื่องจากที่ผ่านมาเน้นความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนมากกว่า อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ.๒๕๕๗ รัฐบาลตุรกีได้เสนอให้ทุนการศึกษากับนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายศาสนา) จำนวน ๑๐ ทุน ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐ ทุน และระดับปริญญาเอก จำนวน ๑ ทุน สำหรับความร่วมมือในระดับโรงเรียนไทย – ตุรกี มีกลุ่มโรงเรียนเอกชนไทย (โรงเรียนวิซัยวิทยา โรงเรียนศิริวัฒน์วิทยา โรงเรียนจินตมณี โรงเรียนนานาชาติแพนเอเชีย) ที่เปิดสอนภาษาตุรกีได้จัดส่งคณบดีนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันภาษาตุรกีโอลิมปิก ส่วนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา มีสถาบันอุดมศึกษาไทย – ตุรกี จำนวน ๓ แห่ง ที่มีความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนทางวิชาการและคณะอาจารย์ คือ ๑) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับ Pamukkale University ๒) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) กับ Sabanci University (สาขาบริหารธุรกิจและการจัดการ) ๓) มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับ Yuzuncu Yit University (สาขาเกษตร ป่าไม้ และประมง)

ปัญหา/อุปสรรค ด้านการศึกษาต่อในประเทศตุรกี

๑. ภาษา – หลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของตุรกีใช้ภาษาตุรกี
๒. ทักษะของผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา – ยังมีความเข้าใจว่าต้องไปศึกษาเฉพาะด้านศาสนาเท่านั้น ซึ่งข้อเท็จจริงแล้วยังมีสาขาวิชาอื่นๆ อีกด้วย
๓. ผู้สมัครรับทุนการศึกษาที่ใช้วุฒิการศึกษาสายศาสนาจากโรงเรียนสอนศาสนา (โรงเรียนปอเนาะ) โดยยังไม่ได้รับการเทียบเท่าเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่สามารถผ่านการคัดเลือกได้ เพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์การรับทุน
๔. ประเทศตุรกียังไม่ค่อยมีความโดดเด่นทางวิชาการมากนัก

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

นอกจากประเทศตุรกีแล้วยังมีประเทศรัสเซียที่มีทุนการศึกษาจำนวนมากให้กับนักเรียน/นักศึกษาทั่วโลก แต่อุปสรรคสำคัญในการศึกษาต่อในประเทศเหล่านี้ คือ ภาษา คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่ามีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศประสานกับโรงเรียน (ที่เปิดสอนภาษาตุรกี/ภาษารัสเซีย) หรือสถานทูตเอกอัครราชทูตประเทศดังกล่าวที่ประจำอยู่ ณ ประเทศไทย เปิดโครงการสอนภาษาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน/นักศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกเดินทางไปศึกษาต่อ นอกจากนี้ การให้การรับรองวุฒิการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากปัจจุบันมีนักเรียน/นักศึกษา จำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศในตะวันออกกลางแล้วสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไม่รับรองวุฒิการศึกษา ส่งผลให้ไทยต้องสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพไปอย่างน่าเสียดาย

อ้างอิง บันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๒ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖

๗. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษา

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

นายทอมวิชัย ชาญสรณ์

รองอธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง

และแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ

การพิจารณาของอนุกรรมการ

ประเทศอิหร่านเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง เป็นศูนย์กลางของนิกายชีอะห์ในศาสนาอิสลาม มีประชากรประมาณ ๗๖ ล้านคน ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายฮัสซัน โรฮานี (Hassan Rohani) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอิหร่านกับประเทศตะวันตกอยู่ในระดับที่ไม่ดีมาโดยตลอด อิหร่านถือเป็นปฏิปักษ์กับประเทศอิสราเอล และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศซีเรียและประเทศอิรัก อย่างไรก็ตาม ประเทศอ่าวอาหรับโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศซาอุดีอาระเบียมีความรู้สึกหวาดระแวงอิหร่านเนื่องจากแข่งขันกันเผยแพร่อิทธิพลทางการเมืองและศาสนา สำหรับประเทศคู่ค้าสำคัญของอิหร่าน คือ รัสเซียและจีน (เป็นผู้ซื้อน้ำมันรายใหญ่)

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-อิหร่าน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาโดยตลอด ประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับอิหร่านเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ (ค.ศ. ๑๙๕๕) ด้านความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ไทย-อิหร่าน มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีชาวอิหร่านชื่อ เชค อาหมัด (Sheikh Ahmad) ได้เข้ามารับราชการในราชสำนักไทยและได้รับแต่งตั้งเป็น “เจ้าพระยาบวรราชนายก” (ต้นสกุลขุนนาคนในปัจจุบัน)

ประเทศอิหร่านให้การสนับสนุนประเทศไทยหลายเวทีในระดับพหุภาคี เช่น การประชุมกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement: NAM) การประชุมองค์การการประชุมอิสลาม (OIC) นอกจากนี้ ประเทศอิหร่านมีความสนใจจะขยายความร่วมมือในกรอบความร่วมมืออาเซียน

โดยได้ขอสมัครเป็นคู่เจรจาเฉพาะด้านของอาเซียน (sectoral dialogue partner) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาได้มีการจัดตั้งกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย – อิหร่าน และกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาอิหร่าน – ไทย

การเยือนในระดับราชวงศ์ที่สำคัญ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศอิหร่านอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ และฝ่ายอิหร่าน เจ้าชายเรซา ปาร์ลาวี มกุฎราชกุมารแห่งอิหร่านเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑

ด้านการค้าและการลงทุน ประเทศไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ากับอิหร่าน สำหรับสินค้าส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ ข้าว วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ และสินค้านำเข้าสำคัญจากอิหร่าน ได้แก่

สินแร่โลหะ เคมีภัณฑ์ สัตว์น้ำสดและแช่แข็ง เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันนักธุรกิจชาวไทยประสบปัญหาการทำธุรกรรมทางการเงินกับอิหร่าน เนื่องจากมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านของสหรัฐฯ และประเทศตะวันตก การลงทุนในอิหร่าน ได้แก่ โรงงานผลิตเม็ดพลาสติกของบริษัทในเครือซีเมนต์ไทยลงทุนร่วมกับญี่ปุ่นและอิหร่าน และโครงการพัฒนาฟาร์มเลี้ยงกุ้งของบริษัทพรานทะเลด้านการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีนักท่องเที่ยวชาวอิหร่านเข้ามาประเทศไทยประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งมีจำนวนลดลงร้อยละ ๕๐ จากปีก่อนๆ ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาความไม่สงบภายในและปัญหาเศรษฐกิจของอิหร่าน ทำให้ปัจจุบันมีสายการบินเพียงบริษัทเดียวที่เปิดให้บริการคือ Mahan Air โดยบินตรงเส้นทางอิหร่าน-กรุงเทพฯ แต่สำหรับสายการบินไทยขณะนี้ไม่มีบริษัทการบินเปิดให้บริการบินตรงเส้นทางไทย-อิหร่าน

ด้านการศึกษา ขณะนี้มีคนไทยอาศัยอยู่ในประเทศอิหร่านประมาณ ๒๐๐ คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในเมืองกุม จำนวน ๔๔ คน (ลงทะเบียนกับสถานเอกอัครราชทูต) โดยศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาอิสลามศึกษาและกฎหมายอิสลาม

สถานการณ์ที่เกิดเหตุในไทยโดยชาวอิหร่าน

เมื่อเดือนมกราคม (๒๕๕๕) ได้มีการตรวจพบสารแอมโมเนียมไนเตรท จำนวน ๒,๐๐๐ กิโลกรัม ที่จังหวัดสมุทรสาคร ต่อมาเจ้าหน้าที่ไทยได้จับกุมชาวเลบานอน สัญชาติสวีเดนจำนวน ๑ ราย โดยพบว่าเป็นสมาชิกกลุ่มอิซลุลลอฮ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากอิหร่าน ในข้อหาใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตและศาลได้มีคำสั่งจำคุก ๔ ปี แต่ภายหลังลดโทษเป็น ๒ ปี ๘ เดือน และในเดือนกุมภาพันธ์ (๒๕๕๕) ได้เกิดเหตุระเบิด ๓ จุด ในซอยสุขุมวิท ๗๑ ซึ่งเจ้าหน้าที่ไทยได้จับกุมผู้ก่อเหตุชาวอิหร่านจำนวน ๒ ราย ในข้อหาพยายามฆ่าเจ้าหน้าที่และผู้อื่น ทั้งนี้ศาลได้มีคำสั่งจำคุกตลอดชีวิต ๑ ราย และจำคุก ๑๕ ปี ๑ ราย ส่วนผู้ก่อเหตุอีก ๑ ราย ได้เดินทางหนีออกนอกประเทศไปยังประเทศมาเลเซีย ซึ่งต่อมาทางการประเทศมาเลเซียจับกุมตัวได้และขณะนี้ทางการไทยได้ดำเนินการร้องขอให้มาเลเซียส่งผู้ร้ายข้ามแดนกลับมาดำเนินคดีในประเทศไทย

โครงการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์

โครงการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ของอิหร่านได้สร้างความกังวลต่อประเทศตะวันตกเป็นอย่างมาก โดยสหรัฐฯ เชื่อว่าอิหร่านต้องการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์เพื่อต่อต้านประเทศตะวันตกและใช้ในการก่อการร้าย ส่งผลให้อิหร่านถูกคว่ำบาตรฝ่ายเดียวจากสหรัฐฯ โดยห้ามซื้อขายน้ำมันปิโตรเลียม ห้ามทำธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น รวมถึงคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติคว่ำบาตรอิหร่านเพิ่มเติมจากข้อเดิม เช่น เพิ่มความเข้มข้นของมาตรการคว่ำบาตรทางการเงิน ได้แก่ ห้ามการเปิดสาขาของธนาคารอิหร่านในประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวมถึงธนาคารของประเทศสมาชิกฯ ในประเทศอิหร่าน หลีกเลี่ยงการให้ประกันภัยต่อธุรกรรมทางการเงินกับประเทศอิหร่าน เป็นต้น ห้ามอิหร่านพัฒนาขีปนาวุธ (Ballistic Missiles) ที่สามารถใช้เป็นหัวอาวุธนิวเคลียร์ ห้ามประเทศสมาชิกฯ รับการลงทุนด้านวัสดุชิ้นส่วนนิวเคลียร์ อาวุธภัณฑ์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องจากอิหร่านและห้ามสนับสนุนอิหร่านในกิจการเหมืองแร่ยูเรเนียม การผลิตและการใช้ชิ้นส่วนนิวเคลียร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพิ่มจำนวนบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธและให้การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่โครงการนิวเคลียร์ของกองกำลังพิทักษ์ปฏิวัติอิสลามอิหร่าน (Islamic Revolutionary Guard Corps : IRGC)

ความสัมพันธ์อิหร่าน - สหรัฐอเมริกา

หลังการปฏิวัติอิสลาม (ค.ศ. ๑๙๗๙) ประเทศอิหร่านกับประเทศสหรัฐฯ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างกันมาโดยตลอด สหรัฐฯ ได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับอิหร่านตั้งแต่เกิดเหตุการณ์กลุ่มนักศึกษาอิหร่านบุกยึดสถานทูตสหรัฐฯ ในอิหร่านและจับนักการทูตเป็นตัวประกันยาวนานถึง ๔๔๔ วัน เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางการทูตของอิหร่านเป็นอย่างมาก ต่อมาในยุคของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช มีการกล่าวหาว่าอิหร่านเป็นหนึ่งในอักษะแห่งความชั่วร้าย (Axis of Evil) ซึ่งส่งผลให้ชาวอิหร่านเกิดความไม่พอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มลัทธินักปฏิรูปและกลุ่มอนุรักษ์นิยม ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างอิหร่าน-สหรัฐฯ มีแนวโน้มดีขึ้นโดยมีแหล่งข่าวรายงานว่าประธานาธิบดีบารัค โอบามา ได้โทรศัพท์พูดคุยกับประธานาธิบดีฮัสซัน โรฮานี ของอิหร่าน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นการผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างประเทศทั้งสอง ในประเด็นสถานการณ์ความสัมพันธ์อิหร่าน-สหรัฐฯ ที่ไม่ราบรื่นนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์สหรัฐฯ-อิสราเอล ทั้งนี้ เนื่องจากอิหร่านและอิสราเอลมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน อย่างไรก็ตาม การที่อิหร่านเริ่มมีท่าทีผ่อนคลายต่อสหรัฐฯ อาจเป็นเพราะการใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ และสหประชาชาติ ซึ่งกระทบต่อเศรษฐกิจอิหร่านเป็นอย่างมาก และหากสหรัฐฯ เองมีท่าทีผ่อนคลายกับอิหร่านอาจส่งผลให้อิสราเอลต้องทบทวนท่าทีต่ออิหร่านเช่นกัน

ภายหลังการเลือกตั้งในเดือนมิถุนายน (๒๕๕๖) นายฮัสซัน โรฮานี (Hassan Rohani) ได้รับชัยชนะและเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนประธานาธิบดีมาห์มูด อาห์มาดิเนจาต ได้ประกาศเดินทางสายกลางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยจะให้ความสำคัญเร่งด่วนในการเจรจากับประเทศตะวันตกเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ รวมถึงการหาแนวทางผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรจากประเทศตะวันตก

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

๘. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและความคืบหน้าของคดีฆาตกรรมนักการทูตชาวซาอุดีอาระเบีย

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

นายปิยภัคดี ศรีเจริญ

ผู้อำนวยการกองตะวันออกกลาง

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

กระทรวงการต่างประเทศ

การพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย เป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจทางการเมืองระหว่างประเทศ สังเกตได้ว่าเมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองในประเทศต่างๆ ของตะวันออกกลาง มักจะมีการขอความเห็นและคำปรึกษาจากซาอุดีอาระเบียอยู่เสมอ ประเทศไทยกับซาอุดีอาระเบียสถาปนาความสัมพันธ์กันเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ โดยมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาโดยตลอดและเคยมีแรงงานไทยไปทำงานในซาอุดีอาระเบียถึง ๒๐๐,๐๐๐ คน จนกระทั่งในปี พ.ศ.๒๕๓๒-๒๕๓๓ ได้เกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับซาอุดีอาระเบีย ๓ คดี คือ

๑. คดีโจรกรรมเพชรของราชวงศ์ซาอุดีอาระเบีย

๒. คดีสังหารนักการทูตซาอุดีอาระเบียในประเทศไทย

๓. การหายตัวไปของนายโมฮัมหมัด อัลรูไวลี นักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเกี่ยวข้องกับคดีสังหารนักการทูตซาอุดีอาระเบีย

ทั้งนี้ คดีโจรกรรมเพชรของราชวงศ์ซาอุดีอาระเบียได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว สำหรับคดีสังหารนักการทูตและการหายตัวไปของนักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบียนั้น ทางของไทยพยายามที่จะคลี่คลายคดี แต่ก็ไม่สามารถสร้างความกระจ่างแก่ซาอุดีอาระเบียได้ จนกระทั่งในปี พ.ศ.๒๕๓๖-๒๕๓๗ ซาอุดีอาระเบียซึ่งไม่มั่นใจต่อแนวทางการคลี่คลายคดีของไทยได้ลดระดับความสัมพันธ์กับประเทศไทยลง โดยการถอดตำแหน่งเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยออกเหลือเพียงตำแหน่งอุปทูตปฏิบัติหน้าที่รักษาการสถานเอกอัครราชทูตเท่านั้น

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกับซาอุดีอาระเบียมีความสัมพันธ์ด้านการค้ากันตามปกติ โดยซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศคู่ค้าลำดับที่ ๒ ของไทยในตะวันออกกลางรองจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และมีชาวซาอุดีอาระเบียเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยปีละ ประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ความสัมพันธ์ด้านการทูตอื่นๆ ยังคงมีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือกันตามปกติ เช่น การแลกเปลี่ยนสาส์นแสดงความยินดีในโอกาสต่างๆ การแลกเปลี่ยนเสียงสนับสนุนในเวทีระหว่างประเทศ การส่งอาหารช่วยเหลือชาวโรฮิงญาที่หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย ฯลฯ สำหรับด้านแรงงาน ปัจจุบันแรงงานไทยในซาอุดีอาระเบียมีเฉพาะแรงงานเก่าที่เคยได้รับอนุญาตให้อยู่ก่อนที่จะมีการลดระดับความสัมพันธ์

นอกจากนี้ รัฐบาลซาอุดีอาระเบียไม่สนับสนุนให้นักธุรกิจชาวซาอุฯ มาลงทุนในประเทศไทย ดังนั้น โดยภาพรวมแล้วการประสานงานทั่วไประหว่างกันยังเป็นไปโดยปกติแต่การประสานงานในระดับสูง ซาอุดีอาระเบียยังคงแสดงความไม่พอใจอย่างเห็นได้ชัด โดยผ่านมาตรการการกีดกันต่างๆ เช่น การจำกัดจำนวนผู้ที่เดินทางมาประเทศไทย การลดระยะเวลาใช้งานเมื่อมีการต่ออายุหนังสือเดินทางสำหรับชาวซาอุดีอาระเบียที่เคยเดินทางมาประเทศไทย การไม่อนุญาตให้แรงงานไทยเดินทางเข้าไปทำงานในซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น ปัจจุบันนี้ มีคนไทยอาศัยอยู่ในซาอุดีอาระเบียประมาณ ๒๐,๐๐๐ กว่าคน ซึ่งเป็นคนไทยที่อพยพไปอยู่ที่เมืองต่างๆ และมีบุตรหลานที่ไม่ได้รับสัญชาติซาอุดีอาระเบีย ยังคงมีสัญชาติไทยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่ระหว่างการหาวิธีแนวทางในการลงทะเบียนเพื่อทำบัตรประชาชนร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกระทรวงมหาดไทย

ประเด็นการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับประเทศซาอุดีอาระเบีย ที่ผ่านมา รัฐบาลทุกชุดไม่ลดละความพยายามในการที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยการคลี่คลายคดีต่างๆ ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๕๓ มีการสั่งฟ้องผู้ต้องหาในคดีการหายตัวไปของนักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย ซึ่งประกอบไปด้วยจำเลยทั้งหมด ๕ คน ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีในชั้นศาล นอกจากนี้ รัฐบาลชุดปัจจุบันได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อเร่งรัดคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการต่างประเทศ ฯลฯ และเมื่อช่วงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ มีการพบปะกันเป็นครั้งแรกในรอบ ๒๐ ปี ระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยกับเจ้าชายอับดุลอาซิซ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศซาอุดีอาระเบีย ในการประชุมสหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา โดยซาอุดีอาระเบียได้เน้นย้ำว่า ต้องการเห็นการคลี่คลายคดีเพื่อหาความยุติธรรมให้แก่ชาวซาอุดีอาระเบียที่เสียชีวิตในประเทศไทย และในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ มีคณะผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศซาอุดีอาระเบียเดินทางมายังประเทศไทยเพื่อติดตามความคืบหน้าของคดีโดยมีการเข้าฟังการพิจารณาอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามคดีอย่างใกล้ชิด ซึ่งหน่วยงานของฝ่ายไทยมีความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่างๆ ทั้งนี้ ผลการพิจารณาขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลเป็นสำคัญ ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการสืบพยานฝ่ายจำเลย คาดว่าน่าจะเสร็จสิ้นการพิจารณาภายในต้นปี ๒๕๕๗ สำหรับคดีสังหารนักการทูตซาอุดีอาระเบียนั้นหมดอายุความไปแล้ว ซึ่งก็ได้ชี้แจงให้ทางซาอุดีอาระเบียได้เข้าใจในประเด็นดังกล่าวแล้วด้วย ดังนั้น การฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับซาอุดีอาระเบียขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย หนึ่งในนั้นคือ การดำเนินการด้วยความจริงใจของฝ่ายไทยในการคลี่คลายคดีที่เกี่ยวข้องกับซาอุดีอาระเบีย

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๙. สถานการณ์การหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยของชาวโรฮิงญา

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

๑. นายเชิดเกียรติ อัตถากร	รองอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
๒. นายอนุสิทธิ์ คุณากร	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๓. พันตำรวจเอก ศิลปคมณ์ เอี่ยมวงศ์	รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๖ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

การพิจารณาของอนุกรรมการ

ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญามีมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๐ รัฐบาลไทยได้มีมาตรการแก้ไขปัญหา ดังนี้ ๑) กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบในการดูแลและสกัดกั้นโดยอาศัยประชาชนในพื้นที่แจ้งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ทราบ ๒) ศูนย์อำนวยการบริการจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ให้ดำเนินการดูแลไม่ให้มีการใช้แรงงานต่างด้าวบริเวณเขตพัฒนาพิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ให้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเป็นการพิเศษรวมทั้งประสานหน่วยงานด้านการข่าวกับศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (ศรภ.) ตลอดจนประสานการจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองกับกระทรวงมหาดไทย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื่องจากเกิดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ต่อการปฏิบัติกับบุคคลที่หลบหนีเข้าเมืองทางทะเล และเพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพจึงได้กำหนดหลักการปฏิบัติ (เอสโอพี) ไว้ดังนี้

- ๑) ประเทศไทยมีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินการต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองตามหลักอธิปไตยแห่งรัฐและคงไว้ซึ่งสิทธิในการปฏิเสธการเข้าประเทศ ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๒) การดำเนินการต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลจะเน้นใช้มาตรการสกัดกั้นมิให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเข้าสู่่านน้ำ ซึ่งการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวจะใช้แนวทางที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากลและบนพื้นฐานของการเคารพหลักกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ อาทิ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชีวิตในทะเล ค.ศ. ๑๙๗๔
- ๓) การปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลจะคำนึงถึงหลักการด้านมนุษยธรรม และผลกระทบที่มีต่อเด็ก สตรี และคนป่วยเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ การปฏิบัติต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเล

ให้หลีกเลี่ยงการใช้กำลัง แต่หากจำเป็นก็สามารถใช้กำลังได้ตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามหลักปฏิบัติสากล รวมทั้งให้คำนึงถึงความปลอดภัยและการจัดให้/สนับสนุนสิ่งยังชีพขั้นพื้นฐานที่จำเป็น

๔) กรณีที่ได้มีการซักถาม ตรวจสอบในรายละเอียด และสอบสวนพบว่าเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองทางเศรษฐกิจให้ส่งตัวดำเนินคดีและพิจารณาส่งออกนอกราชอาณาจักร

๕) การดำเนินการต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลตั้งอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างหลักความมั่นคงของรัฐกับหลักมนุษยธรรม และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยมีอยู่

๖) ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลด้วยการแสวงหาความร่วมมือในการแก้ปัญหากับกลุ่มประเทศที่ได้รับผลกระทบและการหารือในระดับภูมิภาค รวมทั้งประเทศสมาชิกอาเซียนและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาที่เน้นประเทศต้นทาง รวมทั้งการรับกลับประเทศต้นทางหรือการส่งไปประเทศที่สาม

★ สถานการณ์การอพยพของชาวโรฮิงญา

ปัจจุบันสถิติการอพยพของสตรีและเด็กชาวโรฮิงญาเพิ่มสูงขึ้น จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบ ลักษณะการเคลื่อนย้ายและอพยพของบุคคลเหล่านี้ไม่เข้าข่ายกระบวนการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดได้ให้คำนิยามของกระบวนการค้ามนุษย์และกระบวนการนำพาโดยสรุปว่า กระบวนการนำพาเป็นการยินยอมของผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองที่มาจากประเทศต้นทางโดยมีจุดมุ่งหมายไปยังประเทศที่สามหรืออาจไม่มีจุดมุ่งหมายปลายทางแต่ไม่ปฏิเสธ/ขัดขึ้น หากเป็นกระบวนการค้ามนุษย์จะมีลักษณะการใช้กำลังบังคับขู่เข็ญโดยไม่ได้รับความยินยอม

จากการประชุมสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อต้นเดือนมกราคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้สรุปแนวทางการปฏิบัติต่อการบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองทางทะเลชาวโรฮิงญา ดังนี้

๑) ผู้ใดยืนยันว่ากลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายต้องถูกดำเนินคดีภายใต้กฎหมายไทยและไม่สามารถตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยได้

๒) ทางของไทยจะดำเนินการกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติสากลพื้นฐานของความสมดุลตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลักความมั่นคงแห่งรัฐ ตลอดจนพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๓) รัฐบาลไทยไม่มีนโยบายในการตั้งศูนย์พักพิง

๔) การคัดแยกกลุ่มเด็ก สตรีและคนป่วยต้องมีความชัดเจน เช่น การคัดแยกเด็กและสตรีกรณีอพยพมาพร้อมกับครอบครัวหรือมีครอบครัวอยู่ในประเทศที่สาม เป็นต้น

๕) สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ อาทิ UNHCR, UNICEF, IOM , ICRC , กาชาดสากล โดยต้องกำหนดมาตรการร่วมกันอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามสิทธิอำนาจอธิปไตยของไทย

๖) ให้กระทรวงการต่างประเทศเร่งรัดกระบวนการเจรจาหรือทั้งในระดับทวิภาคี พหุภาคี และองค์การระหว่างประเทศ

๗) เร่งรัดให้มีการตรวจสอบ สอบสวนกระบวนการนำพาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

★ แนวทางการแก้ปัญหาชาวโรฮิงญา

การแก้ปัญหาอพยพของชาวโรฮิงญาควรดำเนินการใน ๓ ระดับ ดังนี้

๑) ระดับทวิภาคี : กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้ดำเนินการหารือร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศของพม่าถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยมีกำหนดการเยือนประเทศพม่าและจะหยิบยกประเด็นของชาวโรฮิงญาเข้าหารือต่อไป

๒) ระดับภูมิภาค : มีกรอบความร่วมมือในระดับพหุภาคี คือ กระบวนการบาหลิ (Bali Process : Regional Ministerial Conference on People Smuggling, Trafficking in Persons and Related Transnational Crime) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการพาคนหลบหนีเข้าเมือง การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิก ซึ่งกรอบความร่วมมือนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาในระยะยาวและผลักดันให้เกิดความสำเร็จได้มากที่สุด

๓) ระดับองค์การระหว่างประเทศ : กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้ประสานงานร่วมกับสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) โดยประสานงานในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นและการจัดเก็บข้อมูลบุคคล (profiling)

★ บทบาทขององค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) : ประเด็นชาวโรฮิงญา

OIC ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นของชาวโรฮิงญาเป็นอย่างยิ่ง โดยที่ประชุมระดับรัฐมนตรีได้มีมติ ดังนี้

๑) ประณามการกระทำอันโหดร้ายต่อชาวโรฮิงญาในพม่าโดยถือว่าการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศและแสดงความผิดหวังที่รัฐบาลพม่าปฏิเสธการจัดตั้งสำนักงาน OIC ด้านมนุษยธรรม ณ กรุงย่างกุ้ง ถึงแม้ว่าพม่าจะได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกับ OIC ไปแล้วก็ตาม

๒) ผลักดันให้ประเทศสมาชิก OIC กดดันรัฐบาลพม่าในกรอบการประชุมอื่นๆ ได้แก่ UNHRC (Human Rights Council) และสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายมีอยู่หลายฉบับแต่กฎหมายที่สำคัญ คือ พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยได้มีความพยายามที่จะปรับแก้กฎหมายดังกล่าว แต่กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ค่อนข้างเก่ามากเพราะผู้รักษาการณตามกฎหมายฉบับนี้คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มท.) แต่ปัจจุบันสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไม่ได้สังกัดอยู่ใน มท. แล้ว อย่างไรก็ตาม เห็นว่าสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองไม่ได้อยู่ที่ตัวกฎหมายแต่อยู่ที่การบริหารจัดการยังขาดมุมมองด้านความมั่นคงโดยยังมุ่งเน้นงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก จะเห็นได้จากปัญหาความมั่นคงที่ควบคู่กับความมั่นคงนั้นก่อให้เกิดการแบกรับภาระไม่ไหวของหน่วยงาน เช่น การจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองของ สตม. ซึ่งสถานที่สำหรับการกักตัวมีจำนวนน้อยมากโดยสวนทางกับอัตราผู้หลบหนีเข้าเมืองที่มีมากขึ้นทุกวัน ในขณะที่บางประเทศมีสถานที่สำหรับกักตัวเพื่อรอตรวจสอบตามกระบวนการทางกฎหมายเพื่อผลักดันไปสู่ประเทศที่สาม

สำหรับปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญาเห็นควรให้รัฐบาลผลักดันปัญหาเข้าหารือในเวทีอาเซียน สำหรับประเด็นการเชื่อมโยงปัญหาชาวโรฮิงญากับสถานการณ์ความรุนแรงบริเวณภาคใต้ของไทยเห็นว่าหน่วยงานด้านความมั่นคงยังสรุปสถานการณ์คลาดเคลื่อนและเร็วเกินไปซึ่งอาจจะเกิดผลกระทบกับประชาชนที่รับฟังข้อมูลได้

การมีอคติเรื่องชาติพันธุ์เป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ อาเซียนต้องตระหนักกับปัญหานี้โดยการเรียกร้องให้ประเทศพม่าให้สถานะพลเมืองแก่ชาวโรฮิงญา และถือได้ว่าชาวโรฮิงญาเป็นประชากรที่ถูกกดขี่และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุดในโลก

กรณีความขัดแย้งระหว่างชาวมุสลิมโรฮิงญาและชาวพุทธรัฐยะไข่ก่อให้เกิดผลกระทบไปถึงชาวพุทธในบังคลาเทศ กล่าวคือ มีวัดไทยในบังคลาเทศโดนเผา และอาเซียนควรจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและรวดเร็ว เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาซึ่งอาจมีผลกระทบออกไปอีก สำหรับบทบาทของคณะอนุกรรมการนั้นเห็นว่าสามารถรับทราบปัญหา ข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยการเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่

ปัญหาชาวโรฮิงญาควรมีการผลักดันประเด็นเข้าสู่เวทีนานาชาติ ขณะนี้อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความรู้สึกที่นิ่งเฉยต่อปัญหา การแสดงออกด้านสิทธิมนุษยชนยังมีไม่มากพอ องค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) และองค์กรอื่นๆ ยังไม่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติสามารถแสดงบทบาทต่อประเด็นปัญหานี้ได้โดยการทำหนังสือแสดงความเป็นห่วงเกี่ยวกับปัญหาซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้ามนุษย์และสิทธิมนุษยชนไปยังรัฐสภาของประเทศอังกฤษ พม่า และสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกันและไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕ วันพฤหัสบดีที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๑๐. ชาวมุสลิมในเขตปกครองตนเองซินเจียง (เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม)

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

นายวรศักดิ์ มหัทธโนบล

ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาของอนุกรรมการ

ประเทศจีนมีทั้งหมด ๕๖ ประชาชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมากที่สุดถึงร้อยละ ๙๐ คือ ชาตินั่น (จีนฮั่น) การจัดการเกี่ยวกับเรื่องชนชาติพันธุ์จึงอาจดำเนินการได้ง่ายกว่าประเทศอื่นๆ ที่มีสัดส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ใกล้เคียงกัน การบริหารจัดการเกี่ยวกับเรื่องชนชาติพันธุ์ของประเทศจีนในปัจจุบันนี้ได้รับแบบอย่างมาจากอดีตสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นต้นแบบที่ใช้คำว่า “ปกครองตนเอง” สำหรับ

กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยหน่วยการปกครองเล็กที่สุดของจีน คือ ตำบลชนชาติ เกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดให้ตำบลใดเป็นตำบลชนชาติได้หรือไม่ จะพิจารณาจากจำนวนของกลุ่มชนชาติเป็นเกณฑ์ ตำบลที่มีคนชนชาติพันธุ์มากกว่าคนจีนฮั่นจะได้รับการยกระดับเป็นตำบลชนชาติ ซึ่งบางตำบลมีประชากรมากกว่า ๑ ชนชาติ การตั้งชื่อตำบลชนชาติก็จะตั้งชื่อตามชนชาติพันธุ์ที่มีประชากรเป็นส่วนใหญ่ในตำบลนั้น

การแบ่งหน่วยปกครองจะมีรายละเอียดซับซ้อนกว่าการเป็นตำบลชนชาติ แบ่งออกเป็นหลายระดับคือ

๑. เขตปกครองตนเอง เป็นหน่วยใหญ่ที่สุดมีฐานะเทียบเท่ากับมณฑล เช่น เขตปกครองตนเองทิเบต เขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ เป็นต้น

๒. จังหวัดปกครองตนเอง เป็นระดับรองลงมา มี ๒ ประเภท คือ จังหวัดปกครองตนเองที่ขึ้นกับเขตปกครองตนเอง และจังหวัดปกครองตนเองที่ขึ้นกับมณฑล (มณฑลเป็นเขตการปกครองที่มีคนจีนฮั่นเป็นชนส่วนใหญ่)

๓. อำเภอปกครองตนเอง เป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ระดับรองลงมาจากจังหวัดปกครองตนเอง โดยมีรูปแบบเดียวกับจังหวัดปกครองตนเองคือ อยู่ในเขตปกครองตนเองหรือในมณฑล

เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศจีน ดังนั้น การคัดเลือกผู้นำของหน่วยการปกครองตนเองจึงขึ้นกับพรรคคอมมิวนิสต์เป็นหลัก โดยพรรคคอมมิวนิสต์จะมีสาขาพรรคในทุกหน่วยการปกครองของประเทศจีน ซึ่งคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้นำสูงสุดของหน่วยการปกครองตนเอง คือ ผู้นั้นต้องเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับรองลงมาไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้

การพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับชนชาติพันธุ์จะต้องพิจารณาใน ๒ มิติที่เหลื่อมซ้อนกัน กล่าวคือ

๑. มิติวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต การกินอยู่ การแต่งกาย ฯลฯ โดยชนชาติพันธุ์ต่างๆ จะอยู่บนพื้นฐานของการเคารพในสิทธิต่อกัน จึงไม่ใช่มิติที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง

๒. มิติความคิด/ความเชื่อ ความเชื่อทางศาสนาไม่ได้เป็นต้นเหตุของความขัดแย้ง แต่เหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้ง คือ ความเชื่อที่เป็นพิธีกรรมซึ่งกำลังระหว่างความเชื่อทางศาสนากับความเชื่อมหาย สำหรับชนชาติที่มีปัญหาอย่างมากในประเด็นนี้ คือ ชนชาติพันธุ์ทิเบต ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ และมีพิธีกรรมทางศาสนามากกว่าชาวพุทธอื่น

ในระยะแรกที่จีนปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์มีการยอมรับให้สามารถนับถือศาสนาได้ จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๑๙๙๖ – ๑๙๙๖ (ช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม) ฝ่ายซ้ายจัดโดย “เหมาเจ๋อตง” ขึ้นมา มีอำนาจเหนือ “เติ้งเสี่ยวผิง” เกิดการพลิกผันไปสู่สถานการณ์ที่เลวร้าย รวมทั้งปัญหาเรื่องชนชาติพันธุ์ และศาสนาได้กลายเป็นบาดแผลอันไม่สามารถลืมเลือนได้ มีการห้ามไม่ให้ทำพิธีกรรม การทำลายศาสนสถาน และการรณรงค์ให้นิยมคอมมิวนิสต์มากขึ้น ซึ่งกระทบต่อความรู้สึกของผู้ที่เคร่งครัดในศาสนา จนเมื่อ เหมาเจ๋อตง เสียชีวิต เติ้งเสี่ยวผิง กลับมามีอำนาจจึงได้มีการฟื้นฟูด้านศาสนจักรในจีนให้กลับมามีสถานะเช่นเดิม แต่ต่อมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และกระแสประชาธิปไตยเริ่มเข้ามายังประเทศจีนอย่างมาก ในปี ค.ศ. ๑๙๘๙ เกิดการเรียกร้องความเป็นรัฐอิสระของชาวทิเบตโดยอาศัยเงื่อนไขของการเป็นประชาธิปไตย หูจิ่นเทา ซึ่งเป็นผู้ว่าการเขตปกครองตนเองทิเบตในขณะนั้นได้ประกาศกฎอัยการศึกและปราบปรามชาวทิเบตที่ประท้วงทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากแนวความคิดใหม่ของ หูจิ่นเทา คือ มองว่าสาเหตุที่ชาวทิเบตประท้วงเป็นเพราะปัญหาความยากจน จึงควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจแต่หากจะให้ชนชาติพันธุ์ดำเนินการเองอาจจะเป็นไปได้ยาก จึงให้ชาวจีนอื่นเข้าไปทำธุรกิจอยู่ในทิเบตซึ่งปรากฏว่าทิเบตมีเศรษฐกิจดีขึ้น แต่กลับกลายเป็นว่าความเป็นอยู่ของชาวทิเบตก็ยังไม่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งที่เข้ามาพร้อมกับพัฒนาเศรษฐกิจของชาวจีนอื่น คือ อบายมุข ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชนชาติพันธุ์ที่เคร่งครัดในศาสนา ซึ่งเป็นบาดแผลอีกครั้งหลังจากการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรมที่เป็นความรุนแรงทางกายภาพ แต่นโยบายที่นำเอาเศรษฐกิจมาเป็นตัวตั้งในการพัฒนาโดยนำคนจีนอื่นเข้าไปในชนชาติพันธุ์เป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่ฝังรากลึกลงไปในชีวิตวิญญาณ ดังนั้น จึงเกิดเป็นความไม่พอใจสะสมเมื่อเวลาผ่านไปเศรษฐกิจเติบโตขึ้นมาก ความต้องการแรงงานชนชาติพันธุ์ก็มากขึ้น ทำให้ชนชาติพันธุ์ต้องหันมาเรียนภาษาจีนกลางโดยหลายคนละเลยภาษาของตน ทำให้ผู้อาวุโสหรือผู้นำของชาติพันธุ์นั้นๆ มองว่าพวกตนถูกชาวจีนอื่นกลืนกินความเป็นชาติพันธุ์ เกิดความไม่พอใจมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ จีนเป็นเจ้าภาพโอลิมปิก ชาวทิเบตได้ทำการประท้วงในหลายๆ จุดของประเทศจีน มีการปะทะกับชาวจีนอื่น รัฐบาลจีนมีการสลายการจลาจล ทำให้ชาวทิเบตได้เรียนรู้ว่าไม่สามารถต่อสู้กับกำลังของรัฐบาลได้ จึงเปลี่ยนแนวทางเป็นการประท้วงโดยการเผาตัวตาย สถิติล่าสุด (๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖) มีชาวทิเบตเผาตัวตายไปแล้ว ๑๑๐ ศพ แต่ก็ยังไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ แก่รัฐบาลจีน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ชาวยูเกอร์ ซินเจียง ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามไม่พอใจชาวจีนอื่นเช่นกัน โดยสาเหตุมาจากมีการลงข้อความทางอินเทอร์เน็ตกล่าวหาคนงานชาวยูเกอร์ ซินเจียง ที่ไปทำงานก่อสร้างที่กวางตุ้งกระทำการข่มขืนหญิงชาวจีนอื่น ซึ่งไม่เป็นความจริง ทำให้คนงานชาวจีนอื่นที่อาศัยบริเวณนั้นรวมตัวกันทำร้ายคนงานชาวยูเกอร์ ซินเจียง ในที่פקจนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต จำนวน ๒ ศพ เมื่อชาวยูเกอร์ ซินเจียง ได้ทราบข่าวดังกล่าวจึงรวมตัวกันหลายพันคนเพื่อประท้วงชาวจีนอื่นและเรียกร้องให้รัฐบาลจีนจัดการกับผู้ทำคนงานชาวยูเกอร์ ซินเจียง รวมถึงผู้ที่ลงข้อความในอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้มีการ

บุกเข้าไปในถิ่นการค้าของชาวจีนฮั่นและทำร้ายชาวจีนฮั่นเสียชีวิตไปหลายศพ วันต่อมาชาวจีนฮั่นหลายร้อยคนได้รวมตัวกันและนำอาวุธบุกไปยังถิ่นที่อยู่ของชาวยูยู่ร์ ชินเจียง และได้เผชิญหน้ากันเกิดการฆ่าฟันเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นทางการจีนได้จับกุมตัวผู้ก่อเหตุทั้งสองฝ่ายไปดำเนินคดีตามกฎหมาย

จากที่ได้กล่าวมา เป็นปัญหาความขัดแย้งที่อยู่บนพื้นฐานความเกลียดชังระหว่างประชาชนกับประชาชนโดยมีสาเหตุจากนโยบายของรัฐบาลจีนที่นำเอาเศรษฐกิจมาเป็นตัวนำในการพัฒนาประเทศทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ชนชาติพันธุ์ ซึ่งต่างกับกรณีของประเทศไทยที่ทั้งสองฝ่ายต่างเป็นศาสนิกชน ไม่ได้มีการเกลียดชังกันทางเชื้อชาติ แต่เกิดจากฝ่ายผู้ก่อการพยายามสร้างความแตกแยกระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

ระบบกลไกการปกครองของจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มาของผู้มาเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทย สำหรับประเด็นความเกลียดชัง การล้างแค้นและความสมานฉันท์กรณีของจีนอาจจะเป็นการยากที่จะแก้ไขจนกว่ารัฐบาลจีนจะเปลี่ยนแปลงนโยบายในการดำเนินการ แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่ถึงขั้นนั้นซึ่งถือว่าเป็นข้อดีที่ควรนำมาต่อยอดในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖

**๑๑. เหตุการณ์การใช้อาวุธเคมีโจมตีย่านที่อยู่อาศัยของประชาชน ในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย
: ศึกษาในประเด็นแนวโน้มบทบาทประเทศมหาอำนาจ และผลกระทบต่อเวทีโลก
ตลอดจนปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย**

บุคคล/หน่วยงานชี้แจง คือ

นายศราวุฒิ อารีย์

รองผู้อำนวยการศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาของอนุกรรมการ

เหตุการณ์การใช้อาวุธเคมีโจมตีย่านที่อยู่อาศัยของประชาชนในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย ปัจจุบันนี้คณะผู้ตรวจสอบด้านอาวุธเคมีของสหประชาชาติได้เข้าไปสำรวจพื้นที่และตรวจสอบข้อเท็จจริงในซีเรียตามข้อเสนอขอของประชาสังคม ซึ่ง สหรัฐอเมริกาได้ออกมาแสดงท่าทีที่แข็งกร้าว โดยได้ยกระดับความร่วมมือในการโจมตีรัฐบาลซีเรีย แต่ทั้งนี้ การจะเข้าไปโจมตีซีเรียไม่ใช่เรื่องง่ายและแตกต่างจากกรณีการเข้าโจมตีประเทศอิรักภายใต้การนำของ “ซัดดัม ฮุสเซน” ซึ่งถูกคว่ำบาตรจากประชาคมโลกมาเป็นเวลานานและไม่มีประเทศพันธมิตรที่อยู่เคียงข้างอย่างแท้จริง การที่สหรัฐฯ เข้าโจมตีจึงเป็นไปได้โดยง่าย และใช้เวลาไม่นาน ในขณะที่ซีเรียมีประเทศมหาอำนาจเป็นพันธมิตร คือ รัสเซีย ซึ่งรัสเซียเองก็มีผลประโยชน์อยู่ในซีเรีย และซีเรียเป็นเพียงประเทศเดียวในตะวันออกกลางที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองถ่วงดุลร่วมกับรัสเซีย นอกจากนี้ สถานการณ์ของอิรักยังส่งผลต่อซีเรีย กล่าวคือ สหรัฐฯ และประชาคมโลกได้รับบทเรียนจากผลร้ายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ในประเทศอิรักมาก่อน ดังนั้น ในช่วงที่สหรัฐฯ ประกาศว่าจะโจมตีซีเรียจึงถูกกดดันจากประชาคมโลกอย่างมาก แม้แต่ประเทศพันธมิตรของสหรัฐฯ ได้แก่ เยอรมนีและอังกฤษ ต่างก็ถอนตัวออกจากการเข้าร่วมโจมตีซีเรีย

สำหรับความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างซีเรียกับอิหร่านไม่ได้มีความเชื่อมโยงกันในด้านสำนักความคิดทางศาสนา เนื่องจากมีความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ความเชื่อมโยงที่สำคัญ คือ การเป็นพันธมิตรที่ร่วมปกป้องภัยคุกคามจากภายนอก ซึ่งหากย้อนไปในช่วงที่มีปัญหาปาเลสไตน์ กระบวนการสันติภาพปาเลสไตน์เกิดขึ้นจากการที่สหรัฐฯ และอิสราเอลใช้ยุทธศาสตร์การเจรจา สันติภาพทวิภาคีกับหลายๆ ประเทศ ซีเรียเป็นเพียงประเทศเดียวที่ยังไม่บรรลุข้อตกลงสันติภาพกับอิสราเอล ดังนั้น ซีเรียจึงถูกกดดันจากทั้งสหรัฐฯ และอิสราเอลให้มีการดำเนินกระบวนการสันติภาพ ทั้งนี้ พื้นที่ส่วนหนึ่งของซีเรียที่เรียกว่า ที่ราบสูงโกลานไฮท์ ถูกอิสราเอลยึดครองอยู่ อิสราเอลจึงพยายามนำกรณีดังกล่าวมาเป็นเงื่อนไขในการกดดันให้ซีเรียทำความตกลงสันติภาพ แต่ซีเรียก็ยังไม่ยินยอม เมื่อซีเรียถูกโดดเดี่ยวจึงหันไปร่วมมือกับอิหร่านซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เหมือนกัน นอกจากนี้ ซีเรียยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่อิหร่านในการทำสงครามอิรัก-อิหร่าน ในปี ๑๙๘๐-๑๙๘๘

แม้ซีเรียกับอิรักจะเคยมีอุดมการณ์ทางการเมืองใกล้เคียงกันในอดีต แต่ในขณะเดียวกันก็แข่งขันกันเป็นผู้นำทางอำนาจในตะวันออกกลาง ส่วนอิหร่านหลังจากการปฏิวัติก็เป็นศัตรูกับ “ซัดดัม ฮุสเซน” ผู้นำอิรัก ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างอิหร่านกับซีเรียจึงเป็นไปในทางการเมือง มิใช่ในทางศาสนา

สถานการณ์ภายในของซีเรียมีการต่อสู้กันมาเป็นระยะเวลากว่า ๒ ปี แต่ยังไม่สามารถโค่นล้มรัฐบาลของประธานาธิบดีบาชาร์อัล อัสซาด ได้ สาเหตุหนึ่งมาจากความแตกแยกกันภายในของฝ่ายต่อต้าน ล่าสุด กลุ่มต่อต้านรัฐบาลภายในประเทศมีการประกาศว่าจะไม่ให้การยอมรับรัฐบาลชั่วคราวที่ก่อตั้งขึ้นนอกประเทศภายใต้อิทธิพลของสหรัฐฯ เนื่องจากประชาชนซีเรียต้องการที่จะโค่นล้มรัฐบาลด้วยตัวเอง และไม่ยอมรับบทบาทของสหรัฐฯ ในการเข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาของซีเรีย สำหรับอนาคตของซีเรีย ความสงบสันติอาจจะเกิดขึ้นได้ยาก การโจมตีจากสหรัฐฯ อาจจะมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากเป้าหมายของสหรัฐฯ คือ การโค่นล้มระบอบอัสซาดเพื่อให้อิหร่านอ่อนแอลง แต่ทั้งนี้ ด้วยปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่ยังไม่มีความพร้อม และประสบการณ์จากในสงครามต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น อิรัก อัฟกานิสถาน ที่ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การที่จะเข้าไปทำสงครามในซีเรียจึงต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้น นอกจากนี้ ซีเรียเป็นหนึ่งในมหาอำนาจทางด้านอาวุธของตะวันออกกลางซึ่งได้ทำการค้าอาวุธกับรัสเซียมาโดยตลอด อิทธิพลของสหรัฐฯ ยังไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบแสนยานุภาพทางการทหารของซีเรียได้ว่ามีความร้ายแรงเพียงใด ดังนั้น ท้ายที่สุด สหรัฐฯ อาจจะมีการโจมตีซีเรียแต่ยังไม่ใช่ว่าเร็วๆ นี้ และกรณีของซีเรียหากมีการใช้กำลังทหารโจมตีจะกลายเป็นปัญหาที่บ้านปลายในระดับภูมิภาค หากพิจารณาจากภูมิศาสตร์ที่ตั้งของซีเรียจะเห็นได้ว่าเป็นประเทศที่ถูกล้อมรอบด้วยปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในตะวันออกกลาง ด้านหนึ่งคือ ปัญหาปาเลสไตน์ อีกด้านคือ ความขัดแย้งของกลุ่มต่างๆ ในเลบานอน และอีกด้านหนึ่งคือ สงครามอิรัก นอกจากนี้ ซีเรียยังตั้งอยู่ใกล้จุดขัดแย้งระหว่างอิหร่านกับอิสราเอลด้วย

มติ/ความเห็น/ข้อเสนอแนะของอนุกรรมการ

ท่าทีของประเทศไทยต่อกรณีเหตุการณ์ในซีเรียเป็นการออกมาแสดงท่าทีอย่างรวดเร็วในลักษณะการยอมรับฝ่ายต่อต้านรัฐบาลที่ตั้งขึ้นในประเทศตุรกีภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐฯ ทั้งที่ยังมองไม่เห็นสถานการณ์ที่แท้จริงในซีเรีย จึงอาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัฐบาลซีเรียเป็นไปในด้านลบ ดังนั้น จึงควรมีการทบทวนถึงท่าทีว่าในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหรือไม่อย่างไร แนวทางที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทย คือ การแสดงท่าทีไปในแนวทางเดียวกับสหประชาชาติซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่ได้เป็นการเลือก ซึ่งขณะนี้สหประชาชาติมีมติเอกฉันท์ในที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติให้มีการปลดอาวุธเคมีในซีเรีย

อ้างอิง บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

ที่ปรึกษาประธานประจำคณะอนุกรรมการ
พิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

๑. นายวีรชาติ ปิยะวรารกุล

๒. นายปัญญา หวังพิทักษ์

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อิสระพัฒน์ อีร์พัฒน์สิริ

๔. นายสิรภพ รักษ์ธนัช

๕. พลเอก อภิสิทธิ์ หมื่นสวัสดิ์

ที่ปรึกษาประธานคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประธานคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประธานคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประธานคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประธานคณะอนุกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการประจำคณะอนุกรรมการ
พิจารณาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาชาติมุสลิม

๑. นางสาวจันทิมา ทองชาติ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นางสาวศิริรัตน์ พลสนะ	วิทยากรชำนาญการ
๓. นางสาวณัฐดา จันทร์ทอง	วิทยากรชำนาญการ
๔. นางสาวนริศสา อิงคศิริ	นิติกรชำนาญการ
๕. นางสาวทิพย์มณี หนูเอียด	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นายวศิน วิวัฒน์นิรันดร์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวนิธิยา ผาสุข	นิติกรชำนาญการ
๘. นางสาวอนุศรา นัยจิตร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๙. นางสาวญาดิภา รองวังหล้า	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๐. นางสาวเพ็ญภา สุวงศ์	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
๑๑. นางสาวกนกวรรณ บำรุงชาติ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร